

Analiza organizacji i finansów oświaty miasta Włocławka

Przygotowane na zlecenie Miasta Włocławek w okresie czerwiec-wrzesień 2021 r.

Autorzy:

Barbara Kołcio

Andrzej Rzeszut

Mariusz Tobor

Katarzyna Tryba-Taborska

Jan Zięba

VULCAN sp. z o. o.

ul. Wołowska 6

51-116 Wrocław

tel. 71 757 29 29

e-mail: vulcan@vulcan.edu.pl

www.vulcan.edu.pl

Spis treści

1. Najważniejsze wnioski, ustalenia oraz rekomendowane działania	7
2. Zakres opracowania i analizowane jednostki	12
3. Finanse oświaty we Włocławku	15
3.1. Finanse oświaty a finanse miasta	15
3.2. Wydatki i dochody oświaty – ich struktura i zmiany w czasie	17
3.2.1. Wydatki	17
3.2.2. Dochody	24
3.3. Dochody a bieżące wydatki oświatowe	26
3.3.1. Wydatki a dochody	29
3.3.2. Wydatki na dotacje dla jednostek oświatowych prowadzonych przez podmioty inne niż JST	31
3.3.3. Przyczyny wzrostu luki między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty w trzech ostatnich latach	35
4. Koszty utrzymania poszczególnych jednostek oświatowych	36
4.1. Koszty utrzymania przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych	36
4.2. Koszty utrzymania poszczególnych szkół i pozostałych jednostek a subwencja oświatowa	38
4.3. Wydatki utrzymania infrastruktury oświatowej	44
4.4. Wzrost kosztów utrzymania oświaty po reformie	46
4.5. Średni koszt utrzymania ucznia w roku 2020	47
5. Uczniowie a etaty nauczycieli, czyli zmiany jednostkowych kosztów kształcenia	50
5.1. Wskaźniki zbiorcze	50
5.2. Wskaźniki szczegółowe	53
5.3. Oddziały a etaty nauczycieli w przedszkolach	57
6. Zmiany w organizacji przedszkoli	60
6.1. Wychowankowie przedszkoli we Włocławku	60
6.2. Organizacja przedszkoli prowadzonych przez samorząd	61
6.2.1. Wielkość przedszkoli	61
6.2.2. Liczby oddziałów przedszkolnych i ich wielkości	62
6.2.3. Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	65
7. Zmiany w organizacji szkół	69
7.1. Szkoły policealne lub dla dorosłych	69
7.2. Szkoły dla dzieci i młodzieży zbiorczo	70
7.2.1. Szkoły podstawowe i gimnazja	70
7.2.2. Szkoły ponadgimnazjalne i nowe szkoły ponadpodstawowe	71
7.2.3. Szkoły ponadpodstawowe i nowe szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży prowadzone przez inne podmioty	75
7.3. Szkoły podstawowe	77
7.3.1. Uczniowie szkół podstawowych	77
7.3.2. Oddziały w szkołach podstawowych	80
7.3.3. Spadek wielkości oddziałów w siódmym roku nauki	84
7.4. Licea ogólnokształcące	85
7.4.1. Uczniowie liceów ogólnokształcących	85
7.4.2. Oddziały w liceach ogólnokształcących	89

7.5.	Technika	93
7.5.1.	Uczniowie techników	93
7.5.2.	Oddziały w technikach	97
7.5.3.	Zawody w technikach	101
7.6.	Zasadnicze szkoły zawodowe i branżowe szkoły I stopnia	110
7.6.1.	Uczniowie ZSZ i BS I stopnia	110
7.6.2.	Oddziały w ZSZ i BS I st.	113
7.6.3.	Zawody w ZSZ i BS I st.	115
7.7.	Udział uczniów z oddziałów integracyjnych i sportowych w ogólnej liczbie uczniów	120
8.	Analiza porównawcza organizacji szkół i przedszkoli w roku szkolnym 2020/21	123
8.1.	Liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów	125
8.1.1.	Przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	125
8.1.2.	Szkoły podstawowe	126
8.1.3.	Licea ogólnokształcące	129
8.1.4.	Technika	132
8.1.5.	Branżowe szkoły I stopnia	134
8.2.	Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski	135
8.2.1.	Przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	135
8.2.2.	Szkoły podstawowe	136
8.2.3.	Licea ogólnokształcące	137
8.2.4.	Technika	137
8.2.5.	Branżowa szkoła I stopnia	139
8.3.	Nauczycielskie etaty wsparcia	140
8.3.1.	Etaty wsparcia ogółem	140
8.3.2.	Bibliotekarze	145
8.3.3.	Pedagodzy i psychologzy	146
8.3.4.	Świetlica	146
8.4.	Organizacja zajęć wybranych przedmiotów	147
8.4.1.	Organizacja zajęć wf	147
8.4.2.	Organizacja zajęć języków obcych	148
8.4.3.	Organizacja zajęć realizowanych w zakresie rozszerzonym i zajęć uzupełniających w liceach ogólnokształcących	150
9.	Szczegółowa analiza organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/21	151
9.1.	Analiza organizacji oddziałów	151
9.1.1.	Szkoła Podstawowa nr 2	151
9.1.2.	Szkoła Podstawowa nr 3	153
9.1.3.	Szkoła Podstawowa nr 5	155
9.1.4.	Szkoła Podstawowa nr 7	156
9.1.5.	Szkoła Podstawowa nr 10	158
9.1.6.	Szkoła Podstawowa nr 12	159
9.1.7.	Szkoła Podstawowa nr 14	161
9.1.8.	Szkoła Podstawowa nr 18	163
9.1.9.	Szkoła Podstawowa nr 19	165
9.1.10.	Szkoła Podstawowa nr 22	167
9.1.11.	Szkoła Podstawowa nr 23	169
9.1.12.	Szkoła Podstawowa nr 20 w ZSP 01	171
9.1.13.	Szkoła Podstawowa nr 8 w ZS8	174

9.1.14. Szkoła Podstawowa nr 11 w ZS11	175
9.1.15. Podsumowanie	177
9.2. Analiza organizacji zajęć	178
9.2.1. Szkoła Podstawowa nr 2	178
9.2.2. Szkoła Podstawowa nr 3	178
9.2.3. Szkoła Podstawowa nr 5	179
9.2.4. Szkoła Podstawowa nr 7	179
9.2.5. Szkoła Podstawowa nr 10	179
9.2.6. Szkoła Podstawowa nr 12	180
9.2.7. Szkoła Podstawowa nr 14	180
9.2.8. Szkoła Podstawowa nr 18	180
9.2.9. Szkoła Podstawowa nr 19	181
9.2.10. Szkoła Podstawowa nr 22	181
9.2.11. Szkoła Podstawowa nr 23	181
9.2.12. Szkoła Podstawowa nr 20 w ZSP 01	181
9.2.13. Szkoła Podstawowa nr 8 w ZS8	182
9.2.14. Szkoła Podstawowa nr 11 w ZS11	182
9.2.15. Podsumowanie	182
10. Szczegółowa analiza organizacji liceów ogólnokształcących w roku szkolnym 2020/21	183
10.1. I Liceum Ogólnokształcące	183
10.2. II Liceum Ogólnokształcące	185
10.3. III Liceum Ogólnokształcące	186
10.4. Liceum w Zespole Szkół nr 4	188
10.5. Podsumowanie	189
11. Szczegółowa analiza organizacji zespołów szkół zawodowych w roku szkolnym 2020/21	190
11.1. Zespół Szkół Budowlanych	190
11.2. Zespół Szkół Chemicznych	191
11.3. Zespół Szkół Ekonomicznych	192
11.4. Zespół Szkół Elektrycznych	193
11.5. Zespół Szkół Samochodowych	195
11.6. Zespół Szkół Technicznych	197
11.7. Podsumowanie	197
12. Zestawienie liczb godzin wynikające z wybranych, niekoniecznych podziałów na grupy – podsumowanie	198
13. Inne jednostki	199
13.1. Zespół Szkół Muzycznych	199
13.2. CKZiU	199
13.3. Zespół Placówek nr 1	200
13.4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	201
14. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	203
14.1. Uczniowie z niepełnosprawnościami	203
14.2. Uczniowie z niepełnosprawnościami w szkołach ogólnodostępnych	204
14.2.1. Rodzaje niepełnosprawności w szkołach ogólnodostępnych	207
14.2.2. Etaty nauczycieli zaspokajających specjalne potrzeby uczniów w szkołach ogólnodostępnych	210

14.3.	Analiza kosztów realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach ogólnodostępnych	212
14.4.	Uczniowie szkół specjalnych	212
14.5.	Liczba uczniów na etat nauczycielski w szkołach specjalnych	213
14.6.	Zespół Szkół nr 3	214
14.7.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy	216
15.	Nauczyciele	218
15.1.	Struktura zatrudnienia nauczycieli	218
15.2.	Urlopy dla poratowania zdrowia	222
16.	Administracja i obsługa (AiO)	223
16.1.	Etaty pracowników administracji i obsługi	223
16.2.	Analiza porównawcza zatrudnienia pracowników administracji i obsługi	231
16.3.	Sprzątanie	235
16.4.	Kuchnia	236
16.5.	Pomoc nauczyciela / woźna oddziałowa w przedszkolach	238
17.	Prognoza liczb uczniów i oddziałów oraz obciążenia obiektów szkolnych	240
17.1.	Absolwenci gimnazjów i ośmioletnich szkół podstawowych a uczniowie rozpoczynający naukę w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych prowadzonych przez miasto Włocławek	240
17.2.	Uwarunkowania prognozowania liczb uczniów	242
17.3.	Prognoza liczb uczniów	243
17.3.1.	Szkoły podstawowe	243
17.3.2.	Licea ogólnokształcące, technika i branżowe szkoły I stopnia	245
17.4.	Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych jednostkach	248
17.4.1.	Szkoły podstawowe	248
17.4.2.	Szkoły ponadpodstawowe	250
17.5.	Prognoza obciążenia obiektów szkolnych	257
17.5.1.	Szkoły podstawowe	257
17.5.2.	Samodzielne licea ogólnokształcące oraz zespoły szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych	259
18.	Potrzeby i możliwości zmian w sieci szkół	262
18.1.	Rozmieszczenie szkół podstawowych na terenie miasta	262
18.2.	Uczniowie a obwody szkół podstawowych	263
18.3.	Możliwości zmiany sieci szkół podstawowych	265
18.4.	Możliwości i potrzeby zmiany sieci szkół ponadpodstawowych	266
19.	Objaśnienia metodologiczne	267
19.1.	Finanse	267
19.1.1.	Wydatki budżetowe	267
19.1.2.	Dochody budżetu związane z oświatą	267
19.1.3.	Luka między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty	268
19.2.	Organizacja szkół i przedszkoli	269

1. Najważniejsze wnioski, ustalenia oraz rekomendowane działania

Na początku opracowania przedstawiamy najważniejsze ustalenia i wnioski wynikające z przeprowadzonych analiz. Należy pamiętać, że opracowanie odnosi się do roku budżetowego 2020, a w wypadku analiz organizacji najczęściej do roku szkolnego 2020/21.

1. Luka między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty we Włocławku w roku 2020 wyniosła około 92 mln zł, a jeszcze w 2017 roku wynosiła nieco ponad 58 mln zł (zob. wykres 10). Oznacza to, że w ciągu trzech lat wysiłek samorządu na rzecz utrzymania oświaty wzrósł aż o 58 procent. Do każdej złotówki wydanej na bieżące wydatki oświaty miasto dopłaca ponad 50 groszy z dochodów własnych, a jeszcze sześć lat temu było to 30 groszy.
2. We Włocławku wyższy niż w większości podobnych miast jest obecnie stosunek luki między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty do pozaoświatowych dochodów własnych (zob. wykres 9), co oznacza, że dla Włocławka wydatki na oświatę są większym obciążeniem niż dla większości podobnych samorządów. Niepokojące jest to, że jeszcze w 2017 roku stosunek ten był we Włocławku wyraźnie niższy niż w innych miastach.
3. Warto zauważyć, że w latach 2008-2014 procentowy wskaźnik luki pomiędzy dochodami a wydatkami bieżącymi oświaty malał (zob. wykres 14), a od roku 2015 stale rośnie.
4. Dopłaty do subwencji oświatowej, w przeliczeniu na jednego ucznia najwyższe są w najbardziej specyficznych jednostkach: MOW (24 281 zł) i ZS3 (15 896 zł). Najmniej do jednego ucznia miasto dopłaca w III LO (948 zł). W pozostałych szkołach kwoty te są bardzo zróżnicowane i wahają się od około 1 tys. do niemal 10 tys. zł.
5. W ostatnich latach dał się zauważyć duży przyrost dotacji dla niesamorządowych jednostek oświatowych. Spowodowało go kilka czynników. Jednym z nich są podwyżki wynagrodzeń nauczycieli, które znalazły swoje odbicie w wysokości subwencji oświatowej przypadającej na jednego ucznia (przekazywanej szkołom niepublicznym) i wzroście jednostkowych kosztów wychowania i kształcenia w jednostkach samorządowych, które bezpośrednio wpływają na wysokość dotacji dla niesamorządowych przedszkoli oraz szkół publicznych prowadzonych przez podmioty inne niż JST.

W latach 2019 i 2020 na zwiększenie dotacji wywarł również wpływ przyrost liczby uczniów niesamorządowych liceów, techników (w tym zwłaszcza publicznych) oraz branżowych szkół I stopnia. Przyrost ten wynikał przede wszystkim z reformy oświaty (tzw. podwójny rocznik) i wzmocniony był dodatnim bilansem migracji uczniów szkół szczebla powiatowego (zjawisko to opisane jest w podrozdziale 17.1. Absolwenci gimnazjów i ośmioletnich szkół podstawowych a uczniowie rozpoczynający naukę w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych prowadzonych przez miasto Włocławek). Zwiększenie liczby uczniów niesamorządowych liceów, techników i BS I stopnia miało większy wpływ na wysokość dotacji niż likwidacja gimnazjów oraz przejściowe zmniejszenie liczby uczniów szkół policealnych.

Trzeba też pamiętać, że wzrost jednostkowych kosztów utrzymania samorządowych szkół i przedszkoli bezpośrednio przekłada się na wysokość dotacji dla przedszkoli oraz szkół publicznych prowadzonych przez podmioty inne niż JST, do których we Włocławku uczęszcza wyjątkowo wielu uczniów.

6. Choć szkoły podstawowe we Włocławku nie są małe, to średnia wielkość oddziału w tych szkołach jest znacznie mniejsza niż w większości podobnych miast i od roku szkolnego 2014/15 stale maleje. W pewnym stopniu jest to skutek likwidacji gimnazjów, ale nie tylko, gdyż proces zmniejszania się średniej wielkości oddziałów szkoły podstawowej trwa od wielu lat.

Średnia liczebność oddziałów ogólnodostępnych w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/21 to zaledwie 20,7 ucznia. Aż 31 oddziałów ogólnodostępnych w szkołach podstawowych to oddziały 16-osobowe lub mniejsze. Bardzo małe kilkunastoosobowe oddziały zdarzają się nie tylko w małych szkołach, które trudniej jest zorganizować, ale także w szkołach większych, takich jak SP12 czy SP3. Warto pamiętać, że średnia wielkość oddziału ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia kosztów utrzymania oświaty.

7. Średnie wielkości oddziałów szkół ponadpodstawowych także są wyraźnie niższe niż w większości podobnych miast. W technikach i szkołach branżowych średnia wielkość oddziałów zmalała w ostatnich latach. W liceach nieco wzrosła, ale jest znacznie niższa niż mediana dla podobnych samorządów.
8. Liczba wychowanków przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych była kiedyś bardzo niska, w roku 2013/14 zbliżyła się do mediany dla grupy podobnych miast, ale w ostatnich latach znowu jest znacznie niższa od mediany, co oznacza, że przedszkola w mieście są organizowane coraz drożej w porównaniu z innymi miastami.
9. Coraz niższa jest we Włocławku liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach podstawowych i gimnazjach (łącznie dla obu typów szkół w okresie, gdy istniały gimnazja). Jest ona znacznie niższa niż w większości podobnych miast, co oznacza, że szkoły te (w przeszłości szkoły podstawowe i gimnazja łącznie, a obecnie tylko szkoły podstawowe) są zorganizowane coraz drożej, w tym także w porównaniu z innymi miastami.
10. Coraz mniej uczniów przypada też na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w ogólnodostępnych szkołach dla młodzieży szczebla powiatowego (łącznie w liceach, technikach i branżowych szkołach pierwszego stopnia oraz zasadniczych szkołach zawodowych). Wartość tego wskaźnika od roku szkolnego 2018/19 coraz bardziej odbiega od mediany dla podobnych miast w kierunku niższych wartości, co oznacza, że szkoły te są organizowane coraz drożej w porównaniu z innymi miastami.
11. Od wielu lat zmniejsza się liczba uczniów przypadających na jeden zawód w technikach. Przy zmniejszającej się liczbie uczniów rośnie liczba oferowanych zawodów. W efekcie do kształcenia w niektórych zawodach przyjmuje się w klasie pierwszej zaledwie kilku lub kilkunastu uczniów. Są to rozwiązania organizacyjne generujące bardzo duże koszty, gdyż często przedmioty zawodowe prowadzone są w kilkusobowych grupach (szczególnie w klasach starszych, gdyż część uczniów techników odchodzi ze szkoły przed jej ukończeniem).
12. Charakterystyczny dla Włocławka jest bardzo duży udział uczniów oddziałów integracyjnych wśród wszystkich uczniów. W szkołach ponadpodstawowych jest on wręcz rekordowy w skali kraju i ogromnie wzrósł w ostatnich trzech latach. Duża liczba oddziałów integracyjnych z pewnością negatywnie wpływa na koszty utrzymania szkół.

13. Duży wpływ na wzrost kosztów utrzymania oświaty we Włocławku ma ogromny wzrost liczby uczniów z autyzmem i zespołem Aspergera, który łączy się z zatrudnieniem nauczycieli wspomagających. Wprawdzie na uczniów tych przysługuje bardzo wysoka subwencja (ponad 50 tys. zł na ucznia rocznie), ale przeważnie nie pokrywa ona w całości dodatkowych kosztów związanych z ich kształceniem.
14. Bardzo zróżnicowane są liczby uczniów przypadających na jeden etat tzw. wsparcia (pedagodzy, psychologowie, bibliotekarze itp.). Może to świadczyć o tym, że zatrudnienie na etatach wsparcia nie zawsze jest na bieżąco dostosowywane do faktycznych potrzeb i zmieniającej się liczby uczniów.
15. W ciągu ostatnich pięciu lat nastąpił ogromny wzrost liczby etatów nauczycielskich związanych z pomocą psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów w szkołach ogólnodostępnych. Łącznie, od roku szkolnego 2016/17 przybyło aż niemal 77 takich etatów, których szacunkowy koszt to ponad 5,5 mln zł (zob. tabela 121).
16. Obecnie nie widać potrzeby zmiany sieci szkół podstawowych.

Warto ewentualnie rozważyć zmniejszenie obwodów najmniejszych szkół (ZS8, ZS11 oraz SP18) tak, aby co roku powstawał w nich tylko jeden, duży oddział klasy pierwszej (w wypadku zbyt małej liczby uczniów w obwodzie dopełniany do 24-uczników dziećmi spoza obwodu).

Warto się również zastanowić nad zasadnością organizowania oddziałów integracyjnych poza SP5, gdyż obecnie w takich oddziałach, zarówno w SP5, jak i w ZSP 01, jest niewielu uczniów niepełnosprawnych (średnio mniej niż trzech, podczas gdy przepisy dopuszczają pięciu) i są one małe (średnio mniejsze niż 17-osobowe, podczas gdy przepisy dopuszczają aby oddziały integracyjne były 20-osobowe). Nie ograniczyłyby to dostępu uczniów do oddziałów integracyjnych, za to istotnie obniżyłyby koszty ich utrzymania.

17. Prognozy liczb oddziałów i zajętości budynków szkół ponadpodstawowych pokazują, że po roku szkolnym 2023/24 w budynkach tych szkół będzie coraz więcej niewykorzystanego miejsca, gdyż oddziałów będzie ubywać. Oznacza to, że po roku 2023/24 możliwe będzie wygaszenie jednego z liceów i jednego zespołu szkół zawodowych (np. poprzez umieszczenie w jednym budynku oddziałów obecnych ZSCh oraz ZSB), co pozwoliłoby oszczędzić na kosztach utrzymania dwóch budynków szkolnych. Pomimo wyłączenia z sieci szkół ponadpodstawowych dwóch budynków, wszystkie zajęcia mogłyby się odbywać na jednej zmianie.
18. Gdyby zaistniała konieczność podjęcia działań oszczędnościowych we włocławskiej oświacie, możliwe są następujące działania:
 - Stworzyć system naboru do szkół podstawowych, tak, aby przyjmowanie do nich uczniów spoza obwodu szkoły nie było przyczyną powstawania dodatkowych, małych oddziałów. Powinno to pozwolić na zmniejszenie liczby oddziałów i istotne zwiększenie średniej liczebności oddziałów w szkołach podstawowych (np. do 22, jak to było kilka lat temu), co z kolei wpłynie na obniżenie kosztów. W tym celu wskazane byłoby wykorzystanie elektronicznego systemu naboru, dzięki czemu na rekrutację do szkół podstawowych będzie można patrzeć przez pryzmat całego miasta, a nie poszczególnych szkół. Należy pamiętać, że koszt utrzymania jednego oddziału szkoły podstawowej przez 8 lat to około 1 mln zł. Zwiększenie średniej

liczebności oddziałów o 10% spowodowałoby zmniejszenie liczby oddziałów o 10%, czyli o około 30 w całym mieście.

- Należy rozważyć skoncentrowanie oddziałów integracyjnych w placówkach posiadających zasoby lokalowe i kadrowe.
- Należy pilnować, aby w szkołach weryfikowano liczbę uczniów w oddziałach, aby nie tworzyć niekoniecznych podziałów na grupy. Koszt utrzymania oddziału 25-osobowego jest – ze względu na konieczne podziały na grupy – w ciągu ośmiu lat o około 80 tys. wyższy, niż oddziału 24-osobowego lub mniejszego. Dlatego nie należy dopuszczać do nierównomiernego rozmieszczania uczniów jednej klasy w kilku oddziałach.
- Na etapie rekrutacji można ograniczyć liczbę oddziałów licealnych klasy pierwszej, planując ich średnią liczebność na poziomie 31-32 uczniów, a nie jak obecnie ok. 29.
- Należy ograniczyć podziały na grupy na zajęciach wychowania fizycznego tylko do sytuacji wymaganych prawem, tzn. dzielenia oddziałów większych niż 26-osobowe. W roku szkolnym 2020/21 w szkołach podstawowych było 119 godzin wychowania fizycznego wynikających z niewymaganych prawem podziałów na grupy. Można również w większym stopniu niż obecnie realizować zajęcia wychowania fizycznego w grupach międzyoddziałowych.
- Biorąc pod uwagę potrzeby rynku pracy należy dokonać analizy kierunków kształcenia w zawodach na poziomie technikum tak, aby zwiększyć zainteresowanie uczniów w celu optymalizacji kosztów ponoszonych na kształcenie zawodowe.
- Warto przeanalizować i zoptymalizować organizację zajęć realizowanych w zakresie rozszerzonym w liceach ogólnokształcących.
- Warto rozważyć rezygnację z oferowania uczniom wielu języków obcych do wyboru w jednym oddziale, co jest często przyczyną podziałów na grupy w małych oddziałach.

19. Reforma oświaty sprawiła, że do roku 2023/24 liczba uczniów oraz oddziałów w szkołach ponadpodstawowych wyraźnie wzrośnie w stosunku do stanu z przed reformy. Jednak ze względu na to, że budynki szkół ponadpodstawowych nie są we Włocławku mocno wypełnione, w szkołach nie pojawią się istotne kłopoty z organizacją zajęć na jednej zmianie.

20. Włocławek ma skrajnie wysoki odsetek nauczycieli dyplomowanych (ponad 74%), a proces starzenia się nauczycieli przebiega w nim szybciej niż w innych miastach na prawach powiatu do 150 tys. mieszkańców (w 2020 r. włocławski nauczyciel miał średnio 47 lat).

Z uwagi na to, że algorytm podziału subwencji oświatowej nie rekompensuje w pełni zwiększonych kosztów wynagrodzeń nauczycieli dyplomowanych ma to konsekwencje finansowe i nie uwzględnia ponadprzeciętnych nakładów na dodatki stażowe i nagrody jubileuszowe.

Należy też zwrócić uwagę na fakt, że w 2020 r. w grupie do 40 lat było tylko niespełna 23% nauczycieli, pracownicy pedagogiczni mający więcej niż 45 lat stanowili aż 57% ogółu, przy czym ponad 55 lat ma więcej niż co piąty nauczyciel. Można się zatem spodziewać, że w najbliższych latach bardzo wielu włocławskich nauczycieli odejdzie na emeryturę. Trzeba się więc liczyć z niespotykaną od lat falą przyjęć młodych i niedoświadczonych nauczycieli (oczywiście, o ile uda się ich pozyskać) lub zwiększeniem obciążenia tych dotychczasowych nauczycieli, którzy pozostaną

w szkołach. Z perspektywy ekonomicznej odmłodzenie kadry i zwiększenie liczby godzin ponadwymiarowych będzie jednak korzystne.

21. W roku szkolnym 2019/20 i 2020/21 istotnie wzrosła liczba nauczycielskich urlopów dla poratowania zdrowia (z 38 w roku szkolnym 2018/19 do 51 w roku 2019/20 i 65 w roku 2020/21. Wpłynęło to na wzrost kosztów wynagrodzeń nauczycieli.
22. W ostatnich latach wyraźnie zmniejszyła się liczba etatów administracji i obsługi w jednostkach oświatowych. W roku szkolnym 2020/21 łączna liczba tych etatów wyniosła 784,3 podczas gdy w roku 2017/18 było o 65 etatów administracji i obsługi więcej.
23. Analiza arkuszy organizacyjnych poszczególnych szkół pokazuje, że ich organizacja nie zawsze jest optymalna z ekonomicznego punktu widzenia. W szkołach podstawowych powstają dość często oddziały niekonieczne, albo drogie oddziały 25-osobowe. W szkołach ponadpodstawowych nie do końca optymalnie – z ekonomicznego punktu widzenia - organizowane są np. zajęcia realizowane w zakresie rozszerzonym oraz zajęcia wychowania fizycznego i języków obcych. Zróżnicowane jest także zatrudnienie nauczycieli na etatach wsparcia. Wydaje się, że organizacja szkół mogłaby być – z ekonomicznego punktu widzenia – bliższa optymalnej, gdyby wprowadzić w mieście standaryzację zatrudnienia nauczycieli. Nierówny poziom zatrudnienia pracowników administracji i obsługi w szkołach uzasadniałby także wprowadzenie standaryzacji zatrudnienia tej grupy pracowników. Warto też rozważyć standaryzację zatrudnienia w przed-szkolach.

2. Zakres opracowania i analizowane jednostki

Niniejsze opracowanie zawiera:

- analizę trendów zmian w organizacji oświaty oraz wydatkach ponoszonych na oświatę we Włocławku na tle podobnych samorządów – miast na prawach powiatu do 150 tys. mieszkańców;
- diagnozę organizacyjno-finansową szkół, w tym:
 - szczegółową analizę arkuszy organizacyjnych szkół i placówek,
 - analizę porównawczą organizacji szkół i placówek oświatowych w podziale na typy placówek,
 - analizę demograficzną wraz z prognozą liczb uczniów szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych oraz liczb oddziałów w poszczególnych szkołach prowadzonych przez miasto Włocławek,
 - ogólną analizę potrzeb i możliwości zmian w organizacji szkół i placówek,
 - analizę kosztów funkcjonowania szkół z uwzględnieniem subwencji oświatowej,
 - analizę rozwiązań przyjętych w arkuszach organizacyjnych i aneksach w zakresie potrzeb wynikających z realizacji zapisów zawartych w opiniach i orzeczeniach,
 - przegląd struktury zatrudnienia pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych,
 - analizę średniego kosztu utrzymania ucznia w poszczególnych typach placówek oświatowych,
 - analizę wysokości kosztów ponoszonych na działalność oświatową w stosunku do otrzymanej subwencji i środków własnych gminy,
 - analizę atrakcyjności kierunków szkolnictwa zawodowego w szkołach prowadzonych przez miasto Włocławek w stosunku do kierunków kształcenia w jednostkach niepublicznych,
 - analizę organizacji zajęć wybranych przedmiotów z podziałem na grupy (organizacja zajęć w i języków obcych),
 - analizę organizacji zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych,
 - analizę kosztów pomocy pedagogiczno-psychologicznej z wyszczególnieniem nauczania indywidualnego,
 - analizę zmian kosztów utrzymania oświaty po reformie,
 - analizę naborów pod kątem unikania tworzenia dodatkowych oddziałów wskutek przyjmowania uczniów spoza obwodów.

Wszystkie zestawienia zamieszczone w niniejszym opracowaniu zostały przygotowane przez autorów, przy czym:

- dane do wieloletnich zestawień dotyczących organizacji oświaty miasta na tle innych JST oraz organizacji poszczególnych szkół pochodzą z bazy danych oświatowych Systemu Analiz

Samorządowych (SAS) Związku Miast Polskich, dla której pierwotnym źródłem danych jest system informacji oświatowej (SIO);

- dane do wieloletnich zestawień finansowych pochodzą ze sprawozdań Rb-27S i Rb-28D udostępnianych przez Ministerstwo Finansów;
- dane do wyliczenia wydatków na utrzymanie poszczególnych jednostek oświatowych pochodzą z ich indywidualnych sprawozdań Rb-28S;
- do przygotowania prognozy liczb uczniów wykorzystano: *Prognozę ludności gmin na lata 2017-2030* sporządzoną przez Główny Urząd Statystyczny, dane o urodzeniach oraz liczbie ludności wg poszczególnych roczników z informacji urzędu miasta oraz z Banku Danych Lokalnych GUS, a także informacje o liczbach uczniów z bazy danych oświatowych SAS;
- do analizy porównawczej organizacji szkół i przedszkoli wykorzystano zatwierdzone arkusze organizacyjne za rok szkolny 2020/21;
- szczegółowej analizy organizacji szkół, przedszkoli i innych placówek (rozdziały 9-12) dokonano na podstawie ich zatwierdzonych arkuszy organizacyjnych obowiązujących w roku szkolnym 2020/21 zgodnie ze stanem na dzień 22 czerwca 2021 r.

Tabela 1. Jednostki objęte analizą

Nazwa jednostki	Kod jednostki
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	CKZiU
I liceum Ogólnokształcące	ILO
II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika	IILO
III Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej we Włocławku	IIILO
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy	MOW
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	PPP
Przedszkole Publiczne Nr 12	PP12
Przedszkole Publiczne Nr 13	PP13
Przedszkole Publiczne nr 14	PP14
Przedszkole Publiczne Nr 16	PP16
Przedszkole Publiczne Nr 17	PP17
Przedszkole Publiczne Nr 19	PP19
Przedszkole Publiczne Nr 22	PP22
Przedszkole Publiczne Nr 25	PP25
Przedszkole Publiczne Nr 26	PP26
Przedszkole Publiczne Nr 27	PP27
Przedszkole Publiczne Nr 29	PP29
Przedszkole Publiczne Nr 30	PP30
Przedszkole Publiczne Nr 32	PP32
Przedszkole Publiczne Nr 35	PP35
Przedszkole Publiczne Nr 36	PP36
Przedszkole Publiczne Nr 4	PP4
Przedszkole Publiczne nr 8 z oddziałami integracyjnymi	PP8
Przedszkole Publiczne Nr 9	PP9
Szkoła Podstawowa Nr 10	SP10
Szkoła Podstawowa Nr 12	SP12
Szkoła Podstawowa Nr 14	SP14
Szkoła Podstawowa Nr 18	SP18
Szkoła Podstawowa Nr 19	SP 19
Szkoła Podstawowa Nr 2	SP 2
Szkoła Podstawowa Nr 22	SP22
Szkoła Podstawowa Nr 23	SP23
Szkoła Podstawowa Nr 3	SP3
Szkoła Podstawowa Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi	SP 5
Szkoła Podstawowa Nr 7	SP7
Zespół Placówek Nr 1	ZP1
Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1	ZSP 01
Zespół Szkół Budowlanych	ZSB
Zespół Szkół Chemicznych	ZSCH
Zespół Szkół Ekonomicznych	ZSEK.
Zespół Szkół Elektrycznych	ZSEI.
Zespół Szkół Muzycznych	ZSM
Zespół Szkół Nr 11	ZS11
Zespół Szkół Nr 3	ZS3
Zespół Szkół nr 4	ZS4
Zespół Szkół Nr 8	ZS8
Zespół Szkół Samochodowych	ZSS
Zespół Szkół Technicznych	ZST

3. Finanse oświaty we Włocławku

W niniejszym rozdziale przedstawiamy podstawowe wskaźniki charakteryzujące finanse i organizację oświaty we Włocławku na tle podobnych samorządów, czyli innych miast na prawach powiatu liczących do 150 tys. mieszkańców.

W tej i kolejnych częściach opracowania wykresy zawierające porównania wartości analizowanego wskaźnika odnoszącego się do miasta Włocławka na tle grupy porównawczej zbudowane są wg jednolitego wzorca:

- Na osi poziomej zaznaczone są kolejne lata, a na osi pionowej wartości liczbowe badanego wskaźnika.
- Zielona linia ciągła łączy wartości wskaźnika wyliczonego dla Włocławka w kolejnych latach.
- Środkowa, szara linia przerywana pokazuje medianę, czyli wartość przeciętną, która dzieli grupę badanych samorządów na dwie połowy – w jednej połowie badanych samorządów wartość badanego wskaźnika jest mniejsza, a w drugiej większa od mediany.
- Kropkowane pomarańczowe linie dzielą obszary wartości wskaźników na ćwiartki, tzn. w 75% samorządów wartości wskaźnika są większe niż to wskazuje dolna pomarańczowa linia, a w 25% samorządów wartości tego wskaźnika są mniejsze. Analogicznie w 75% samorządów wartości wskaźnika są mniejsze niż to wskazuje górna pomarańczowa linia, a w 25% samorządów wartości tego wskaźnika są większe.
- Skrajne niebieskie, kropkowane linie pokazują wartości wskaźników, powyżej (w wypadku górnej linii) i poniżej (w wypadku dolnej linii) których mieszczą się wartości wskaźnika 10% samorządów.

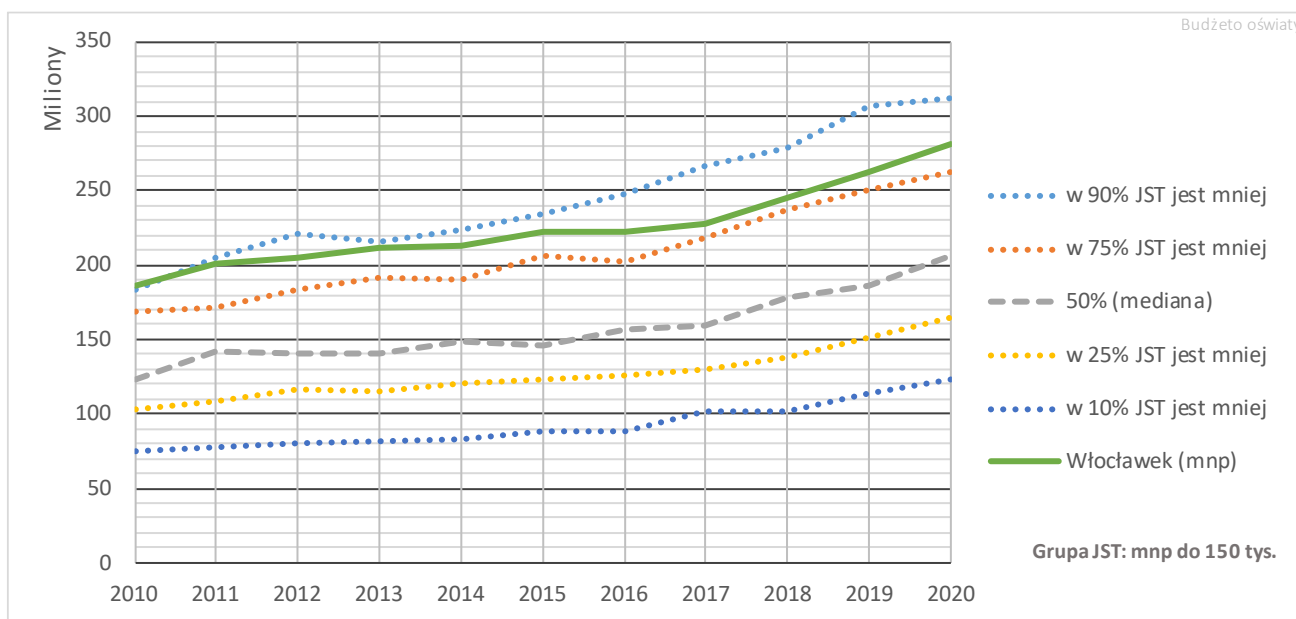
Przebieg zielonej ciągłej linii odzwierciedla wieloletnie trendy zmian wskaźnika we Włocławku, a jej obserwacja na tle pozostałych linii, ukazujących sytuację podobnych samorządów, pozwala łatwo zauważyć kiedy te trendy są typowe, a kiedy odbiegają od tego, co działo się w innych samorządach. Jednocześnie możliwe jest zorientowanie się, czy wartości badanego wskaźnika są wysokie, czy niskie na tle grupy porównawczej.

3.1. Finanse oświaty a finanse miasta

Wykres 1 pokazuje zmiany wielkości budżetu Włocławka na przestrzeni ostatnich jedenastu lat na tle innych miast na prawach powiatu liczących do 150 tys. mieszkańców.

Budżet Włocławka należy do wysokich w grupie porównawczej. Oczywiście porównywanie bezwzględnych kwot wydatków dla samorządów o różnej wielkości nie mówi tak wiele, jak porównywanie wskaźników procentowych lub odniesionych do liczby mieszkańców, które przedstawiamy na kolejnych wykresach.

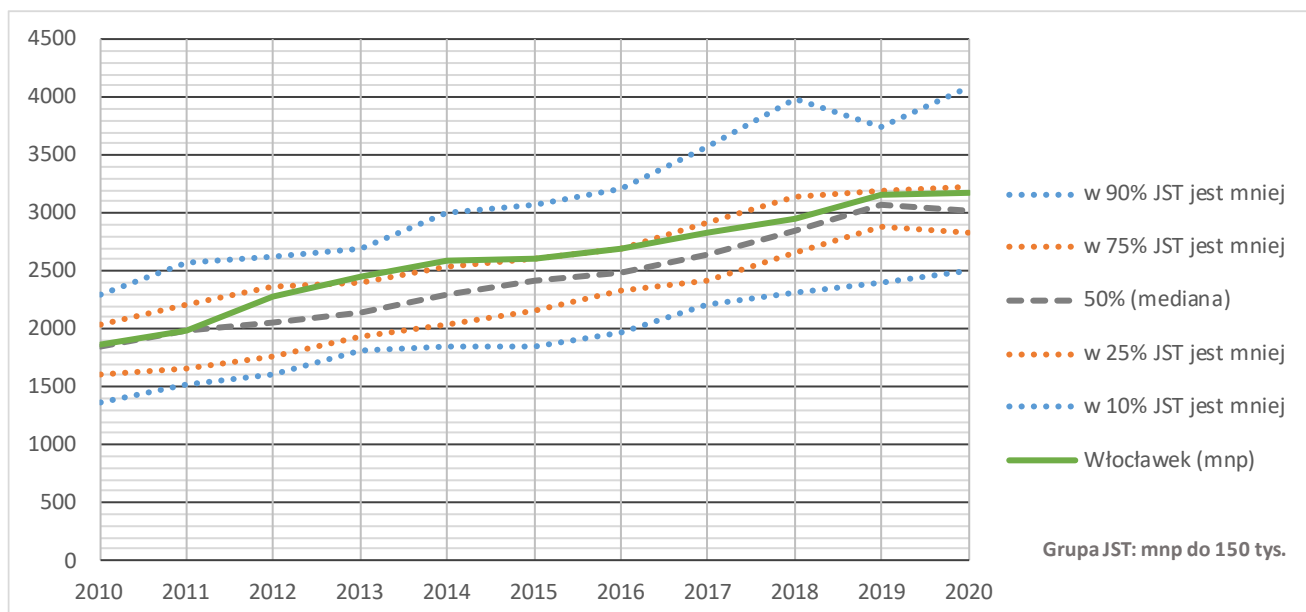
Wykres 1. Łączne wydatki budżetu oświaty – Włocławek na tle podobnych JST

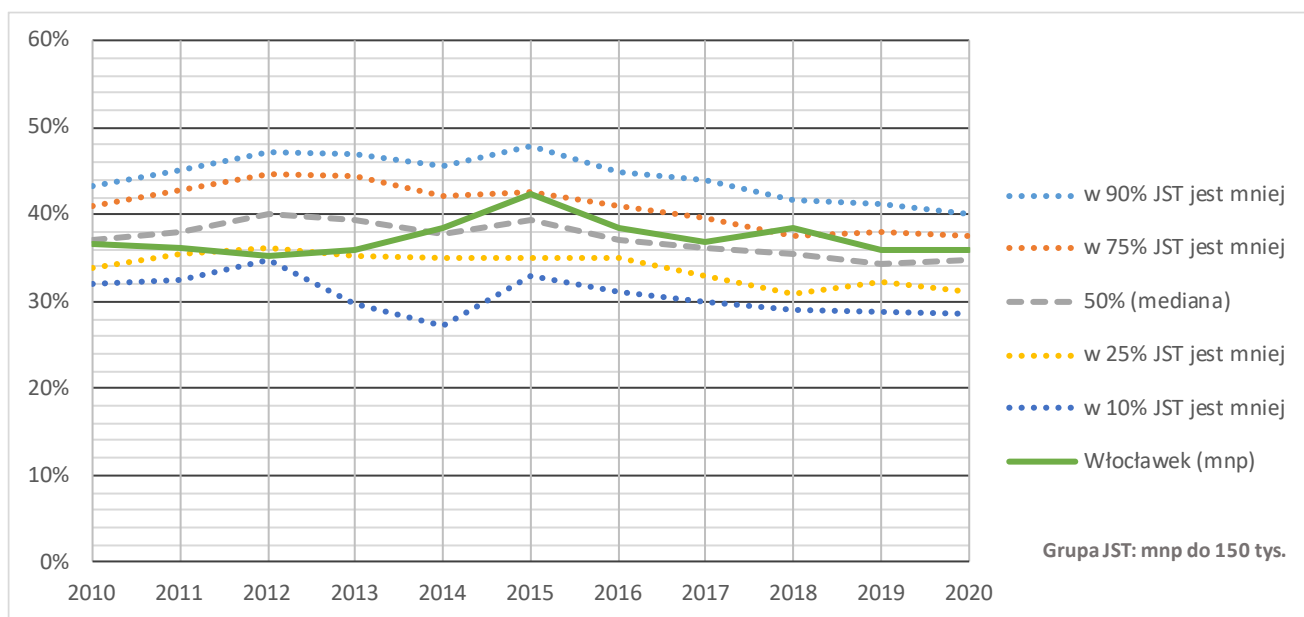
Wykres 2 zawiera informacje o dochodach własnych budżetu miasta w przeliczeniu na jednego mieszkańca (liczba mieszkańców z 2018 r.). Dochody własne to przede wszystkim dochody z podatków i opłat oraz ze sprzedaży majątku komunalnego.

Wskaźnik ten charakteryzuje do pewnego stopnia możliwości finansowe samorządu. W wypadku Włocławka wartość tego wskaźnika jest wyższa od mediany grupy porównawczej.

Wykres 2. Dochody własne na jednego mieszkańca – Włocławek na tle podobnych JST (liczba mieszkańców z 2018 r.)

Wykres 3. Wydatki oświatowe w budżecie JST – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 3 prezentuje zmiany udziału wydatków oświatowych¹ w łącznych wydatkach budżetu samorządu. W budżecie oświaty uwzględniane są wszystkie wydatki z działów 801 i 854 oraz wydatki wynikające z realizacji innych zadań oświatowych w tym dotowania szkół prowadzonych przez inne podmioty.

We Włocławku udział ten od 2015 r. jest nieznacznie wyższy niż w typowym samorządzie z grupy porównawczej.

3.2. Wydatki i dochody oświaty – ich struktura i zmiany w czasie

3.2.1. Wydatki

W tabelach 2-4 oraz na wykresach 2 i 3 przedstawione są wydatki oświatowe² Włocławka w latach 2004-2020 w podziale na główne grupy wyodrębnione na podstawie paragrafów klasyfikacji budżetowej. Przy czym dwie pierwsze z wymienionych tabel i wykresy zawierają informacje o wydatkach finansowanych ze źródeł krajowych (czwarta cyfra paragrafu równa 0), a tabela 4 przedstawia wydatki finansowane ze środków europejskich.

Wydatki osobowe to wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń wszystkich pracowników oświaty. Dotacje to dotacje wypłacane przez samorząd innym podmiotom, np. organom prowadzącym szkoły niepubliczne. Na wydatki majątkowe w oświacie składają się praktycznie wyłącznie wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne.

¹ Sposób wyliczania wydatków oświatowych oraz innych wielkości, które mogą być różnie rozumiane i wyliczane na różne sposoby, wyjaśniony jest w rozdziale *Objaśnienia metodologiczne*.

² Szczegółowe kryteria kwalifikowania wydatków i dochodów do poszczególnych grup przedstawione są w rozdziale *Objaśnienia metodologiczne*.

Oczywiście największą częścią wydatków oświatowych są wydatki osobowe. Na wielkość i zmiany tych wydatków wpływa m.in. liczba etatów nauczycieli i pracowników administracji i obsługi, wprowadzane przez ministra edukacji podwyżki wynagrodzeń, a także podwyżki wynagrodzeń spowodowane awansem zawodowym nauczycieli, podnoszeniem ich wykształcenia, zwiększaniem stażu pracy, czy też zmianami w regulaminie wynagradzania nauczycieli oraz podwyżki wynagrodzeń pracowników administracji i obsługi szkół.

Analizując dane o kosztach wynagrodzeń, warto pamiętać, że w latach 2012-2017 nie podnoszono zasadniczych wynagrodzeń nauczycieli.

Wydatki majątkowe (inwestycyjne) mają nieregularny przebieg, co jest zrozumiałe ze względu na ich specyfikę. W trakcie realizacji dużego zadania inwestycyjnego takie wydatki mogą stanowić sporą część łącznych wydatków oświatowych. Natomiast po zrealizowaniu inwestycji mogą spaść do zera.

W ostatnich latach szybko rosły wydatki na dotacje dla szkół i przedszkoli nieprowadzonych przez miasto Włocławek. Więcej na ten temat piszemy w jednym z kolejnych podrozdziałów.

Tabela 2. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje wydatków związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej (bez wydatków ze środków unijnych)

Rok	Osobowe	Rzeczowe	Majątkowe	Dotacje dla jednostek niesamorząd.	Europejskie	Razem
2004	97 703 061	18 911 163	3 163 176	6 272 813	322 226	126 372 439
2005	103 927 530	21 634 852	10 220 173	6 962 044	958 211	142 744 599
2006	109 415 525	21 498 866	10 255 189	7 696 328	1 093 067	148 865 908
2007	115 990 007	23 511 030	9 083 658	9 325 151	540 855	157 909 846
2008	125 990 113	23 995 227	6 997 253	11 383 021	188 239	168 365 614
2009	135 284 674	25 445 517	9 297 736	13 485 283	1 390	183 513 210
2010	142 882 503	26 072 814	4 706 565	14 948 118	9 077	188 610 000
2011	149 152 947	25 844 795	8 800 634	18 224 250	641 904	202 022 626
2012	158 864 478	25 153 495	4 589 369	17 833 515	74 014	206 440 857
2013	159 030 338	25 117 053	12 064 559	17 559 891	174 511	213 771 841
2014	152 378 446	23 962 790	15 287 152	23 152 653	94 962	214 781 041
2015	151 966 323	25 851 010	20 038 791	25 496 812	130 267	223 352 936
2016	156 133 269	25 365 047	16 849 300	22 987 021	2 729 849	221 334 637
2017	156 483 902	27 700 787	9 507 953	25 128 163	9 318 619	218 820 805
2018	169 496 002	27 395 343	8 514 126	28 751 564	12 264 911	234 157 035
2019	181 893 117	30 190 580	9 422 678	33 615 560	8 659 355	255 121 935
2020	205 757 044	27 110 951	6 834 873	38 580 791	3 769 463	278 283 659

Wykres 4. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje wydatków związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej (bez wydatków ze środków unijnych)

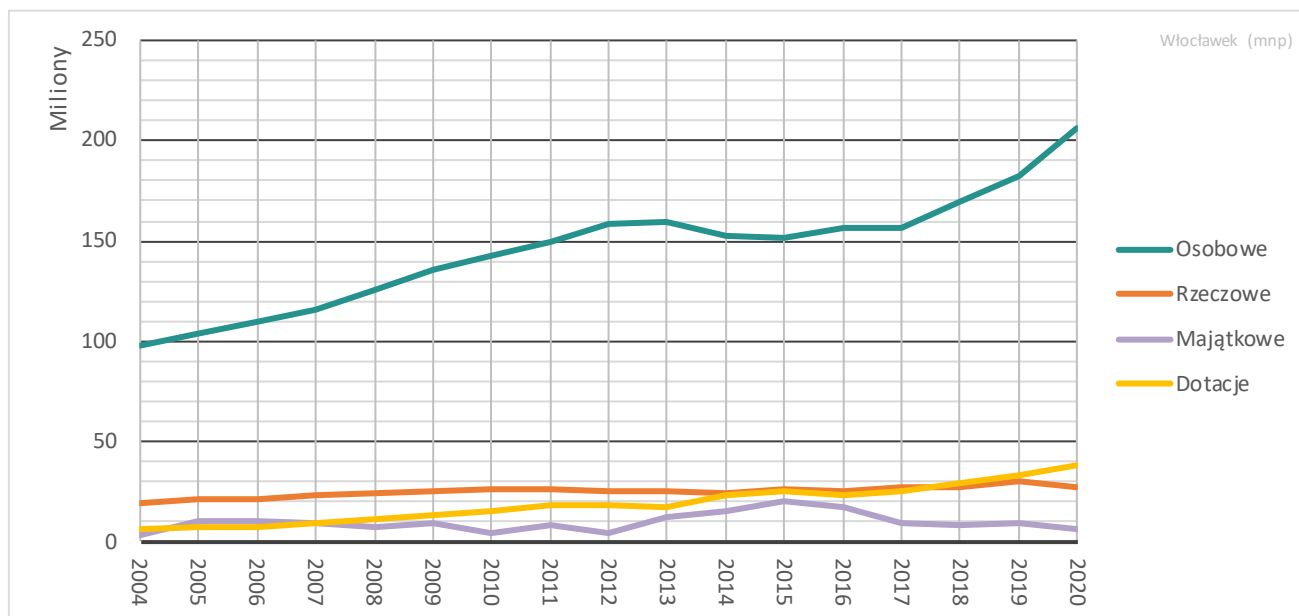
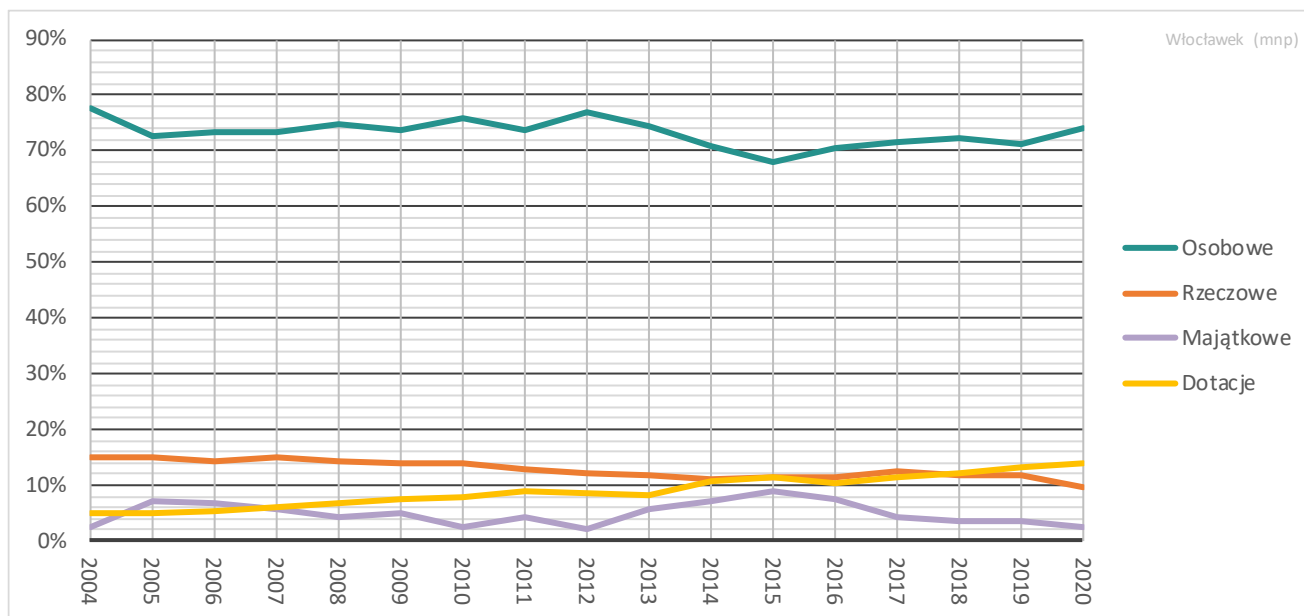

Tabela 3. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje wydatków związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej w układzie procentowym (bez wydatków ze środków unijnych)

Rok	Osobowe	Rzeczowe	Majątkowe	Dotacje dla jednostek niesamorzęd.
2004	77,5%	15,0%	2,5%	5,0%
2005	72,8%	15,2%	7,2%	4,9%
2006	73,5%	14,4%	6,9%	5,2%
2007	73,5%	14,9%	5,8%	5,9%
2008	74,8%	14,3%	4,2%	6,8%
2009	73,7%	13,9%	5,1%	7,3%
2010	75,8%	13,8%	2,5%	7,9%
2011	73,8%	12,8%	4,4%	9,0%
2012	77,0%	12,2%	2,2%	8,6%
2013	74,4%	11,7%	5,6%	8,2%
2014	70,9%	11,2%	7,1%	10,8%
2015	68,0%	11,6%	9,0%	11,4%
2016	70,5%	11,5%	7,6%	10,4%
2017	71,5%	12,7%	4,3%	11,5%
2018	72,4%	11,7%	3,6%	12,3%
2019	71,3%	11,8%	3,7%	13,2%
2020	73,9%	9,7%	2,5%	13,9%

Włocławek (mnp)

Wykres 5. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje wydatków związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej w układzie procentowym (bez wydatków ze środków unijnych)

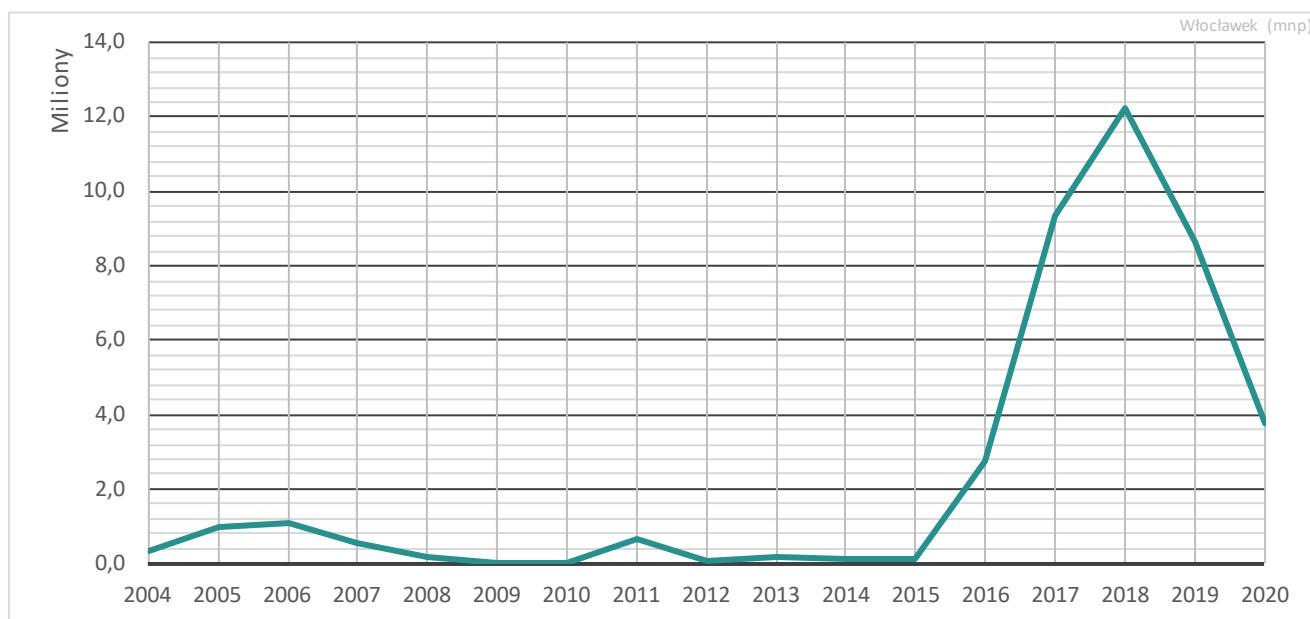

W tabeli 4 przedstawiono wydatki finansowane ze środków europejskich.

Tabela 4. Wydatki oświatowe finansowane ze środków europejskich w podziale na rodzaje działalności związane z paragrafami klasyfikacji budżetowej

Rok	Osobowe	Rzeczowe	Majątkowe	Dotacje	Razem
2004		322 226			322 226
2005	2 400	955 811			958 211
2006	26 400	1 066 667			1 093 067
2007	28 800	512 055			540 855
2008	64 365	112 267	11 607		188 239
2009		1 390			1 390
2010		9 077			9 077
2011	16 740	82 544	542 620		641 904
2012	3 853	70 161			74 014
2013	1 799	172 712	0		174 511
2014	21 181	73 781	0		94 962
2015	42 942	87 325			130 267
2016	5 980	117 238	2 606 631		2 729 849
2017	280 279	526 926	8 511 414		9 318 619
2018	969 157	636 150	10 659 604		12 264 911
2019	1 253 095	3 380 169	4 026 091		8 659 355
2020	744 026	846 673	2 178 764		3 769 463

Wykres 6. Łączne wydatki oświatowe finansowane ze środków europejskich

W kolejnych dwóch tabelach przedstawiona jest struktura wydatków w podziale na rodzaje działalności wyodrębniane na podstawie rozdziałów klasyfikacji budżetowej. W drugiej z tych tabel nie uwzględniono wydatków majątkowych. Analizując te zestawienia, warto pamiętać, że zmiany w klasyfikacji budżetowej mogą wywierać wpływ na zmiany struktury rozpatrywanej pod tym kątem. Chodzi tu szczególnie o wyodrębnienie wydatków na organizację nauki uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Brak wydatków w odpowiednich rubrykach tabeli przed 2015 r. nie oznacza, że w tym czasie nie było uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, oznacza tylko, że do 2014 r. ta kategoria wydatków nie była wyodrębniana.

Tabela 5. Wydatki oświatowe w podziale na rodzaje działalności związane z rozdziałami klasyfikacji budżetowej (bez wydatków ze środków europejskich)

Grupa rozdziałów	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedszkola	21 809 297	22 743 749	25 941 232	29 329 439	27 527 772	29 776 871	33 154 190	36 615 171
Oddz. przedszk. w SP	3 173 390	3 108 913	1 830 043	1 658 388	1 364 124	1 137 121	1 070 072	1 101 919
Inne formy wych. przedszk.			163 030	147 177	68 512	78 082	50 257	48 627
SP	47 837 051	44 875 100	42 268 814	48 200 772	45 627 689	56 182 528	64 186 407	78 037 011
Gimnazja	28 781 041	28 040 138	27 295 604	24 409 209	22 166 114	16 122 380	7 544 041	
LO	22 639 051	30 358 510	29 277 593	23 493 371	23 887 667	19 592 170	21 069 315	29 765 789
Szk. zawodowe	40 399 989	39 937 100	38 263 741	35 204 132	34 511 214	39 660 051	49 173 067	53 189 917
LP	2 081 691	974 438						
CKU, CKP, ODZ	4 460 853	4 138 186	3 833 787	3 861 450	3 841 392	4 137 340	4 471 246	5 073 787
Specj.org.nauki-przedszk.			2 285 071	2 896 669	3 295 460	4 157 017	4 508 293	3 613 356
Specj.org.nauki-szkoły.			9 451 222	10 555 465	11 961 221	13 006 671	16 729 088	10 624 123
Przedszkola specj.								570 632
Wczesne wspom. rozwoju					311 254	375 803	414 722	681 077
SP specj.	4 335 990	4 325 789	4 588 151	4 586 293	5 458 556	6 240 316	8 377 160	12 984 572
Gimnazja specj.	3 594 316	3 552 841	3 600 458	3 687 253	3 683 417	3 271 223	1 825 365	
LO specj.	372	0						0
Szk. zawodowe specj.	6 936 164	6 624 646	6 125 475	5 943 372	6 418 550	6 878 035	7 356 900	8 636 576
LP specj.	6 702							
Specj. OS-W	875 358	860 559	920 985	810 896	809 779	785 818	663 757	660 177
Młodz. ośrodki wych.	3 799 639	3 891 397	3 904 292	3 958 580	4 114 796	4 284 701	4 608 403	4 817 404
Szkoły artyst.	4 258 467	4 469 945	4 574 548	4 648 703	4 890 389	5 137 723	5 315 479	5 595 706
Kwalif. kursy zawodowe				84 161	142 812	187 715	223 453	211 496
Stołówki	1 828 829	1 927 379	3 576 681	3 093 689	2 133 909	2 418 277	2 661 861	2 933 981
Świetlice	3 465 543	3 340 917	3 432 742	3 623 048	3 559 033	4 359 513	4 528 948	4 917 204
Dowożenie	472 752	466 332	474 685	492 816	462 361	474 291	487 260	393 220
Internaty i bursy	1 773 295	1 861 280	2 069 262	2 081 509	2 174 808	2 387 698	3 156 295	3 297 818
Schroniska młodzieżowe	82 792	83 247	92 937	81 874	79 412	83 040	61 942	16 451
Pomoc materialna	1 767 691	1 674 850	1 367 730	1 206 316	1 044 842	882 277	776 319	633 769
PP-P	3 236 703	3 181 224	3 252 421	3 288 848	3 255 485	3 331 199	3 534 647	3 912 418
Dokształcanie nauczycieli	761 019	626 113	472 096	460 356	832 642	781 514	870 602	873 624
ZEAS-y	460 322	475 375	530 473	552 072				
CUW-y					1 459 123	2 456 320	4 544 814	5 369 681
Inne oświatowe	4 933 524	3 243 013	3 759 863	2 978 779	3 738 472	5 971 341	3 758 032	3 708 153
Razem	213 771 841	214 781 041	223 352 936	221 334 637	218 820 805	234 157 035	255 121 935	278 283 659

Włocławek (mnp)

Tabela 6. Wydatki oświatowe, bez wydatków majątkowych, dotacji i ze środków europejskich, w podziale na rodzaje działalności związane z rozdziałami klasyfikacji budżetowej

Grupa rozdziałów	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedszkola	18 576 973	19 100 918	18 214 812	19 393 349	19 275 235	21 923 752	23 861 329	26 653 207
Oddz. przedszk. w SP	3 173 390	3 108 913	1 830 043	1 658 388	1 339 133	1 101 614	984 355	975 887
SP	45 025 782	43 472 425	40 171 833	41 521 415	42 181 425	48 900 055	56 830 081	70 105 287
Gimnazja	23 062 309	20 776 670	18 228 553	18 728 543	16 697 273	12 462 387	5 767 310	
LO	17 924 792	15 942 567	14 896 619	14 873 369	14 941 358	15 135 992	16 025 189	21 577 682
Szk. zawodowe	31 340 352	30 545 581	30 675 447	30 016 323	30 210 279	31 651 540	34 353 852	41 953 432
LP	2 081 691	974 438						
CKU, CKP, ODZ	4 460 853	4 138 186	3 833 787	3 861 450	3 841 392	4 137 340	4 471 246	5 073 787
Specj.org.nauki-przedszk.			2 234 277	2 310 477	2 236 554	2 713 342	2 934 078	1 656 963
Specj.org.nauki-szkoły.			9 451 222	10 528 053	11 879 946	12 725 317	16 384 248	10 162 141
Przedszkola specj.								570 632
Wczesne wspom. rozwoju					129 272	104 725	86 933	297 146
SP specj.	4 335 990	4 325 789	4 588 151	4 586 293	5 329 655	6 240 316	8 278 760	10 424 731
Gimnazja specj.	3 594 316	3 552 841	3 600 458	3 687 253	3 683 417	3 271 223	1 825 365	
LO specj.	372	0						0
Szk. zawodowe specj.	6 936 164	6 624 646	6 125 475	5 943 372	6 418 550	6 878 035	7 356 900	8 636 576
LP specj.	6 702							
Młodz. ośrodki wych.	3 799 639	3 891 397	3 904 292	3 946 661	4 114 796	4 229 296	4 539 403	4 817 404
Szkoły artyst.	4 258 467	4 469 945	4 574 548	4 648 703	4 890 389	5 137 723	5 315 479	5 595 706
Kwalif. kursy zawodowe				84 161	142 812	187 715	223 453	211 496
Stołówki	1 828 829	1 912 115	2 117 412	2 092 377	2 133 909	2 385 495	2 649 861	2 868 814
Świetlice	3 465 543	3 340 917	3 432 742	3 623 048	3 559 033	4 359 513	4 528 948	4 917 204
Dowożenie	472 752	466 332	474 685	492 816	462 361	474 291	487 260	393 220
Internaty i bursy	1 366 953	1 492 940	1 552 661	1 646 314	1 777 347	2 028 554	2 291 566	2 266 443
Schroniska młodzieżowe	82 792	83 247	92 937	81 874	79 412	83 040	61 942	16 451
Pomoc materialna	1 760 776	1 667 075	1 367 505	1 206 316	1 044 842	882 277	776 319	633 769
PP-P	3 236 703	3 181 224	3 252 421	3 288 848	3 204 315	3 257 018	3 434 641	3 823 975
Dokształcanie nauczycieli	761 019	626 113	472 096	460 356	832 642	781 514	870 602	873 624
ZEAS-y	460 322	475 375	530 473	552 072				
CUW-y					1 459 123	2 456 320	4 523 535	5 369 681
Inne oświatowe	2 133 910	2 171 582	2 194 884	2 266 485	2 320 219	3 382 951	3 221 042	2 992 737
Razem	184 147 391	176 341 236	177 817 333	181 498 316	184 184 689	196 891 345	212 083 697	232 867 995

Wrocław (mnp)

Tabela 7. Wydatki oświatowe, bez wydatków majątkowych, dotacji i ze środków europejskich, w podziale na rodzaje działalności związane z rozdziałami klasyfikacji budżetowej w układzie procentowym

Grupa rozdziałów	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedszkola	10%	11%	10%	11%	10%	11%	11%	11%
Oddz. przedszk. w SP	2%	2%	1%	1%	1%	1%	0%	0%
SP	24%	25%	23%	23%	23%	25%	27%	30%
Gimnazja	13%	12%	10%	10%	9%	6%	3%	
LO	9,7%	9,0%	8,4%	8,2%	8,1%	7,7%	7,6%	9,3%
Szk. zawodowe	17,0%	17,3%	17,3%	16,5%	16,4%	16,1%	16,2%	18,0%
LP	1,1%	0,6%						
CKU, CKP, ODZ	2,4%	2,3%	2,2%	2,1%	2,1%	2,1%	2,1%	2,2%
Specj.org.nauki-przedszk.			1,3%	1,3%	1,2%	1,4%	1,4%	0,7%
Specj.org.nauki-szkoły.			5,3%	5,8%	6,5%	6,5%	7,7%	4,4%
Przedszkola specj.								0,2%
Wczesne wspom. rozwoju					0,1%	0,1%	0,0%	0,1%
SP specj.	2,4%	2,5%	2,6%	2,5%	2,9%	3,2%	3,9%	4,5%
Gimnazja specj.	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	1,7%	0,9%	
LO specj.	0,0%	0,0%						0,0%
Szk. zawodowe specj.	3,8%	3,8%	3,4%	3,3%	3,5%	3,5%	3,5%	3,7%
LP specj.	0,0%							
Młodz. ośrodki wych.	2,1%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,1%	2,1%	2,1%
Szkoły artyst.	2,3%	2,5%	2,6%	2,6%	2,7%	2,6%	2,5%	2,4%
Kwalif. kursy zawodowe				0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Stołówki	1,0%	1,1%	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%
Świetlice	1,9%	1,9%	1,9%	2,0%	1,9%	2,2%	2,1%	2,1%
Dowożenie	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%
Internaty i bursy	0,7%	0,8%	0,9%	0,9%	1,0%	1,0%	1,1%	1,0%
Schroniska młodzieżowe	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Pomoc materialna	1,0%	0,9%	0,8%	0,7%	0,6%	0,4%	0,4%	0,3%
PP-P	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%	1,7%	1,7%	1,6%	1,6%
Dokształcanie nauczycieli	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%
ZEAS-y	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%				
CUW-y					0,8%	1,2%	2,1%	2,3%
Inne oświatowe	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%	1,3%	1,7%	1,5%	1,3%

Włocławek (mnp)

Tabela 8. Wydatki oświatowe finansowane ze środków europejskich w podziale na rodzaje działalności związane z rozdziałami klasyfikacji budżetowej

Grupa rozdziałów	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Szk. zawodowe					190 091			
Inne oświatowe	174 511	94 962	130 267	2 729 849	9 128 528	12 264 911	8 659 355	3 769 463
Razem	174 511	94 962	130 267	2 729 849	9 318 619	12 264 911	8 659 355	3 769 463

3.2.2. Dochody

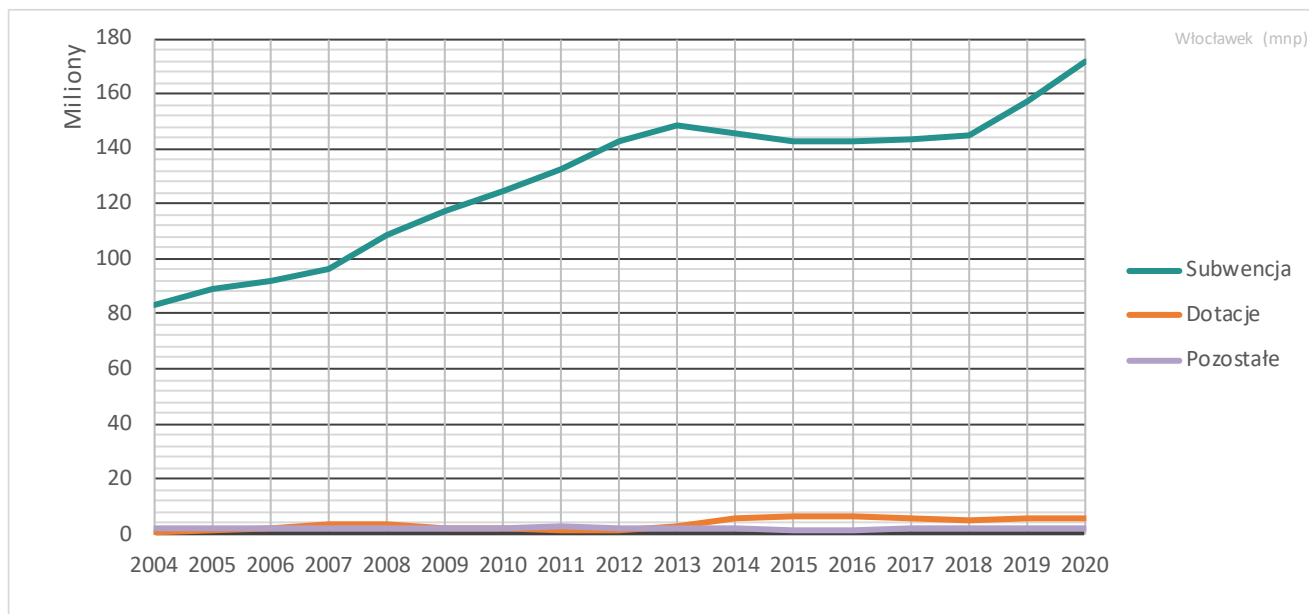
Jak wynika z poniższych zestawień, głównym źródłem finansowania oświaty jest część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, zwana w skrócie subwencją oświatową – obecnie stanowi ona niemal 96% bieżących dochodów oświaty.

Warto zwrócić uwagę na duży, wspomniany już wcześniej, wzrost subwencji oświatowej w roku 2019 i 2020, co wynika głównie ze wzrostu wynagrodzeń nauczycieli. Nie oznacza to niestety, że całkowite koszty wzrostu wynagrodzeń nauczycieli zostały zrekompensowane wzrostem subwencji.

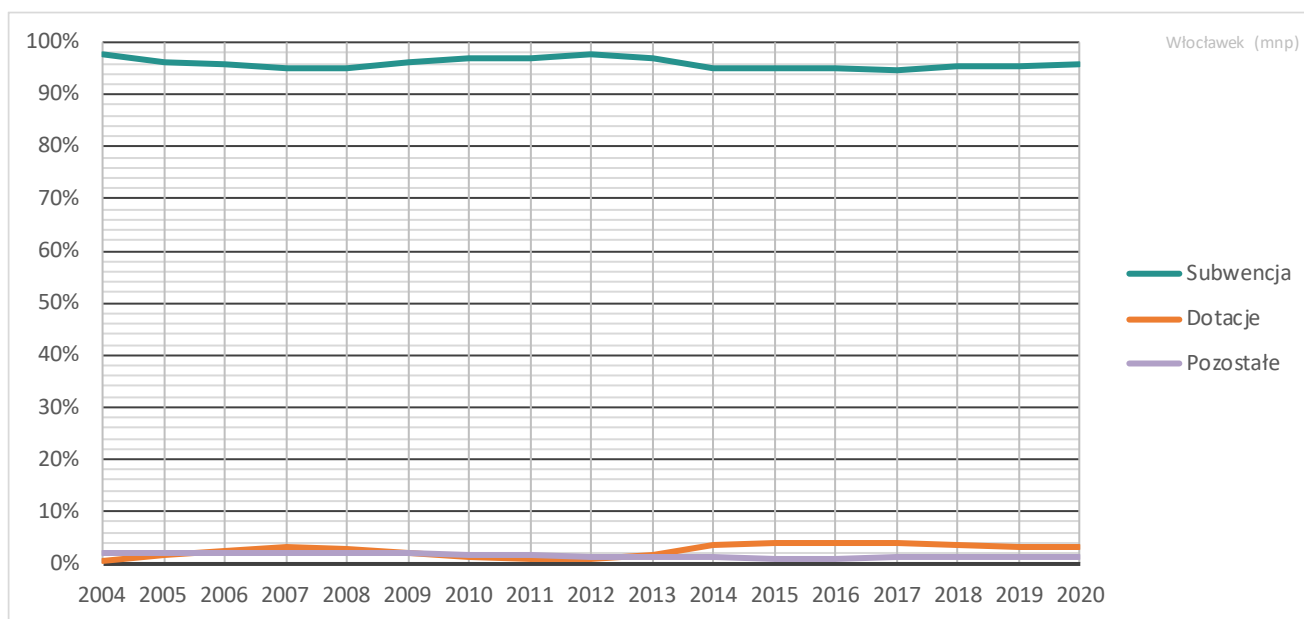
Tabela 9. Główne składniki bieżących dochodów oświaty

Rok	Subwencja	Dotacje	Pozostałe	Razem
2004	82 846 607	288 680	1 687 368	84 822 655
2005	89 354 317	1 468 068	1 872 302	92 694 687
2006	92 068 689	2 116 767	1 873 662	96 059 118
2007	95 944 981	3 054 110	2 060 538	101 059 629
2008	108 256 284	3 253 512	2 299 306	113 809 102
2009	117 568 763	2 268 831	2 304 314	122 141 908
2010	124 840 103	1 755 804	2 249 976	128 845 883
2011	132 754 017	1 426 746	2 437 948	136 618 711
2012	142 537 376	1 302 637	1 906 806	145 746 819
2013	148 136 960	2 765 359	1 958 531	152 860 850
2014	145 322 014	5 509 432	1 699 006	152 530 452
2015	142 654 113	6 127 832	1 345 069	150 127 014
2016	143 017 584	6 025 318	1 319 440	150 362 342
2017	143 463 140	5 880 527	1 855 846	151 199 513
2018	145 136 298	5 155 341	1 860 158	152 151 797
2019	157 451 063	5 418 194	1 802 141	164 671 398
2020	171 394 107	5 840 958	1 893 732	179 128 797

Wykres 7. Główne składniki bieżących dochodów oświaty

Wykres 8. Główne składniki bieżących dochodów oświaty w ujęciu procentowym

3.3. Dochody a bieżące wydatki oświatowe

Głównym źródłem finansowania oświaty samorządowej jest część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, czyli tzw. subwencja oświatowa. Ponadto na realizację niektórych zadań oświatowych samorzady otrzymują dotacje z budżetu państwa, w pewnych wypadkach opłaty wnoszą rodzice uczniów, a niekiedy samorząd ma dochody z wynajmu pomieszczeń w jednostkach oświatowych lub sprzedaży ich usług lub wytworów. Jednak prawie zawsze wpływy z wymienionych wcześniej źródeł nie pokrywają wszystkich wydatków, dlatego samorzady współfinansują oświatę z własnych środków.

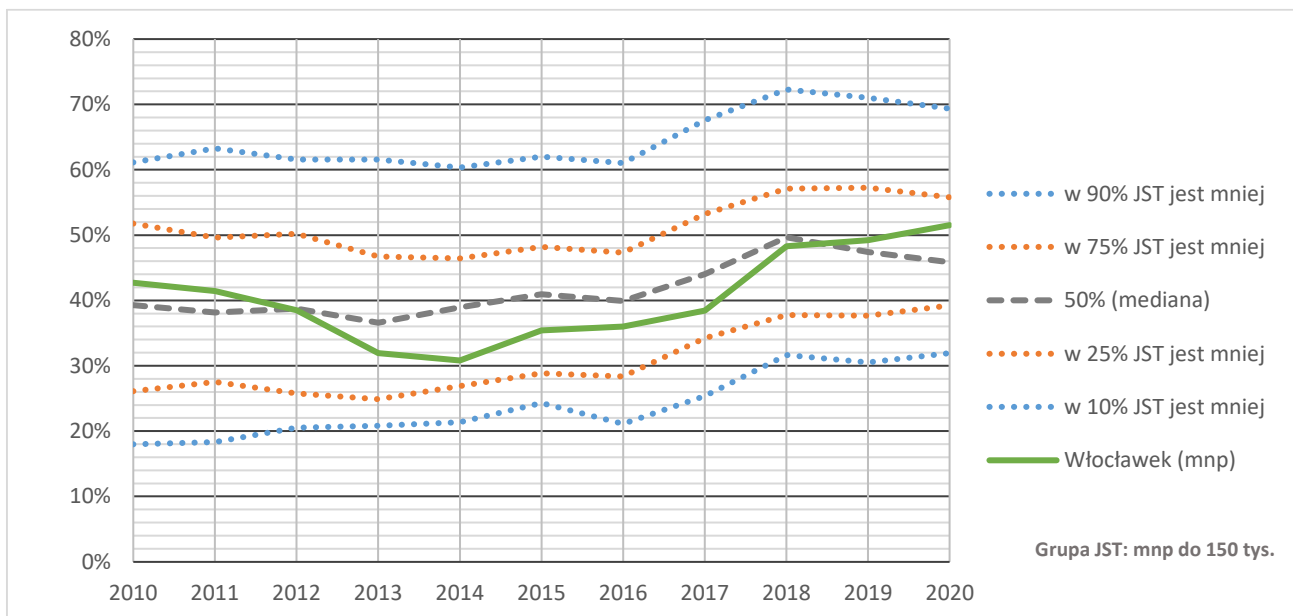
Do oceny stopnia owego współfinansowania używamy procentowego wskaźnika luki między bieżącymi wydatkami³ a dochodami oświaty⁴. Interpretacja tego wskaźnika jest następująca:

- Jeśli wskaźnik luki między wydatkami a dochodami wynosi 0, to wydatki bieżące na zadania oświatowe są równe sumie subwencji i pozostałych dochodów oświaty.
- Jeśli wskaźnik wynosi np. 15%, to wydatki są o 15% wyższe od dochodów.
- Jeśli zaś wskaźnik jest ujemny, to bieżące wydatki oświaty są niższe od dochodów.

³ Przy wyliczaniu luki między wydatkami a dochodami pomijamy dochody i wydatki majątkowe (inwestycyjne) oraz dochody przypisane do paragrafu 097, które formalnie nie są dochodami majątkowymi. Jednak w wielu wypadkach do paragrafu 097 przypisywane są znaczące kwoty dofinansowań inwestycji w oświacie, które mocno zaburzają porównania.

⁴ W minionych latach używaliśmy podobnie skonstruowanego wskaźnika obrazującego wielkość luki między wydatkami subwencjonowanymi a subwencją oświatową. Jednak od 2017 r., w związku z rozpoczęciem subwencjonowania sześciolatków w przedszkolach, wskaźnik ten stał się niepoliczalny, ponieważ sprawozdania budżetowe nie zawierają danych, które umożliwiają wyodrębnienie wydatków na utrzymanie sześciolatków w przedszkolach z całości wydatków przedszkoli.

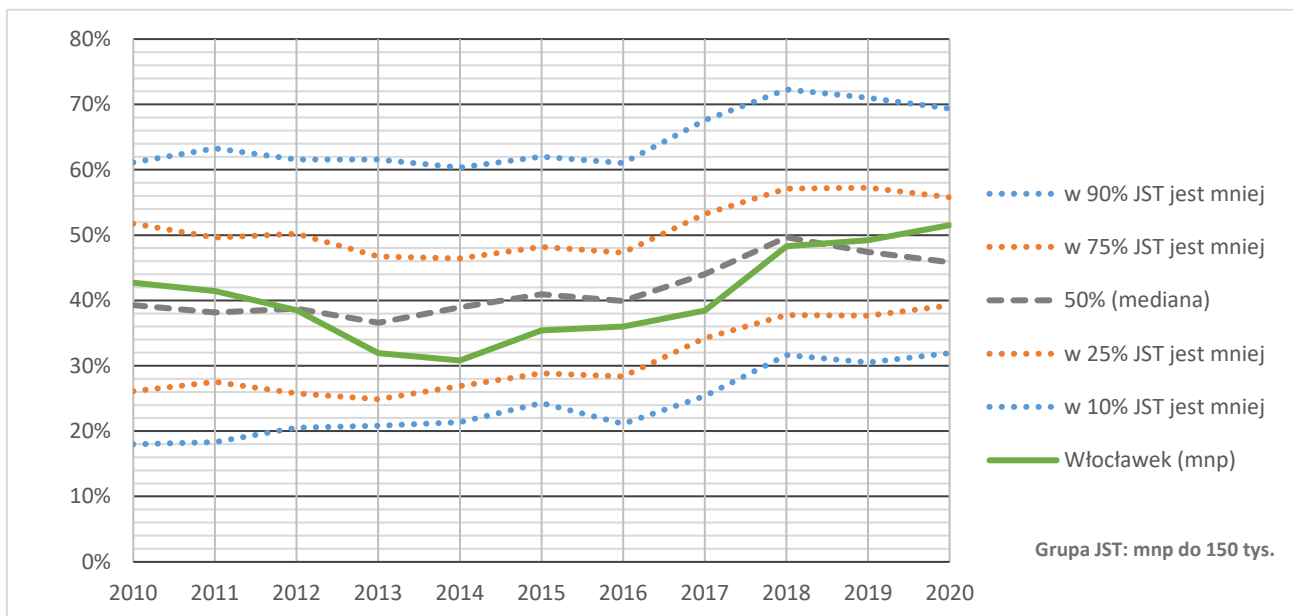
Wykres 9. Luka między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty w ujęciu procentowym – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 9 przedstawia zmiany procentowego wskaźnika luki między wydatkami a dochodami oświaty, a wykres 10. ilustruje, jak zmieniała się kwota tej luki, tzn. ile pieniędzy pozyskanych z dochodów pozaoświatowych miasto musiało przeznaczyć na sfinansowanie bieżącej działalności szkół i placówek oświatowych.

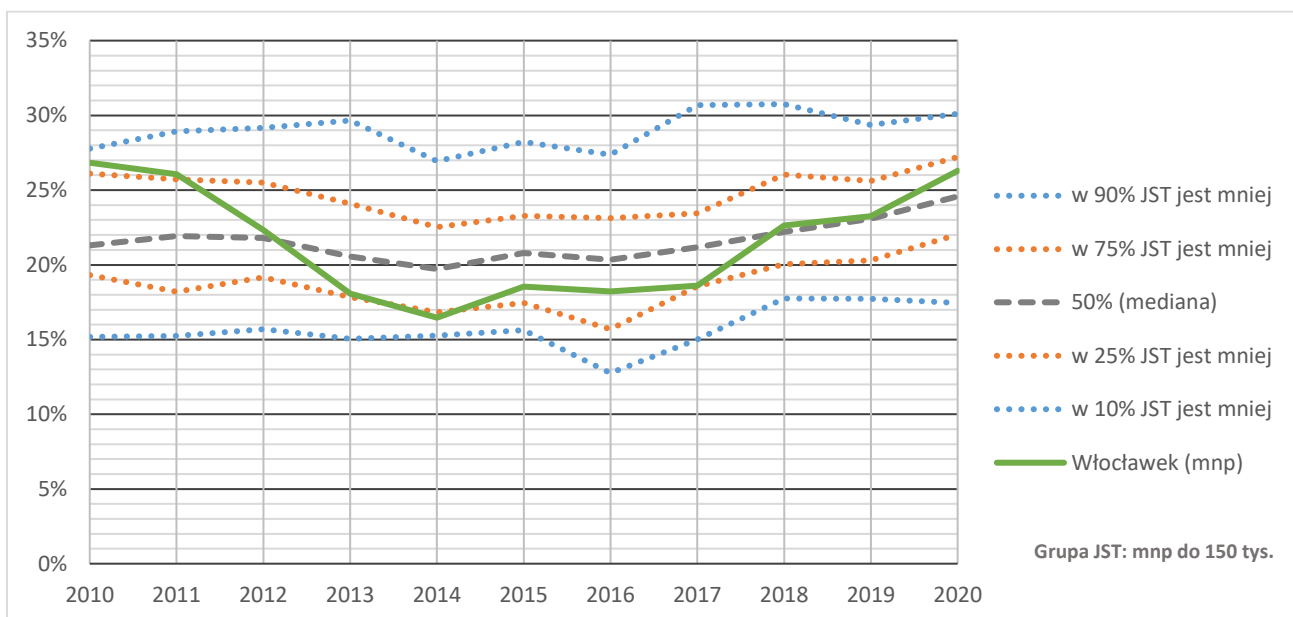
Procentowy wskaźnik luki między wydatkami bieżącymi a dochodami oświaty we Włocławku był przez wiele lat wyraźnie niższy od mediany grupy podobnych miast, ale w roku 2019 i 2020 tę medianę przekroczył. Niepokojące jest to, że wartość tego wskaźnika rośnie od roku 2015 znacznie szybciej niż mediana dla podobnych miast. W 2020 roku wartość tego wskaźnika wyniosła nieco ponad 50%, co oznacza, że na bieżące wydatki oświatowe Włocławek dokłada z własnych dochodów ponad 50 gr do każdej złotówki otrzymanej od państwa.

Wykres 10. Luka między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty w ujęciu kwotowym – Włocławek na tle podobnych JST

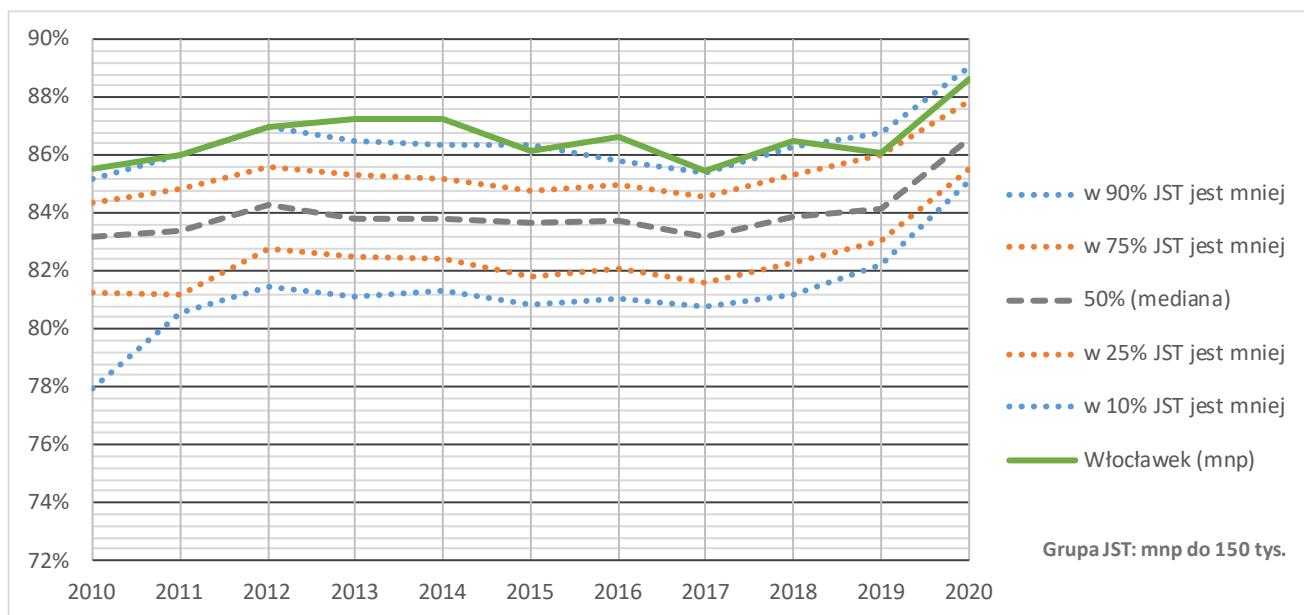
Szybki wzrost luki między wydatkami a dochodami w ostatnich latach jest niepokojący – w ujęciu kwotowym w 2020 r. wyniosła ona około 92 mln zł, podczas gdy jeszcze w 2017 roku wynosiła nieco ponad 58 mln zł. Oznacza to, że w ciągu trzech lat wysiłek samorządu na rzecz utrzymania oświaty wzrósł aż o 59%.

Wykres 11. Stosunek luki między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty do pozaoświatowych dochodów własnych – Włocławek na tle podobnych JST

We Włocławku wyższy niż w większości podobnych miast jest też obecnie stosunek luki między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty do pozaoświatowych dochodów własnych (zob. wykres 11.), co oznacza, że dla Włocławka wydatki na oświatę są większym obciążeniem niż dla większości podobnych miast. Niepokojące jest to, że jeszcze w 2017 r. stosunek luki do pozaoświatowych dochodów własnych samorządu był we Włocławku wyraźnie niższy niż w podobnych miastach.

Wykres 12. Wydatki osobowe w bieżących wydatkach oświatowych (bez dotacji) – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 12 przedstawia udział wydatków osobowych w bieżących wydatkach oświatowych samorządu. We Włocławku jest on znacznie wyższy od mediany podobnych miast, co może oznaczać pewne niedofinansowanie wydatków rzeczowych.

3.3.1. Wydatki a dochody

W zdecydowanej większości samorządów subwencja oświatowa, dotacje, wpłaty rodziców, dochody z wynajmu pomieszczeń itp. źródeł nie pokrywają bieżących wydatków na utrzymanie oświaty. Pisałmy już o tym w podrozdziale 3.3. *Dochody a bieżące wydatki oświatowe*. Przedstawiliśmy tam też informacje o wielkości luki między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty, którą prawie każdy samorząd terytorialny musi finansować z dochodów własnych. Poniższe zestawienia zawierają nieco więcej informacji, ponieważ prezentują również wielkości dochodów i wydatków i obejmują dłuższy okres – od 2004 r.

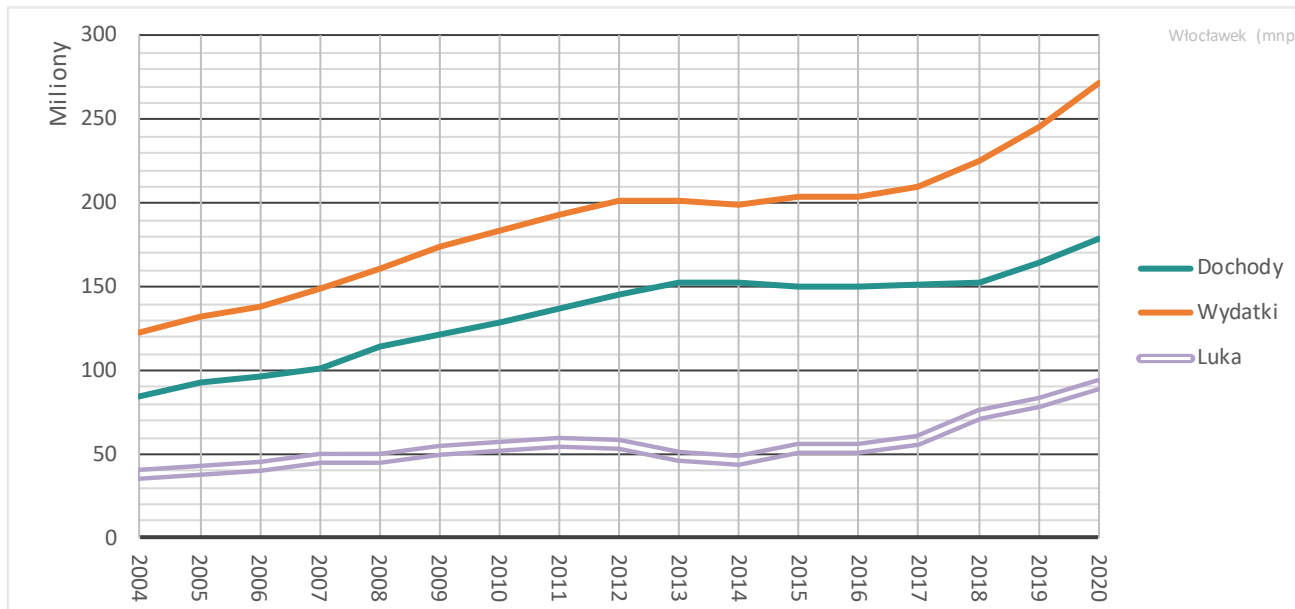
Zwraca uwagę bardzo duży wzrost luki pomiędzy dochodami a wydatkami oświaty w ostatnich trzech latach. W roku 2020 osiągnęła ona wartość ponad 92 mln zł.

Tabela 10. Wydatki a dochody bieżące oświaty

Rok	Dochody bieżące				Wydatki bieżące				Luka między wydatkami a dochodami	Luka jako procent dochodów
	Subwencja	Dotacje	Pozostałe	Razem	Osobowe	Rzeczowe	Dotacje dla jednostek niesamorząd.	Razem		
2004	82 846 607	288 680	1 687 368	84 822 655	97 703 061	18 911 163	6 272 813	122 887 037	38 064 382	44,9%
2005	89 354 317	1 468 068	1 872 302	92 694 687	103 927 530	21 634 852	6 962 044	132 524 426	39 829 739	43,0%
2006	92 068 689	2 116 767	1 873 662	96 059 118	109 415 525	21 498 866	7 696 328	138 610 719	42 551 601	44,3%
2007	95 944 981	3 054 110	2 060 538	101 059 629	115 990 007	23 511 030	9 325 151	148 826 188	47 766 559	47,3%
2008	108 256 284	3 253 512	2 299 306	113 809 102	125 990 113	23 995 227	11 383 021	161 368 361	47 559 259	41,8%
2009	117 568 763	2 268 831	2 304 314	122 141 908	135 284 674	25 445 517	13 485 283	174 215 474	52 073 566	42,6%
2010	124 840 103	1 755 804	2 249 976	128 845 883	142 882 503	26 072 814	14 948 118	183 903 435	55 057 552	42,7%
2011	132 754 017	1 426 746	2 437 948	136 618 711	149 152 947	25 844 795	18 224 250	193 221 992	56 603 281	41,4%
2012	142 537 376	1 302 637	1 906 806	145 746 819	158 864 478	25 153 495	17 833 515	201 851 488	56 104 669	38,5%
2013	148 136 960	2 765 359	1 958 531	152 860 850	159 030 338	25 117 053	17 559 891	201 707 282	48 846 432	32,0%
2014	145 322 014	5 509 432	1 699 006	152 530 452	152 378 446	23 962 790	23 152 653	199 493 889	46 963 437	30,8%
2015	142 654 113	6 127 832	1 345 069	150 127 014	151 966 323	25 851 010	25 496 812	203 314 145	53 187 131	35,4%
2016	143 017 584	6 025 318	1 319 440	150 362 342	156 133 269	25 365 047	22 987 021	204 485 337	54 122 995	36,0%
2017	143 463 140	5 880 527	1 855 846	151 199 513	156 483 902	27 700 787	25 128 163	209 312 852	58 113 339	38,4%
2018	145 136 298	5 155 341	1 860 158	152 151 797	169 496 002	27 395 343	28 751 564	225 642 909	73 491 112	48,3%
2019	157 451 063	5 418 194	1 802 141	164 671 398	181 893 117	30 190 580	33 615 560	245 699 257	81 027 859	49,2%
2020	171 394 107	5 840 958	1 893 732	179 128 797	205 757 044	27 110 951	38 580 791	271 448 786	92 319 989	51,5%

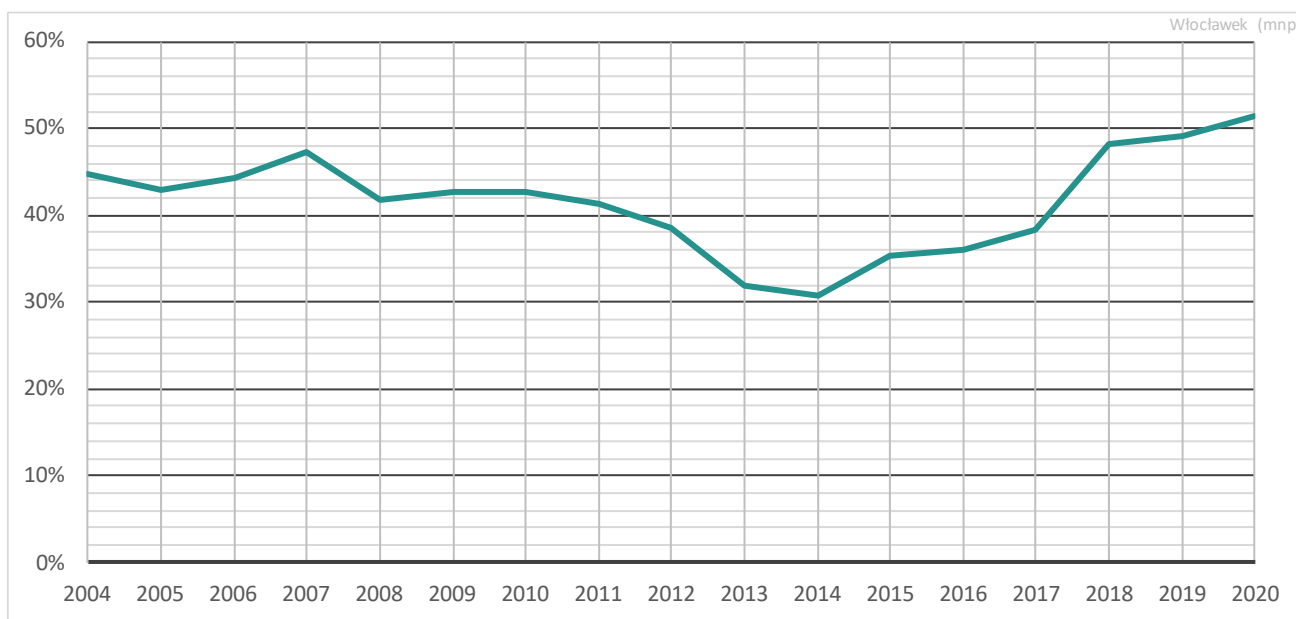
Włocławek (mnp)

Wykres 13. Wydatki a dochody bieżące oświaty

Warto zauważyć, że w latach 2008-2014 procentowy wskaźnik luki pomiędzy dochodami a wydatkami bieżącymi oświaty malał (zob. wykres 14), a od roku 2015 natomiast stale rośnie.

Wykres 14. Luka między wydatkami a dochodami oświaty jako procent dochodów

3.3.2. Wydatki na dotacje dla jednostek oświatowych prowadzonych przez podmioty inne niż JST

W przedstawionej powyżej tabeli 2 daje się zauważyć szybki wzrost wydatków na dotacje, a z tabeli 3 wynika, że nieustannie rośnie także udział wydatków tego rodzaju wśród wszystkich wydatków oświatowych, dlatego w niniejszym podrozdziale przedstawiamy ich dokładniejszą analizę.

Prawie 99% wydatków dotacyjnych pochłaniają dotacje do przedszkoli, szkół i innych jednostek oświatowych prowadzonych przez podmioty inne niż JST⁵. Tabele 11 i 12 zawierają informacje o podziale tych wydatków na grupy rozdziałów klasyfikacji budżetowej. Natomiast tabele 13 i 14 przedstawiają wydatki na dotacje dla szkół zawodowych, które do 2017 r. księgowane były we wspólnym rozdziale klasyfikacji budżetowej, a dopiero od 2018 r. raportowane są w trzech odrębnych rozdziałach.

Z zestawień wynika, że największe dotacje otrzymują szkoły zawodowe, przedszkola, szkoły podstawowe i licea ogólnokształcące – w 2020 r. dostały one prawie 88% dotacji dla wszystkich jednostek oświatowych prowadzonych przez podmioty niepubliczne. W przeszłości duży udział w dotacjach miały gimnazja, a udział szkół podstawowych był niewielki. Sytuacja zmieniła się jednak radykalnie w wyniku likwidacji gimnazjów. Z danych z lat 2018-2020 wynika, że wśród szkół zawodowych największe dotacje otrzymują szkoły policealne. Warto jednak zwrócić uwagę na gwałtowny przyrost dotacji dla techników. W ostatnich latach radykalnie zwiększyły się także dotacje do burs i internatów.

⁵ Księgowane w paragrafach 254 (dotacja podmiotowa z budżetu dla niepublicznej jednostki systemu oświaty) i 259 (dotacja podmiotowa z budżetu dla publicznej jednostki systemu oświaty prowadzonej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną).

Tabela 11. Wydatki na dotacje dla jednostek oświatowych prowadzonych przez podmioty inne niż JST w podziale na grupy rozdziałów

Grupa rozdziałów	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedszkola	1 320 093	2 237 835	2 513 441	3 747 918	5 409 015	6 884 072	8 325 817	8 744 662
Oddz. przedszk. w SP					24 991	35 507	85 717	126 032
Inne formy wych. przedszk.			163 030	147 177	68 512	78 082	50 257	48 627
SP	523 505	918 409	1 542 134	2 022 148	2 505 003	4 164 033	6 463 870	7 660 897
Gimnazja	5 718 732	5 851 817	6 048 266	5 592 241	5 388 470	3 659 993	1 776 731	
LO	4 452 916	6 383 493	7 625 943	5 229 902	4 881 072	4 456 178	5 044 126	6 888 975
Szk. zawodowe	4 174 126	6 443 537	5 973 615	4 187 096	4 011 206	6 008 512	7 666 990	10 081 945
Specj.org.nauki-przedszk.			50 794	586 192	1 058 906	1 443 675	1 574 215	1 956 393
Specj.org.nauki-szkoły.				27 273	81 275	281 354	344 840	461 982
Wczesne wspom. rozwoju					181 982	271 078	327 789	383 931
Specj. OS-W	875 358	860 559	920 985	810 896	809 779	785 818	663 757	657 677
Internaty i bursy	406 342	368 340	456 601	415 199	387 563	359 144	854 741	1 029 886
Pomoc materialna	6 915	7 720	225					
PP-P					51 170	74 181	100 006	88 443
Razem	17 477 987	23 071 710	25 295 034	22 766 042	24 858 944	28 501 627	33 278 856	38 129 450

Tabela 12. Wydatki na dotacje dla jednostek oświatowych prowadzonych przez podmioty inne niż JST w podziale na grupy rozdziałów w układzie procentowym

Grupa rozdziałów	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedszkola	7,55%	9,70%	9,94%	16,46%	21,76%	24,15%	25,02%	22,93%
Oddz. przedszk. w SP					0,10%	0,12%	0,26%	0,33%
Inne formy wych. przedszk.			0,64%	0,65%	0,28%	0,27%	0,15%	0,13%
SP	3,00%	3,98%	6,10%	8,88%	10,08%	14,61%	19,42%	20,09%
Gimnazja	32,72%	25,36%	23,91%	24,56%	21,68%	12,84%	5,34%	
LO	25,48%	27,67%	30,15%	22,97%	19,64%	15,63%	15,16%	18,07%
Szk. zawodowe	23,88%	27,93%	23,62%	18,39%	16,14%	21,08%	23,04%	26,44%
Specj.org.nauki-przedszk.			0,20%	2,57%	4,26%	5,07%	4,73%	5,13%
Specj.org.nauki-szkoły.				0,12%	0,33%	0,99%	1,04%	1,21%
Wczesne wspom. rozwoju					0,73%	0,95%	0,98%	1,01%
Specj. OS-W	5,01%	3,73%	3,64%	3,56%	3,26%	2,76%	1,99%	1,72%
Internaty i bursy	2,32%	1,60%	1,81%	1,82%	1,56%	1,26%	2,57%	2,70%
Pomoc materialna	0,04%	0,03%	0,00%					
PP-P					0,21%	0,26%	0,30%	0,23%

Tabela 13. Wydatki na dotacje dla szkół zawodowych w podziale na rozdziały klasyfikacji budżetowej

Rozdział	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
80115 Technika						524 641	1 263 598	2 310 375
80116 Szkoły policealne						4 148 337	4 607 731	5 404 215
80117 Branżowe szkoły I i II st.						1 335 534	1 795 661	2 367 355
80130 Szkoły zawodowe	17 477 987	23 071 710	25 295 034	22 766 042	24 858 944			
Razem	17 477 987	23 071 710	25 295 034	22 766 042	24 858 944	6 008 512	7 666 990	10 081 945

Tabela 14. Wydatki na dotacje dla szkół zawodowych w podziale na rozdziały klasyfikacji budżetowej w układzie procentowym

Rozdział	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
80115 Technika						8,7%	16,5%	23,0%
80116 Szkoły policealne						69,0%	60,1%	53,5%
80117 Branżowe szkoły I i II st.						22,2%	23,4%	23,5%
80130 Szkoły zawodowe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%			

Wielkość dotacji związana jest z liczbą uczniów i wychowanków. Przy czym na uczniów szkół niepublicznych przysługuje dotacja równa wysokości subwencji oświatowej – zależna od typu szkoły, kategorii uczniów (dzieci i młodzież lub dorośli) i innych cech które uwzględnia algorytm podziału subwencji oświatowej (np. ich ewentualnej niepełnosprawności). Można więc powiedzieć, że dotacje dla szkół niepublicznych nie zwiększają bezpośrednio⁶ luki między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty – samorząd po prostu przekazuje tym szkołom odpowiednią część otrzymanej subwencji.

Wielkość dotacji do przedszkoli niepublicznych zależy od kosztów utrzymania przedszkoli samorządowych. Zasadniczo na każde dziecko w przedszkolu niepublicznym należy się 75% wydatków bieżących przypadających na wychowanka przedszkola prowadzonego przez miasto. Dotowanie przedszkoli niepublicznych może więc być, pod pewnymi warunkami, korzystne dla samorządu.

Natomiast niesamorządowe przedszkola i szkoły publiczne na każdego ucznia otrzymują 100% jednostkowych kosztów utrzymania ucznia w odpowiadających im jednostkach prowadzonych przez miasto. Zatem w warunkach, gdy subwencja oświatowa nie pokrywa kosztów utrzymania szkół samorządowych dotacje dla jednostek publicznych zwiększają lukę między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty.

Tabela 15 zawiera liczby uczniów i wychowanków w niesamorządowych jednostkach poszczególnych typów, niezależnie do tego, czy są to szkoły i przedszkola publiczne, czy niepubliczne. Natomiast tabela 16 przedstawia informacje tylko o uczniach niesamorządowych jednostek publicznych. Porównując te zestawienia z wielkościami dotacji, należy pamiętać, że przedstawione w nich liczby uczniów odzwierciedlają stany z 30 września kolejnych lat szkolnych, a dotacje wypłacane są na podstawie liczb uczniów w poszczególnych miesiącach roku budżetowego.

Jak wynika z powyższych rozważań, w mieście z dużą liczbą jednostek prowadzonych przez podmioty inne niż JST (takim jak Włocławek) wielkość dotacji dla tych jednostek zależy od bardzo wielu zmiennych. Nie da się wskazać jednej przyczyny zmian. Wydaje się jednak, że większy niż w poprzednich latach przyrost dotacji w 2018 r. spowodowany był przede wszystkim podwyżką wynagrodzeń nauczycieli, która znalazła swoje odbicie w wysokości subwencji oświatowej przypadającej na jednego ucznia (przekazywanej szkołom niepublicznym) i w skokowym wzroście jednostkowych kosztów wychowania i kształcenia w jednostkach samorządowych (który odbił się na wysokości dotacji dla niesamorządowych publicznych szkół i przedszkoli).

⁶ Choć pośrednio samo istnienie szkół niepublicznych może przyczynić się do zwiększenia luki, gdy utrudnia racjonalną organizację szkół samorządowych.

Tabela 15. Wychowankowie przedszkoli i uczniowie szkół prowadzonych przez organy inne niż JST

Rodzaj jednostek	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Przedszkola		186	331	428	637	751	783	897	834
Oddz. przedszk. w SP	13	12	11	13	11	9	18	38	18
Inne formy wych. przedszk.	63	140	58	39	35	30	30	30	38
SP	68	108	175	266	263	447	639	756	766
Gimnazja	740	820	800	733	747	505	294		
LO	2 035	1 789	1 643	1 557	1 428	1 350	1 271	1 378	1 368
Technika	5				23	51	111	276	300
BS I st. / ZSZ	79	69	82	77	154	192	212	308	334
Szkoły policealne	3 164	2 399	1 969	1 830	1 857	1 828	1 749	1 677	1 979
Razem wych. przedszkoli	76	338	400	480	683	790	831	965	890
Razem uczn. - dzieci i młodzież	1 209	1 753	1 980	2 062	2 362	2 425	2 498	2 943	2 937
Razem uczn. dorośli i szk. policealne	4 958	3 770	3 089	2 881	2 793	2 738	2 609	2 417	2 700
Razem wszyscy	6 167	5 523	5 069	4 943	5 155	5 163	5 107	5 360	5 637
w tym w jednostkach publicznych	854	888	1 391	1 052	1 031	1 038	1 000	1 075	1 115

Tabela 16. Wychowankowie publicznych przedszkoli i uczniowie publicznych szkół prowadzonych przez organy inne niż JST

Rodzaj jednostek	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Przedszkola				25	25	104	111	126	147
SP		37	98	185	195	331	446	528	520
Gimnazja	543	571	551	521	486	312	169		
LO	232	211	438	244	243	225	226	345	349
BS I st. / ZSZ	79	69	82	77	82	66	48	76	99
Szkoły policealne			222						
Razem	854	888	1 391	1 052	1 031	1 038	1 000	1 075	1 115

W latach 2019 i 2020 na zwiększenie dotacji wywarł również wpływ przyrost liczby uczniów niesamorządowych liceów, techników (w tym zwłaszcza publicznych) oraz branżowych szkół I stopnia. Przyrost ten wynikał przede wszystkim z reformy oświaty (tzw. podwójny rocznik) i wzmocniony był dodatnim bilansem migracji uczniów szkół szczebla powiatowego (zjawisko to opisane jest w podrozdziale 17.1. *Absolwenci gimnazjów i ośmioletnich szkół podstawowych a uczniowie rozpoczynający naukę w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych prowadzonych przez miasto Włocławek*). Zwiększenie liczby uczniów niesamorządowych liceów techników i BS I st. miało większy wpływ na wysokość dotacji niż likwidacja gimnazjów oraz przejściowe zmniejszenie liczby uczniów szkół policealnych.

Trzeba również pamiętać o bezpośrednim przełożeniu wzrostu jednostkowych kosztów utrzymania samorządowych szkół i przedszkoli na wysokość dotacji dla przedszkoli oraz szkół publicznych prowadzonych przez podmioty inne niż JST, do których we Włocławku uczęszcza wyjątkowo wielu uczniów.

3.3.3. Przyczyny wzrostu luki między bieżącymi wydatkami a dochodami oświaty w trzech ostatnich latach

Na wzrost luki pomiędzy dochodami a wydatkami bieżącymi oświaty w ostatnich latach miało wpływ wiele różnych czynników, o których piszemy powyżej i w dalszej części raportu. Najważniejszymi z nich są:

1. Niewystarczający na pokrycie podwyżek wynagrodzeń wzrost wysokości subwencji oświatowej.
2. Bardzo duży wzrost liczby uczniów z orzeczeniem o autyzmie i związany z tym duży wzrost zatrudnienia nauczycieli wspierających.
3. Ogólny (niezależnie od nauczycieli wspierających) wzrost zatrudnienia związany z pomocą psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów.
4. Zmniejszająca się liczba uczniów przypadających na jeden zawód w technikach.
5. Zwiększająca się liczba etatów nauczycielskich przypadających na jeden oddział w przedszkolach.
6. Zmniejszająca się liczebność oddziałów w szkołach podstawowych, technikach i w szkołach branżowych.
7. Duży wzrost udziału uczniów szkół ponadpodstawowych uczących się w oddziałach integracyjnych wśród wszystkich uczniów.
8. Wzrost dotacji do niesamorządowych publicznych szkół i przedszkoli (który wynika głównie ze wzrostu kosztów jednostkowych w placówkach prowadzonych przez miasto).

4. Koszty utrzymania poszczególnych jednostek oświatowych

4.1. Koszty utrzymania przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych

W tabeli 17 przedstawiono wysokość dopłat do subwencji i dotacji przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w roku 2020 (wydatki bez wydatków inwestycyjnych oraz ze środków unijnych), natomiast tabela 18 pokazuje wydatki przypadające na jednego wychowanka. Jako liczbę dzieci przyjęto średnią ważoną z ośmiu miesięcy liczb dzieci wykazanych we wrześniu 2019 roku i czterech miesięcy liczb dzieci wykazanych we wrześniu roku 2020⁷.

Tabela 17. Dopłaty do subwencji i dotacji w 2020 r. – różnica pomiędzy wydatkami subwencyjnymi (bez wydatków inwestycyjnych oraz ze środków unijnych) a subwencją i dotacją naliczoną na uczniów jednostki⁸

Jednostka	Wydatki wszystkie	Subwencja	Dotacja	Dopłata do subwencji i dotacji	% dopłaty
PP 4	1 144 352	126 736	84 640	932 975	82%
PP 8	1 663 953	247 669	130 547	1 285 737	77%
PP 9	1 650 092	160 328	122 896	1 366 868	83%
PP12	1 212 528	77 874	115 245	1 019 410	84%
PP13	1 280 727	109 940	108 550	1 062 238	83%
PP14	1 150 622	105 359	99 464	945 799	82%
PP16	1 281 509	100 778	110 463	1 070 269	84%
PP17	1 446 725	105 359	142 980	1 198 387	83%
PP19	1 284 572	198 807	106 159	979 606	76%
PP22	1 084 754	268 741	72 685	743 328	69%
PP25	1 421 323	239 118	99 942	1 082 262	76%
PP26	1 252 742	109 940	106 159	1 036 644	83%
PP27	990 963	36 647	90 857	863 460	87%
PP29	1 200 612	77 874	78 424	1 044 315	87%
PP30	1 738 619	196 975	150 153	1 391 491	80%
PP32	1 922 759	542 979	146 805	1 232 975	64%
PP35	2 224 945	340 202	167 846	1 716 898	77%
PP36	1 996 390	362 006	160 195	1 474 188	74%
SP 2	151 725	133 027	6 695	12 003	8%
SP 3	103 607	92 716	3 347	7 544	7%
SP 5	136 099	193 371	956	-58 229	-43%
SP 7	175 806	100 778	17 693	57 335	33%
SP10	173 107	233 194	10 998	-71 086	-41%
SP12	41 021	88 685	1 913	-49 577	-121%
SP14	62 355	100 778	0	-38 423	-62%
SP19	103 571	100 778	0	2 793	3%
SP23	126 423	84 653	2 869	38 900	31%
ZS 3	570 631	836 090	4 782	-270 241	-47%
ZS 8	723 793	114 520	101 855	507 417	70%
ZS11	608 131	146 586	97 073	364 471	60%
ZSP01	1 026 521	184 332	70 294	771 894	75%
Razem	29 950 976	5 816 839	2 412 485	21 721 652	73%

⁷ Przy czym w Włocławku różnice w liczbach dzieci pomiędzy tymi latami są minimalne.

⁸ Do wyliczenia kwoty dotacji użyto średniorocznej liczby dzieci.

Tabela 18. Wydatki przypadające na jednego wychowanka przedszkola lub oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej w 2020 r. (bez wydatków inwestycyjnych oraz ze środków unijnych)

Placówka	Wydatki na wychowanka
PP 4	15 326
PP 8	14 344
PP 9	13 201
PP12	12 125
PP13	12 893
PP14	12 417
PP16	12 815
PP17	11 574
PP19	13 289
PP22	16 689
PP25	15 393
PP26	12 783
PP27	13 513
PP29	17 152
PP30	11 591
PP32	13 833
PP35	13 594
PP36	14 260
SP 2	4 335
SP 3	6 343
SP 5	12 009
SP 7	4 219
SP10	4 292
SP12	2 564
SP14	3 741
SP19	4 143
SP23	5 195
ZS 3	48 911
ZS 8	7 592
ZS11	6 248
ZSP01	10 300
Razem	12 218

W celu pokazania faktycznego wysiłku finansowego miasta związanego z utrzymaniem wychowanków poszczególnych placówek od ich wydatków odjęliśmy subwencję na sześciolatków oraz dzieci niepełnosprawne, a także dotację należną na dzieci młodsze niż sześciolatnie⁹ (zob. tabela 19). Po takiej korekcie okazuje się, że oddziały przedszkolne przy SP10, SP12, SP14, SP5 oraz ZS3 nie wymagają dopłat z budżetu miasta. Należy jednak pamiętać, że w przypadku szkoły dane nie muszą być miarodajne, ponieważ niektóre wydatki związane z oddziałami przedszkolnymi mogą być księgowane w innych rozdziałach klasyfikacji budżetowej (np. wydatki na wynagrodzenie pracowników administracji i obsługi czy koszty utrzymania budynku).

Wśród samodzielnych przedszkoli, najmniej ekonomiczną placówką okazuje się PP29, a najekonomiczniejsza to PP32.

⁹ Dla porównywania przedszkoli, w których istotnie zmieniła się liczba wychowanków pomiędzy wrześniem 2019 i wrześniem 2020 dotację dla przedszkola wyliczono jako iloczyn średniorocznej liczby uczniów oraz kwoty dotacji za 2020 rok.

Tabela 19. Wydatki przypadające na jednego wychowanka przedszkola lub oddziału przedszkolnego w SP w 2020 r. (bez wydatków inwestycyjnych oraz ze środków unijnych), po odjęciu subwencji oraz dotacji należnej na wychowanków

Placówka	Wydatki na wychowanka
PP 4	12 495
PP 8	11 084
PP 9	10 935
PP12	10 194
PP13	10 694
PP14	10 206
PP16	10 703
PP17	9 587
PP19	10 134
PP22	11 436
PP25	11 721
PP26	10 578
PP27	11 774
PP29	14 919
PP30	9 277
PP32	8 870
PP35	10 490
PP36	10 530
SP 2	343
SP 3	462
SP 5	-5 138
SP 7	1 376
SP10	-1 762
SP12	-3 099
SP14	-2 305
SP19	112
SP23	1 599
ZS 3	-23 164
ZS 8	5 323
ZS11	3 745
ZSP01	7 745
Razem	8 865

Przyczyną wysokich wydatków na jednego ucznia w PP29 jest zdecydowanie najmniejsza średnia liczba dzieci na oddział ze wszystkich samodzielnych przedszkoli, wynosząca 17 dzieci na oddział. Pozostałe przedszkola mają średnie powyżej 20 dzieci na oddział. PP29 prowadzi cztery mało liczne oddziały, liczące 20, 17, 12 oraz 19 dzieci.

4.2. Koszty utrzymania poszczególnych szkół i pozostałych jednostek a subwencja oświatowa

Tabela 20 przedstawia wydatki analizowanych jednostek (bez wydatków na oddziały przedszkolne) w 2020 r.

Ponieważ sumaryczne kwoty wydatków szkół różnych wielkości trudno rozsądnie ze sobą porównywać, dlatego też wydatki z roku 2020 odnosimy do subwencji oświatowej należnej na uczniów poszczególnych placówek. W porównaniach tych nie uwzględniamy wydatków ze środków europejskich oraz wydatków inwestycyjnych, gdyż uważa się je zwykle za zadanie nie podlegające subwencjonowaniu.

Analizując wyniki porównań subwencji i wydatków, nie wolno zapominać, że subwencja oświatowa jest dochodem całego miasta i nieuzasadnione jest twierdzenie, że wszystkie bieżące koszty utrzymania konkretnej szkoły powinny być pokryte z subwencji przypadającej na uczniów tej szkoły. Nie można też twierdzić, że każdej szkole w całości „należy się” subwencja naliczona na jej uczniów.

Tabela 20. Wydatki szkół i innych jednostek oświatowych (wydatki subwencyjne bez wydatków na oddziały przedszkolne) w 2020 r.

Jednostka	Wydatki wszystkie	Wydatki subwencyjne	Pozostałe
CKZiU	5 389 071	5 337 638	51 433
I LO	4 826 830	4 751 860	74 970
II LO	5 043 394	4 969 161	74 233
III LO	5 881 689	5 795 826	85 863
MOW	7 072 110	6 809 500	262 610
PPP	3 916 180	3 914 972	1 208
SP 2	8 446 500	8 217 384	229 116
SP 3	4 890 642	4 751 654	138 988
SP 5	11 046 005	10 778 995	267 010
SP 7	4 539 430	4 337 460	201 970
SP10	5 173 076	4 984 410	188 666
SP12	5 740 541	5 680 337	60 204
SP14	6 856 717	6 744 044	112 674
SP18	3 719 375	3 717 020	2 356
SP19	5 317 819	5 204 176	113 643
SP22	7 052 330	7 025 521	26 809
SP23	8 871 837	8 723 688	148 148
ZP 1	2 315 662	2 286 566	29 096
ZS 3	19 632 998	18 549 400	1 083 598
ZS 4	5 719 197	5 651 312	67 885
ZS 8	3 938 219	3 188 038	750 181
ZS11	4 398 486	3 742 260	656 226
ZSB	3 635 254	3 605 978	29 276
ZSCH	8 069 654	8 034 900	34 754
ZSEk.	5 668 002	5 645 140	22 862
ZSEl.	8 687 268	8 652 434	34 833
ZSM	5 898 526	5 896 590	1 936
ZSP01	10 306 341	9 278 404	1 027 937
ZSS	12 811 619	12 795 309	16 310
ZST	6 388 381	6 313 807	74 574
Razem	201 253 153	195 383 785	5 869 369

W tabeli 21 przedstawiono porównanie wysokości kwot wydatków subwencyjnych szkół i placówek (bez wydatków na przedszkola, oddziały przedszkolne, dowożenie, i inwestycje finansowane ze środków europejskich) w 2020 r. z subwencją naliczoną dla ich uczniów. Dla urealnienia obliczeń, w tabeli uwzględniono fakt, że CKZiU prowadzi zajęcia dla uczniów ZSEl., ZSB oraz ZST. Koszty tych zajęć zostały uwzględnione proporcjonalnie w kwocie dopłaty do subwencji (dopłata w CKZiU została zmniejszona, a dopłaty w ZSEl., ZSB oraz ZST zwiększone). Korekta ta została konsekwentnie zastosowana we wszystkich kolejnych obliczeniach w tym podrozdziale.

Tabela 21. Skorygowane dopłaty do subwencji w 2020 r. (uwzględniające koszty zajęć szkół zawodowych w CKZiU) – różnica pomiędzy wydatkami subwencyjnymi (bez wydatków na przedszkola, oddziały przedszkolne, dowożenie, inwestycje i ze środków europejskich) a subwencją naliczoną na uczniów jednostki¹⁰

Jednostka	Wydatki wykonane	Subwencja	Dopłata do subwencji	% dopłaty
CKZiU	5 337 638	1 230 518	1 306 407	24,5%
I LO	4 751 860	4 152 199	599 661	12,6%
II LO	4 969 161	3 935 854	1 033 306	20,8%
III LO	5 795 826	5 183 752	612 074	10,6%
MOW	6 809 500	5 023 543	1 785 957	26,2%
PPP	3 914 972	82 835	3 832 137	97,9%
SP 2	8 217 384	5 457 062	2 760 322	33,6%
SP 3	4 751 654	2 493 245	2 258 408	47,5%
SP 5	10 778 995	8 090 236	2 688 759	24,9%
SP 7	4 337 460	2 013 848	2 323 612	53,6%
SP10	4 984 410	3 339 077	1 645 333	33,0%
SP12	5 680 337	3 480 869	2 199 468	38,7%
SP14	6 744 044	4 655 237	2 088 807	31,0%
SP18	3 717 020	1 881 035	1 835 985	49,4%
SP19	5 204 176	2 722 866	2 481 310	47,7%
SP22	7 025 521	4 437 801	2 587 720	36,8%
SP23	8 723 688	5 071 449	3 652 239	41,9%
ZP 1	2 286 566	2 262 059	24 507	1,1%
ZS 3	18 549 400	13 702 077	4 847 323	26,1%
ZS 4	5 651 312	3 552 324	2 098 989	37,1%
ZS 8	3 188 038	1 594 184	1 593 853	50,0%
ZS11	3 742 260	1 669 768	2 072 492	55,4%
ZSB	3 605 978	2 821 432	2 244 608	62,2%
ZSCH	8 034 900	6 282 108	1 752 793	21,8%
ZSEk.	5 645 140	4 978 625	666 515	11,8%
ZSEI.	8 652 434	7 690 344	1 607 991	18,6%
ZSM	5 896 590	5 004 289	892 301	15,1%
ZSP01	9 278 404	7 072 074	2 206 330	23,8%
ZSS	12 795 309	8 833 641	3 961 668	31,0%
ZST	6 313 807	6 124 173	884 385	14,0%
Razem	195 383 785	134 838 525	60 545 260	31,0%

W przypadku Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, należy pamiętać, że oprócz subwencji przypisanej bezpośrednio do tej placówki, miasto otrzymuje także subwencję naliczaną na podstawie wagi P72, związanej ze wszystkimi powiatowymi zadaniami pozaszkolnymi. Waga ta odnosi się do wielu zadań poradni. Jednak ogólne przeznaczenie wagi nie pozwala na jednoznaczne określenie, jaka kwota subwencji wynikającej z wagi P72 powinna zostać powiązana z poradnią. Dlatego w dalszych rozważaniach nie uwzględniamy tej jednostki.

¹⁰ Należy pamiętać, że suma subwencji naliczanej na uczniów poszczególnych szkół nie jest równa kwocie subwencji otrzymywanej przez miasto, gdyż subwencja naliczana jest także na dzieci sześciolatnie oraz dzieci niepełnosprawne w przedszkolach oraz na pewne zajęcia pozaszkolne.

W celu porównania dopłat do subwencji w szkołach różnej wielkości, przeliczyliśmy te dopłaty na jednego ucznia (zob. tabela 22). Ze względu na brak uczniów, nie uwzględniamy tutaj także ZP1 (w jego skład wchodzi bursa oraz szkolne schronisko młodzieżowe), a także CKZiU, w którym nie da się jednoznacznie określić porównywalnej z innymi szkołami liczby uczniów.

Tabela 22. Dopłaty do subwencji w przeliczeniu na jednego ucznia

Jednostka	Dopłata do subwencji oświatowej przypadająca na jednego ucznia
I LO	1 052
II LO	1 834
III LO	890
MOW	21 869
SP 2	3 607
SP 3	6 285
SP 5	6 047
SP 7	8 201
SP10	3 621
SP12	4 634
SP14	3 202
SP18	6 495
SP19	6 032
SP22	3 975
SP23	5 220
ZS 3	15 437
ZS 4	4 118
ZS 8	6 678
ZS11	8 946
ZSB	6 687
ZSCH	2 330
ZSEk.	1 118
ZSEI.	1 922
ZSM	3 015
ZSP01	2 830
ZSS	4 771
ZST	1 329

W każdej szkole wydatki są wyższe od subwencji naliczonej na jej uczniów. W ujęciu procentowym najwyższą dopłatę ma ZSB, a najmniejszą IIILO. Największa kwotowo dopłatę na jednego ucznia – mają MOW oraz ZS3, najmniejszą – IIILO.

Należy pamiętać, że subwencja naliczana jest na inną liczbę uczniów, niż jest ich średniorocznie w roku budżetowym. Podstawą do naliczania subwencji jest bowiem liczba uczniów z 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy. W efekcie, jeżeli szkoła w roku budżetowym miała średnio mniej uczniów niż we wrześniu poprzedniego roku, to dopłata na jednego ucznia jest zaniżona. Analogicznie, jeśli w roku budżetowym było średnio więcej uczniów niż we wrześniu roku poprzedniego, to dopłata na jednego ucznia jest zawyżona.

Aby skorygować to zafalszowanie, wyliczyliśmy teoretyczną wartość subwencji, jaką powinny dostać poszczególne szkoły i placówki, aby uwzględnić zmiany liczb uczniów pomiędzy rokiem szkolnym 2019/20 a 2020/21. W tym celu oszacowaliśmy średnioroczne liczby uczniów w poszczególnych szkołach w roku 2020 i obliczyliśmy, o jaki procent różnią się one od liczb uczniów we wrześniu 2019, a następnie o taki sam procent skorygowaliśmy subwencję naliczoną na uczniów tych szkół i placówek. Efekty opisanych powyżej działań przedstawiono w tabeli 23.

Tabela 23. Dopłaty do subwencji w przeliczeniu na jednego ucznia po uwzględnieniu korekty z tytułu zmiany liczb uczniów pomiędzy rokiem szkolnym 2019/20 a 2020/21

Jednostka	Dopłata do subwencji oświatowej przypadająca na jednego ucznia po korekcie
I LO	1 153
II LO	1 780
III LO	948
MOW	24 281
SP 2	3 585
SP 3	6 485
SP 5	6 142
SP 7	8 218
SP10	3 648
SP12	4 654
SP14	3 274
SP18	6 752
SP19	6 043
SP22	4 108
SP23	5 254
ZS 3	15 986
ZS 4	3 749
ZS 8	6 770
ZS11	9 108
ZSB	6 867
ZSCH	2 436
ZSEk.	1 062
ZSEl.	2 077
ZSM	3 405
ZSP01	2 903
ZSS	4 767
ZST	1 429

Po uwzględnieniu korekty nadal zdecydowanie najtaniej, w odniesieniu do dopłaty przypadającej na jednego ucznia, wypada IIILO. Na drugim biegunie znajdują się MOW oraz ZS3.

W kolejnej tabeli pokazano kwotę subwencji przypadającej na jednego ucznia każdej z analizowanych jednostek. Różnice pomiędzy szkołami we Włocławku związane są przede wszystkim z wagami zwiększającymi wysokość subwencji dla uczniów z niepełnosprawnościami oraz wagą uwzględniającą uczniów oddziałów sportowych.

Tabela 24. Kwota subwencji przypadająca na jednego ucznia w zł

Jednostka	Subwencja na ucznia
I LO	7 285
II LO	6 987
III LO	7 538
MOW	61 513
SP 2	7 130
SP 3	6 939
SP 5	18 194
SP 7	7 108
SP10	7 349
SP12	7 333
SP14	7 136
SP18	6 655
SP19	6 620
SP22	6 817
SP23	7 248
ZS 3	43 637
ZS 4	6 970
ZS 8	6 680
ZS11	7 208
ZSB	8 405
ZSCH	8 350
ZSEk.	8 353
ZSEI.	9 192
ZSM	16 906
ZSP01	9 071
ZSS	10 639
ZST	9 200

Najwyższą kwotę subwencji na jednego ucznia otrzymał MOW, najniższą SP18 i SP19. Analizując wartości tego wskaźnika należy koniecznie pamiętać, że wyższa kwota subwencji na ucznia związana jest z dodatkowymi zadaniami, które szkoła musi podjąć. Np. szkoła z oddziałami sportowymi organizuje zajęcia sportowe w tych oddziałach, co zwiększa koszty jej funkcjonowania. Koszty funkcjonowania jednostki z uczniami niepełnosprawnymi także są wyższe, niż podobnej do niej szkoły bez takich uczniów. W efekcie nie istnieje prosta zależność, która pozwoliłaby, na podstawie kwoty subwencji przypadającej na jednego ucznia w szkole, oszacować wysokość dopłat do subwencji.

Ze szkół ogólnodostępnych najwyższą dopłatą na ucznia po korekcie ma ZS11 (9 101 zł). Jest to spowodowane dwoma czynnikami. Pierwszy to fakt, że jest to najmniejsza z włocławskich szkół, mająca bardzo małą liczbę uczniów przypadających na etat nauczycielski, a co za tym idzie duże koszty. Jednocześnie w skład ZS11 wchodzi przedszkole, które w porównaniu z przedszkolami samodzielnymi ma bardzo niskie wydatki na wychowanka. Jest to spowodowane najprawdopodobniej tym, że część kosztów ponoszonych przez przedszkole przypisana jest do szkoły. Oznacza to, że rzeczywiste wydatki na wychowanka przedszkola w ZS11 są prawdopodobnie wyższe, a jednocześnie dopłata na ucznia szkoły jest niższa, niż wynika to z obliczeń.

W porównaniu do innych liceów ogólnokształcących duża dopłata do subwencji przypadająca na jednego ucznia w ZS4 związana jest z faktem, że szkoła ta ma najniższą ze wszystkich liceów liczbę uczniów przypadających na etat nauczycielski oraz dysponuje dużym, niewykorzystanym w pełni budynkiem.

Najwyższą dopłatą do subwencji przypadającą na ucznia z zespołów szkół prowadzących ogólnodostępne szkoły zawodowe dla młodzieży ma ZSB. Jest to spowodowane bardzo małą liczbą uczniów przypadających na etat nauczycielski w technikum.

4.3. Wydatki utrzymania infrastruktury oświatowej

Kolejna tabela przedstawia wydatki na utrzymanie infrastruktury oświatowej w latach 2004-2020 w podziale na paragrafy klasyfikacji budżetowej. Do wydatków tych zaliczone zostały wydatki z paragrafów: 421 (zakup materiałów i wyposażenia), 423 (zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych), 424 (zakup środków dydaktycznych i książek), 426 (zakup energii), 427 (zakup usług remontowych), 430 (zakup usług pozostałych), 436 (opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych), 439 (zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii), 440 (opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe), 443 (różne opłaty i składki, m. in. opłaty za ubezpieczenia samochodów) oraz 448 (podatek od nieruchomości). Uwzględniono również uchylone paragrafy 435 i 437, włączając je do obecnego paragrafu 436.

Tabela 25. Wydatki na utrzymanie infrastruktury oświatowej w latach 2004-2020 w podziale na paragrafy klasyfikacji budżetowej

Rok	Paragrafy klasyfikacji budżetowej											Razem
	421 zakup materiałów i wyposażenia	423 zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	424 zakup środków dydaktycznych i książek	426 zakup energii	427 zakup usług remontowych	430 zakup usług pozostałych	436 opłaty z tytułu zakupu usług telekomunika- cyjnych	439 zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	440 opłaty za administrowa- nie i czynsze za budynki, lokale i pomie- szczenia garażowe	443 różne opłaty i składki, m. in. opłaty za ubezpieczenia samochodów	448 podatek od nieruchomości	
2004	2 212 978	5 738	776 797	6 509 941	860 851	2 233 960				118 383	279	12 718 927
2005	2 383 629	6 149	942 691	6 704 049	1 329 130	2 343 184	30 396			136 759	292	13 876 279
2006	2 023 060	5 000	430 274	6 864 826	1 207 919	2 276 925	41 198			147 421	292	12 996 915
2007	2 088 633	9 008	590 000	7 006 844	954 796	2 152 628	389 195	2 692		178 853	2 298	13 374 947
2008	2 171 110	9 286	977 891	7 095 121	627 593	2 437 060	361 749	1 862		190 902	2 385	13 874 959
2009	1 958 656	11 523	621 711	8 095 702	971 956	2 353 702	336 536	2 227		84 149	2 363	14 438 525
2010	1 824 433	9 163	625 039	9 229 166	921 358	2 038 739	288 861	3 389		88 503	323	15 028 974
2011	2 063 936	10 525	466 751	9 064 472	846 407	2 159 496	270 730	3 600	277	89 318	323	14 975 835
2012	1 848 065	9 177	344 216	8 950 777	609 077	2 101 691	251 615	3 562	13 599	107 211	371	14 239 361
2013	1 641 672	12 433	474 101	9 006 477	572 535	1 897 000	222 611	55	50 397	207 650	373	14 085 304
2014	1 835 960	12 870	477 481	7 901 046	680 554	1 980 319	181 953	190	42 397	203 145	498	13 316 413
2015	2 066 773	13 654	1 808 648	8 198 445	710 954	1 950 747	165 844	374	42 714	125 050	372	15 083 575
2016	2 021 536	12 430	1 603 013	8 130 721	852 308	2 228 814	162 086	1 330	54 869	112 344	405	15 179 856
2017	2 389 912	10 680	2 954 275	8 370 851	798 060	2 545 597	156 928	1 173	47 933	99 539	405	17 375 353
2018	2 200 206	13 579	2 025 703	8 341 696	1 017 840	2 509 369	156 123	2 181	34 402	136 692	404	16 438 195
2019	2 604 938	12 495	2 467 815	8 736 474	2 205 655	2 740 804	149 656	36 688	9 122	178 946	631	19 143 224
2020	1 723 740	11 936	1 745 971	8 477 810	1 327 349	2 543 673	132 413	76	9 122	202 341	482	16 174 913
Razem	35 059 237	175 646	19 332 377	136 684 418	16 494 342	38 493 708	3 297 894	59 399	304 832	2 407 206	12 496	252 321 555

Kolejna tabela przedstawia koszty utrzymania infrastruktury oświatowej w roku 2020 w poszczególnych jednostkach oświatowych.

Najwyższe koszty utrzymania infrastruktury ponoszą ZSS i CKZiU, zaś najniższe PP29 i PP32.

Tabela 26. Wydatki na utrzymanie infrastruktury oświatowej w 2020 r.

Jednostka	Koszt utrzymania infrastruktury
CKZiU	733 390
I LO	320 480
II LO	245 737
III LO	327 908
MOW	670 243
PP 4	117 341
PP 8	124 931
PP 9	155 485
PP12	88 916
PP13	102 933
PP14	86 137
PP16	106 631
PP17	105 115
PP19	108 734
PP22	86 421
PP25	158 493
PP26	101 254
PP27	90 673
PP29	71 190
PP30	162 966
PP32	81 857
PP35	235 381
PP36	89 747
PPP	109 483
SP 2	625 747
SP 3	314 858
SP 5	489 248
SP 7	263 086
SP10	270 543
SP12	563 747
SP14	416 330
SP18	243 133
SP19	550 913
SP22	455 298
SP23	613 481
ZP 1	325 829
ZS 3	567 477
ZS 4	581 856
ZS 8	231 251
ZS11	375 336
ZSB	168 467
ZSCH	388 157
ZSEk.	344 480
ZSEl.	717 964
ZSM	169 010
ZSP01	686 995
ZSS	771 224
ZST	511 407
Razem	15 127 285

Tabela 27 pokazuje wskaźnik kosztów utrzymania infrastruktury oświatowej w roku 2020 przypadających na jednego ucznia/dziecko. Do obliczeń użyliśmy średniorocznej liczby uczniów i dzieci. Ze względu na jego specyfikę, z tabeli wyłączyliśmy CKZiU. Dodatkowo, dla zapewnienia czytelności informacji wyłączyliśmy MOW, w którym koszt utrzymania infrastruktury na ucznia wynosi aż 8207 zł.

Największą wartość wskaźnik ten osiąga dla ZS3 i PP25, natomiast najmniejszą dla ILO oraz IIILO.

Tabela 27. Wydatki na utrzymanie infrastruktury oświatowej przypadające na jednego ucznia/dziecko w 2020 r.

Jednostka	Koszt utrzymania infrastruktury na ucznia/dziecko
I LO	562
II LO	436
III LO	477
PP 4	1 572
PP 8	1 077
PP 9	1 244
PP12	889
PP13	1 036
PP14	930
PP16	1 066
PP17	841
PP19	1 125
PP22	1 330
PP25	1 717
PP26	1 033
PP27	1 236
PP29	1 017
PP30	1 086
PP32	589
PP35	1 438
PP36	641
SP 2	782
SP 3	838
SP 5	1 073
SP 7	809
SP10	547
SP12	1 149
SP14	622
SP18	860
SP19	1 263
SP22	699
SP23	847
ZS 3	1 743
ZS 4	1 142
ZS 8	692
ZS11	1 141
ZSB	502
ZSCH	516
ZSEk.	578
ZSEI.	858
ZSM	571
ZSP01	781
ZSS	929
ZST	768

4.4. Wzrost kosztów utrzymania oświaty po reformie

Likwidacja gimnazjów zmieniła koszty prowadzenia szkół. Zmiana ta związana jest z tym, że reforma wpłynęła na zmniejszenie liczebności oddziałów oraz zmieniła tygodniowe liczby godzin w ramowych planach nauczania liceum, technikum i branżowej szkoły I stopnia. Największa zmiana dotyczy szkół branżowych, w przypadku których zmniejszyła się o rok liczba lat potrzebnych do zakończenia kształcenia (uczeń trzyletniej szkoły branżowej I stopnia musiał wcześniej ukończyć sześcioklasową szkołę podstawową oraz trzyklasowe gimnazjum, a obecnie ośmioklasową szkołę podstawową).

W celu ustalenia, jak duże są to zmiany, porównaliśmy ramowe plany nauczania sześcioklasowej szkoły podstawowej, gimnazjum oraz szkół ponadgimnazjalnych z aktualnie obowiązującymi

ramowymi planami nauczania ośmioklasowej szkoły podstawowej oraz szkół ponadpodstawowych. W efekcie wiemy, że w całym okresie kształcenia:

- Absolwent liceum ogólnokształcącego na podbudowie szkoły podstawowej będzie miał o 7 godzin więcej zajęć niż absolwent liceum ogólnokształcącego na podbudowie gimnazjum,
- Absolwent technikum na podbudowie szkoły podstawowej będzie miał o 12 godzin więcej niż absolwent technikum na podbudowie gimnazjum,
- Absolwent szkoły branżowej I stopnia na podbudowie szkoły podstawowej będzie miał o 20 godzin mniej niż absolwent szkoły branżowej I stopnia na podbudowie gimnazjum.

Aby określić skutki finansowe, jakie rodzi to dla Włocławka, policzyliśmy jak zmiana liczb godzin wynikających z ramowych planów nauczania zmieni liczbę etatów nauczycielskich potrzebnych do realizowania zajęć w oddziałach. W tym celu wzięliśmy liczbę oddziałów klasy drugiej w poszczególnych typach szkół na podbudowie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2020/21 i policzyliśmy jak zmieni się liczba godzin uczniowskich oraz jak ta zmiana przełoży się na etaty nauczycieli.

Po pełnym wdrożeniu reformy (czyli w roku szkolnym 2023/24), w związku ze zwiększoną liczbą godzin w planach nauczania, potrzebnych będzie we włocławskich szkołach co najmniej 18 etatów nauczycielskich więcej niż przed reformą. Powoduje to, przy obecnych kosztach utrzymania nauczycieli, wzrost kosztów o około 1,35 mln złotych.

Likwidacja gimnazjów sprawiła, że oddziały klas szóstych szkół podstawowych stały się po reformie oddziałami klas siódmych i nie zmieniły swoich liczebności. Wcześniej dzieci z klas szóstych były gromadzone w oddziałach gimnazjalnych w mniejszej liczbie placówek, co pozwalało organizować większe oddziały. Związany z tym spadek średniej liczebności oddziałów we Włocławku jest bardzo istotny – w ostatnim roku istnienia klasy pierwszej gimnazjum uczęszczało do niej średnio 24,23 uczniów, natomiast w pierwszym roku funkcjonowania klasy siódmej szkoły podstawowej średnio było w niej 20,88 uczniów (przy 856 uczniach). Gdyby, zamiast w klasie siódmej szkoły podstawowej, uczniowie kształcili się w klasie pierwszej gimnazjum, to przy liczebności około 24 uczniów oznaczałoby to konieczność utworzenia 36 oddziałów. Natomiast w klasie siódmej utworzono wtedy (tj. w roku szkolnym 2017/18) 41 oddziałów. Oznacza to, że w gimnazjach byłoby o 5 oddziałów mniej, co oznacza wzrost kosztów o około 600 tys. zł. Ponieważ identyczny mechanizm nastąpił w kolejnym roku szkolnym w oddziałach klasy ósmej, po zsumowaniu daje to wzrost kosztów o około 1,2 mln zł rocznie.

4.5. Średni koszt utrzymania ucznia w roku 2020

Tabela 28 przedstawia średni koszt utrzymania ucznia w poszczególnych jednostkach w roku 2020. Do obliczeń użyto średniorocznej liczby uczniów i dzieci przedszkolnych. W obliczeniach uwzględniono działy 801 (oświata i wychowanie) i 854 (edukacyjna opieka wychowawcza) bez paragrafów majątkowych (to jest bez paragrafów 601-680). Nie uwzględniono również wydatków ze środków europejskich. Ze względu na jego specyfikę, w zestawieniu nie uwzględniono CKZiU.

Największy średni koszt utrzymania ucznia w roku 2020 mają MOW oraz ZS3, natomiast najmniej samodzielne licea ogólnokształcące.

Tabela 28. Średni koszt utrzymania ucznia w poszczególnych jednostkach w zł

Jednostka	Średni koszt utrzymania ucznia
I LO	8 337
II LO	8 821
III LO	8 428
MOW	83 382
PP 4	15 301
PP 8	14 332
PP 9	13 165
PP12	12 111
PP13	12 876
PP14	12 396
PP16	12 802
PP17	11 559
PP19	13 262
PP22	16 652
PP25	15 378
PP26	12 770
PP27	13 484
PP29	17 120
PP30	11 578
PP32	13 819
PP35	13 585
PP36	14 245
SP 2	10 457
SP 3	12 924
SP 5	24 140
SP 7	13 803
SP10	10 381
SP12	11 657
SP14	10 174
SP18	13 150
SP19	12 164
SP22	10 792
SP23	12 224
ZS 3	59 349
ZS 4	11 088
ZS 8	11 712
ZS11	13 223
ZSB	10 743
ZSCH	10 680
ZSEk.	9 472
ZSEl.	10 342
ZSM	19 921
ZSP01	11 682
ZSS	15 410
ZST	9 485

Tabela 29 przedstawia średnie koszty utrzymania ucznia w podziale na typy jednostek oświatowych wyodrębnione według rozdziałów klasyfikacji budżetowej. W obliczeniach nie uwzględniono wydatków ze środków europejskich oraz paragrafów majątkowych (to jest bez paragrafów 601-680).

Łączna kwota wydatków w działach 801 (oświata i wychowanie) i 854 (edukacyjna opieka wychowawcza) jednostek analizowanych w poniższej tabeli w roku 2020 to prawie 214 mln zł (bez inwestycji i środków europejskich). Z tego wydatki uwzględnione w wyszczególnionych w tabeli rozdziałach klasyfikacji budżetowej stanowią 86,7%.

Pozostałe 13,3% to wydatki w rozdziałach: 80113 (dowożenie uczniów do szkół), 80146 (doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli), 80148 (stołówki szkolne i przedszkolne), 80149 (realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci

w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego), 80150 (realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych), 80152 (realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjach, klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, liceach ogólnokształcących, technikach, szkołach policealnych, branżowych szkołach I i II stopnia i klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia oraz szkołach artystycznych), 80153 (zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych), 80195 (pozostała działalność), 85401 (świetlice szkolne), 85404 (wczesne wspomaganie rozwoju dziecka), 85412 (kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia młodzieży), 85415 (pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym), 85420 (młodzieżowe ośrodki wychowawcze)¹¹, 85495 (pozostała działalność).

Największy średni koszt utrzymania ucznia mają szkoły specjalne, najniższy oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych. Należy jednak podkreślić, że w rzeczywistości część przypadających na nie wydatków może być księgowana w innych rozdziałach klasyfikacji budżetowej.

Tabela 29. Średni koszt utrzymania ucznia w roku 2020 typami placówek oświatowych według rozdziałów klasyfikacji budżetowej (bez inwestycji i środków europejskich) w zł

Rozdział klasyfikacji budżetowej	Koszt utrzymania ucznia/dziecka
80101 Szkoły podstawowe	10 363
80102 Szkoły podstawowe specjalne	55 747
80103 Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	4 305
80104 Przedszkola	11 944
80105 Przedszkola specjalne	48 911
80115 Technika	11 164
80117 Branżowe szkoły I i II stopnia	8 057
80120 Licea ogólnokształcące	8 746
80132 Szkoły artystyczne	18 904
80134 Szkoły zawodowe specjalne	41 389

¹¹ Średni koszt utrzymania ucznia w 2020 r. pokazuje tabela 28, w tabeli 29 uwzględniono wydatki MOW w rozdziałach 80102 (szkoły podstawowe specjalne) i 80134 (szkoły zawodowe specjalne).

5. Uczniowie a etaty nauczycieli, czyli zmiany jednostkowych kosztów kształcenia

W polskiej oświacie, w której obowiązuje Karta Nauczyciela, poziom zatrudnienia nauczycieli najlepiej jest mierzyć w etatach przeliczeniowych. W praktyce liczbę etatów przeliczeniowych wylicza się jako iloraz liczby godzin zajęć oraz związanego z tymi zajęciami tygodniowego wymiaru godzin (pensum). Na przykład 27 godzin języka polskiego, które rozliczane są wg pensum 18-godzinnego, daje $27/18$, czyli 1,5 etatu przeliczeniowego, a 47 godzin języka polskiego i 30 godzin bibliotekarza to $47/18 + 30/30$, czyli ok. 3,61 etatu przeliczeniowego.

Tę samą liczbę etatów przeliczeniowych mogą realizować różne liczby osób (zależy to od tego, czy są one pełno- lub niepełnozatrudnione i czy mają godziny ponadwymiarowe), co jednak nie interesuje nas w tym opracowaniu.

Liczba etatów przeliczeniowych odniesiona do liczby uczniów pozwala na zbudowanie wskaźnika, który w syntetyczny sposób charakteryzuje różne aspekty organizacji oświaty, a także umożliwia porównywanie jednostek oświatowych różnej wielkości i rodzajów oraz porównywanie różnych JST.

Zamieszczone poniżej wykresy przedstawiają liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy. Analizując te wykresy, należy pamiętać, że **im niższa jest liczba uczniów przypadających na etat, tym droższa jest organizacja oświaty**, czyli koszty kształcenia jednego ucznia są wyższe.

Na wielkości tych wskaźników wpływają przede wszystkim:

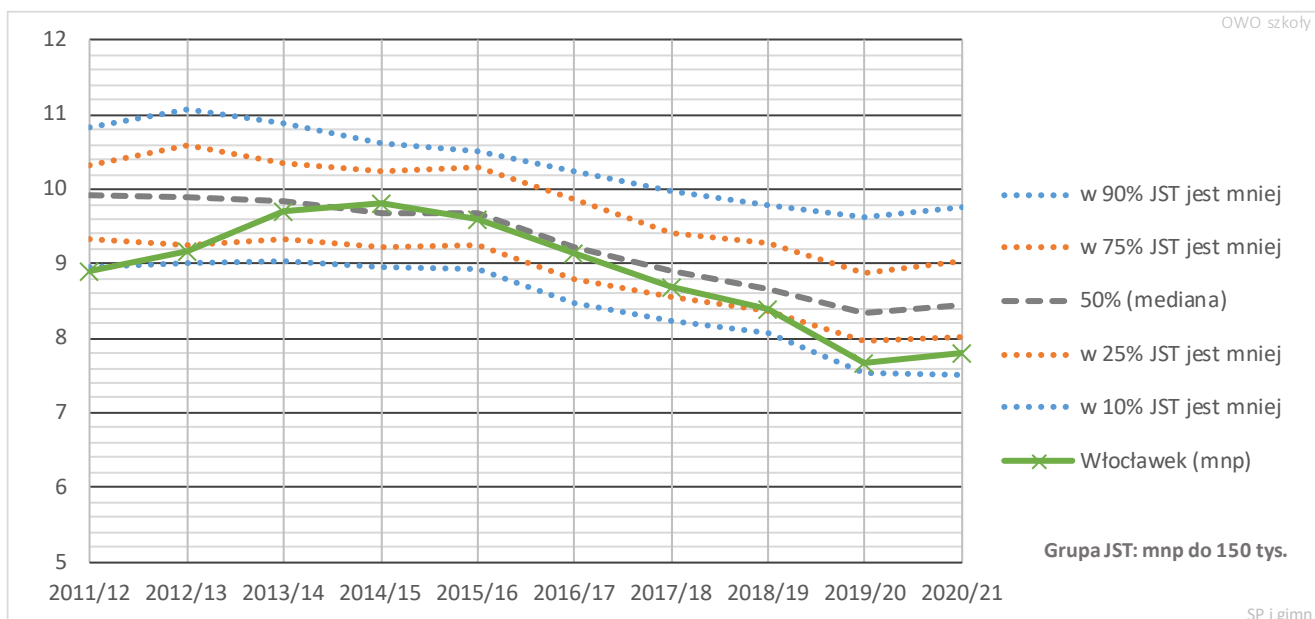
- Ramowe plany nauczania (liczby godzin zajęć, ogólne zasady podziałów na grupy itp. parametry ustalane przez ministra edukacji dla poszczególnych rodzajów szkół).
- Liczby uczniów w oddziałach.
- Sposoby podziału oddziałów na grupy i organizacja zajęć międzyoddziałowych.
- Liczby etatów wsparcia (bibliotekarzy, pedagogów, wychowawców w świetlicach itp.).
- Liczby etatów nietypowych (np. niezwiązanych bezpośrednio z realizacją zadań szkoły) oraz incydentalnych – zajęć nauczania indywidualnego, itp.¹²

5.1. Wskaźniki zbiorcze

Na wykresie 15 przedstawiamy liczbę wychowanków przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Wartość tego wskaźnika była kiedyś we Włocławku znacznie niższa od większości miast z grupy porównawczej, w roku 2013/14 zbliżyła się do mediany, ale w ostatnich latach malała szybciej niż w innych miastach. Oznacza to, że jednostkowe koszty organizacji przedszkoli we Włocławku rosły szybciej niż w innych miastach na prawach powiatu do 150 tys. mieszkańców.

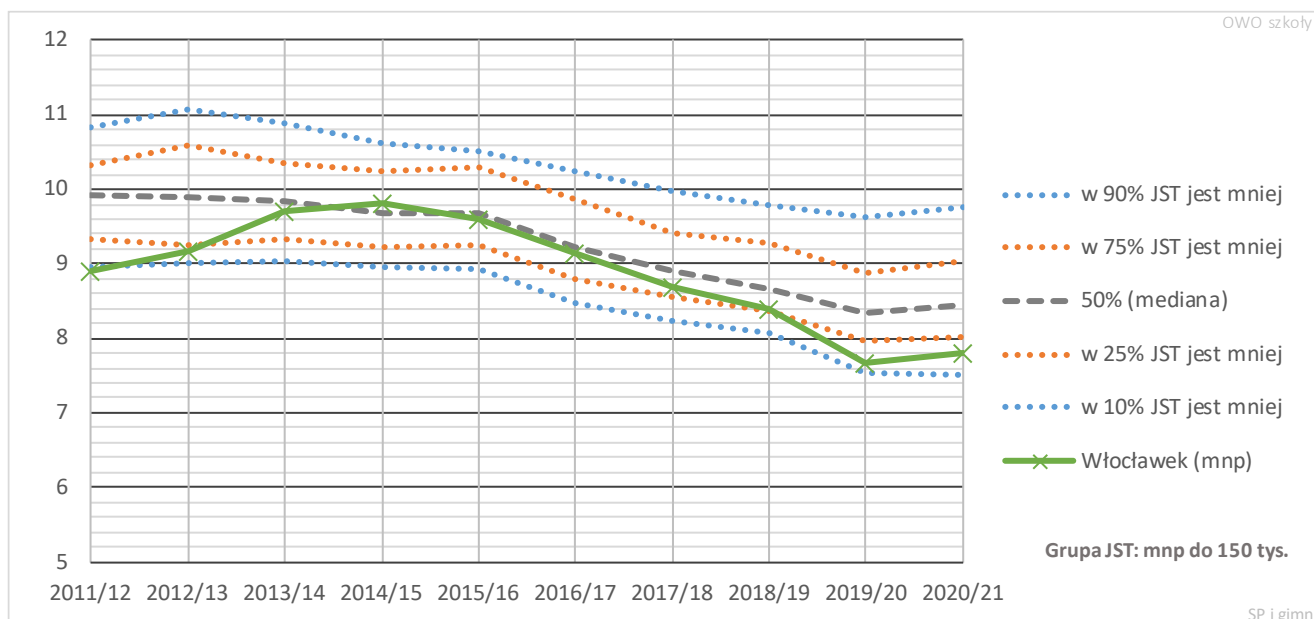
¹² Ze względu na sposób ujęcia zagadnienia w systemie informacji oświatowej, w wyliczeniach służących do przygotowania zestawień przedstawiających sytuację wybranej JST na tle grupy porównawczej pomijamy etaty urlopów dla poratowania zdrowia oraz etaty wynikające z innych przyczyn, które powodują, że nauczyciel w ogóle nie prowadzi zajęć (np. urlopów związkowych).

Wykres 15. Liczba wychowanków przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w SP i innych formach wychowania przedszkolnego – Włocławek na tle podobnych JST

Poniżej przedstawiamy zmiany liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach podstawowych i gimnazjach. We Włocławku wartość tego wskaźnika była coraz niższa, a na dodatek znacznie niższa niż w większości podobnych miast, co oznacza, że szkoły podstawowe (wcześniej łącznie z gimnazjami) są zorganizowane coraz drożej, w tym także w porównaniu z innymi miastami.

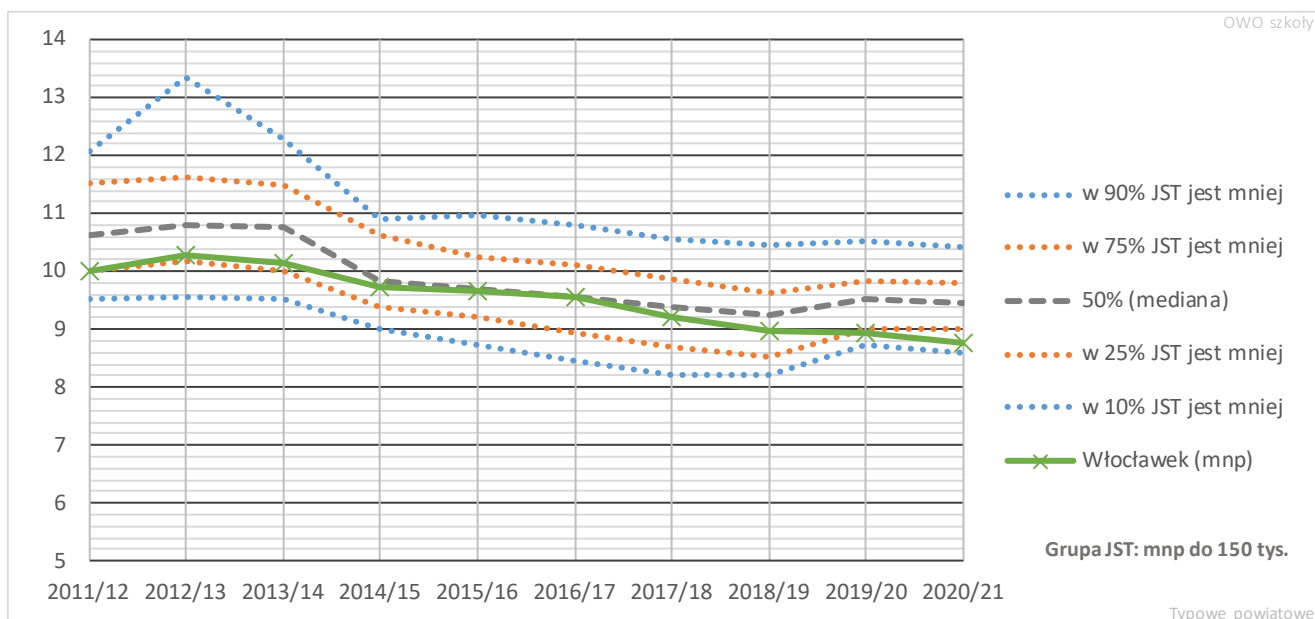
Wykres 16. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w ogólnodostępnych szkołach podstawowych i gimnazjach dla dzieci i młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 17 przedstawia liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w ogólnodostępnych szkołach dla młodzieży szczebla powiatowego (łącznie w liceach, technikach i branżowych szkołach I st. oraz zasadniczych szkołach zawodowych).

Wartość tego wskaźnika od roku szkolnego 2017/18 coraz bardziej odbiega od mediany dla podobnych miast w kierunku niższych wartości, co oznacza, że szkoły te są coraz drożej zorganizowane w porównaniu z innymi miastami.

Wykres 17. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w ogólnodostępnych liceach, technikach i branżowych szkołach I stopnia dla młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

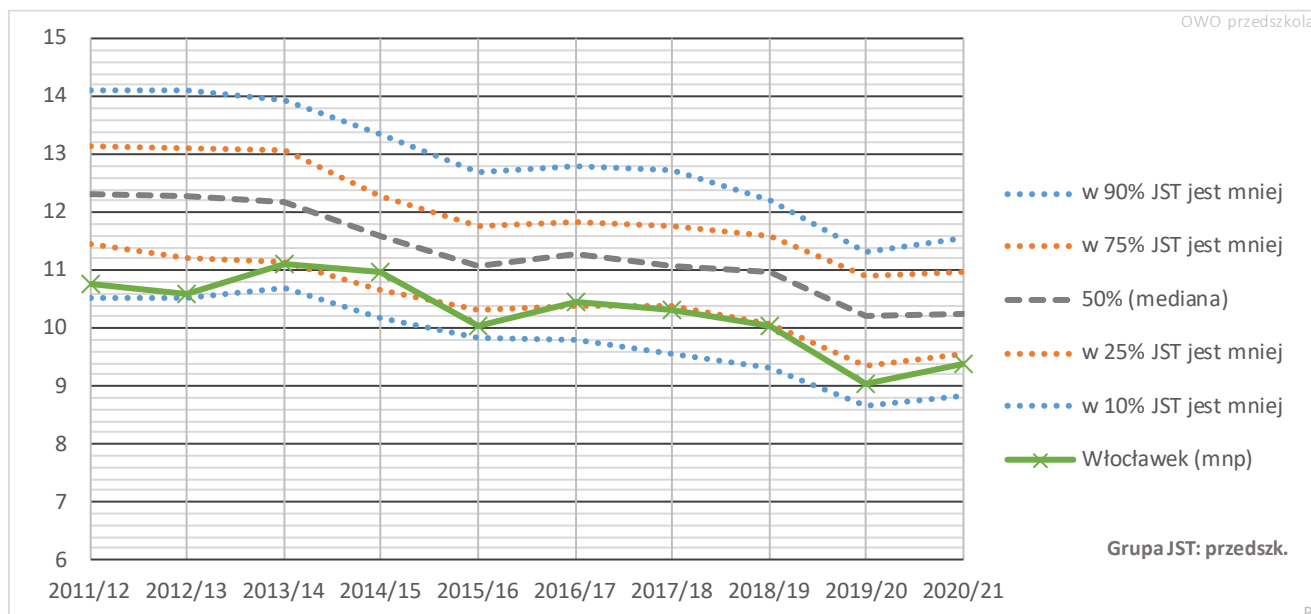

5.2. Wskaźniki szczegółowe

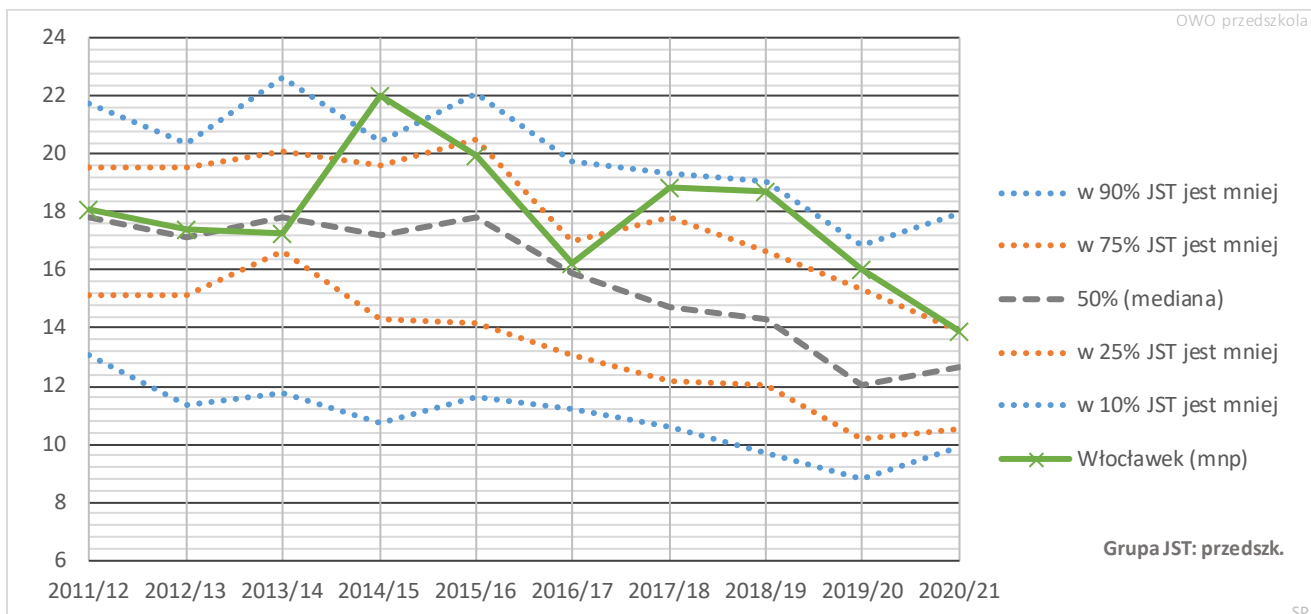
Kolejne wykresy przedstawiają zmiany wielkości wskaźników przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w SP oraz różnych typów ogólnodostępnych szkół dla dzieci i młodzieży – średnio dla typu jednostki oświatowej na tle JST z grupy porównawczej.

Liczba uczniów na etat w przedszkolach Włocławka od wielu lat maleje i jest wyraźnie niższa niż w innych miastach (zob. wykres 18). Warto zwrócić uwagę, że liczba uczniów na etat w oddziałach przedszkolnych przy szkołach jest znacznie większa (zapewne ze względu na krótszy czas otwarcia tych oddziałów) – zob. wykres 19. W tym kontekście należy się zastanowić, czy z ekonomicznego punktu widzenia korzystne było ograniczenie w roku szkolnym 2021/22 liczby oddziałów przedszkolnych w szkołach. Większe oszczędności dałoby zmniejszenie liczby oddziałów w przedszkolach i zachowanie oddziałów przedszkolnych w szkołach.

Wykres 18. Liczba wychowanków przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w przedszkolach – Włocławek na tle podobnych JST

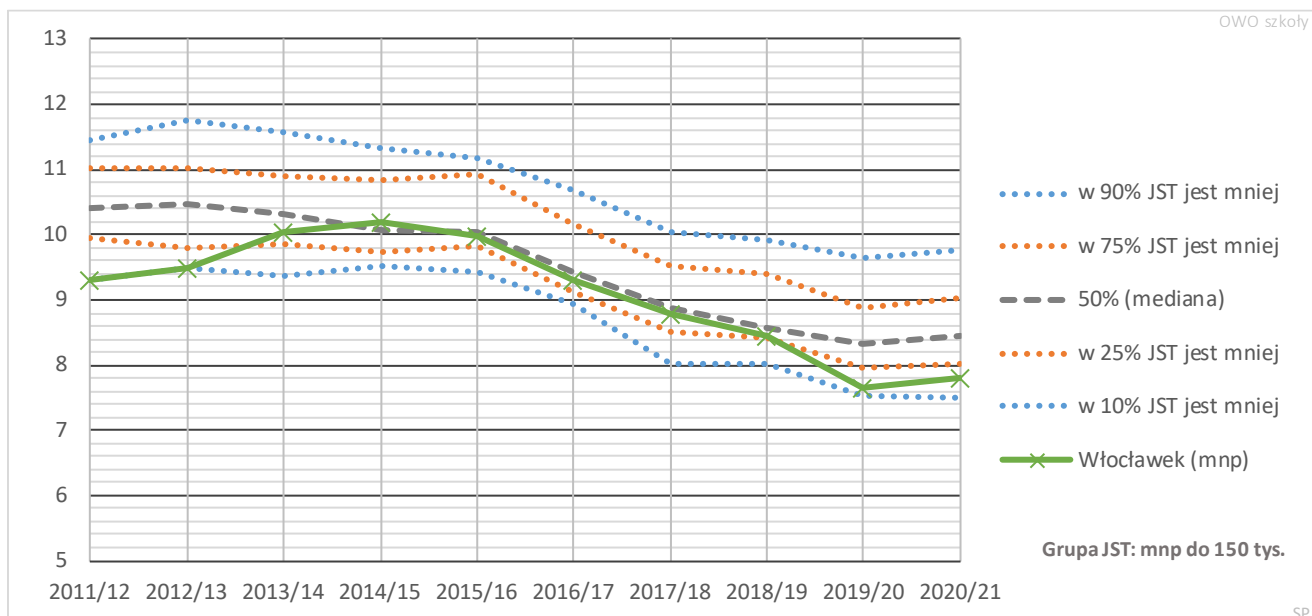

Wykres 19. Liczba wychowanków przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych – Włocławek na tle podobnych JST (Gwałtowne zmiany w kolejnych latach wynikają zwykle z błędów w danych – w niektórych szkołach z oddziałami przedszkolnymi nie wykazywano zajęć wychowania przedszkolnego).

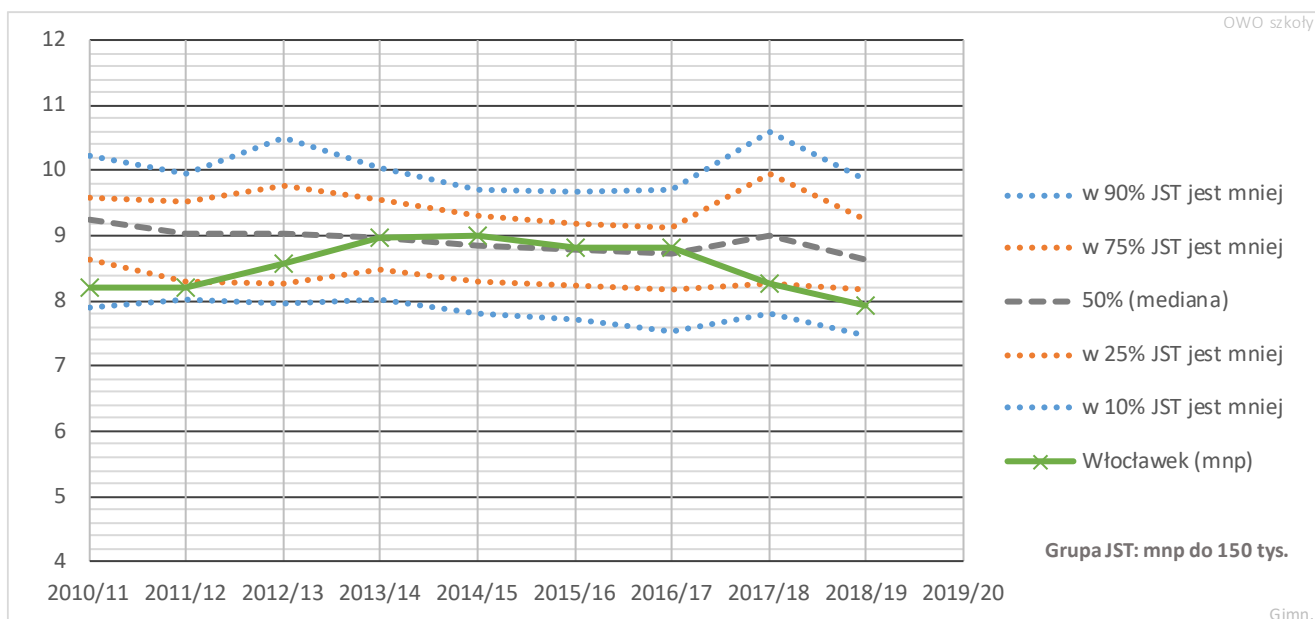
Poniżej przedstawiamy zmiany liczb uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach podstawowych. We Włocławku wartość tego wskaźnika przez wiele lat utrzymywała się na poziomie mediany podobnych miast, ale w roku 2019/20 bardzo zmalała i obecnie jest dużo niższa niż w większości innych miast.

Wykres 20. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach podstawowych – Włocławek na tle podobnych JST

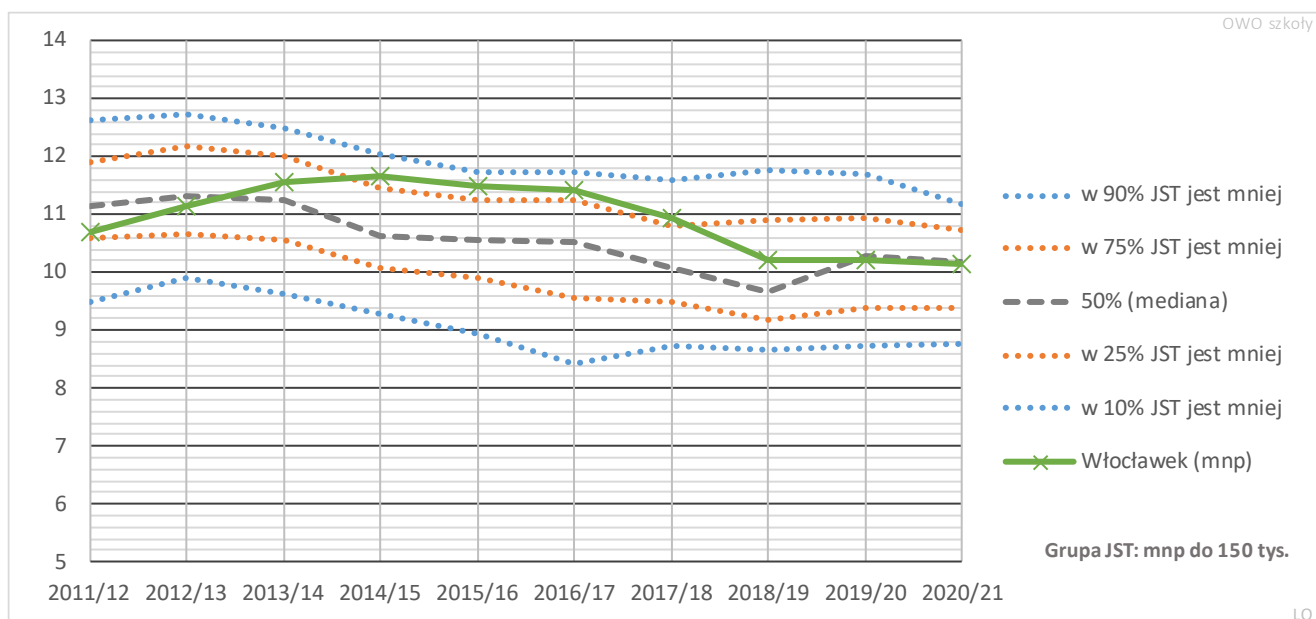
Wykres 21 prezentuje historyczne już dziś dane dotyczące gimnazjów. Analizując liczbę uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w gimnazjach, widzimy, że wartość tego wskaźnika przez długi czas utrzymywała się na poziomie mediany grupy porównawczej, ale w ostatnich dwóch latach istnienia gimnazjów bardzo spadła. Główną przyczyną wydaje się tu być duży spadek średniej wielkości oddziałów.

Wykres 21. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w gimnazjach – Włocławek na tle podobnych JST

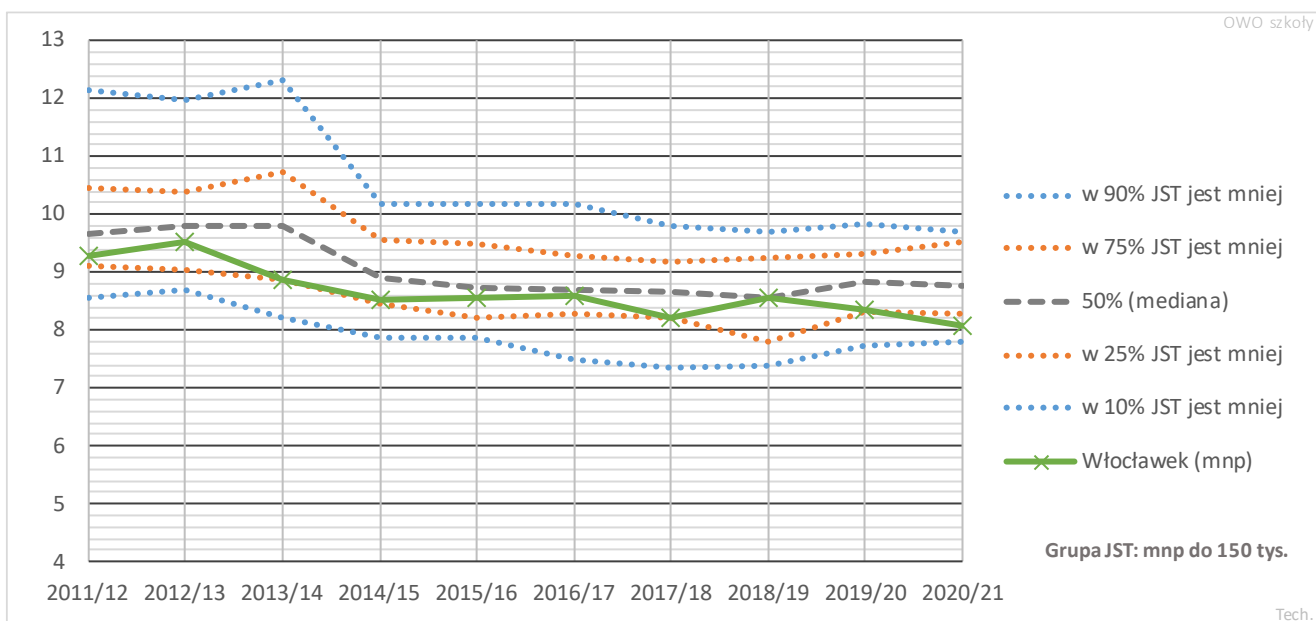

Liczba uczniów przypadająca na jeden etat nauczycielski w liceach ogólnokształcących jest we Włocławku na poziomie mediany wyliczonej dla podobnych miast, choć przez wiele lat była od tej wartości mediany wyraźnie wyższa. Oznacza to, że w ostatnich latach organizacja liceów zrobiła się wyraźnie droższa niż jeszcze trzy lata temu.

Wykres 22. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w liceach ogólnokształcących dla młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

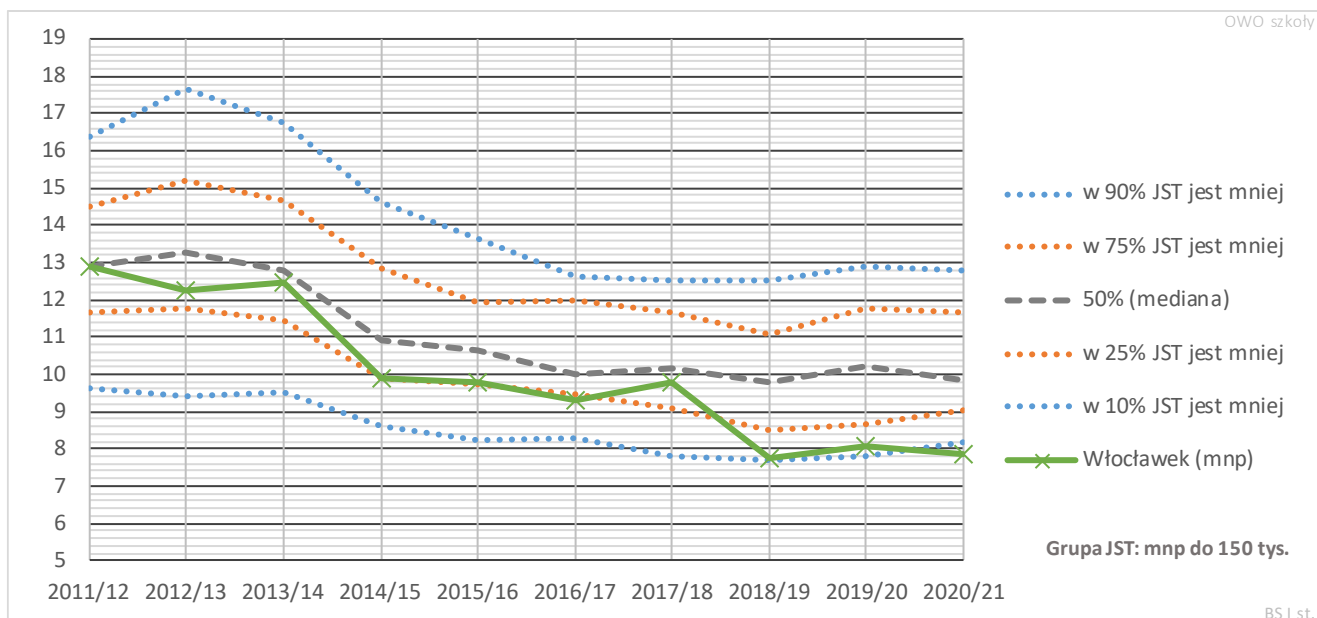

Wykres 23. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w technikach dla młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczyciela w technikach Włocławka utrzymuje się od wielu lat na poziomie niższym od mediany dla podobnych miast.

Wykres 24. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w BS I st./ZSZ dla młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

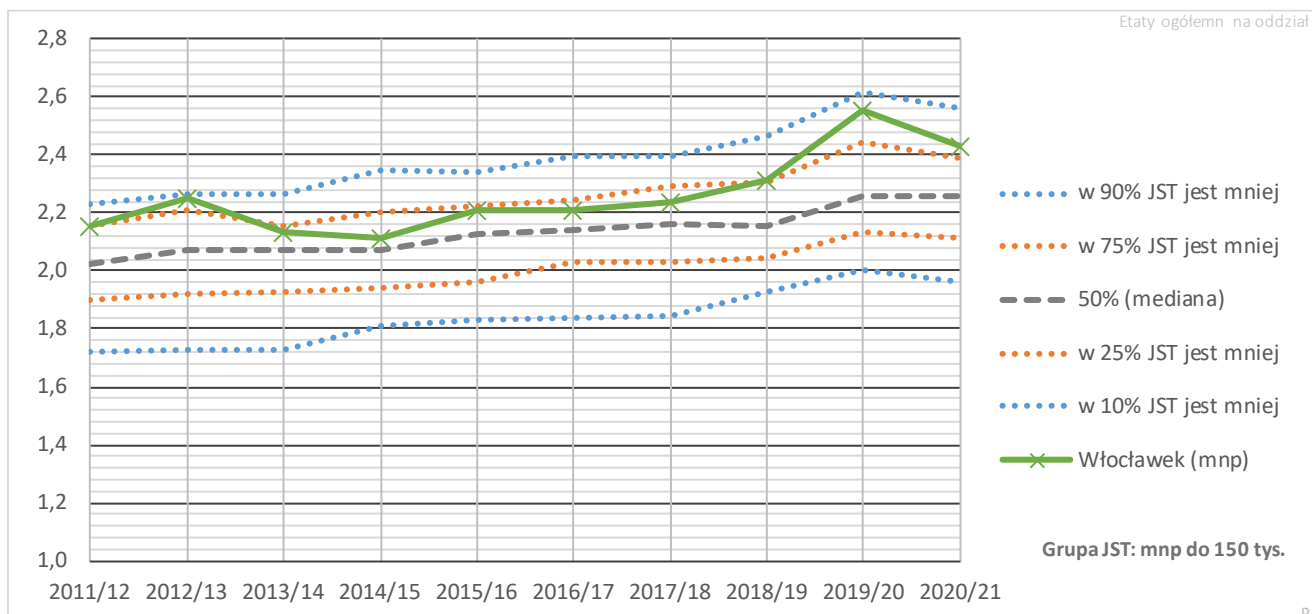
Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w szkołach branżowych (a wcześniej w zasadniczych szkołach zawodowych) jest w ostatnich latach niezwykle niska, znacznie niższa niż w większości podobnych miast. Trzeba jednak pamiętać, że w wypadku szkół branżowych wartość tego wskaźnika bardzo zależy od sposobu organizacji zajęć praktycznych i w związku z tym nie jest on najlepiej porównywalny pomiędzy różnymi samorządami.

5.3. Oddziały a etaty nauczycieli w przedszkolach

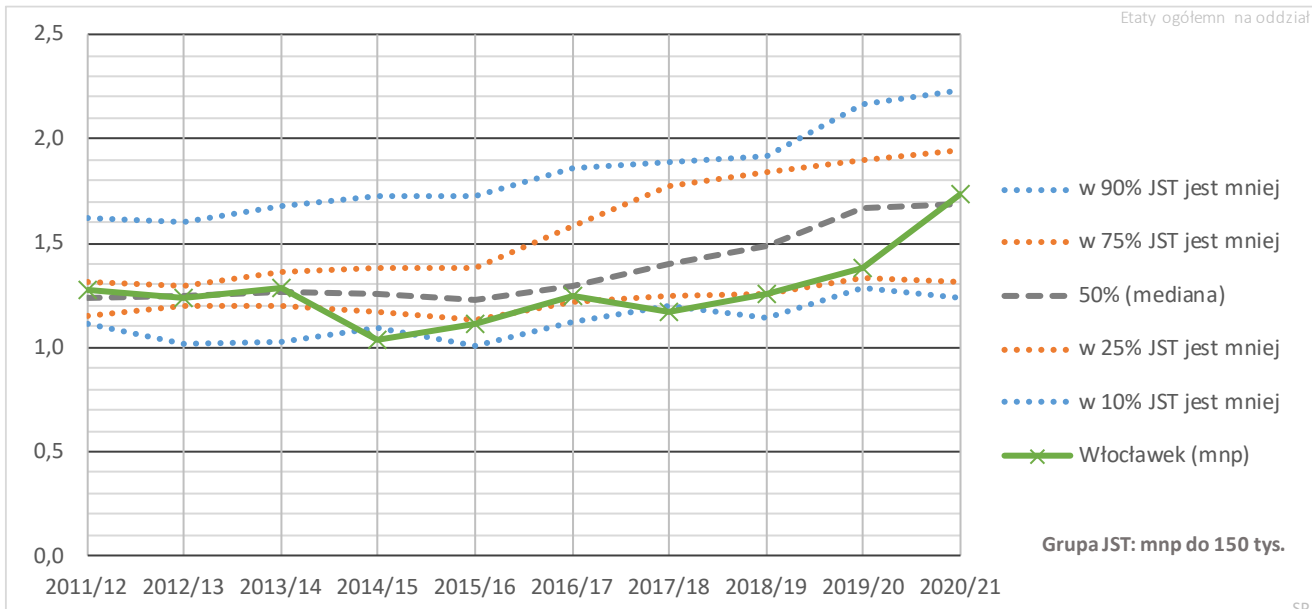
Wykresy w tym podrozdziale przedstawiają łączne liczby etatów nauczycielskich przypadających na jeden oddział – odpowiednio w przedszkolach i w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych. W przedszkolach wartość tego wskaźnika jest bardzo wysoka – od roku szkolnego 2014/15 zdecydowanie ponad 75% podobnych samorządów ma mniej etatów przypadających na jeden oddział w przedszkolu, co oznacza, że jednostkowe koszty są we włocławskich przedszkolach bardzo wysokie.

Mniej godzin przypada na oddział przedszkolny przy szkołach podstawowych. Jest tak zapewne dlatego, że oddziały przedszkolne w szkołach pracują znacznie krócej niż w przedszkolach.

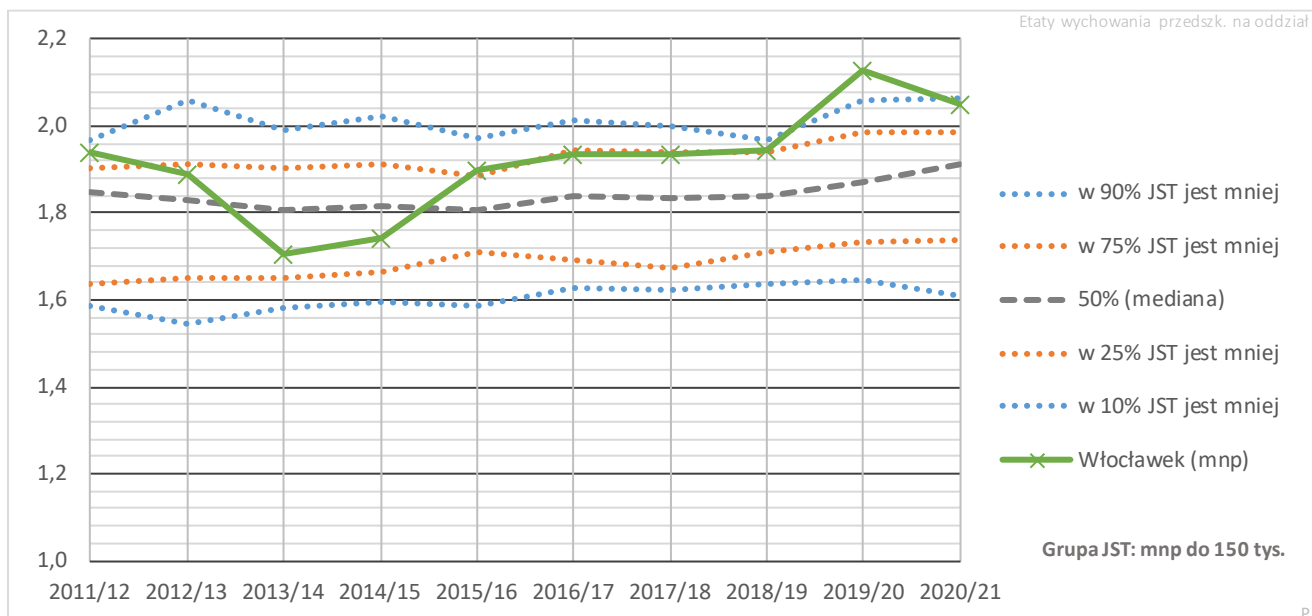
Wykres 25. Łączna liczba wszystkich etatów nauczycielskich przypadających na jeden oddział w przedszkolu – Włocławek na tle podobnych JST

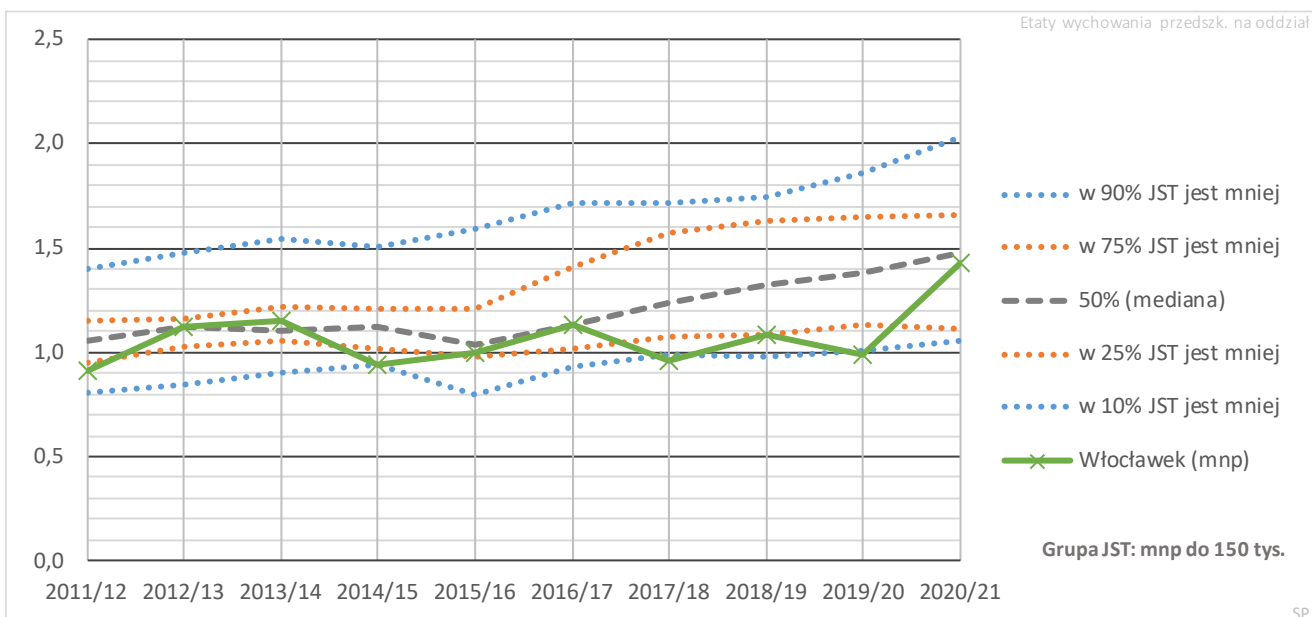
Wykres 26. Łączna liczba etatów nauczycielskich przypadających na jeden oddział przedszkolny w SP – Włocławek na tle podobnych JST. Duże zróżnicowanie wartości dla Włocławka w latach minionych wynika z błędów w danych SIO, ale dane za rok 2020/21 są poprawne.

Wykres 27. Liczba etatów wychowania przedszkolnego przypadających na jeden oddział w przedszkolu – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 28. Liczba etatów wychowania przedszkolnego przypadających na jeden oddział przedszkolny w SP – Włocławek na tle podobnych JST

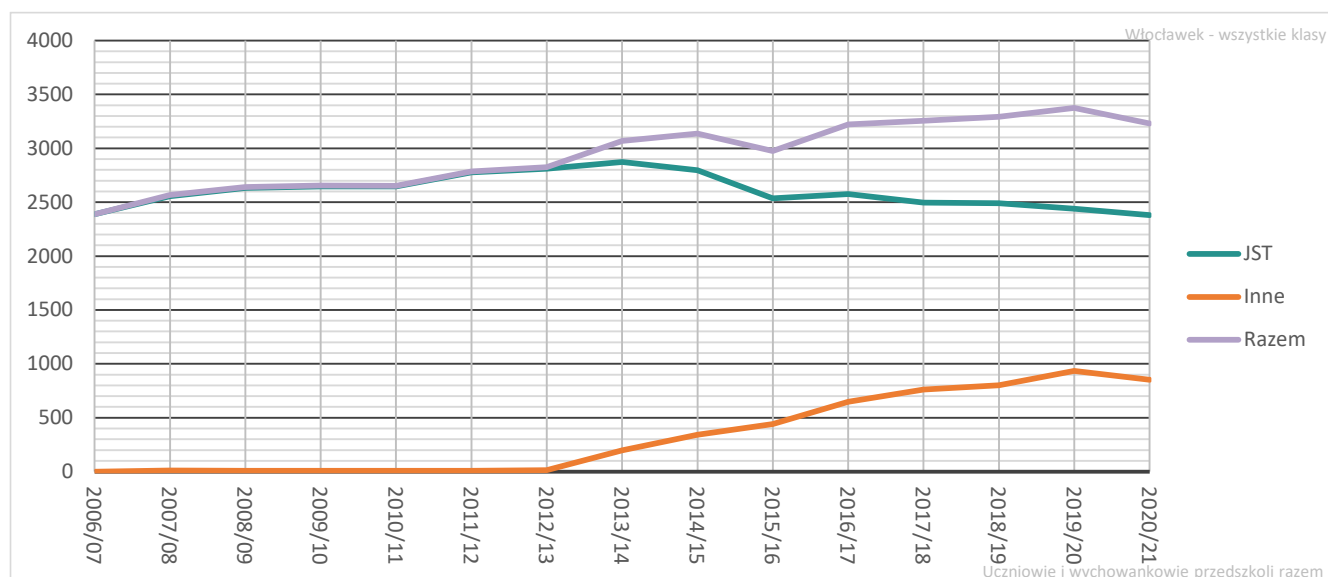
6. Zmiany w organizacji przedszkoli

6.1. Wychowankowie przedszkoli we Włocławku

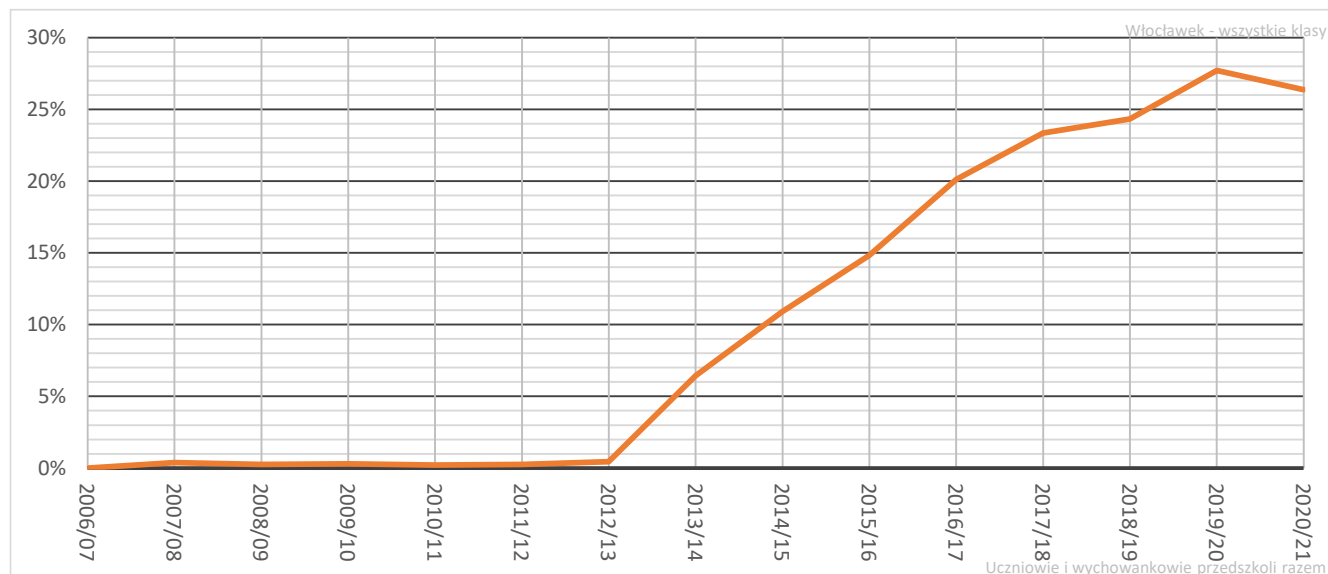
Włocławskie przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych opiekują się obecnie ponad 3 tys. dzieci, z czego ok. 26% to wychowankowie jednostek prowadzonych przez organy inne niż JST. Liczba ta w badanym przedziale czasowym ulegała konsekwentnemu zwiększaniu aż do roku 2020. Wzrost, który odnotowano w latach 2012-2019, przebiegał równoległe z dynamicznym wzrostem liczby wychowanków placówek niesamorządowych. Placówki te w ostatniej dekadzie mocno zaznaczyły swoje istnienie na terenie Włocławka, a w rekordowym roku 2019/2020 osiągnęły prawie 30-procentowy udział w opiece. Jednocześnie w tym czasie odnotowano wahania liczby wychowanków placówek prowadzonych przez miasto.

W roku 2020/21, nastąpił spadek liczby wychowanków ogółem. Zmianę bardziej odczuły jednostki niesamorządowe – w ich przypadku spadek liczby wychowanków wyniósł 8,9%. Liczba wychowanków placówek prowadzonych przez JST spadła w tym samym czasie o 2,5% i ostatecznie ukształtowała się na poziomie z początku badanego okresu, czyli ok.2400 osób.

Wykres 29. Liczby wychowanków przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w podziale na jednostki prowadzone przez JST oraz inne organy prowadzące

Wykres 30. Wychowankowie przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez organy inne niż JST jako procent wszystkich przedszkolaków

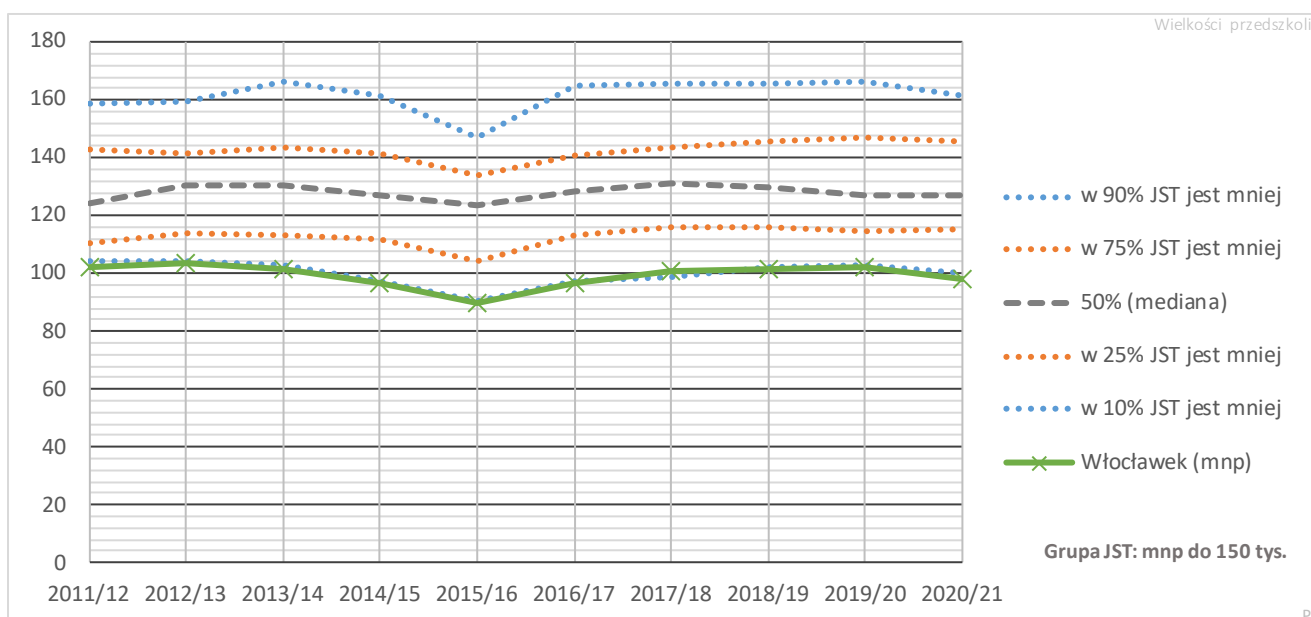

6.2. Organizacja przedszkoli prowadzonych przez samorząd

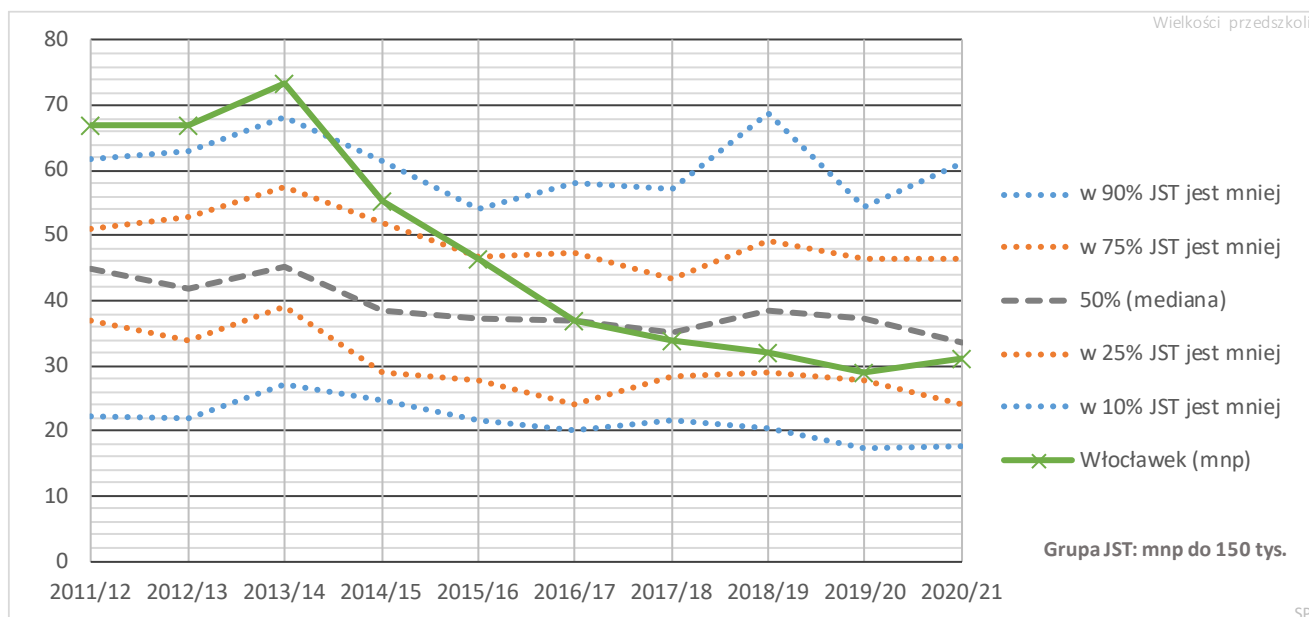
6.2.1. Wielkość przedszkoli

Miasto Włocławek prowadzi obecnie 22 przedszkola, z czego 18 to przedszkola samodzielne, a 4 stanowią składowe zespołów szkolno-przedszkolnych. Ponadto w kilku szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne. W sześciu przedszkolach utworzono oddziały integracyjne.

Wykres 31. Liczba wychowanków przypadających na jedno przedszkole samorządowe – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 32. Liczba wychowanków oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych przypadających na jedną samorządową szkołę podstawową – Włocławek na tle podobnych JST

Z wykresu 31 wynika, że liczba wychowanków przypadających na jedno przedszkole jest we Włocławku bardzo niska: przez ostatnią dekadę kształtowała się w przedziale 90-105, podczas gdy wartość mediany grupy porównawczej wahała się na poziomie ok. 120-130. W całym badanym okresie średnia liczba wychowanków przypadających na jedno przedszkole we Włocławku była niższa niż w ok. 90% badanych JST.

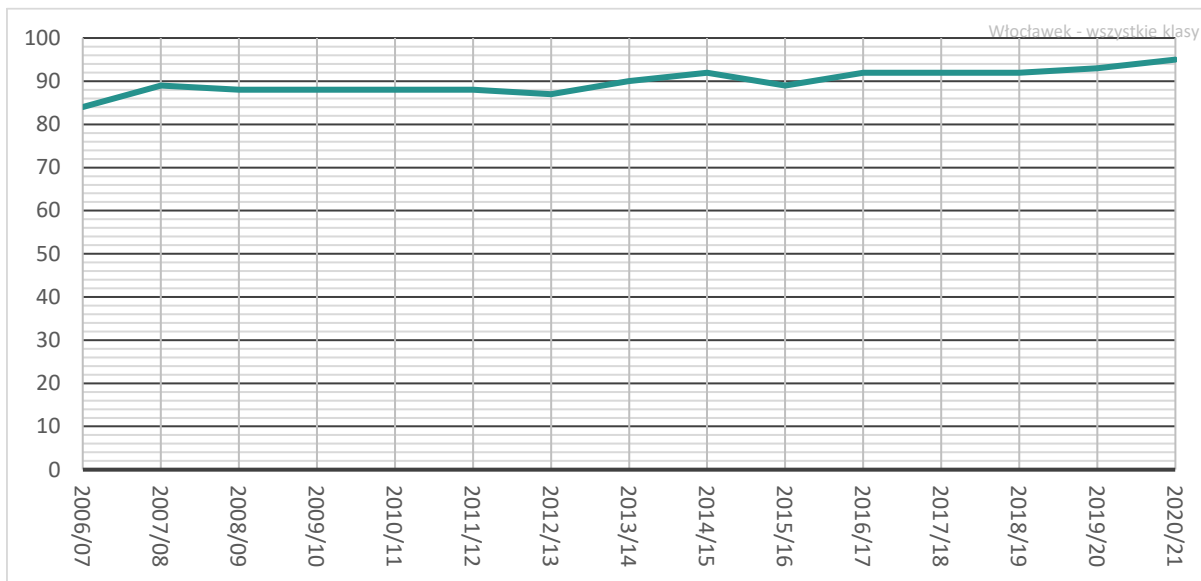
W przypadku liczby wychowanków oddziałów przedszkolnych przypadających na jedną samorządową szkołę podstawową zauważalna jest duża zmiana, która dokonała się w ostatnich latach. Do roku 2013 wskaźnik ten osiągał wartość ok. 70, co plasowało Włocławek pośród 10% JST z grupy porównawczej, charakteryzujących się najwyższą wartością tegoż wskaźnika. Następnie wskaźnik rozpoczął spadek (gwałtowniejszy niż w przypadku większości pozostałych JST), zaledwie w cztery lata osiągając wartość poniżej mediany. Obecnie wynosi ok. 30. Opisanie zmiany obrazuje wykres 32.

6.2.2. Liczby oddziałów przedszkolnych i ich wielkości

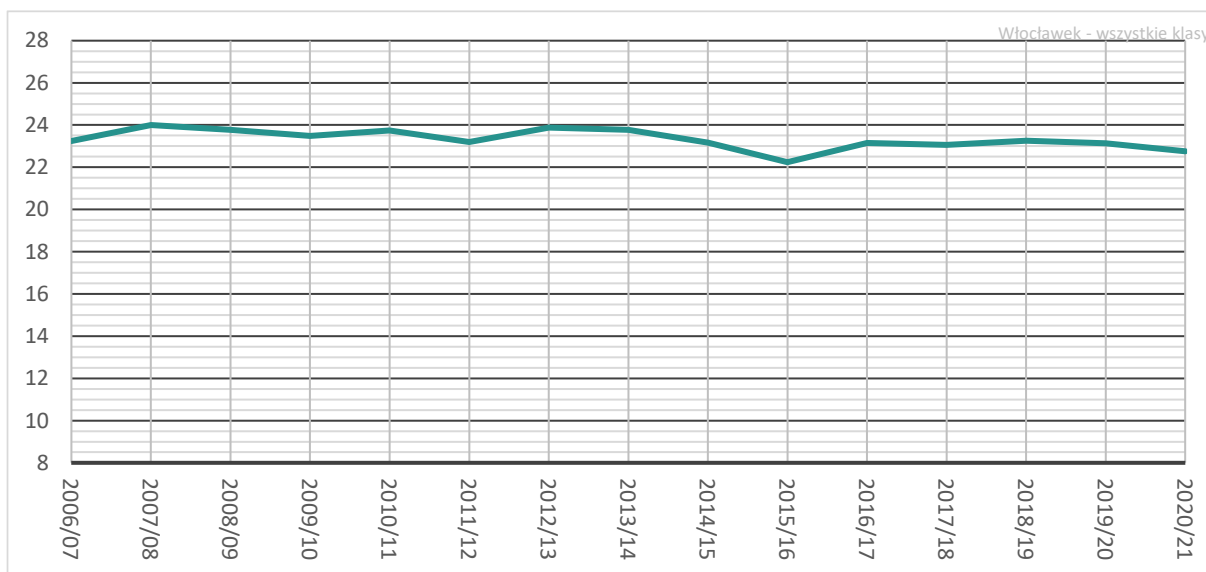
Wykres 33 przedstawia zmiany liczb oddziałów w przedszkolach, a wykresy 34-35. ilustrują zmiany średnich wielkości tych oddziałów, w tym na tle porównawczej grupy samorządów.

Z zestawień wynika, że w badanym okresie średnia liczebność oddziału przedszkolnego we Włocławku była stosunkowo niska, wahała się pomiędzy 22 a 24 wychowankami, nie przekraczając w ani jednym roku mediany wyliczonej dla grupy badawczej.

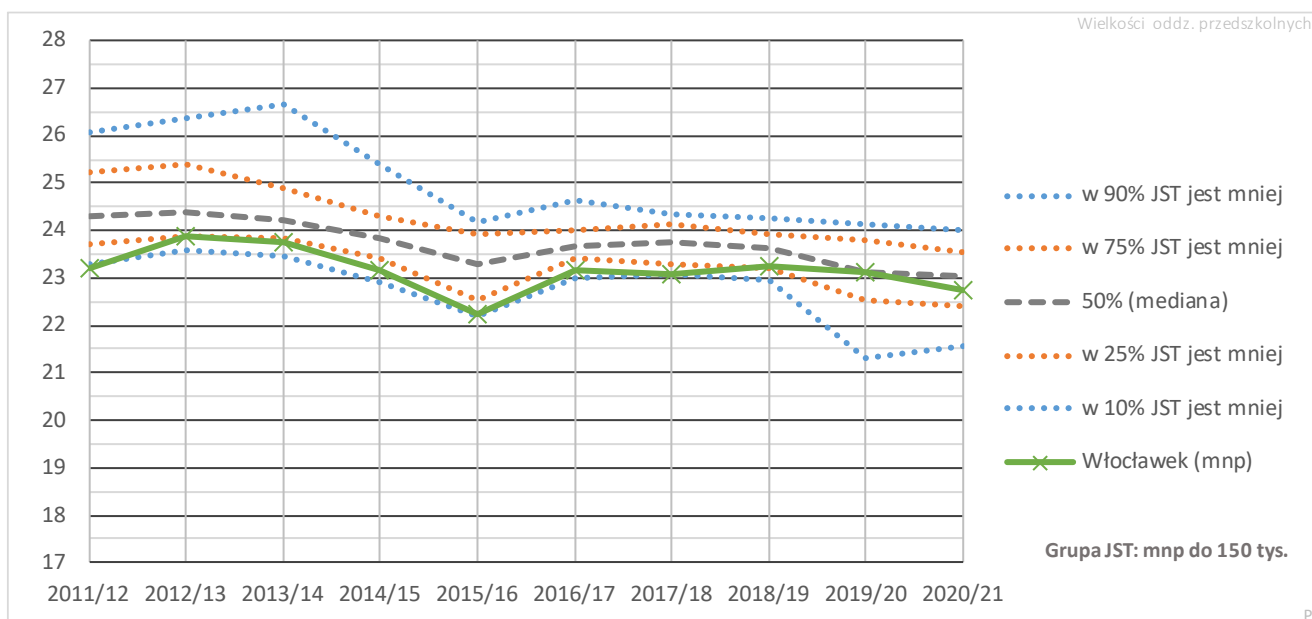
Wykres 33. Liczba oddziałów w przedszkolach

Wykres 34. Średnia wielkość oddziału w przedszkolu

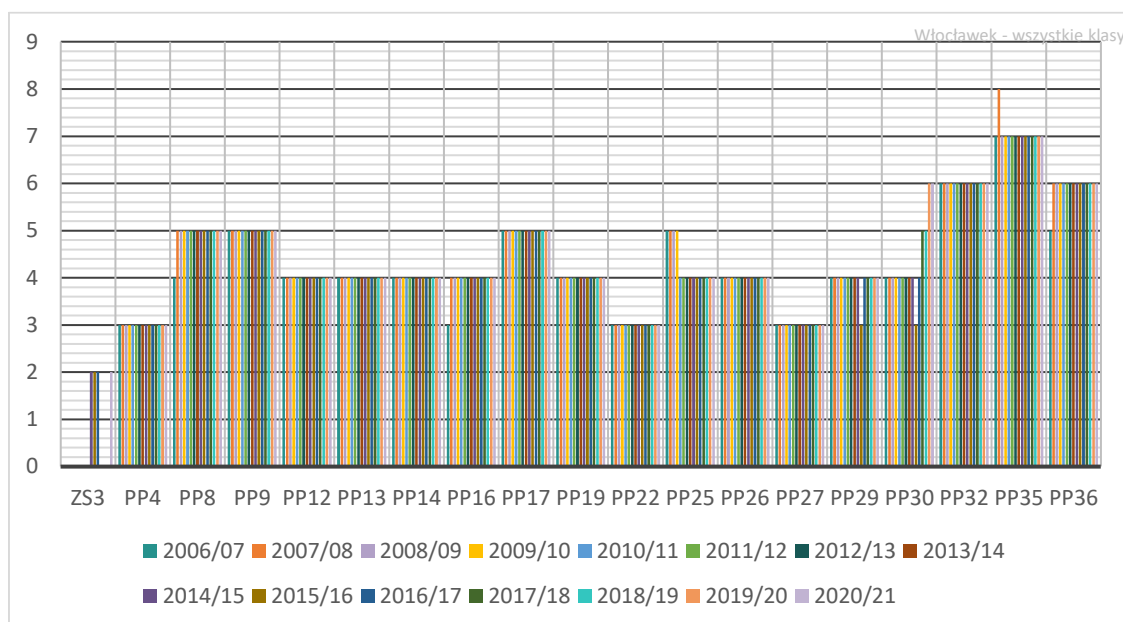

Wykres 35. Średnia wielkość oddziału w przedszkolu – Włocławek na tle podobnych JST

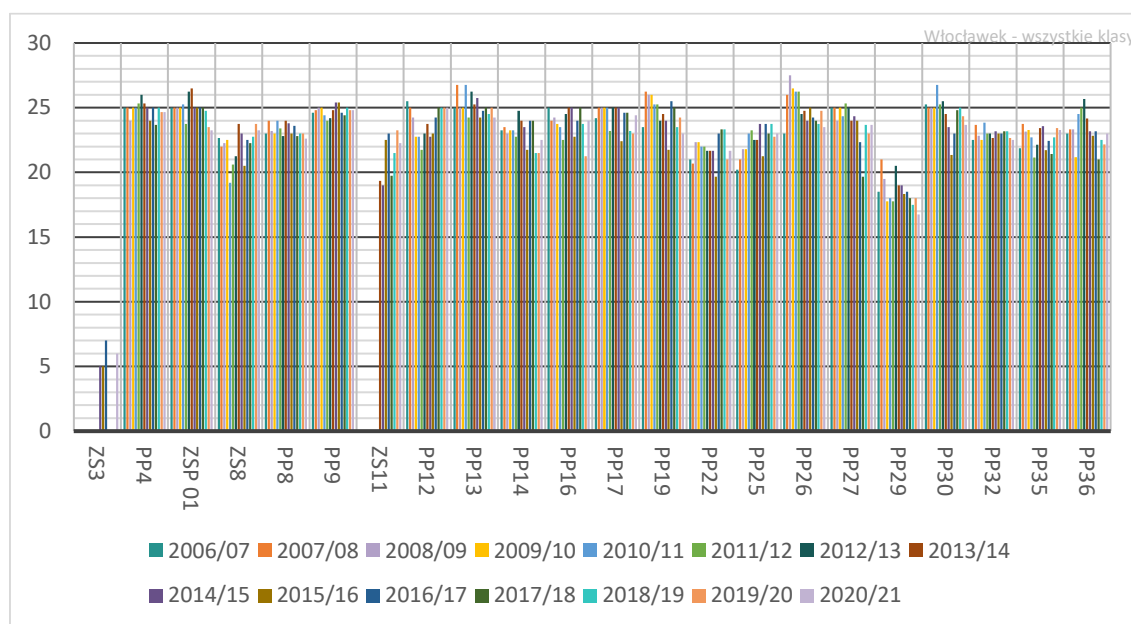

Kolejne wykresy przedstawiają zmiany liczb oddziałów i ich średnich liczebności w poszczególnych placówkach. Zmienna jest średnia liczebność oddziałów w poszczególnych placówkach, jednak nie są to zmiany o dużej amplitudzie lub o stałym kierunku.

Wykres 36. Liczby oddziałów w poszczególnych przedszkolach

Wykres 37. Średnie wielkości oddziałów w poszczególnych przedszkolach

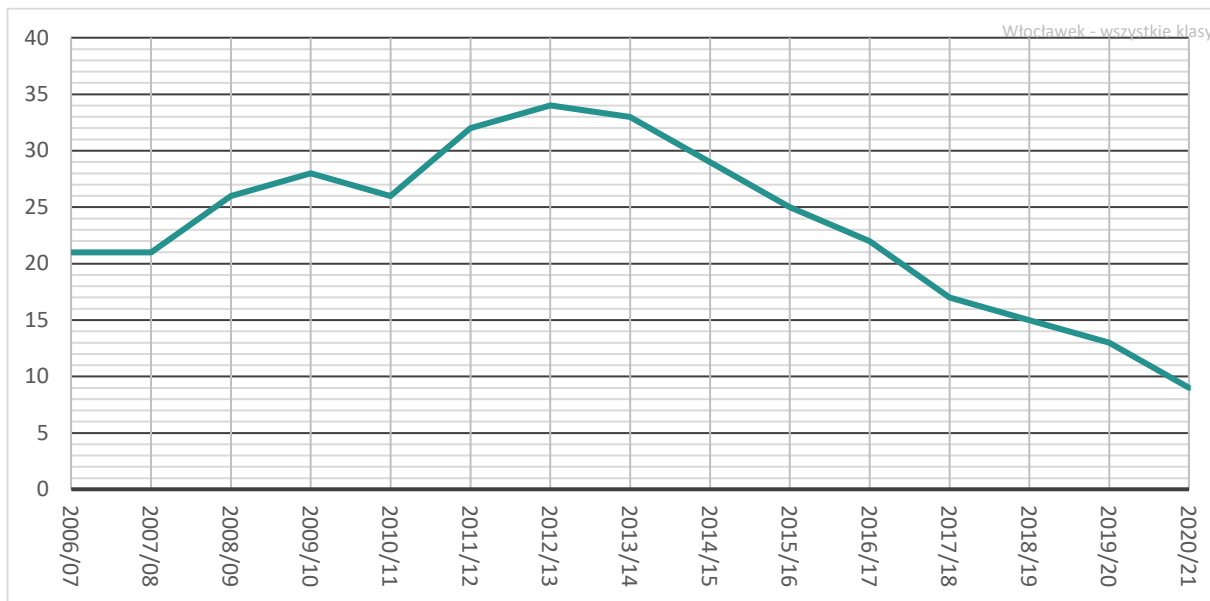

6.2.3. Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych

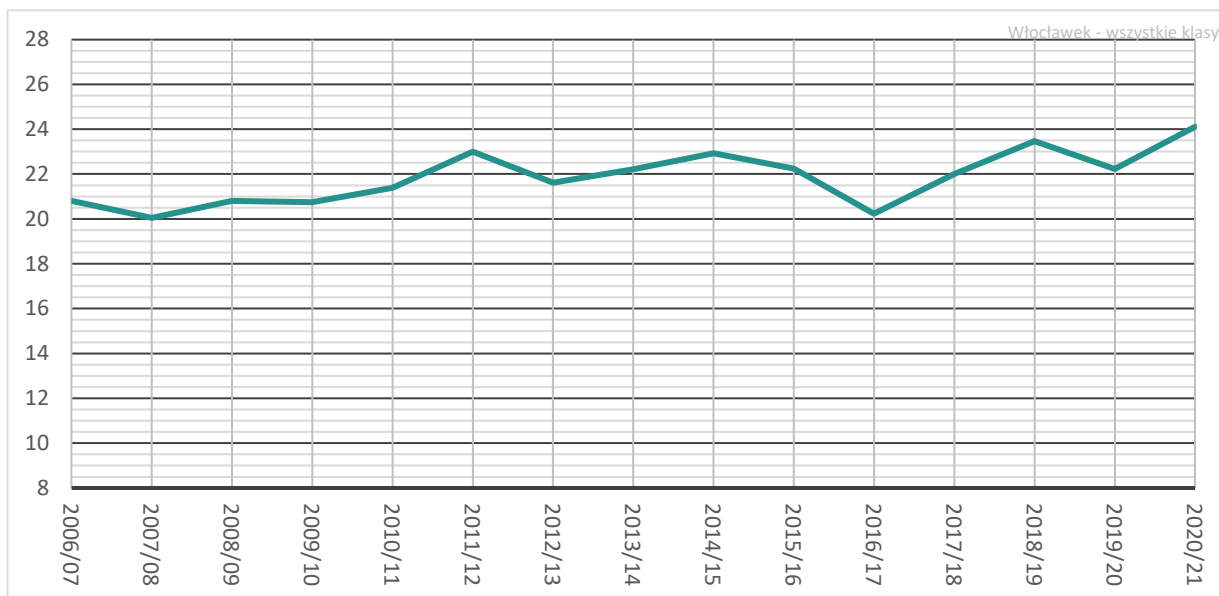
Na przestrzeni badanego okresu w większości szkół podstawowych Włocławka prowadzone były oddziały przedszkolne. Liczba szkół z oddziałami przedszkolnymi zmieniała się w różnych latach, osiągając wartości od 8 do 12. W roku 2020/21, oddziały przedszkolne zostały utworzone równo w 50% szkół podstawowych, czyli w siedmiu jednostkach. Wg danych SIO z dnia 30 września 2020r. liczba wychowanków w omawianych oddziałach wyniosła 217 osób.

W przeciwieństwie do liczby oddziałów w przedszkolach, liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych Włocławka: od blisko dziesięciu lat konsekwentnie spada. Średnio w każdym roku organizowanych jest o 3 oddziały mniej niż w roku wcześniejszym.

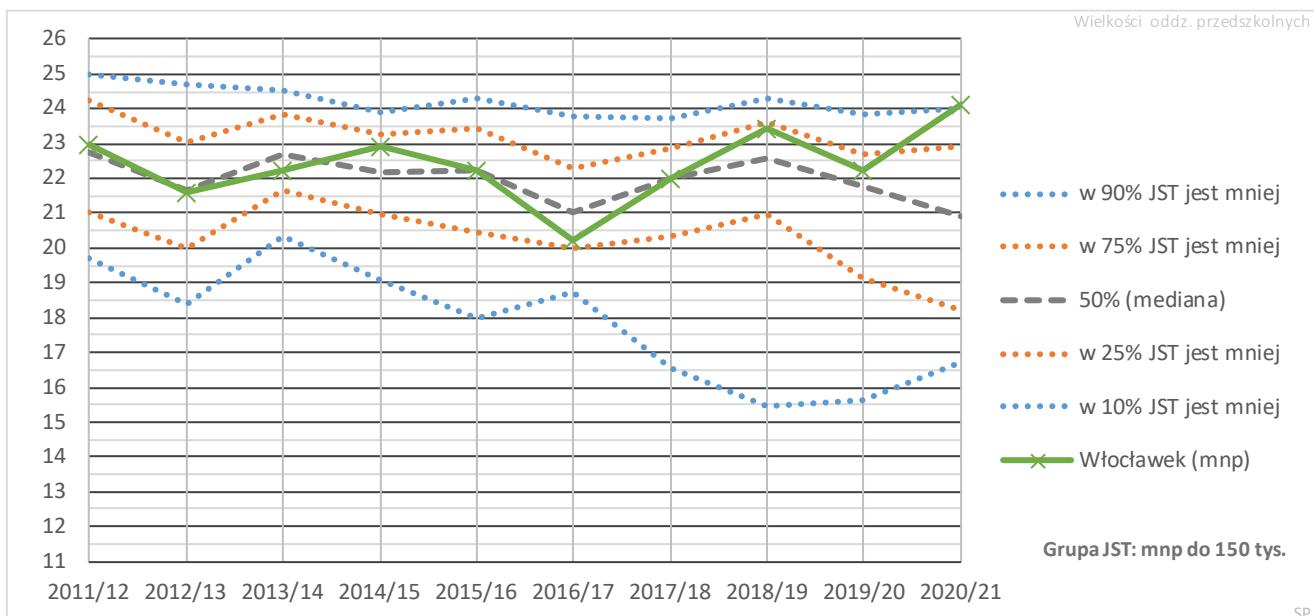
Wykres 38. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych

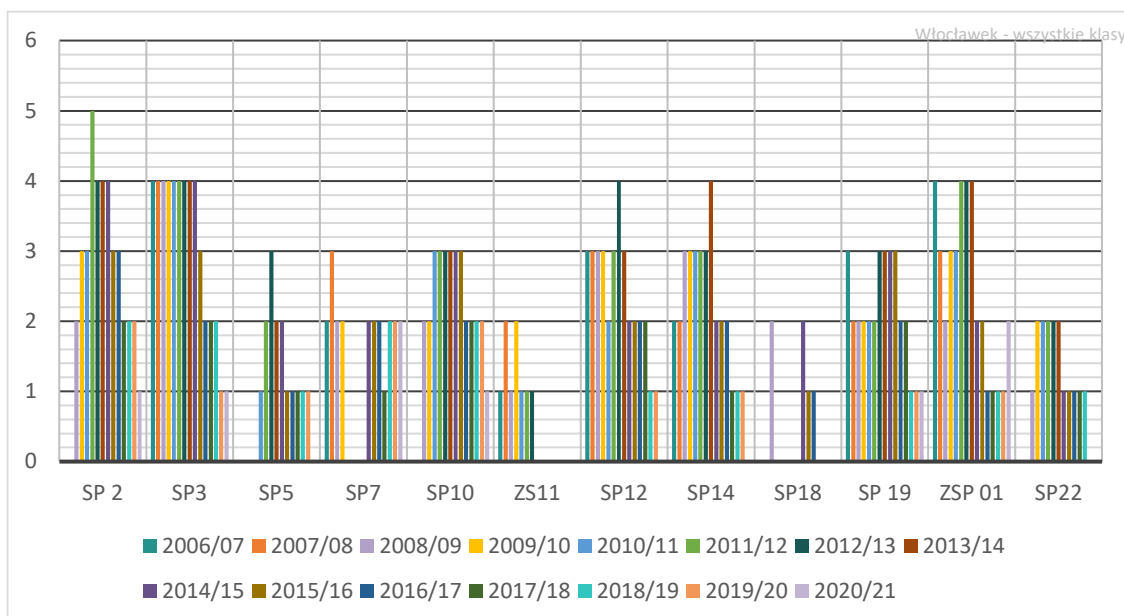
Wykres 39. Średnia wielkość oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej

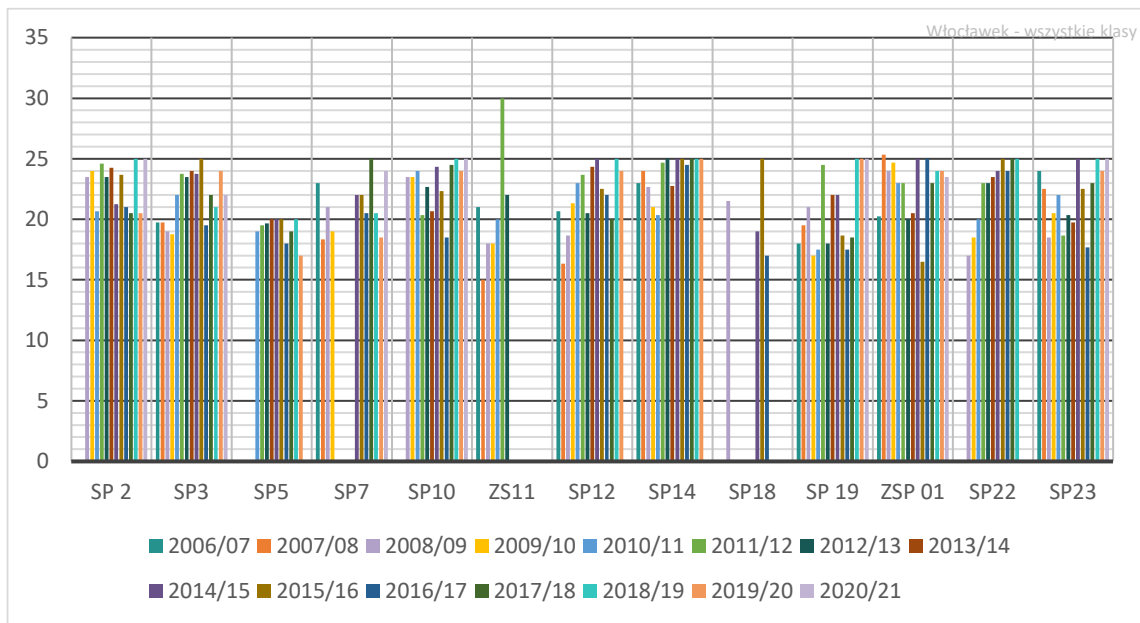
Wykres 40. Średnia wielkość oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 41. Liczby oddziałów przedszkolnych w poszczególnych szkołach podstawowych

Wykres 42. Średnie wielkości oddziałów przedszkolnych w poszczególnych szkołach podstawowych

7. Zmiany w organizacji szkół

Miasto Włocławek prowadzi dla dzieci lub młodzieży: 14 ogólnodostępnych szkół podstawowych (z czego trzy w ramach zespołów szkolno-przedszkolnych), cztery samodzielne licea (z czego jedno formalnie jest ujęte w zespole szkół, jednak od roku 2017 zespół ten obejmuje wyłącznie wspomniane liceum) oraz sześć zespołów szkół zawodowych.

Obecnie w każdym z zespołów szkół zawodowych prowadzone jest technikum, a w większości (pominijając Zespół Szkół Ekonomicznych) również szkoła branżowa I stopnia. Dodatkowo w skład Zespołu Szkół Samochodowych od roku 2013 wchodzi liceum ogólnokształcące. Istniało ono już wcześniej, ale w strukturze innego zespołu, który został zlikwidowany.

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat we Włocławku prowadzone były również gimnazja oraz licea profilowane. Bogatsza była oferta kierowana do ucznia dorosłego.

Oprócz wymienionych jednostek miasto Włocławek prowadzi obecnie także: Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, Zespół Szkół nr 3 (obejmujący szkoły specjalne), Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz Zespół Szkół Muzycznych.

Na terenie miasta działają szkoły prowadzone przez podmioty inne niż JST (zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dla dorosłych).

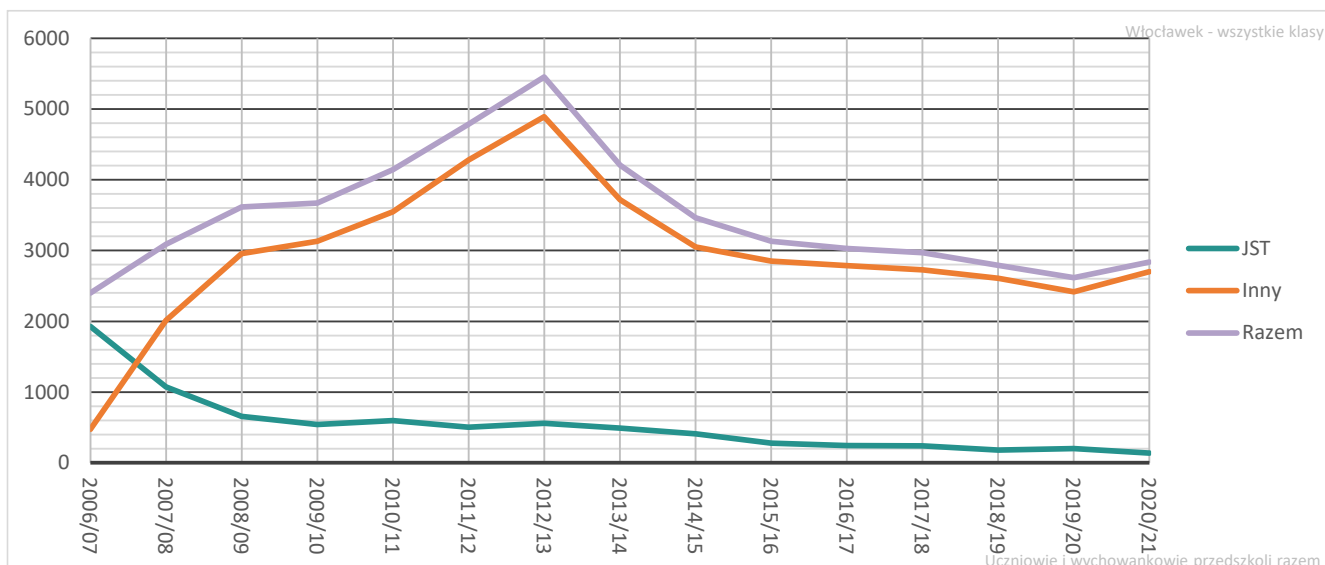
7.1. Szkoły policealne lub dla dorosłych

Włocławek ma bogatą historię szkół dla dorosłych. W ostatnich kilkunastu latach na terenie miasta istniało kilka liceów dla dorosłych, licea uzupełniające, technika dla dorosłych, technika uzupełniająca oraz szkoły policealne. Szkoły te wchodziły w skład różnych zespołów. Obecnie miasto Włocławek prowadzi szkoły dla dorosłych¹³ wyłącznie w ramach Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Są to: I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Szkoła Policealna nr 4 oraz Branżowa Szkoła II Stopnia nr 1.

Bogatszą ofertę dla tej grupy uczniów prezentują szkoły niepubliczne. W roku 2020/21 dorośli uczniowie uczęszczali do kilkunastu takich placówek (liceów bądź szkół policealnych), stanowiąc ponad 95% wszystkich dorosłych uczniów z terenu Włocławka.

¹³ Obecnie nie rozróżnia się kategorii uczniów szkół policealnych i branżowych szkół II stopnia, zatem określenie, że są to szkoły dla dorosłych należy traktować umownie.

Wykres 43. Zmiany liczb uczniów szkół dla dorosłych w podziale na szkoły prowadzone przez miasto Włocławek (oznaczone na wykresie jako JST) i inne podmioty (oznaczone na wykresie jako Inny)

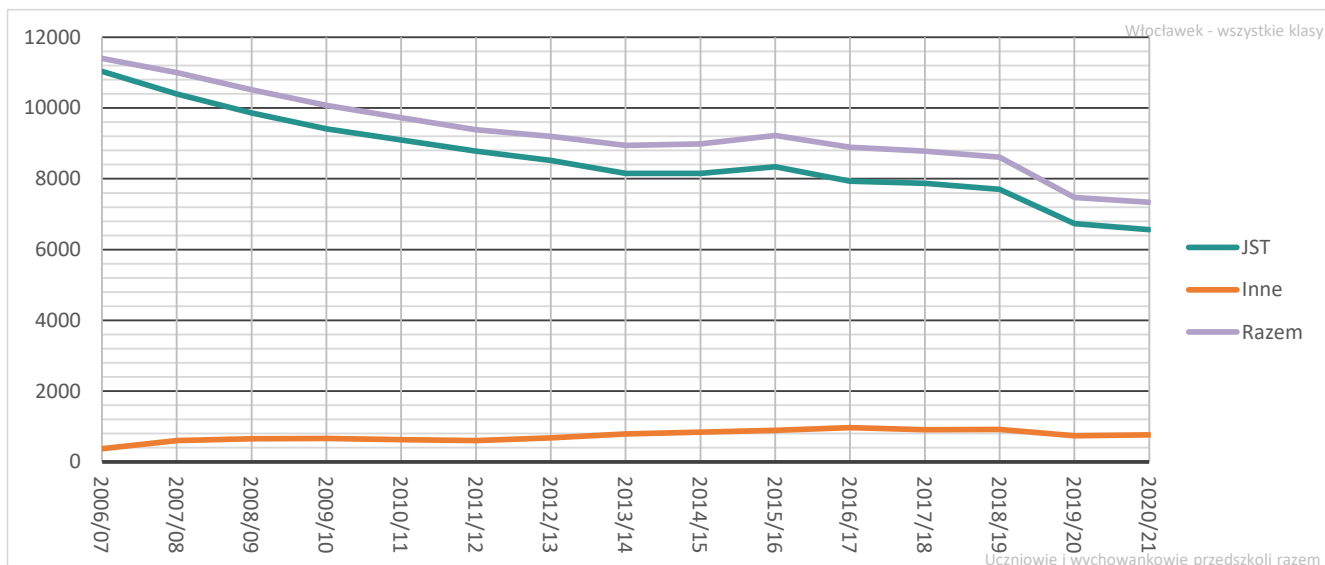

7.2. Szkoły dla dzieci i młodzieży zbiorczo

7.2.1. Szkoły podstawowe i gimnazja

W roku szkolnym 2006/07 do szkół podstawowych i gimnazjów na terenie Włocławka uczęszczało 11,4 tys. uczniów. Obecnie uczniów szkół podstawowych jest o ok. 36% mniej (7,3 tys.). Na początku analizowanego okresu uczniowie szkół prowadzonych przez podmioty inne niż miasto stanowili nieznacznie ponad 3% ogólnej liczby uczniów szkół tej grupy. Na przestrzeni lat wskaźnik ten ulegał systematycznemu wzrostowi, umacniając znaczenie niesamorządowych szkół podstawowych i gimnazjów na terenie miasta. W roku 2020/21 ponad 10% ogółu uczniów szkół podstawowych we Włocławku stanowili uczniowie sześciu szkół niesamorządowych. Także sześć niesamorządowych gimnazjów działało we Włocławku przed reformą strukturalną oświaty.

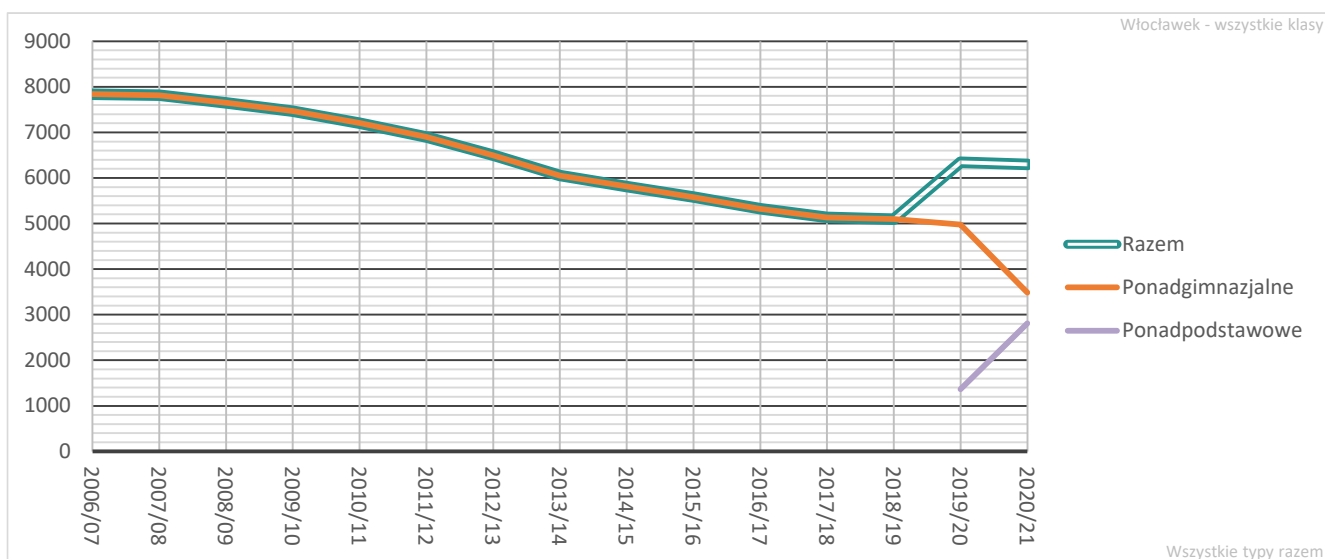
Wykres 44. Łączna liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w podziale na jednostki prowadzone przez JST oraz inne podmioty

7.2.2. Szkoły ponadgimnazjalne i nowe szkoły ponadpodstawowe

Na wykresie 45 przedstawiono zmiany liczby uczniów liceów, techników oraz branżowych szkół I stopnia / zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży. Aż do roku 2018/19, widoczna jest tendencja spadkowa spowodowana niższymi demograficznymi. W roku 2019/20 liczba uczniów bardzo mocno wzrosła w związku z jednoczesnym naborem absolwentów szkół podstawowych i gimnazjów.

Wykres 45. Uczniowie prowadzonych przez JST ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych szkół dla młodzieży

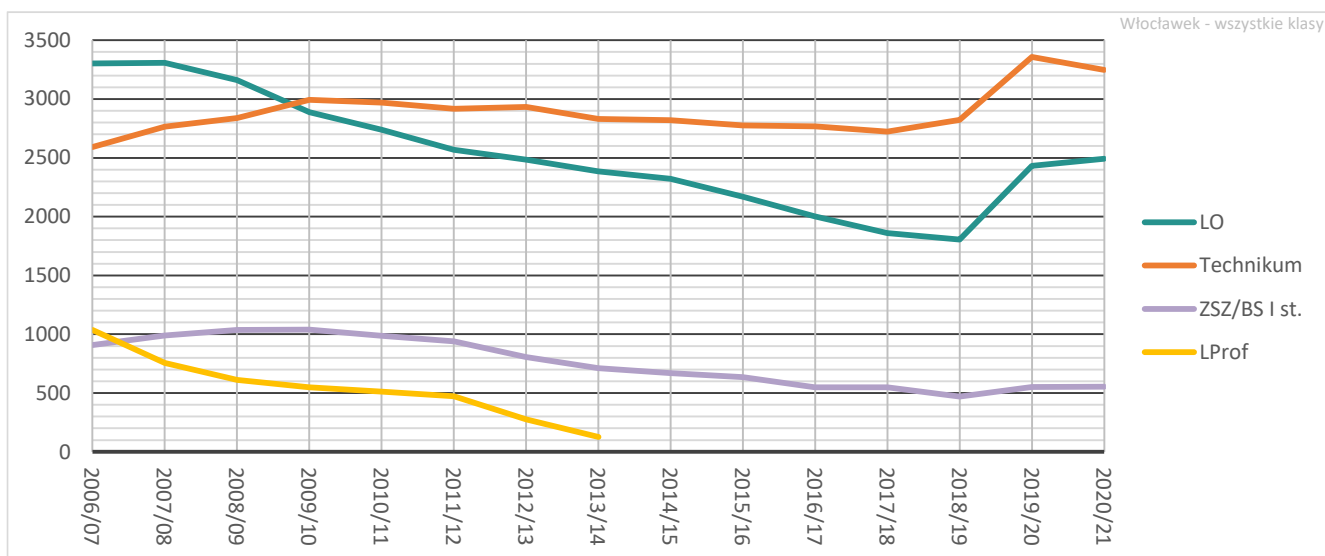

Wykres 46 pokazuje jak zmieniały się liczby uczniów w poszczególnych typach szkół – w ostatniej dekadzie wszystkie charakteryzują się tendencją spadkową. Wzrost liczby uczniów, który w każdym

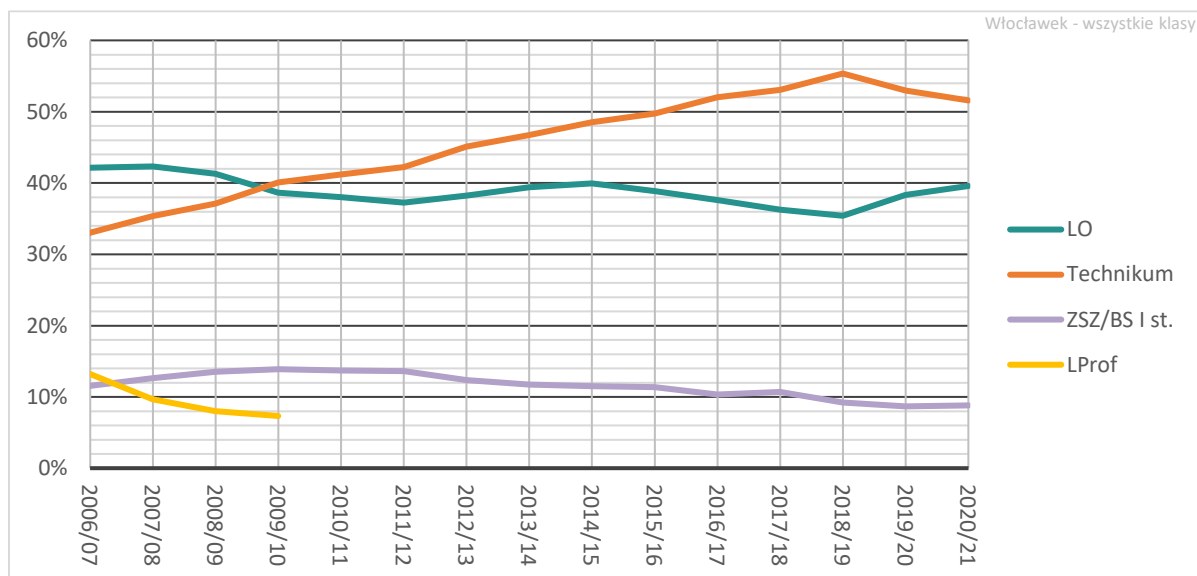
typie szkół został odnotowany w roku 2019/20, wynika z przyjęcia do szkół tzw. podwójnego rocznika.

Na wykresie 47 widać jak zmieniała się struktura typów szkół. Przez wiele lat systematycznie rósł udział uczniów techników. Dopiero w roku szkolnym 2019/20 nastąpiło odwrócenie tego trendu – zwiększył się udział uczniów liceów. Ponieważ do jednego ucznia liceum miasto dopłaca ponad subwencję mniej niż do jednego ucznia technikum, jest to korzystna zmiana.

Wykres 46. Liczby uczniów poszczególnych typów prowadzonych przez JST ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych szkół dla młodzieży

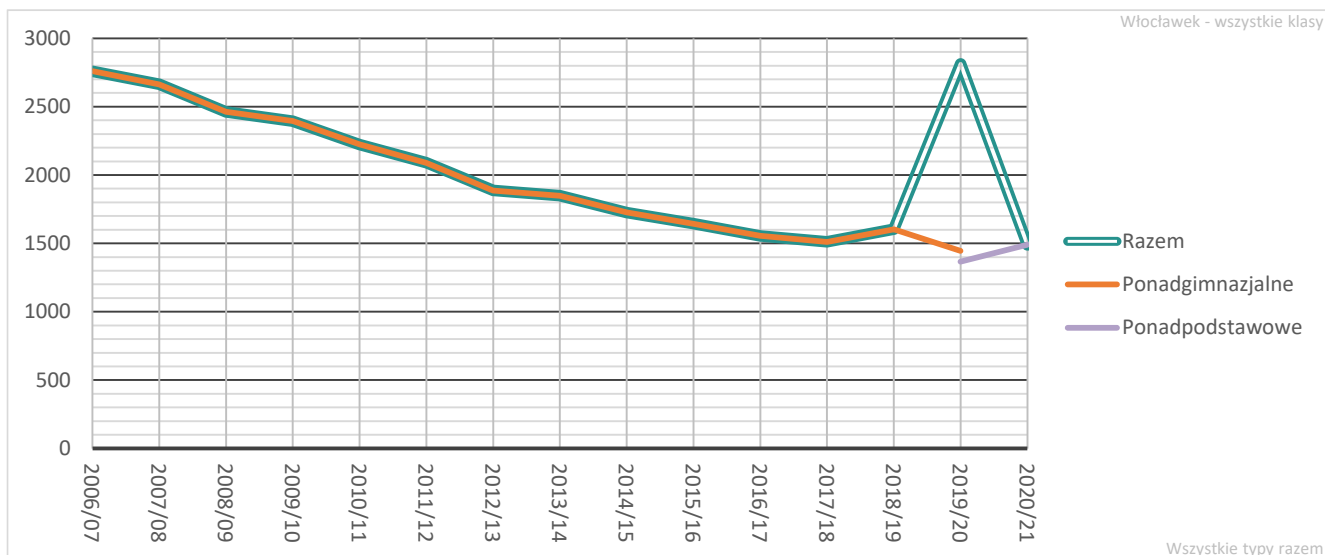

Wykres 47. Struktura liczb uczniów poszczególnych typów prowadzonych przez JST ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych szkół dla młodzieży

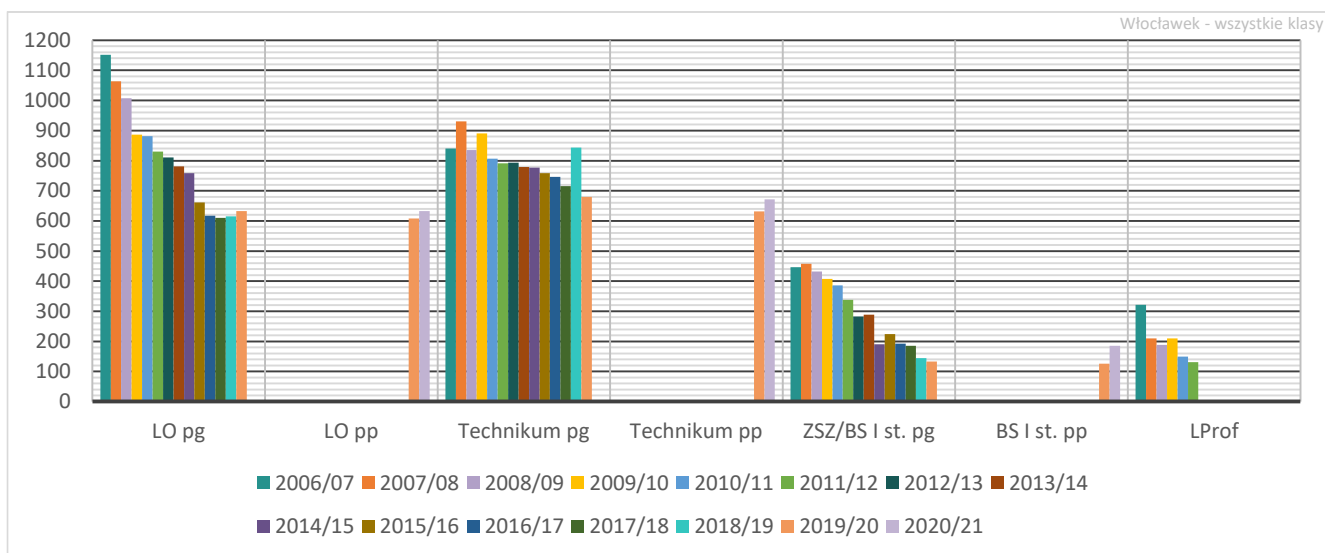

Wykres 48 pokazuje, jak zmieniały się liczby uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych prowadzonych przez JST.

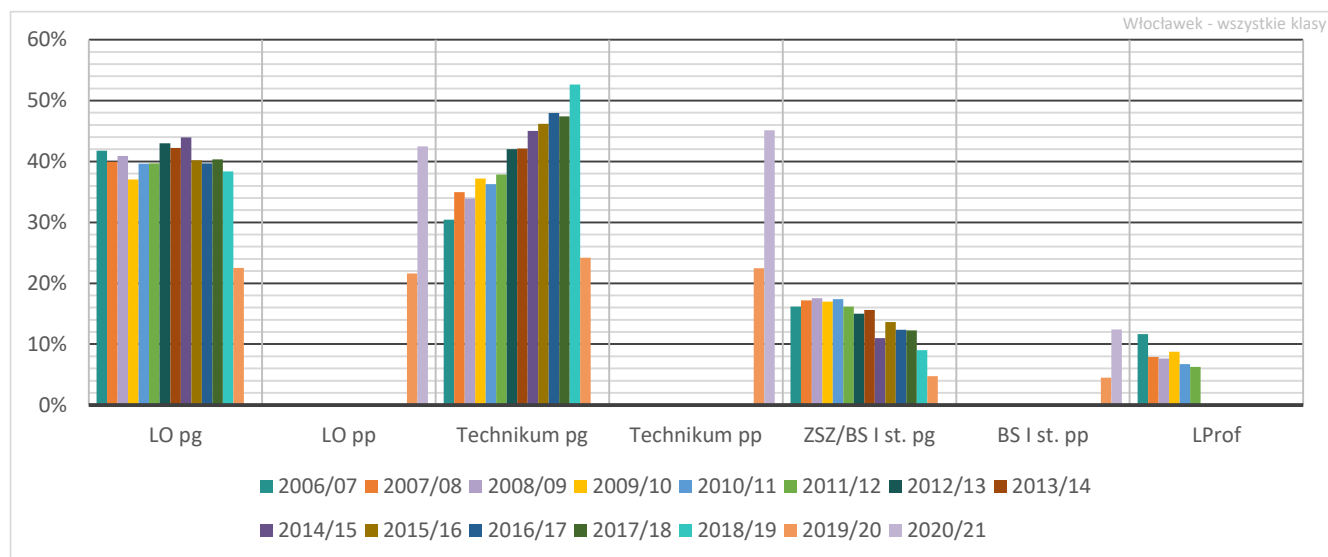
Wykres 48. Łączna liczba uczniów klas pierwszych prowadzonych przez JST ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych szkół dla młodzieży

Wykres 49. Liczby uczniów klas pierwszych poszczególnych typów szkół prowadzonych przez JST (pg – szkoły ponadgimnazjalne, pp – szkoły ponadpodstawowe)

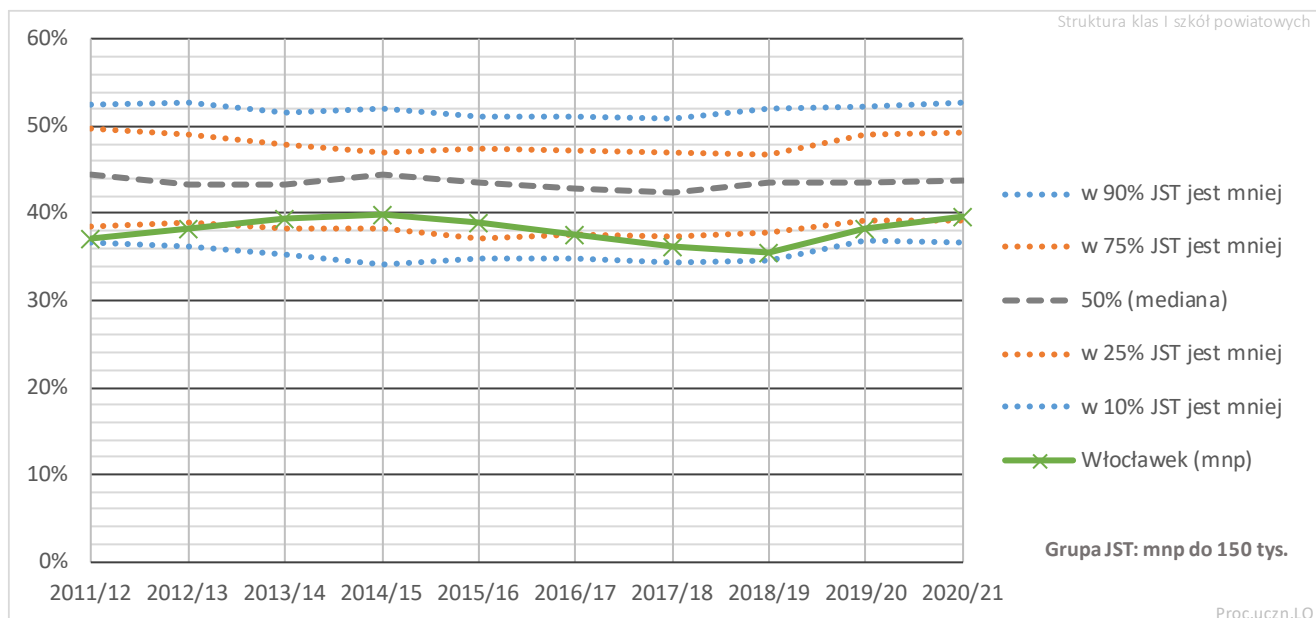

Wykres 50. Struktura liczb uczniów klas pierwszych prowadzonych przez JST szkół dla młodzieży

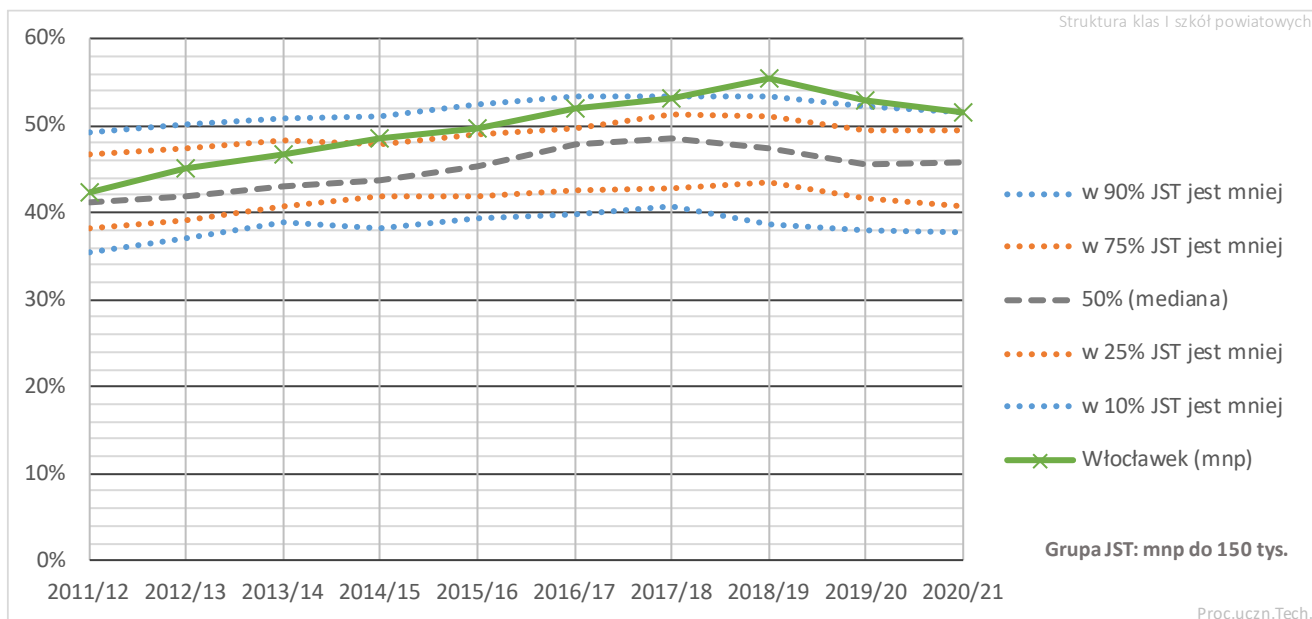

Na wykresach od 51 do 53 pokazano udziały uczniów poszczególnych typów szkół wśród wszystkich uczniów ogólnodostępnych szkół dla młodzieży we Włocławku na tle podobnych miast. Widać na nich, że udział licealistów wśród wszystkich uczniów jest od lat wyraźnie niższy od mediany grupy porównawczej. Wyraźnie niższy od mediany jest również udział uczniów szkół branżowych. Skrajnie wysoki na tle podobnych samorządów jest natomiast udział uczniów techników.

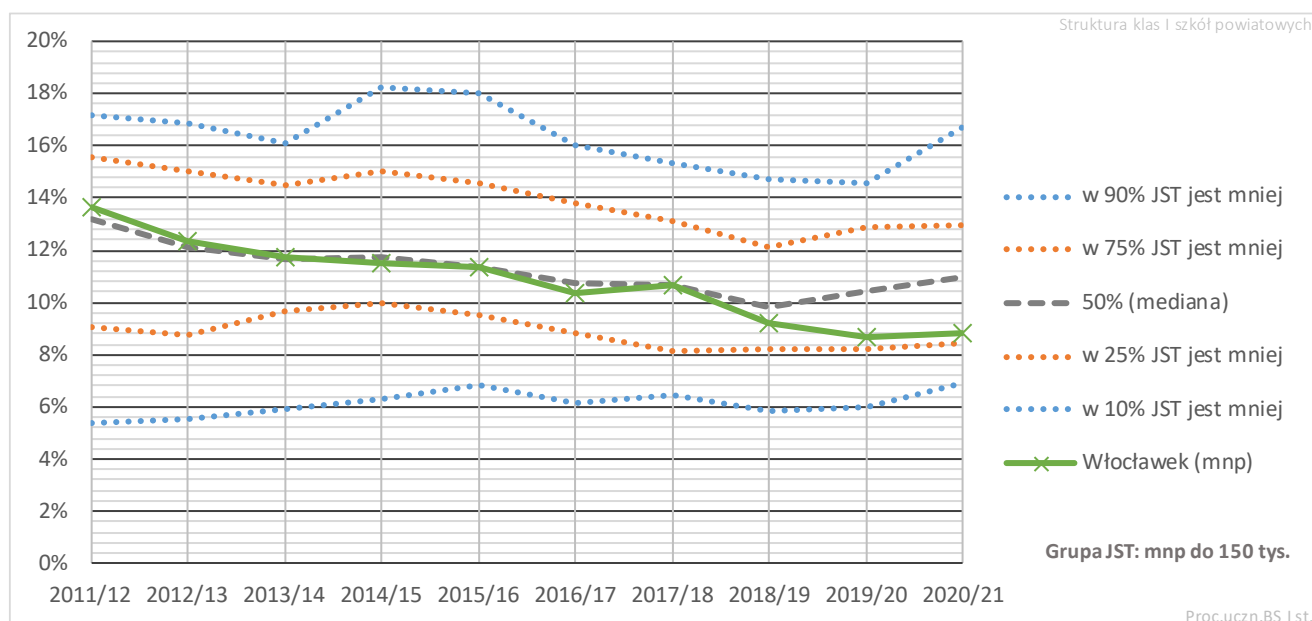
Wykres 51. Udział uczniów liceów ogólnokształcących w ogólnej liczbie uczniów klas pierwszych prowadzonych przez JST szkół szczebla powiatowego – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 52. Udział uczniów techników w ogólnej liczbie uczniów klas pierwszych prowadzonych przez JST szkół szczebla powiatowego – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 53. Udział uczniów BS I st./ZSZ w ogólnej liczbie uczniów klas pierwszych prowadzonych przez JST szkół szczebla powiatowego – Włocławek na tle podobnych JST

7.2.3. Szkoły ponadpodstawowe i nowe szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży prowadzone przez inne podmioty

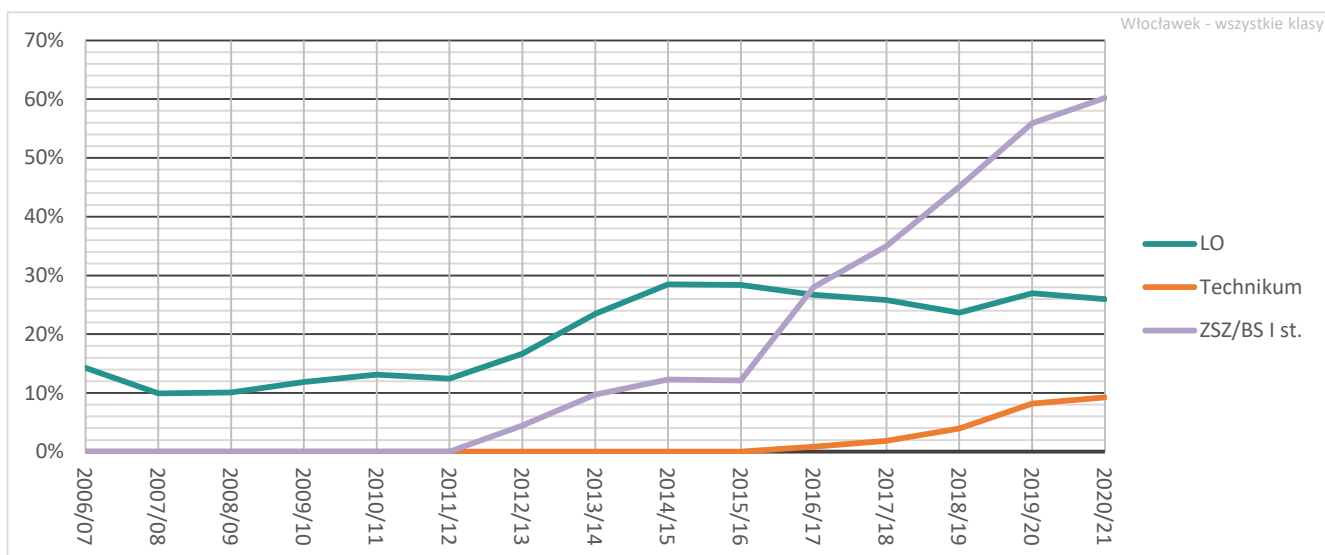
W roku szkolnym 2020/21 w niesamorządowych szkołach ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych uczyło się ponad 1200 uczniów, co stanowiło wówczas 20% wszystkich uczniów szkół tych typów na terenie JST.

Poniższe wykresy przedstawiają zmiany liczb uczniów takich szkół prowadzonych przez inne podmioty oraz zmiany udziału uczniów tych szkół w ogólnej liczbie uczniów szkół dla młodzieży na terenie Włocławka. W ostatnich latach zdecydowanie widoczny jest wzrost udziału uczniów niesamorządowych szkół branżowych I stopnia w stosunku wszystkich uczniów szkół branżowych I stopnia prowadzonych na terenie Włocławka.

Wykres 54. Liczby uczniów w ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych szkołach dla młodzieży prowadzonych na terenie Włocławka przez podmioty inne niż JST

Wykres 55. Udziały szkół niesamorządowych w łącznych liczbach uczniów ogólnodostępnych ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych szkół dla młodzieży na terenie Włocławka

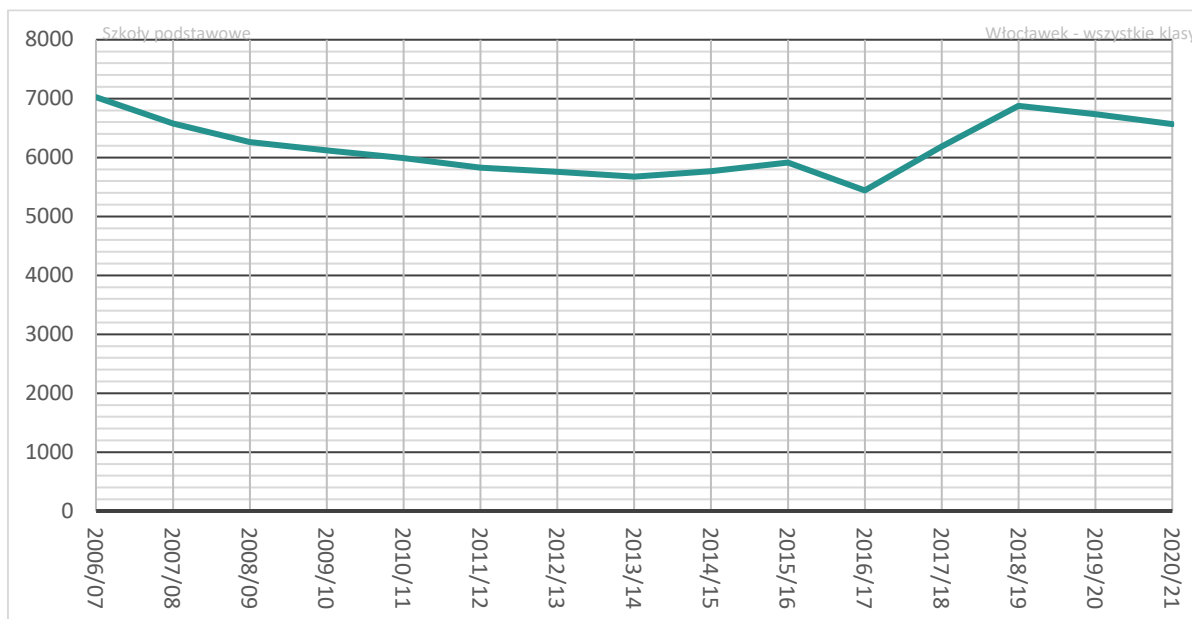

7.3. Szkoły podstawowe

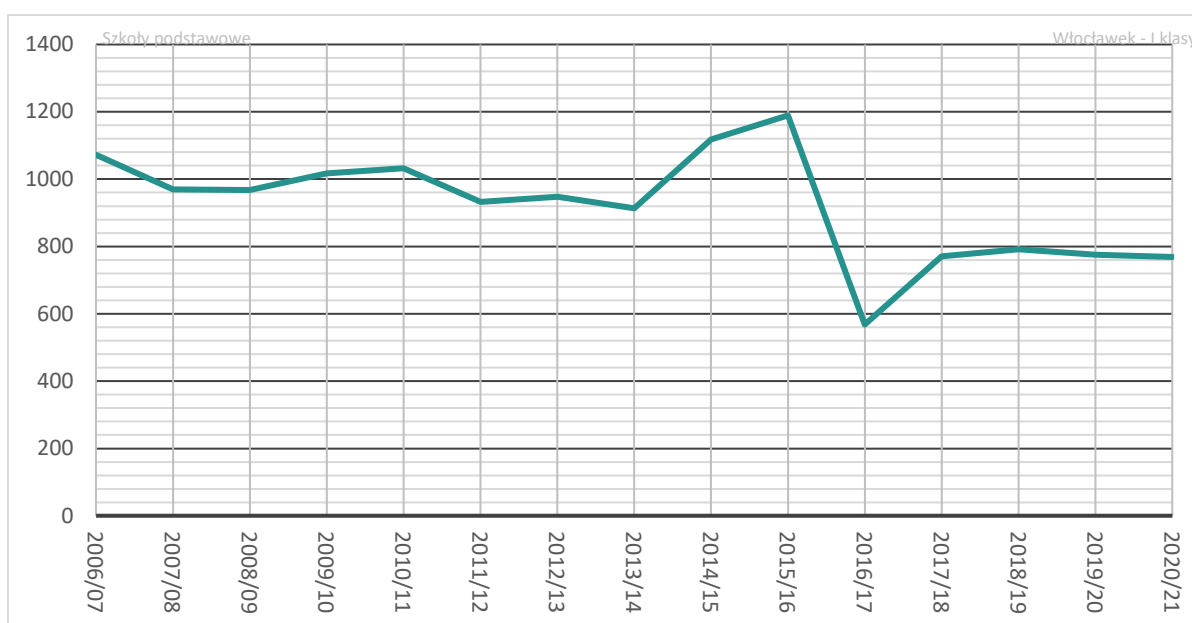
7.3.1. Uczniowie szkół podstawowych

Na wykresach poniżej prezentujemy zmiany liczby uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez miasto Włocławek. Dane nie obejmują uczniów z klas gimnazjalnych, które zostały włączone do szkół podstawowych w wyniku reformy.

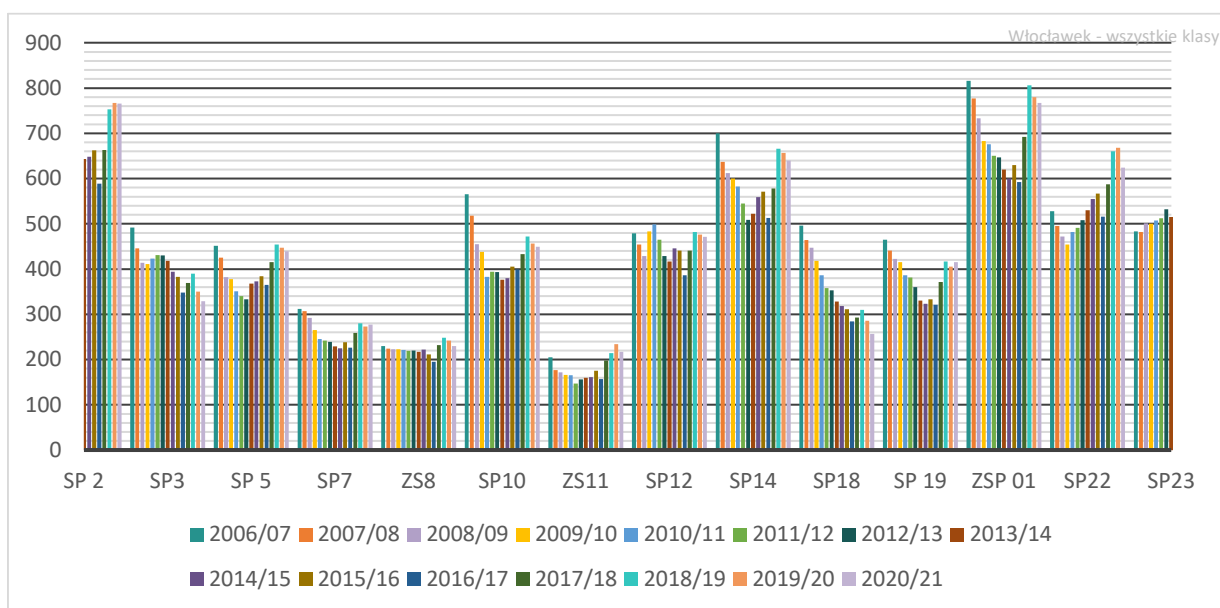
Wykres 56. Łączna liczba uczniów szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Włocławek

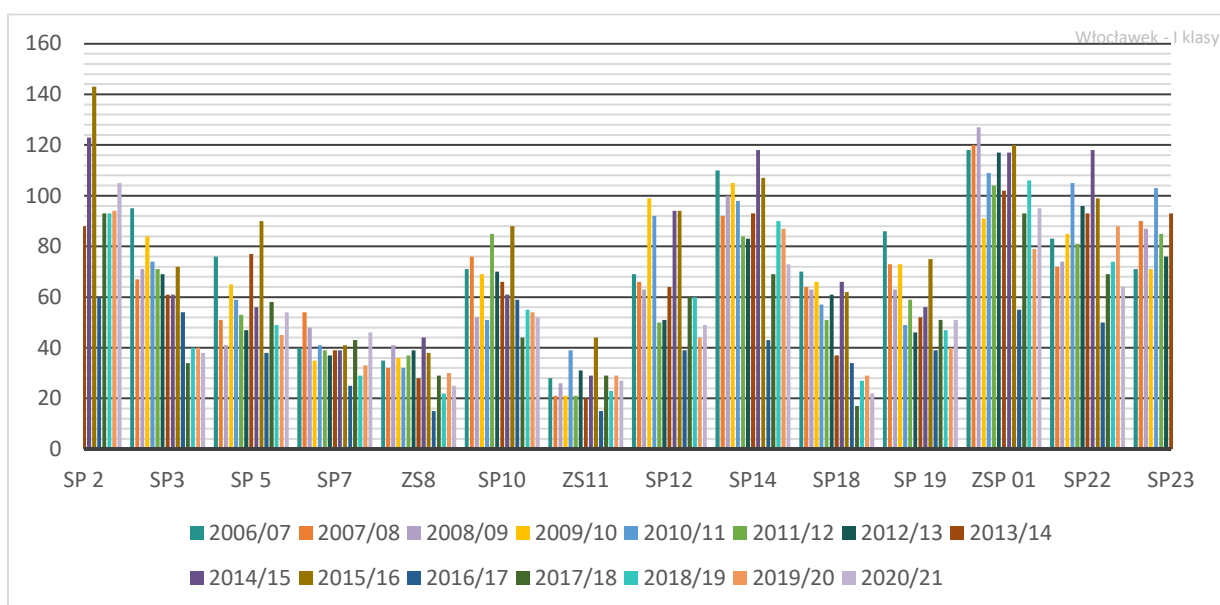
Wykres 57. Łączna liczba uczniów klas pierwszych szkół podstawowych prowadzonych przez Włocławek

Wykres 58. Liczby uczniów w poszczególnych szkołach podstawowych

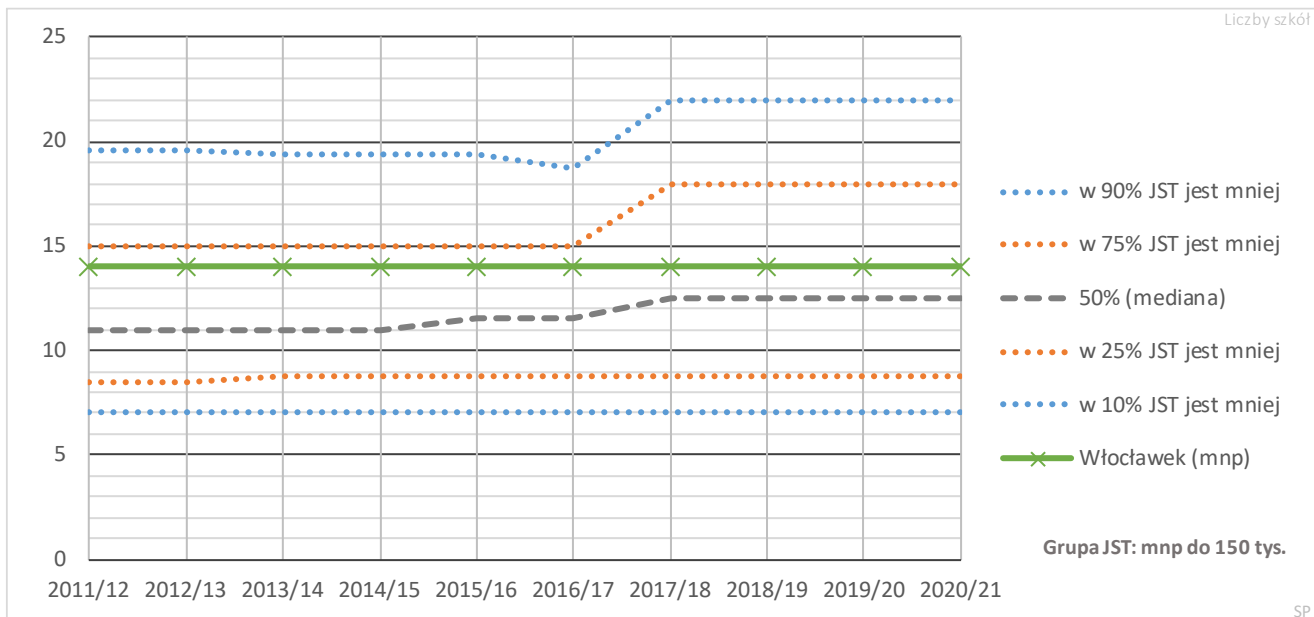

Wykres 59. Liczby uczniów klas pierwszych w poszczególnych szkołach podstawowych

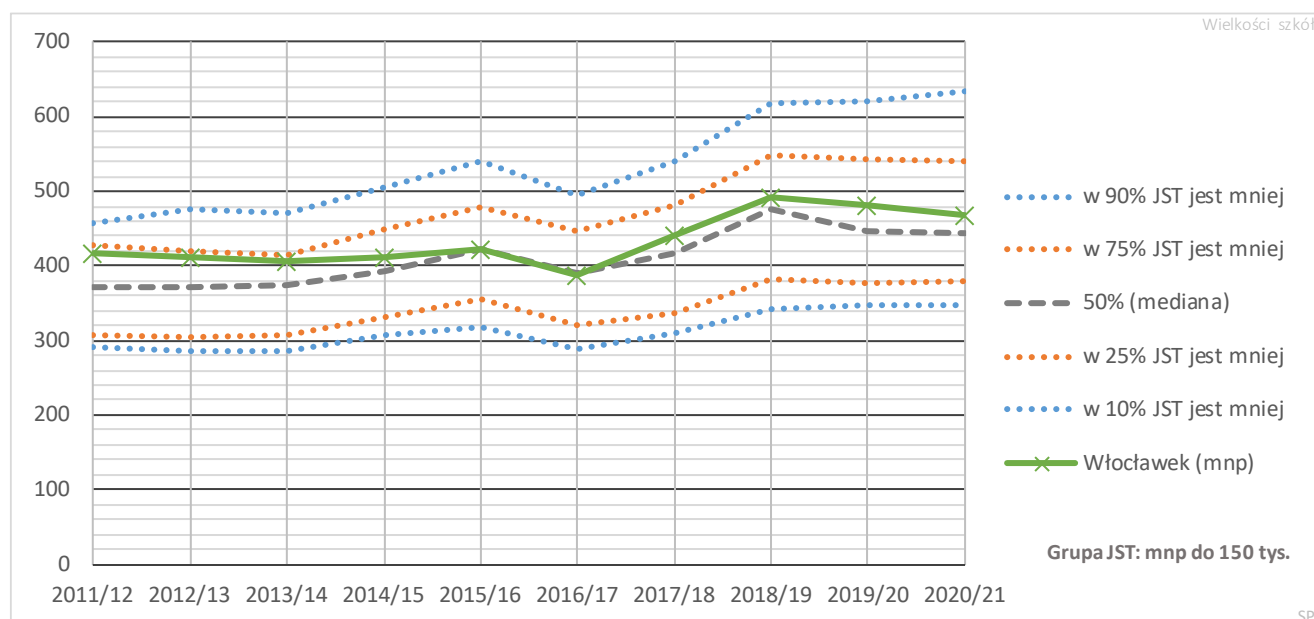

Szkoły podstawowe we Włocławku są średnio nieznacznie większe niż mediana dla podobnych miast (zob. wykres 61).

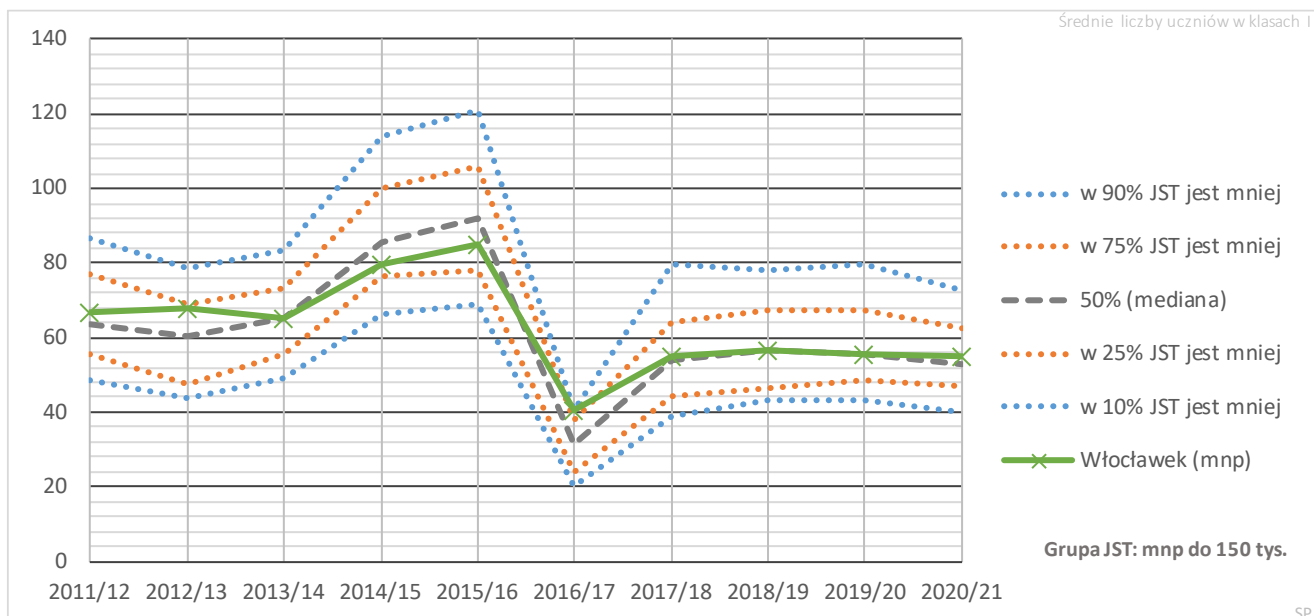
Wykres 60. Liczba szkół podstawowych prowadzonych przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 61. Liczba uczniów przypadających na jedną szkołę podstawową prowadzoną przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

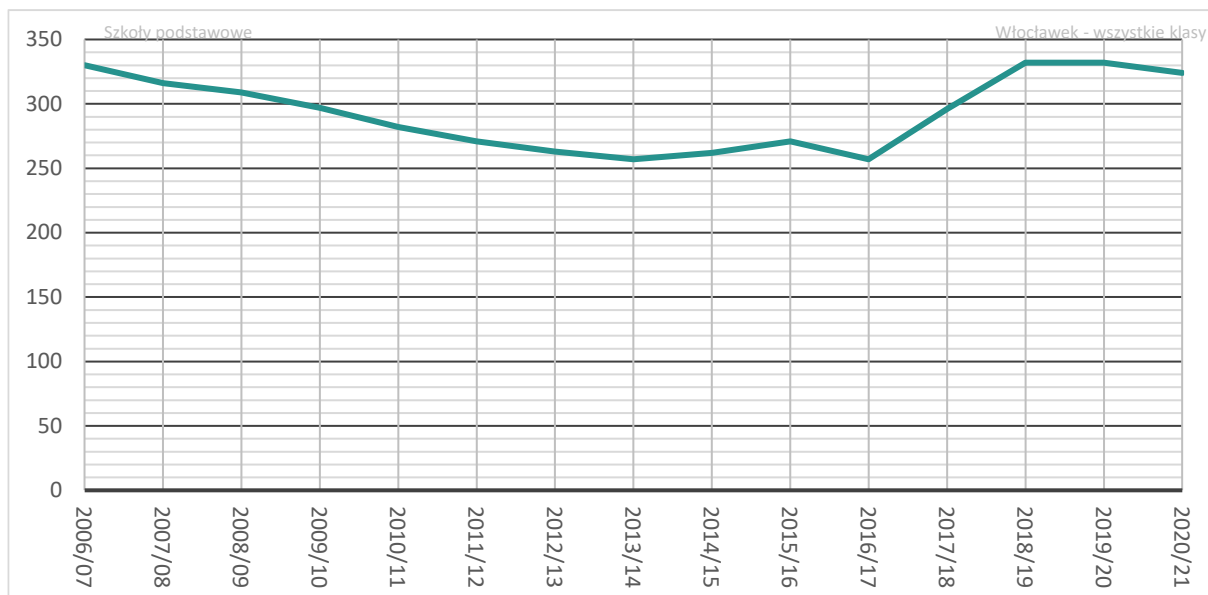

Wykres 62. Liczba uczniów klas pierwszych przypadających na jedną szkołę podstawową prowadzoną przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

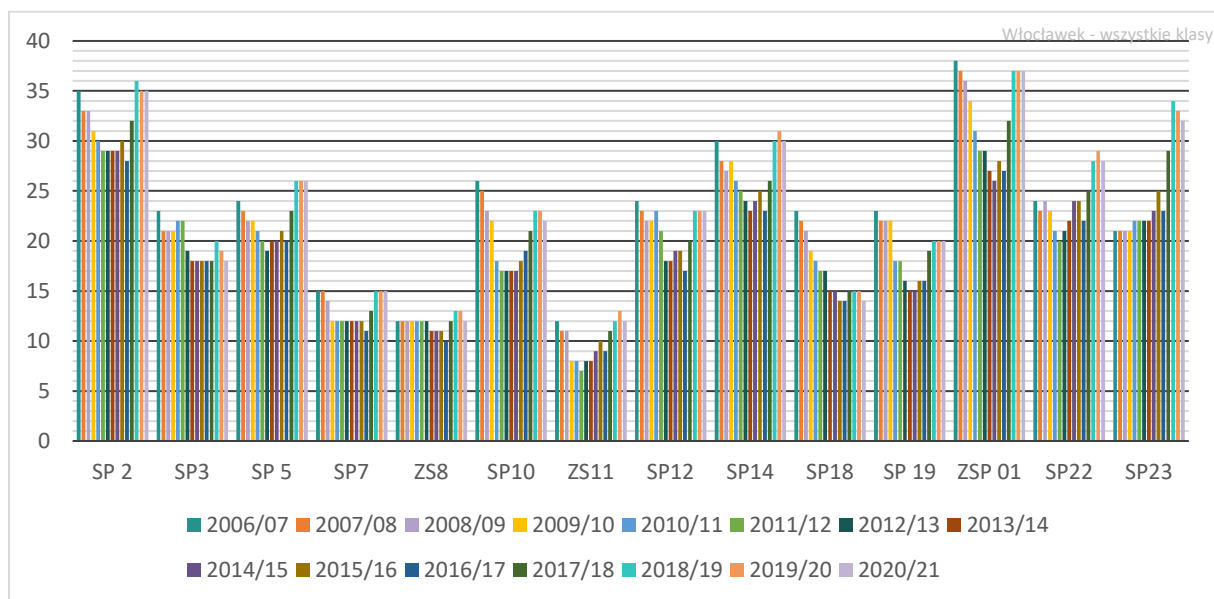

7.3.2. Oddziały w szkołach podstawowych

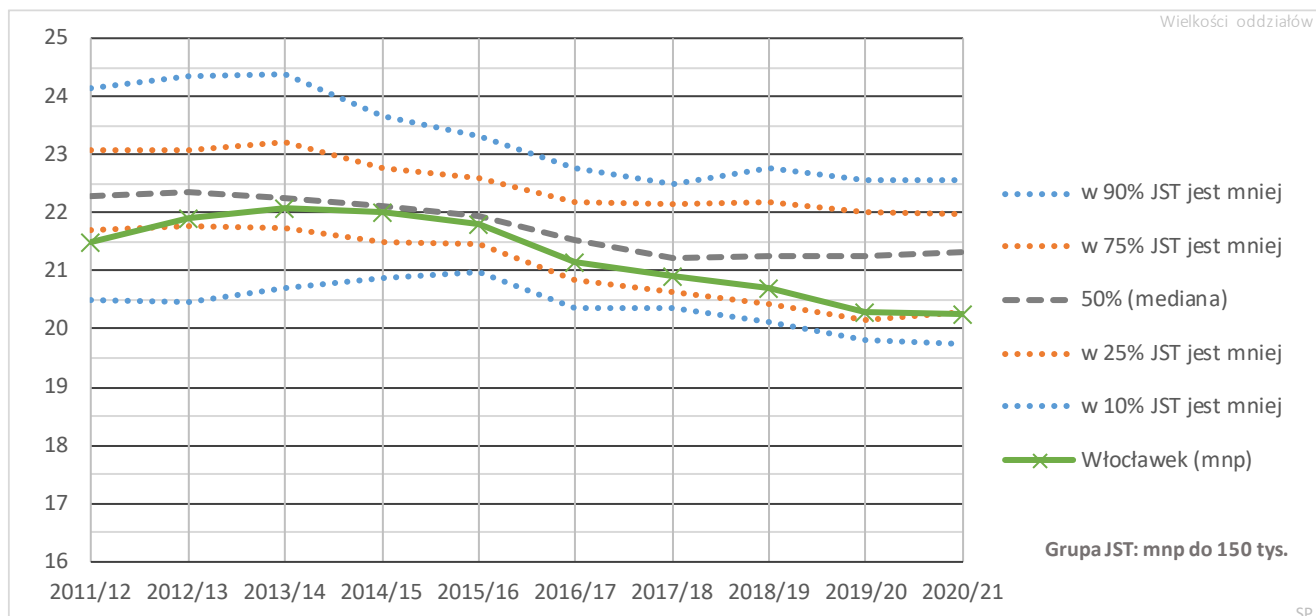
Wykres 63. Łączna liczba oddziałów szkół podstawowych prowadzonych przez Włocławek

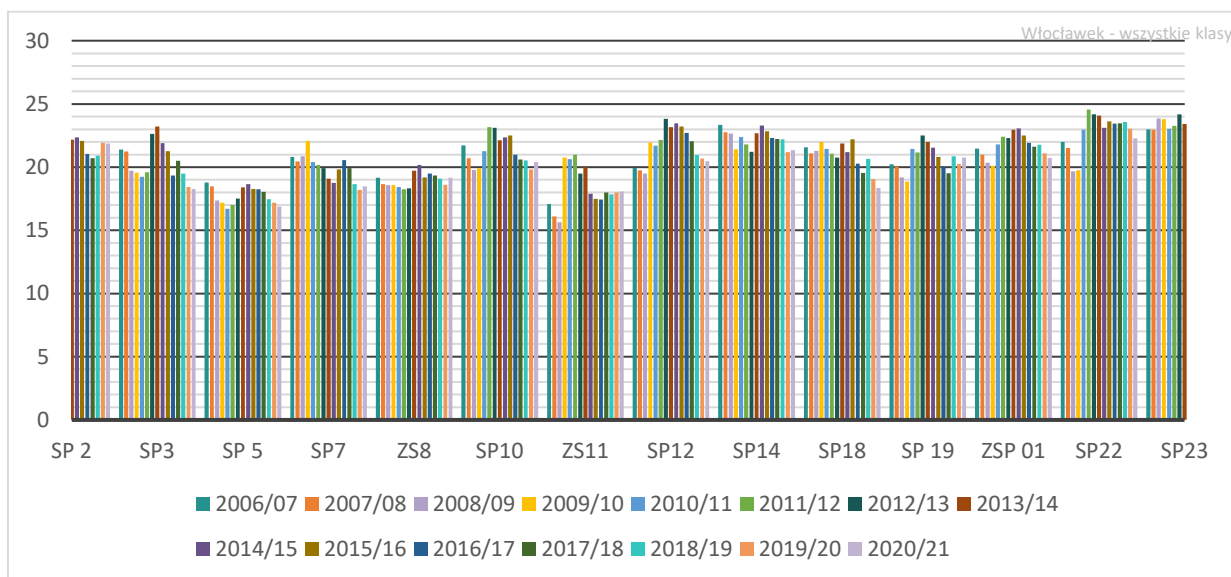
Wykres 64. Liczby oddziałów w poszczególnych szkołach podstawowych

Wykres 65. Średnia wielkość oddziału szkoły podstawowej prowadzonej przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

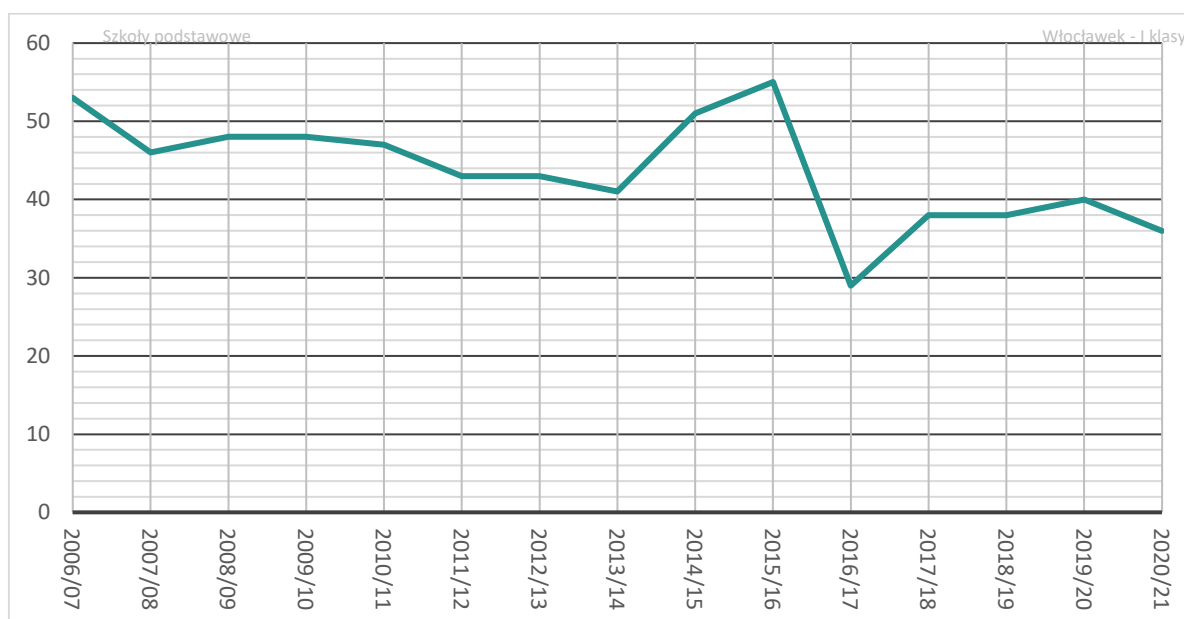
Wykres 66. Średnie wielkości oddziałów w poszczególnych szkołach podstawowych

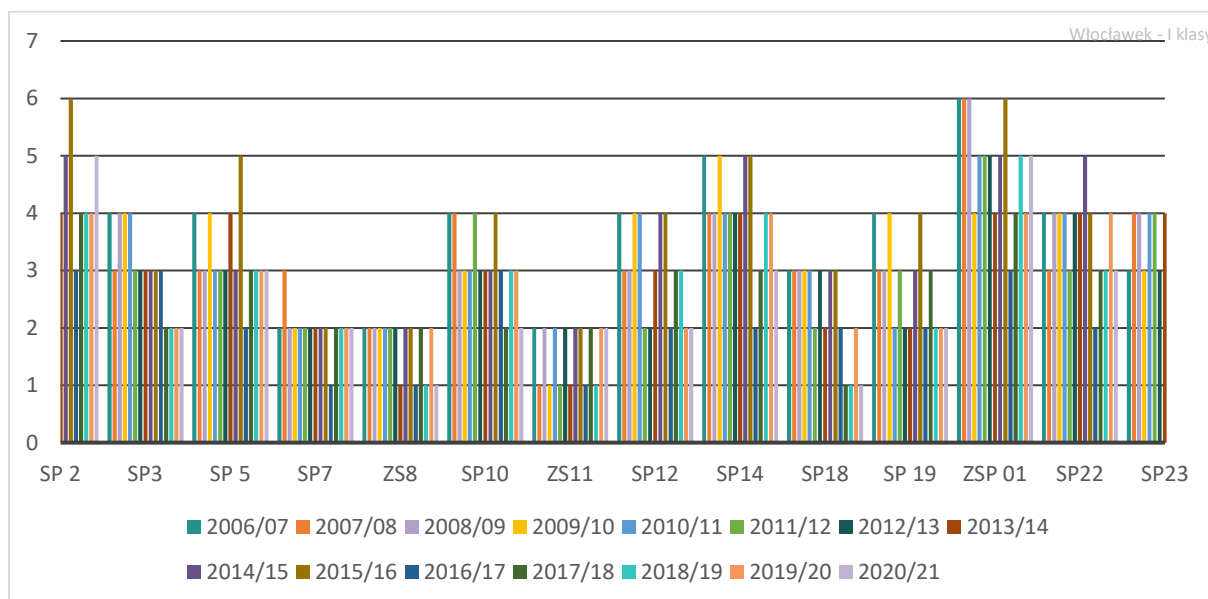
Choć szkoły podstawowe we Włocławku nie są małe, to średnia wielkość oddziału w tych szkołach jest znacznie mniejsza niż w większości podobnych miast i maleje stale od roku szkolnego 2014/15.

Zmniejszanie średniej liczebności oddziałów szkół podstawowych ma istotny wpływ na zwiększanie kosztów ich utrzymania. Warto sobie zdawać sprawę, że gdyby oddziały SP były o 10% większe, to byłyby ich we Włocławku o 32 mniej, czyli o tyle, ile ich jest w dużej szkole. Koszt jednego oddziału szkoły podstawowej to średnio ponad 100 tys. rocznie i około 1 mln zł w ciągu ośmiu lat.

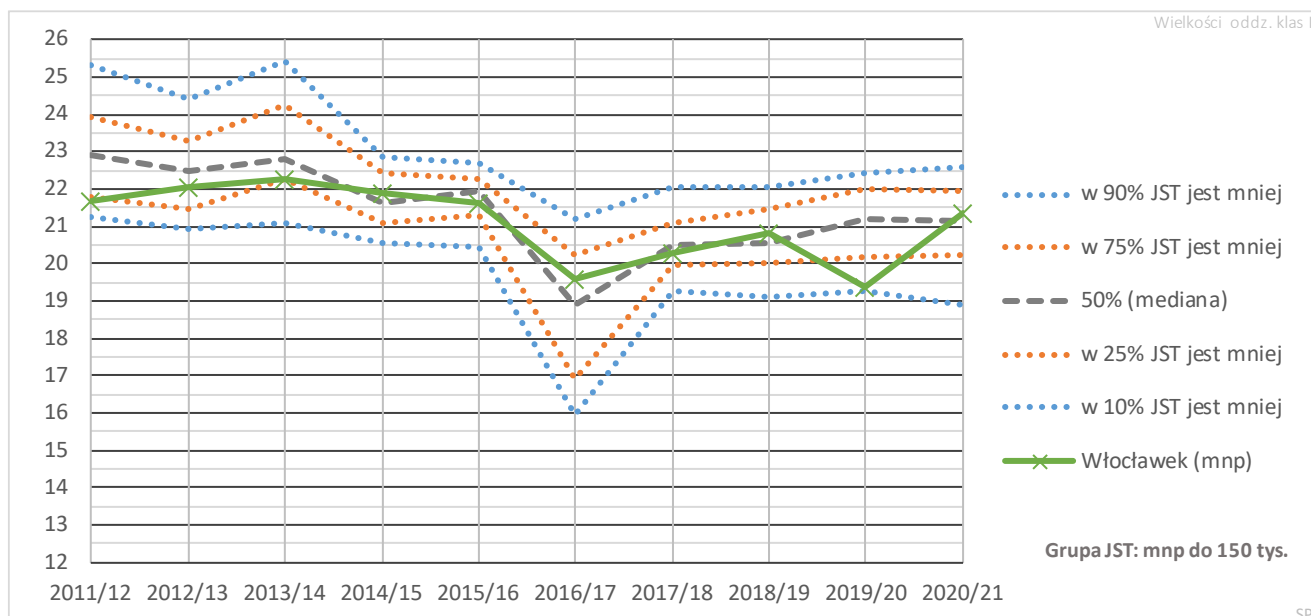
Wykres 67. Łączna liczba oddziałów klas pierwszych szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Włocławek

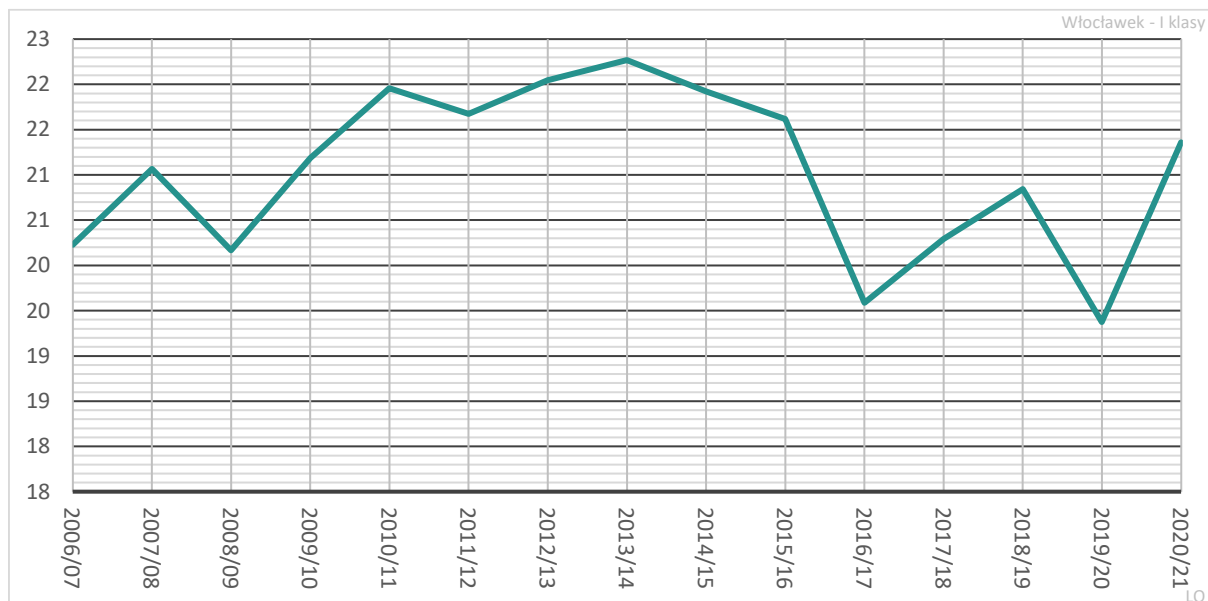
Wykres 68. Liczby oddziałów klas pierwszych w poszczególnych szkołach podstawowych

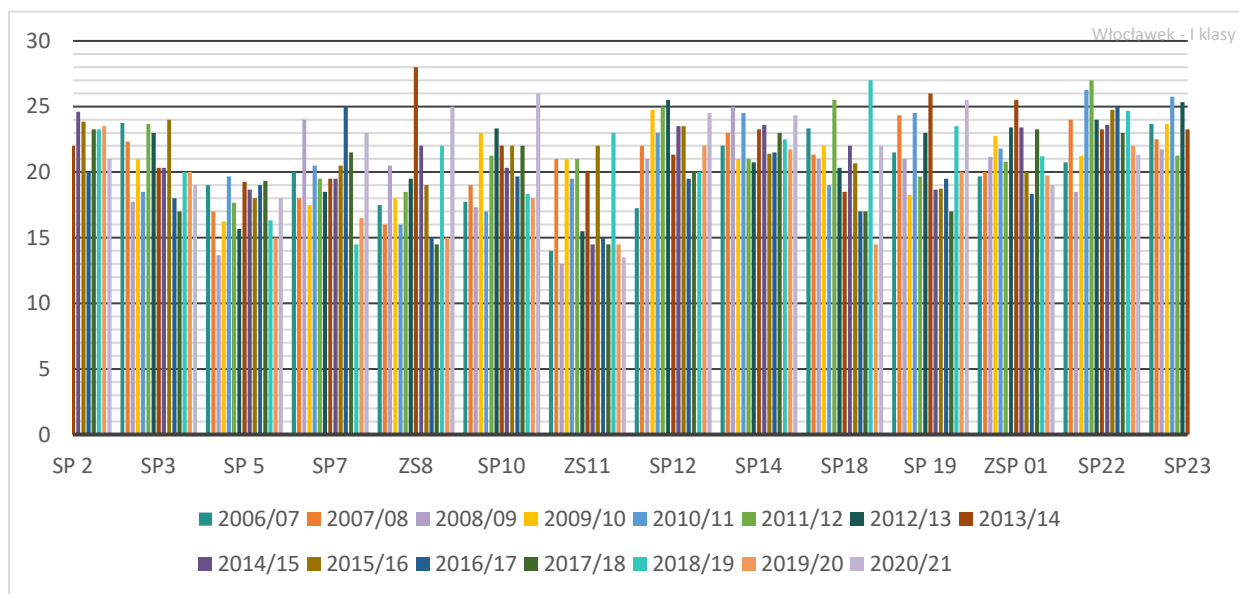
Wykres 69. Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej szkoły podstawowej prowadzonej przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 70. Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej szkoły podstawowej prowadzonej przez miasto Włocławek

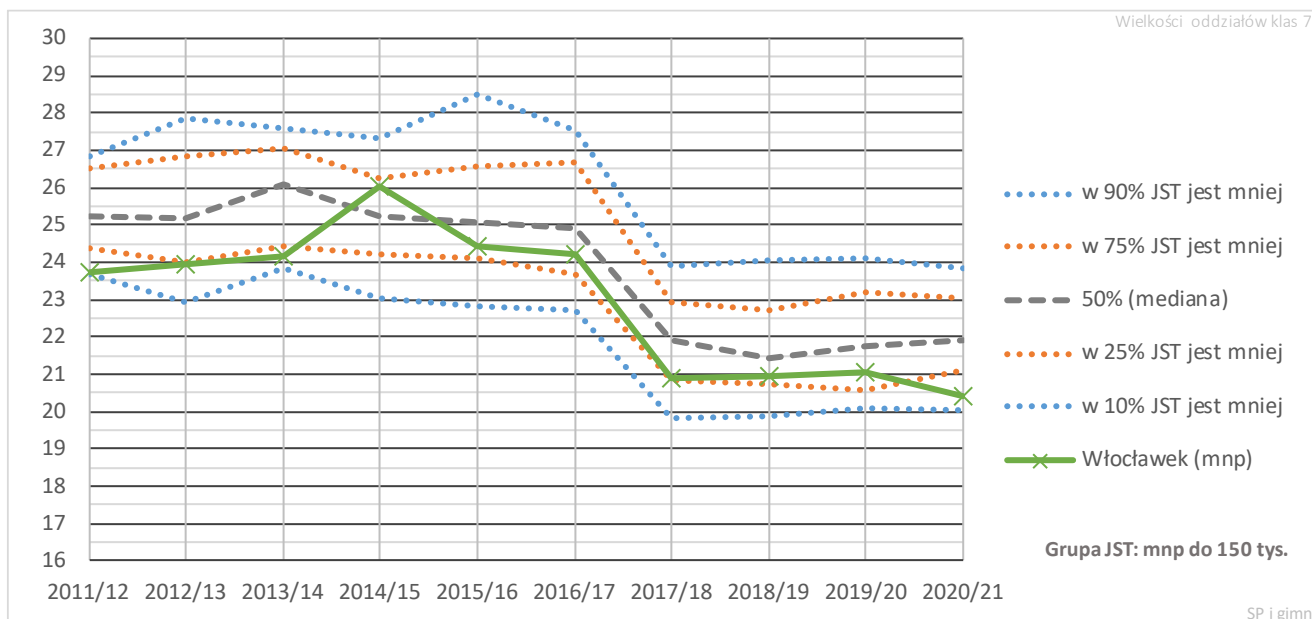
Wykres 71. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych w poszczególnych szkołach podstawowych

7.3.3. Spadek wielkości oddziałów w siódmym roku nauki

W wyniku likwidacji gimnazjów zmalała wielkość oddziałów w siódmym i ósmym roku nauczania, gdyż oddziały gimnazjalne były z reguły większe, niż obecnie są oddziały najstarszych klas w szkole podstawowej. Widać to na wykresie 72. Jest to spadek bardzo istotny – z 24 do mniej niż 21 uczniów. Niestety musiało się to odbić na kosztach utrzymania oświaty.

Wykres 72. Zmiany średnich wielkości oddziałów w siódmym roku nauczania (I klasie gimnazjum/VII klasie SP) – Włocławek na tle podobnych JST

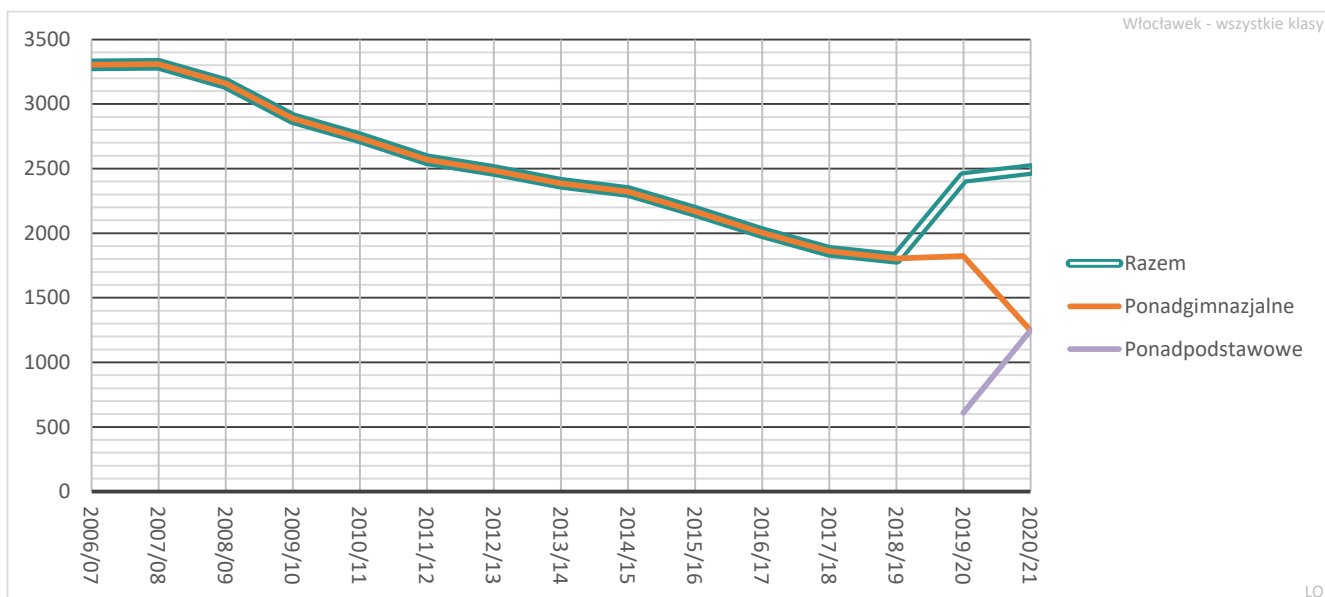

7.4. Licea ogólnokształcące

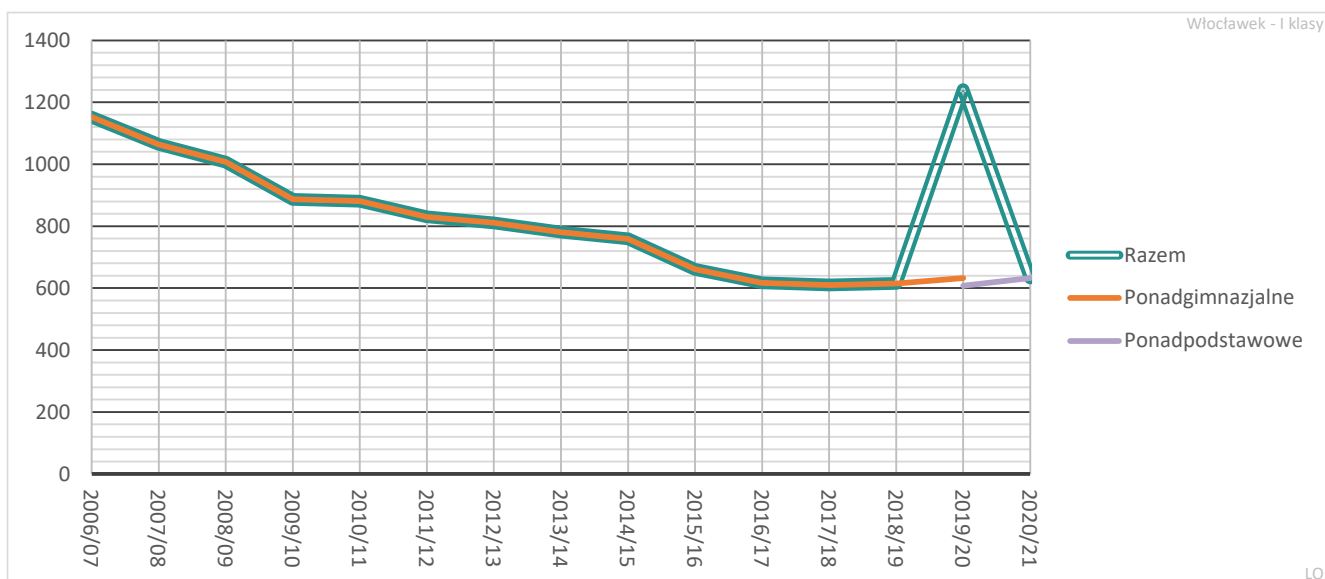
7.4.1. Uczniowie liceów ogólnokształcących

Na kolejnych wykresach prezentujemy zmiany liczby uczniów w liceach ogólnokształcących prowadzonych przez miasto Włocławek. Ilekroć w opisie wykresów tej części opracowania użyty zostaje skrót ZSS, oznacza on Zespół Szkół Samochodowych, czyli wskazuje obecną przynależność jednego z liceów ogólnokształcących. Liceum to przed rokiem 2013/14 wchodziło w skład innego zespołu szkół. Prezentowane dane liczbowe dotyczące tej szkoły obejmują również dane z wcześniejszego okresu.

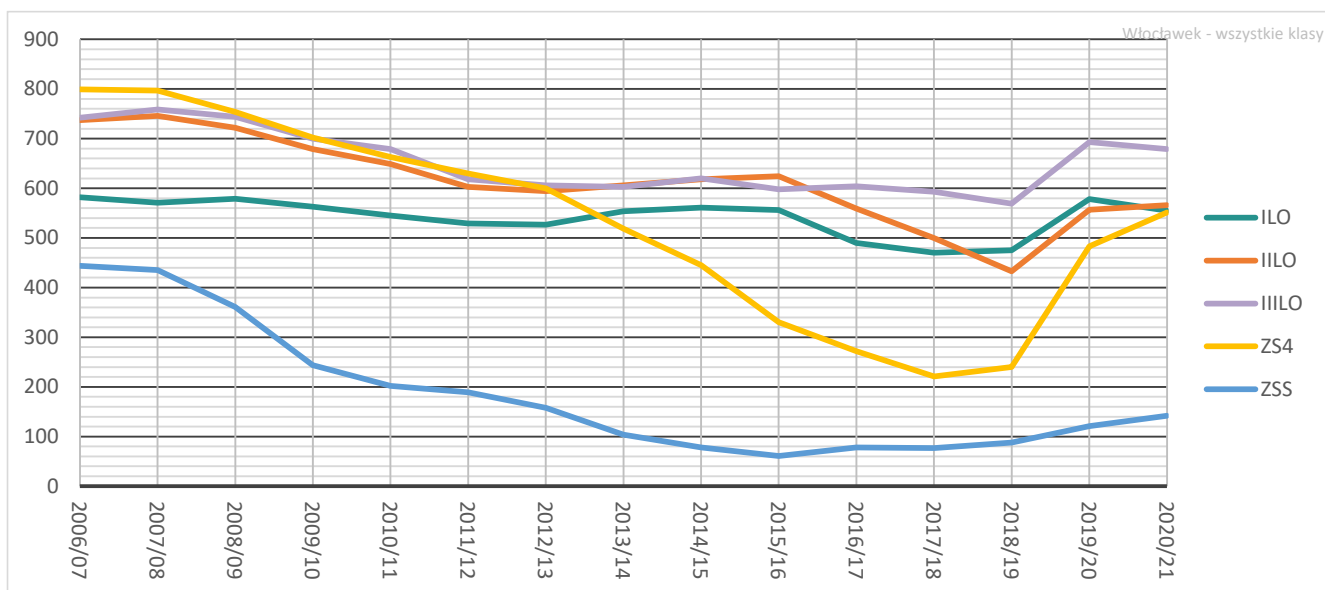
Wykres 73. Łączna liczba uczniów liceów ogólnokształcących prowadzonych przez miasto Włocławek

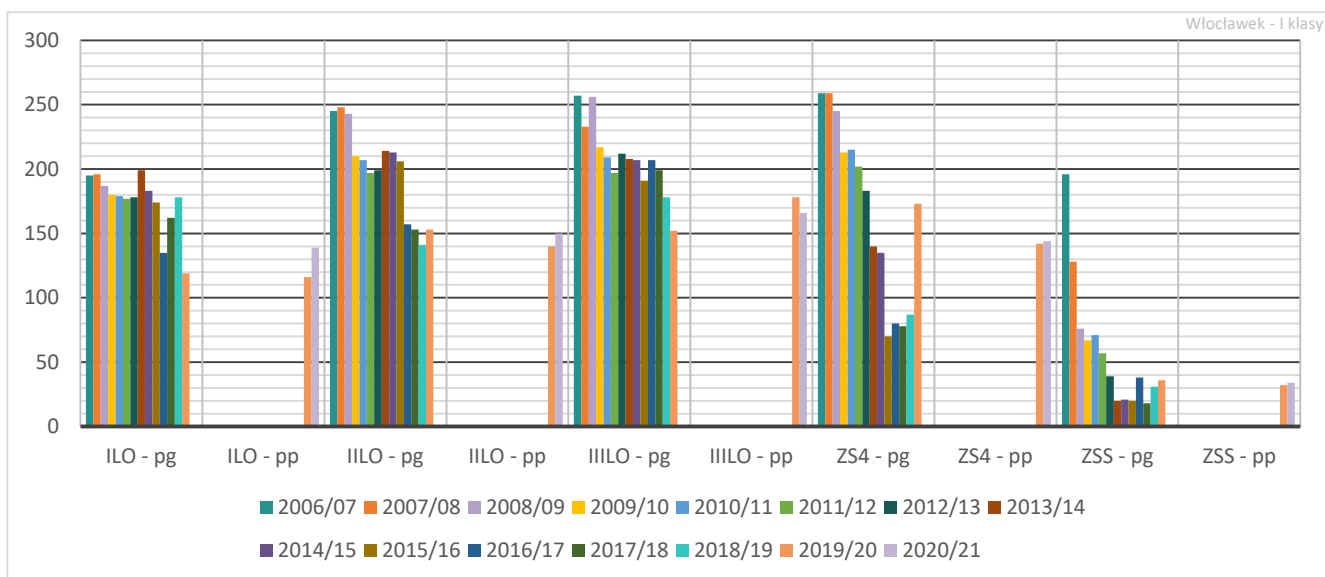
Wykres 74. Łączna liczba uczniów klas pierwszych liceów ogólnokształcących prowadzonych przez miasto Włocławek

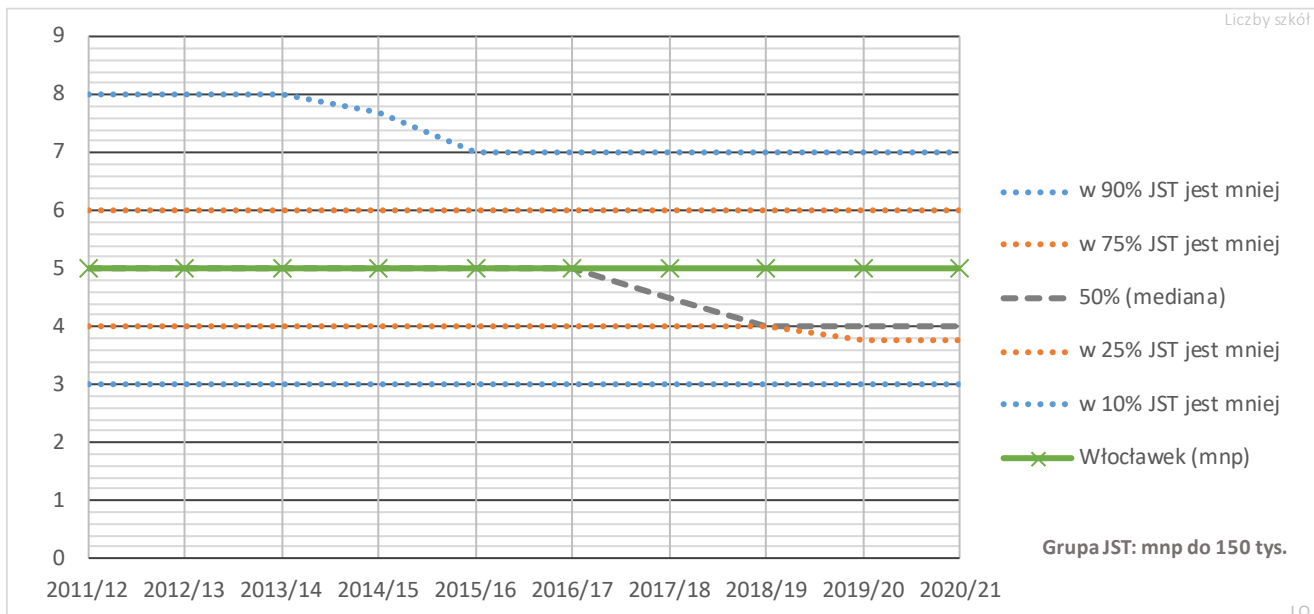
Wykres 75. Liczby uczniów w poszczególnych liceach ogólnokształcących

Wykres 76. Liczby uczniów klas pierwszych w poszczególnych liceach ogólnokształcących

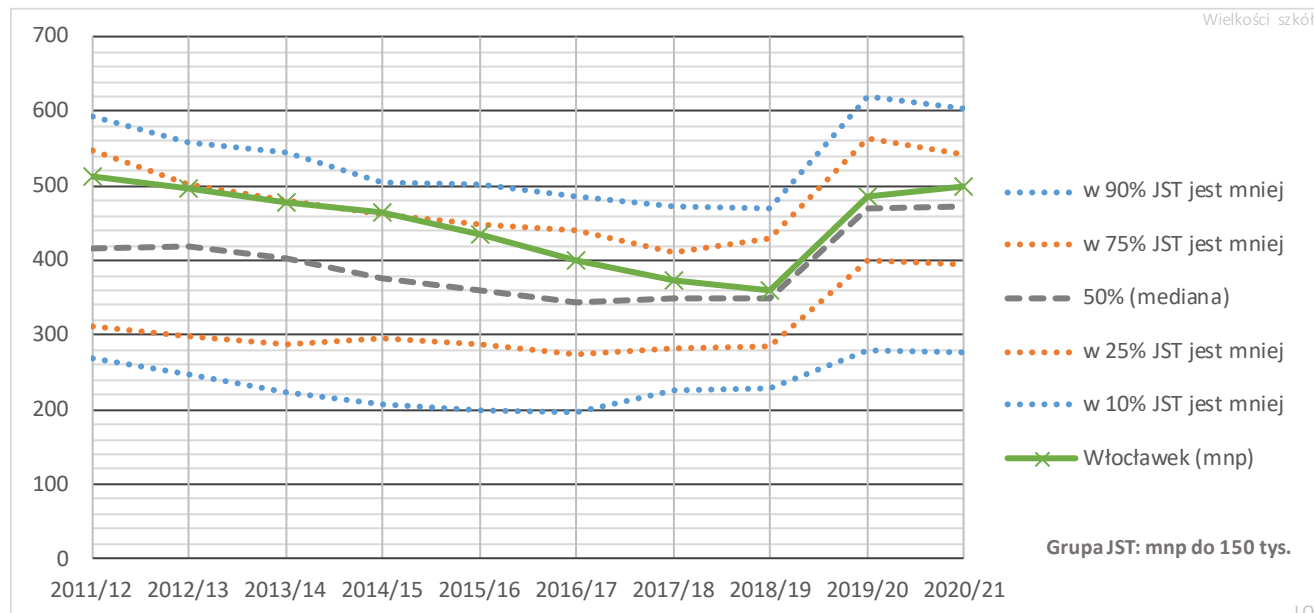

Wykres 77. Liczba liceów ogólnokształcących prowadzonych przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

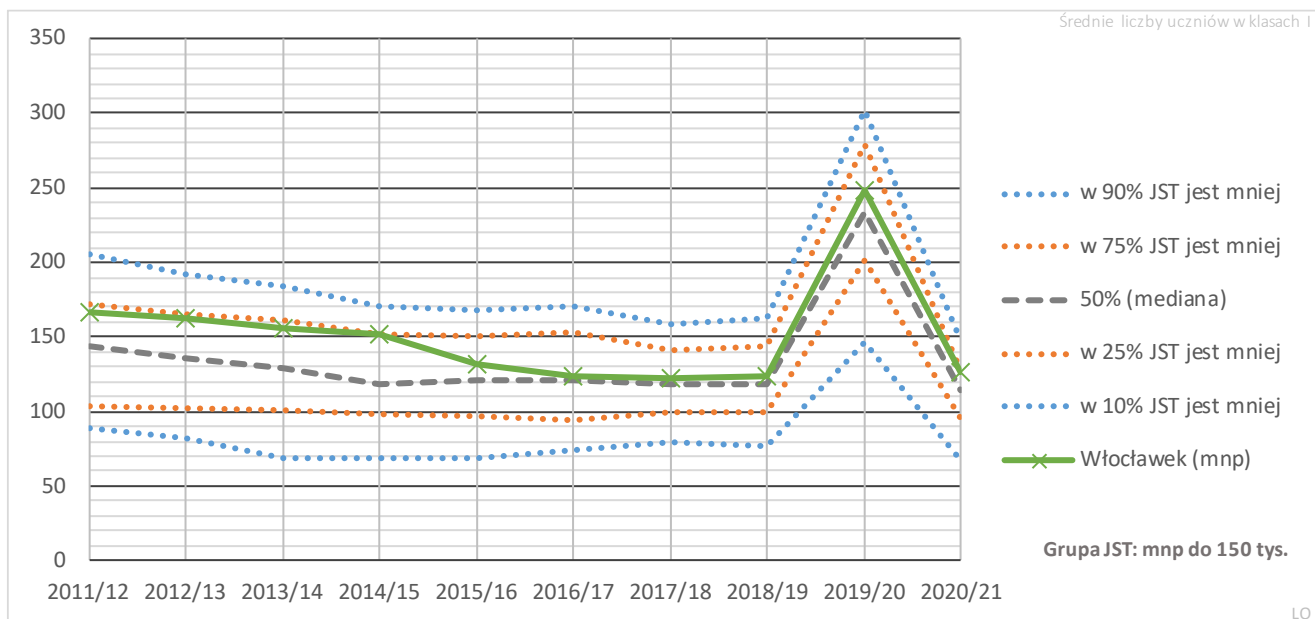

Licea ogólnokształcące we Włocławku, na tle podobnych samorządów, są typowej wielkości, choć w przeszłości były wyraźnie większe niż w większości miast z grupy porównawczej (zob. wykres 78). Wzrost wielkości liceów od roku 2019/20 jest oczywiście spowodowany reformą oświaty.

Wykres 78. Liczba uczniów przypadających na jedno liceum ogólnokształcące prowadzone przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

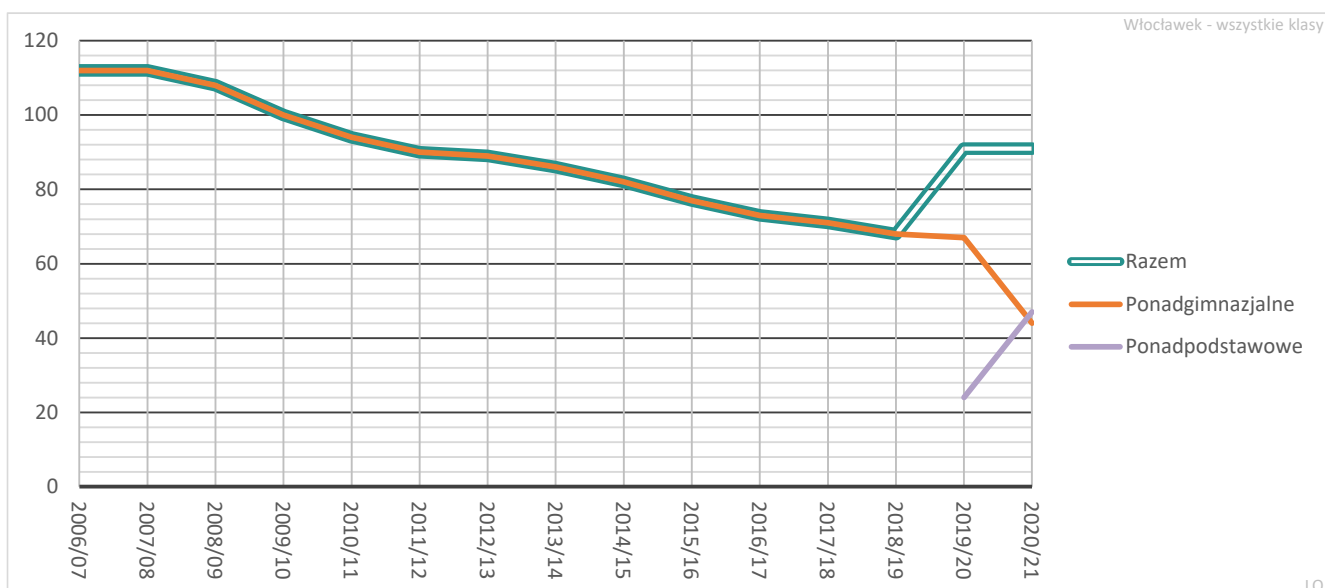

Wykres 79. Liczba uczniów klas pierwszych przypadających na jedno liceum ogólnokształcące prowadzone przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

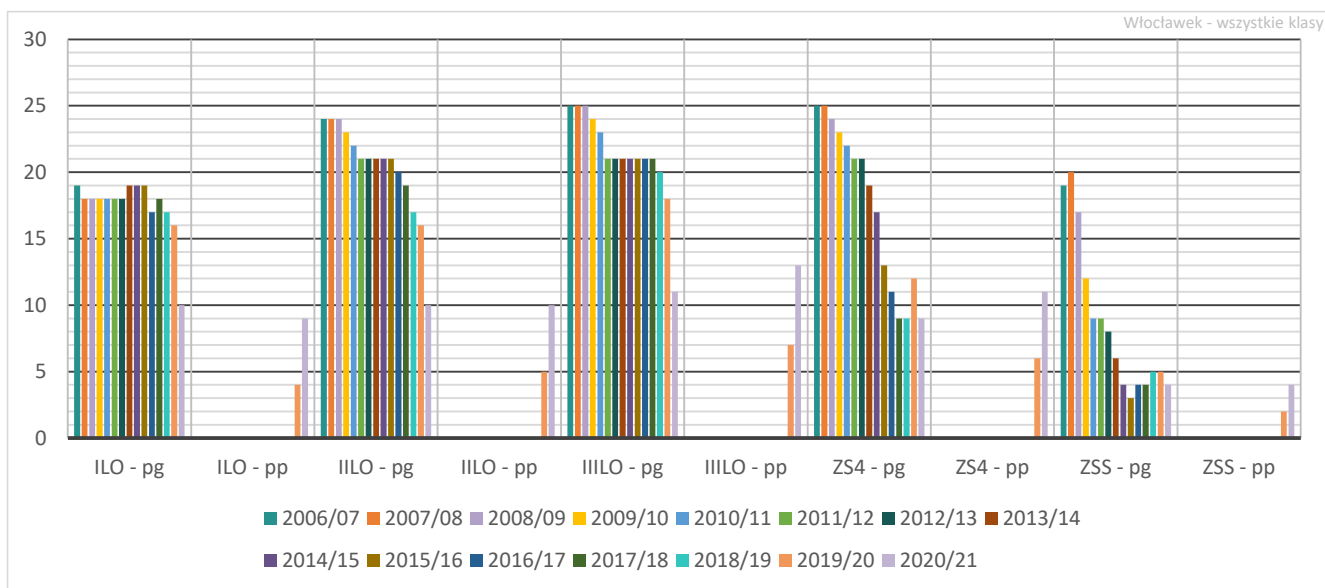

7.4.2. Oddziały w liceach ogólnokształcących

Wykres 80. Łączna liczba oddziałów liceów ogólnokształcących prowadzonych przez miasto Włocławek

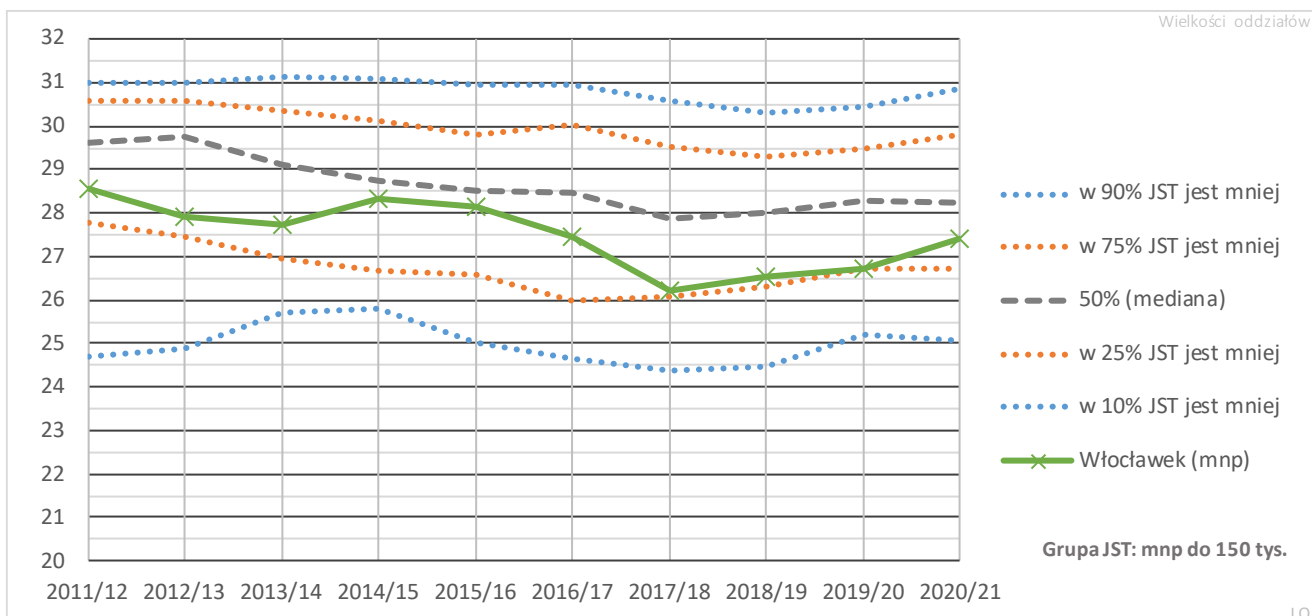

Wykres 81. Liczby oddziałów w poszczególnych liceach ogólnokształcących

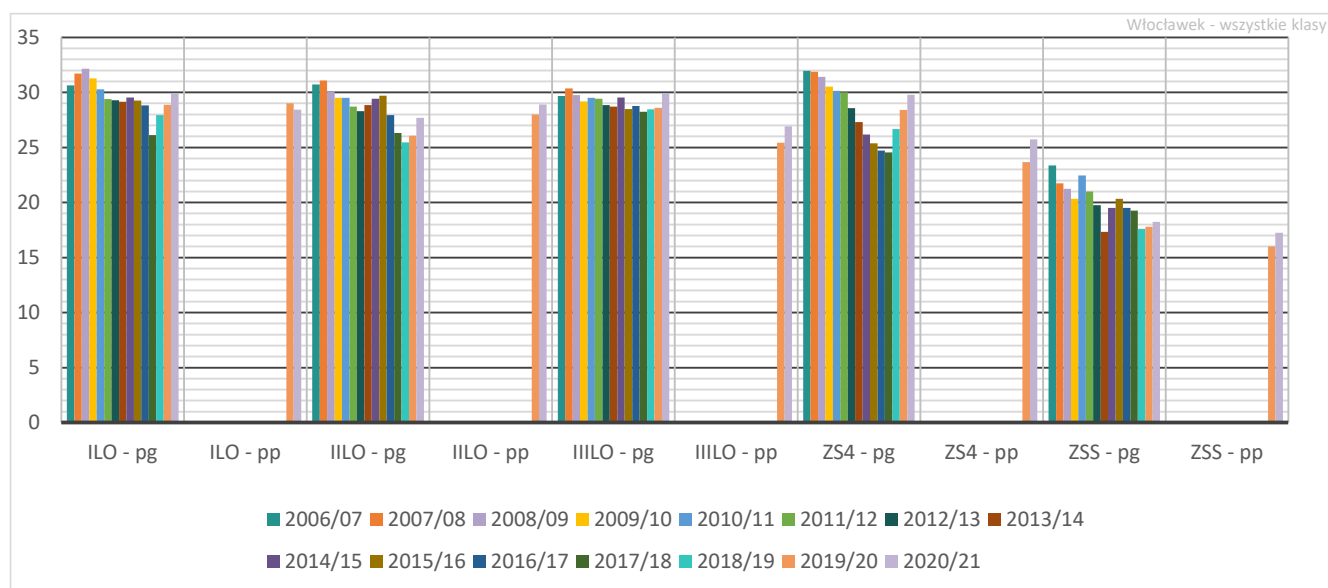

Średnie wielkości oddziałów licealnych we Wrocławku są wyraźnie niższe niż w większości podobnych miast (zob. wykres 82).

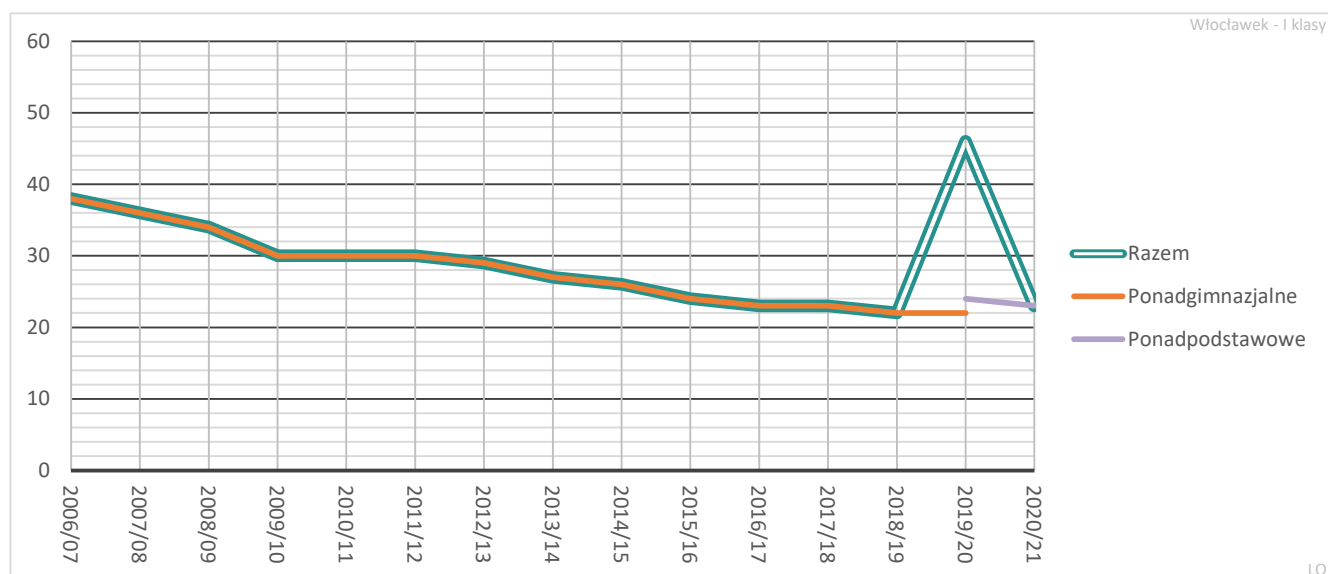
Wykres 82. Średnia wielkość oddziału liceum ogólnokształcącego prowadzonego przez samorząd – Wrocław na tle podobnych JST

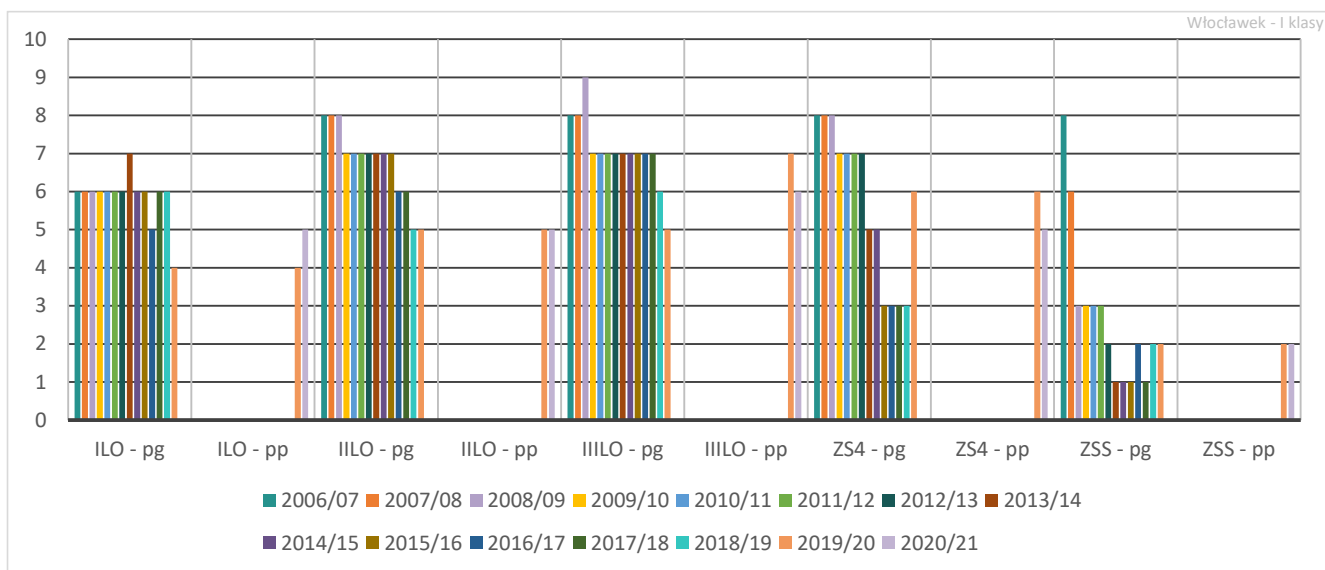
Wykres 83. Średnie wielkości oddziałów w poszczególnych liceach ogólnokształcących

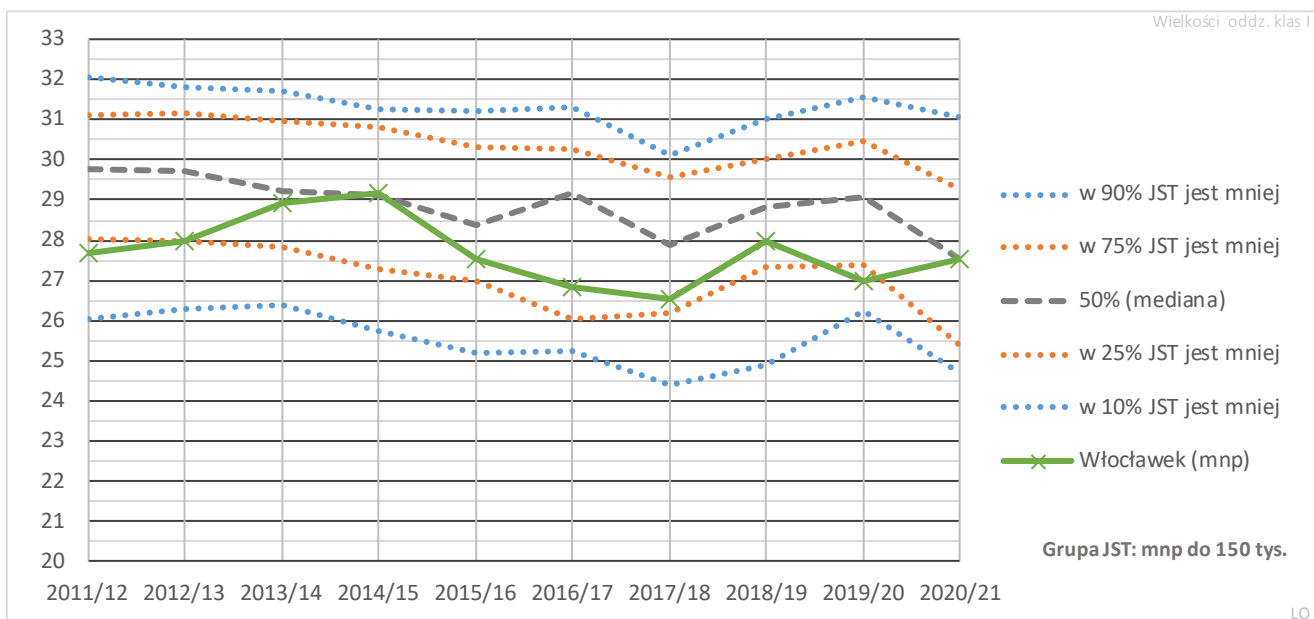
Wykres 84. Łączna liczba oddziałów klas pierwszych liceów ogólnokształcących prowadzonych przez miasto Włocławek

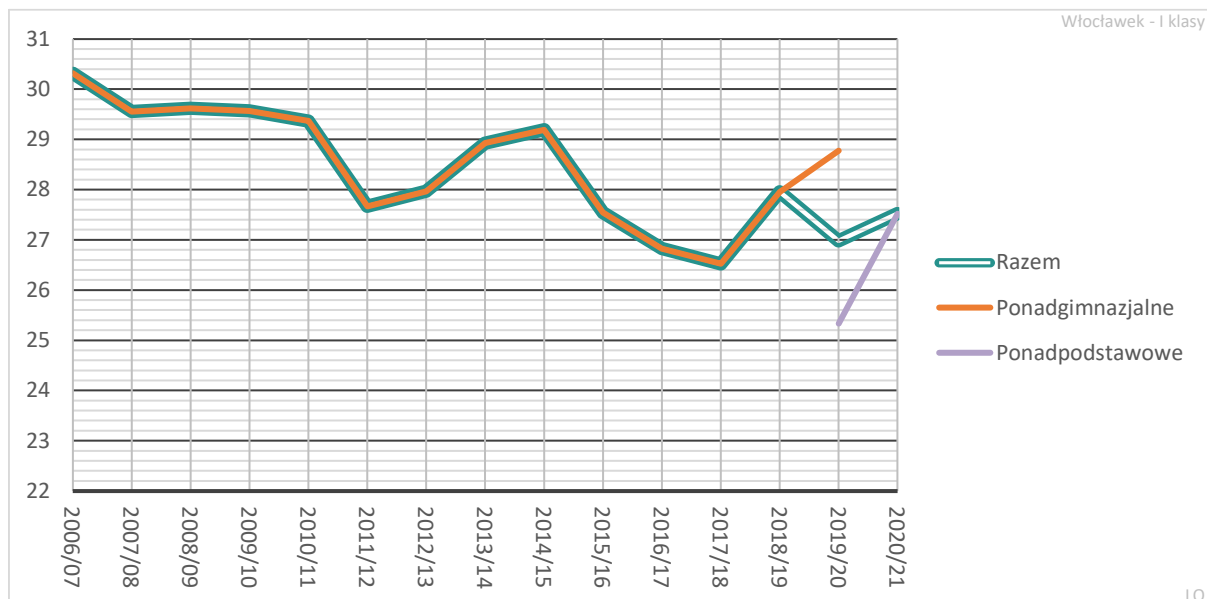
Wykres 85. Liczby oddziałów klas pierwszych w poszczególnych liceach ogólnokształcących

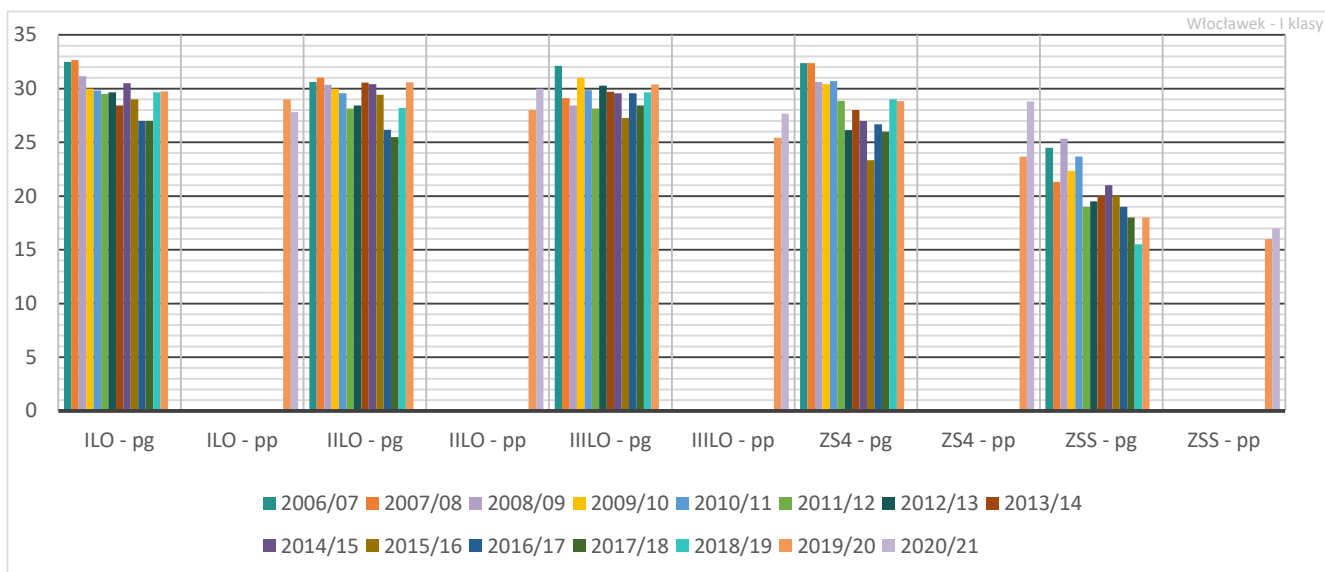
Wykres 86. Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej liceum ogólnokształcącego prowadzonego przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 87. Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej liceum ogólnokształcącego prowadzonego przez miasto Włocławek

Wykres 88. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych w poszczególnych liceach ogólnokształcących

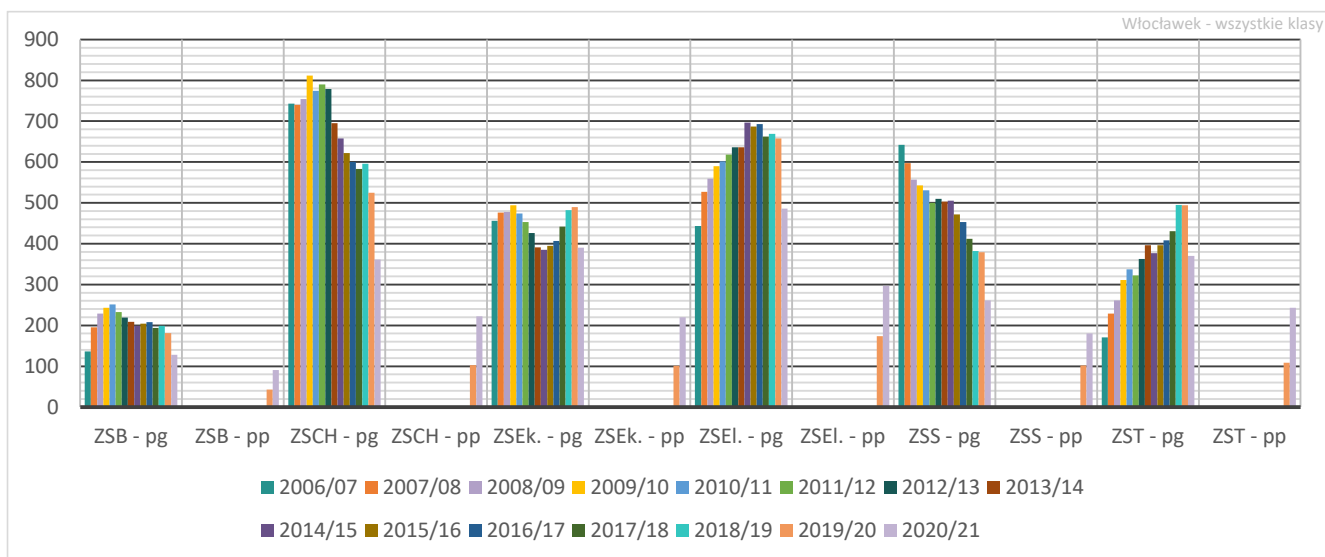

7.5. Technika

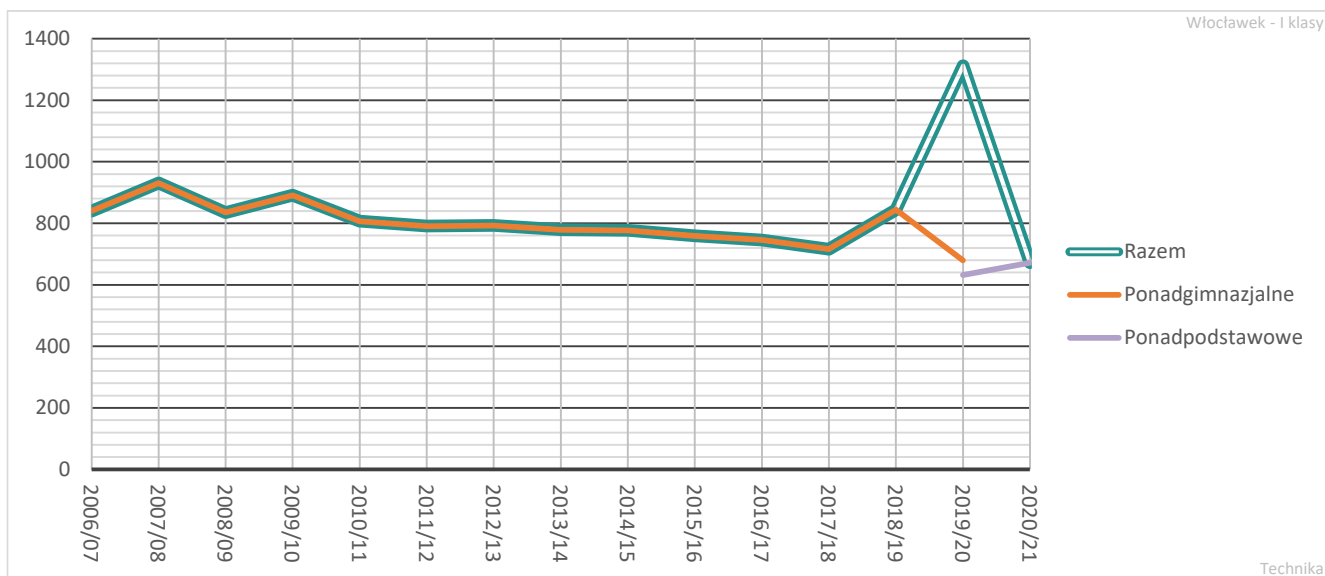
7.5.1. Uczniowie techników

Wykres 89 przedstawia zmiany łącznej liczby uczniów w technikach prowadzonych przez miasto Włocławek.

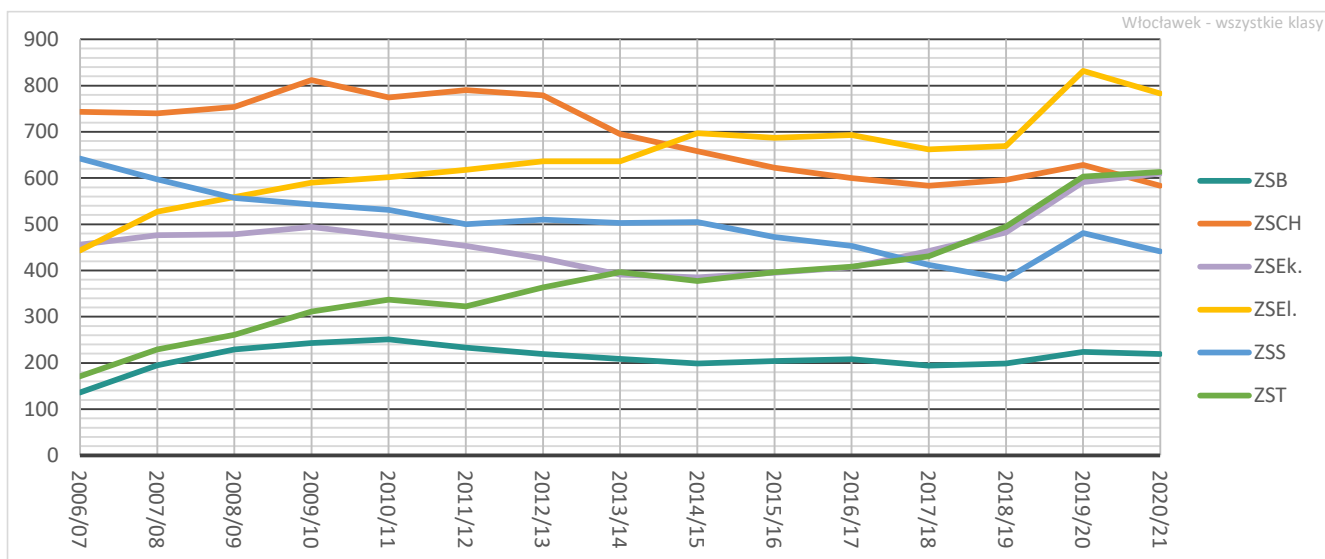
Wykres 89. Łączna liczba uczniów techników prowadzonych przez miasto Włocławek

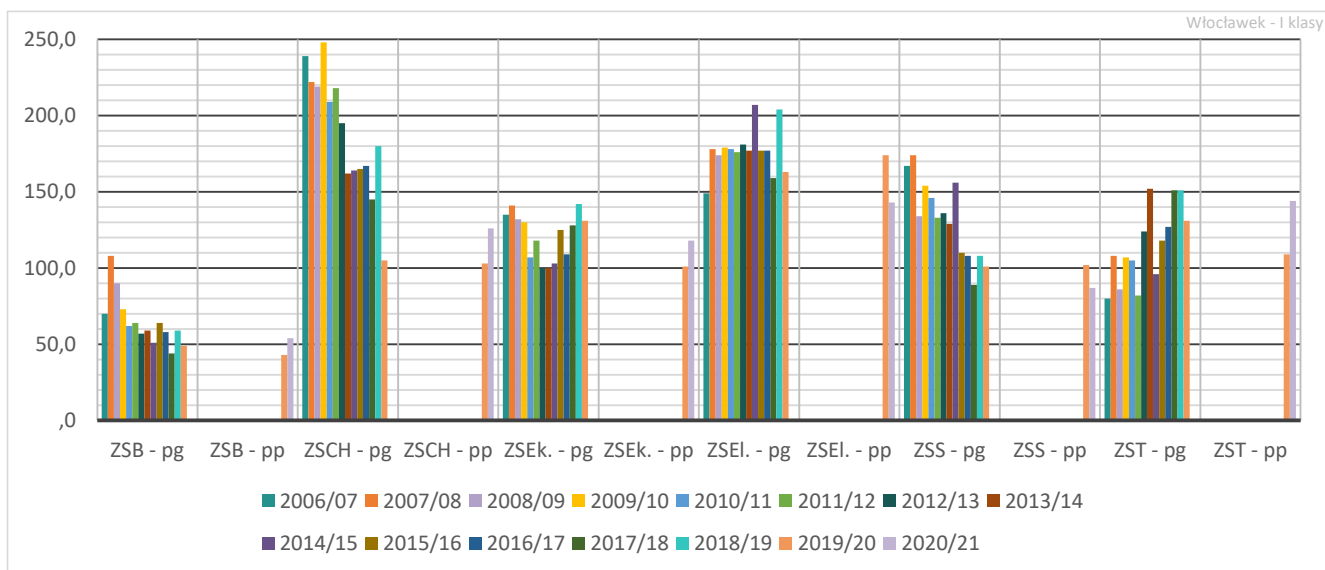
Wykres 90. Łączna liczba uczniów klas pierwszych techników prowadzonych przez miasto Włocławek

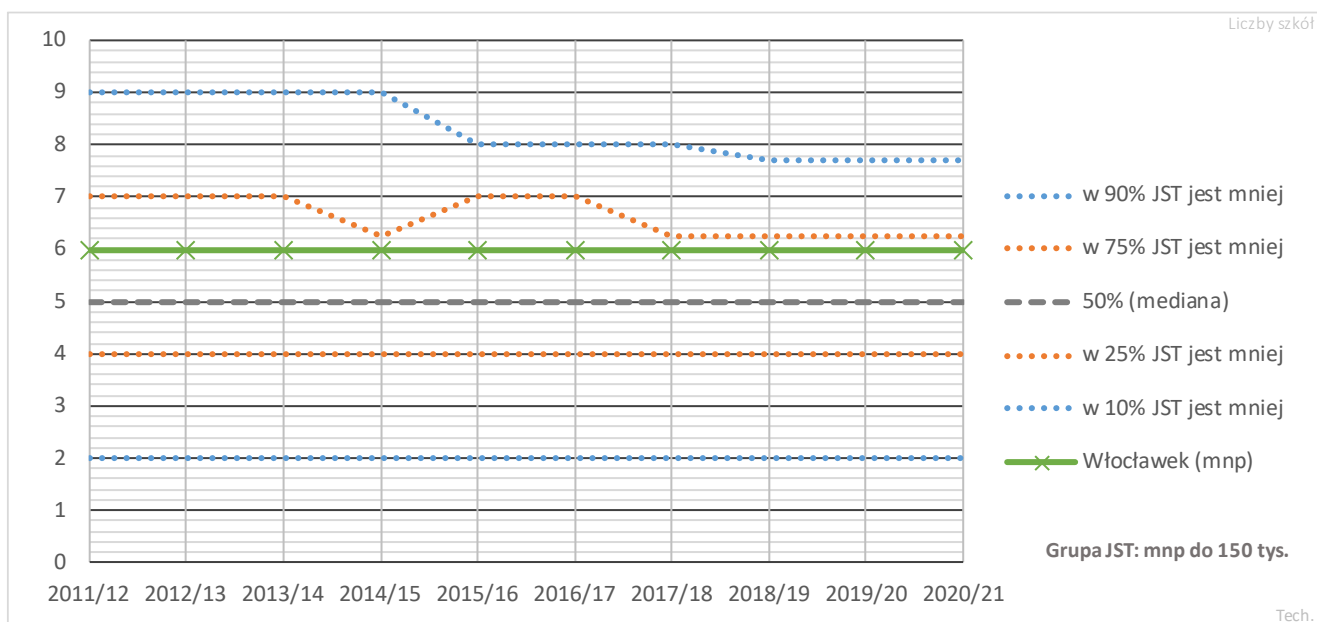
Wykres 91. Liczby uczniów w poszczególnych technikach

Wykres 92. Liczby uczniów klas pierwszych w poszczególnych technikach

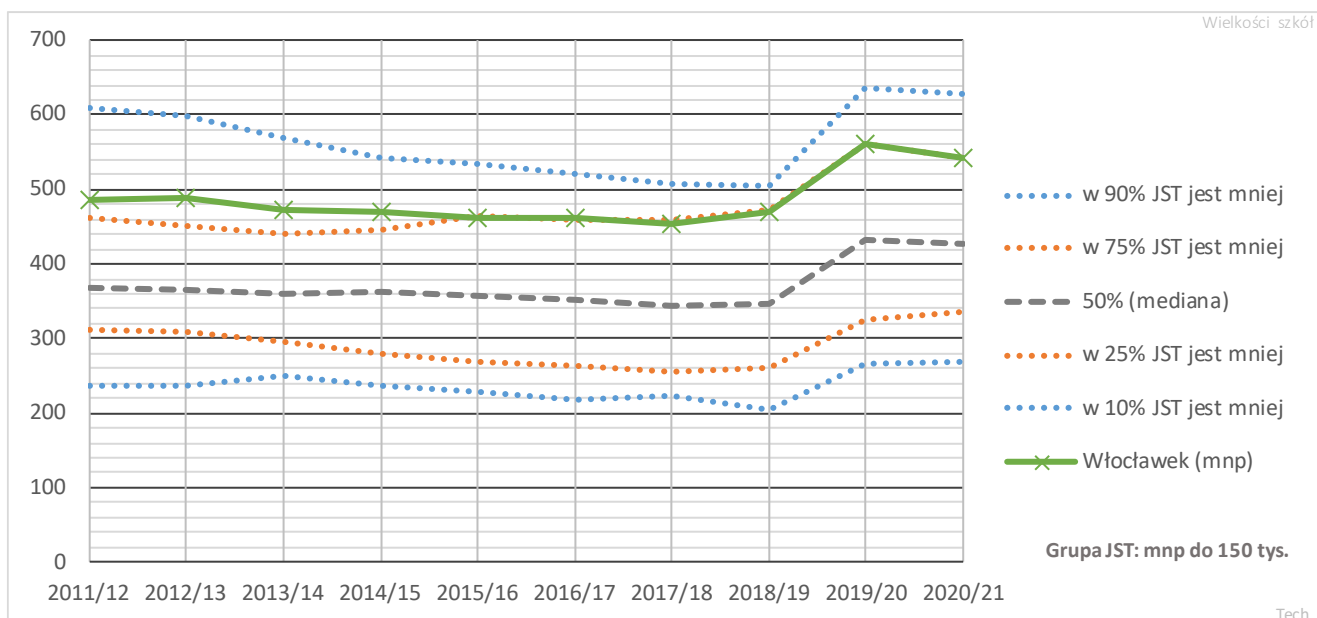

Wykres 93. Liczba techników prowadzonych przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

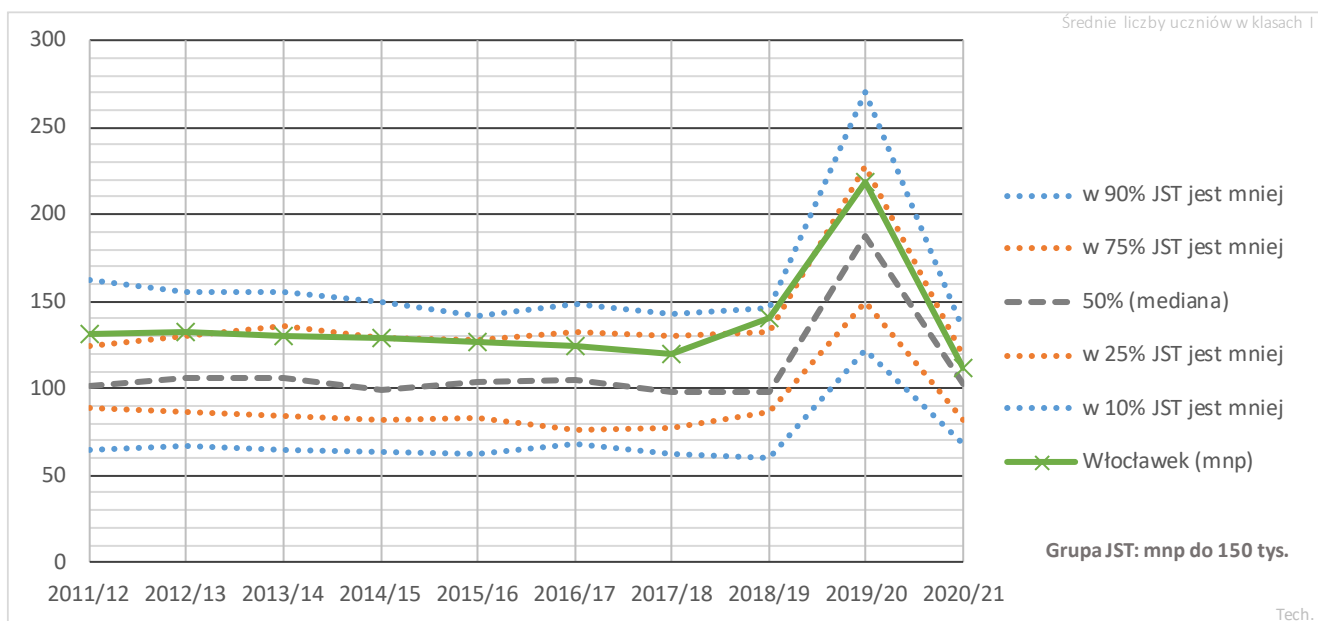

Technika we Włocławku są duże w porównaniu z podobnymi miastami (zob. wykres 94).

Wykres 94. Liczba uczniów przypadających na jedno technikum prowadzone przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

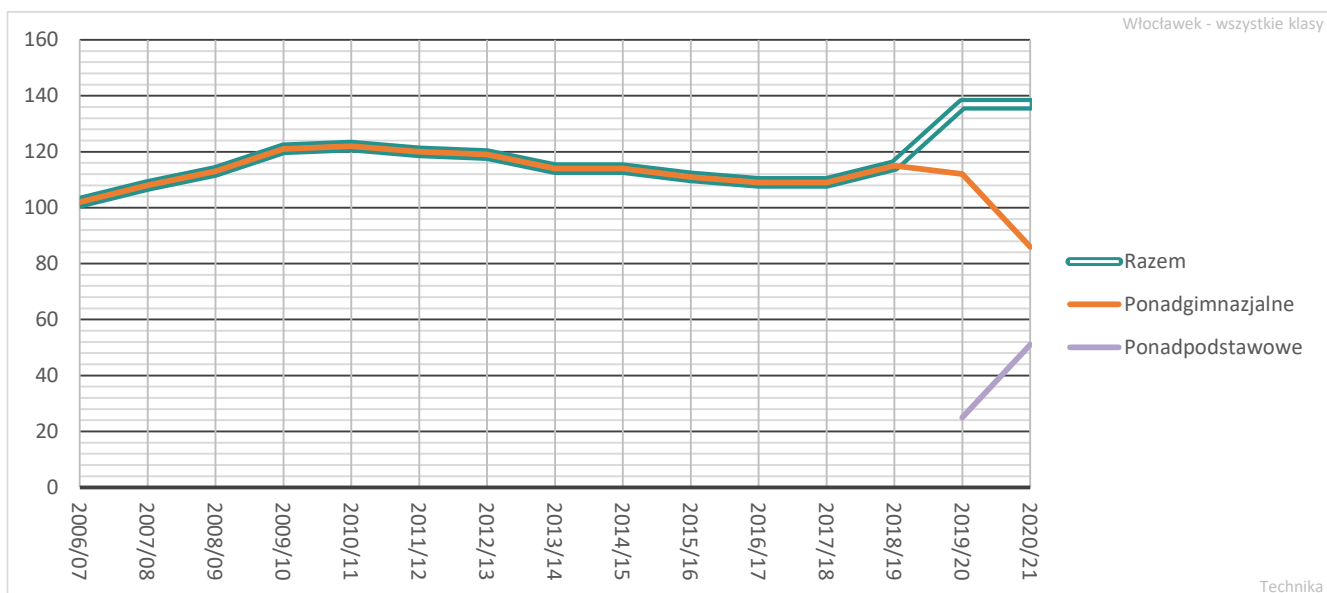

Wykres 95. Liczba uczniów klas pierwszych przypadających na jedno technikum prowadzone przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

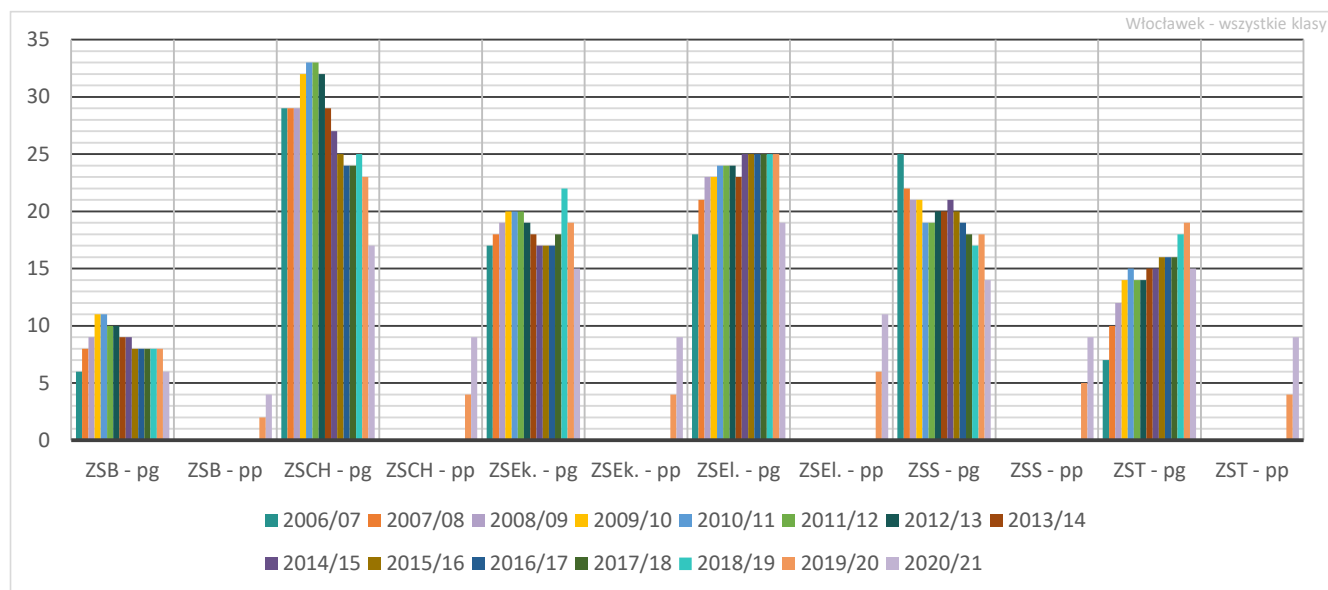

7.5.2. Oddziały w technikach

Wykres 96. Łączna liczba oddziałów techników prowadzonych przez miasto Włocławek

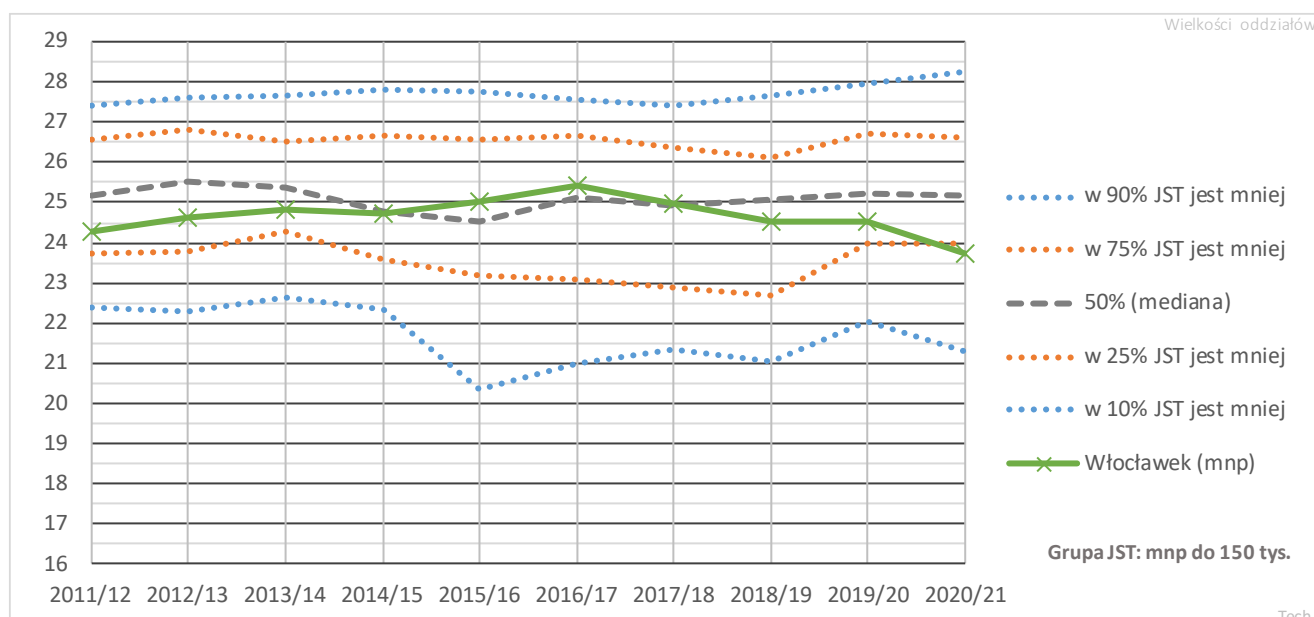

Wykres 97. Liczby oddziałów poszczególnych techników

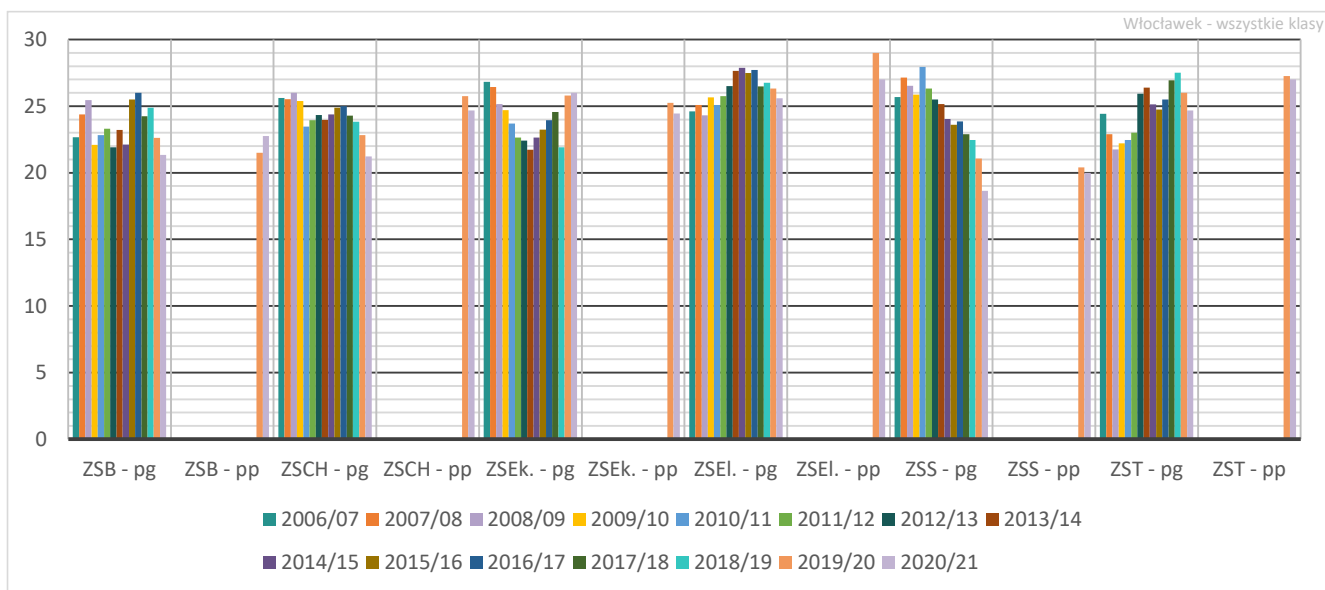

Na wykresie 98 pokazano zmiany średniej wielkości oddziałów w technikach prowadzonych przez Włocławek na tle podobnych miast w Polsce. Średnia ta od roku 2017/18 stale maleje i jest obecnie wyraźnie niższa niż w większości podobnych miast w Polsce. Warto jednak pamiętać, że w wypadku techników średnia wielkość oddziału bywa wskaźnikiem mylącym, gdyż wiele oddziałów to oddziały dwuzawodowe, a koszty kształcenia w dużym oddziale dwuzawodowym mogą być wyższe niż w znacznie mniejszym jednozawodowym.

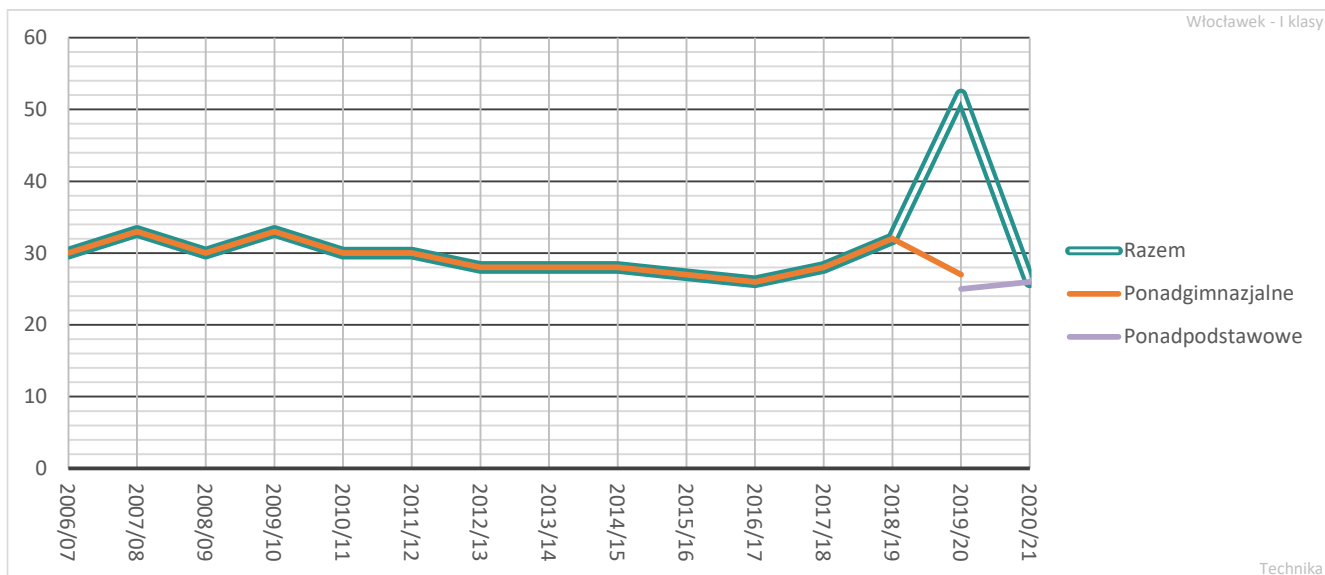
Wykres 98. Średnia wielkość oddziału technikum prowadzonego przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

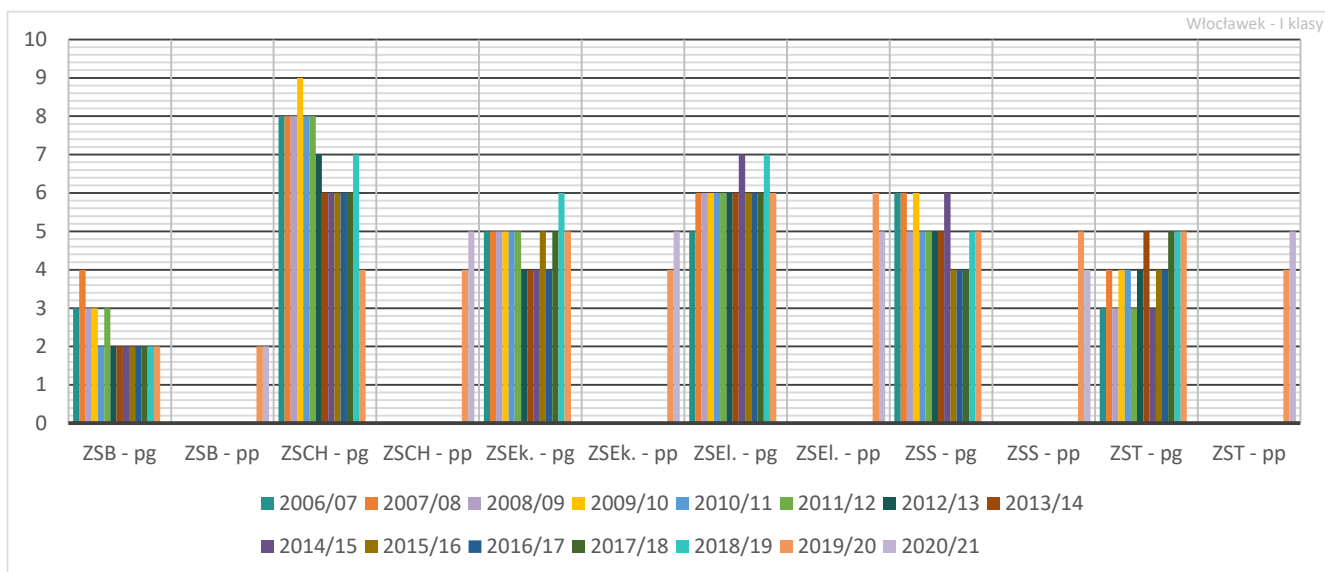
Wykres 99. Średnie wielkości oddziałów w poszczególnych technikach

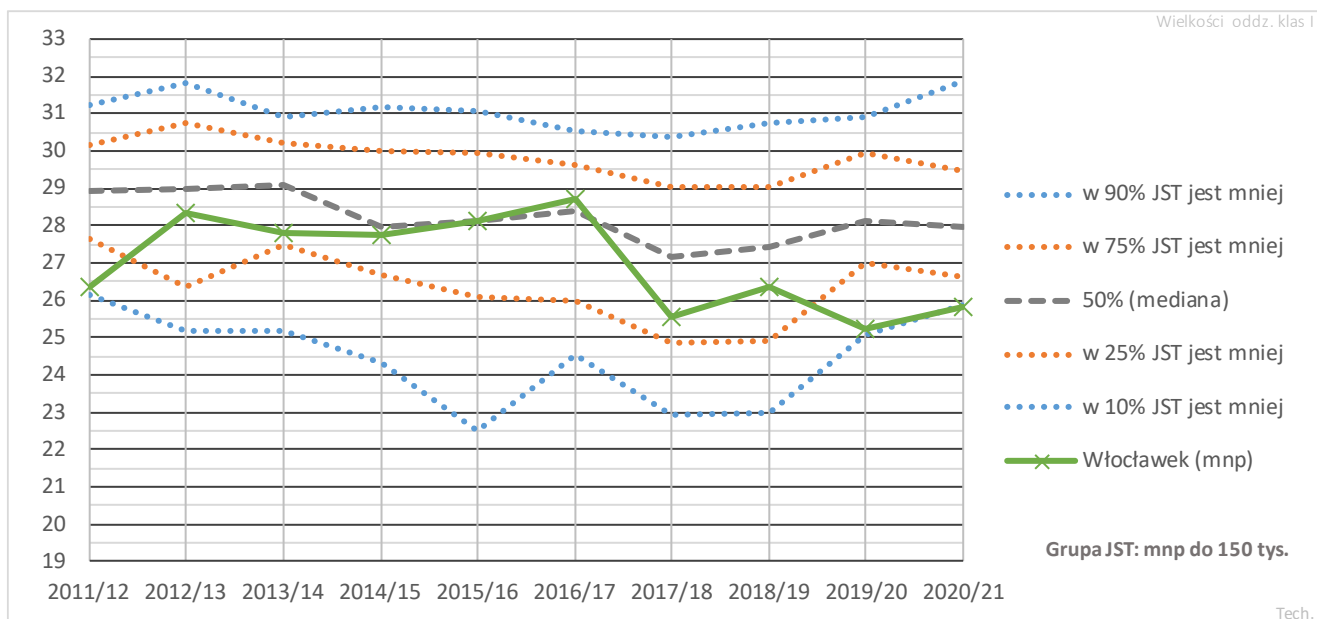
Wykres 100. Łączna liczba oddziałów klas pierwszych techników prowadzonych przez JST

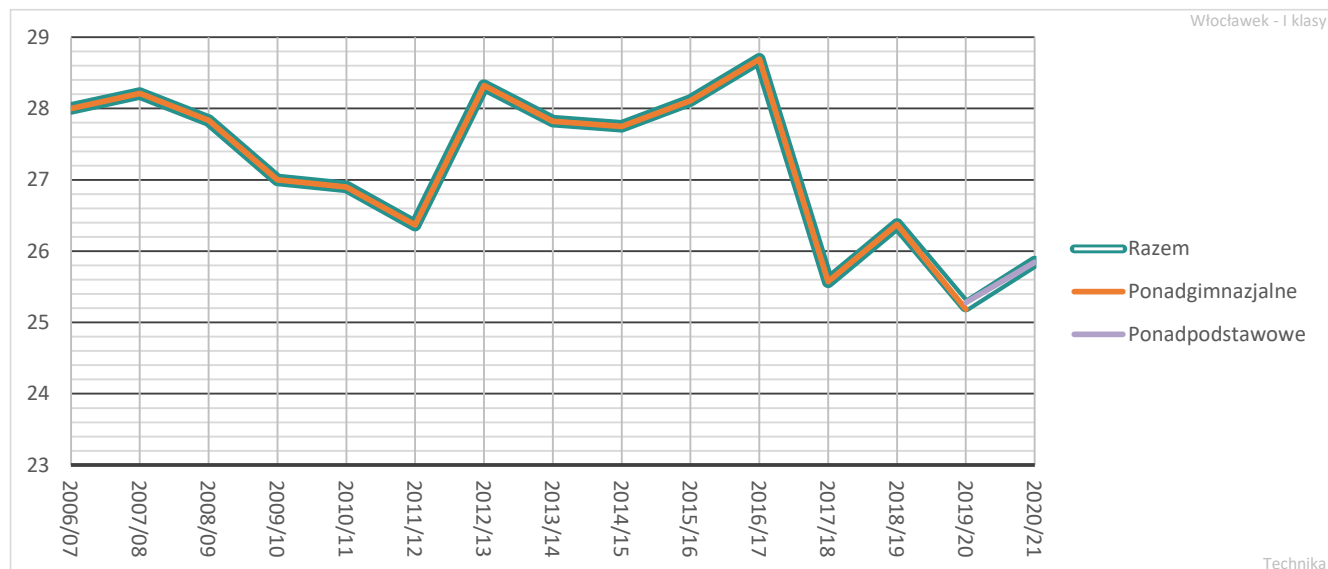
Wykres 101. Liczby oddziałów klas pierwszych w poszczególnych technikach

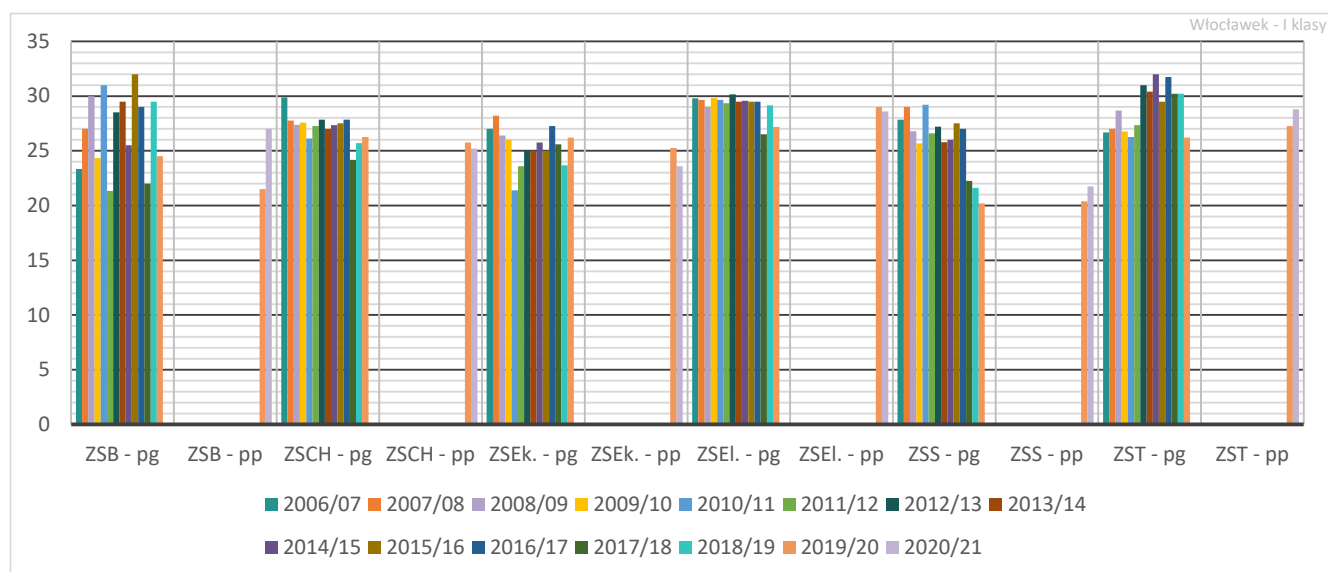
Wykres 102. Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej technikum prowadzonego przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 103. Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej technikum prowadzonego przez miasto Włocławek

Wykres 104. Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych w poszczególnych technikach

7.5.3. Zawody w technikach

Liczba zawodów, w których miasto Włocławek oferuje kształcenie w technikach, od wielu lat rośnie. W roku szkolnym 2020/21 przyjęto uczniów do klas pierwszych kształcących w 24 zawodach. W roku 2015 zawodów w technikach było 18, a w roku 2006/2007 tylko 12, czyli dwa razy mniej niż w roku 2020/21.

W sytuacji, gdy liczba uczniów maleje, a liczba zawodów rośnie, spada oczywiście liczba uczniów przypadających na jeden zawód. W roku 2020/21 było ich 28. W sytuacji, gdy nabór do najpopularniejszych zawodów jest znacznie większy niż 28, oznacza to, że w wielu przypadkach w niektórych

zawodach naukę rozpoczyna w klasie pierwszej zaledwie dziesięciu lub kilkunastu uczniów, co skutkuje tym, że w starszych klasach może ich być nawet mniej niż 10, ze względu na to, że pewna część uczniów przerywa naukę przed ukończeniem szkoły.

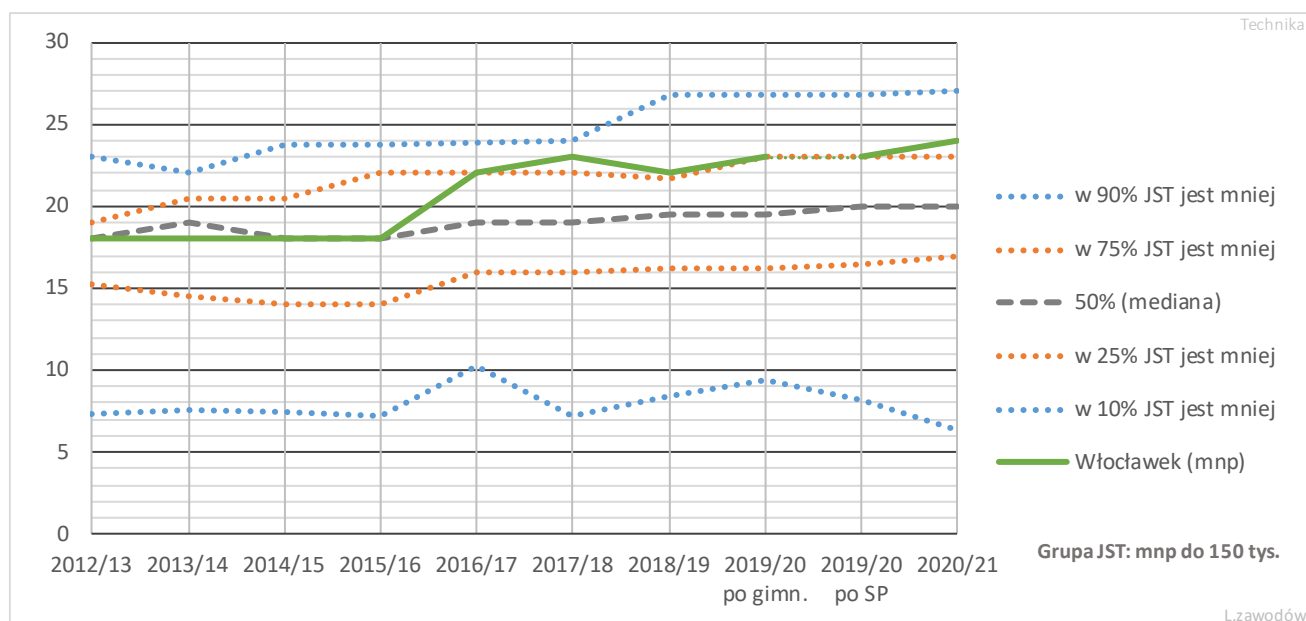
Dziesięć lat temu liczba uczniów przypadających na jeden zawód w technikach Włocławka była bardzo wysoka, znacznie wyższa, niż w podobnych miastach. Obecnie wartość tego wskaźnika na tle innych miast bardzo się obniżyła (zob. wykres 106), choć nadal jest wyższa niż mediana grupy porównawczej.

Ze względu na dużą liczbę oferowanych zawodów w roku szkolnym 2020/21 aż do 10 zawodów przyjęto po 15 i mniej uczniów. W efekcie tak szerokiej oferty zawodów dochodzi np. do takiej sytuacji, że w klasie 4 BT w ZSB siedemnastu uczniów kształci się w trzech różnych zawodach. Zajęcia z przedmiotów zawodowych w tym oddziale prowadzone są w grupach 7,6 i 4-osobowych, co oczywiście jest przyczyną bardzo wysokich kosztów.

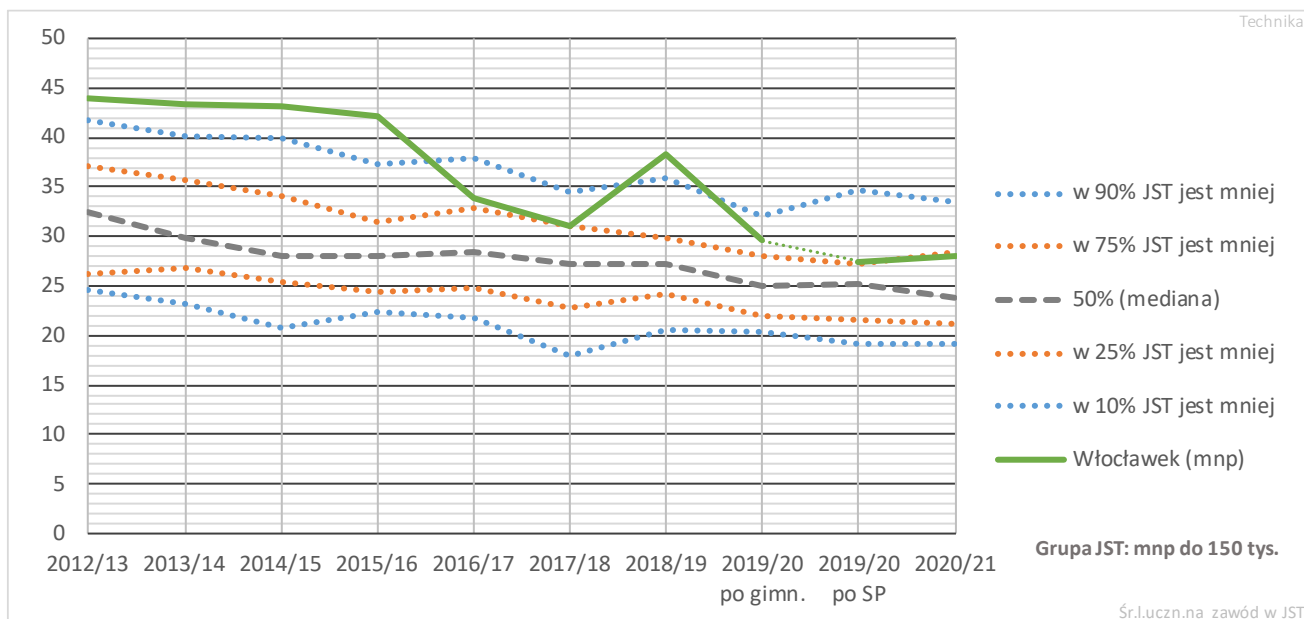
W technikach w mieście jest aż 31 oddziałów dwu- i więcej zawodowych. W każdym takim oddziale wszystkie zajęcia z przedmiotów zawodowych muszą być prowadzone w małych grupach.

Wysokich kosztów kształcenia w technikach wynikających z niewielkich liczb uczniów w jednym zawodzie nie da się uniknąć utrzymując tak szeroką ofertę. Przy skończonej liczbie uczniów, uruchomienie jakiegokolwiek nowego zawodu bez rezygnacji z innego, musi powodować wzrost kosztów kształcenia. Aby ograniczyć te koszty trzeba by ograniczyć liczbę oferowanych zawodów, albo podczas naboru nie uruchamiać zawodów, do których zgłosi się mniej niż np. 17 uczniów, przy czym z punktu widzenia odbioru społecznego lepszym rozwiązaniem wydaje się zmniejszenie oferty, niż rezygnacja z niektórych zawodów w trakcie naboru.

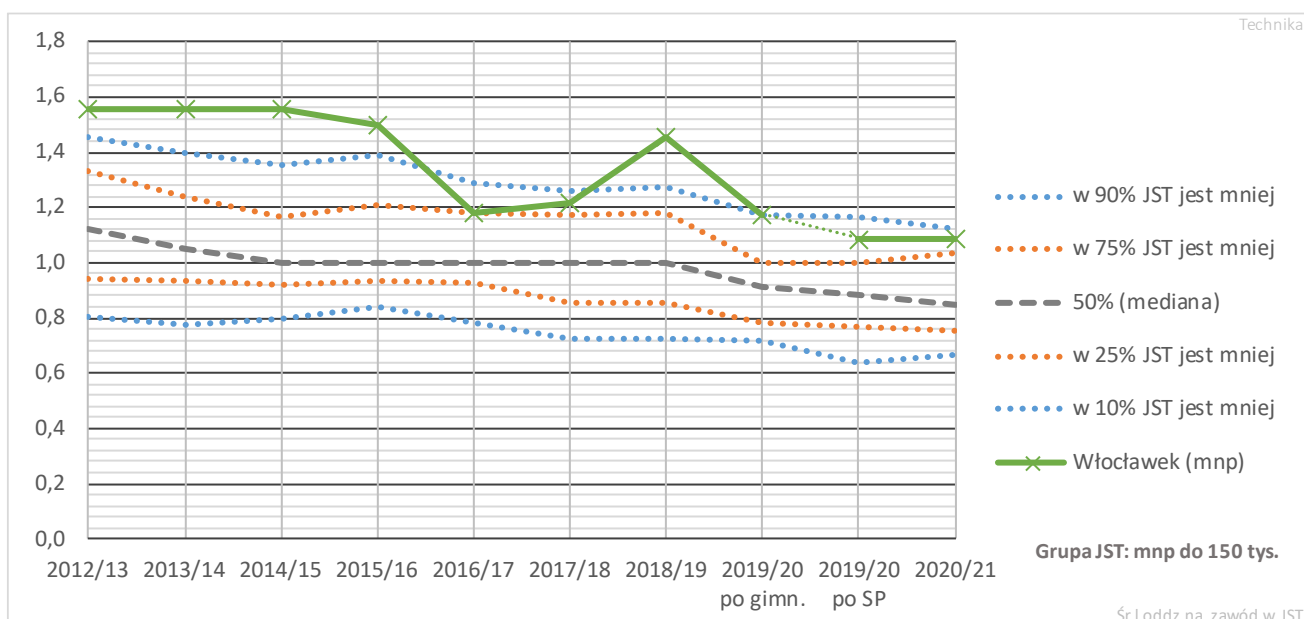
Wykres 105. Liczba zawodów w klasach pierwszych techników prowadzonych przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 106. Liczba uczniów przypadających na jeden zawód w klasach pierwszych techników prowadzonych przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 107. Liczba oddziałów przypadających na jeden zawód w klasach pierwszych techników prowadzonych przez samorząd Włocławek na tle podobnych JST

W tabeli 30 przedstawiono liczby uczniów klas pierwszych kształcących się w poszczególnych zawodach w technikach.

Tylko w zawodzie technik informatyk kształcenie prowadzone jest obecnie w więcej niż w jednym technikum, ale za to aż w trzech szkołach. W efekcie, w tym bardzo popularnym wśród uczniów zawodzie, w technikum w ZSS w klasie pierwszej jest 19, a w klasie 4 tylko 16 uczniów. Nie jest to

rozwiązanie korzystne z ekonomicznego punktu widzenia. Korzystniejsze byłoby ograniczenie kształcenia w tym zawodzie do dwóch szkół (w ZSEI. i w ZST).

Tabela 30. Liczby uczniów klas pierwszych techników kształcących się w poszczególnych zawodach – szkoły prowadzone przez JST według danych SIO z 30 września.

Zawód	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 po gimn.	2019/20 po SP	2020/21
Technik architektury krajobrazu (314202)		26		22	15	12	13	20	11	10	15	5	10	13	11	11
Technik budownictwa (311204)	52	56	55	51	47	43	29	26	23	41	30	22	29	15	15	15
Technik ekonomista (331403)	135	141	132	130	107	118	51	72	53	76	56	56	59	59	50	38
Technik elektryk (311303)	31	27	29	30	30	30	31	30	58	29	44	26	42	24	42	27
Technik geodeta (311104)							15	13	17	13	13	8	10	8	10	10
Technik handlowiec (522305)											12	6		13	10	10
Technik hotelarstwa (422402)	92	55	61	86	50	53	26	30	25	15	29	16	22	12	11	13
Technik informatyk (351203)	116	120	143	167	146	147	174	170	144	138	139	150	201	184	162	139
Technik logistyki (333107)							49	28	50	49	30	52	70	44	27	46
Technik mechanik (311504)	191	25						15	14	15	17	14	14	17	11	
Technik mechatronik (311410)		26	29	29	32	23	31	30	19	30	47	29	43	19	28	28
Technik obsługi turystycznej (422103)					29	11	26	29	29	23	26	15	28			
Technik organizacji reklamy (333906)							29	45	29	43	31	64	32	45	28	
Technik organizacji turystyki (422104)														14	14	22
Technik organizacji usług gastronomicznych (34107)	30	30	27	30	23	30										
Technik pojazdów samochodowych (311513)		174	134	154	146	133	116	108	136	90	89	69	73	69	72	43
Technik reklamy (333907)																57
Technik spedytora (333108)												11	14	13	15	14
Technik teleinformatyk (351103)		31	28	30	30	28	30	30	30	30	14	9	14	11	15	13
Technik żywienia i usług gastronomicznych (343404)							83	56	58	70	45	52	53	26	25	28
Kelner (513101)						12	30	26	27	29	13	8	24			
Kucharz (512001)			53	54	52	55										
Technik rachunkowości (431103)																11
Technik agrobiznesu (331402)		31														
Technik analityk (311103)							16	21	25	28	13	14	14	11	14	23
Technik architekt (31103)			24													
Technik drogownictwa (311206)	18	26	11			9										
Technik elektronik (311408)	58	57	31	30	45	30	30	30	29	30	31	38	44	26	27	28
Technik ochrony środowiska (325511)	28	27	16	15	13	26	14									
Technik programista (351406)																15
Technik robót wykończeniowych w budownictwie (311219)												9	10	13	7	18
Technik technologii chemicznej (311603)	27	21	13	10	14						15	13	13	14	13	
Technik transportu drogowego (311927)																24
Technik usług fryzjerskich (514105)											26	27	26	15	15	27
Technik usług kelnerskich (513102)														13	11	13
Technik żywienia i gospodarstwa domowego (32110)	62	58	49	53	28	31										
Razem uczniowie	840	931	835	891	807	791	793	779	777	759	746	716	844	680	632	672
Razem zawody	12	17	16	15	16	17	18	18	18	18	22	23	22	23	23	24
Liczba uczniów na jeden zawód	70,0	54,8	52,2	59,4	50,4	46,5	44,1	43,3	43,2	42,2	33,9	31,1	38,4	29,6	27,5	28,0

Włocławek (mnp)

W Akademickim Technikum Wojskowym, które jest jedynym niepublicznym technikum na terenie Włocławka kształcą się uczniowie w dwóch zawodach. Liczba uczniów w zawodzie technika teleinformatyka w tej szkole jest bardzo niewielka i nie ma istotnego wpływu na nabór do techników miejskich. Wielu uczniów kształci się natomiast w zawodzie technika logistyka (do klasy pierwszej w roku szkolnym 2020/21 przyjęto aż 68 uczniów). Ma to niewątpliwie wpływ na nabór do Zespołu Szkół Ekonomicznych, który kształci w tym samym zawodzie i przyjął do klasy pierwszej 46 uczniów, co spowodowało konieczność utworzenia dwóch niedużych, a zatem drogich oddziałów. Tego typu konkurencja nie jest niestety korzystna z ekonomicznego punktu widzenia.

Tabela 31. Liczby uczniów klas pierwszych techników kształcących się w poszczególnych zawodach – szkoły prowadzone przez inne podmioty

Zawód	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 po gimn.	2019/20 po SP	2020/21
Technik logistyki (333107)											23	28	49	74	79	68
Technik teleinformatyk (351103)													12	16	8	6
Razem uczniowie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	28	61	90	87	74
Razem zawody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	2	2
Liczba uczniów na jeden zawód											23,0	28,0	30,5	45,0	43,5	37,0

Wrocław (mnp)

Tabela 32. Liczby uczniów wszystkich klas techników w podziale na zawody w roku szkolnym 2020/21 według danych z arkuszy organizacyjnych

	Po SP		Po gimnazjum			Razem
	1	2	2	3	4	
Zespół Szkół Budowlanych	54	37	48	46	33	218
311104 - Technik geodeta	10	9	8	9	7	43
311204 - Technik budownictwa	15	10	14	22	16	77
311219 - Technik robót wykończeniowych w budownictwie	19	8	14	7	6	54
314202 - Technik architektury krajobrazu	10	10	12	8	4	44
Zespół Szkół Chemicznych	126	96	95	145	123	585
311103 - Technik analityk	23	14	10	13	14	74
311603 - Technik technologii chemicznej		13	13	10	12	48
343404 - Technik żywienia i usług gastronomicznych	28	21	25	45	40	159
422103 - Technik obsługi turystycznej		14		25	15	54
422104 - Technik organizacji turystyki	22		14			36
422402 - Technik hotelarstwa	13	10	8	16	10	57
513101 - Kelner				16	6	22
513102 - Technik usług kelnerskich	13	10	10			33
514105 - Technik usług fryzjerskich	27	14	15	20	26	102
Zespół Szkół Ekonomicznych	114	102	130	137	119	602
331403 - Technik ekonomista	37	49	57	57	56	256
333107 - Technik logistyk	44	28	45	68	46	231
333108 - Technik spedytor	13	13	14	12	12	64
431103 - Technik rachunkowości	11					11
522305 - Technik handlowiec	9	12	14		5	40
Zespół Szkół Elektrycznych	142	152	151	190	144	779
311303 - Technik elektryk	28	34	21	36	23	142
311408 - Technik elektronik	27	25	23	37	37	149
312[01] - Technik informatyk					26	26
351103 - Technik teleinformatyk	12	13	10	12	5	52
351203 - Technik informatyk	60	80	97	105	53	395
351406 - Technik programista	15					15
Zespół Szkół Samochodowych	85	91	88	96	74	434
311513 - Technik pojazdów samochodowych	41	36	59	63	58	257
311927 - Technik transportu drogowego	25	26				51
351203 - Technik informatyk	19	29	29	33	16	126
Zespół Szkół Technicznych	141	100	117	126	127	611
311410 - Technik mechatronik	26	25	18	37	23	129
311504 - Technik mechanik		9	17	13	15	54
333906 - Technik organizacji reklamy			25	25	53	103
333907 - Technik reklamy	56	26	14			96
351203 - Technik informatyk	59	40	43	51	36	229
Razem	662	578	629	740	620	3229

Tabela 33. Oddziały dwuzawodowe i trzyzawodowe w technikach Włocławka w roku szkolnym 2020/21 (liczby uczniów z arkuszy organizacyjnych)

Zespół Szkół Budowlanych	
1 .AT	25
311104 - Technik geodeta	10
311204 - Technik budownictwa	15
1 .BT	29
311219 - Technik robót wykończeniowych w budownictwie	19
314202 - Technik architektury krajobrazu	10
2 A_G	28
311204 - Technik budownictwa	14
311219 - Technik robót wykończeniowych w budownictwie	14
2 A_P	18
311204 - Technik budownictwa	10
311219 - Technik robót wykończeniowych w budownictwie	8
2 B_G	20
311104 - Technik geodeta	8
314202 - Technik architektury krajobrazu	12
2 B_P	19
311104 - Technik geodeta	9
314202 - Technik architektury krajobrazu	10
3 _BT	24
311104 - Technik geodeta	9
311219 - Technik robót wykończeniowych w budownictwie	7
314202 - Technik architektury krajobrazu	8
4 BT	17
311104 - Technik geodeta	7
311219 - Technik robót wykończeniowych w budownictwie	6
314202 - Technik architektury krajobrazu	4

Zespół Szkół Chemicznych	
1 THK	26
422402 - Technik hotelarstwa	13
513102 - Technik usług kelnerskich	13
2 GAC	23
311103 - Technik analityk	10
311603 - Technik technologii chemicznej	13
2 GFT	29
422104 - Technik organizacji turystyki	14
514105 - Technik usług fryzjerskich	15
2 GHK	18
422402 - Technik hotelarstwa	8
513102 - Technik usług kelnerskich	10
2 PAC	27
311103 - Technik analityk	14
311603 - Technik technologii chemicznej	13
2 PFT	28
422103 - Technik obsługi turystycznej	14
514105 - Technik usług fryzjerskich	14
2 PHK	20
422402 - Technik hotelarstwa	10
513102 - Technik usług kelnerskich	10
3 tac	23
311103 - Technik analityk	13
311603 - Technik technologii chemicznej	10
4 kt	21
422103 - Technik obsługi turystycznej	15
513101 - Kelner	6
4 tac	26
311103 - Technik analityk	14
311603 - Technik technologii chemicznej	12

Zespół Szkół Ekonomicznych	
1 bT.	23
331403 - Technik ekonomista	12
431103 - Technik rachunkowości	11
1 eT	22
333108 - Technik spedytor	13
522305 - Technik handlowiec	9
2 dP.	25
333108 - Technik spedytor	13
522305 - Technik handlowiec	12
2 eG.	28
333108 - Technik spedytor	14
522305 - Technik handlowiec	14
3 eT.	26
333107 - Technik logistyk	14
333108 - Technik spedytor	12
4 eT.	17
333108 - Technik spedytor	12
522305 - Technik handlowiec	5

Zespół Szkół Elektrycznych	
1 EF	27
351103 - Technik teleinformatyk	12
351406 - Technik programista	15
2 Tef	24
351103 - Technik teleinformatyk	10
351203 - Technik informatyk	14
2 TFG	24
311303 - Technik elektryk	11
351103 - Technik teleinformatyk	13
3 tf	28
351103 - Technik teleinformatyk	12
351203 - Technik informatyk	16
3 Tg	26
311303 - Technik elektryk	13
311408 - Technik elektronik	13
4 Tfb	15
311408 - Technik elektronik	10
351103 - Technik teleinformatyk	5

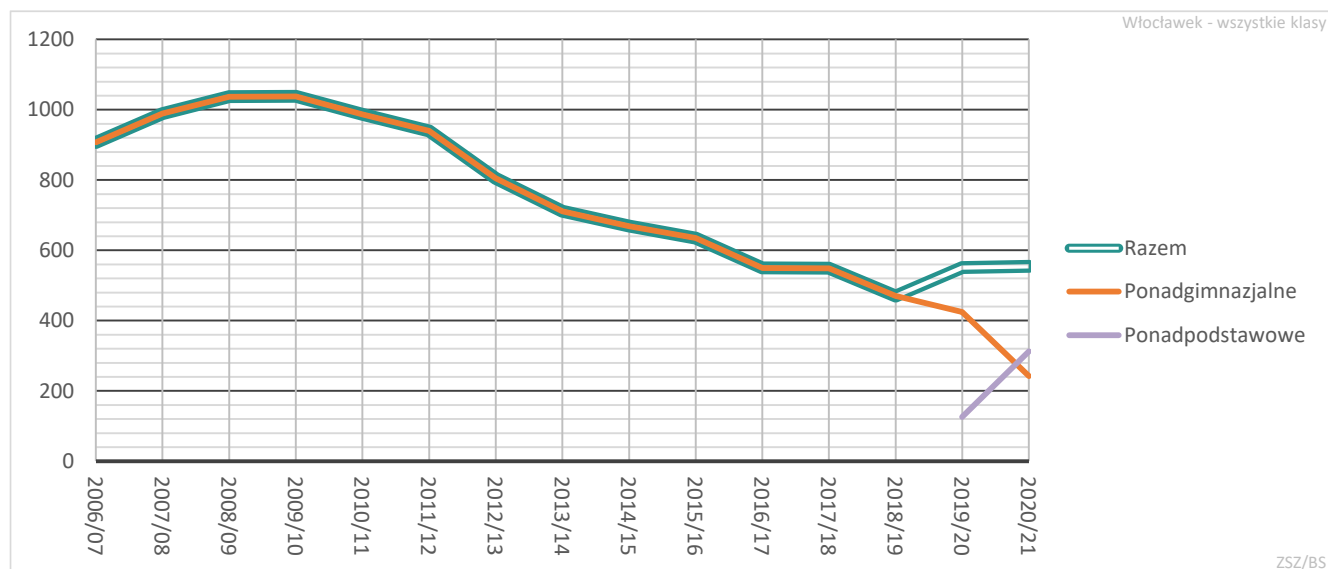
Zespół Szkół Technicznych	
2 MI	25
311504 - Technik mechanik	9
351203 - Technik informatyk	16
2 TMR	31
311504 - Technik mechanik	17
333907 - Technik reklamy	14
3 TMM	26
311410 - Technik mechatronik	13
311504 - Technik mechanik	13
4 TIM	24
311504 - Technik mechanik	15
351203 - Technik informatyk	9

7.6. Zasadnicze szkoły zawodowe i branżowe szkoły I stopnia

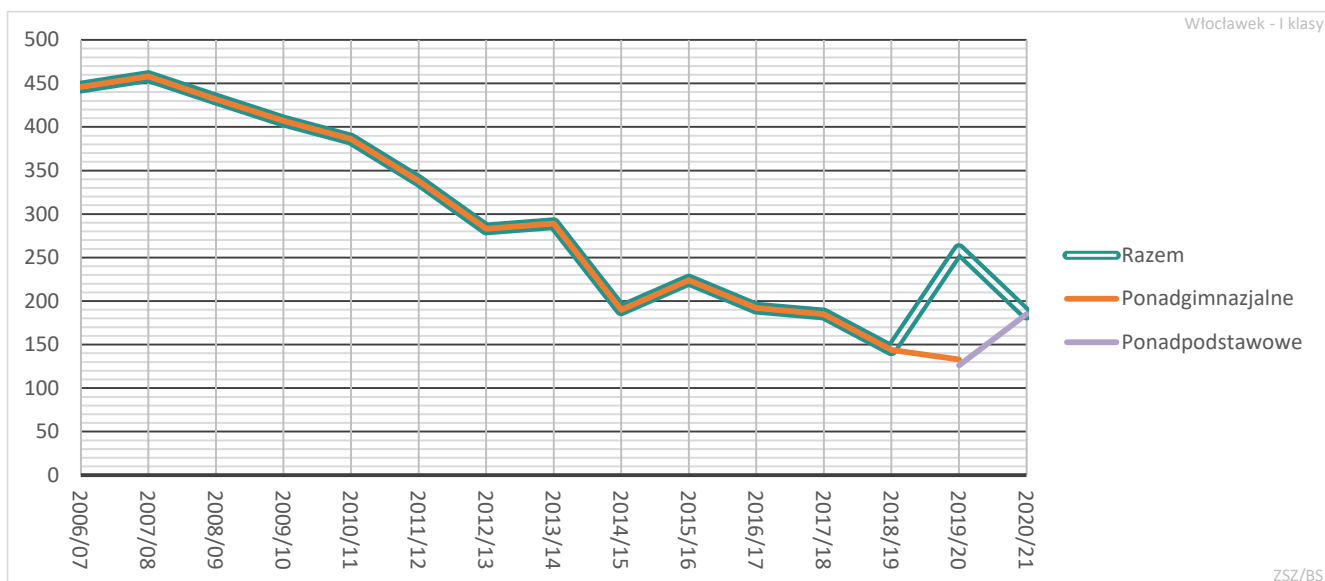
7.6.1. Uczniowie ZSZ i BS I stopnia

Wykres 108 przedstawia zmiany łącznej liczby uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych przekształconych w szkoły branżowe I stopnia. Liczba uczniów w szkołach branżowych wyraźnie malała w ostatnich latach.

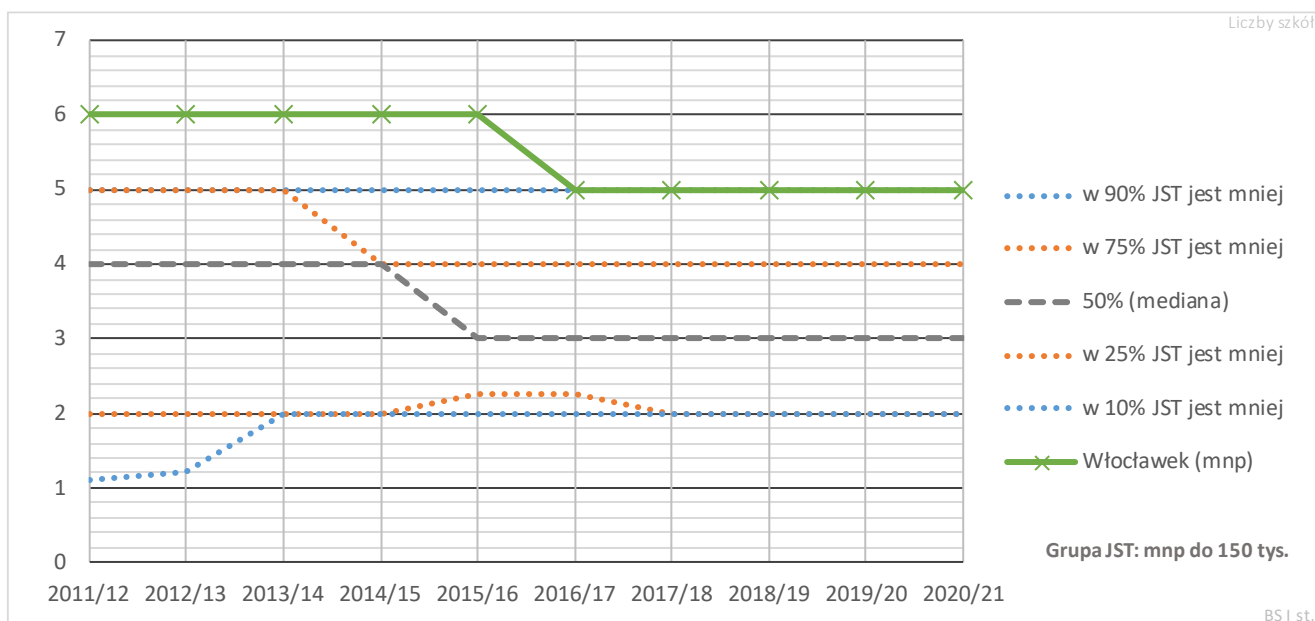
Wykres 108. Łączna liczba uczniów BS I st./ZSZ

Wykres 109. Łączna liczba uczniów klas pierwszych BS I st./ZSZ

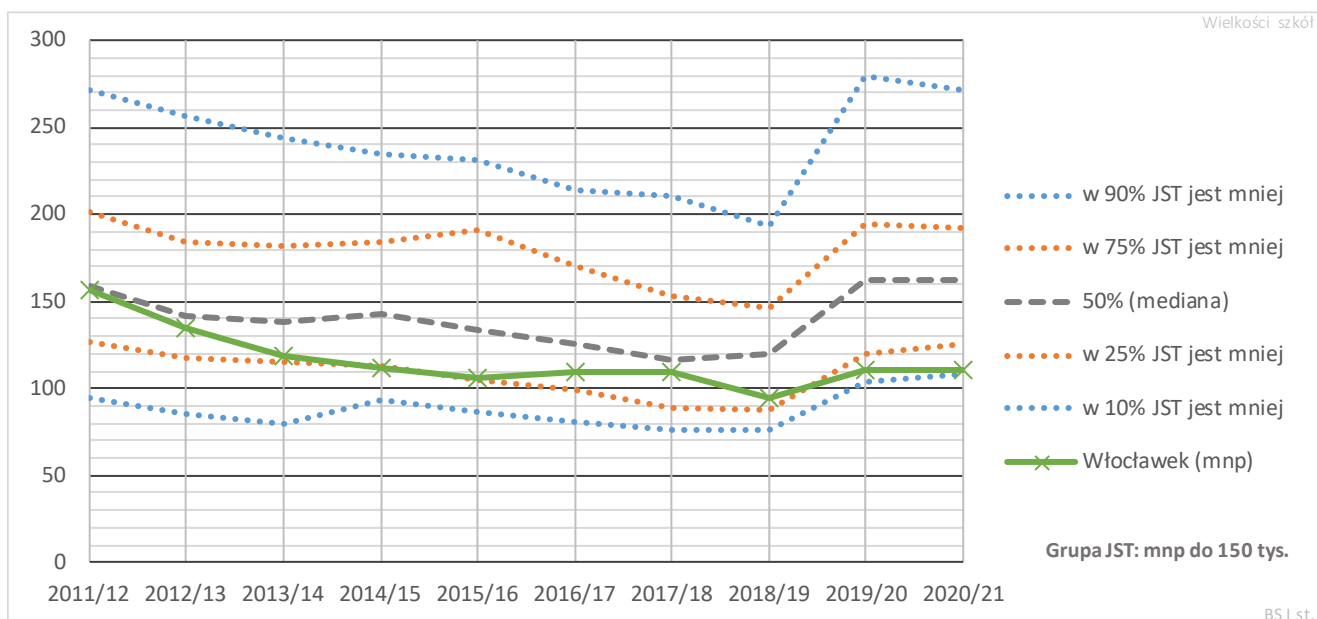

Wykres 110. Liczba BS I st./ZSZ prowadzonych przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

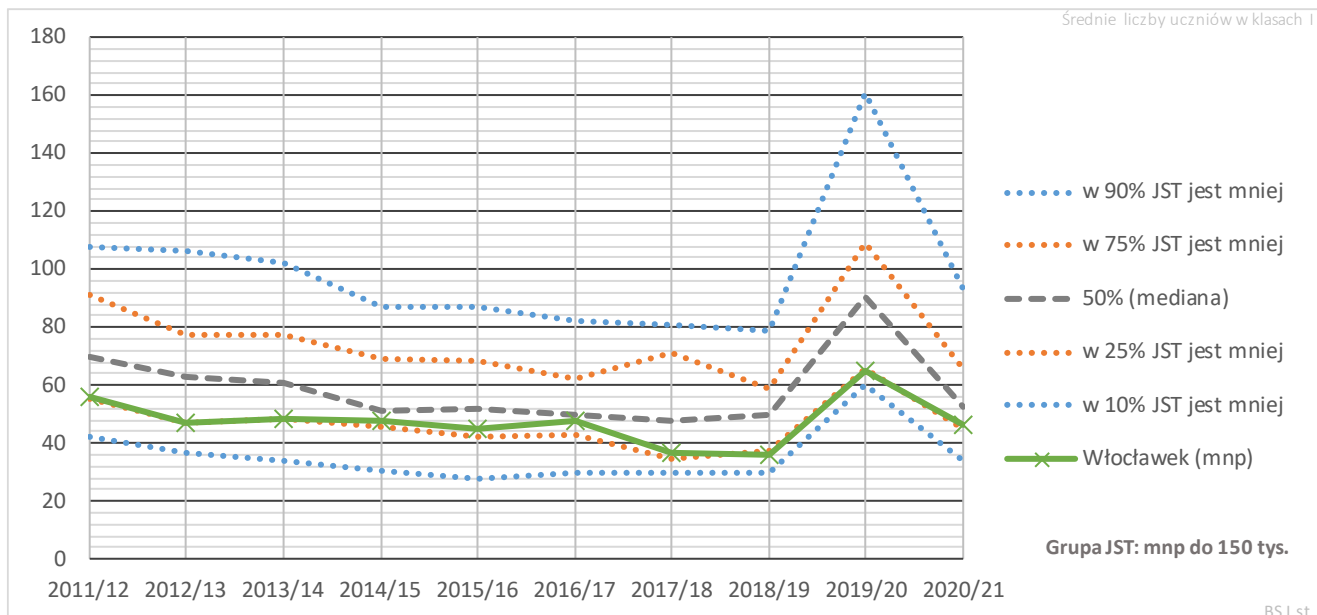

Średnia wielkość szkoły branżowej we Włocławku jest mała w porównaniu ze średnią wielkością szkół branżowych w innych miastach (zob. wykres 111).

Wykres 111. Liczba uczniów przypadających na jedną BS I st./ZSZ prowadzoną przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

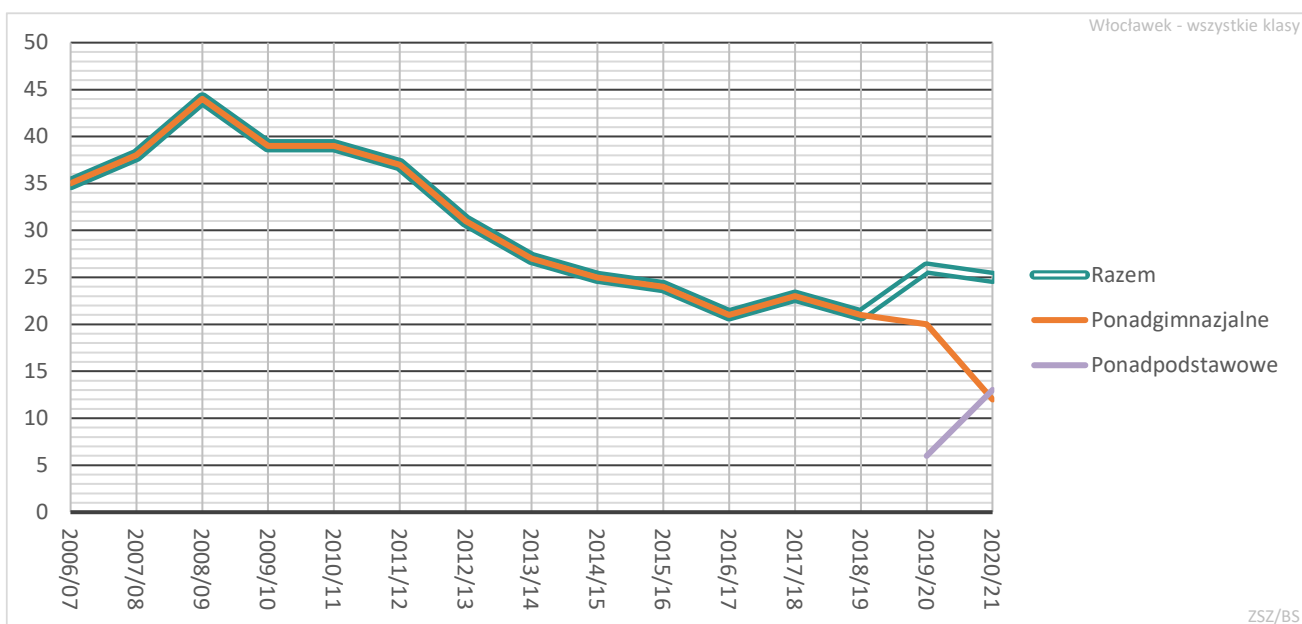

Wykres 112. Liczba uczniów klas pierwszych przypadających na jedną BS I st./ZSZ prowadzoną przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

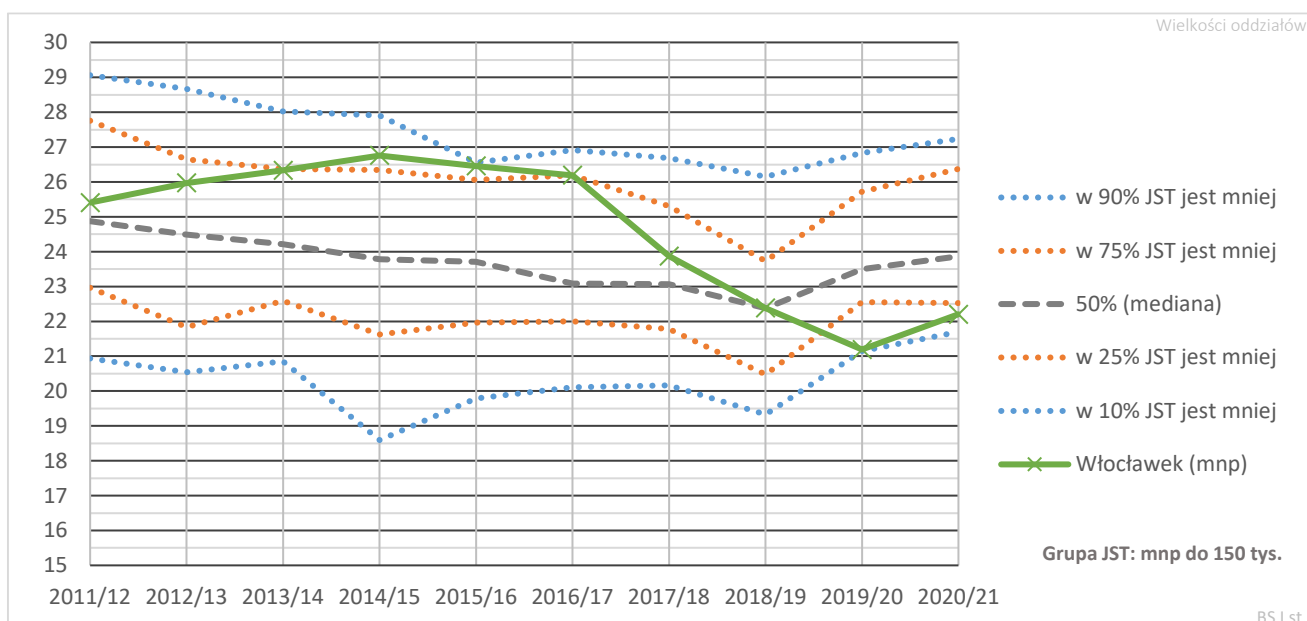
7.6.2. Oddziały w ZSZ i BS I st.

Wykres 113. Łączna liczba oddziałów BS I st./ZSZ

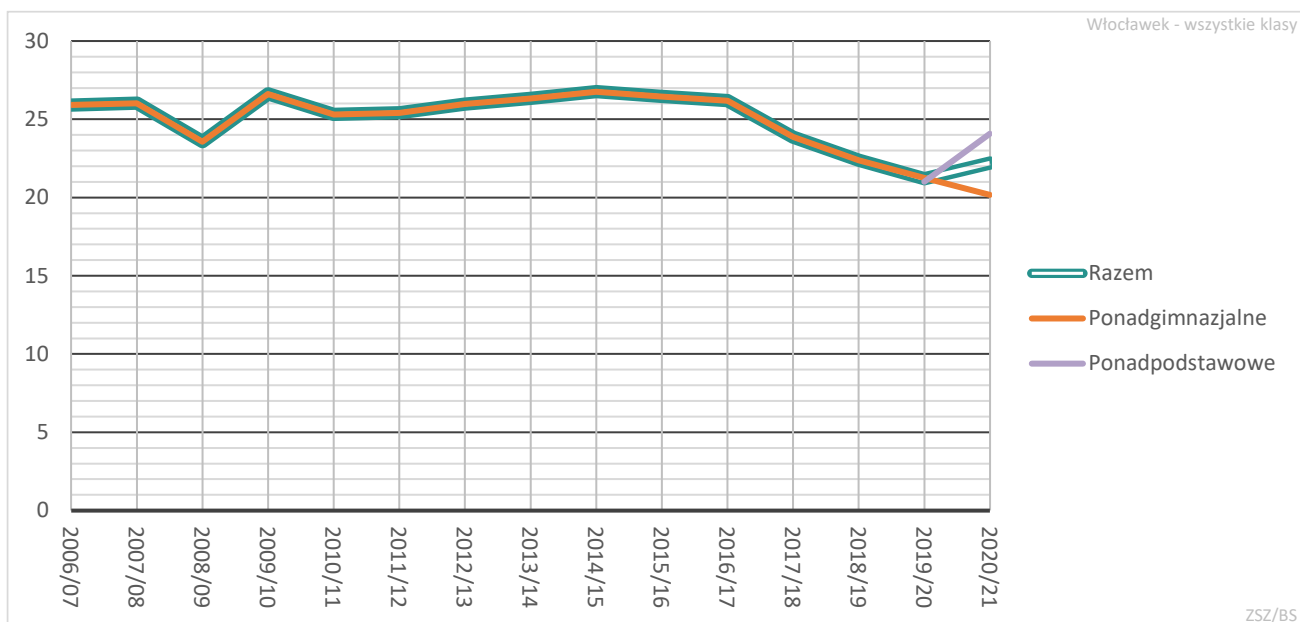

Oddziały szkół branżowych w przeszłości były bardzo duże, a obecnie są znacznie mniejsze niż mediana wyliczona dla podobnych miast (zob. wykres 114). Szczególnie małe były w roku szkolnym 2019/20.

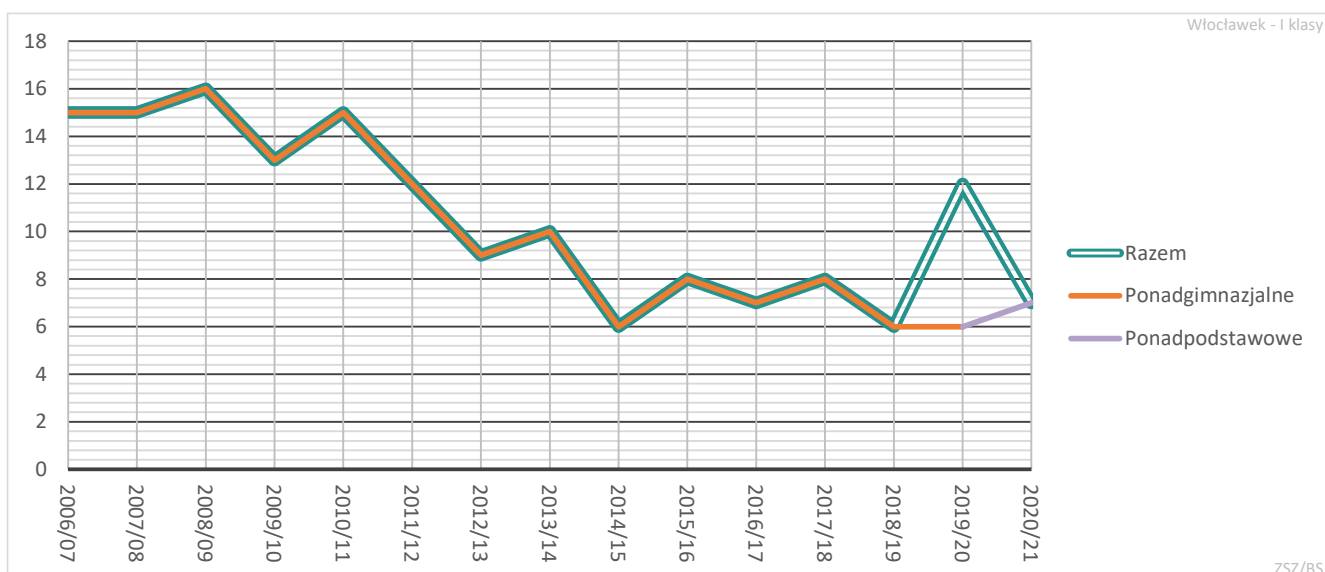
Wykres 114. Średnia wielkość oddziału BS I st./ZSZ prowadzonej przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 115. Średnia wielkość oddziałów BS I st./ZSZ

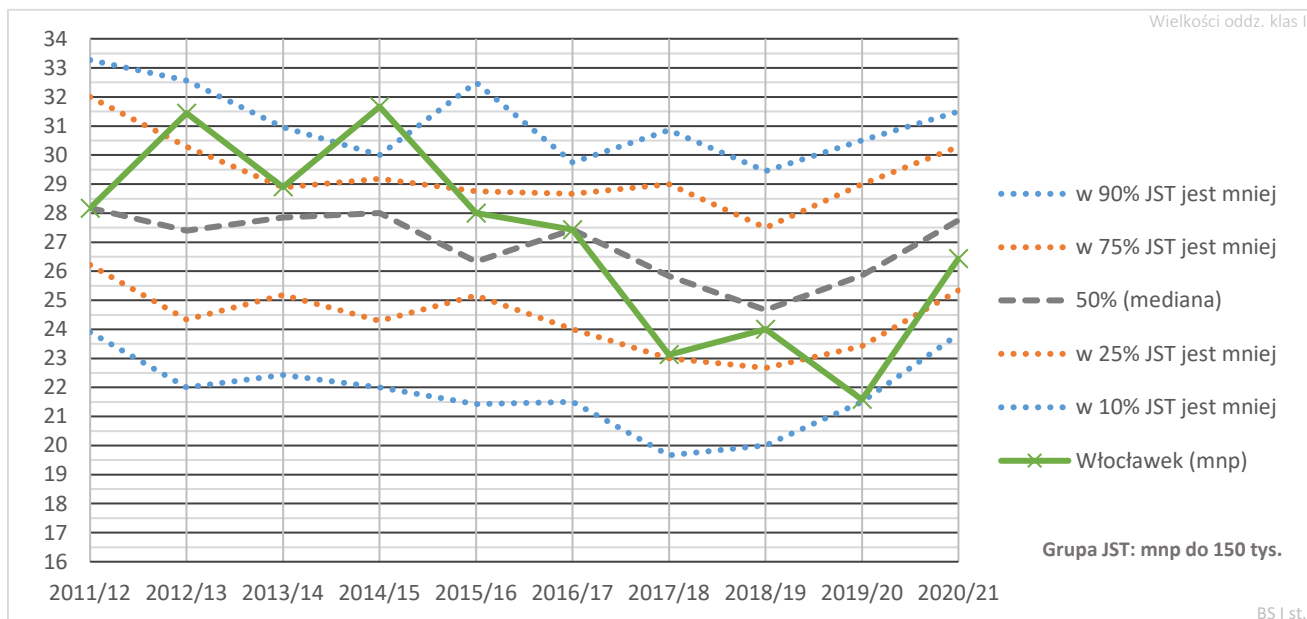

Wykres 116. Łączna liczba oddziałów klas pierwszych BS I st./ZSZ prowadzonych przez JST

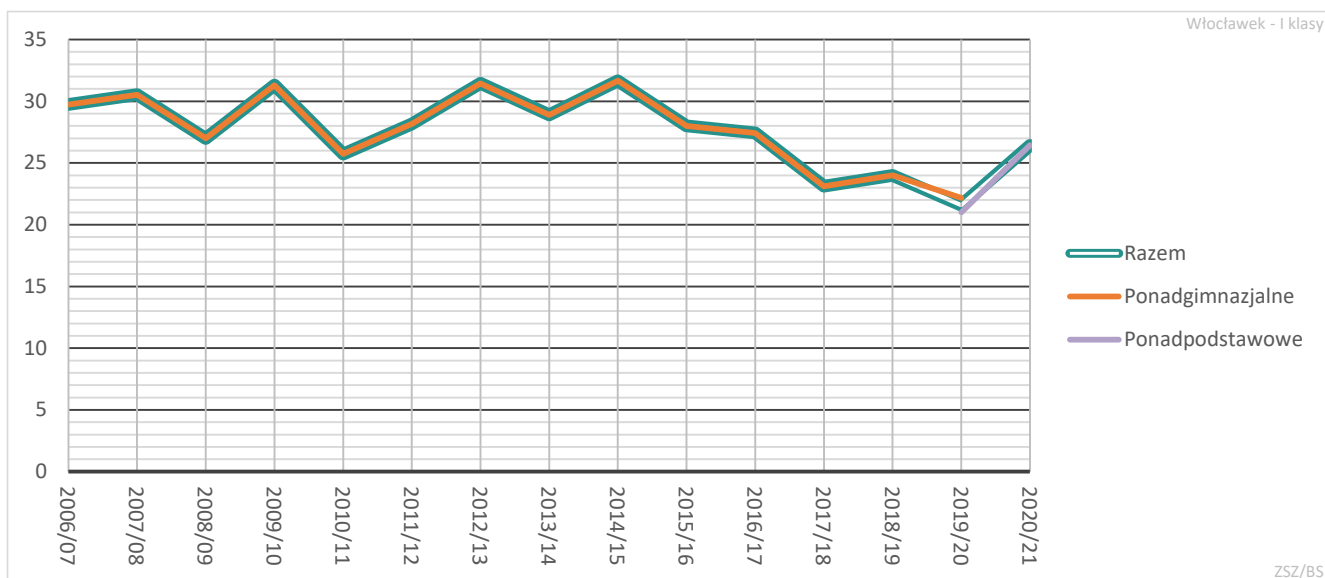

Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej w szkołach branżowych podlegała sporym zmianom, zasadniczo do roku 2015/16 oddziały te były większe od przeciętnych w grupie porównawczej, a od roku 2017/18 ich wielkości sytuują się poniżej mediany.

Wykres 117. Średnia wielkość oddziału klasy pierwszej BS I st./ZSZ prowadzonej przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

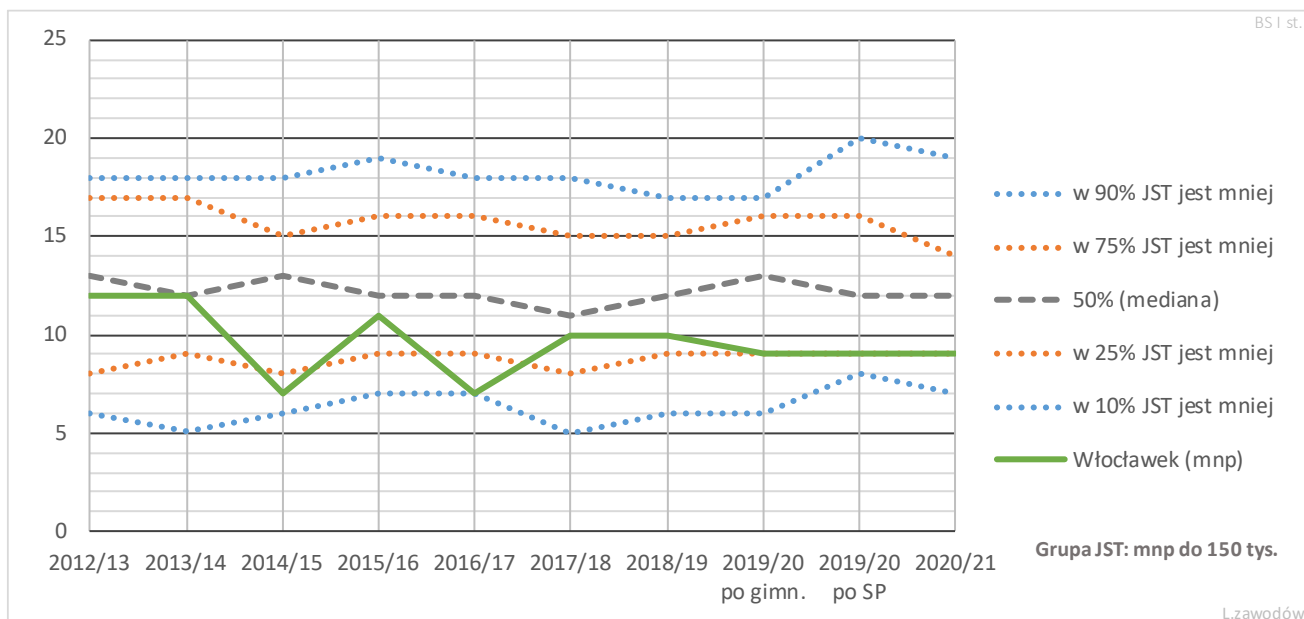
Wykres 118. Średnia wielkość oddziałów klasy pierwszej BS I st./ZSZ

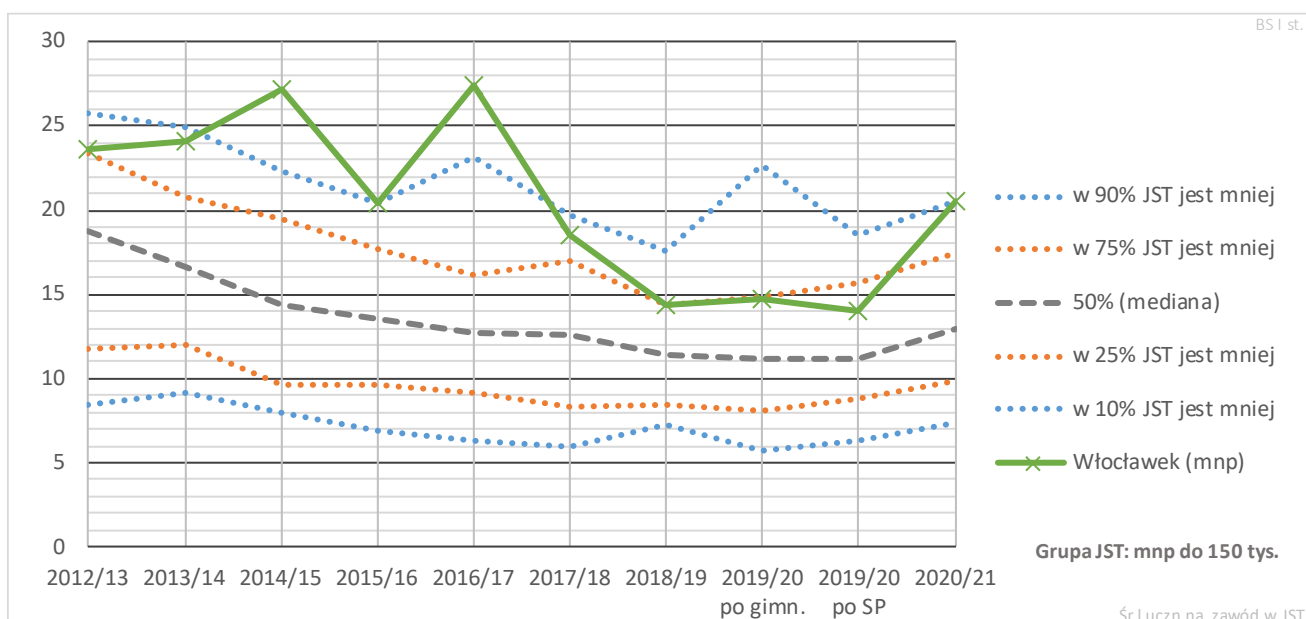
7.6.3. Zawody w ZSZ i BS I st.

Włocławek oferuje uczniom szkół branżowych mniejszą liczbę zawodów niż podobne miasta (zob. wykresy 119). Liczba uczniów przypadających na jeden zawód jest w porównaniu z innymi miastami duża (zob. wykres 119).

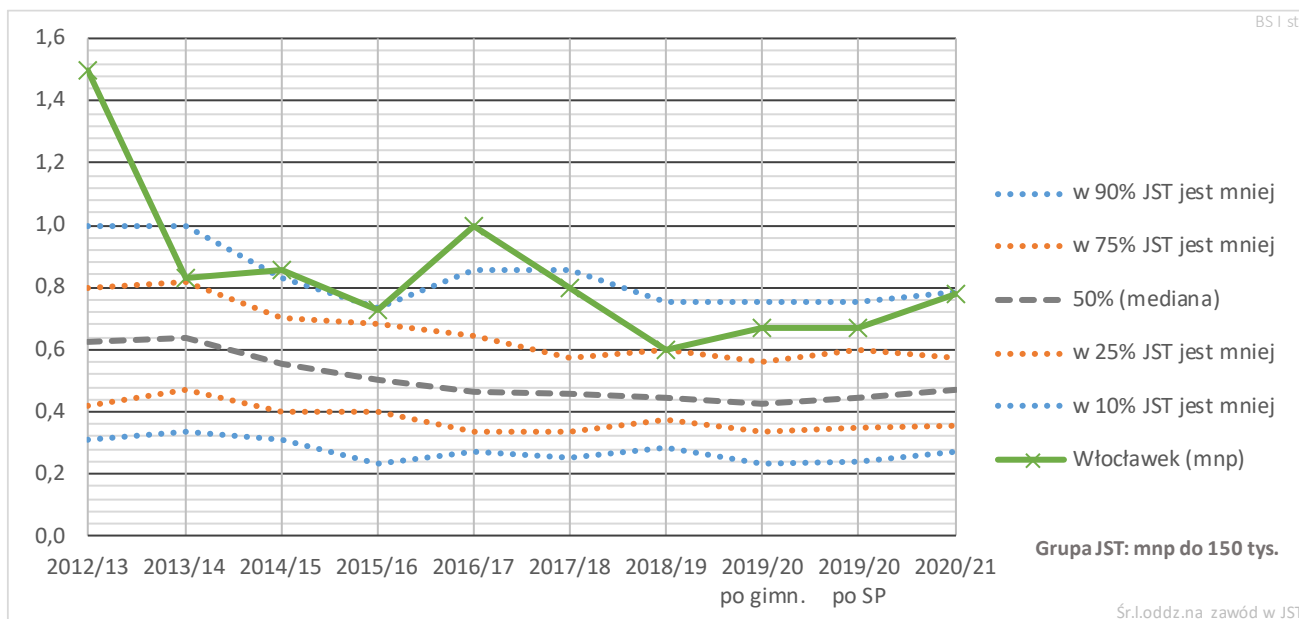
Wykres 119. Liczba zawodów w klasach pierwszych BS I st./ZSZ prowadzonych przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 120. Liczba uczniów przypadających na jeden zawód w klasach pierwszych BS I st./ZSZ prowadzonych przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 121. Liczba oddziałów przypadających na jeden zawód w klasach pierwszych BS I st./ZSZ prowadzonych przez samorząd – Włocławek na tle podobnych JST¹⁴

Liczba zawodów, w których kształcą się uczniowie w BS I st./ZSZ Włocławka, jest wyraźnie niższa niż kiedyś (zob. tabela 34).

¹⁴ Wysoka wartość wskaźnika w roku 2012/13 wynika z błędu w danych SIO.

Tabela 34. Liczby uczniów klas pierwszych BS I st./ZSZ kształcących się w poszczególnych zawodach – szkoły prowadzone przez JST

Zawód	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 po gimn.	2019/20 po SP	2020/21
Betoniarz-zbrojarz (711402)	14	30	17	22	23	25	17	8		8						
Cukiernik (751201)		15														
Elektromechanik (741201)			12	15	10	15	14	12								
Elektromechanik pojazdów samochodowych (741203)	30	39	53	30	57	42	31	55	41	32	33	17	18	16	14	32
Elektryk (741103)	29	28	12	17	11	14	14	15		13		16				24
Fryzjer (514101)	43	62	61	58	46	28	32	36	35	31	29	18	22	26	18	24
Inny (10102)		12	18													
Kelner (513101)																15
Kierowca mechanik (832201)												12	12	14	27	27
Kucharz (512001)	76	32					31	30	26	30	29	31	2	20	22	10
Kucharz małej gastronomii (51205)			62	66	63	59										
Malarz-tapeciarz (71305)	16	19	14													
Mechanik pojazdów samochodowych (723103)	110	80	51	58	55	52	32	29	27	30	33	31	30	32	14	29
Mechanik-monter maszyn i urządzeń (723310)	20	15														
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych (71302)	25	30	10	14	18											
Monter sieci i instalacji sanitarnych (712618)															5	7
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616)							15	14		6						
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (7125)							31	30	27	35	30	28	29	22	13	17
Monter-elektronik (742102)										11						
Murarz (71206)	25	30	16	20		10										
Murarz-tylnik (711204)													2	1		
Operator obrabiarek skrawających (722307)	23	15				10	15	14	17	16	21	12	18		8	
Piekarz (751204)		13														
Posadzkarz (71305)		7	14	13												
Sprzedawca (522301)	35	31	31	33	52	31	34	32				2		1		
Stolarz (752205)													1	1		
Ślusarz (722204)			31	30	21	6	17	14	17	12	17	18	10		5	
Technolog robót wykończeniowych w budownictwie (71306)			30	31	30	46										
Razem uczniowie	446	458	432	407	386	338	283	289	190	224	192	185	144	133	126	185
Razem zawody	12	16	15	13	11	12	12	12	7	11	7	10	10	9	9	9

W dwóch niesamorządowych szkołach branżowych na terenie miasta (szkoły Start i Cogito) uczy się więcej niż 1/3 uczniów szkół branżowych w mieście. To dużo i z pewnością ma to – z ekonomicznego punktu widzenia - negatywny wpływ na organizację szkół branżowych w mieście. Trudno jednak coś zmienić w tym zakresie.

Tabela 35. Liczby uczniów klas pierwszych BS I st./ZSZ kształcących się w poszczególnych zawodach – szkoły prowadzone przez inne podmioty

Zawód	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 po gimn.	2019/20 po SP	2020/21
Blacharz (721301)											1					
Cukiernik (751201)											1	4	1	4	6	3
Elektromechanik (741201)															2	
Elektromechanik pojazdów samochodowych (741203)														2	2	1
Elektronik (742117)												2		3	4	
Elektryk (741103)											1	6	6	2		
Fotograf (343101)												1	2	1		3
Fryzjer (514101)											19	11	10	8	19	12
Kelner (513101)															3	
Kucharz (512001)							9	10	6	8	24	13	9	11	7	17
Lakiernik (713201)											1		1			
Lakiernik samochodowy (713203)														1	1	2
Mechanik pojazdów samochodowych (723103)							10	8	9		19	19	11	6	7	12
Mechanik-monter maszyn i urządzeń (723310)														9	11	8
Monter sieci i instalacji sanitarnych (712618)												3				1
Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616)													2			
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905)											2	4	2	4	4	1
Monter-elektronik (742102)													1			
Murarz-tylnik (711204)							8				2	1				3
Operator obrabiarek skrawających (722307)														2	2	3
Piekarz (751204)																2
Pracownik obsługi hotelowej (962907)														1	3	1
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej (911205)												1				
Sprzedawca (522301)							9	11	14	11	28	21	24	32	14	24
Stolarz (752205)											3	1			1	2
Ślusarz (722204)								3	8	7		8	6	3	3	11
Wędliniarz (751107)											1					
Razem uczniowie	0	0	0	0	0	0	36	32	37	26	102	95	75	93	89	106
Razem zawody	0	0	0	0	0	0	4	4	4	3	12	14	12	16	16	17

Tabela 36 przedstawia liczby uczniów kształcących się w różnych zawodach według arkuszy organizacyjnych z roku 2020/21.

Tabela 36. Uczniowie szkół branżowych w podziale na zawody i klasy w roku szkolnym 2020/21

	BS po SP		BS po gimnazjum		Razem	
	1	2	2	3		
Zespół Szkół Budowlanych		25	21	24	33	103
101[02] - Inny (zawód)				5	7	12
712618 - Monter sieci i instalacji sanitarnych		8	5			13
712905 - Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie		17	16	19	26	78
Zespół Szkół Chemicznych		51	39	42	16	148
512001 - Kucharz		11	22	18		51
513101 - Kelner		15				15
514101 - Fryzjer		25	17	24	16	82
Zespół Szkół Elektrycznych		25				25
741103 - Elektryk		25				25
Zespół Szkół Samochodowych		80	54	52	50	236
723103 - Mechanik pojazdów samochodowych		27	15	26	27	95
741203 - Elektromechanik pojazdów samochodowych		30	15	14	16	75
832201 - Kierowca mechanik		23	24	12	7	66
Zespół Szkół Technicznych			15		25	40
722204 - Ślusarz			6		9	15
722307 - Operator obrabiarek skrawających			9		16	25
Suma końcowa		181	129	118	124	552

7.7. Udział uczniów z oddziałów integracyjnych i sportowych w ogólnej liczbie uczniów

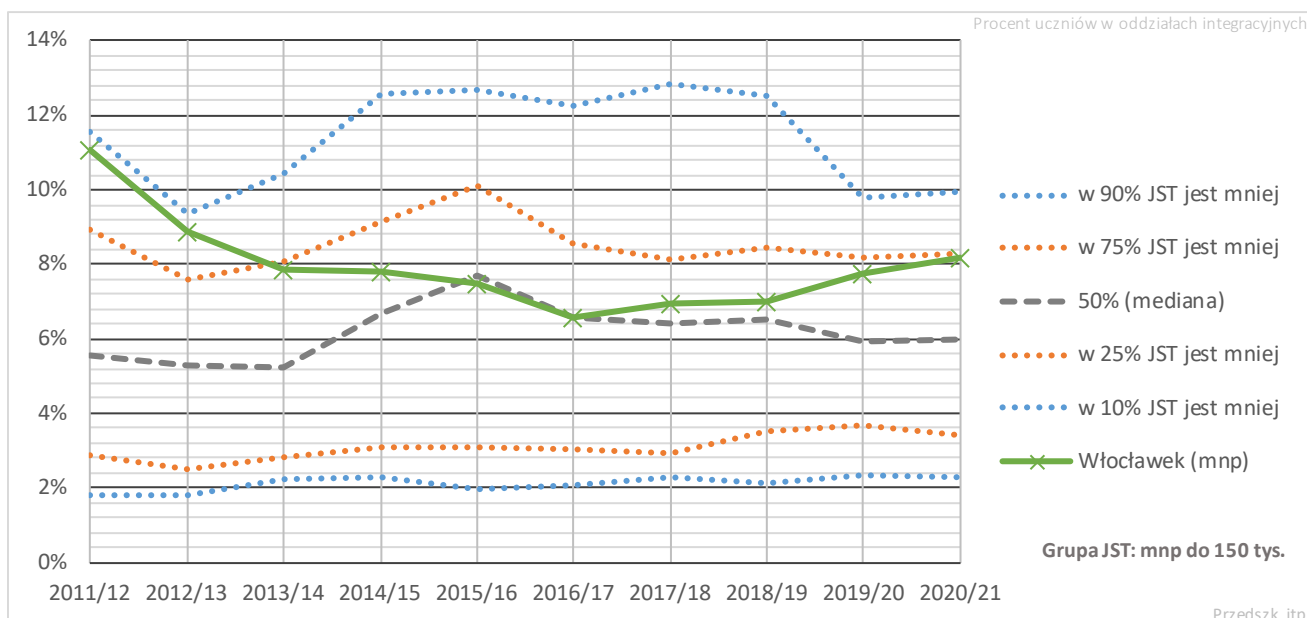
Na wartości wskaźnika liczby uczniów i dzieci przedszkolnych przypadających na jeden etat nauczycielski bardzo mocno wpływa liczba oddziałów integracyjnych i sportowych wśród wszystkich oddziałów, gdyż w oddziałach tych liczba godzin jest większa (dodatkowe zajęcia sportowe, nauczyciele wspomagający i dodatkowe podziały na grupy w oddziałach integracyjnych), a dodatkowo oddziały integracyjne są mniejsze od typowych oddziałów ogólnodostępnych. Dlatego warto porównać udziały uczniów takich oddziałów z innymi samorządami.

Na poniższych wykresach widać, że we Włocławku odsetki przedszkolaków i uczniów oddziałów integracyjnych są wyraźnie większe, niż w podobnych miastach. Aż 75% miast z grupy porównawczej ma mniejszy udział uczniów oraz wychowanków w przedszkolnych oddziałach integracyjnych niż Włocławek.

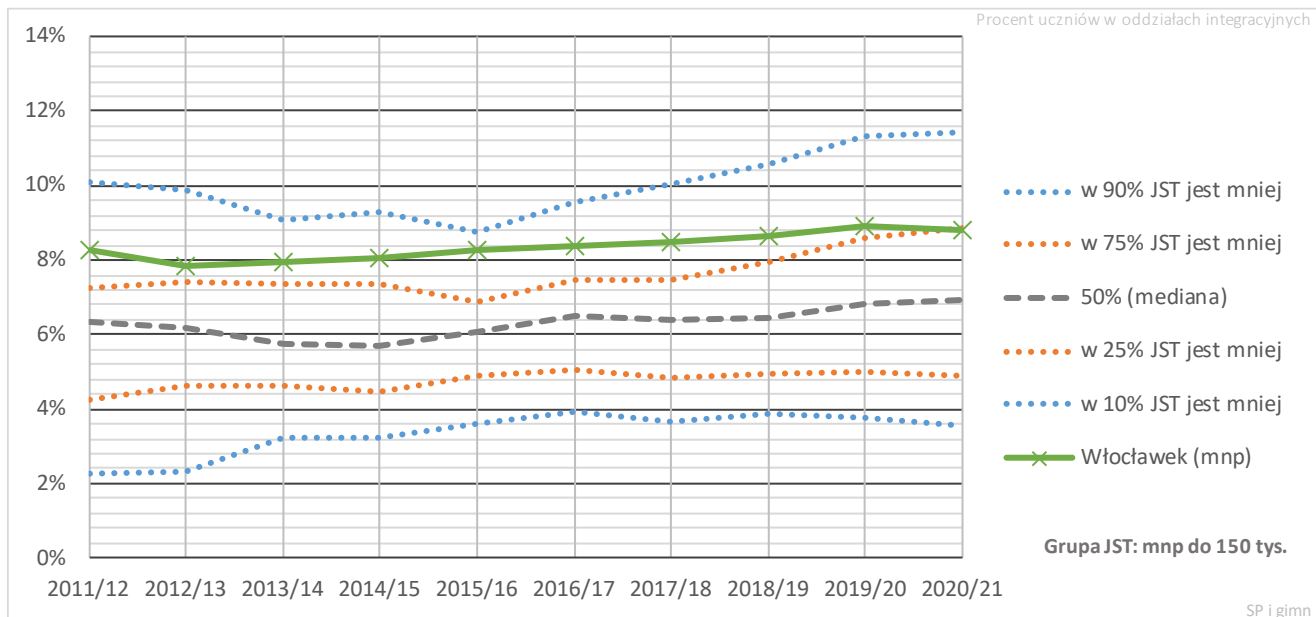
Szczególnie zwraca uwagę ogromny wzrost udziału uczniów z oddziałów integracyjnych wśród wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych w ciągu ostatnich trzech lat. Jest to wzrost niemal dwukrotny. Jego wartość we Włocławku w roku szkolnym 2020/21 to niemal 6%, podczas gdy mediana dla podobnych miast wynosi nieco ponad 1,5%.

Duży udział uczniów i wychowanków przedszkoli w oddziałach integracyjnych wśród wszystkich uczniów przyczynia się do niskiej liczby uczniów przypadających na jednego nauczyciela.

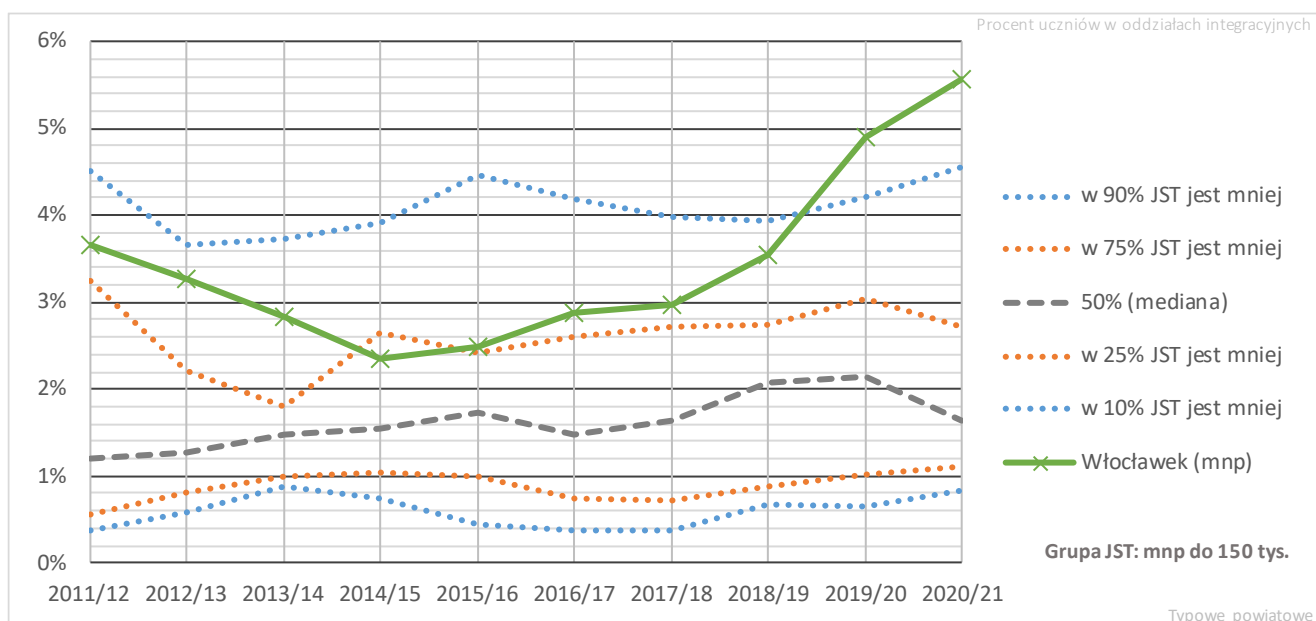
Wykres 122. Procent dzieci w oddziałach integracyjnych w ogólnej liczbie wychowanków przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w SP – Włocławek na tle podobnych JST

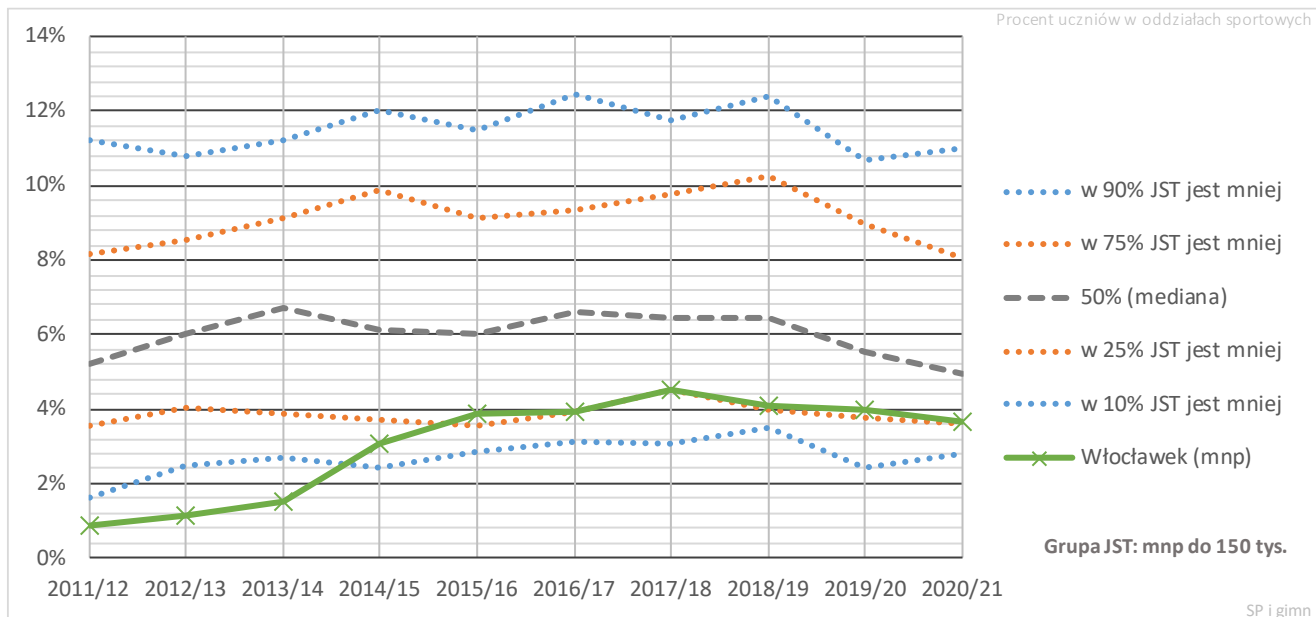
Wykres 123. Procent uczniów w oddziałach integracyjnych w ogólnej liczbie uczniów szkół podstawowych i gimnazjów – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 124. Procent uczniów w oddziałach integracyjnych w ogólnej liczbie uczniów liceów, techników i BS I st. / ZSZ – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 125. Procent uczniów w oddziałach sportowych w ogólnej liczbie uczniów szkół podstawowych i gimnazjów – Włocławek na tle podobnych JST

Udział uczniów klas sportowych wśród wszystkich uczniów jest wyraźnie mniejszy niż w większości podobnych miast.

8. Analiza porównawcza organizacji szkół i przedszkoli w roku szkolnym 2020/21

W ogólnodostępnych szkołach dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/21 we Włocławku uczyło się 12 883 uczniów. Dodatkowo 142 uczniów uczęszczało do ogólnokształcącej szkoły muzycznej.

W przedszkolach było 2207 dzieci i dodatkowo 221 dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

W szkole policealnej w CKZiU w roku szkolnym 2020/21 było 42 słuchaczy, a w liceum dla dorosłych, także wchodzącym w skład CKZiU – 71.

Tabela 37. Liczby uczniów w ogólnodostępnych szkołach dla dzieci i młodzieży

Szkoła podstawowa	6 595
Liceum ogólnokształcące	2 507
Technikum	3 229
Branżowa szkoła I stopnia	552
Razem	12 883

Tabela 38. Liczby uczniów oraz wychowanków przedszkoli w poszczególnych szkołach, przedszkolach oraz zespołach szkół

	Oddziały przedszkolne	Przedszkole	SP	LO po gimnazjum	LO po SP	Technikum po SP	Technikum po gimnazjum	BS I stopnia po SP	BS I stopnia po gimnazjum	Razem
PP4		74								74
PP8		114								114
PP9		123								123
PP12		100								100
PP13		98								98
PP14		96								96
PP16		97								97
PP17		125								125
PP19		92								92
PP22		65								65
PP25		95								95
PP26		100								100
PP27		74								74
PP29		68								68
PP30		150								150
PP32		137								137
PP35		163								163
PP36		138								138
SP 2	25		769							794
SP3	25		338							363
SP 5			439							439
SP7	49		281							330
SP10	25		445							470
SP12			469							469
SP14			640							640
SP18			256							256
SP 19	25		420							445
SP22			625							625
SP23	25		693							718
ZSP 01	47	99	767							913
ZS8		96	232							328
ZS11		94	221							315
ZS3		9								9
ILO				298	256					554
IILO				281	291					572
IIILO				330	347					677
ZS4				268	293					561
ZSB						91	127	46	57	321
ZSCH						222	363	90	58	733
ZSEk.						216	386			602
ZSEI.						294	485	25		804
ZSS				72	71	176	258	134	102	813
ZST						241	370	15	25	651
Razem	221	2 207	6 595	1 249	1 258	1 240	1 989	310	242	15 311

8.1. Liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziałów

8.1.1. Przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych

W tabeli poniżej zestawiono liczby uczniów i oddziałów oraz średnie liczebności oddziałów w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych. W zdecydowanej większości przedszkoli oddziały są bliskie maksymalnej dopuszczalnej prawem wielkości. Wyróżnia się tu tylko Przedszkole nr 29, w którym oddziały są wyraźnie mniejsze. Można zatem uznać, że organizacja wielkości oddziałów przedszkolnych w mieście jest optymalna.

Tabela 39. Liczby uczniów, oddziałów i średnie liczebności oddziały w przedszkolach oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach (bez oddziałów specjalnych)

	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Śr. liczebność oddz.
Oddziały ogólnodostępne	2224	92	24,2
Przedszkole Publiczne Nr 4	74	3	24,7
Przedszkole Publiczne nr 8 z oddziałami integracyjnymi	94	4	23,5
Przedszkole Publiczne Nr 9	123	5	24,6
Szkoła Podstawowa Nr 10	25	1	25,0
Przedszkole Publiczne Nr 12	100	4	25,0
Przedszkole Publiczne Nr 13	98	4	24,5
Przedszkole Publiczne nr 14	96	4	24,0
Przedszkole Publiczne Nr 16	97	4	24,3
Przedszkole Publiczne Nr 17	125	5	25,0
Przedszkole Publiczne Nr 19	92	4	23,0
Przedszkole Publiczne Nr 22	25	1	25,0
Przedszkole Publiczne Nr 25	75	3	25,0
Przedszkole Publiczne Nr 26	100	4	25,0
Przedszkole Publiczne Nr 27	74	3	24,7
Przedszkole Publiczne Nr 29	68	4	17,0
Przedszkole Publiczne Nr 30	150	6	25,0
Przedszkole Publiczne Nr 32	99	4	24,8
Przedszkole Publiczne Nr 35	125	5	25,0
Przedszkole Publiczne Nr 36	99	4	24,8
Szkoła Podstawowa Nr 19	25	1	25,0
Szkoła Podstawowa Nr 2	25	1	25,0
Szkoła Podstawowa Nr 23	25	1	25,0
Szkoła Podstawowa Nr 3	25	1	25,0
Szkoła Podstawowa Nr 7	49	2	24,5
Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1	146	6	24,3
Zespół Szkół Nr 11	94	4	23,5
Zespół Szkół Nr 8	96	4	24,0
Oddziały integracyjne	195	10	19,5
Przedszkole Publiczne nr 8 z oddziałami integracyjnymi	20	1	20,0
Przedszkole Publiczne Nr 22	40	2	20,0
Przedszkole Publiczne Nr 25	20	1	20,0
Przedszkole Publiczne Nr 32	38	2	19,0
Przedszkole Publiczne Nr 35	38	2	19,0
Przedszkole Publiczne Nr 36	39	2	19,5
Razem	2419	102	23,7

Warto zwrócić uwagę, że wszystkie oddziały przedszkolne przy szkołach są duże. Oznacza to, że ich przeniesienie do przedszkoli w roku szkolnym 2021/22 nie przyniesie istotnych oszczędności, a jeśli oddziały w przedszkolach będą pracowały dłużej niż pracują oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych (co jest bardzo prawdopodobne), to będzie to rozwiązanie droższe.

8.1.2. Szkoły podstawowe

W czerwcu roku szkolnego 2020/21 w ogólnodostępnych szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez miasto Włocławek (nie licząc ogólnokształcącej szkoły muzycznej) uczyło się 6595 uczniów (zob. tabela 40), z czego 576 w oddziałach integracyjnych, a 267 w oddziałach sportowych. Największymi szkołami w mieście są SP 2 oraz szkoła podstawowa w ZSP 01, w których uczy się ponad 700 uczniów. Najmniejszymi placówkami są SP7, SP18 oraz szkoły w zespołach ZS8 oraz ZS11, w których uczy się mniej niż 300 uczniów.

W szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży są 324 oddziały (zob. tabela 41). Oddziały w szkołach podstawowych we Włocławku są małe. Średnia liczebność oddziałów ogólnodostępnych w roku szkolnym 2020/21 wynosiła zaledwie 20,8 ucznia na oddział. Aż 31 oddziałów ogólnodostępnych w szkołach podstawowych to oddziały 16-osobowe lub mniejsze. Bardzo małe kilkunastoosobowe oddziały zdarzają się nie tylko w małych szkołach, w których trudniej o optymalną organizację, ale także w szkołach większych, takich jak SP3 (zob. tabela 76) czy SP12 (zob. tabela 83).

Mała liczebność oddziałów w szkołach podstawowych jest ważną przyczyną wysokich kosztów utrzymania tych szkół.

Tabela 40. Liczby uczniów szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży we Włocławku (bez uczniów szkół specjalnych i szkoły muzycznej) w podziale na typy oddziałów, klasy i placówki.

	SP 2	SP3	SP 5	SP7	SP10	SP12	SP14	SP18	SP 19	SP22	SP23	ZSP 01	ZS8	ZS11	Razem
ogólnodostępny	769	338		281	445	447	535	256	420	625	672	511	232	221	5 752
1	106	50		48	52	49	49	22	48	65	70	77	26	27	689
2	91	41		33	54	43	63	28	50	84	84	39	32	29	671
3	94	38		32	46	61	84	20	51	73	81	72	23	25	700
4	99	30		39	45	59	64	18	54	63	61	51	30	26	639
5	60	51		18	57	43	37	37	39	47	41	45	16	15	506
6	128	49		43	69	81	80	41	72	91	109	83	40	43	929
7	112	41		33	60	68	87	58	58	116	126	66	43	35	903
8	79	38		35	62	43	71	32	48	86	100	78	22	21	715
integracyjny			439								21	116			576
1			54												54
2			45									16			61
3			48									9			57
4			57								21	20			98
5			31									17			48
6			82									17			99
7			49									19			68
8			73									18			91
sportowy						22	105					140			267
1							24					18			42
2							22					19			41
3												22			22
4												16			16
6							18					22			40
7							23					43			66
8						22	18								40
Razem	769	338	439	281	445	469	640	256	420	625	693	767	232	221	6 595

Tabela 41. Liczby oddziałów szkół dla młodzieży we Włocławku (bez uczniów szkoły muzycznej) w podziale na klasy, typy oddziałów i poszczególne placówki

	SP 2	SP3	SP 5	SP7	SP10	SP12	SP14	SP18	SP 19	SP22	SP23	ZSP 01	ZS8	ZS11	Razem
ogólnodostępny	35	18		15	22	22	25	14	20	28	31	23	12	12	277
1	5	2		2	2	2	2	1	2	3	3	4	1	2	31
2	4	2		2	3	2	3	2	2	4	4	2	2	2	34
3	4	2		2	3	3	4	1	2	3	4	3	1	1	33
4	4	2		2	2	3	3	1	3	3	3	2	2	1	31
5	3	3		1	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1	26
6	6	3		2	3	4	4	2	4	4	5	4	2	2	45
7	5	2		2	3	4	4	3	3	5	6	3	2	2	44
8	4	2		2	3	2	3	2	2	4	4	3	1	1	33
integracyjny			26								1	7			34
1			3												3
2			3									1			4
3			3									1			4
4			3								1	1			5
5			2									1			3
6			5									1			6
7			3									1			4
8			4									1			5
sportowy						1	5					7			13
1							1					1			2
2							1					1			2
3												1			1
4												1			1
6							1					1			2
7							1					2			3
8						1	1								2
Razem	35	18	26	15	22	23	30	14	20	28	32	37	12	12	324

Tabela 42. Średnie liczebności oddziałów szkół dla młodzieży we Włocławku (bez uczniów szkoły muzycznej) w podziale na typy, klasy i poszczególne placówki.

	SP 2	SP3	SP 5	SP7	SP10	SP12	SP14	SP18	SP 19	SP22	SP23	ZSP 01	ZS8	ZS11	Razem
ogólnodostępny	22,0	18,8		18,7	20,2	20,3	21,4	18,3	21,0	22,3	21,7	22,2	19,3	18,4	20,8
1	21,2	25,0		24,0	26,0	24,5	24,5	22,0	24,0	21,7	23,3	19,3	26,0	13,5	22,2
2	22,8	20,5		16,5	18,0	21,5	21,0	14,0	25,0	21,0	21,0	19,5	16,0	14,5	19,7
3	23,5	19,0		16,0	15,3	20,3	21,0	20,0	25,5	24,3	20,3	24,0	23,0	25,0	21,2
4	24,8	15,0		19,5	22,5	19,7	21,3	18,0	18,0	21,0	20,3	25,5	15,0	26,0	20,6
5	20,0	17,0		18,0	19,0	21,5	18,5	18,5	19,5	23,5	20,5	22,5	16,0	15,0	19,5
6	21,3	16,3		21,5	23,0	20,3	20,0	20,5	18,0	22,8	21,8	20,8	20,0	21,5	20,6
7	22,4	20,5		16,5	20,0	17,0	21,8	19,3	19,3	23,2	21,0	22,0	21,5	17,5	20,5
8	19,8	19,0		17,5	20,7	21,5	23,7	16,0	24,0	21,5	25,0	26,0	22,0	21,0	21,7
integracyjny			16,9								21,0	16,6			16,9
1			18,0												18,0
2			15,0									16,0			15,3
3			16,0									9,0			14,3
4			19,0								21,0	20,0			19,6
5			15,5									17,0			16,0
6			16,4									17,0			16,5
7			16,3									19,0			17,0
8			18,3									18,0			18,2
sportowy						22,0	21,0					20,0			20,5
1							24,0					18,0			21,0
2							22,0					19,0			20,5
3												22,0			22,0
4												16,0			16,0
6							18,0					22,0			20,0
7							23,0					21,5			22,0
8						22,0	18,0								20,0
Razem	22,0	18,8	16,9	18,7	20,2	20,4	21,3	18,3	21,0	22,3	21,7	20,7	19,3	18,4	20,4

8.1.3. Licea ogólnokształcące

W czerwcu roku szkolnego 2020/21 w liceach ogólnokształcących dla młodzieży prowadzonych przez miasto Włocławek uczyło się 2507 uczniów (zob. tabela 43), z czego 210 w oddziałach integracyjnych, a 89 w oddziałach dwujęzycznych.

W liceach ogólnokształcących dla dzieci i młodzieży jest 91 oddziałów, w tym 8 integracyjnych.

Średnia liczebność oddziałów ogólnodostępnych w liceach wynosi 29,1. Najmniejsze oddziały ogólnodostępne są w ZS4 i ILO, a największe w IIILO.

Tabela 43. Liczby uczniów liceów ogólnokształcących dla dzieci i młodzieży we Włocławku w podziale na typy oddziałów, klasy i placówki.

	ILO	IILO	IIILO	ZS4	ZSS	Razem
ogólnodostępny	554	572	540	542		2 208
LO po gimnazjum	298	281	300	268		1 147
2	119	148	124	179		570
3	179	133	176	89		577
LO po SP	256	291	240	274		1 061
1	140	148	120	144		552
2	116	143	120	130		509
dwujęzyczny			89			89
LO po gimnazjum			30			30
2			30			30
LO po SP			59			59
1			29			29
2			30			30
integracyjny			48	19	143	210
LO po gimnazjum					72	72
2					39	39
3					33	33
LO po SP			48	19	71	138
1			17		36	53
2			31	19	35	85
Razem	554	572	677	561	143	2 507

Tabela 44. Liczby oddziałów liceów ogólnokształcących dla dzieci i młodzieży we Włocławku w podziale na typy oddziałów, klasy i placówki.

	ILO	IILO	IIILO	ZS4	ZSS	Razem
ogólnodostępny	19	20	18	19		76
LO po gimnazjum	10	10	10	9		39
2	4	5	4	6		19
3	6	5	6	3		20
LO po SP	9	10	8	10		37
1	5	5	4	5		19
2	4	5	4	5		18
dwujęzyczny			3			3
LO po gimnazjum			1			1
2			1			1
LO po SP			2			2
1			1			1
2			1			1
integracyjny			3	1	8	12
LO po gimnazjum					4	4
2					2	2
3					2	2
LO po SP			3	1	4	8
1			1		2	3
2			2	1	2	5
Razem	19	20	24	20	8	91

Tabela 45. Średnie liczebności oddziałów liceów ogólnokształcących dla dzieci i młodzieży we Włocławku w podziale na typy oddziałów, klasy i placówki.

	ILO	IILO	IIILO	ZS4	ZSS	Razem
ogólnodostępny	29,2	28,6	30,0	28,5		29,1
LO po gimnazjum	29,8	28,1	30,0	29,8		29,4
2	29,8	29,6	31,0	29,8		30,0
3	29,8	26,6	29,3	29,7		28,9
LO po SP	28,4	29,1	30,0	27,4		28,7
1	28,0	29,6	30,0	28,8		29,1
2	29,0	28,6	30,0	26,0		28,3
dwujęzyczny			29,7			29,7
LO po gimnazjum			30,0			30,0
2			30,0			30,0
LO po SP			29,5			29,5
1			29,0			29,0
2			30,0			30,0
integracyjny			16,0	19,0	17,9	17,5
LO po gimnazjum					18,0	18,0
2					19,5	19,5
3					16,5	16,5
LO po SP			16,0	19,0	17,8	17,3
1			17,0		18,0	17,7
2			15,5	19,0	17,5	17,0
Razem	29,2	28,6	28,2	28,1	17,9	27,5

8.1.4. Technika

W czerwcu roku szkolnego 2020/21 w technikach dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez Włocławek uczyło się 611 uczniów (zob. tabela 46), z czego 126 w oddziałach integracyjnych.

W technikach dla dzieci i młodzieży są 24 oddziały, w tym osiem integracyjnych.

Średnia liczebność oddziałów ogólnodostępnych w technikach wynosi 25,5. Najmniejsze oddziały ogólnodostępne są w ZSS (zaledwie 20-osobowe). Zwracają też uwagę bardzo małe wielkości oddziałów integracyjnych w ZSS, które zgodnie z prawem mogą być 20 osobowe, a w ZSS są średnio mniej niż 16-osobowe.

Tabela 46. Liczby uczniów techników dla dzieci i młodzieży we Włocławku w podziale na typy oddziałów, klasy i placówki

	ZSB	ZSCH	ZSEk.	ZSEI.	ZSS	ZST
ogólnodostępny	218	585	586	779	308	611
Technikum po SP	91	222	216	294	128	241
1	54	126	114	142	66	141
2	37	96	102	152	62	100
Technikum po gimnazjum	127	363	370	485	180	370
2	48	95	114	151	59	117
3	46	145	137	190	63	126
4	33	123	119	144	58	127
integracyjny			16		126	
Technikum po SP					48	
1					19	
2					29	
Technikum po gimnazjum			16		78	
2			16		29	
3					33	
4					16	
Razem	218	585	602	779	434	611

Tabela 47. Liczby oddziałów techników dla dzieci i młodzieży we Włocławku w podziale na typy oddziałów, klasy i placówki

	ZSB	ZSCH	ZSEk.	ZSEI.	ZSS	ZST
ogólnodostępny	10	26	23	30	15	24
Technikum po SP	4	9	9	11	6	9
1	2	5	5	5	3	5
2	2	4	4	6	3	4
Technikum po gimnazjum	6	17	14	19	9	15
2	2	4	4	6	3	5
3	2	7	5	7	3	5
4	2	6	5	6	3	5
integracyjny			1		8	
Technikum po SP					3	
1					1	
2					2	
Technikum po gimnazjum			1		5	
2			1		2	
3					2	
4					1	
Razem	10	26	24	30	23	24

Tabela 48. Średnie liczebności oddziałów techników dla dzieci i młodzieży we Włocławku w podziale na typy oddziałów, klasy i placówki

	ZSB	ZSCH	ZSEk.	ZSEI.	ZSS	ZST
ogólnodostępny	21,8	22,5	25,5	26,0	20,5	25,5
Technikum po SP	22,8	24,7	24,0	26,7	21,3	26,8
1	27,0	25,2	22,8	28,4	22,0	28,2
2	18,5	24,0	25,5	25,3	20,7	25,0
Technikum po gimnazjum	21,2	21,4	26,4	25,5	20,0	24,7
2	24,0	23,8	28,5	25,2	19,7	23,4
3	23,0	20,7	27,4	27,1	21,0	25,2
4	16,5	20,5	23,8	24,0	19,3	25,4
integracyjny			16,0		15,8	
Technikum po SP					16,0	
1					19,0	
2					14,5	
Technikum po gimnazjum			16,0		15,6	
2			16,0		14,5	
3					16,5	
4					16,0	
Razem	21,8	22,5	25,1	26,0	18,9	25,5

8.1.5. Branżowe szkoły I stopnia

W czerwcu roku szkolnego 2020/21 w branżowych szkołach I stopnia dla młodzieży prowadzonych przez miasto Włocławek w 25 oddziałach uczyło się 552 uczniów.

Średnia liczebność oddziałów ogólnodostępnych wynosiła zaledwie 22,1. Najmniejsze oddziały są w ZSB – zaledwie nieco ponad 17-osobowe.

Warto zwrócić uwagę, że w roku szkolnym 2020/21 nie było naboru do klas pierwszych szkoły branżowej w ZST (ale pojawił się on ponownie w roku 2021/22).

Tabela 49. Liczby uczniów branżowych szkół I stopnia we Włocławku w podziale na klasy i placówki

	ZSB	ZSCH	ZSEI.	ZSS	ZST	Razem
BS po SP	46	90	25	134	15	310
1	25	51	25	80		181
2	21	39		54	15	129
BS po gimnazjum	57	58		102	25	242
2	24	42		52		118
3	33	16		50	25	124
Razem	103	148	25	236	40	552

Tabela 50. Liczby oddziałów branżowych szkół I stopnia we Włocławku w podziale na klasy i placówki

	ZSB	ZSCH	ZSEI.	ZSS	ZST	Razem
BS po SP	2	4	1	5	1	13
1	1	2	1	3		7
2	1	2		2	1	6
BS po gimnazjum	4	3		4	1	12
2	2	2		2		6
3	2	1		2	1	6
Razem	6	7	1	9	2	25

Tabela 51. Średnie liczebności branżowych szkół I stopnia we Włocławku w podziale na klasy i placówki

	ZSB	ZSCH	ZSEI.	ZSS	ZST	Razem
BS po SP	23,0	22,5	25,0	26,8	15,0	23,8
1	25,0	25,5	25,0	26,7		25,9
2	21,0	19,5		27,0	15,0	21,5
BS po gimnazjum	14,3	19,3		25,5	25,0	20,2
2	12,0	21,0		26,0		19,7
3	16,5	16,0		25,0	25,0	20,7
Razem	17,2	21,1	25,0	26,2	20,0	22,1

8.2. Liczby uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski

Najlepszym sposobem porównywania organizacji szkół różnych wielkości w kontekście ponoszonych kosztów jest wyznaczanie wskaźnika liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy (im wyższa jest wartość wskaźnika tym tańsza organizacja).

W obliczeniach w tym rozdziale uwzględniono zajęcia realizowane z całymi oddziałami, grupami oddziałowymi oraz międzyoddziałowymi. Analizą objęto tylko oddziały ogólnodostępne. Nie uwzględniono tzw. etatów wsparcia, takich jak obowiązki pedagoga, bibliotekarza itp.¹⁵, a także zajęć rewalidacyjnych i nauczania indywidualnego. Tak wyznaczony wskaźnik pozwala porównać organizację oddziałów ogólnodostępnych w szkołach tego samego typu.

8.2.1. Przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych

W tabeli 52 przedstawiono liczby uczniów przypadające na jeden etat zajęć realizowanych w oddziałach ogólnodostępnych przedszkoli i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Wartość tego wskaźnika jest zdecydowanie najniższa w Przedszkolu nr 29, co ma oczywiście związek z tym, że są tu najmniejsze oddziały. Znacznie tańsza od organizacji przedszkoli jest organizacja oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, co wynika z ich krótszego czasu pracy.

¹⁵ Etaty wsparcia analizujemy w podrozdziale 8.3 *Nauczycielskie etaty wsparcia*.

Tabela 52. Liczba uczniów przypadających na etat zajęć w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych (bez etatów nauczyciela wspomagającego)

Przedszkole Publiczne Nr 4		13,0
Przedszkole Publiczne nr 8 z oddziałami integracyjnymi		12,0
Przedszkole Publiczne Nr 9		12,6
Przedszkole Publiczne Nr 12		13,1
Przedszkole Publiczne Nr 13		11,6
Przedszkole Publiczne nr 14		12,8
Przedszkole Publiczne Nr 16		13,0
Przedszkole Publiczne Nr 17		12,1
Przedszkole Publiczne Nr 19		12,3
Przedszkole Publiczne Nr 22		12,3
Przedszkole Publiczne Nr 25		13,8
Przedszkole Publiczne Nr 26		12,8
Przedszkole Publiczne Nr 27		12,8
Przedszkole Publiczne Nr 29		8,9
Przedszkole Publiczne Nr 30		12,6
Przedszkole Publiczne Nr 32		13,2
Przedszkole Publiczne Nr 35		14,3
Przedszkole Publiczne Nr 36		13,2
Szkoła Podstawowa Nr 2		21,2
Szkoła Podstawowa Nr 3		20,8
Szkoła Podstawowa Nr 7		20,7
Szkoła Podstawowa Nr 10		21,2
Szkoła Podstawowa Nr 19		20,7
Szkoła Podstawowa Nr 23		21,8
Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1		13,9
Zespół Szkół Nr 8		13,7
Zespół Szkół Nr 11		10,4
Razem		13,0

8.2.2. Szkoły podstawowe

W tabeli 53 przedstawiono liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy zajęć z oddziałami w szkołach podstawowych.

Z wartości wskaźnika dla klas 1-8 (kolumna Razem) wynika, że zdecydowanie najtaniej zorganizowane są zajęcia w oddziałach SP2, a najdrożej w SP18, przy czym na poszczególnych etapach organizacja szkół podstawowych jest zróżnicowana. Zajęcia w oddziałach SP18 zorganizowane są o 21,5% drożej niż w SP2.

Tabela 53. Liczby uczniów przypadających na etat zajęć z oddziałami w szkołach podstawowych w podziale na etapy nauczania

	1-3	4-6	7-8	Razem
Szkoła Podstawowa Nr 2	17,6	13,7	10,7	13,9
Szkoła Podstawowa Nr 3	16,6	10,2	9,8	11,8
Szkoła Podstawowa Nr 7	13,9	11,9	8,6	11,5
Szkoła Podstawowa Nr 10	14,6	12,3	9,7	12,1
Szkoła Podstawowa Nr 12	16,9	13,5	9,1	12,8
Szkoła Podstawowa Nr 14	16,7	12,5	10,5	12,9
Szkoła Podstawowa Nr 18	13,5	12,1	8,6	10,9
Szkoła Podstawowa Nr 19	19,2	11,6	10,1	12,9
Szkoła Podstawowa Nr 22	15,9	13,1	10,4	12,8
Szkoła Podstawowa Nr 23	16,9	12,6	10,8	13,0
Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1	16,2	13,3	10,5	13,2
Zespół Szkół Nr 8	15,7	10,9	10,7	12,1
Zespół Szkół Nr 11	12,4	12,0	9,2	11,3
Razem	16,1	12,4	10,1	12,6

8.2.3. Licea ogólnokształcące

W tabeli 54 przedstawiono, analogiczne do omówionych wyżej wskaźników dla szkół podstawowych, wskaźniki porównujące organizację zajęć w oddziałach ogólnodostępnych liceów ogólnokształcących. Organizacja zajęć jest dość podobna w samodzielnych liceach. Droższa jest organizacja zajęć w oddziałach ogólnodostępnych w ZS4 (ponad 14% w stosunku do najtaniej zorganizowanego IIILO).

Tabela 54. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w liceach ogólnokształcących w podziale na klasy

	1	2	3	Razem
I liceum Ogólnokształcące	12,2	12,4	17,1	13,6
Liceum ogólnokształcące na podbudowie SP	12,2	11,9		12,1
Liceum ogólnokształcące na podbudowie gimnazjum		12,8	17,1	15,1
II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika	12,9	12,1	16,4	13,1
Liceum ogólnokształcące na podbudowie SP	12,9	11,6		12,2
Liceum ogólnokształcące na podbudowie gimnazjum		12,6	16,4	14,2
III Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej we Włocławku	13,0	12,7	16,6	13,8
Liceum ogólnokształcące na podbudowie SP	13,0	12,1		12,5
Liceum ogólnokształcące na podbudowie gimnazjum		13,2	16,6	15,0
Zespół Szkół nr 4	12,2	11,4	14,8	12,1
Liceum ogólnokształcące na podbudowie SP	12,2	10,9		11,6
Liceum ogólnokształcące na podbudowie gimnazjum		11,8	14,8	12,7
Razem	12,5	12,1	16,4	13,1

8.2.4. Technika

W tabeli 55 przedstawiono, analogiczne do omówionych wyżej wskaźników dla liceów i szkół podstawowych, wskaźniki porównujące organizację zajęć w oddziałach techników. W wypadku szkół,

których uczniowie realizują część zajęć w CKZiU, doliczono odpowiednią liczbę godzin do zajęć realizowanych w macierzystej szkole. Wartości wskaźników pokazują, że zdecydowanie najdrożej zorganizowane są zajęcia w oddziałach ZSS, a najtaniej w ZSEk. Różnica pomiędzy tymi dwoma szkołami to aż 40%.

Tabela 55. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy wszystkich zajęć w technikach w podziale na klasy

	1	2	3	4	Razem
Zespół Szkół Budowlanych	9,2	6,5	7,1	8,6	7,4
Technikum na podbudowie SP	9,2	6,1			7,6
Technikum na podbudowie gimnazjum		6,9	7,1	8,6	7,3
Zespół Szkół Chemicznych	9,5	7,8	9,4	11,8	9,2
Technikum na podbudowie SP	9,5	7,5			8,5
Technikum na podbudowie gimnazjum		8,1	9,4	11,8	9,7
Zespół Szkół Ekonomicznych	8,7	10,3	10,9	12,4	10,4
Technikum na podbudowie SP	8,7	9,9			9,2
Technikum na podbudowie gimnazjum		10,7	10,9	12,4	11,3
Zespół Szkół Elektrycznych	9,7	8,3	9,6	12,3	9,4
Technikum na podbudowie SP	9,7	8,4			9,0
Technikum na podbudowie gimnazjum		8,3	9,6	12,3	9,7
Zespół Szkół Samochodowych	7,9	6,4	7,0	9,9	7,3
Technikum na podbudowie SP	7,9	6,4			7,1
Technikum na podbudowie gimnazjum		6,4	7,0	9,9	7,5
Zespół Szkół Technicznych	10,2	7,9	9,1	12,3	9,3
Technikum na podbudowie SP	10,2	8,1			9,2
Technikum na podbudowie gimnazjum		7,7	9,1	12,3	9,4
Razem	9,3	8,0	9,2	11,7	9,1

Oczywiście liczby uczniów przypadających na etat w technikach mocno zależą od specyfiki organizacji zajęć zawodowych, która może być bardzo różna dla różnych zawodów. Jest także mocno zależna od liczby zawodów w jednym oddziale. Dlatego w tabeli 56 przedstawiono liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat zajęć ogólnych (bez przedmiotów zawodowych). W tym wypadku zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi technikami jest mniejsze. Zajęcia ogólne najdrożej zorganizowane są w oddziałach ZSB.

Tabela 56. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy zajęć dydaktycznych ogólnych (bez przedmiotów zawodowych) w technikach

	1	2	3	4	Razem
Zespół Szkół Budowlanych	15,2	16,1	19,3	13,6	16,0
Technikum na podbudowie SP	15,2	13,2			14,3
Technikum na podbudowie gimnazjum		19,3	19,3	13,6	17,4
Zespół Szkół Chemicznych	14,8	15,6	20,0	15,7	16,3
Technikum na podbudowie SP	17,9	13,6			15,7
Technikum na podbudowie gimnazjum	0,0	18,5	20,0	15,7	16,7
Zespół Szkół Ekonomicznych	13,9	18,6	19,7	17,8	17,5
Technikum na podbudowie SP	13,9	16,4			15,0
Technikum na podbudowie gimnazjum		21,3	19,7	17,8	19,5
Zespół Szkół Elektrycznych	14,8	17,2	22,4	18,4	17,9
Technikum na podbudowie SP	14,8	15,9			15,3
Technikum na podbudowie gimnazjum		18,8	22,4	18,4	19,9
Zespół Szkół Samochodowych	15,6	16,2	23,0	15,9	17,0
Technikum na podbudowie SP	15,6	14,1			14,8
Technikum na podbudowie gimnazjum		19,3	23,0	15,9	19,1
Zespół Szkół Technicznych	15,8	17,0	20,1	18,1	17,5
Technikum na podbudowie SP	15,8	15,4			15,6
Technikum na podbudowie gimnazjum		18,8	20,1	18,1	19,0
Razem	15,0	16,9	20,7	17,1	17,2

8.2.5. Branżowa szkoła I stopnia

W tabeli 57 przedstawiono, analogiczne do omówionych wyżej wskaźników, wskaźniki porównujące organizację zajęć w oddziałach branżowej szkoły I stopnia. Uwzględniono w nich zajęcia realizowane w CKZiU.

Wskaźniki wszystkich zajęć szkół branżowych są niestety gorzej porównywalne od wskaźników wyliczonych dla techników, ze względu na jeszcze większe zróżnicowanie organizacji kształcenia zawodowego. Dlatego w tabeli 58 przedstawiono liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat zajęć ogólnych (bez przedmiotów zawodowych). W tym wypadku można już porównywać wszystkie zespoły szkół.

W wypadku szkół branżowych największy wpływ na ich duże zróżnicowanie mają różnice wielkości oddziałów w poszczególnych szkołach.

W obu poniższych tabelach słabo porównywalna z innymi szkołami jest organizacja szkoły branżowej w ZST, gdyż w roku szkolnym 2020/21 nie ma w niej oddziałów klasy pierwszej oraz drugiej po gimnazjum.

Tabela 57. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy wszystkich zajęć w szkołach branżowych

	1	2	3	Razem
Zespół Szkół Budowlanych	8,3	5,8	6,8	6,6
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP	8,3	5,3		6,6
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum		6,3	6,8	6,6
Zespół Szkół Chemicznych	13,8	12,0	10,8	12,4
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP	13,8	11,0		12,4
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum		13,2	10,8	12,4
Zespół Szkół Elektrycznych	8,2			8,2
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP	8,2			8,2
Zespół Szkół Samochodowych	8,9	7,0	7,3	7,6
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP	8,9	7,3		8,2
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum		6,6	7,3	6,9
Zespół Szkół Technicznych		3,6	4,9	4,3
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP		4,4		3,2
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum			6,5	5,4
Razem	9,6	7,3	6,8	7,8

Tabela 58. Liczby uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy zajęć dydaktycznych ogólnych (bez przedmiotów zawodowych) w szkołach branżowych

	1	2	3	Razem
Zespół Szkół Budowlanych	20,1	17,6	26,0	20,3
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP	20,1	21,8		20,8
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum		15,0	26,0	19,9
Zespół Szkół Chemicznych	19,2	23,1	24,7	21,7
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP	19,2	20,2		19,6
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum		26,6	24,7	26,1
Zespół Szkół Elektrycznych	20,1			20,1
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP	20,1			20,1
Zespół Szkół Samochodowych	20,2	26,5	45,0	26,0
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP	20,2	27,0		22,5
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum		26,0	45,0	32,8
Zespół Szkół Technicznych		18,0	36,7	26,4
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie SP		18,0		18,0
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum			36,7	36,7
Razem	19,9	22,7	33,4	23,3

8.3. Nauczycielskie etaty wsparcia

8.3.1. Etaty wsparcia ogółem

Poprzez etaty wsparcia rozumiemy w niniejszym opracowaniu etaty nauczycieli, nieprzekładające się bezpośrednio na zajęcia w oddziałach. Najbardziej typowymi etatami wsparcia są etaty bibliotekarzy i pedagogów szkolnych oraz etaty niższych kierowniczych.

Przez etat niżki kierowniczej dyrektora szkoły czy kierownika szkolenia praktycznego rozumiemy iloraz liczby godzin niżki nauczyciela i pensum, według którego ta niżka została określona. W wypadku dyrektora szkoły, który realizuje 3 godziny zajęć z uczniami tygodniowo, czyli ma 15 godzin niżki, związany z tą niżką wymiar etatu to $15/18=0,83$.

Poniżej przedstawiono wymiary etatów typowego wsparcia w jednostkach. Największymi grupami etatów wsparcia są etaty wychowawców w świetlicy, pedagogów szkolnych oraz bibliotekarzy.

Tabela 59. Typowe etaty wsparcia (bez niżek kierowniczych) we wszystkich placówkach z wyłączeniem samodzielnych przedszkoli

	Obowiązki bibliotekarza		Obowiązki pedagoga		Obowiązki psychologa		Obowiązki wychowawcy w świetlicy		Razem	
	Etaty	Osoby	Etaty	Osoby	Etaty	Osoby	Etaty	Osoby	Etaty	Osoby
SP 2	2,5	3	3,5	4			4,2	8	10,2	15
SP3	2,0	2	2,0	2			3,2	8	7,2	12
SP 5	2,0	2	2,0	2	1,0	3	3,0	3	8,0	10
SP7	2,0	2	1,5	1			3,0	3	6,5	6
SP10	1,5	2	2,5	3			3,5	6	7,5	11
SP12	1,3	2	1,0	1	2,0	2	5,2	6	9,5	11
SP14	2,0	2	2,6	3			4,0	4	8,6	9
SP18	1,0	1	1,0	1			3,0	3	5,0	5
SP 19	1,7	2	1,6	3	0,5	1	4,4	5	8,1	11
SP22	2,5	3	3,1	5			5,2	8	10,9	16
SP23	2,2	3	2,0	2			5,6	14	9,8	19
ZSP 01	1,5	2	2,0	2	1,0	1	4,0	4	8,5	9
ZS8	1,5	2	1,5	2			3,0	7	6,0	11
ZS11	1,0	1	1,0	1			3,9	7	5,9	9
ILO	2,0	2	1,0	1					3,0	3
IILO	1,7	2	1,5	2					3,2	4
IIILO	2,0	2	1,0	1					3,0	3
ZS4	2,0	2	2,0	2					4,0	4
ZSB	1,5	2	1,5	2					3,0	4
ZSCH	2,0	2	2,0	2					4,0	4
ZSEk.	1,5	4	2,0	2					3,5	6
ZSEI.	2,0	2	2,0	2					4,0	4
ZSM	0,3	1	0,8	1	0,8	1	3,8	7	5,6	10
ZSS	2,0	2	2,5	3					4,5	5
ZST	1,5	2	1,0	1					2,5	3
CKZiU	1,0	4							1,0	4
ZS3	2,0	2	4,0	4	3,0	3	5,7	7	14,7	16
MOW	1,0	1	2,0	2	2,0	2			5,0	5
PPP			7,3	13	7,7	10			15,0	23
ZP1	1,0	1							1,0	1
Razem	48	60	58	70	18	23	65	100	188,6	253

Aby nie zaburzać porównania, w SP2 wykazano niżkę dyrektora szkoły, pomimo iż w roku szkolnym 2020/21 przebywał on na urlopie zdrowotnym.

Tabela 60. Zniżki kierownicze we wszystkich placówkach z wyłączeniem samodzielnych przedszkoli

	Zniżka - dyrektor		Zniżka - kierownik szkolenia praktycznego		Zniżka - kierownik warsztatów		Zniżka - wicedyrektor		Zniżka kierownicza - inna		Razem	
	Etaty	Osoby	Etaty	Osoby	Etaty	Osoby	Etaty	Osoby	Etaty	Osoby	Etaty	Osoby
SP 2	0,8	1					1,2	2			1,2	3
SP3	0,8	1					0,6	1			1,4	2
SP 5	0,8	1					1,8	3			2,7	4
SP7	0,8	2					0,7	1			1,5	3
SP10	0,8	1					0,6	1			1,4	2
SP12	0,8	1					0,8	1			1,6	2
SP14	0,8	1					0,6	1			1,4	2
SP18	0,8	1					0,6	1			1,4	2
SP 19	0,8	1					0,6	1			1,4	2
SP22	0,8	1					1,3	2			2,1	3
SP23	0,8	1					1,3	2			2,1	3
ZSP 01	0,8	1					1,2	2			2,1	3
ZS8	0,9	1					0,7	1			1,6	2
ZS11	0,8	1					0,6	1			1,4	2
ILO	0,8	1					0,6	1			1,4	2
IILO	0,8	1					0,6	1			1,4	2
IIILO	0,8	1					0,6	1			1,4	2
ZS4	0,8	1					0,6	1			1,4	2
ZSB	0,8	1					0,6	1			1,4	2
ZSCH	0,8	1	0,8	1			1,2	2			2,8	4
ZSEk.	0,8	1	0,8	1			0,6	1			2,2	3
ZSEl.	0,8	1	0,8	1			1,2	2			2,8	4
ZSM	0,8	1					1,3	2	1,0	4	3,2	7
ZSS	0,8	1	0,8	1	0,8	1	1,2	2			3,6	5
ZST	0,8	1	0,8	1			0,6	1			2,2	3
CKZiU	0,9	1	1,6	2			1,7	2	0,9	1	5,0	6
ZS3	0,8	1			0,8	1	1,8	3			3,4	5
MOW	0,9	1			0,9	1	1,4	2			3,2	4
PPP	0,7	1					0,5	1			1,2	2
ZP1	0,8	1					0,7	1			1,5	2
Razem	25	31	5	7	2	3	28	44	2	5	62,0	90

Tabela 61. Typowe etaty wsparcia w samodzielnych przedszkolach

	Obowiązki pedagoga	Obowiązki psychologa	Zniżka - dyrektor	Zniżka - wicedyrektor	Razem
PP4			0,6		0,6
PP8			0,7		0,7
PP9			0,7		0,7
PP12			0,7		0,7
PP13			0,7		0,7
PP14			0,7		0,7
PP16			0,7		0,7
PP17			0,7		0,7
PP19			0,7		0,7
PP22			0,6		0,6
PP25			0,7		0,7
PP26			0,7		0,7
PP27			0,5		0,5
PP29			0,7		0,7
PP30			0,8	0,6	1,4
PP32			1,0	0,5	1,5
PP35			0,8	0,6	1,4
PP36	0,5	0,5	0,7	0,6	2,3
Razem	0,5	0,5	12,5	2,3	15,8

W tabeli 62 przedstawiono liczby uczniów przypadających na jeden etat typowego wsparcia (łącznie ze zniżkami kierowniczymi) w szkołach i zespołach szkół, wynikający z sumowania etatów występujących lub mogących wystąpić w każdej szkole czy zespole. Nie wliczono do nich zatem etatów związanych z warsztatami i szkoleniem praktycznym.

Tabela 62. Liczby uczniów (w zespołach szkolno-przedszkolnych łącznie z wychowankami przedszkoli) przypadających na jeden etat wsparcia wynikający ze zniżek dyrektora i wicedyrektora, bibliotekarza, pedagoga i psychologa w poszczególnych szkołach i zespołach

Jednostka	Liczba uczniów na etat przeliczeniowy
SP 2	99
SP3	67
SP 5	57
SP7	66
SP10	86
SP12	79
SP14	105
SP18	74
SP 19	86
SP22	81
SP23	114
ZSP 01	139
ZS8	71
ZS11	90
ILO	125
IILO	124
IIILO	152
ZS4	103
ZSB	72
ZSCH	121
ZSEk.	122
ZSEl.	133
ZSS	124
ZST	165
Razem	102

Wartości tych wskaźników należy oczywiście porównywać w ramach szkół/zespołów podobnego typu. Widać jednak bardzo duże różnice np. pomiędzy różnymi szkołami podstawowymi.

Wyraźnie różnią się także wartości wskaźników pomiędzy liceami oraz pomiędzy zespołami szkół zawodowych. Może to świadczyć o tym, że zatrudnienie na etatach wsparcia nie zawsze jest na bieżąco dostosowywane do zmieniającej się liczby uczniów.

W tabeli 63 porównano liczby uczniów przypadających na jeden etat zniżki dyrektorów, wicedyrektorów, kierowników warsztatów i ich zastępców oraz kierowników kształcenia praktycznego w zespołach szkół. Tu również widoczne jest zróżnicowanie badanego wskaźnika.

Tabela 63. Liczby uczniów przypadających na jeden etat niżek dyrektorów, wicedyrektorów, kierowników warsztatów i ich zastępców oraz kierowników szkolenia praktycznego w zespołach szkół zawodowych

Jednostka	Liczba uczniów na etat przeliczeniowy
ZSB	222
ZSCH	259
ZSEk.	271
ZSEI.	284
ZSS	224
ZST	293
Razem	258

8.3.2. Bibliotekarze

Tabela 64. Liczby uczniów (bez przedszkolaków) przypadających na jeden etat bibliotekarza

Jednostka	Liczba uczniów na etat przeliczeniowy
SP 2	308
SP3	169
SP 5	220
SP7	141
SP10	297
SP12	352
SP14	315
SP18	256
SP 19	254
SP22	250
SP23	317
ZSP 01	511
ZS8	155
ZS11	221
ILO	277
IILO	346
IIILO	339
ZS4	281
ZSB	214
ZSCH	367
ZSEk.	401
ZSEI.	402
ZSS	407
ZST	434
Razem	301

Tabela 64 przedstawia liczby uczniów przypadających na jeden etat bibliotekarza w poszczególnych szkołach. Wielkości te ogromnie się od siebie różnią.

8.3.3. Pedagodzy i psychologzy

Tabela 65. Liczby uczniów szkół dla młodzieży przypadających na jeden etat pedagoga lub psychologa

Jednostka	Liczba uczniów na etat przeliczeniowy
SP 2	220
SP3	169
SP 5	146
SP7	187
SP10	178
SP12	156
SP14	246
SP18	256
SP 19	202
SP22	200
SP23	347
ZSP 01	256
ZS8	155
ZS11	211
ILO	554
IILO	381
IIILO	677
ZS4	281
ZSB	214
ZSCH	367
ZSEk.	301
ZSEI.	402
ZSS	325
ZST	651
Razem	266

Liczby uczniów przypadających na jeden etat pedagoga i psychologa (zob. tabela 65) różnią się również bardzo istotnie pomiędzy poszczególnymi jednostkami.

8.3.4. Świetlica

Ogromnie zróżnicowane jest także zatrudnienie w świetlicach w poszczególnych szkołach podstawowych. W tabeli poniżej widoczna jest liczba uczniów klas 1-4, którzy najczęściej korzystają ze świetlicy, przypadających na jeden etat wychowawcy w świetlicy. Wartości tego wskaźnika bardzo się różnią pomiędzy szkołami.

Tabela 66. Liczba uczniów klas 1-4 w szkołach podstawowych przypadająca na jeden etat w świetlicy

Jednostka	Liczba uczniów klas 1-4 na etat przeliczeniowy
SP 2	156
SP3	79
SP 5	102
SP7	76
SP10	131
SP12	159
SP14	150
SP18	88
SP 19	123
SP22	114
SP23	145
ZSP 01	239
ZS8	74
ZS11	107
Razem	125

Przedstawione wyżej wskaźniki pokazują duże zróżnicowanie zatrudnienia nauczycieli typowego wsparcia w szkołach.

8.4. Organizacja zajęć wybranych przedmiotów

8.4.1. Organizacja zajęć wf

Dla porównania kosztów organizacji zajęć wf wyznaczyliśmy liczbę uczniów przypadających na jeden etat przeliczeniowy nauczycieli wychowania fizycznego w poszczególnych placówkach. Ze względu na różny wymiar zajęć wychowania fizycznego odrębnie przedstawiono szkoły podstawowe i ponadpodstawowe / ponadgimnazjalne. W szkołach podstawowych brano pod uwagę tylko uczniów i zajęcia oddziałów ogólnodostępnych klas 4-8. Nie uwzględniano oddziałów integracyjnych i sportowych ani oddziałów dwujęzycznych w liceach ogólnokształcących.

Oczywiście wskaźniki pomiędzy szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi różnią się istotnie, głównie ze względu na różny wymiar zajęć wychowania fizycznego, a także wielkość oddziałów. Analiza wartości tego wskaźnika pokazuje, że organizacja zajęć wf jest mocno zróżnicowana zarówno pomiędzy poszczególnymi szkołami podstawowymi, jak i ponadpodstawowymi. Szczególnie zwraca uwagę duża różnica w kosztach organizacji zajęć wf pomiędzy liceami. Liczba uczniów przypadająca na jeden etat zajęć wf w ILO i LO w ZS4 jest znacznie mniejsza (czyli zajęcia są tam zorganizowane drożej), niż w dwóch pozostałych liceach. Organizacja wf w LO w ZS4 jest najdroższa spośród wszystkich szkół ponadpodstawowych.

Tabela 67. Liczby uczniów przypadających na etat przeliczeniowy nauczycieli wf w szkołach podstawowych

	4	5	6	7	8	razem
Szkoła Podstawowa Nr 2	89,1	67,5	82,3	84,0	88,9	82,7
Szkoła Podstawowa Nr 3	72,7	84,6	81,2	92,2	92,1	84,4
Szkoła Podstawowa Nr 7	87,7	40,5	64,5	74,2	78,7	68,7
Szkoła Podstawowa Nr 10	101,2	64,1	62,1	67,5	69,7	69,4
Szkoła Podstawowa Nr 12	88,5	96,7	91,1	76,5	96,7	88,2
Szkoła Podstawowa Nr 14	72,0	83,2	90,0	97,9	79,9	84,7
Szkoła Podstawowa Nr 18	81,0	83,2	92,2	65,2	72,0	76,1
Szkoła Podstawowa Nr 19	81,0	87,7	81,0	65,2	108,0	81,3
Szkoła Podstawowa Nr 22	70,9	70,5	81,9	87,0	77,4	78,8
Szkoła Podstawowa Nr 23	80,9	65,5	84,0	98,8	81,0	84,2
Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1	76,5	101,2	87,9	74,2	70,2	79,6
Zespół Szkół Nr 8	67,5	72,0	90,0	96,7	99,0	84,9
Zespół Szkół Nr 11	58,5	62,3	66,3	63,0	63,0	63,0
razem	79,3	74,4	80,8	80,9	80,6	79,6

Tabela 68. Liczby uczniów przypadających na etat przeliczeniowy nauczycieli wf w szkołach ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych

	1	2	3	4	razem
I liceum Ogólnokształcące	105,0	117,5	134,6		118,8
II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika	88,8	97,0	111,1		97,6
III Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej	96,0	127,3	147,1		123,8
Zespół Szkół Budowlanych	118,5	99,3	121,4	124,9	111,0
Zespół Szkół Chemicznych	106,2	105,5	114,0	136,7	111,8
Zespół Szkół Ekonomicznych	136,8	111,4	113,3	128,7	119,4
Zespół Szkół Elektrycznych	89,1	120,7	132,5	132,8	116,4
Zespół Szkół nr 4	86,4	92,7	115,4		93,9
Zespół Szkół Samochodowych	109,5	113,5	144,8	150,4	120,9
Zespół Szkół Technicznych	105,7	126,5	142,3	136,4	126,2
razem	101,0	109,7	127,5	134,5	113,4

8.4.2. Organizacja zajęć języków obcych

Podobnie jak w wypadku zajęć wf, przeanalizowano organizację zajęć języków obcych, wyznaczając liczbę uczniów przypadających na etat wynikający z zajęć języków obcych (w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych uwzględniliśmy tylko zajęcia z języków realizowanych w zakresie podstawowym).

Tabela 69. Liczby uczniów przypadających na etat przeliczeniowy zajęć z języków obcych realizowanych w oddziałach szkół podstawowych

	4	5	6	7	8	razem
Szkoła Podstawowa Nr 2	84,9	120,0	128,0	67,2	71,1	87,8
Szkoła Podstawowa Nr 3	90,0	102,0	98,0	80,8	74,9	89,0
Szkoła Podstawowa Nr 7	117,0	108,0	96,7	59,4	63,0	81,7
Szkoła Podstawowa Nr 10	135,0	114,0	82,8	72,0	74,4	87,9
Szkoła Podstawowa Nr 12	118,0	129,0	130,8	61,2	77,4	94,3
Szkoła Podstawowa Nr 14	128,0	111,0	120,0	62,6	63,9	84,7
Szkoła Podstawowa Nr 18	108,0	111,0	123,0	69,6	57,6	83,7
Szkoła Podstawowa Nr 19	108,0	117,0	108,0	69,6	57,6	85,6
Szkoła Podstawowa Nr 22	126,0	98,2	115,5	59,7	61,9	79,0
Szkoła Podstawowa Nr 23	91,5	61,5	130,8	64,8	46,2	69,6
Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1	76,5	135,0	114,9	59,4	58,5	77,5
Zespół Szkół Nr 8	90,0	96,0	120,0	77,4	79,2	90,6
Zespół Szkół Nr 11	78,0	90,0	129,0	69,0	82,8	87,8
razem	100,9	105,2	115,1	65,5	62,3	83,0

Zróżnicowanie organizacji zajęć języków obcych w szkołach podstawowych i technikach jest dość duże.

Mniejsze jest zróżnicowanie organizacji tych zajęć w liceach ogólnokształcących.

Tabela 70. Liczby uczniów przypadających na etat przeliczeniowy zajęć z języków obcych realizowanych w zakresie podstawowym w liceach

	1	2	3	Razem
ILO	50,4	62,2	70,8	61,0
IILO	53,3	54,6	75,0	57,9
IIILO	54,0	58,6	66,2	59,7
ZS4	54,0	54,9	69,2	56,6
Razem	52,9	57,1	70,0	58,7

Tabela 71. Liczby uczniów przypadających na etat przeliczeniowy zajęć z języków obcych realizowanych w zakresie podstawowym w technikach

	1	2	3	4	Razem
ZSB	60,7	92,3	108,7	74,9	81,6
ZSCH	66,7	68,4	97,3	62,4	71,8
ZSEk.	60,4	80,4	90,9	65,9	74,3
ZSEl.	63,9	86,6	106,3	75,5	82,7
ZSS	99,0	99,0	141,0	67,7	96,5
ZST	63,4	78,1	79,2	68,2	72,3
Razem	65,8	81,5	97,6	68,3	77,6

Nie analizujemy analogicznie organizacji zajęć z języków w poszczególnych szkołach branżowych, gdyż ze względu na brak oddziałów w niektórych klasach w ZSEI oraz ZST dane te są nieporównywalne.

8.4.3. Organizacja zajęć realizowanych w zakresie rozszerzonym i zajęć uzupełniających w liceach ogólnokształcących

W liceach ogólnokształcących często dużym kosztem jest organizacja zajęć w zakresie rozszerzonym i zajęć uzupełniających. Ze względu na możliwość wyboru tych zajęć przez uczniów oraz różne możliwości ich organizacji (np. poprzez tworzenie lub nie grup międzyoddziałowych) koszty organizacji tych zajęć mogą się znacząco różnić.

Aby ocenić poziom zróżnicowania organizacji tych zajęć wyznaczyliśmy liczby uczniów przypadających na jeden etat przeliczeniowy wynikający z tych zajęć.

Tabela 72. Liczby uczniów przypadających na jeden etat przeliczeniowy wynikający z zajęć realizowanych w zakresie rozszerzonym i zajęć uzupełniających

	1	2	3	Razem
LO po SP	107	88		97
ILO	105	91		98
IILO	121	97		108
IIILO	120	90		103
ZS4	89	76		82
LO po gimnazjum		30		35
ILO		30	47	38
IILO		32	45	37
IIILO		30	45	37
ZS4		29	34	30
Razem	107	44	43	51

Wyodrębnienia wymaga również szkoła ponadpodstawowa od ponadgimnazjalnej ze względu na duże różnice w zakresie liczb godzin przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym.

Zdecydowanie najdrożej zorganizowano zajęcia z przedmiotów rozszerzonych (z uwzględnieniem przedmiotów uzupełniających) w ZS nr 4, co potwierdza również szczegółowa analiza arkuszy organizacyjnych.

9. Szczegółowa analiza organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/21

W niniejszym rozdziale przyjrzymy się organizacji oddziałów w szkołach podstawowych. Będziemy wychwytywać wszystkie te sytuacje, w których możliwe byłoby utworzenie w szkole mniejszej liczby oddziałów, niż ich faktycznie funkcjonuje. Będziemy zwracać uwagę zarówno na liczby utworzonych oddziałów z punktu widzenia minimalizacji liczby oddziałów przy zachowaniu maksymalnej dopuszczalnej liczebności oddziału (która w klasach 1-3 może wynosić maksymalnie 25), jak również z punktu widzenia możliwości ograniczenia liczby oddziałów poprzez ograniczenie przyjmowania uczniów spoza obwodu szkoły. Zdajemy sobie sprawę, że w pewnych sytuacjach analizy oparte na liczbach uczniów spoza obwodów szkół mogą być obarczone błędami wynikającymi z tego, że w wyniku reformy oświaty w ostatnim czasie zmieniała się mocno sieć szkół. Nie powinno to jednak dotyczyć oddziałów klas 1-3 które powstały już po reformie.

9.1. Analiza organizacji oddziałów

9.1.1. Szkoła Podstawowa nr 2

Do SP2 zgłosiło się w roku szkolnym 2020/21 91 uczniów z jej obwodu i 13 uczniów spoza obwodu. W efekcie, dla 104 uczniów utworzone pięć oddziałów. Gdyby podczas naboru przyjąć do szkoły mniej uczniów spoza jej obwodu, można by przyjąć do szkoły stu, a najlepiej 96 uczniów i utworzyć 4 oddziały dwudziestoczceroosobowe (z ekonomicznego punktu widzenia otwieranie oddziałów 24 osobowych jest najbardziej korzystne, gdyż przez cały czas nauki nie trzeba w nich tworzyć podziałów na grupy na językach obcych). W efekcie przyjęcia zbyt dużej liczby uczniów spoza obwodu powstał jeden dodatkowy oddział. Koszt jego utrzymania w ciągu ośmiu lat nauki wyniesie ponad 1 mln zł.

Podobna sytuacja ma miejsce w klasie piątej, gdzie wskutek przyjęcia zbyt dużej liczby uczniów spoza obwodu szkoły powstały trzy oddziały zamiast dwóch.

Podobnie w klasie szóstej zamiast koniecznych 5 oddziałów jest ich 6, w klasie siódmej zamiast koniecznych czterech oddziałów jest ich 5, a w klasie ósmej zamiast trzech koniecznych oddziałów są cztery.

W sumie w SP2 mogłoby powstać pięć oddziałów mniej, gdyby rozważniej przyjmować do szkoły uczniów spoza obwodu. Można by w ten sposób w ciągu jednego roku zaoszczędzić ponad 0,6 mln zł i ponad 5 mln w ciągu ośmiu lat,

Warto też zwrócić uwagę na nierównomierny rozkład uczniów pomiędzy oddziały w klasie trzeciej. Wskutek tego jeden z oddziałów jest niepotrzebnie 25-osobowy i od czwartej klasy będą w nim konieczne podziały na grupy na językach obcych. Będzie to związane z kosztem około 80 tys. zł w ciągu pięciu ostatnich lat funkcjonowania oddziału.

Tabela 73. Uczniowie SP2 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8	
SP 2	81	91	76	78	84	45	113	87	57	631	
SP3	2									0	
SP 5	0									0	
SP7	0	1	1	2	1	2	1	1	1	10	
SP10	0	1	1	1			1	2	3	9	
SP12	0	1								1	
SP14	1		2	2	1	1	3	3	1	13	
SP18	1	1	1	2		2	1	1	1	9	
SP 19	0			1		2		1		4	
SP22	0		1	1		1		1	1	5	
SP23	0			2		1			1	4	
ZSP 01 - SP 20	1	1					1	1		3	
ZS8 - SP8	0		1		1		1			3	
ZS11 - SP11	8	1	1			1	1	2	4	10	
inny	3	7	6	4	10	6	8	9	9	59	
Razem	97	104	90	93	97	61	130	108	78	761	

Tabela 74. Liczebności oddziałów w SP2 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	106	91	94	99	60	128	112	79
1 a	21							
1 b	22							
1 c	22							
1 d	19							
1 e	22							
2 a		24						
2 b		21						
2 c		23						
2 d		23						
3 a			23					
3 b			22					
3 c			25					
3 d			24					
4 a				25				
4 b				25				
4 c				24				
4 d				25				
5 a					21			
5 b					19			
5 c					20			
6 a						23		
6 b						19		
6 c						21		
6 d						23		
6 e						21		
6 f						21		
7 a							23	
7 b							24	
7 c							20	
7 d							22	
7 e							23	
8 a								22
8 b								16
8 c								18
8 d								23
Razem	106	91	94	99	60	128	112	79

9.1.2. Szkoła Podstawowa nr 3

W SP3 wskutek niewymaganego prawem przyjmowania zbyt wielu uczniów spoza obwodu powstały dwa dodatkowe oddziały: jeden w klasie czwartej i jeden w klasie piątej. W klasie szóstej 49 uczniów uczy się w trzech oddziałach, podczas gdy uczniowie ci – zgodnie z prawem – mogliby uczyć się

w dwóch oddziałach. W sumie w szkole mogłyby być trzy oddziały mniej, co pozwoliłoby w ciągu ośmiu lat zaoszczędzić ponad trzy miliony zł.

Tabela 75. Uczniowie SP3 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8	
SP 2	0		4	1	1					1	7
SP3	19	31	29	34	21	34	39	34	26	248	
SP 5	0										0
SP7	0	1						1	1	3	
SP10	0	4	5	4	3	8	5	1	4	34	
SP12	0						1			1	
SP14	0	1	2	1	3	6	3	3	1	20	
SP18	0							1	2	3	
SP 19	0										0
SP22	0					1				1	
SP23	0										0
ZSP 01 - SP 20	0			1			1		1	3	
ZS8 - SP8	0								1	1	
ZS11 - SP11	0	1			1	3			1	6	
inny	0							1		1	
Razem	19	38	40	41	29	52	49	41	38	328	

Tabela 76. Liczebności oddziałów w SP3 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	50	41	38	30	51	49	41	38
1 a	25							
1 b	25							
2 a		21						
2 B		20						
3 a			19					
3 b			19					
4 a				15				
4 b				15				
5 a					17			
5 b					17			
5 c					17			
6 a						13		
6 b						18		
6 c						18		
7 a							20	
7 b							21	
8 a								21
8 b								17
Razem	50	41	38	30	51	49	41	38

9.1.3. Szkoła Podstawowa nr 5

Szkoła Podstawowa nr 5 jest szkołą integracyjną niemającą swojego obwodu. Oddziały w SP5 są mniejsze, niż wymaga tego prawo (oddział integracyjny mieć więcej niż 20 uczniów). Średnia liczebność oddziału w SP5, to niecałe 17 uczniów na oddział.

W dziesięciu oddziałach integracyjnych jest zaledwie dwóch lub trzech uczniów niepełnosprawnych (np. w każdym z trzech oddziałów klasy pierwszej jest po trzech uczniów niepełnosprawnych). Prawo określa maksymalną liczbę uczniów niepełnosprawnych w oddziale integracyjnym jako 5. Można by zatem dla tych uczniów otworzyć zgodnie z prawem tylko dwa oddziały integracyjne.

W trzech oddziałach klasy trzeciej jest łącznie siedmiu uczniów niepełnosprawnych. Z ekonomicznego i prawnego punktu widzenia nie ma uzasadnienia do tworzenia dla nich aż trzech oddziałów integracyjnych.

Tabela 77. Liczebności oddziałów w SP5 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
integracyjne	54	45	48	57	31	82	49	73
1 a	18							
1 b	18							
1 c	18							
2 a		15						
2 b		16						
2 c		14						
3 a			16					
3 b			16					
3 c			16					
4 a				20				
4 b				20				
4 c				17				
5 a					17			
5 b					14			
6 a						18		
6 b						14		
6 c						20		
6 d						14		
6 e						16		
7 a							17	
7 b							15	
7 c							17	
8 a								17
8 b								20
8 c								19
8 d								17
Razem	54	45	48	57	31	82	49	73

9.1.4. Szkoła Podstawowa nr 7

W niewielkiej SP7 wskutek niewymaganego prawem przyjmowania zbyt wielu uczniów spoza obwodu powstało aż pięć dodatkowych oddziałów w klasie 2,3,4,7 i 8. Gdyby do SP7 przyjmować uczniów spoza obwodu tak, aby dopełniali liczebności oddziałów do 24, byłaby to tanio zorganizowana szkoła, w której w większości klas byłby tylko jeden oddział. Wskutek przyjmowania zbyt wielu uczniów spoza obwodu, jest to drogo zorganizowana szkoła, w której średnio w oddziale jest mniej niż 19 uczniów, a zdarzają się oddziały czternasto- i piętnastoosobowe. W sumie w szkole mogłyby być pięć oddziałów mniej, co pozwoliłoby w ciągu ośmiu lat zaoszczędzić ponad pięć milionów zł.

Tabela 78. Uczniowie SP7 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8	
SP 2	1		2					1	1	2	6
SP3	2		3	3	1				2	2	11
SP 5	0										0
SP7	31	28	18	23	21	10	27	18	21	166	
SP10	0	2	2	1	3	2	3	1	1	15	
SP12	7	2	2	1	2	1	2	5	3	18	
SP14	1	2	1		2			2	1	8	
SP18	0	2			1		2		1	6	
SP 19	0	1					1			2	
SP22	0				2		1		1	4	
SP23	1		2	1	1			1		5	
ZSP 01 - SP 20	1	1	1				1		1	4	
ZS8 - SP8	0	1					1	1		3	
ZS11 - SP11	0	2		1	2	1				6	
inny	3	3	3	2	5	3	2		2	20	
Razem	47	44	34	32	40	17	41	31	35	274	

Tabela 79. Liczebności oddziałów w SP7 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	48	33	32	39	18	43	33	35
1 a	25							
1 b	23							
2 a		18						
2 B		15						
3 a			18					
3 b			14					
4 a				20				
4 b				19				
5 a					18			
6 a						24		
6 b						19		
7 a							16	
7 b							17	
8 a								15
8 b								20
Razem	48	33	32	39	18	43	33	35

9.1.5. Szkoła Podstawowa nr 10

W SP 10 uczy się bardzo wielu uczniów spoza obwodu. Ponad połowa uczniów tej szkoły mieszka w obwodach innych szkół. Szkoła ciesząca się tak dużym zainteresowaniem mogłaby, przykładając więcej uwagi do przyjmowania uczniów spoza jej obwodu, otwierać w większości optymalne z ekonomicznego punktu widzenia oddziały 24-osobowe. Tymczasem w szkole jest bardzo wiele małych oddziałów, takich jak np. 15- i 16-osobowe oddziały klasy trzeciej.

Bardzo nieoptymalna jest w SP10 organizacja oddziałów klasy 2,3 i 5 gdzie wskutek przyjmowania zbyt wielu uczniów spoza obwodu utworzono zamiast dwóch dużych oddziałów trzy bardzo małe. W klasie 7 i 8 także można było utworzyć dwa większe oddziały zamiast trzech mniejszych, choć w tym wypadku oddziały są trochę większe (średnio około 20-osobowe).

W sumie w szkole mogłyby być pięć oddziałów mniej, co pozwoliłoby w ciągu ośmiu lat zaoszczędzić ponad pięć milionów zł.

Warto zwrócić uwagę na nierównomierny rozkład uczniów pomiędzy oddziałami klasy szóstej, wskutek czego powstały niepotrzebnie dwa oddziały dwudziestopięcioosobowe, w których konieczne są podziały na grupy na lekcjach języków obcych, co w każdym z tych oddziałów, przez cały okres jego nauki kosztuje około 80 tys. zł.

Tabela 80. Uczniowie SP10 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8	
SP 2	0		1	2	1	2	1	3	2	12	
SP3	6	8	6	6	8	13	17	10	9	77	
SP 5	0									0	
SP7	1	2	1	1	1		2	1	1	9	
SP10	31	26	28	24	27	24	33	26	32	220	
SP12	0	2		1	1		1	1		6	
SP14	0	4	7	3	2	2	5	6	5	34	
SP18	0	5	4	2		3	2	1	1	18	
SP 19	0	1						1		2	
SP22	2					1			2	3	
SP23	0		1							1	
ZSP 01 - SP 20	0		1	1	1	1	3		3	10	
ZS8 - SP8	0									0	
ZS11 - SP11	0			2	1	4		1	2	10	
inny	5	4	3	4	3	6	6	10	5	41	
Razem	45	52	52	46	45	56	70	60	62	443	

Tabela 81. Liczebności oddziałów w SP10 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	52	54	46	45	57	69	60	62
1 a	26							
1 b	26							
2 a		20						
2 B		19						
2 c		15						
3 a			15					
3 b			15					
3 c			16					
4 a				23				
4 b				22				
5 a					17			
5 b					20			
5 c					20			
6 a						19		
6 b						25		
6 c						25		
7 a							21	
7 b							20	
7 c							19	
8 a								20
8 b								21
8 c								21
Razem	52	54	46	45	57	69	60	62

9.1.6. Szkoła Podstawowa nr 12

SP12 jest szkołą dość dużą, w której podobnie jak w SP10, uczy się bardzo wielu uczniów spoza obwodu. Nie jest to jednak wykorzystywane do optymalizacji wielkości oddziałów. Najmniejszy oddział w szkole jest zaledwie 14-osobowy. W klasie siódmej funkcjonują cztery oddziały dla 68 uczniów. Gdyby dla tych uczniów utworzyć trzy oddziały byłyby one 22-, lub 23-osobowe. Gdyby starano się optymalizować liczbę i wielkości oddziałów poprzez ograniczanie przyjęć uczniów spoza obwodu, można by utworzyć w szkole pięć oddziałów mniej, a średnia liczba uczniów w oddziale byłaby znacznie większa i co za tym idzie, koszty kształcenia jednego ucznia byłyby mniejsze.

Tabela 82. Uczniowie SP12 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8	
SP 2	1		2	2	1		1	1	1	8	
SP3	0	1	1				1		1	4	
SP 5	0									0	
SP7	4	5	6	12	5		8	9	9	54	
SP10	0	1	1	2	2		1	4	2	13	
SP12	26	31	19	25	29	27	37	36	30	234	
SP14	1	1		2	1	2			1	7	
SP18	0	2	1	2		1		2	0	8	
SP 19	1	1	1		2		3	3	2	12	
SP22	0	1		1	1	3			1	7	
SP23	1	2	3	1	4	2	6	4	3	25	
ZSP 01 - SP 20	8	1	5	10	7	2	16	5	7	53	
ZS8 - SP8	0	1			2	1			1	5	
ZS11 - SP11	1	1		1			3		1	6	
inny	2	2	3	2	5	5	7	5	4	33	
Razem	45	50	42	60	59	43	83	69	63	469	

Tabela 83. Liczebności oddziałów w SP12 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	49	43	61	59	43	81	68	43
1 a	24							
1 b	25							
2 .a		21						
2 B		22						
3 a			19					
3 b			21					
3 c			21					
4 a				21				
4 b				21				
4 c				17				
5 a					22			
5 b					21			
6 a						21		
6 b						20		
6 c						20		
6 d						20		
7 a							18	
7 b							14	
7 c							15	
7 d							21	
8 a								21
8 c								22
sportowe								22
8 b								22
Razem	49	43	61	59	43	81	68	65

9.1.7. Szkoła Podstawowa nr 14

Podobnie jak w SP12, w SP14 uczy się bardzo wielu uczniów spoza obwodu. W tej szkole również nie jest to do końca wykorzystane do optymalizacji wielkości oddziałów (choć oddziały są średnio większe niż w SP12). Średnia liczebność oddziału ogólnodostępnego w szkole wynosi 21,4. Wydaje się, że w tak dużej i popularnej w mieście szkole można by otwierać trochę mniej oddziałów, gdyby ograniczyć nieco przyjęcia uczniów spoza obwodu. Mniejsza liczba oddziałów w tej szkole byłaby korzystna także dlatego, że dysponuje ona budynkiem za małym w stosunku do jej potrzeb.

Warto zwrócić uwagę, że w szkole funkcjonują dwa oddziały 25-osobowe, chociaż możliwe byłoby takie rozmieszczenie uczniów w oddziałach, aby żaden oddział nie był większy niż 24-osobowy i aby nie było konieczności podziałów na grupy na językach obcych.

Tabela 84. Uczniowie SP14 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8	
SP 2	7	8	8	6	5	6	10	12	11	66	
SP3	8	6	15	9	9	6	11	12	8	76	
SP 5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
SP7	0	0	1	2	0	1	1	1	0	6	
SP10	3	5	5	5	4	1	12	10	7	49	
SP12	0	1	1	1	0	0	0	1	2	6	
SP14	39	41	35	44	32	20	36	47	40	295	
SP18	1	1	0	2	1	0	2	0	1	7	
SP 19	1	0	2	0	0	0	3	4	1	10	
SP22	1	0	1	0	1	0	2	1	1	6	
SP23	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	
ZSP 01 - SP 20	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2	
ZS8 - SP8	1	0	0	0	1	0	1	0	2	4	
ZS11 - SP11	6	6	7	6	7	1	7	6	3	43	
inny	6	3	9	7	4	2	11	16	13	65	
Razem	73	71	85	83	64	37	98	110	89	637	

Tabela 85. Liczebności oddziałów w SP14 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	49	63	84	64	37	80	87	71
1 b	24							
1 c	25							
2 B		22						
2 c		22						
2 d		19						
3 a			23					
3 b			21					
3 c			21					
3 d			19					
4 a				22				
4 b				21				
4 c				21				
5 a					18			
5 b					19			
6 b						19		
6 c						19		
6 d						20		
6 e						22		
7 b							19	
7 c							22	
7 d							25	
7 e							21	
8 b								22
8 c								24
8 d								25
sportowe	24	22				18	23	18
1 a	24							
2 a		22						
6 a						18		
7 a							23	
8 a								18
Razem	73	85	84	64	37	98	110	89

9.1.8. Szkoła Podstawowa nr 18

Szkoła Podstawowa nr 18 jest małą szkołą, która ze swoich uczniów obwodowych niemal w każdym roku może utworzyć tylko jeden oddział. Przyjmuje jednak uczniów spoza obwodu, aby utworzyć dwa oddziały. W efekcie powstały np. dwa maleńkie oddziały klasy drugiej (15- i 13-osobowy), trzy małe oddziały klasy siódmej i dwa małe oddziały klasy ósmej. Z ekonomicznego punktu widzenia są to rozwiązania bardzo drogie i wydaje się, że nieuzasadnione. Gdyby ograniczyć przyjmowanie uczniów

spoza obwodu, w szkole można by utworzyć trzy oddziały mniej, a średnia liczebność oddziału byłaby o wiele większa. Obecnie wynosi ona zaledwie 18,3.

Wydaje się, że – z ekonomicznego punktu widzenia – SP18 powinna być docelowo szkołą jednocia-gową z oddziałami 23-24-osobowymi, co jest organizacyjnie możliwe.

Tabela 86. Uczniowie SP18 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8	
SP 2	0	1	0	1	1	2	1	1	0	7	
SP3	2	3	1	1	0	4	4	1	5	19	
SP 5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
SP7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
SP10	0	0	0	0	1	2	1	1	0	5	
SP12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
SP14	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	
SP18	19	13	19	14	9	26	25	47	15	168	
SP 19	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
SP22	1	3	3	1	1	2	5	6	6	27	
SP23	0	0	1	0	0	0	1	0	1	3	
ZSP 01 - SP 20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ZS8 - SP8	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
ZS11 - SP11	1	1	1	1	0	0	0	0	0	3	
inny	0	1	3	1	5	1	5	2	4	22	
Razem	23	22	28	19	18	37	43	58	32	257	

Tabela 87. Liczebności oddziałów w SP18 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	22	28	20	18	37	41	58	32
1 a	22							
2 a		15						
2 B		13						
3 a			20					
4 a				18				
5 a					18			
5 b					19			
6 a						21		
6 b						20		
7 a							20	
7 b							18	
7 c							20	
8 a								17
8 b								15
Razem	22	28	20	18	37	41	58	32

9.1.9. Szkoła Podstawowa nr 19

Ze względu na położenie SP19 na obrzeżach miasta, w szkole tej jest stosunkowo mało uczniów spoza jej obwodu. Niemniej jednak, w czwartej klasie przyjęcie zbyt dużej liczby uczniów spoza obwodu spowodowało, że zamiast dwóch dużych powstały trzy małe oddziały. Z ekonomicznego punktu widzenia trudno też wytłumaczyć, dlaczego 72 uczniów w klasie czwartej uczy się w czterech, zamiast w trzech oddziałach.

Nieracjonalnie rozłożeni pomiędzy oddziały są uczniowie klasy ósmej, gdyż jeden z nich jest dwudziestopięciosobowy, co wymusza podziały na grupy. W klasie drugiej i trzeciej mogłoby być mniej oddziałów 25-osobowych, gdyby przyjąć mniej uczniów spoza obwodu.

Tabela 88. Uczniowie SP19 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8	
SP 2	0				1					1	2
SP3	0										0
SP 5	0										0
SP7	0						1				1
SP10	0		1								1
SP12	0										0
SP14	0		1								1
SP18	0					1					1
SP 19	68	44	40	49	48	33	68	55	41		378
SP22	0							1			1
SP23	0							1	1		2
ZSP 01 - SP 20	0			1		1	1	1	1		5
ZS8 - SP8	0										0
ZS11 - SP11	0		1				1		1		3
inny	2	6	2	1	3	3	5	4	2		26
Razem	70	50	45	51	52	38	76	62	47		421

Tabela 89. Liczebności oddziałów w SP19 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	48	50	51	54	39	72	58	48
1 a	24							
1 b	24							
2 a		25						
2 b		25						
3 a			25					
3 b			26					
4 a				17				
4 b				22				
4 c				15				
5 a					20			
5 b					19			
6 a						17		
6 b						17		
6 c						19		
6 d						19		
7 a							20	
7 b							19	
7 c							19	
8 a								23
8 b								25
Razem	48	50	51	54	39	72	58	48

9.1.10. Szkoła Podstawowa nr 22

W SP22 są największe oddziały w całym mieście. Ich średnia wielkość to 22,3.

Warto zauważyć, że w szkole funkcjonują 4 oddziały większe niż 24 osobowe, których mogłoby nie być, gdyby inaczej rozłożyć uczniów pomiędzy oddziałami.

Tabela 90. Uczniowie SP22 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8	
SP 2	0	1	1			1			1	1	5
SP3	0						1	1			2
SP 5	0										0
SP7	0					1	1				2
SP10	0			1	1		2				4
SP12	0										0
SP14	1			1			1		1		3
SP18	21	21	16	19	16	17	29	27	27		172
SP 19	0			2	1						3
SP22	40	40	62	41	39	24	48	72	46		372
SP23	1			3			3	1			7
ZSP 01 - SP 20	0							1	1		2
ZS8 - SP8	0			1	1	2		1	1		6
ZS11 - SP11	0		1	1			1	1			4
inny	4	2	3	4	5	1	4	10	9		38
Razem	67	64	83	73	63	46	90	115	86	620	

Tabela 91. Liczebności oddziałów w SP22 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	65	84	73	63	47	91	116	86
1 a	24							
1 b	19							
1 c	22							
2 a		22						
2 B		21						
2 c		21						
2 d		20						
3 a			25					
3 b			23					
3 c			25					
4 a				20				
4 b				23				
4 c				20				
5 a					26			
5 b					21			
6 a						21		
6 b						24		
6 c						22		
6 d						24		
7 a							18	
7 b							24	
7 c							26	
7 d							24	
7 e							24	
8 a								26
8 b								24
8 c								17
8 d								19
Razem	65	84	73	63	47	91	116	86

9.1.11. Szkoła Podstawowa nr 23

SP23 jest dużą szkołą ze stosunkowo dużymi (ale tylko w porównaniu z innymi szkołami w mieście), oddziałami. Z całą pewnością jednak, przy pewnym wysiłku podczas naboru (ograniczając nieco przyjmowanie uczniów spoza obwodu), można by w tej szkole zorganizować mniej, średnio większych oddziałów. Można by np. zorganizować trzy duże oddziały klasy trzeciej, zamiast czterech średnio niewiele ponad dwudziestoosobowych.

W szkole funkcjonuje, wskutek niekorzystnego (z ekonomicznego punktu widzenia) rozłożenia uczniów pomiędzy oddziały, aż 6 oddziałów większych niż 24-osobowe, które mogłyby być mniejsze, co pozwoliłoby uniknąć wielu podziałów na grupy.

Tabela 92. Uczniowie SP23 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok										
	1	2	3	4	5	6	7	8	1-8		
SP 2	0	1	1	2	2	2	4	2		14	
SP3	0		2	3	1		1	2	1	10	
SP 5	0									0	
SP7	2	3	2		3	2		6	3	19	
SP10	0	2	1	2	1		2	3	3	14	
SP12	1	1	1	3	2	1		2	1	11	
SP14	2	2	1	2	1		2	1	2	11	
SP18	0	1	1			1	2	3	2	10	
SP 19	8	2	6	6	4	1	6	8	10	43	
SP22	4			2			2	3	4	11	
SP23	65	44	48	48	45	28	66	79	53	411	
ZSP 01 - SP 20	0	5	5	3	8	1	7	7	7	43	
ZS8 - SP8	0				3		1		1	5	
ZS11 - SP11	0	2	1	2	6		6		1	18	
inny	2	7	11	6	5	5	11	10	12	67	
Razem	84	70	80	79	81	41	110	126	100	687	

Tabela 93. Liczebności oddziałów w SP23 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
integracyjny				21				
4 a				21				
ogólnodostępne	70	84	81	61	41	109	126	100
1 a	22							
1 b	23							
1 c	25							
2 a		22						
2 b		24						
2 c		21						
2 d		17						
3 a			24					
3 b			20					
3 c			17					
3 d			20					
4 b				25				
4 c				22				
4 d				14				
5 a					27			
5 b					14			
6 a						24		
6 b						19		
6 c						24		
6 d						22		
6 e						20		
7 a							24	
7 b							26	
7 c							18	
7 d							17	
7 e							24	
7 f							17	
8 a								17
8 b								30
8 c								27
8 d								26
Razem	70	84	81	82	41	109	126	100

9.1.12. Szkoła Podstawowa nr 20 w ZSP 01

SP20 jest dużą szkołą z oddziałami integracyjnymi oraz sportowymi. Oddziały ogólnodostępne w szkole są średnio 22-osobowe, czyli duże w porównaniu z innymi szkołami w mieście.

Zwraca uwagę niezwykle mały, 9-osobowy oddział integracyjny 3a, oraz 14-osobowy oddział sportowy 7f. Koszty utrzymania takich oddziałów, w porównaniu z subwencją otrzymywaną na uczących się w nich uczniów są bardzo wysokie.

W szkole funkcjonują, wskutek niekorzystnego (z ekonomicznego punktu widzenia) rozłożenia uczniów pomiędzy oddziałami, dwa oddziały większe niż 24-osobowe, które mogłyby być mniejsze, co pozwoliłoby uniknąć podziałów na grupy.

Tabela 94. Uczniowie SP23 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok	1	2	3	4	5	6	7	8	1-8
SP 2	2				3		2		5	10
SP3	1			2				3		5
SP 5	0									0
SP7	2	2	1	1	1		4	2	1	12
SP10	0	1		1			1	2	1	6
SP12	7	6	2	4	4	5	6	8	10	45
SP14	0	1	1	1	1		2	2	1	9
SP18	0		1							1
SP 19	6	3	1	6	3		6	7	4	30
SP22	1		1	1	1	1	4		2	10
SP23	5	3	4	12	9	6	13	11	7	65
ZSP 01 - SP 20	84	77	57	69	61	43	71	77	59	514
ZS8 - SP8	1		1					1		2
ZS11 - SP11	2		2	2	1	1	3	1		10
inny	2	1	6	4	2	6	6	10	9	44
Razem	113	94	77	103	86	62	118	124	99	763

Tabela 95. Liczebności oddziałów w SP23 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
integracyjne		16	9	20	17	17	19	18
2 a		16						
3 a			9					
4 a				20				
5 a					17			
6 a						17		
7 a							19	
8 a								18
ogólnodostępne	77	39	72	51	45	83	66	78
1 a	19							
1 b	22							
1 d	15							
1 e	21							
2 b		21						
2 d		18						
3 b			24					
3 d			25					
3 e			23					
4 b				26				
4 d				25				
5 b					24			
5 c					21			
6 b						21		
6 d						19		
6 e						21		
6 f						22		
7 b							26	
7 d							16	
7 e							24	
8 b								28
8 c								26
8 d								24
sportowe	18	19	22	16		22	43	
1 c	18							
2 c		19						
3 c			22					
4 c				16				
6 c						22		
7 c							29	
7 f							14	
Razem	95	74	103	87	62	122	128	96

9.1.13. Szkoła Podstawowa nr 8 w ZS8

SP8 jest małą szkołą położoną po drugiej stronie Wisły. Ze względu na położenie, do szkoły zapisanych jest dość dużo uczniów z podmiejskich gmin. W dwóch przypadkach, w klasie drugiej i czwartej przyjęcie zbyt wielu uczniów spoza Włocławka było przyczyną utworzenia dwóch bardzo małych oddziałów, zamiast jednego dużego. To bardzo drogie i z punktu widzenia miasta zupełnie nieuzasadnione rozwiązanie organizacyjne (każdy dodatkowy oddział to koszt ponad 1 mln zł).

Tabela 96. Uczniowie SP8 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok									
		1	2	3	4	5	6	7	8	1-8
SP 2	0		1		1		1	3	1	7
SP3	0	1		1	2	1	1	3		9
SP 5	0									0
SP7	0									0
SP10	0	1	1		1		1	1		5
SP12	0		1	1			2			4
SP14	0		1		1					2
SP18	0	4		1		1				6
SP 19	0			1			1			2
SP22	0					1	1	1		3
SP23	0			1	2					3
ZSP 01 - SP 20	1	1						1		2
ZS8 - SP8	18	15	19	8	20	8	21	26	12	129
ZS11 - SP11	1					1	1	1		3
inny	7	3	9	9	3	4	11	8	9	56
Razem	27	25	32	22	30	16	40	44	22	231

Tabela 97. Liczebności oddziałów w SP8 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	26	32	23	30	16	40	43	22
1 a	26							
2 a		16						
2 b		16						
3 a			23					
4 a				18				
4 b				12				
5 a					16			
6 a						23		
6 b						17		
7 a							23	
7 b							20	
8 a								22
Razem	26	32	23	30	16	40	43	22

9.1.14. Szkoła Podstawowa nr 11 w ZS11

SP11 jest małą szkołą, w której uczniów z obwodu wystarcza nie więcej niż na jeden oddział. Wyjątek stanowi klasa szósta, ale to wynik tego, że do tej klasy przyjmowano jednocześnie sześć- i siedmiolatków.

Pomimo to, w klasie 1, 2 i 7 są po dwa małe oddziały powstałe wskutek przyjmowania zbyt wielu uczniów spoza obwodu, w tym spoza Włocławka. Wskutek tego miasto będzie musiało wydać dodatkowo ponad 3 mln zł. Z ekonomicznego punktu widzenia, SP11 powinna być zawsze szkołą jednociągową, z dużymi oddziałami dopełnianymi do 23-24 uczniów uczniami spoza obwodu. Nie powinno się jednak otwierać w niej dwóch oddziałów. Niestety na rok szkolny 2021/22 do szkoły zapisano 33 uczniów, co najprawdopodobniej znowu sprawi, że powstaną dwa małe oddziały, choć w z obwodu szkoły zapisano tylko 24 uczniów.

Tabela 98. Uczniowie SP11 według obwodów zamieszkania (według danych z formularzy wypełnionych przez szkoły)

	Zapisani do klasy pierwszej na nowy rok	1	2	3	4	5	6	7	8
		SP 2	1	2	4	6	4	5	4
SP3	0		1		1		2	2	1
SP 5	0								
SP7	0								
SP10	0	1					1	1	
SP12	0		1						
SP14	2				1			1	
SP18	0				1		1	1	
SP 19	1								
SP22	1		1					1	1
SP23	0						1		
ZSP 01 - SP 20	0								
ZS8 - SP8	0								
ZS11 - SP11	24	21	19	17	17	7	31	22	13
inny	4	4	3	1	1	2	3	4	3
Razem	33	28	29	24	25	14	43	34	20

Tabela 99. Liczebności oddziałów w SP11 w roku szkolnym 2020/21 (według arkuszy organizacyjnych)

	1	2	3	4	5	6	7	8
ogólnodostępne	27	29	25	26	15	43	35	21
1 a	14							
1 b	13							
2 a		14						
2 b		15						
3 a			25					
4 a				26				
5 a					15			
6 a						22		
6 b						21		
7 a							17	
7 b							18	
8 a								21
Razem	27	29	25	26	15	43	35	21

9.1.15. Podsumowanie

Przeprowadzona wyżej analiza organizacji oddziałów w poszczególnych szkołach podstawowych pokazuje, że – z ekonomicznego punktu widzenia – w organizacji tych szkół są duże rezerwy, których wykorzystanie pozwoliłoby na dość znaczące oszczędności.

Niestety bardzo trudno jest odwrócić skutki podjętych w przeszłości decyzji, stąd ewentualne oszczędności możliwe są do stopniowego uzyskania w przyszłości – poprzez wnikliwy nadzór nad naborem do szkół podstawowych w kolejnych latach. Wskazane byłoby w tym celu skorzystanie z systemu elektronicznego naboru do szkół podstawowych, w którym organ prowadzący miałby kontrolę nad ewentualnym powstawaniem niekoniecznych oddziałów.

Należałoby przyjąć zasadę, że uczniowie spoza obwodu mogą być przyczyną utworzenia dodatkowego oddziału w szkole jedynie wtedy, gdy jest to oddział dość duży (np. nie mniejszy niż 22-osobowy). Nie chodzi przy tym o to, aby blokować szkołom możliwość przyjmowania uczniów spoza obwodu, ale o to, aby wskutek ich przyjmowania nie dochodziło np. do takiej sytuacji jak w SP18, gdzie przy 19 uczniach z obwodu, wskutek przyjęcia uczniów spoza obwodu, powstały dwa małe oddziały (15- i 13-osobowy).

Warto pamiętać, że każdy niepotrzebnie utworzony oddział to przez osiem lat koszt około 1 mln zł.

Ścisły nadzór nad naborem do szkół podstawowych powinien bez większego problemu pozwolić na zwiększenie średniej liczebności oddziałów w tych szkołach o przynajmniej 10%. Gdyby tego typu działania prowadzono podczas naboru od ośmiu lat, to w szkołach podstawowych byłoby około 25 oddziałów mniej, co oznacza ponad 2,5 mln złotych oszczędności rocznie i ponad 25 mln złotych przez osiem lat.

W efekcie ścisłego nadzoru nad naborem do szkół podstawowych małe szkoły (SP18, SP8 oraz być może SP7) stałyby się najprawdopodobniej z czasem szkołami jednociągowymi, ale z dużymi oddziałami, co sprawiłoby, że ich organizacja nie będzie droga. Uczniowie, którzy nie znajdą miejsca w tych szkołach (ponieważ w klasie pierwszej powstanie tylko jeden oddział), powiększą oddziały w innych szkołach, co także byłoby korzystne.

Należy również pilnować, aby w szkołach nie powstawały niekonieczne oddziały 25-osobowe, w których niezbędne są podziały na grupy na lekcjach języków obcych, co przez osiem lat nauki oddziału kosztuje około 80 tys. zł. Obecnie w całym mieście jest 21 takich niekoniecznych 25-osobowych oddziałów.

Warto się również przyjrzeć polityce naboru do szkoły integracyjnej SP5. Z ekonomicznego punktu widzenia nie jest korzystne, jeśli wszystkie oddziały tej szkoły są zawsze integracyjne.

Decyzję o powstaniu oddziału integracyjnego w tej szkole powinno się podejmować nie przed naborem uczniów do szkoły, ale po nim i liczbę oddziałów integracyjnych dostosowywać do liczby uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. Chodzi o to, aby nie doprowadzać do takiej sytuacji jak w klasie trzeciej z roku 2020/21, gdzie dla siedmiu uczniów niepełnosprawnych powstały aż trzy oddziały integracyjne. Warto pamiętać, że dodatkowa subwencja w oddziałach integracyjnych przysługuje tylko na uczniów niepełnosprawnych i nie zależy od liczby takich oddziałów. Tymczasem oddział integracyjny jest droższy od oddziału ogólnodostępnego nie tylko dlatego, że jest mniejszy i jest w nim zawsze nauczyciele wspomagający, ale także dlatego, że wszystkie zajęcia

z języków obcych, informatyki i wychowania fizycznego muszą być w nim dzielone na grupy bez względu na liczbę uczniów w oddziale.

9.2. Analiza organizacji zajęć

Poniżej analizujemy szczegółowo liczby godzin zajęć i zasadność (zgodnie z prawem) podziałów na grupy przede wszystkim na zajęciach wychowania fizycznego i języków obcych. Zdajemy sobie sprawę z tego, że ewentualne możliwości oszczędniejszej organizacji szkół, np. poprzez ograniczenie nadmiarowych (z punktu widzenia wymagań prawa) godzin zajęć z oddziałami, nie zawsze są korzystne dla uczniów i wygodne dla nauczycieli. Ostateczna decyzja w zakresie sposobu organizacji szkoły musi być zatem zawsze kompromisem pomiędzy dobrem uczniów i wygodą pracy nauczycieli, a możliwościami finansowymi samorządu.

9.2.1. Szkoła Podstawowa nr 2

W SP2 żaden oddział nie jest większy niż 26-osobowy, co oznacza, że zgodnie z prawem w szkole nie są wymagane żadne podziały na grupy na wychowaniu fizycznym (prawo nie wymaga podziałów na grupy ze względu na płeć). Minimalna wymagana prawem liczba godzin wychowania fizycznego w 22 oddziałach klas 4-8 w tej szkole, to zatem $22 \cdot 4 = 88$. Tymczasem, wskutek podziałów na grupy w oddziałach 4-8 realizowane są 104 godziny, czyli o 16 godzin tygodniowo więcej (0,9 etatu tj. ok. 67 tys. zł rocznie).

Wszystkie podziały na grupy na językach obcych i informatyce są wymagane prawem.

Liczby godzin są zgodne z ramowymi planami nauczania.

Godziny do dyspozycji dyrektora przeznaczone są przeważnie na lekcje języków obcych i matematyki. Zgodnie z prawem powinny być przeznaczone na zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności zajęcia związane z kształtowaniem aktywności i kreatywności uczniów. Można mieć wątpliwości, czy wszyscy uczniowie w szkole interesują się właśnie tymi przedmiotami. Z godzin dyrektorskich można by np. realizować godziny chóru, na które w szkole są dodatkowe dwie godziny, poza godzinami do dyspozycji dyrektora.

9.2.2. Szkoła Podstawowa nr 3

Wszystkie godziny informatyki w szkole dzielone są na dwie grupy, pomimo że największy oddział klas 4-8 jest 21-osobowy. W związku z tym godzin informatyki jest w szkole o 12 więcej, niż wymaga tego prawo. Jeśli powodem takiego stanu rzeczy jest za mała liczba komputerów w pracowni, to taniej jest kupić nowe komputery, niż płacić za dodatkowe godziny. 12 godzin tygodniowo kosztuje w ciągu roku ponad 40 tys. zł, co na pewno jest kwotą wystarczającą, aby rozbudować pracownię komputerową, a będzie to wydatek na kilka lat.

Liczby godzin są zgodne z ramowymi planami nauczania.

Oprócz zajęć z informatyki, w szkole nie ma innych podziałów na grupy.

9.2.3. Szkoła Podstawowa nr 5

SP5 jest szkołą, w której wszystkie oddziały są integracyjne. Warto zwrócić uwagę, że średnio na jeden oddział integracyjny w szkole przypada znacznie mniej niż trzech uczniów. W trzech oddziałach klasy trzeciej jest łącznie siedmiu uczniów niepełnosprawnych.

Zgodnie z prawem, w oddziałach integracyjnych wszystkie zajęcia z języków obcych prowadzone są w podziale na grupy. Są to grupy niezwykle małe 8-10-osobowe. Godzin języków w SP5 jest 148. Gdyby oddziały w SP5 nie były oddziałami integracyjnymi, byłoby tych godzin o 74 mniej, czyli o ponad 4 etaty nauczycielskie. Nie kwestionując prawnej zasadności tych podziałów na grupy, sugerujemy jednak zastanowienie się, czy rzeczywiście przy niewielkich czasami liczbach uczniów niepełnosprawnych konieczne jest zawsze tworzenie oddziałów integracyjnych.

W każdym oddziale integracyjnym zatrudniony jest nauczyciel wspomagający w pełnym wymiarze godzin, niezależnie od klasy (i związanej z nią liczby godzin zajęć w oddziale) oraz liczby uczniów niepełnosprawnych i rodzajów ich niepełnosprawności. Można się zatem zastanawiać, czy na pewno zawsze zatrudnienie nauczycieli wspomagających dopasowane jest do rzeczywistych potrzeb. Prawo nie określa jednoznacznie ile godzin powinien mieć nauczyciel wspomagający w oddziale integracyjnym.

W szkole jest ponad 26 etatów nauczycieli wspomagających, które kosztują w sumie niemal 2 mln zł rocznie.

9.2.4. Szkoła Podstawowa nr 7

Podobnie jak w SP3, w SP7 dzielone na grupy są wszystkie godziny informatyki, choć nie jest to wymagane przez prawo w oddziałach, z których żaden nie jest większy niż 24-osobowy. Wskutek tego niekoniecznych godzin informatyki jest 9. Jeśli przyczyną podziałów na grupy jest za mała liczba komputerów w pracowni, to taniej jest dokupić komputery, niż płacić za niekonieczne podziały na grupy.

Nieuzasadniony jest podział na dwie grupy na zajęciach w 18-osobowego oddziału 5a. Warto zwrócić uwagę, że powstałe tak grupy są niezwykle małe. W 8-osobowej grupie, trudno jest np. realizować zajęcia z gier zespołowych, a jest to zupełnie niemożliwe, gdy jeden lub dwóch uczniów nie może uczestniczyć w zajęciach.

W szkole są dodatkowo 2 godziny chóru, które mogłyby być (a nie są) realizowane w ramach godzin do dyspozycji dyrektora.

W oddziale 1a i 2a są po trzy dodatkowe godziny ponad ramowy plan nauczania.

W oddziale 6a i 6b są po dwie dodatkowe godziny wychowania fizycznego.

9.2.5. Szkoła Podstawowa nr 10

Wielkości oddziałów w SP10 nie uzasadniają żadnych podziałów na grupy na zajęciach wychowania fizycznego. Godzin wychowania powinno być zatem w klasach 1-4 $14 \cdot 4 = 56$. Tymczasem w wyniku niewymaganych prawem podziałów na grupy w szkole realizowanych jest 76 godzin, czyli o 20 więcej.

Wszystkie godziny informatyki są prowadzone w podziale na grupy, choć tylko w klasach szóstych jest to uzasadnione wielkością oddziału.

Liczby godzin w oddziałach są zgodnie z ramowymi planami nauczania.

W sumie godzin wynikających z podziałów na grupy, które nie są wymuszone wymogami prawa jest w szkole 11. Oczywiście jeśli wynika to z ograniczonej liczby komputerów, to warto rozważyć zakup nowych komputerów, który jest tańszy niż wynagrodzenia nauczyciela.

9.2.6. Szkoła Podstawowa nr 12

Oddziały w SP12 są małe i żadne zajęcia nie są prowadzone w podziale na grupy.

Liczby godzin w oddziałach są zgodne z ramowym planem nauczania,

W jednym oddziale jest 6 dodatkowych godzin zajęć sportowych (nie jest to oddział sportowy). Trochę trudno zrozumieć, dlaczego oddział, w którym jest sześć dodatkowych godzin zajęć sportowych nie jest oddziałem sportowym. W ten sposób miasto traci dodatkową subwencję, która należałaby się na uczniów oddziału sportowego.

9.2.7. Szkoła Podstawowa nr 14

Żaden oddział w SP14 nie jest większy niż 26-osobowy. Zgodnie z prawem nie ma zatem konieczności dokonywania podziałów na grupy na wychowaniu fizycznym. Przy 19 oddziałach klas 4-8 godzin wychowania fizycznego (nie licząc dodatkowych zajęć sportowych w oddziałach sportowych) w szkole powinno być zatem w tych oddziałach $19 \cdot 4 = 76$. Jest ich natomiast 88, czyli z niewymaganych prawem podziałów na grupy wynika 12 dodatkowych godzin.

Z niewymaganych prawem podziałów informatyki na grupy wynika dodatkowych 17 godzin. Tu także, jeśli podziały wynikają z braku komputerów, taniej byłoby dokupić komputery, niż płacić za dodatkowe godziny.

Na zajęciach języków obcych w szkole nie ma niewymaganych prawem podziałów na grupy (choć istniejących podziałów na grupy mogłoby nie być, gdyby inaczej rozłożyć uczniów pomiędzy oddziały).

9.2.8. Szkoła Podstawowa nr 18

W SP18 oddziały są tak małe, że zgodnie z prawem nie są wymagane żadne podziały na grupy.

Pomimo to dwudziestoosobowy oddział 7c podzielony został na dwie grupy na wychowaniu fizycznym (grupa chłopców jest 7-osobowa). W podziale na grupy realizowane są także zajęcia z informatyki w większości oddziałów.

W sumie w szkole w wyniku niewymaganych prawem podziałów na grupy jest 11 dodatkowych godzin.

9.2.9. Szkoła Podstawowa nr 19

Wielkości oddziałów w SP19 nie uzasadniają jakichkolwiek podziałów na grupy na wychowaniu fizycznym. Godzin wychowania fizycznego w szkole powinno być zatem $14 \cdot 4 = 56$, a jest ich 60, czyli o cztery więcej.

Podziały na grupy na językach obcych są uzasadnione prawem, choć mogłoby ich nie być, gdyby uczniowie klasy ósmej byli równomiernie rozłożeni pomiędzy dwa oddziały.

Wszystkie godziny informatyki prowadzone są w podziale na grupy, choć tylko w jednym oddziale jest to konieczne ze względu na jego wielkość. Dodatkowych godzin informatyki, niewymaganych prawem, jest w szkole 13.

9.2.10. Szkoła Podstawowa nr 22

Gdyby w SP22 dzielić zajęcia wf na grupy tylko wtedy, kiedy wymaga tego prawo, godzin wf byłoby 72, podczas gdy obecnie jest tych godzin o 14 więcej.

W trzech przypadkach w szkole podzielono na grupy zajęcia języków w oddziale nie większym niż 24-osobowy, co skutkuje dziewięcioma dodatkowymi godzinami.

W szkole są trzy dodatkowe godziny zajęć z koszykówki, które mogłyby być zorganizowane w ramach godzin do dyspozycji dyrektora (a tak nie jest).

W dwóch klasach ósmych jest po jednej dodatkowej godzinie matematyki ponad minimum wymagane ramowym planem nauczania.

9.2.11. Szkoła Podstawowa nr 23

W SP23 są dwa oddziały 27-osobowe, w których zgodnie z prawem wymagany jest podział na grupy na wf-ie. Minimalna liczba godzin wf w klasach 4-8 powinno być zatem równa $20 \cdot 4 + 8 = 88$, a jest ich 104, czyli 16 więcej, niż jest to konieczne zgodnie z prawem.

W szkole nie ma niewymaganych prawem podziałów na językach obcych.

W klasie 8d są dwie dodatkowe, ponad ramowy plan nauczania, godziny języka obcego.

9.2.12. Szkoła Podstawowa nr 20 w ZSP 01

SP20 jest szkołą z oddziałami integracyjnymi. W siedmiu oddziałach integracyjnych jest łącznie 20 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Średnio na oddział przypada mniej niż 3 uczniów z takim orzeczeniem. Zgodnie z prawem w oddziale integracyjnym może być do 5 uczniów niepełnosprawnych.

Jeden z oddziałów integracyjnych w SP20 jest dziewięcioosobowy.

Zgodnie z prawem w oddziałach integracyjnych w podziale na grupy odbywać się powinny wszystkie zajęcia języków obcych, wychowania fizycznego i informatyki. W efekcie lekcje wychowania fizycznego w oddziale 5A realizowane są w grupie czteroosobowej, co chodź jest zgodnie z prawem, na pewno nie jest racjonalne.

Warto się zastanowić, czy w sytuacji, gdy w mieście funkcjonuje integracyjna SP5 odległa od SP20 o niecałe 3 km, w której również w oddziałach integracyjnych jest niewielu uczniów niepełnosprawnych (średnio na oddział jeszcze mniej niż w SP20), nie należałoby rozważyć skoncentrowania oddziałów integracyjnych tylko w SP5. Zwiększyłaby się wówczas liczba uczniów niepełnosprawnych w oddziałach integracyjnych SP5, a ich liczba takich oddziałów nie powinna się zmienić. Nie trzeba by jednocześnie ponosić wysokich kosztów utrzymania oddziałów integracyjnych w ZSP 01.

W czternastu oddziałach ogólnodostępnych w SP20 realizowane są 73 godziny wychowania fizycznego, choć – z punktu widzenia prawa – wielkości tych oddziałów nie uzasadniają podziałów na grupy. Godzin powinno być zatem $14 \cdot 4 = 56$, a jest o 17 więcej.

W klasie 1b jest jedna dodatkowa godzina ponad ramowy plan nauczania.

9.2.13. Szkoła Podstawowa nr 8 w ZS8

SP8 jest małą szkołą z małymi oddziałami. Pomimo to wszystkie zajęcia z informatyki realizowane są w podziałach na małe grupy (najmniejsza grupa ma 7, a największa 11 uczniów). W wyniku podziałów na grupy realizowanych jest dodatkowo 7 godzin tygodniowo, co rocznie kosztuje około 30 tys. zł. Taniej od dzielenia oddziałów na grupy kosztowałoby dokupienie komputerów do pracowni, aby podziały nie były konieczne.

9.2.14. Szkoła Podstawowa nr 11 w ZS11

Żaden oddział w ZS11 nie jest większy niż 26-osobowy. Nie ma więc prawnego uzasadnienia do podziałów na grupy na zajęciach wf. Godzin wf w klasach 4-8 powinno być zatem $7 \cdot 4 = 28$. Jest ich natomiast 40, czyli o 12 więcej.

9.2.15. Podsumowanie

W sumie, we wszystkich szkołach podstawowych, jest 226 godzin zajęć w oddziałach, które nie są konieczne z punktu widzenia prawa. Godziny te można przeliczyć na ponad 12,5 etatów nauczycielskich, co przekłada się na koszt około 950 tys. zł.

Największą grupę tych zajęć (119 godzin tygodniowo) stanowią niekonieczne (według prawa) podziały na grupy na zajęciach wychowania fizycznego.

10. Szczegółowa analiza organizacji liceów ogólnokształcących w roku szkolnym 2020/21

10.1. I Liceum Ogólnokształcące

Tabela 100. Liczebności poszczególnych oddziałów w I Liceum Ogólnokształcącym

I LO	1	2	3	Razem
LO na podbudowie szkoły podstawowej	140	116		256
ogólnodostępny	140	116		256
1 a	30			30
1 b	29			29
1 c	26			26
1 d.	26			26
1 e	29			29
2 a		30		30
2 b.		28		28
2 c		30		30
2 d		28		28
LO na podbudowie gimnazjum		119	179	298
ogólnodostępny		119	179	298
2 e		30		30
2 f		30		30
2 g		30		30
2 h		29		29
3 a			30	30
3 b			29	29
3 c			29	29
3 d			29	29
3 e			31	31
3 f			31	31
Razem	140	235	179	554

Wszystkie oddziały w I Liceum Ogólnokształcącym we Włocławku są ogólnodostępne. Organizacja oddziałów w klasie pierwszej nie jest optymalna z ekonomicznego punktu widzenia, ze względu na małą liczbę uczniów w niektórych z nich. Dwa 26-osobowe oddziały w klasie pierwszej są najmniejsze w całej szkole oraz najmniejsze spośród wszystkich liceów. Z ekonomicznego punktu widzenia oddziały klasy pierwszej w liceach nie powinny być mniejsze niż 30-osobowe.

Organizacja zajęć w I Liceum Ogólnokształcącym jest zgodna z prawem. Jednak na zwiększenie kosztów kształcenia w tej szkole wpływa organizacja zajęć w ramach przedmiotów rozszerzonych polegająca na oferowaniu uczniom tego samego oddziału wielu przedmiotów rozszerzonych do wyboru (nawet 5), co powoduje, że realizowanych jest więcej godzin nauczycielskich. Poniżej przedstawiamy oddziały, w których realizowanych jest więcej godzin nauczycielskich niż minimalna ich liczba wynikająca z ramowego planu nauczania:

- w oddziale 1b o profilu matematyczno-geograficzno-chemicznym realizowanych jest 6 godzin nauczycielskich przedmiotów rozszerzonych zamiast możliwych minimalnych 4 godzin (uczniowie mają do wyboru 3 przedmioty rozszerzone),
- w oddziale 2a o profilu matematyczno-fizycznym realizowanych jest 7 godzin nauczycielskich przedmiotów rozszerzonych zamiast możliwych minimalnych 5 godzin (uczniowie mają do wyboru 4 przedmioty rozszerzone, w tym język angielski),
- 2f - realizowanych jest 21 godzin nauczycielskich przedmiotów rozszerzonych zamiast możliwych minimalnych 13 godzin (uczniowie mają do wyboru aż 5 przedmiotów, w tym język angielski),
- 3a - realizowanych jest 17 godzin nauczycielskich przedmiotów rozszerzonych zamiast możliwych minimalnych 12 godzin (uczniowie mają do wyboru 4 przedmioty; 4 godziny geografii rozszerzonej realizowane są w grupie międzyoddziałowej),
- 3b - realizowanych jest 17 godzin nauczycielskich przedmiotów rozszerzonych zamiast możliwych minimalnych 12 godzin (uczniowie mają do wyboru aż 5 przedmiotów, w tym język angielski; 4 godziny geografii rozszerzonej realizowane są w grupie międzyoddziałowej),
- 3e - realizowanych jest 19 godzin nauczycielskich przedmiotów rozszerzonych zamiast możliwych minimalnych 12 godzin (uczniowie realizują aż 4 różne rozszerzenia, w tym język angielski; 5 godzin geografii rozszerzonej oraz 5 godzin historii rozszerzonej realizowane są w grupach międzyoddziałowych).

Gdyby na etapie planowania rekrutacji, ograniczyć uczniom możliwość wyboru przedmiotów rozszerzonych do dwóch lub maksymalnie trzech poprzez przypisanie określonych rozszerzeń do oddziałów (takich samych dla wszystkich uczniów, którzy chcą się uczyć w danym oddziale) organizacja szkoły mogłaby być tańsza o 20 godzin (tj. 1 etat¹⁶, co daje kwotę ok. 75 tys. zł).

Trzeba też podkreślić, że oferowanie języka obcego jako kolejnego (czwartego bądź piątego) przedmiotu rozszerzonego, jest drogim rozwiązaniem, gdyż często wiąże się z koniecznością podziału takich zajęć na grupy.

W przypadku rozszerzonej nauki języka obcego tańszym rozwiązaniem jest oferowanie uczniom rozszerzonej nauki języków obcych w oddziałach dwujęzycznych. Na jednego ucznia przysługuje wówczas wyższa subwencja. Dodatkowa waga subwencyjna na jednego ucznia oddziału dwujęzycznego wynosi 0,17, co dla 30-osobowego oddziału oznacza łącznie 5,1 (30 uczniów x 0,17). Przyjmując wartość finansowego standardu A z roku 2020, która wynosi 6069 zł, subwencja na 30-osobowy oddział dwujęzyczny byłaby rocznie wyższa o 30,9 tys. zł. Kwota ta pozwoliłaby na sfinansowanie 7 godzin nauczycielskich – w oddziale dwujęzycznym uczniowie realizują 3 godziny języka obcego więcej, co po uwzględnieniu podziału na grupy oznacza 6 godzin nauczycielskich.

Utworzenie oddziału dwujęzycznego wymaga jednak spełnienia dodatkowego wymogu w postaci zapewnienia odpowiedniej kadry nauczycielskiej. Zgodnie z art. 4 ust. 4) ustawy Prawo oświatowe przez oddział dwujęzyczny należy rozumieć „oddział szkolny, w którym nauczanie jest prowadzone w dwóch językach: polskim oraz obcym nowożytnym będącym drugim językiem nauczania, przy czym

¹⁶ Przeliczając liczbę 20 godzin nauczycielskich na etat uwzględniono, że w klasie trzeciej nauka trwa 30 tygodni.

prowadzone w dwóch językach są co najmniej dwa zajęcia edukacyjne, z wyjątkiem zajęć obejmujących język polski, część historii dotyczącą historii Polski i część geografii dotyczącą geografii Polski, w tym co najmniej jedno zajęcia edukacyjne wybrane spośród zajęć obejmujących: biologię, chemię, fizykę, część geografii odnoszącą się do geografii ogólnej, część historii odnoszącą się do historii powszechnej lub matematykę”.

Innym racjonalnym rozwiązaniem jest organizowanie zajęć w grupach międzyoddziałowych. W taki sposób można by w większym stopniu organizować przedmioty rozszerzone. Tymczasem w I LO tylko niewielka część tych przedmiotów (historia i geografia w klasie trzeciej) odbywa się w grupach międzyoddziałowych.

10.2. II Liceum Ogólnokształcące

Tabela 101. Liczebności poszczególnych oddziałów w II Liceum Ogólnokształcącym

II LO	1	2	3	Razem
LO na podbudowie szkoły podstawowej	148	143		291
ogólnodostępny	148	143		291
1 a	30			30
1 b	30			30
1 c	30			30
1 D	29			29
1 e	29			29
2 a		28		28
2 B		27		27
2 c		31		31
2 d		27		27
2 e		30		30
LO na podbudowie gimnazjum		148	133	281
ogólnodostępny		148	133	281
2 f		31		31
2 g		28		28
2 h		28		28
2 I		30		30
2 J		31		31
3 a			29	29
3 b			30	30
3 c			30	30
3 d			22	22
3 e			22	22
Razem	148	291	133	572

Wszystkie oddziały w II Liceum Ogólnokształcącym we Włocławku są ogólnodostępne.

Organizacja zajęć w II Liceum Ogólnokształcącym jest zgodna z prawem. Przy czym w ramach przedmiotów rozszerzonych uczniowie realizują zajęcia z dwóch lub trzech przedmiotów, ale w niektórych oddziałach rozszerzony jest język angielski, którego zajęcia są dzielone na grupy. Sytuacja taka ma

miejsce w czterech oddziałach: 1c, 2c, 2h oraz 3c, gdzie wymagany podział na grupy, wiąże się z dodatkowymi 10 godzinami nauczycielskimi (tj. 0,52 etatu¹⁷ czyli ok. 39 tys. zł rocznie).

Część zajęć wf i języków obcych realizowanych jest w grupach międzyoddziałowych, co jest korzystne z ekonomicznego punktu widzenia.

10.3. III Liceum Ogólnokształcące

III LO jest największą szkołą licealną we Włocławku. Oprócz oddziałów ogólnodostępnych funkcjonują tu również oddziały dwujęzyczne, do których uczęszcza 89 uczniów (tj. 13% uczniów szkoły) i integracyjne, w których uczy się 48 uczniów (tj. 7% uczniów szkoły).

Tabela 102. Liczebności oddziałów w III Liceum Ogólnokształcącym

III LO	1	2	3	Razem
LO na podbudowie szkoły podstawowej	166	181		347
dwujęzyczny	29	30		59
1 D	29			29
2 d		30		30
integracyjny	17	31		48
1 e-i	17			17
2 c-i		13		13
2 e-i		18		18
ogólnodostępny	120	120		240
1 a	29			29
1 b	30			30
1 c	30			30
1 e	31			31
2 a		29		29
2 B		31		31
2 c		30		30
2 e		30		30
LO na podbudowie gimnazjum		154	176	330
dwujęzyczny		30		30
2 I		30		30
ogólnodostępny		124	176	300
2 f		32		32
2 g		31		31
2 h		31		31
2 J		30		30
3 a			28	28
3 b			29	29
3 c			31	31
3 d			30	30
3 e			30	30
3 f			28	28
Razem	166	335	176	677

¹⁷ Przeliczając liczbę 10 godzin nauczycielskich na etat uwzględniono, że w klasie trzeciej nauka trwa 30 tygodni.

W organizacji III LO można znaleźć rezerwy finansowe. Zastosowano tu niewymagane prawem podziały na grupy na przedmiotach ogólnokształcących:

- oddział 1d z 29 uczniami – podział na historii (2 godziny), biologii (2 godziny) i biologii rozszerzonej (2 godziny) – łącznie 6 godzin,
- oddział 2d z 30 uczniami - podział na historii (2 godziny), biologii (2 godziny) i biologii rozszerzonej (3 godziny) – łącznie 7 godzin,
- oddział 2i z 30 uczniami – podział na historii i społeczeństwie (3 godziny) oraz biologii rozszerzonej (6 godzin) – łącznie 9 godzin,

co daje łącznie 22 godziny nauczycielskie (tj. 1,2 etatu, co kosztuje ok. 90 tys. zł rocznie).

Ponadto, w niektórych oddziałach uczniowie realizują po trzy przedmioty rozszerzone, przy czym . trzecim przedmiotem jest język obcy. Jest zgodne z prawem, ale kosztowne rozwiązanie organizacyjne, gdyż nauka języków obcych w ramach rozszerzeń wiąże się z dodatkowymi godzinami nauczycielskimi, przeznaczanymi na podziały na grupy (jeśli liczebność oddziału przekracza 24 uczniów). Oto oddziały, w których realizowanych jest więcej godzin nauczycielskich z tego powodu:

- 1c (matematyczno-geograficzny) - podział na grupy na rozszerzonym angielskim (jedna godzina),
- 2c (matematyczno-geograficzny) - podział na grupy na rozszerzonym angielskim (dwie godziny),
- 2f (politechniczny) - podział na grupy na rozszerzonym angielskim (jedna godzina),
- 2h (matematyczno-geograficzny) - podział na grupy na rozszerzonym angielskim (trzy godziny),
- 2j (społeczno-prawny) - podział na grupy na rozszerzonym angielskim (jedna godzina),
- 3a (politechniczny) - podział na grupy na rozszerzonym języku obcym (jedna godzina: jedna grupa uczniów ma rozszerzony francuski, a druga grupa rozszerzony niemiecki),
- 3b (biologiczno-chemiczny) podział na grupy na rozszerzonym języku obcym (jedna godzina: jedna grupa uczniów ma rozszerzony francuski, a druga grupa rozszerzony niemiecki),
- 3c (matematyczno-geograficzny) podział na grupy na rozszerzonym angielskim (trzy godziny),
- 3d (biologiczno-chemiczny) - podział na grupy na rozszerzonym hiszpańskim (jedna godzina),
- 3e (społeczno-prawny) podział na grupy rozszerzonym hiszpańskim (jedna godzina),
- 3f (społeczno-prawny) podział na grupy na rozszerzonym języku obcym (jedna godzina: jedna grupa uczniów ma rozszerzony francuski, a druga grupa rozszerzony niemiecki),

co daje łącznie 16 godzin nauczycielskich (tj. 0,9 etatu, co kosztuje ok. 67 tys. zł rocznie).

O ile rozszerzenia przedmiotów informatycznych w oddziałach politechnicznych mają związek z ich profilem, o tyle rozszerzenia języka angielskiego i hiszpańskiego w oddziałach o profilach matematyczno-geograficznym i społeczno-prawnym nie wydają się konieczne. Jak już pisaliśmy, tańszym rozwiązaniem jest oferowanie uczniom rozszerzonej nauki języków obcych w oddziałach dwujęzycznych, gdyż przysługuje wówczas na ucznia wyższa subwencja.

Godziny dyrektorskie przeznaczono na zajęcia dydaktyczne (na przedmioty rozszerzone). Zgodnie z prawem powinny być przeznaczone na zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności zajęcia związane z kształtowaniem aktywności i kreatywności uczniów.

10.4. Liceum w Zespole Szkół nr 4

Tabela 103. Liczebności poszczególnych oddziałów Liceum Ogólnokształcącego w ZS4

ZS4	1	2	3	Razem
LO na podbudowie szkoły podstawowej	144	149		293
integracyjny		19		19
2 B		19		19
ogólnodostępny	144	130		274
1 a	29			29
1 b	28			28
1 c	30			30
1 D	27			27
1 e	30			30
2 a		26		26
2 c		22		22
2 d1		25		25
2 e		29		29
2 f		28		28
LO na podbudowie gimnazjum		179	89	268
ogólnodostępny		179	89	268
2 aG		30		30
2 bg		30		30
2 cg		29		29
2 dg		30		30
2 eg		30		30
2 fg		30		30
3 a			30	30
3 B.			30	30
3 C.			29	29
Razem	144	328	89	561

W Zespole Szkół nr 4 funkcjonuje tylko Liceum Ogólnokształcące dla młodzieży z oddziałami ogólnodostępnymi oraz jednym oddziałem integracyjnym.

Podobnie jak w I LO organizacja oddziałów w klasie pierwszej nie jest optymalna z ekonomicznego punktu widzenia ze względu wiele oddziałów mniejszych niż 30-osobowe.

W ramach przedmiotów rozszerzonych uczniowie wszystkich oddziałów klasy pierwszej oraz oddziałów ponadpodstawowych klasy drugiej realizują po trzy rozszerzenia, w tym jedna godzina to zajęcia języka angielskiego. W większości z nich zajęcia te są dzielone na grupy, co generuje dodatkowe 8 godzin nauczycielskich.

Uczniowie wszystkich oddziałów ponadgimnazjalnych klasy drugiej oraz oddziałów klasy trzeciej również realizują po trzy rozszerzenia, w tym trzy godziny to zajęcia z języka angielskiego. Podziały na grupy na tych zajęciach generują dodatkowe 27 godzin nauczycielskich.

Nauczanie języka angielskiego w ramach przedmiotów rozszerzonych w każdym oddziale wpływa na wysokie koszty nauczania. LO w ZS4 jest najdroższym liceum ogólnokształcącym z oddziałami ogólnodostępnymi we Włocławku, co znajduje potwierdzenie również w analizie porównawczej i wskaźnikach organizacji (zob. podrozdział 8.2.3).

W oddziale 2e niekonieczny podział na grupy zastosowano na WOS oraz rozszerzonym WOS, co zwiększyło liczbę godzin nauczycielskich o trzy (0,17 etatu tj. ok. 12.5 tys. zł).

Uczniowie 3b i 3c realizują różne rozszerzenia, co podwyższa koszty utrzymywania tych oddziałów. Odnosząc liczby godzin z przedmiotów rozszerzonych do minimalnych ich liczb wynikających z ramowego planu nauczania w roku szkolnym 2020/21 w oddziale 3b było realizowanych o 10 godzin więcej, a w oddziale 3c o 4 godziny więcej, co daje łącznie 14 godzin nauczycielskich (ok. 0,6 etatu nauczycielskiego¹⁸ tj. ok. 46 tys. zł rocznie).

Ponadto, w planie nauczania dla oddziałów 2cg i 2eg realizowanych jest po jednej godzinie więcej niż minimalna liczba godzin wynikająca z ramowego planu nauczania (po 35 godzin zamiast 34).

Dla wszystkich uczniów obowiązkowym językiem obcym jest język angielski. W większości oddziałów uczniowie mają natomiast do wyboru drugi język obcy spośród dwóch, trzech lub nawet czterech oferowanych w danym oddziale. W roku szkolnym 2020/21 nie generuje to zwiększonej liczby godzin, gdyż nauczanie języków obcych zorganizowano w grupach międzyoddziałowych

10.5. Podsumowanie

Szczegółowa analiza arkuszy organizacyjnych poszczególnych liceów ogólnokształcących pokazuje, że istnieją w tych szkołach rezerwy finansowe.

Organizacja oddziałów w klasie pierwszej nie jest optymalna w następujących liceach:

- I LO – w klasie pierwszej utworzono dwa oddziały 26-osobowe.
- LO w ZS nr 4 – w klasie pierwszej utworzono trzy oddziały z liczebnością 27-29 uczniów.

Mając na uwadze optymalizację kosztów funkcjonowania szkół warto podczas rekrutacji stosować zasadę tworzenia oddziałów licealnych w klasie pierwszej nie mniejszych niż 31-32 osobowe.

Organizacja zajęć w liceach ogólnokształcących jest zgodna z prawem. Na wyższe koszty kształcenia wpływa organizacja zajęć w ramach przedmiotów rozszerzonych poprzez oferowanie uczniom wielu przedmiotów rozszerzonych do wyboru, co powoduje, że realizowanych jest więcej godzin nauczycielskich. W wielu oddziałach trzecim bądź kolejnym przedmiotem do wyboru są zajęcia z języków obcych, co dodatkowo wpływa na wyższe koszty kształcenia. Najwięcej takich kosztogennych rozwiązań jest w LO w Zespole Szkół nr 4.

¹⁸ Przeliczając liczbę 14 godzin nauczycielskich na etat uwzględniono, że w klasie trzeciej nauka trwa 30 tygodni.

11. Szczegółowa analiza organizacji zespołów szkół zawodowych w roku szkolnym 2020/21

11.1. Zespół Szkół Budowlanych

Tabela 104. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Budowlanych

Oddziały w podziale na typ szkoły	1	2	3	4	Razem
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	25	21			46
1_a	25				25
2 ap		21			21
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum		24	33		57
2 a-g		19			19
2 bg		5			5
3 aB			26		26
3 bB			7		7
Technikum na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	54	37			91
1 .AT	25				25
1 .BT	29				29
2 A_P		18			18
2 B_P		19			19
Technikum na podbudowie gimnazjum		48	46	33	127
2 A_G		28			28
2 B_G		20			20
3 _AT			22		22
3 _BT			24		24
4 AT				16	16
4 BT				17	17
Razem	79	130	79	33	321

Wszystkie oddziały w ZSB są ogólnodostępne. Z powodu bardzo małej liczebności zwracają uwagę oddziały szkoły branżowej na podbudowie gimnazjum: 2bg (5 uczniów) oraz 3bB (7 uczniów). Ponieważ w szkole funkcjonuje także 19-osobowy oddział 2a-g, możliwe jest połączenie tego oddziału z oddziałem 2bg w zakresie przedmiotów ogólnokształcących. Zmniejszyłoby to liczbę godzin nauczycielskich o 12,37.

Możliwa jest także inna organizacja zajęć języków obcych oraz wychowania fizycznego:

- W oddziale 1_a (szkoła branżowa) prowadzone są zajęcia z dwóch języków obcych (do wyboru), co obecnie nie zwiększa liczby godzin (przy 25 uczniach konieczny jest podział na grupy), ale jeśli w kolejnych latach liczba uczniów się zmniejszy, wpłynie to na liczbę godzin.
- W oddziałach 2ap oraz 2a-g (szkoła branżowa) prowadzone są zajęcia z dwóch języków obcych (do wyboru), co zwiększa liczbę godzin o 4.
- Zajęcia języka obcego w oddziale 3bB można połączyć z zajęciami jednej grupy oddziału 3aB, co zmniejszyłoby liczbę godzin o 1.
- Zajęcia języków obcych 1.AT oraz 1.BT można prowadzić w formie zajęć międzyoddziałowych, takie rozwiązanie można zastosować także dla tych zajęć w oddziałach 2A_G i 2B_G, co zmniejszyłoby liczbę godzin o 7.
- Zajęcia wychowania fizycznego 2A_G i 2B_G można prowadzić w formie zajęć międzyoddziałowych, co zmniejszyłoby liczbę godzin o 3.

- W oddziałach 3aB, 4AT oraz 4BT prowadzone są zajęcia z dwóch języków obcych zawodowych (do wyboru), co zwiększa liczbę godzin o 4.

W sumie organizacja zajęć mogłaby być tańsza o około 1,7 etatu, co daje kwotę około 125 tys. zł.

11.2. Zespół Szkół Chemicznych

Tabela 105. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Chemicznych

Oddziały w podziale na typ szkoły	1	2	3	4	Razem
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	51	39			90
1 BF	25				25
1 BKK	26				26
2 pf		17			17
2 pzb		22			22
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum		42	16		58
2 gf		24			24
2 gzb		18			18
3 af			16		16
Technikum na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	126	96			222
1 TA	23				23
1 TF	27				27
1 THK	26				26
1 TR	22				22
1 TŻ	28				28
2 PAC		27			27
2 PFT		28			28
2 PHK		20			20
2 PŻ		21			21
Technikum na podbudowie gimnazjum		95	145	123	363
2 GAC		23			23
2 GFT		29			29
2 GHK		18			18
2 GŻ		25			25
3 ah			16		16
3 ga			20		20
3 gb			25		25
3 kr			16		16
3 tac			23		23
3 tf			20		20
3 tr			25		25
4 ah				10	10
4 ga				18	18
4 gb				22	22
4 kt				21	21
4 tac				26	26
4 tf				26	26
Razem	177	272	161	123	733

Wszystkie oddziały w ZSCH są ogólnodostępne. W większości oddziałów szkoły branżowej uczniowie mają dwa języki obce do wyboru. Gdyby pozostawić tylko jeden język oraz organizować zajęcia międzyoddziałowe, można by zmniejszyć liczbę godzin nauczycielskich o 9.

Zwiększając liczbę godzin zajęć międzyoddziałowych na zajęciach wf można łącznie w ZSCH ograniczyć liczbę godzin nauczycielskich o około 24.

W oddziałach technikum:

- po zmniejszeniu liczby języków (obecnie w części oddziałów uczniowie wybierają pomiędzy językiem niemieckim a rosyjskim) można ograniczyć liczbę godzin nauczycielskich o około 46,
- w klasie czwartej możliwe jest zredukowanie liczby oddziałów o jeden (w szkole funkcjonują dwa oddziały kształcące w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych oraz jeden oddział kształcący w zawodzie technik hotelarstwa, które łącznie liczą 50 uczniów), co, przy zachowaniu obecnego rozkładu kształcenia zawodowego i odjęciu uwzględnionych we wcześniejszych rozważaniach zajęć z języków obcych oraz wf, ograniczyłoby średnioroczną liczbę godzin nauczycielskich dodatkowo o około 8.

W sumie organizacja zajęć mogłaby być tańsza o około 4,8 etatu, co daje kwotę około 350 tys. zł. Jednak w praktyce zmiany organizacji zajęć musiałyby następować stopniowo, ponieważ nie da się np. ograniczyć liczby języków obcych w już funkcjonujących klasach.

11.3. Zespół Szkół Ekonomicznych

Tabela 106. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Ekonomicznych

Oddziały w podziale na typ szkoły	1	2	3	4	Razem
Technikum na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	114	102			216
ogólnodostępny	114	102			216
1 aT	25				25
1 bT.	23				23
1 cT	22				22
1 dT.	22				22
1 eT	22				22
2 ap		25			25
2 bP.		24			24
2 cP.		28			28
2 dP.		25			25
Technikum na podbudowie gimnazjum		130	137	119	386
integracyjny		16			16
2 dG.		16			16
ogólnodostępny		114	137	119	370
2 ag		29			29
2 bG.		28			28
2 cG.		29			29
2 eG.		28			28
3 aT			27		27
3 bT.			30		30
3 cT.			26		26
3 dT.			28		28
3 eT.			26		26
4 aT.				28	28
4 bT.				28	28
4 cT.				22	22
4 dT.				24	24
4 eT.				17	17
Razem	114	232	137	119	602

W roku szkolnym 2020/21 ZSEk. prowadzi wyłącznie oddziały technikum. Jeden oddział jest oddziałem integracyjnym.

ZSEk. prowadzi nauczanie w 4 językach obcych (angielskim, niemieckim, rosyjskim i włoskim), z czego zazwyczaj w jednym oddziale funkcjonują 3 języki. Gdyby ograniczyć liczbę nauczanych języków obcych oraz organizować zajęcia międzyoddziałowe, możliwe byłoby zmniejszenie liczby godzin nauczycielskich o około 52.

Możliwe także jest zmniejszenie liczby godzin wf o około 22 poprzez organizację zajęć międzyoddziałowych.

W efekcie organizacja zajęć mogłaby być łącznie tańsza o około 4,1 etatu, co daje kwotę około 300 tys. zł. Jednak w praktyce zmiany organizacji zajęć musiałyby następować stopniowo, ponieważ nie da się np. ograniczyć liczby języków obcych w już funkcjonujących klasach.

11.4. Zespół Szkół Elektrycznych

Tabela 107. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Elektrycznych

Oddziały w podziale na typ szkoły	1	2	3	4	Razem
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	25				25
1 ab	25				25
Technikum na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	142	152			294
1 EF	27				27
1 TA	28				28
1 TB	27				27
1 TC	30				30
1 TD	30				30
2 TA5		23			23
2 TB5		25			25
2 TC5		30			30
2 TD5		24			24
2 TFG		24			24
2 TI5		26			26
Technikum na podbudowie gimnazjum		151	190	144	485
2 Ta		21			21
2 Tb		23			23
2 Tc		26			26
2 Td		27			27
2 Tef		24			24
2 Ti		30			30
3 Ta			23		23
3 Tb			24		24
3 Tc			29		29
3 Td			30		30
3 Te			30		30
3 tf			28		28
3 Tg			26		26
4 Ta				23	23
4 Tb				27	27
4 Tc				26	26
4 Td				27	27
4 Te				26	26
4 Tfb				15	15
Razem	167	303	190	144	804

W ZSEI. jest jeden oddział szkoły branżowej, pozostałe oddziały to ogólnodostępne oddziały technikum. Zwraca uwagę fakt, że w odróżnieniu od innych jednostek, ZSEI. prowadzi zajęcia tylko z dwóch języków obcych, co z ekonomicznego punktu widzenia jest korzystne.

ZSEI. nie organizuje zajęć międzyoddziałowych dla języków obcych oraz organizuje niewiele zajęć międzyoddziałowych z wf. Gdyby takie zajęcia organizować, możliwe byłoby ograniczenie liczby godzin nauczycielskich o około 50 dla zajęć z języków obcych oraz o około 27 godzin nauczycielskich z wf.

ZSEI. prowadzi także zajęcia dodatkowe (język angielski, język niemiecki, geografia, szachy) – łącznie 7 godzin.

W sumie organizacja zajęć mogłaby być tańsza o około 4,3 etatu, co daje kwotę około 320 tys. zł (przy założeniu że jednostka dalej prowadzi wymienione powyżej zajęcia dodatkowe).

11.5. Zespół Szkół Samochodowych

Tabela 108. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Samochodowych

Oddziały w podziale na typ szkoły	1	2	3	4	Razem
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	80	54			134
ogólnodostępny	80	54			134
1 AzM	27				27
1 BzK	23				23
1 CzE	30				30
2 AzW		30			30
2 BzK		24			24
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum		52	50		102
ogólnodostępny		52	50		102
2 CzM		26			26
2 DzW		26			26
3 AzM			27		27
3 CzW			23		23
Liceum ogólnokształcące na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	36	35			71
integracyjny	36	35			71
1 LoA	20				20
1 LoB	16				16
2 LoA		17			17
2 LoB		18			18
Liceum ogólnokształcące na podbudowie gimnazjum		39	33		72
integracyjny		39	33		72
2 LoC		19			19
2 LoD		20			20
3 LoA			16		16
3 LoB			17		17
Technikum na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	85	91			176
integracyjny	19	29			48
1 TiA	19				19
2 TiA		15			15
2 TiB		14			14
ogólnodostępny	66	62			128
1 TdC	25				25
1 TsA	20				20
1 TsB	21				21
2 TdC		26			26
2 TsA		21			21
2 TsB		15			15
Technikum na podbudowie gimnazjum		88	96	74	258
integracyjny		29	33	16	78
2 TiC		16			16
2 TiD		13			13
3 TiA			18		18
3 TiB			15		15
4 TiA				16	16
ogólnodostępny		59	63	58	180
2 TsD		22			22
2 TsE		18			18
2 TsF		19			19
3 TsA			21		21
3 TsB			22		22
3 TsD			20		20
4 TsA				16	16
4 TsB				17	17
4 TsD				25	25
Razem	201	359	179	74	813

Jest to najbardziej rozbudowany zespół szkół, prowadzący zajęcia w oddziałach szkoły branżowej, technikum oraz liceum ogólnokształcącego. Wszystkie oddziały liceum są integracyjne, integracyjne są także niektóre oddziały technikum.

W oddziałach integracyjnych technikum na podbudowie szkoły podstawowej 2TiA oraz 2TiB łącznie jest 5 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Oznacza to, że możliwe byłoby utworzenie tylko jednego oddziału integracyjnego. W oddziałach integracyjnych technikum na podbudowie gimnazjum 2TiC oraz 2TiD łącznie jest 3 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, czyli także i w tym przypadku możliwe byłoby utworzenie tylko jednego oddziału integracyjnego.

Łącznie w dwóch oddziałach klasy drugiej liceum ogólnokształcącego na podbudowie szkoły podstawowej jest 4 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, co oznacza, że możliwe byłoby utworzenie tylko jednego oddziału integracyjnego.

ZSS nie prowadzi zajęć międzyoddziałowych. Ich organizacja na zajęciach języków obcych oraz wf w oddziałach ogólnodostępnych (szkoły branżowej i technikum) pozwoliłaby zmniejszyć liczbę godzin nauczycielskich o 15.

W oddziale 2DzW jest nieuzasadniony przepisami prawa oświatowego podział na grupy zajęć wf.

ZSS prowadzi zajęcia dla zespołów muzycznych, w łącznej liczbie 40 godzin.

W sumie organizacja zajęć mogłaby być tańsza o około 1 etat, co daje kwotę około 75 tys. zł (zakładając że jednostka dalej prowadzi zajęcia dla zespołów muzycznych). Dodatkowo, dalsze oszczędności mogłoby przynieść zmniejszenie liczby oddziałów integracyjnych.

11.6. Zespół Szkół Technicznych

Tabela 109. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół Technicznych

Oddziały w podziale na typ szkoły	1	2	3	4	Razem
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej		15			15
2 BS		15			15
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum			25		25
3 BS			25		25
Technikum na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej	141	100			241
1 aI	30				30
1 aR	29				29
1 bI	29				29
1 bR	27				27
1 MT	26				26
2 i		24			24
2 MI		25			25
2 MT		25			25
2 R		26			26
Technikum na podbudowie gimnazjum		117	126	127	370
2 aTI		21			21
2 bTI		22			22
2 TMR		31			31
2 TMT		18			18
2 TR		25			25
3 aTI			30		30
3 bTI			21		21
3 TMM			26		26
3 TMT			24		24
3 TOR			25		25
4 aTR				27	27
4 bTR				26	26
4 TI				27	27
4 TIM				24	24
4 TMT				23	23
Razem	141	232	151	127	651

W ZST są dwa oddziały szkoły branżowej, natomiast pozostałe oddziały to ogólnodostępne oddziały technikum.

ZST jest drugim zespołem szkół zawodowych, który prowadzi zajęcia tylko z dwóch języków obcych. ZST jednak nie organizuje żadnych zajęć międzyoddziałowych z języków obcych i tylko jedno zajęcia międzyoddziałowe wf. Gdyby z tych przedmiotów organizować zajęcia międzyoddziałowe, liczba godzin nauczycielskich języków obcych zmniejszyłaby się o 55, natomiast wf o około 16.

W efekcie organizacja zajęć mogłaby być łącznie tańsza o około 4 etaty, co daje kwotę około 300 tys. zł.

11.7. Podsumowanie

W sumie organizacja zajęć we wszystkich analizowanych w tym rozdziale zespołach szkół mogłaby być łącznie tańsza o około 20 etatów, co dałoby kwotę około 1,5 mln. zł. Należy jednak podkreślić, że aby osiągnąć taki efekt, niektóre zmiany organizacji zajęć musiałyby następować stopniowo, ponieważ np. nie da się ograniczyć liczby języków obcych w już funkcjonujących klasach.

Dodatkowe oszczędności przyniosłoby zmniejszenie liczby oddziałów integracyjnych w ZSS.

12. Zestawienie liczb godzin wynikających z wybranych, niekoniecznych podziałów na grupy – podsumowanie

Tabela poniżej przedstawia liczby godzin wynikające z wybranych, niekoniecznych podziałów na grupy na lekcjach wf, informatyki oraz językach obcych wynikających z organizacji nauki trzech lub więcej języków obcych w jednym oddziale. Zestawienie nie obejmuje zajęć języków obcych, które są realizowane w zakresie rozszerzonym.

Tabela 110. Liczby godzin wynikające z niekoniecznych podziałów na grupy w roku szkolnym 2020/21

Szkoła	Liczba godzin wynikająca z niekoniecznych podziałów na grupy na lekcjach wf	Liczba godzin wynikająca z niekoniecznych podziałów na grupy na informatyce	Liczba godzin wynikająca z podziałów na grupy wymuszonych organizacją nauki trzech języków obcych w jednym oddziale	Sumaryczna liczba godzin wynikająca z niekoniecznych podziałów na grupy
I LO	0	0	0	0
II LO	0	0	0	0
III LO	0	0	0	0
SP 2	16	0	0	16
SP3	0	12	0	12
SP 5	0	0	0	0
SP7	4	9	0	13
SP10	20	11	0	31
SP12	0	0	0	0
SP14	12	17	0	29
SP18	4	7	0	11
SP19	4	13	0	17
SP22	14	0	0	14
SP23	16	0	0	16
ZS11	12	0	0	12
ZS4	0	0	0	0
ZS8	0	7	0	7
ZSB	3	2	8	13
ZSCH	24	4	25	53
ZSEk.	22	5	17	44
ZSEI.	27	3	0	30
ZSP 01	17	0	0	17
ZSS	6	0	0	6
ZST	0	0	16	16
Suma	201	90	66	357

Sumaryczna liczba godzin wynikających z uwzględnionych w powyższej analizie niekoniecznych podziałów na grupy wyniosła 357, tj. blisko 20 nauczycielskich etatów przeliczeniowych, co wpłynęło na wzrost kosztów prowadzenia zajęć w roku szkolnym 2020/21 o blisko 1,5 mln zł.

Najwięcej niekoniecznych podziałów na grupy utworzono na zajęciach wf, co wpłynęło na zwiększenie liczby godzin nauczycielskich o 201 tj. o 11,2 etatu nauczycielskiego (ok. 837 tys. zł).

13. Inne jednostki

Poniżej przedstawiamy informacje o organizacji pozostałych jednostek, których specyfika jest zupełnie inna niż omówione wcześniej szkoły i przedszkola, stąd nie ma możliwości uwzględnienia ich w analizie porównawczej.

13.1. Zespół Szkół Muzycznych

W Zespole Szkół Muzycznych jest ogromna liczba zajęć indywidualnych, co wynika ze specyfiki kształcenia.

Przy stosunkowo niedużej liczbie uczniów w ZSM jest ponad 80 etatów nauczycielskich.

W trzech ostatnich latach zarówno liczba uczniów, jak i liczba etatów, nieznacznie zmalała. Tabele poniżej przedstawiają liczby etatów i liczby uczniów w latach 2017/18 – 2020/21.

Tabela 111. Etaty przeliczeniowe nauczycieli w Zespole Szkół Muzycznych

	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Liczba etatów	76,2	76,0	73,2	72,3

Tabela 112. Uczniowie w Zespole Szkół Muzycznych

	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Ogólnokształcąca szkoła muzyczna I stopnia	151	156	166	142
Sześćioletnia szkoła muzyczna I stopnia	51	75	53	45
Sześćioletnia szkoła muzyczna II stopnia	85	73	72	83
Razem	287	304	291	270

Przy bardzo małej liczbie uczniów przypadających na jeden etat nauczyciela, dopłaty do subwencji przypadające na jednego ucznia tej szkoły nie są jednak większe niż w większości typowych szkół (zob. tabela 23 na stronie 42).

13.2. CKZiU

W CKZiU funkcjonują następujące składowe:

- Centrum Kształcenia Zawodowego realizujące zajęcia z uczniami szkół zawodowych w ramach zajęć praktycznych, turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników oraz kwalifikacyjne kursy zawodowe,
- I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- Szkoła Policealna nr 4,
- Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli.

Tabela 113. Liczby uczniów/słuchaczy oraz etaty przeliczeniowe nauczycieli

Składowa	Liczba uczniów/uczestników	Etaty
Zajęcia praktyczne dla szkół zawodowych	400	25,50
Kwalifikacyjne kursy zawodowe	41	1,50
Turnusy doskonalenia teoretycznego młodocianych pracowników	59	0,42
I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	71	6,24
Szkoła Policealna nr 4	51	5,07
Pozostałe		4,20
Razem	622	42,92

Zdecydowanie największą częścią działalności CKZiU jest prowadzenie zajęć praktycznych dla włocławskich szkół zawodowych.

13.3. Zespół Placówek nr 1

W skład Zespołu Placówek nr 1 wchodzi Bursa Szkolna oraz Szkolne Schronisko Młodzieżowe.

W badanym okresie (z wyjątkiem 2019/20) liczba etatów (przeliczeniowych, wynikających z przydziałów) była stabilna i wynosiła 15,8. Liczba wychowanków wahała się od 194 do 254.

Tabela 114. Etaty przeliczeniowe nauczycieli w Zespole Placówek nr 1

	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Bibliotekarz	1,00	1,00	1,00	1,00
Dyrektor	0,80	0,80	0,80	0,80
Wicedyrektor	0,67	0,67	0,67	0,67
Wychowawca w internacie	13,33	13,33	15,17	13,33
Razem	15,80	15,80	17,64	15,80

Tabela 115. Liczba wychowanków w Zespole Placówek nr 1

	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Grupa I	35	30	35	30
Grupa II	33	31	35	30
Grupa III	32	27	35	30
Grupa IV	35	26	35	30
Grupa V	30	32	35	30
Grupa VI	32	27	35	30
Grupa VII	23	21	24	30
Grupa VIII			20	
Razem	220	194	254	210

Na podstawie liczby etatów i liczby wychowanków przygotowaliśmy wskaźniki organizacji: liczbę wychowanków przypadających na etat wychowawcy oraz liczbę etatów wychowawcy przypadającą na jedną grupę wychowanków.

Tabela 116. Wskaźniki organizacji w Zespole Placówek nr 1

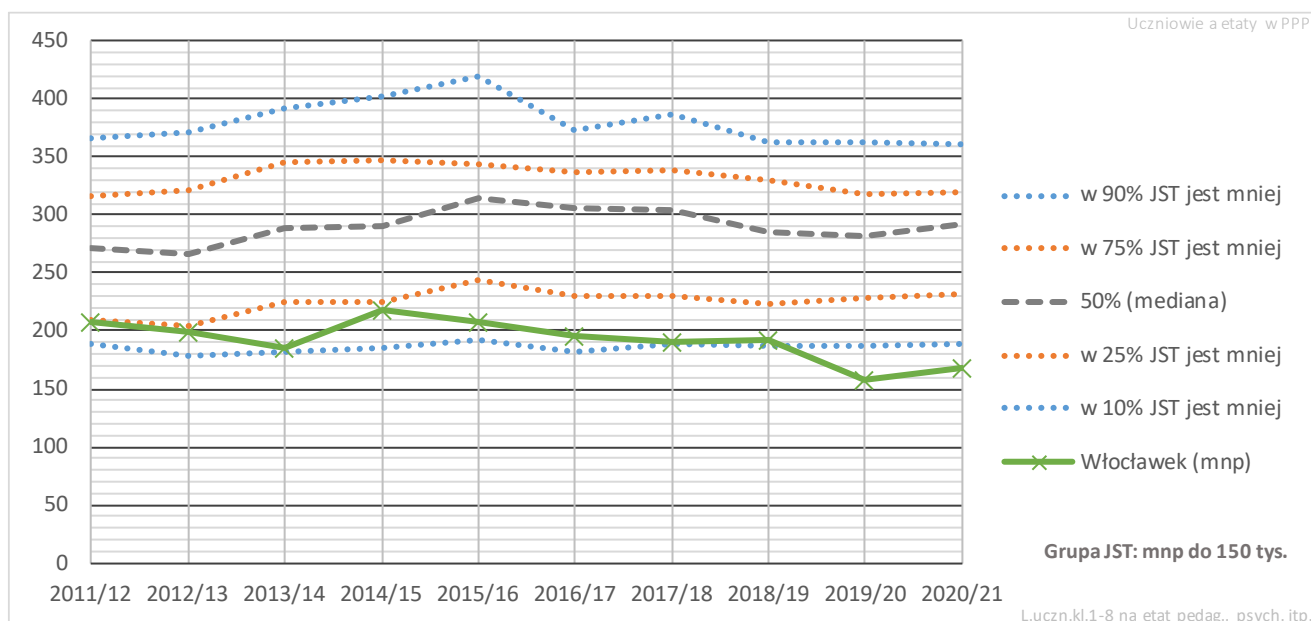
	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Liczba wychowanków na etat wychowawcy	16,50	14,55	16,74	15,75
Liczba etatów wychowawcy na grupę	1,90	1,90	1,90	1,90

Wskaźniki pokazują, że wzrost liczby etatów wychowawców w internacie w roku 2019/20 był uzasadniony większą liczbą wychowanków oraz większą liczbą grup. Świadczy o tym przede wszystkim fakt, że liczba etatów wychowawcy przypadających na grupę w badanym okresie w ogóle się nie zmieniła.

13.4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Wykres 126 ilustruje liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych oraz pierwszych dwóch klas gimnazjów (w okresie ich funkcjonowania) przypadających na etat merytoryczny (pedagog/psycholog/logopeda itp.) w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Nie uwzględniono etatów zniżek kierowniczych oraz urlopów. Linia zielona pokazuje wartości dla Włocławka na tle innych podobnych samorządów.

Wykres 126. Liczby uczniów szkół podstawowych i pierwszych dwóch klas gimnazjów przypadających na jeden etat pedagoga/psychologa/logopedy itp. w poradniach – Włocławek na tle podobnych JST

Z powyższych danych wynika, że w badanym okresie poziom zatrudnienia w poradni w stosunku do liczby uczniów objętych jej opieką był zdecydowanie wyższy od przeciętnego dla grupy porównawczej, czyli miast na prawach powiatu do 150 tys. mieszkańców. (w ponad 75% z nich liczba uczniów przypadających na etat merytoryczny była wyższa, a w ostatnich dwóch latach była wyższa w ponad 90% samorządów grupy odniesienia).

Należy jednak podkreślić, że liczba uczniów w pierwszych ośmiu latach kształcenia określa jedynie szacunkowo liczbę potencjalnych odbiorców usług poradni, a nie jej obciążenie rzeczywistymi zadaniami.

Tabela 117 przedstawia liczby wszystkich etatów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej we Włocławku w latach 2016/17–2021/22 (ostatni rok na bazie majowego projektu arkusza organizacyjnego). Zatrudnienie w Poradni w badanym okresie jest stabilne, co w kontekście spadającej liczby uczniów w szkołach, wyjaśnia spadek wartości wskaźnika przedstawionego na powyższym wykresie.

Tabela 117. Liczba wszystkich etatów w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej we Włocławku

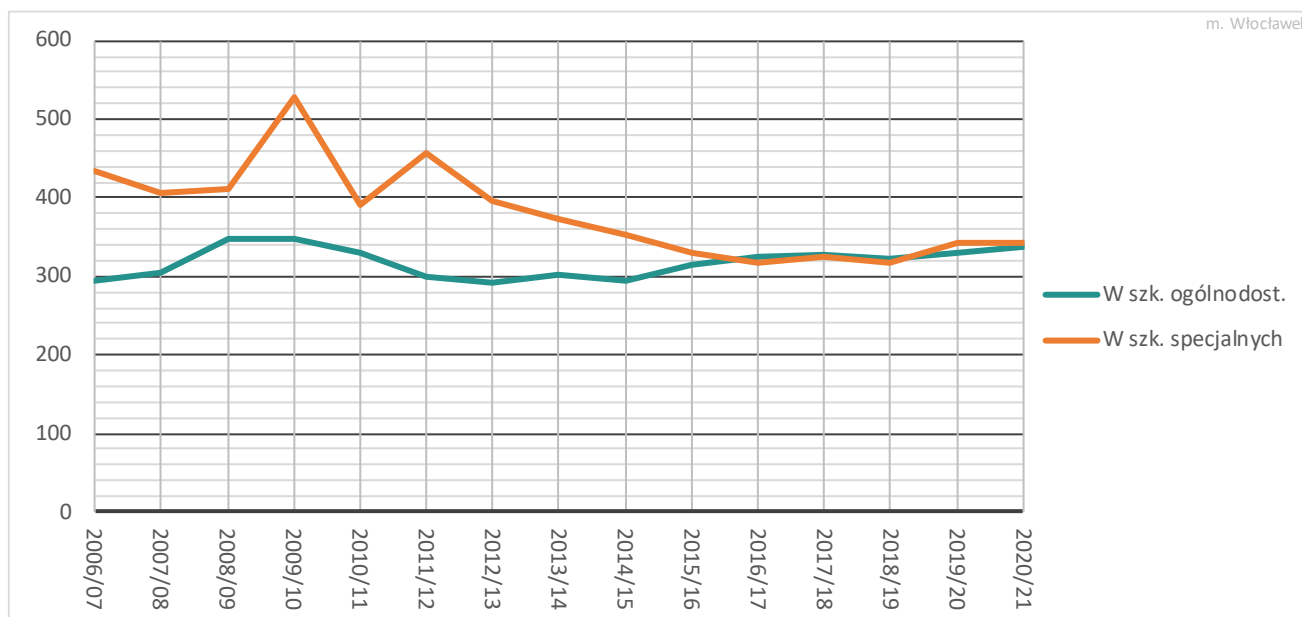
	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Doradca zawodowy	3,8	2,7	3,6	3,4	3,1	3,9
Inne obowiązki nauczyciela	0,4	0,7	0,7	0,7	0,8	1,0
Obowiązki logopedy	0,5	0,3	0,5	0,6	0,6	0,5
Obowiązki pedagoga	6,8	6,2	7,8	7,6	7,3	7,9
Obowiązki psychologa	6,8	7,0	7,7	7,2	7,7	8,0
Obowiązki rehabilitanta	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
Urlop dla poratowania zdrowia			1,0	0,6	0,4	
Zajęcia o charakterze terapeutycznym	24,9	21,8	21,1	20,9	21,1	20,4
Zniżka - dyrektor	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Zniżka - wicedyrektor	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Razem	44,7	40,1	43,7	42,5	42,5	43,3

14. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

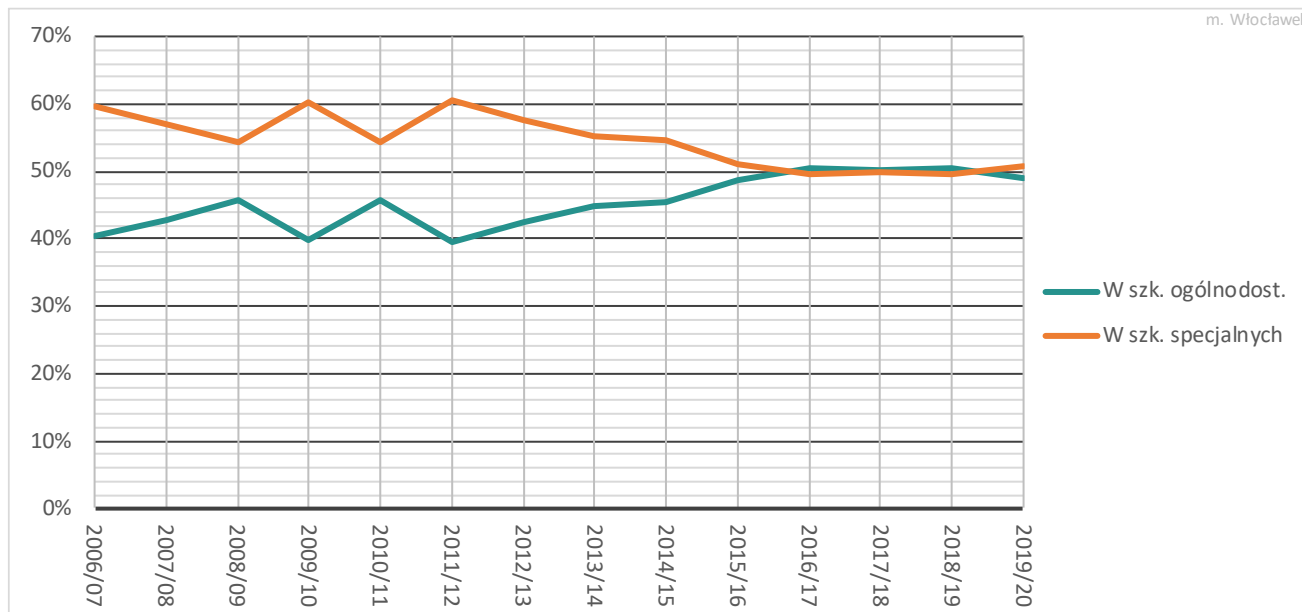
14.1. Uczniowie z niepełnosprawnościami

Wykres 127 pokazuje jak zmieniła się na przestrzeni lat liczba uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności w szkołach ogólnodostępnych oraz specjalnych. W ostatnich latach nie było w tym zakresie istotnych zmian, warto jednak zauważyć, że do roku 2015/16 liczba uczniów z orzeczeniami w szkołach ogólnodostępnych zwiększała się kosztem szkół specjalnych.

Wykres 127. Uczniowie z niepełnosprawnościami uczęszczający do szkół prowadzonych przez miasto w podziale na szkoły specjalne i ogólnodostępne

Wykres 128. Procenty uczniów z niepełnosprawnościami uczęszczających do szkół prowadzonych przez miasto w podziale na szkoły specjalne i ogólnodostępne

14.2. Uczniowie z niepełnosprawnościami w szkołach ogólnodostępnych

Wykres 129 pokazuje jak wygląda udział uczniów z orzeczeniami wśród wszystkich uczniów szkół ogólnodostępnych na tle podobnych samorządów. We Włocławku jest on wyższy niż mediana dla podobnych miast, ale w odróżnieniu od tej mediany nie rośnie w ostatnich latach.

Wykres 129. Procent uczniów z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie uczniów ogólnodostępnych szkół dla dzieci i młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

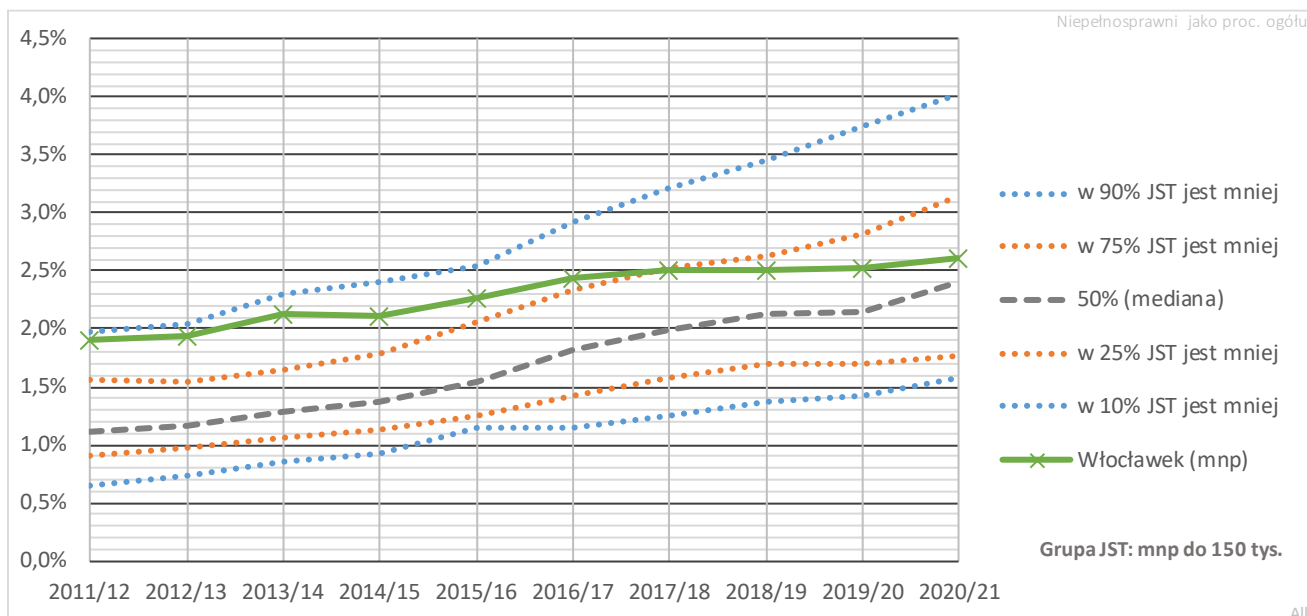

Tabela 118. Liczby uczniów z niepełnosprawnościami w poszczególnych typach szkół ogólnodostępnych

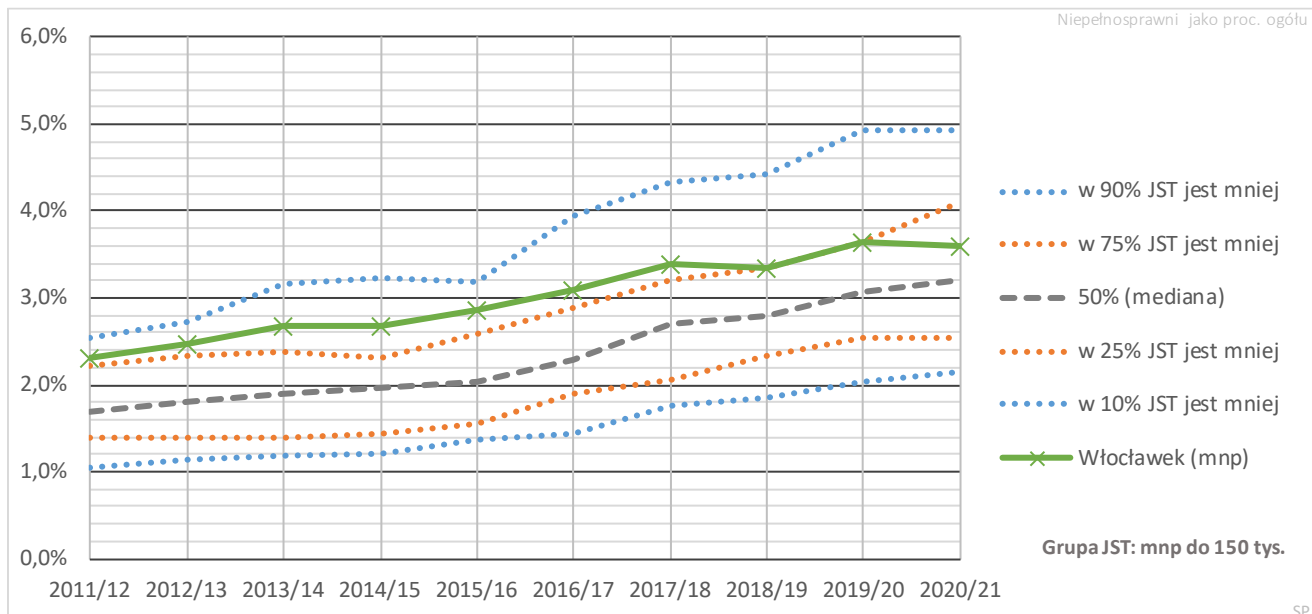
Typ szkoły	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
SP i gimnazjum	249	242	279	277	266	228	224	233	236	254	256	257	253	246	236
Liceum ogólnokształcące	18	23	27	27	20	22	19	20	25	23	31	33	32	45	55
Technikum	1	1	4	6	6	10	10	15	16	24	25	29	34	37	38
BS I st. / ZSZ	2	0	7	2	1	1	9	19	17	14	12	8	3	3	8
Liceum profilowane	21	27	31	35	37	38	30	16							

Włocławek (mnp)

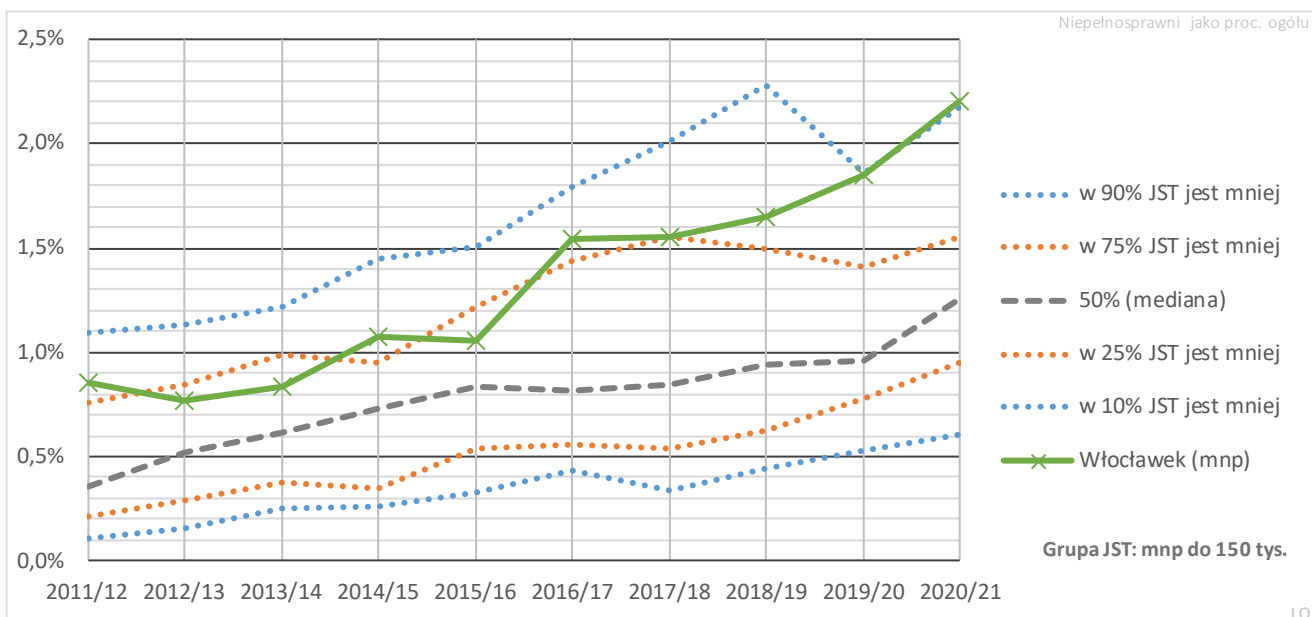
Poniżej przedstawiono udziały uczniów z niepełnosprawnościami wśród uczniów szkół poszczególnych typów. Trzeba jednak pamiętać, że na te dane wpływ miała struktura oświaty, w tym wydłużenie nauki w szkołach podstawowych do ośmiu lat, co sprawia, że dane z różnych lat są nie do końca porównywalne.

Bardzo wyraźny jest wzrost udziału uczniów niepełnosprawnych w liceach ogólnokształcących.

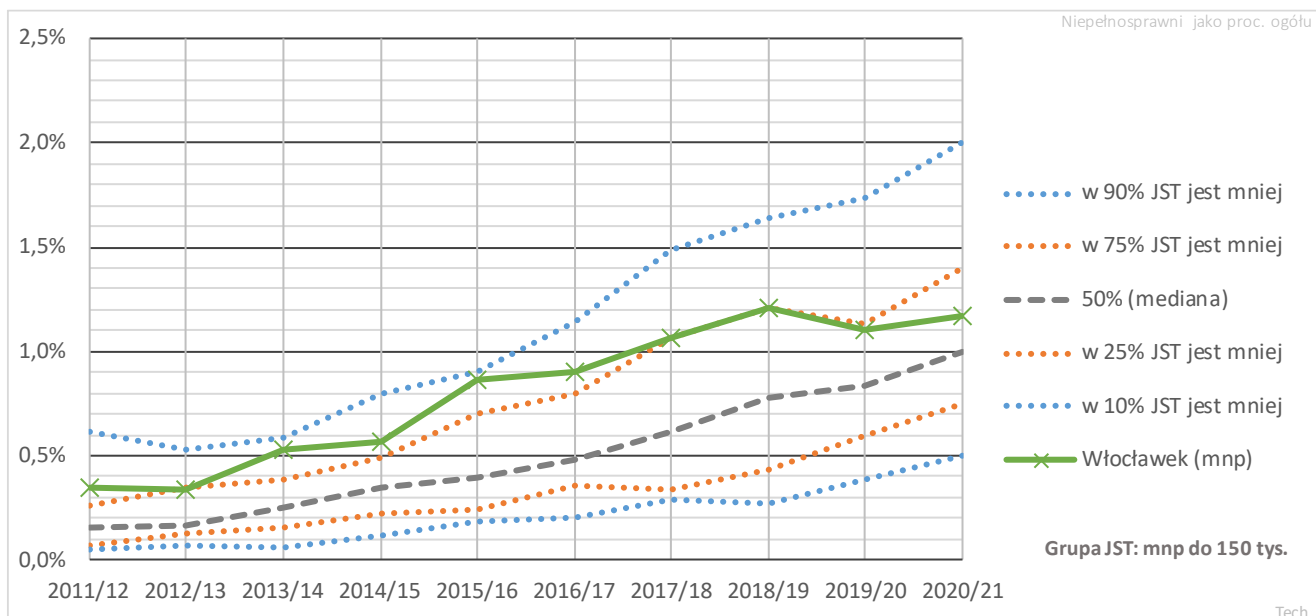
Wykres 130. Procent uczniów z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie uczniów ogólnodostępnych szkół podstawowych – Włocławek na tle podobnych JST

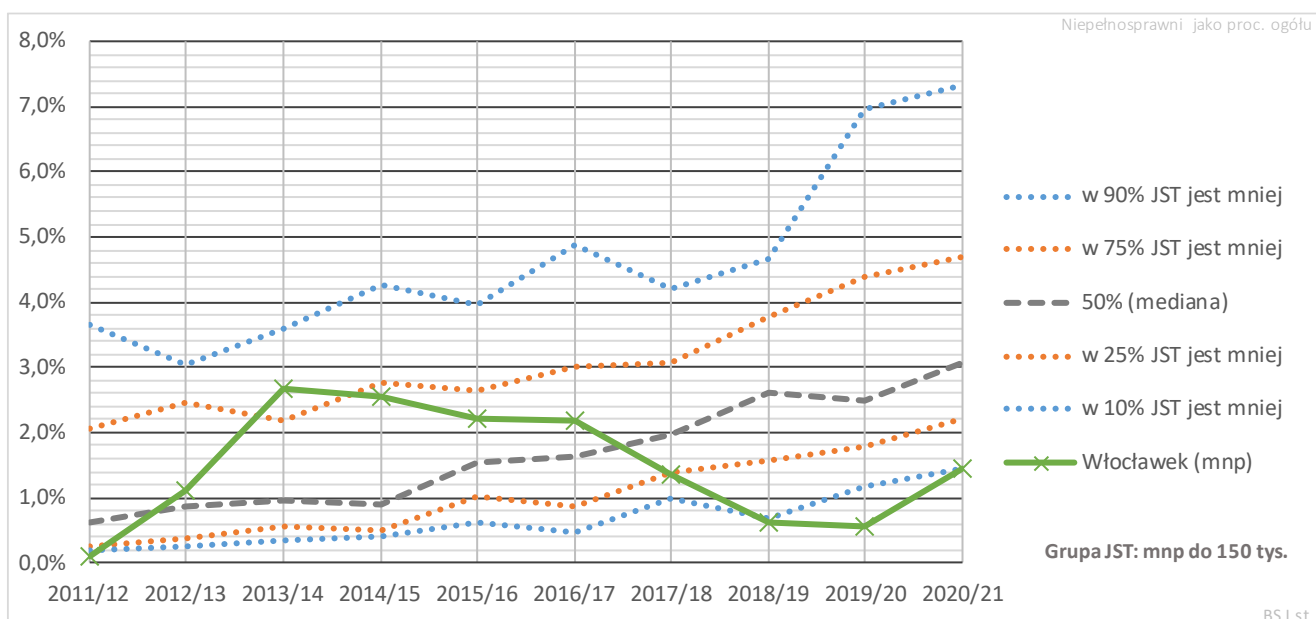
Wykres 131. Procent uczniów z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie uczniów ogólnodostępnych liceów ogólnokształcących dla młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 132. Procent uczniów z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie uczniów ogólnodostępnych techników dla młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 133. Procent uczniów z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie uczniów ogólnodostępnych BS I st. / ZSZ dla młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

14.2.1. Rodzaje niepełnosprawności w szkołach ogólnodostępnych

Jak pokazano wyżej, liczby uczniów niepełnosprawnych we wszystkich szkołach łącznie nie zmieniły się bardzo istotnie w ostatnich latach. Zdecydowanie zmieniła się natomiast struktura niepełnosprawności. Najbardziej widoczny jest ogromny wzrost liczby uczniów z autyzmem oraz zespołem Aspergera. Ma to istotny wpływ na koszty utrzymania oświaty, gdyż z tą niepełnosprawnością wiąże

się konieczność zatrudniania nauczycieli wspomagających. Choć na uczniów z autyzmem przysługuje bardzo wysoka subwencja (ponad 50 tys. zł rocznie), to jednak w ogromnej większości przypadków nie rekompensuje ona dodatkowych kosztów związanych z ich kształceniem.

Tabela 119. Uczniowie z niepełnosprawnościami uczęszczający do szkół ogólnodostępnych w podziale na rodzaje niepełnosprawności

Rodzaj niepełnosprawności	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
sprzężona	35	34	29	23	27	28	19	25	31	35	53	56	62	51	52
intelektualna lekka	69	82	101	106	94	101	110	114	99	98	85	82	80	73	74
autyzm w tym zesp. Aspergera	4	4	5	8	19	18	23	27	39	46	54	64	76	94	106
ruchowa w tym afazja	41	45	38	39	35	37	44	47	45	47	38	36	32	38	34
słabosłyszący	19	17	20	17	20	21	24	28	24	34	34	31	30	29	30
słabowidzący	8	9	9	7	11	10	12	13	13	10	12	11	7	10	9
zagroź. niedostost. społecz.	18		3			8	16	21	18	21	22	25	23	26	19
intelekt. umiark. lub znaczna	15	11	11	15	13	11	13	14	14	12	19	17	11	10	13
niesłyszący	14	17	13	9	6	4	3	3	4	1	1	1	1		
niedostost. społecz.	2		1	1	1	1	1	2	4	9	6	4			
zaburz. zachowania	25	37	53	86	103	58	27	8	1						
przewlekłe choroby	43	45	46	22	1	1			2						
zaburz. psychiczne	1	2	18	14						1					
zagroź. uzależnieniem		2	1			1		1		1					
razem	294	305	348	347	330	299	292	303	294	315	324	327	322	331	337

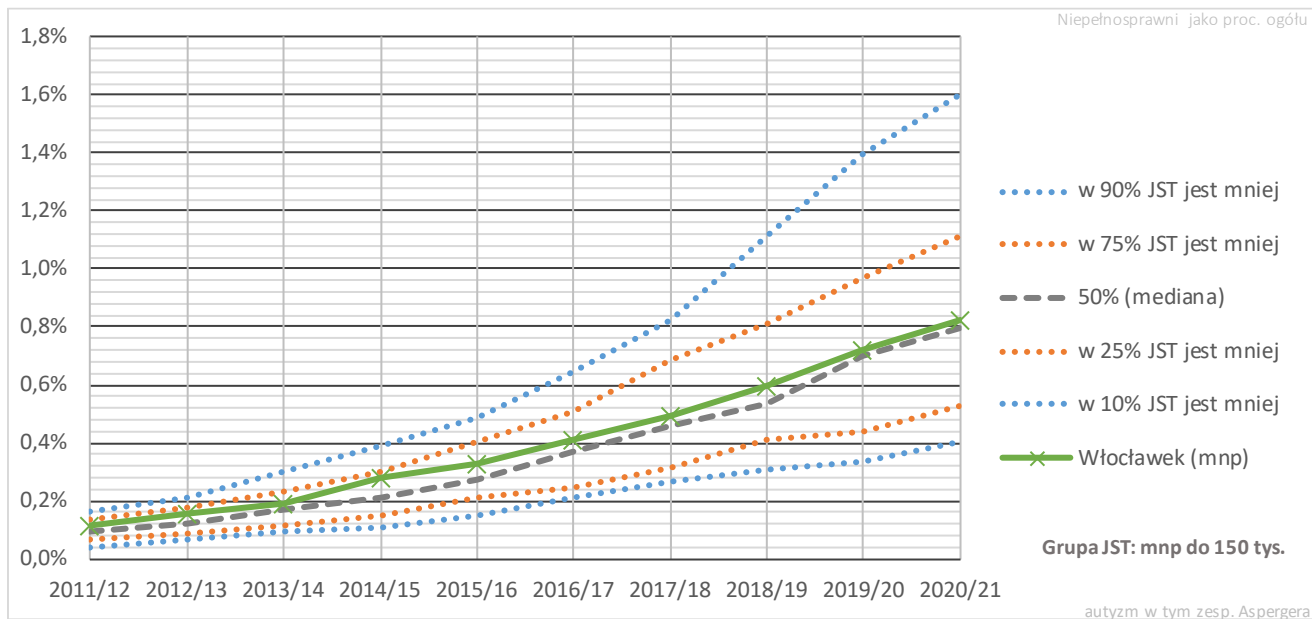
Włocławek (mnp); brak specyfiki

Tabela 120. Struktura niepełnosprawności uczniów szkół ogólnodostępnych

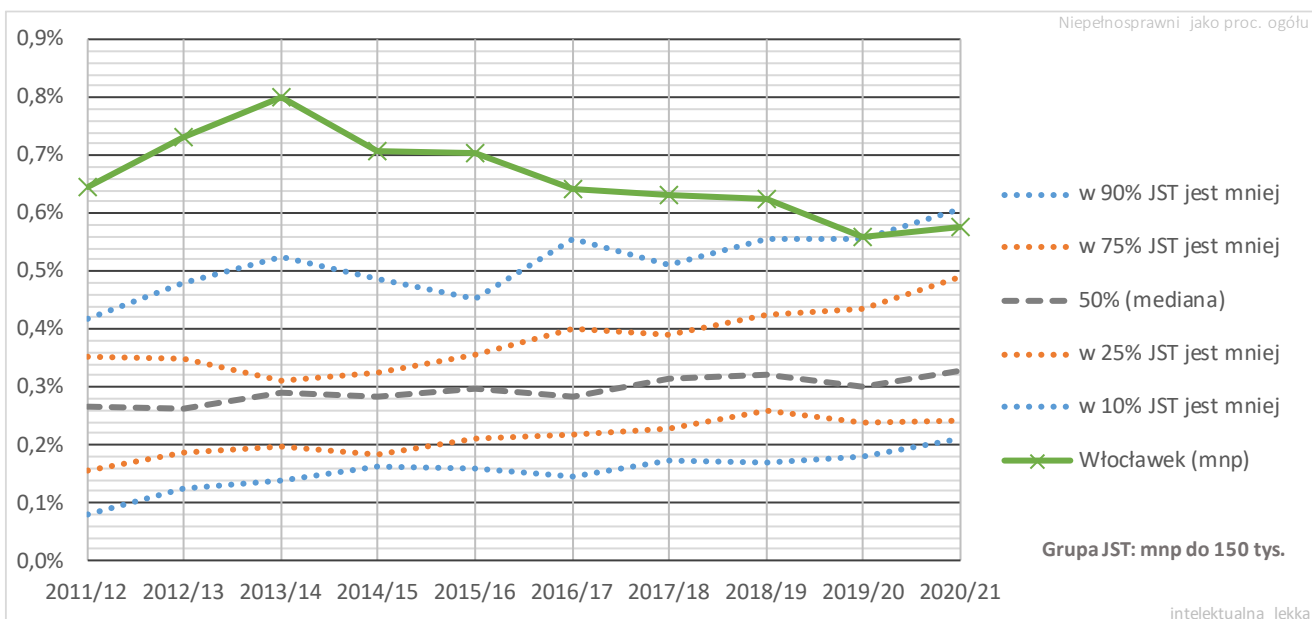
Rodzaj niepełnosprawności	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
sprzężona	11,9%	11,1%	8,3%	6,6%	8,2%	9,4%	6,5%	8,3%	10,5%	11,1%	16,4%	17,1%	19,3%	15,4%	15,4%
intelektualna lekka	23,5%	26,9%	29,0%	30,5%	28,5%	33,8%	37,7%	37,6%	33,7%	31,1%	26,2%	25,1%	24,8%	22,1%	22,0%
autyzm w tym zesp. Aspergera	1,4%	1,3%	1,4%	2,3%	5,8%	6,0%	7,9%	8,9%	13,3%	14,6%	16,7%	19,6%	23,6%	28,4%	31,5%
ruchowa w tym afazja	13,9%	14,8%	10,9%	11,2%	10,6%	12,4%	15,1%	15,5%	15,3%	14,9%	11,7%	11,0%	9,9%	11,5%	10,1%
słabosłyszący	6,5%	5,6%	5,7%	4,9%	6,1%	7,0%	8,2%	9,2%	8,2%	10,8%	10,5%	9,5%	9,3%	8,8%	8,9%
słabowidzący	2,7%	3,0%	2,6%	2,0%	3,3%	3,3%	4,1%	4,3%	4,4%	3,2%	3,7%	3,4%	2,2%	3,0%	2,7%
zagroź. niedostost. społecz.	6,1%		0,9%			2,7%	5,5%	6,9%	6,1%	6,7%	6,8%	7,6%	7,1%	7,9%	5,6%
intelekt. umiark. lub znaczna	5,1%	3,6%	3,2%	4,3%	3,9%	3,7%	4,5%	4,6%	4,8%	3,8%	5,9%	5,2%	3,4%	3,0%	3,9%
niesłyszący	4,8%	5,6%	3,7%	2,6%	1,8%	1,3%	1,0%	1,0%	1,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%		
niedostost. społecz.	0,7%		0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,7%	1,4%	2,9%	1,9%	1,2%			
zaburz. zachowania	8,5%	12,1%	15,2%	24,8%	31,2%	19,4%	9,2%	2,6%	0,3%						
przewlekłe choroby	14,6%	14,8%	13,2%	6,3%	0,3%	0,3%			0,7%						
zaburz. psychiczne	0,3%	0,7%	5,2%	4,0%						0,3%					
zagroź. uzależnieniem		0,7%	0,3%			0,3%		0,3%		0,3%					

Włocławek (mnp); brak specyfiki

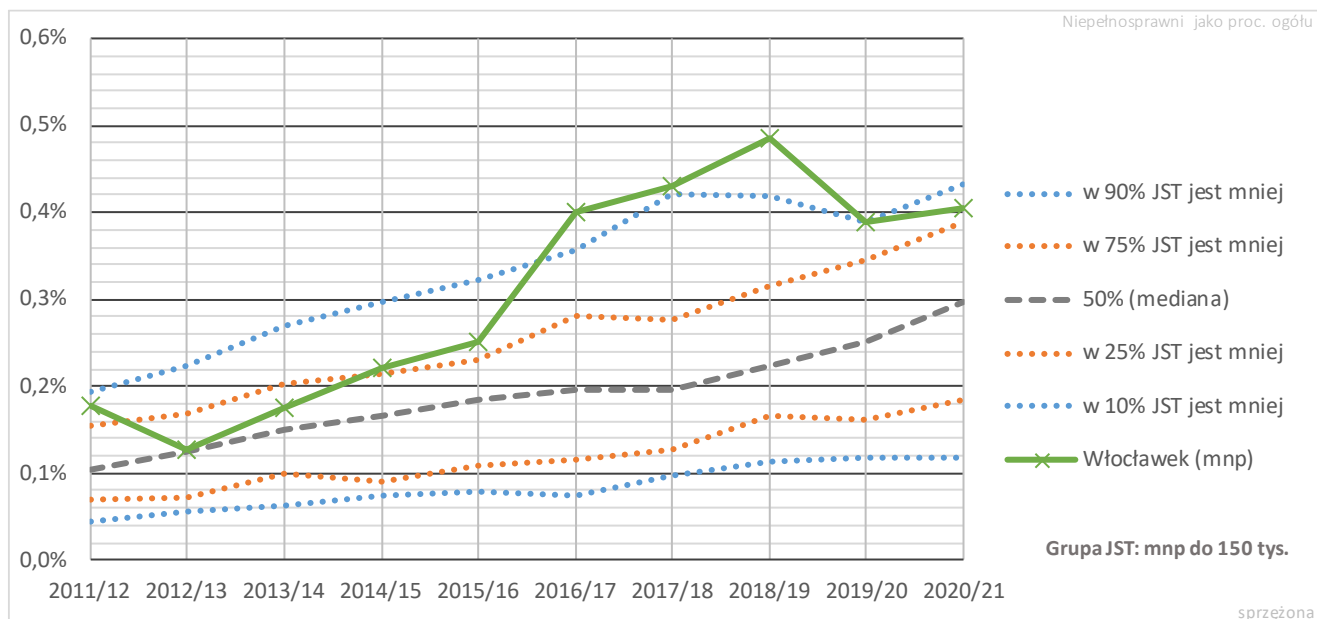
Wykres 134. Procent uczniów z autyzmem w tym zespołem Aspergera w ogólnej liczbie uczniów ogólnodostępnych szkół dla dzieci i młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 135. Procent uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w ogólnej liczbie uczniów ogólnodostępnych szkół dla dzieci i młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 136. Procent uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną w ogólnej liczbie uczniów ogólnodostępnych szkół dla dzieci i młodzieży – Włocławek na tle podobnych JST

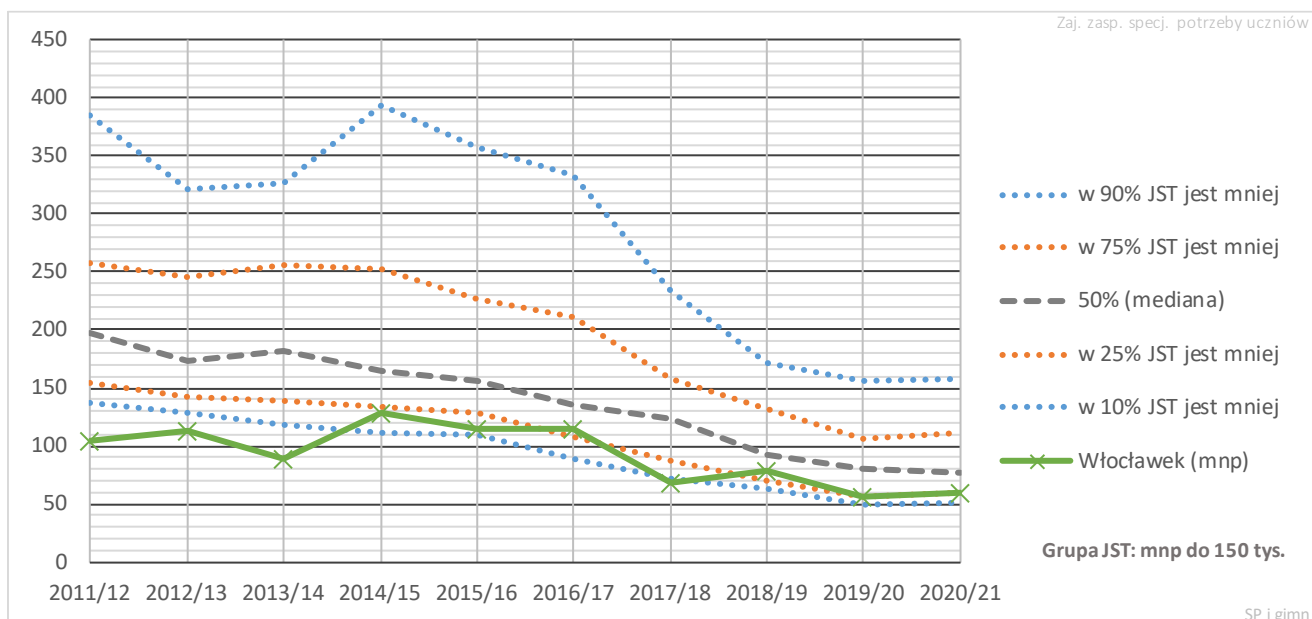

14.2.2. Etaty nauczycieli zaspokajających specjalne potrzeby uczniów w szkołach ogólnodostępnych

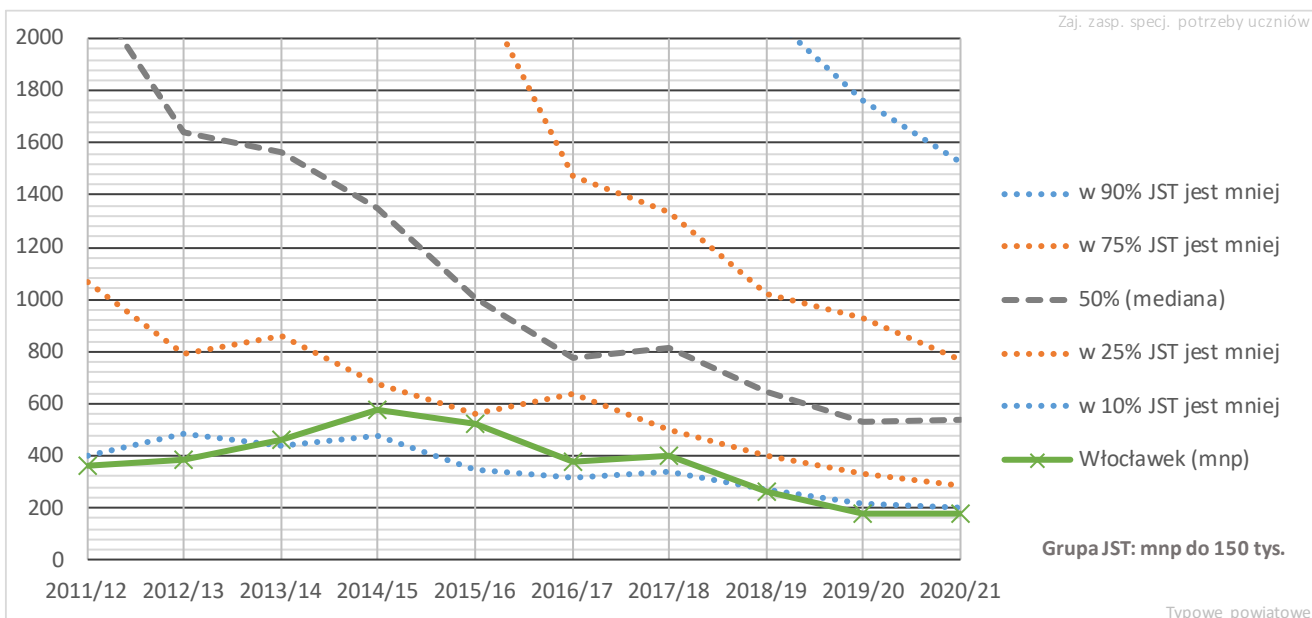
Na wykresie 137 przedstawiono jak zmieniała się liczba uczniów przypadających na jeden etat szeroko rozumianej pomocy psychologiczno-pedagogicznej¹⁹ w szkołach podstawowych (a w latach wcześniejszych w szkołach podstawowych i gimnazjach). Od wielu lat wartość tego wskaźnika maleje, co jest zgodne z ogólnopolskim trendem, ale we Włocławku wartość tego wskaźnika jest wyraźnie mniejsza niż mediana dla podobnych miast, co oznacza, że koszty organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej we Włocławku są większe niż w podobnych miastach.

¹⁹ Do etatów pomocy zaliczamy m.in. istotne z perspektywy szkół ogólnodostępnych: obowiązki nauczyciela współorganizującego kształcenie (dawniej: obowiązki nauczyciela wspomagającego), zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i korekcyjno-kompensacyjne.

Wykres 137. Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczyciela zaspokajającego specjalne potrzeby edukacyjne w szkołach podstawowych i gimnazjach – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 138. Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczyciela zaspokajającego specjalne potrzeby edukacyjne w liceach, technikach i branżowych szkołach I st. – Włocławek na tle podobnych JST

Skrajnie niska – na tle podobnych miast – jest liczba uczniów przypadających na jeden etat szeroko rozumianej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach ponadpodstawowych Włocławka.

14.3. Analiza kosztów realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach ogólnodostępnych

W tabeli 121 przedstawiono liczby nauczycielskich etatów przeliczeniowych realizowanych w ramach szeroko rozumianej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym etaty zajęć realizowanych w związku z opiniami i orzeczeniami wydawanymi przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną uczniom szkół ogólnodostępnych (w tabeli nie uwzględniono placówek specjalnych i przedszkoli). Dane pochodzą z arkuszy organizacyjnych.

Z zawartych w tabeli danych wynika, że w ciągu ostatnich pięciu lat nastąpił ogromny wzrost liczby etatów związanych z pomocą psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów w szkołach ogólnodostępnych. Łącznie, od roku szkolnego 2016/17 przybyło aż niemal 77 takich etatów, których szacunkowy koszt to ponad 5,5 mln zł rocznie. To oczywiście duża kwota, ale trzeba pamiętać, że w tym samym czasie luka pomiędzy dochodami a bieżącymi wydatkami oświaty wzrosła o 38 mln.

Zdecydowanie największy jest wzrost etatów nauczycieli wspomagających (współorganizujących kształcenie) i te etaty stanowią też największą część wszystkich analizowanych tu etatów. Widać tu wyraźną korelację z ogromnym wzrostem liczby uczniów z autyzmem oraz zespołem Aspergera. Wzrosła także liczba etatów związanych z nauczaniem indywidualnym. Pojawiły się też etaty związane ze zindywidualizowaną ścieżką kształcenia. Poziom zatrudnienia związany z pozostałymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej nie zmienił się w sposób bardzo istotny.

Tabela 121. Etaty nauczycielskie związane z realizacją pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach ogólnodostępnych

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Zajęcia rewalidacyjne	33,2	35,2	36,8	32,1	36,6
Gimnastyka korekcyjna	0,7	0,8	0,7	0,4	
Obowiązki nauczyciela wspomagającego	57,0	60,2	76,4	84,1	91,6
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	0,5	12,4	14,6	8,6	4,2
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne		5,9	4,4	1,7	1,4
Inne zajęcia terapeutyczne	5,5	6,7	9,6	9,4	8,1
Nauczanie indywidualne	26,3	34,0	36,3	37,3	39,2
Obowiązki pedagoga	41,0	45,6	47,2	45,0	43,9
Obowiązki psychologa	2,5	2,5	3,0	3,0	4,5
Obowiązki rehabilitanta	5,0	4,7	4,4	4,4	4,3
Zajęcia logopedyczne	17,7	19,2	18,9	18,6	18,8
Zindywidualizowana ścieżka kształcenia			15,0	14,8	13,5
Razem	189,4	227,0	267,3	259,3	266,0

14.4. Uczniowie szkół specjalnych

Tabele 122 i 123 prezentują strukturę rodzajów niepełnosprawności uczniów szkół specjalnych we Włocławku. Na przestrzeni lat wyraźnie spadła liczba uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną. Wzrosła natomiast bardzo liczba uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną.

Tabela 122. Liczby uczniów szkół specjalnych w podziale na rodzaje niepełnosprawności

Rodzaj niepełnosprawności	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
sprzężona	6	2	5	2	34	30	40	51	44	52	54	64	71	95	97
intelektualna lekka	298	104	219	218	201	200	182	163	139	132	135	119	104	112	104
autyzm w tym zesp. Aspergera				4									2	8	6
ruchowa w tym afazja				5											
słabosłyszący				1											
zagroż. niedostost. społecz.				41	6	7	3	2	3	3	4	15	13	9	10
intelekt. umiark. lub znaczna	129	298	173	148	135	139	146	132	125	108	102	100	99	90	87
nieślyszący				4					5	4	1	1			
niedostost. społecz.			6	62	3	69	23	25	37	30	22	26	28	29	38
zaburz. zachowania			8	42	13	12	2		1						
zagroż. uzależnieniem		2	1			1		1		1					
razem	433	406	412	527	392	458	396	374	354	330	318	325	317	343	342

m. Włocławek; specjalna

Tabela 123. Struktura niepełnosprawności uczniów szkół specjalnych

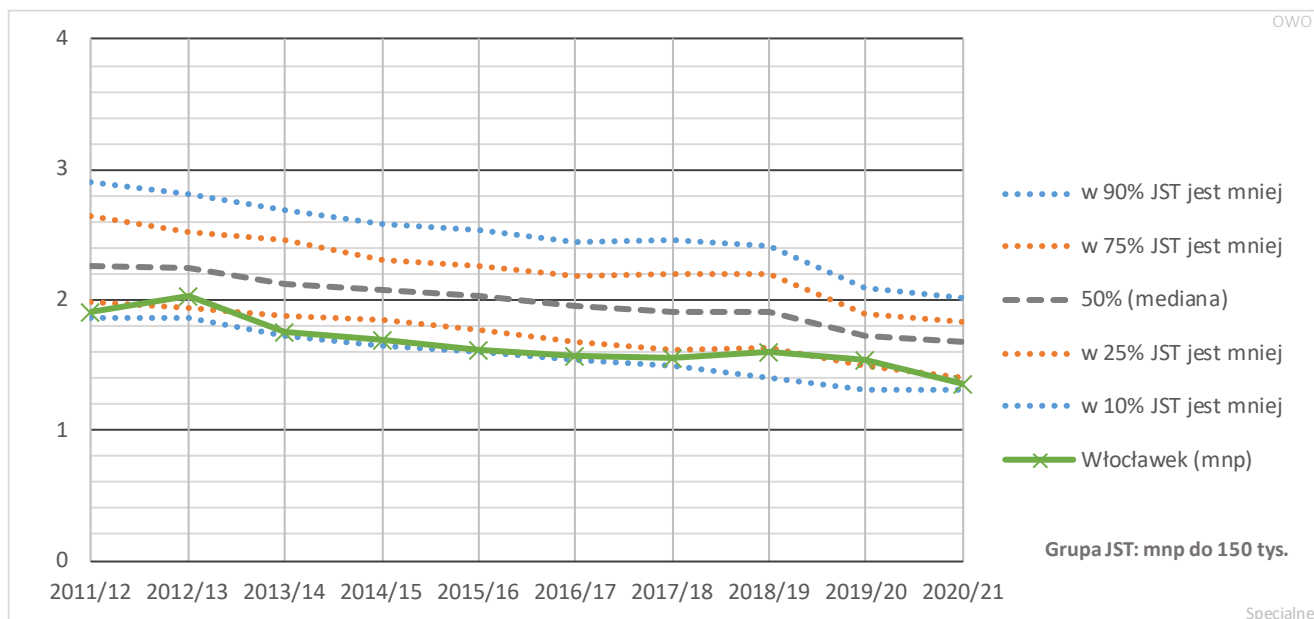
Rodzaj niepełnosprawności	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
sprzężona	2,0%	0,7%	1,4%	0,6%	10,3%	10,0%	13,7%	16,8%	15,0%	16,5%	16,7%	19,6%	22,0%	28,7%	28,8%
intelektualna lekka	101,4%	34,1%	62,9%	62,8%	60,9%	66,9%	62,3%	53,8%	47,3%	41,9%	41,7%	36,4%	32,3%	33,8%	30,9%
autyzm w tym zesp. Aspergera				1,2%									0,6%	2,4%	1,8%
ruchowa w tym afazja				1,4%											
słabosłyszący				0,3%											
zagroż. niedostost. społecz.				11,8%	1,8%	2,3%	1,0%	0,7%	1,0%	1,0%	1,2%	4,6%	4,0%	2,7%	3,0%
intelekt. umiark. lub znaczna	43,9%	97,7%	49,7%	42,7%	40,9%	46,5%	50,0%	43,6%	42,5%	34,3%	31,5%	30,6%	30,7%	27,2%	25,8%
nieślyszący				1,2%					1,7%	1,3%	0,3%	0,3%			
niedostost. społecz.			1,7%	17,9%	0,9%	23,1%	7,9%	8,3%	12,6%	9,5%	6,8%	8,0%	8,7%	8,8%	11,3%
zaburz. zachowania			2,3%	12,1%	3,9%	4,0%	0,7%		0,3%						
zagroż. uzależnieniem		0,7%	0,3%			0,3%		0,3%		0,3%					
razem															

m. Włocławek; specjalna

14.5. Liczba uczniów na etat nauczycielski w szkołach specjalnych

W szkołach specjalnych (zob. wykres 139) liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczyciela od wielu lat utrzymuje się niskim poziomie, znacznie niższym niż mediana dla podobnych miast. Warto jednak pamiętać, że niska wartość tego wskaźnika nie zawsze przekłada się na duże dopłaty do subwencji, gdyż dopłaty te zależą mocno od rodzajów niepełnosprawności uczniów ze względu na duże zróżnicowanie subwencji w zależności od rodzaju niepełnosprawności.

Wykres 139. Liczba uczniów przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy w szkołach i placówkach specjalnych – Włocławek na tle podobnych JST

14.6. Zespół Szkół nr 3

W roku szkolnym 2020/21 w Zespole Szkół nr 3 kształcą się łącznie 303 wychowanków przedszkola i uczniów. W skład ZS nr 3 wchodzi:

- przedszkole specjalne – 9 dzieci w dwóch oddziałach,
- szkoła podstawowa specjalna – 121 uczniów w 30 oddziałach oraz 19 uczniów korzystających z zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (które są formą realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim²⁰),
- szkoła specjalna przysposabiająca do pracy – 78 uczniów w 16 oddziałach,
- branżowa szkoła I stopnia – 78 uczniów w 8 oddziałach.

²⁰ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (Dz. U. z 2013 r. poz. 529) zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi obejmuje się dzieci i młodzież od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 3 lata do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 25 lat.

Tabela 124. Liczebności poszczególnych oddziałów w Zespole Szkół nr 3

	1	2	3	4	5	6	7	8	starszaki	średniaki	Razem
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie 8-letniej SP		11									11
2 Cb (specjalny)		11									11
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum	24	20	23								67
1 Abr (specjalny)	10										10
1 Bbr (specjalny)	14										14
2 Ab (specjalny)		11									11
2 Bb (specjalny)		9									9
3 aB (specjalny)			9								9
3 bB (specjalny)			6								6
3 Cb (specjalny)			8								8
Przedszkole									4	5	9
starszaki G1 (specjalny)									4		4
średniaki G2 (specjalny)										5	5
Szkoła podstawowa	11	28	23	10	10	19	19	20			140
grupa rewalidacyjno-wychowawcza		7	12								19
2 Z10		2									2
2 Z7		3									3
2 Z9		2									2
3 Z1			3								3
3 Z2			3								3
3 Z3			2								2
3 Z4			2								2
3 Z5			2								2
specjalny	11	21	11	10	10	19	19	20			121
1 a	4										4
1 b	4										4
1 cA	3										3
2 a		3									3
2 b		6									6
2 bA		3									3
2 cA		3									3
2 dA		2									2
2 eA		2									2
2 fA		2									2
3 a			3								3
3 b			5								5
3 bA			3								3
4 a				5							5
4 bA				3							3
4 cA				2							2
5 a					5						5
5 b					5						5
6 a						8					8
6 b						6					6
6 c						5					5
7 a							5				5
7 b							6				6
7 cA							3				3
7 d							5				5
8 a								5			5
8 b								4			4
8 cA								2			2
8 dA								3			3
8 e								6			6
Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	24	24	30								78
1 A.	5										5
1 B.	5										5
1 C.	4										4
1 d.	5										5
1 E.	5										5
2 A.		5									5
2 b.		5									5
2 C.		5									5
2 D.		4									4
2 E.		5									5
3 A.			3								3
3 b.			6								6
3 c.			5								5
3 D.			5								5
3 E.			5								5
3 F.			6								6
Razem	59	83	76	10	10	19	19	20	4	5	305

Zajęcia prowadzone są w małych oddziałach, co wynika z obowiązujących przepisów uzależniających maksymalne wielkości oddziałów od rodzaju niepełnosprawności ²¹.

Na części zajęć zastosowano grupy międzyoddziałowe, co pozwoliło ograniczyć koszty kształcenia specjalnego. Z drugiej strony jednak większość oddziałów szkoły branżowej jest wielozawodowa, co powoduje, że zajęcia praktyczne i przedmioty kształcenia zawodowego dla różnych zawodów są dzielone na grupy – a zatem koszty kształcenia z powodu wielozawodowości rosną.

Liczbę wszystkich etatów nauczycielskich w ZS nr 3 w roku szkolnym 2020/21 w podziale na typ szkoły przedstawia tabela poniżej.

Tabela 125. Liczby etatów nauczycielskich w Zespole Szkół nr 3

	Liczba etatów
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie 8-letniej SP	3,6
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum	32,8
Przedszkole	5,0
Szkoła podstawowa	103,8
Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	54,1
Razem	199,4

14.7. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy

W skład Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego (MOW) wchodzi:

- branżowa szkoła I stopnia z 35 uczniami w trzech oddziałach oraz
- szkoła podstawowa z 35 uczniami w czterech oddziałach.

Tabela 126. Liczebności poszczególnych oddziałów w MOW

	1	2	6	7	8	Razem
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum	20	15				35
specjalny	20	15				35
1 la	10					10
1 lb	10					10
2 la		15				15
Szkoła podstawowa			5	10	20	35
specjalny			5	10	20	35
6 SP6			5			5
7 SP				10		10
8 SP					10	10
8 SPb					10	10
Razem	20	15	5	10	20	70

²¹ Np. oddział dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim może liczyć maksymalnie 16 uczniów, oddział uczniów z niepełnosprawnością ruchową (w tym z afazją) może być 12-osobowy, a oddział uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, może mieć nie więcej niż 4 uczniów.

Podział na grupy zastosowano tylko na zajęciach przysposobienia do pracy w trzech oddziałach szkoły podstawowej (w klasie siódmej i ósmej).

Uczniowie oddziału la branżowej szkoły I stopnia kształcą się w dwóch zawodach, a uczniowie klasy drugiej w trzech zawodach, z czym wiąże się większa liczba godzin nauczycielskich przeznaczonych na kształcenie zawodowe.

Bardzo wysokim kosztem funkcjonowania MOW jest utrzymanie internatu (34 etaty nauczycielskie), co jednak ze względu na specyfikę tej placówki wydaje się niezbędne.

Tabela 127.Liczby etatów nauczycielskich w MOW

	Liczba etatów
Branżowa szkoła I stopnia na podbudowie gimnazjum	9,0
Internat	34,0
Szkoła podstawowa	9,6
Suma końcowa	52,6

15. Nauczyciele

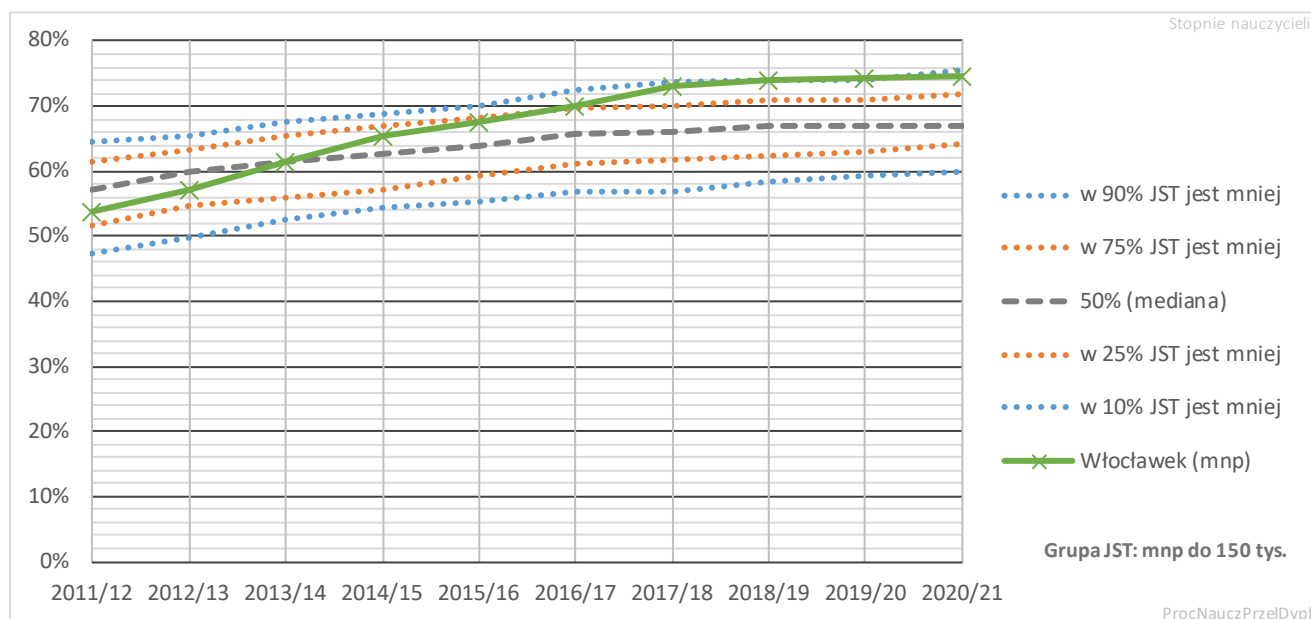
15.1. Struktura zatrudnienia nauczycieli

Poniższe wykresy zawierają informacje o strukturze zatrudnienia nauczycieli zatrudnionych w jednostkach oświatowych prowadzonych przez miasto Włocławek pod względem stopni awansu zawodowego i wieku.

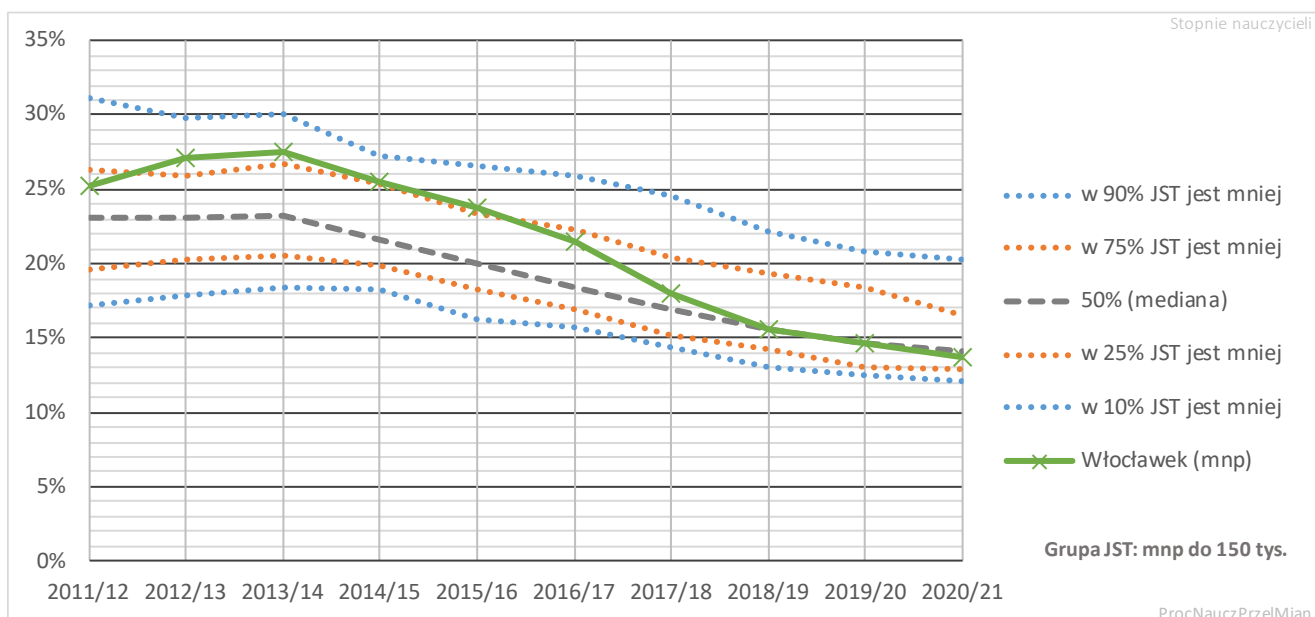
Podobnie jak w innych miastach najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani, jednak od kilku lat ich odsetek należy do najwyższych w kraju. Zdecydowanie mniejsze od przeciętnych są natomiast grupy nauczycieli kontraktowych i stażystów.

Taki stan rzeczy ma konsekwencje finansowe – nauczyciele dyplomowani są bowiem najlepiej zarabiającą grupą pracowników pedagogicznych. Wprowadzenie algorytmu podziału subwencji oświatowej uwzględnia w pewnym stopniu zróżnicowanie struktur zatrudnienia nauczycieli pod względem stopni awansu w różnych samorządach, ale w sytuacji, gdy subwencja nie wystarcza na utrzymanie szkół, duży udział nauczycieli dyplomowanych przyczynia się do zwiększenia luki między wydatkami a dochodami oświaty.

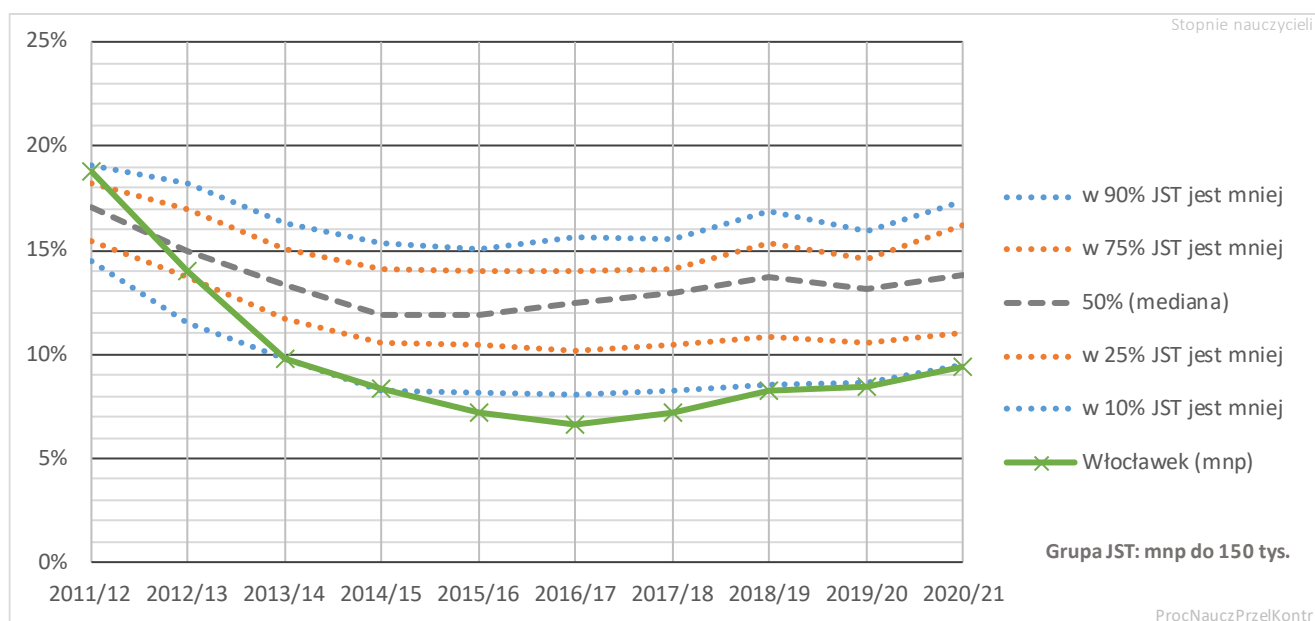
Wykres 140. Procent nauczycieli dyplomowanych – Włocławek na tle podobnych JST

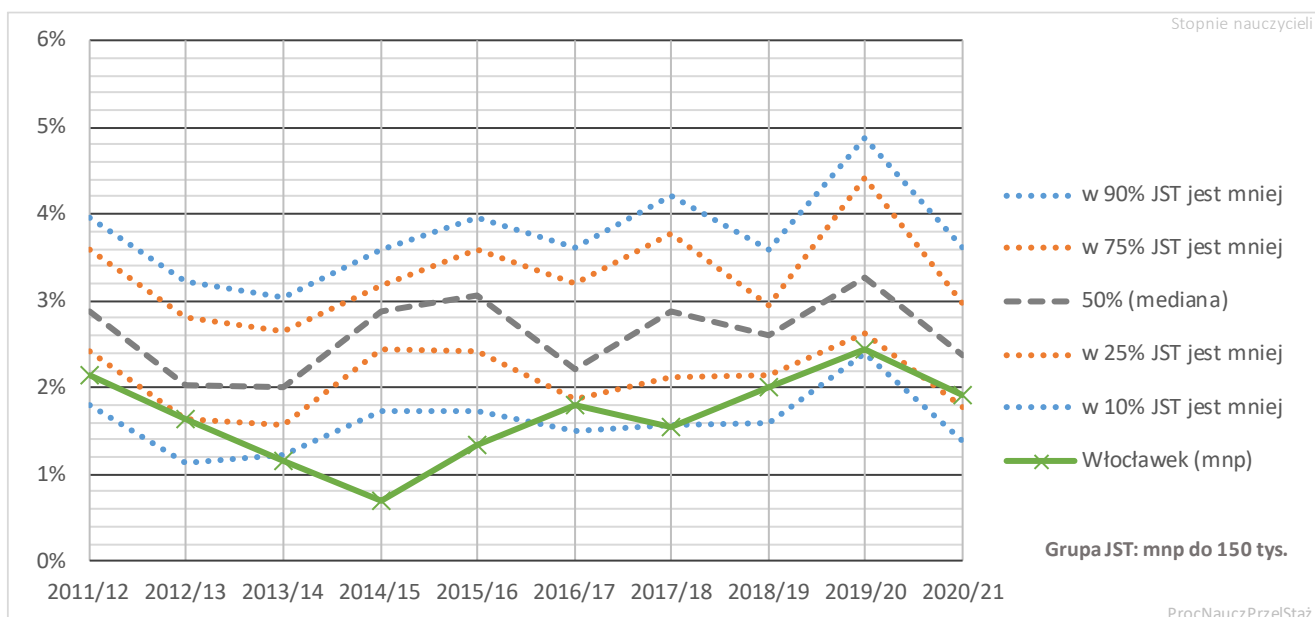
Wykres 141. Procent nauczycieli mianowanych – Włocławek na tle podobnych JST

Wykres 142. Procent nauczycieli kontraktowych – Włocławek na tle podobnych JST

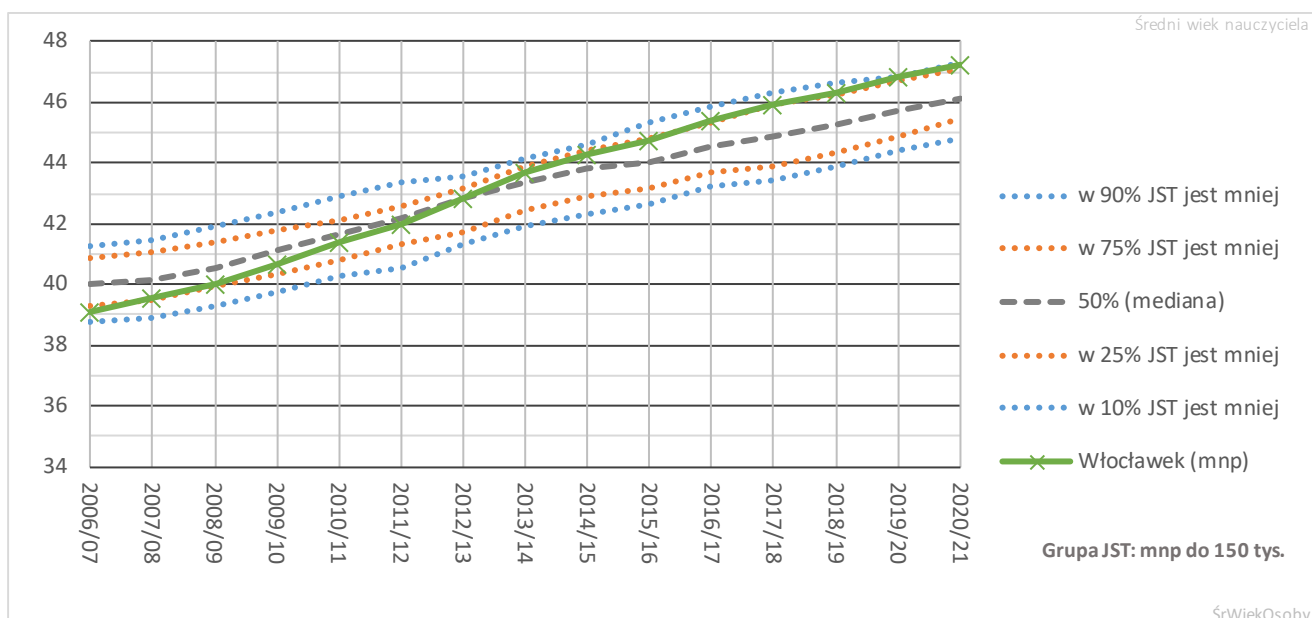

Wykres 143. Procent nauczycieli stażystów – Włocławek na tle podobnych JST

Utrzymujący się od wielu lat mały odsetek nauczycieli stażystów i kontraktowych świadczy o dużej stabilizacji kadry pedagogicznej. Zjawisko to, które niewątpliwie ma swoje pozytywne strony, wiąże się jednak z pewnymi zagrożeniami. Odbija się w nim bowiem postępujący proces starzenia się kadry pedagogicznej.

Wykres 144. Średni wiek nauczyciela – Włocławek na tle podobnych JST

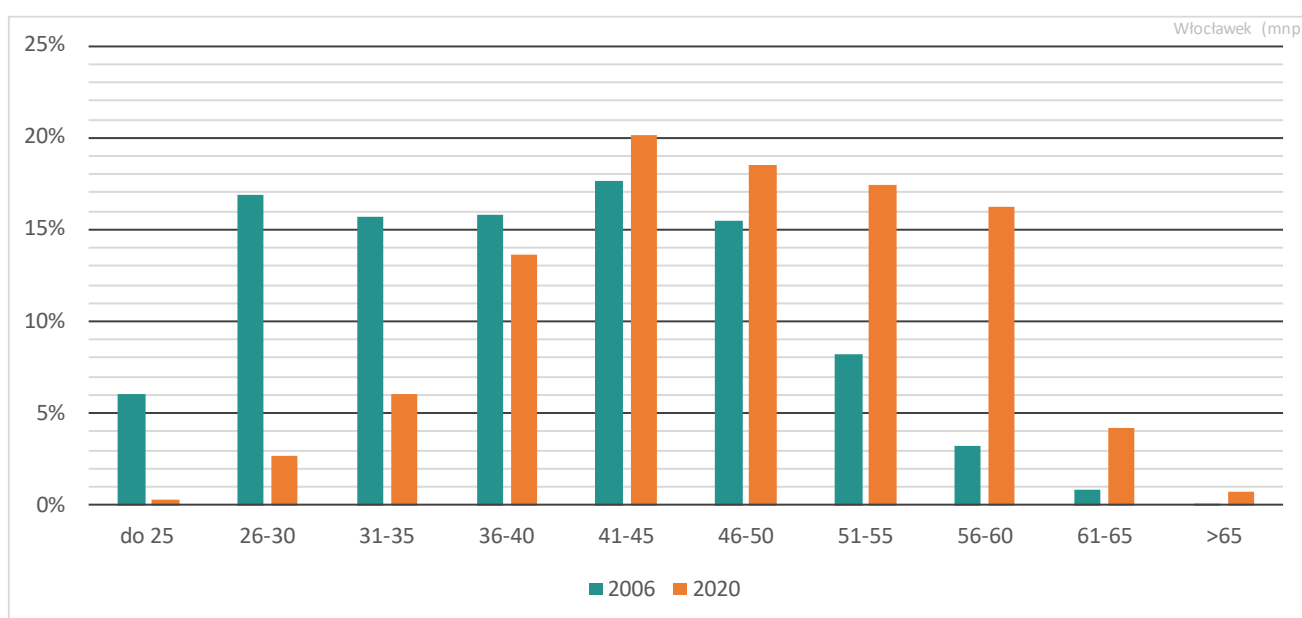
Jak wynika z wykresu 144, od 2006 r. średni wiek nauczyciela we włocławskich szkołach i przedszkolach wzrósł aż o 10 lat, czyli zdecydowanie więcej niż w innych miastach na prawach powiatu liczących do 150 tys. mieszkańców. Na początku analizowanego okresu nauczyciele we Włocławku

byli wyraźnie młodsi niż w innych miastach grupy porównawczej, obecnie jednak należą do najstarszych. Prawdopodobnie przyczyniła się do tego wspomniana wyżej stabilizacja zatrudnienia kadry pedagogicznej.

Przy okazji warto zauważyć, że starzenie się kadry pedagogicznej ma negatywne konsekwencje finansowe bo, oprócz wspomnianego już zwiększenia liczby nauczycieli dyplomowanych, rosną dodatki za staż pracy²² oraz koszty wypłacania nagród jubileuszowych.

Średnia dobrze odzwierciedla ogólny trend zmian, nie pokazuje jednak struktury wieku nauczycieli. Z tego względu na wykresie 145 zamieściliśmy informacje o udziałach nauczycieli należących do poszczególnych pięcioletnich grup wieku w ogólnej liczbie nauczycieli, przy czym zestawiliśmy informacje z dwóch odległych od siebie lat, aby uwidocznić zmiany, które nastąpiły w strukturze wieku w dłuższym okresie.

Wykres 145. Zmiana struktury wieku nauczycieli

Na wykresie widzimy, że w 2006 r. prawie 55% nauczycieli miało nie więcej niż 40 lat, a w grupie do 45 lat było 72% pracowników pedagogicznych. Natomiast w 2020 r. w grupie do 40 lat było tylko niespełna 23%, a nauczyciele mający więcej niż 45 lat stanowili aż 57% ogółu, przy czym ponad 55 lat ma więcej niż co piąty nauczyciel. Można się zatem spodziewać, że w najbliższych latach bardzo wielu wrocławskich nauczycieli odejdzie na emerytury. Trzeba się więc liczyć z niespotykaną od lat falą przyjęć młodych i niedoświadczonych nauczycieli (oczywiście, o ile uda się ich pozyskać) lub zwiększeniem obciążenia tych dotychczasowych nauczycieli, którzy pozostaną w szkołach. Z perspektywy ekonomicznej odmłodzenie kadry i zwiększenie liczby godzin ponadwymiarowych będzie jednak korzystne.

²² Wzrost wysokości dodatków stażowych nauczycieli nie jest wprost proporcjonalny do wzrostu ich wieku, gdyż dodatek nie może być większy niż 20% wynagrodzenia zasadniczego. Niemniej wzrost średniego wieku nauczycieli z pewnością powoduje wzrost średniego dodatku stażowego.

15.2. Urlopy dla poratowania zdrowia

Na koszty wynagrodzeń nauczycieli istotny wpływ miały nauczycielskie urlopy dla poratowania zdrowia. Ich liczba była zmienna, przy czym w ostatnich dwóch latach częściej osiągała wysokie wartości. Duża liczba urlopów dla poratowania zdrowia może mieć związek z procesem starzenia się kadry pedagogicznej.

Tabela 128. Liczby nauczycieli przebywających na urloпах dla poratowania zdrowia według stanów z 30 września

Rok szkolny	Liczba osób
2006/07	43
2007/08	59
2008/09	48
2009/10	36
2010/11	56
2011/12	66
2012/13	57
2013/14	29
2014/15	30
2015/16	44
2016/17	54
2017/18	48
2018/19	38
2019/20	51
2020/21	65

16. Administracja i obsługa (AiO)

16.1. Etaty pracowników administracji i obsługi

Tabela 129 przedstawia liczby wszystkich etatów AiO w okresie od 2016/17 do 2020/21 w ujęciu średniorocznym w podziale na następujące grupy jednostek:

- szkoły (bez specjalnych i Zespołu Szkół Muzycznych),
- przedszkola,
- pozostałe jednostki (CKZiU, MOW, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, szkoły specjalne oraz Zespół Szkół Muzycznych).

Tabela 129. Liczby etatów pracowników administracji i obsługi ogółem w analizowanych placówkach

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Szkoły (bez specjalnych i ZSM)	491,10	518,06	482,45	466,37	466,57
administracja	107,24	115,87	83,17	81,11	82,12
kuchnia	56,49	61,32	62,09	59,87	59,70
obsługa	327,38	340,86	337,19	325,39	324,74
Przedszkola	190,63	191,19	182,80	186,70	185,13
administracja	8,78	8,95	8,95	8,94	7,77
kuchnia	59,96	58,02	55,74	57,05	58,68
obsługa	121,90	124,22	118,12	120,70	118,68
Pozostałe jednostki	136,96	140,51	129,04	131,21	132,60
administracja	47,50	48,56	29,88	29,40	29,56
kuchnia	15,56	15,00	15,98	17,75	15,00
obsługa	73,90	76,95	83,18	84,07	88,04
Razem	818,69	849,76	794,30	784,28	784,30

W ostatnich trzech latach widoczna jest tendencja spadkowa liczby etatów administracji i obsługi. W roku szkolnym 2020/21 łączna liczba tych etatów wyniosła 784,3 podczas gdy w roku 2017/18 było o 65 etatów administracji i obsługi więcej.

Kolejne tabele (130-132) przedstawiają informacje o liczbach etatów nienauczycieli w poszczególnych jednostkach w podziale na zadania administracji i obsługi w kolejnych latach.

Tabela 130. Liczby etatów pracowników administracji i obsługi w szkołach

Szkoły (bez specjalnych i ZSM)	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
IIILO	14,00	13,00	12,63	11,88	12,20
administracja	3,00	4,00	3,20	3,20	3,20
obsługa	11,00	9,00	9,43	8,68	9,00
IILO	17,00	17,00	14,54	15,12	14,78
administracja	5,00	5,00	3,15	3,20	2,78
obsługa	12,00	12,00	11,39	11,92	12,00
ILO	16,74	17,08	15,08	15,08	15,08
administracja	5,00	5,08	3,08	3,08	3,08
obsługa	11,74	12,00	12,00	12,00	12,00
SP 19	21,49	21,50	19,50	19,47	19,50
administracja	5,00	5,00	3,00	3,00	3,00
kuchnia	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	13,49	13,50	13,50	13,47	13,50
SP 2	22,00	27,61	29,82	27,20	25,20
administracja	2,00	3,00	4,00	3,20	3,20
kuchnia	5,00	4,75	5,82	5,00	5,00
obsługa	15,00	19,85	20,00	19,00	17,00
SP 5	28,50	28,16	26,87	27,03	27,08
administracja	5,50	5,50	3,95	4,03	4,08
kuchnia	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
obsługa	19,00	18,66	18,92	19,00	19,00
SP10	14,50	15,00	15,00	15,00	15,00
administracja	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
kuchnia	2,50	3,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
SP12	19,00	19,00	19,00	18,95	19,00
administracja	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
kuchnia	4,50	4,00	4,00	4,00	4,00
obsługa	12,50	13,00	13,00	12,95	13,00
SP14	16,00	23,74	21,77	17,00	16,92
administracja	2,00	3,50	2,50	2,00	2,00
kuchnia	4,00	6,50	5,27	4,00	3,92
obsługa	10,00	13,74	14,00	11,00	11,00
SP18	14,50	14,50	14,82	14,50	14,50
administracja	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
kuchnia	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	9,00	9,00	9,32	9,00	9,00
SP22	23,00	23,32	21,24	21,70	22,33
administracja	6,00	6,00	4,00	4,00	5,00
kuchnia	3,00	3,32	4,25	4,99	4,33
obsługa	14,00	14,00	13,00	12,71	13,00
SP23	20,50	32,50	33,50	26,50	26,50
administracja	2,50	5,00	5,00	3,00	3,00
kuchnia	4,00	5,00	5,00	5,00	5,00
obsługa	14,00	22,50	23,50	18,50	18,50
SP3	16,46	17,00	16,50	16,43	16,16
administracja	2,00	2,00	2,00	2,18	2,88
kuchnia	4,00	4,00	3,50	4,00	3,95
obsługa	10,46	11,00	11,00	10,25	9,33
SP7	19,36	19,00	17,50	17,50	17,50
administracja	5,50	5,50	4,00	4,00	4,00
kuchnia	3,49	3,50	3,50	3,50	3,50
obsługa	10,37	10,00	10,00	10,00	10,00

ZS11	14,75	16,12	14,96	15,23	15,60
administracja	3,75	4,50	2,55	2,23	2,60
kuchnia	3,00	3,62	4,00	4,00	4,00
obsługa	8,00	8,00	8,42	9,00	9,00
ZS4	22,70	22,92	21,11	19,65	18,95
administracja	4,46	5,50	3,45	3,40	3,70
kuchnia	2,00	2,00	2,00	0,00	0,00
obsługa	16,25	15,42	15,66	16,25	15,25
ZS8	20,00	19,26	17,00	16,00	16,00
administracja	4,00	4,00	2,00	2,00	2,00
kuchnia	4,00	3,92	4,00	4,00	4,00
obsługa	12,00	11,35	11,00	10,00	10,00
ZSB	12,66	13,50	12,43	13,37	13,37
administracja	5,50	5,50	4,43	5,20	5,20
obsługa	7,16	8,00	8,00	8,17	8,17
ZSCH	23,89	21,54	17,62	18,50	17,34
administracja	8,16	7,94	5,20	5,20	4,20
obsługa	15,73	13,60	12,42	13,30	13,14
ZSEk.	15,00	14,00	11,20	11,20	11,20
administracja	6,00	6,00	3,20	3,20	3,20
obsługa	9,00	8,00	8,00	8,00	8,00
ZSEI.	31,25	32,25	29,45	29,25	30,25
administracja	5,50	6,50	4,70	4,50	4,50
obsługa	25,75	25,75	24,75	24,75	25,75
ZSP 01	32,30	34,55	30,49	30,25	32,20
administracja	3,37	3,36	2,37	3,10	3,10
kuchnia	7,00	7,71	7,76	8,37	9,00
obsługa	21,93	23,48	20,37	18,78	20,10
ZSS	37,50	37,50	34,20	33,37	33,70
administracja	11,50	11,50	7,70	7,70	7,70
obsługa	26,00	26,00	26,50	25,67	26,00
ZST	18,00	18,00	16,20	16,20	16,20
administracja	5,00	5,00	3,20	3,20	3,20
obsługa	13,00	13,00	13,00	13,00	13,00
Szkoły - razem	491,10	518,06	482,45	466,37	466,57

Tabela 131. Liczby etatów pracowników administracji i obsługi w przedszkolach

Przedszkola	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
PP12	9,16	9,24	8,50	9,32	8,66
administracja	0,33	0,33	0,33	0,32	0,33
kuchnia	2,83	2,91	2,17	3,00	2,33
obsługa	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
PP13	10,39	9,58	10,33	9,58	10,33
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	4,15	4,00	4,00	3,25	4,00
obsługa	5,92	5,25	6,00	6,00	6,00
PP14	9,65	10,08	9,33	9,33	9,16
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	5,32	5,75	6,00	6,00	5,83
PP16	8,66	9,33	9,33	9,13	9,33
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	3,00	3,00	3,00	2,80	3,00
obsługa	5,33	6,00	6,00	6,00	6,00
PP17	10,17	10,33	9,33	10,33	9,78
administracja	0,17	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	7,00	7,00	6,00	7,00	6,45
PP19	9,33	9,33	9,33	8,35	9,33
administracja	1,33	1,33	1,33	1,33	1,33
kuchnia	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
obsługa	6,00	6,00	6,00	5,02	6,00
PP22	9,33	8,33	7,25	8,33	8,27
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	4,00	3,00	2,42	3,00	3,00
obsługa	5,00	5,00	4,50	5,00	4,94
PP25	10,83	10,83	11,83	10,83	10,83
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	7,50	7,50	8,50	7,50	7,50
PP26	9,33	9,33	9,33	9,33	9,33
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
PP27	10,33	10,33	8,33	8,33	7,98
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	6,00	7,00	5,00	5,00	4,65
PP29	9,94	9,33	8,58	9,33	9,33
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	6,61	6,00	5,25	6,00	6,00
PP30	10,33	12,83	11,83	12,83	12,83
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
obsługa	6,00	8,50	7,50	8,50	8,50
PP32	13,33	13,33	12,33	13,25	13,33
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00
obsługa	10,00	9,00	8,00	8,92	9,00
PP35	14,33	14,33	14,33	14,21	14,30
administracja	1,33	1,33	1,33	1,33	0,34
kuchnia	3,00	3,00	3,00	3,00	4,96
obsługa	10,00	10,00	10,00	9,88	9,00

PP36	13,33	14,06	11,96	11,95	11,22
administracja	0,33	0,34	0,34	0,34	0,34
kuchnia	4,00	4,00	3,34	4,00	3,39
obsługa	9,00	9,72	8,28	7,61	7,50
PP4	8,28	8,33	8,14	8,32	8,33
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	2,98	3,00	2,81	3,00	3,00
obsługa	4,97	5,00	5,00	4,99	5,00
PP8	12,58	10,95	11,41	12,61	11,44
administracja	1,33	1,33	1,33	1,33	1,14
kuchnia	3,00	2,12	3,00	3,00	3,00
obsługa	8,25	7,50	7,08	8,28	7,30
PP9	11,33	11,33	11,32	11,33	11,33
administracja	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
kuchnia	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
obsługa	7,00	7,00	6,99	7,00	7,00
Razem	190,63	191,19	182,80	186,70	185,13

Tabela 132. Liczby etatów pracowników administracji i obsługi w pozostałych jednostkach

Pozostałe jednostki	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
CKZiU	24,75	26,81	24,06	22,60	23,25
administracja	12,50	13,81	10,25	9,21	10,25
obsługa	12,25	13,00	13,81	13,39	13,00
MOW	25,00	25,00	24,09	23,26	23,95
administracja	6,00	6,00	4,12	4,03	4,20
kuchnia	5,00	4,00	4,98	5,00	4,00
obsługa	14,00	15,00	15,00	14,23	15,75
PPP	9,75	9,83	8,37	9,33	7,98
administracja	7,00	7,00	5,58	6,20	5,16
obsługa	2,75	2,83	2,79	3,13	2,81
ZP1	19,06	19,50	18,68	19,45	18,70
administracja	3,00	3,00	2,18	2,20	2,20
kuchnia	7,02	7,00	7,00	7,75	7,00
obsługa	9,04	9,50	9,50	9,50	9,50
ZS3	46,04	45,25	41,69	44,32	46,48
administracja	14,00	13,75	4,75	4,75	4,75
kuchnia	3,54	4,00	4,00	5,00	4,00
obsługa	28,50	27,50	32,94	34,57	37,73
ZSM	12,35	14,12	12,15	12,25	12,25
administracja	5,00	5,00	3,00	3,00	3,00
obsługa	7,35	9,12	9,15	9,25	9,25
Razem	136,96	140,51	129,04	131,21	132,60

Najwięcej pracowników AiO zatrudnionych jest w Zespole Szkół nr 3, Zespole Szkół Samochodowych, ZSP 01 oraz Zespole Szkół Elektrycznych.

Szczegółowej analizie zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach poddano dane za rok 2020/21 zaprezentowane w tabelach 133-135.

Tabela 133. Liczby etatów pracowników administracji w jednostkach w roku 2020/21

	Główny specjalista ds. bhp	Inspektor ds. bhp	Kierownik gospodarczy	Kierownik magazynu	Kierownik obiektów sportowych	Referent	Samodzielny referent	Sekretarz szkoły	Specjalista	Specjalista d/s administracyjnych	Specjalista d/s bhp	Starszy referent	Starszy specjalista	Starszy specjalista ds. bhp	Razem
CKZiU			1,00			1,00	1,00		4,00				3,00	0,25	10,25
IIILO		0,20	1,00			1,00		1,00							3,20
IILO			1,00			0,58		1,00			0,20				2,78
ILO			1,00				2,00				0,08				3,08
MOW		0,20	1,00			1,00		1,00		1					4,20
PP12						0,33									0,33
PP13						0,33									0,33
PP14						0,33									0,33
PP16						0,33									0,33
PP17						0,33									0,33
PP19						0,33	1,00								1,33
PP22						0,33									0,33
PP25						0,33									0,33
PP26						0,33									0,33
PP27						0,33									0,33
PP29						0,33									0,33
PP30						0,33									0,33
PP32						0,33									0,33
PP35						0,33	0,01								0,34
PP36						0,34									0,34
PP4						0,33									0,33
PP8							1,00					0,14			1,14
PP9						0,33									0,33
PPP						1,00	3,96				0,20				5,16
SP 19			1,00					1,00	1,00						3,00
SP 2			1,00					1,00		1	0,20				3,20
SP 5		0,08	1,00			2,00		1,00							4,08
SP10			1,00					1,00							2,00
SP12			1,00					1,00							2,00
SP14			1,00					1,00							2,00
SP18			1,00			0,50		1,00							2,50
SP22			1,00			3,00		1,00							5,00
SP23			1,00			1,00		1,00							3,00
SP3			1,00			0,88		1,00							2,88
SP7			2,00					1,00		1					4,00
ZP1		0,20					2,00								2,20
ZS11			1,00			0,50		1,00			0,10				2,60
ZS3			1,00			1,75		1,00				1,00			4,75
ZS4			1,00		0,25	0,45		1,00		1					3,70
ZS8			1,00					1,00							2,00
ZSB			2,00				1,00		2,00		0,20				5,20
ZSCH	0,20		1,00			2,00		1,00							4,20
ZSEk.		0,20	1,00			1,00	1,00								3,20
ZSEl.			1,00				1,00	1,00			0,20	1,30			4,50
ZSM			1,00						2,00						3,00
ZSP 01		0,10	1,00			1,00		1,00							3,10
ZSS			1,00	1,00		0,50			2,00	1	0,20	2,00			7,70
ZST	0,20		1,00				1,00			1					3,20
Razem	0,40	0,98	30,00	1,00	0,25	24,78	14,98	21,00	11,00	6,00	1,38	4,44	3,00	0,25	119,46

Pracownicy administracji obejmują ogółem blisko 120 etatów, co stanowi 15% wszystkich etatów AiO. Spośród pracowników administracji najliczniejszą grupą zawodową są kierownicy gospodarczy w łącznym wymiarze 30 etatów (tj. 25% zatrudnienia w administracji), którzy są zatrudnieni w każdej szkole i jednostce (z wyłączeniem przedszkoli i ZP1) w wymiarze jednego etatu.

Tabela 134. Liczby etatów pracowników obsługi w jednostkach w roku 2020/21 zadaniami

	Dozór i ochrona	Inne stanowisko	Obsługa informatyczna	Obsługa techniczna	Pomoc nauczyciela	Sprzątanie	Woźna oddziałowa	Razem
CKZiU	3,00	1,00		3,00		6,00		13,00
IIILO	2,00			1,00		6,00		9,00
IILO	2,00			2,00		8,00		12,00
ILO	2,00			1,00		9,00		12,00
MOW	6,75	6,00		3,00				15,75
PP12	1,00				1,00		4,00	6,00
PP13	1,00				1,00		4,00	6,00
PP14	1,00				1,00		3,83	5,83
PP16	1,00				1,00		4,00	6,00
PP17	1,00				1,00		4,45	6,45
PP19	1,00				1,00		4,00	6,00
PP22	1,00				0,94		3,00	4,94
PP25	1,50	1,00			1,00		4,00	7,50
PP26	1,00				1,00		4,00	6,00
PP27	1,00				1,00		2,65	4,65
PP29	1,00				1,00		4,00	6,00
PP30	1,50				1,00		6,00	8,50
PP32	1,00				2,00		6,00	9,00
PP35	1,00				2,00		6,00	9,00
PP36	1,00				2,00		4,50	7,50
PP4	1,00				1,00		3,00	5,00
PP8	1,50				1,00		4,80	7,30
PP9				1,00	1,00		5,00	7,00
PPP		0,33		0,48		2,00		2,81
SP 19	2,00			1,50		10,00		13,50
SP 2	5,00			1,00		11,00		17,00
SP 5	3,50	8,00		1,50		6,00		19,00
SP10	4,00			2,00		4,00		10,00
SP12	2,00		1,00	1,00		9,00		13,00
SP14	2,00			1,00		8,00		11,00
SP18	2,00			1,00		6,00		9,00
SP22	3,00			2,00		8,00		13,00
SP23	6,00			1,00		11,50		18,50
SP3	3,00			1,00		5,33		9,33
SP7	4,00			1,00		5,00		10,00
ZP1	3,00	0,50		2,00		4,00		9,50
ZS11	2,00			1,00	1,00	5,00		9,00
ZS3	2,00	6,88	0,25	2,00	19,56	7,04		37,73
ZS4	3,00	0,25		2,00		10,00		15,25
ZS8	1,00			1,00		8,00		10,00
ZSB	3,00			1,00		4,17		8,17
ZSCH	1,50	0,63	0,18	2,50		8,33		13,14
ZSEK.	3,00			1,00		4,00		8,00
ZSEI.	7,00	2,00		3,00		13,75		25,75
ZSM	0,50			1,75		7,00		9,25
ZSP 01	4,00			2,00	1,00	9,10	4,00	20,10
ZSS	8,00	1,00		3,00		14,00		26,00
ZST	3,00		1,00	2,00		7,00		13,00
Razem	111,75	27,59	2,43	49,73	42,50	216,23	81,24	531,46

Do zadania „Dozór i ochrona” włączono następujące stanowiska: portier, dozorca, starszy dozorca, szatniarz, starszy szatniarz, woźny, starszy woźny.

Do zadania „Inne stanowisko” włączono następujące stanowiska: dźwigowy, inne stanowisko, kierowca, laborant, lekarz, magazynier, opiekun dzieci i młodzieży (w czasie przewozu, przejścia przez jezdnię), pielęgniarz, pracownik socjalny, praczka, ratownik, starszy ratownik, recepcjonista, zaopatrzeniowiec (tylko w MOW), intendent-zaopatrzeniowiec (tylko w CKZiU).

Do zadania „Obsługa informatyczna” włączono następujące stanowiska: informatyk, starszy informatyk, specjalista ds. administrowania siecią.

Do zadania „Obsługa techniczna” włączono następujące stanowiska: konserwator, starszy konserwator, majster, robotnik gospodarczy, robotnik wykwalifikowany, rzemieślnik-elektryk, rzemieślnik-specjalista, starszy rzemieślnik

Do zadania „Pomoc nauczyciela” włączono tylko stanowisko pomoc nauczyciela.

Do zadania „Sprzątanie” włączono tylko stanowisko sprzątaczk.

Do zadania „Woźna oddziałowa” włączono tylko stanowisko woźna oddziałowa.

Na obsługę we wszystkich jednostkach przypada natomiast 531,5 etatu (tj. 68% wszystkich etatów AiO). W grupie pracowników obsługi przeważają sprzątaczk. Zajmują one 40% wszystkich etatów obsługi.

Tabela 135. Liczby etatów pracowników kuchni w poszczególnych jednostkach w roku 2020/21

	Intendent	Kucharka	Kucharz	Pomoc kuchenna	Rzemieśnik: kucharz	Szef kuchni	Razem
MOW		2,00		1,00		1,00	4,00
PP12	0,33	1,00		1,00			2,33
PP13	1,00	1,00		2,00			4,00
PP14	1,00	1,00		1,00			3,00
PP16	1,00	1,00		1,00			3,00
PP17	1,00	1,00		1,00			3,00
PP19		1,00		1,00			2,00
PP22	1,00	1,00		1,00			3,00
PP25	1,00	1,00		1,00			3,00
PP26	1,00	1,00		1,00			3,00
PP27	1,00			1,00		1,00	3,00
PP29	1,00	1,00		1,00			3,00
PP30	1,00	1,00		2,00			4,00
PP32	1,00	1,00		2,00			4,00
PP35	1,00		1,00	2,96			4,96
PP36	1,00	0,39		2,00			3,39
PP4	1,00	1,00		1,00			3,00
PP8		1,00		2,00			3,00
PP9	1,00	1,00		2,00			4,00
SP 19	1,00	1,00		1,00			3,00
SP 2	1,00			3,00		1,00	5,00
SP 5	1,00	1,00		2,00			4,00
SP10	0,50	1,00		1,50			3,00
SP12	1,00	1,00		2,00			4,00
SP14	1,00	1,00		1,92			3,92
SP18	1,00			1,00	1,00		3,00
SP22	1,00	0,33		3,00			4,33
SP23	1,00	2,00		2,00			5,00
SP3	0,95	1,00		2,00			3,95
SP7	1,00	1,00		1,50			3,50
ZP1	1,00	6,00					7,00
ZS11	1,00	1,00		2,00			4,00
ZS3	1,00	2,00		1,00			4,00
ZS8	1,00	1,00		1,00		1,00	4,00
ZSP 01	2,00	1,00	1,00	5,00			9,00
Razem	31,78	37,72	2,00	56,88	1,00	4,00	133,38

W roku szkolnym 2020/21 w grupie pracowników kuchni zatrudnienie wyniosło 133 etaty.

Przedstawione powyżej zestawienia dostarczają informacji o poziomie zatrudnienia w obszarze administracji i obsługi (odrębnie w kuchni), jednak nie pozwalają ocenić, czy poziom tego zatrudnienia jest optymalny i dostosowany do potrzeb poszczególnych jednostek. Do tego celu niezbędne jest wykonanie analizy porównawczej, co prezentujemy w kolejnym rozdziale.

16.2. Analiza porównawcza zatrudnienia pracowników administracji i obsługi

Dla porównania poziomu zatrudnienia pracowników AiO pomiędzy poszczególnymi szkołami/zespołami szkół i przedszkolami wyznaczono wskaźnik **liczba etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat administracji i obsługi** (bez etatów kuchni, które analizujemy odrębnie w powiązaniu z liczbą przygotowywanych obiadów). Ponieważ wskaźnik ten daje ogólny obraz adekwatności zatrudnienia pracowników w odniesieniu do wielkości jednostek (mierzonych liczbą etatów

nauczycielskich), przedstawiamy również wskaźniki odnoszące się tylko do zadań administracji i tylko do zadań obsługi (bez kuchni), tj.:

- liczba etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat administracji,
- liczba etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat obsługi (bez kuchni).

Interpretacja przedstawionych wskaźników jest następująca: im wyższa jest wartość wskaźnika, tym wyższe jest obciążenie zadaniami, a zatem tym niższe są jednostkowe koszty zatrudnienia danej grupy pracowniczej.

Tabele 136-138 przedstawiają trendy zmian ww. wskaźników w okresie 2016/17–2020/21

Ze względu zróżnicowanie głównych cech jednostek oświatowych, do celów analizy podzieliliśmy je na trzy grupy. Grupa szkół oraz grupa przedszkoli są grupami stosunkowo jednorodnymi (realizującymi podobne zadania). Grupa pozostałych jednostek gromadzi natomiast placówki różnorodne (szkoły specjalne, ZSM, CKZiU, MOW, PPP), realizujące specyficzne zadania, nieporównywalne z innymi, stąd również analizę wskaźnikową AiO należy traktować jedynie jako informację pogładową.

Jak wynika z danych w tabeli 136 w grupie szkół największe obciążenie zadaniami administracji i obsługi (z wyłączeniem kuchni) jest w Zespole Szkół Ekonomicznych oraz III LO, zaś najmniejsze w Zespole Szkół Budowlanych. W grupie przedszkoli zróżnicowanie jest zdecydowanie mniejsze.

Również w grupie etatów administracji (tabela 137) w całym badanym okresie najmniej obciążeni zadaniami są pracownicy Zespołu Szkół Budowlanych oraz SP7. Można zauważyć, że generalnie obciążenie zadaniami administracyjnymi w szkołach podstawowych jest większe (z wyjątkiem SP7) niż w zespołach szkół i liceach ogólnokształcących. Widoczna duża zmiana wartości średniej wskaźnika, jak również wartości w poszczególnych szkołach i pozostałych jednostkach w roku 2018/19 w porównaniu z rokiem 2017/18 wynika z włączenia do wspólnej obsługi prowadzenia rachunkowości, sprawozdawczości oraz obsługi płacowej.

Analizując wartości wskaźnika *Liczba etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat AiO* (zob. tabela 136) należy zauważyć ich systematyczny wzrost w każdej grupie jednostek – jedynie w roku 2020/21 nastąpiło obniżenie wartości w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wartości zaprezentowanych wskaźników (zob. tabele 137 i 138) bardzo się różnią między jednostkami, co wskazuje na nierówne obciążenie ich pracowników zadaniami.

Tabela 136. Liczby etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat administracji i obsługi (AiO) bez kuchni

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Szkoły (bez specjalnych i ZSM)	3,36	3,56	3,94	4,14	4,13
IIILO	4,02	4,25	4,29	5,69	5,53
IILLO	2,94	2,86	3,11	3,56	3,46
ILO	2,92	2,76	3,11	3,28	3,24
SP 19	2,88	3,09	3,27	2,89	3,21
SP 2	3,70	4,08	4,00	3,92	4,19
SP 5	5,47	5,88	6,11	5,79	5,30
SP10	3,86	4,29	4,92	4,57	4,83
SP12	2,90	3,50	3,64	3,83	3,69
SP14	4,37	4,88	4,98	5,44	5,70
SP18	2,87	3,21	3,27	3,15	3,11
SP22	3,90	4,20	4,72	4,48	4,21
SP23	3,67	4,17	4,14	4,21	4,16
SP3	3,40	3,56	3,83	4,05	3,64
SP7	2,73	2,93	3,41	3,09	3,14
ZS11	4,03	3,62	4,12	3,97	3,80
ZS4	3,28	2,65	2,25	2,77	3,20
ZS8	3,01	3,21	3,52	3,29	3,12
ZSB	2,78	2,63	2,81	2,74	2,76
ZSCH	3,39	3,91	4,63	4,94	5,18
ZSEK.	3,23	3,58	4,98	6,23	6,18
ZSEI.	2,42	2,39	2,54	3,14	2,89
ZSP 01	3,11	3,71	5,55	5,22	5,13
ZSS	3,21	3,00	3,44	4,51	4,61
ZST	3,04	3,19	4,04	4,47	4,79
Przedszkola	1,46	1,48	1,59	1,53	1,61
PP12	1,53	1,53	1,55	1,35	1,41
PP13	1,29	1,63	1,31	1,63	1,67
PP14	1,44	1,33	1,29	1,29	1,46
PP16	1,54	1,44	1,54	1,60	1,36
PP17	1,44	1,39	1,64	1,53	1,56
PP19	1,25	1,25	1,45	1,46	1,28
PP22	1,61	1,67	1,74	1,44	1,69
PP25	1,11	1,21	1,23	1,31	1,21
PP26	1,28	1,36	1,47	1,47	1,53
PP27	0,97	0,83	1,17	1,13	1,28
PP29	1,32	1,41	1,67	1,47	1,48
PP30	1,48	1,31	1,51	1,54	1,57
PP32	1,64	2,02	2,06	1,72	1,77
PP35	1,60	1,51	1,64	1,65	2,21
PP36	2,21	2,21	2,59	2,13	2,37
PP4	1,38	1,37	1,43	1,62	1,39
PP8	1,23	1,36	1,50	1,37	1,56
PP9	1,65	1,54	1,54	1,56	1,71
Pozostałe jednostki	3,30	3,35	3,78	3,82	3,62
CKZiU	1,45	1,47	1,58	2,03	1,85
MOW	2,56	2,45	2,73	2,93	2,64
PPP	4,59	4,08	5,21	4,55	5,33
ZP1	1,09	1,26	1,35	1,51	1,35
ZS3	4,38	4,77	5,35	5,11	4,69
ZSM	5,63	5,40	6,26	5,97	5,90

Tabela 137. Liczby etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat administracji

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Szkoty (bez specjalnych i ZSM)	13,62	14,03	19,91	20,73	20,47
IIILO	18,74	13,81	16,95	21,11	21,09
IILO	9,99	9,73	14,34	16,80	18,38
ILO	9,78	9,27	15,22	16,04	15,85
SP 19	10,65	11,45	18,01	15,88	17,64
SP 2	31,48	31,12	23,99	27,17	26,43
SP 5	24,38	25,81	35,36	33,10	29,96
SP10	23,19	25,75	29,51	27,43	28,95
SP12	21,03	26,26	27,30	28,67	27,71
SP14	26,22	24,05	32,90	35,37	37,07
SP18	13,19	14,78	15,45	14,47	14,30
SP22	12,99	14,01	20,04	18,71	15,14
SP23	24,23	22,91	23,58	30,14	29,84
SP3	21,21	23,15	24,90	23,05	15,42
SP7	7,87	8,26	11,92	10,83	10,98
ZS11	12,65	10,06	17,73	20,00	16,97
ZS4	15,25	10,09	12,45	16,02	16,41
ZS8	12,04	12,30	22,88	19,73	18,72
ZSB	6,39	6,46	7,87	7,04	7,09
ZSCH	9,92	10,62	15,69	17,58	21,37
ZSEk.	8,07	8,35	17,41	21,79	21,62
ZSEL.	13,77	11,86	15,92	20,42	19,41
ZSP 01	23,34	29,70	53,26	36,85	38,36
ZSS	10,46	9,78	15,29	19,55	20,16
ZST	10,96	11,47	20,43	22,63	24,23
Przedszkola	21,76	22,08	22,64	22,16	26,19
PP12	29,32	29,34	29,69	26,37	27,03
PP13	24,38	27,47	25,09	31,21	31,96
PP14	24,61	24,52	24,76	24,76	27,32
PP16	26,38	27,55	29,57	30,74	26,14
PP17	61,86	30,82	31,47	33,95	32,00
PP19	6,90	6,87	8,00	6,95	7,06
PP22	26,00	27,00	25,51	23,18	26,97
PP25	26,44	28,62	32,96	30,98	28,67
PP26	24,46	26,15	28,19	28,11	29,31
PP27	18,63	18,48	18,97	18,30	19,28
PP29	27,67	27,11	28,15	28,16	28,43
PP30	28,38	34,99	35,88	41,18	41,96
PP32	51,43	57,09	52,10	48,15	50,06
PP35	13,66	12,83	13,98	13,88	60,09
PP36	62,37	65,55	65,62	49,86	54,61
PP4	22,18	22,18	23,17	26,17	22,38
PP8	8,84	9,05	9,47	9,91	11,60
PP9	36,76	34,16	34,11	34,68	37,94
Pozostałe jednostki	8,43	8,65	14,29	14,75	14,39
CKZiU	2,87	2,85	3,70	4,98	4,19
MOW	8,54	8,56	12,65	13,25	12,53
PPP	6,38	5,73	7,82	6,85	8,23
ZP1	4,38	5,27	7,24	8,02	7,18
ZS3	13,28	14,32	42,42	42,32	41,97
ZSM	13,92	15,24	25,33	24,39	24,09
Razem	12,55	12,94	18,73	19,37	19,34

Tabela 138. Liczby etatów nauczycielskich przypadających na jeden etat obsługi (bez kuchni)

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Szkoty (bez specjalnych i ZSM)	4,46	4,77	4,91	5,17	5,18
IIILO	5,11	6,14	5,75	7,78	7,50
IILO	4,16	4,05	3,96	4,51	4,26
ILO	4,16	3,92	3,91	4,12	4,07
SP 19	3,95	4,24	4,00	3,54	3,92
SP 2	4,20	4,70	4,80	4,58	4,98
SP 5	7,06	7,61	7,39	7,01	6,44
SP10	4,64	5,15	5,90	5,49	5,79
SP12	3,36	4,04	4,20	4,43	4,26
SP14	5,24	6,12	5,87	6,43	6,74
SP18	3,66	4,11	4,14	4,02	3,97
SP22	5,57	6,01	6,17	5,89	5,82
SP23	4,33	5,09	5,02	4,89	4,84
SP3	4,05	4,21	4,53	4,91	4,76
SP7	4,18	4,54	4,77	4,33	4,39
ZS11	5,92	5,66	5,36	4,95	4,90
ZS4	4,18	3,60	2,74	3,35	3,98
ZS8	4,01	4,34	4,16	3,95	3,74
ZSB	4,91	4,44	4,36	4,48	4,51
ZSCH	5,15	6,19	6,57	6,87	6,83
ZSEk.	5,38	6,26	6,97	8,72	8,65
ZSEl.	2,94	2,99	3,02	3,71	3,39
ZSP 01	3,59	4,25	6,19	6,08	5,92
ZSS	4,63	4,33	4,44	5,87	5,97
ZST	4,21	4,41	5,03	5,57	5,96
Przedszkola	1,57	1,59	1,72	1,64	1,72
PP12	1,61	1,61	1,63	1,42	1,49
PP13	1,36	1,73	1,38	1,72	1,76
PP14	1,53	1,41	1,36	1,36	1,55
PP16	1,63	1,52	1,63	1,69	1,44
PP17	1,47	1,45	1,73	1,60	1,64
PP19	1,53	1,52	1,77	1,84	1,57
PP22	1,72	1,78	1,87	1,53	1,80
PP25	1,16	1,26	1,28	1,36	1,26
PP26	1,35	1,44	1,55	1,55	1,61
PP27	1,02	0,87	1,25	1,21	1,37
PP29	1,38	1,49	1,77	1,55	1,56
PP30	1,56	1,36	1,58	1,60	1,63
PP32	1,70	2,09	2,15	1,78	1,84
PP35	1,82	1,71	1,86	1,87	2,29
PP36	2,29	2,29	2,69	2,23	2,48
PP4	1,47	1,46	1,53	1,73	1,48
PP8	1,43	1,61	1,78	1,59	1,81
PP9	1,73	1,61	1,61	1,63	1,79
Pozostałe jednostki	5,42	5,46	5,13	5,16	4,83
CKZiU	2,93	3,03	2,75	3,43	3,30
MOW	3,66	3,42	3,47	3,76	3,34
PPP	16,28	14,19	15,67	13,59	15,11
ZP1	1,45	1,66	1,66	1,86	1,66
ZS3	6,52	7,16	6,12	5,81	5,28
ZSM	9,46	8,36	8,31	7,91	7,81
Razem	3,92	4,14	4,24	4,36	4,35

16.3. Sprzątnie

W tabeli 139 pokazano liczby metrów kwadratowych całkowitej powierzchni do sprzątnia przypadające na jeden etat sprzątaczk. Analizę wykonano tylko dla szkół ogólnodostępnych (bez specjalnych i ZSM), które najłatwiej jest ze sobą porównać. Inna specyfika pracy w pozostałych jednostkach

oraz przedszkolach (gdzie zadanie sprzątnięcia realizowane jest przez osoby wykonujące różne zadania) mocno zaburza wartości wskaźników.

Z naszego doświadczenia wynika, że 700 m², jakie średnio przypada na jeden etat sprzątaczkę we wrocławskich szkołach, to wartość przeciętna w porównaniu z innymi samorządami. W wielu szkołach występują jednak wartości znacznie niższe od średniej. Kilka jednostek (I LO, II LO, SP5, SP14, SP15, ZS11, ZS8) wymaga szczegółowej analizy występujących odchyleń.

Tabela 139. Liczba metrów kwadratowych przypadających na jeden etat sprzątaczkę

	Liczba m.kw. całk. powierzchni do sprzątnięcia na etat sprzątaczkę
IIILO	637
IILLO	374
ILO	521
SP 19	607
SP 2	679
SP 5	502
SP10	927
SP12	1 021
SP14	466
SP18	476
SP22	737
SP23	993
SP3	729
SP7	627
ZS11	482
ZS4	1 070
ZS8	481
ZSB	647
ZSCH	600
ZSEk.	743
ZSEI.	620
ZSP 01	848
ZSS	954
ZST	771
Razem	707

16.4. Kuchnia

Ze względu na większy zakres zadań pracowników kuchni w przedszkolach (oprócz obiadów przygotowywane są również inne posiłki) grupę szkół i grupę przedszkoli należy interpretować odrębnie. Niemniej jednak w obu tych grupach zróżnicowane wartości wskaźnika *Liczba obiadów na etat kuchni* świadczą o nierównym rozłożeniu zadań w grupie pracowników kuchni (wykresy 146 i 147).

Wykres 146. Liczba obiadów na etat kuchni w szkołach

Szkoły	2020/21
SP 19	35,33
SP 2	47,20
SP 5	73,25
SP10	47,33
SP12	47,50
SP14	50,21
SP18	38,00
SP22	56,10
SP23	38,20
SP3	28,14
SP7	48,29
ZS11	45,50
ZS8	53,50
ZSP 01	38,11
Razem	45,75

Wykres 147. Liczba obiadów na etat kuchni w przedszkolach

Przedszkola	2020/21
PP4	24,67
PP8	38,00
PP9	30,75
PP12	42,84
PP13	24,50
PP14	32,00
PP16	32,33
PP17	41,67
PP19	46,00
PP22	21,67
PP25	31,67
PP26	33,33
PP27	24,67
PP29	22,67
PP30	37,50
PP32	34,25
PP35	32,89
PP36	40,72
Razem	32,53

Najbardziej przeciążonymi pracownikami są osoby pracujące w SP5 oraz PP19. Zwraca uwagę, że wartość omawianego wskaźnika w niektórych szkołach (np. w SP3 i SP19) jest niższa niż w niektórych przedszkolach (np. PP19 i PP12), mimo iż obciążenie pracą w szkołach jest zdecydowanie mniejsze.

16.5. Pomoc nauczyciela / woźna oddziałowa w przedszkolach

Analiza wskaźnikowa zatrudnienia pomocy nauczyciela / woźnych oddziałowych w przedszkolach sprowadza się przede wszystkim do zbadania, ile dzieci przypada na jeden etat pomocy nauczyciela / woźnej oddziałowej oraz ile etatów pomocy nauczyciela / woźnej oddziałowej przypada na jeden oddział przedszkolny. Poniżej prezentujemy wykresy, które opisują analizę wskaźnikową we wrocławskich przedszkolach w roku szkolnym 2020/21.

Wykres 148. Liczba dzieci na etat pomocy nauczyciela / woźnej oddziałowej w przedszkolach

	Liczba dzieci na etat
PP4	18,50
PP8	19,65
PP9	20,50
PP12	20,00
PP13	19,60
PP14	19,88
PP16	19,40
PP17	22,92
PP19	18,40
PP22	16,50
PP25	19,00
PP26	20,00
PP27	20,25
PP29	13,60
PP30	21,43
PP32	17,13
PP35	20,38
PP36	21,24
ZSP 01	19,80
Razem	19,46

Polityka kadrowa realizowana w samorządach w zakresie pomocy nauczyciela odnosi się najczęściej do liczby oddziałów. We Wrocławku na jeden oddział przedszkolny przypada średnio 1,2 etatu pomocy nauczyciela/woźnej oddziałowej (co jest wartością wysoką), przy czym wartość ta waha się od 1,08 w Przedszkolu nr 36 do 1,33 w Przedszkolu nr 4 i Przedszkolu nr 32 (zob. wykres 149).

Wykres 149. Liczba etatów pomocy nauczyciela / woźnej oddziałowej na oddział przedszkolny

	Liczba etatów na oddział przedszkolny
PP4	1,33
PP8	1,16
PP9	1,20
PP12	1,25
PP13	1,25
PP14	1,21
PP16	1,25
PP17	1,09
PP19	1,25
PP22	1,31
PP25	1,25
PP26	1,25
PP27	1,22
PP29	1,25
PP30	1,17
PP32	1,33
PP35	1,14
PP36	1,08
ZSP 01	1,25
Razem	1,21

Gdyby założyć, że na jeden oddział ogólnodostępny zatrudniana jest pomoc nauczyciela / woźna oddziałowa w wymiarze jednego etatu, a na oddział integracyjny 2 etaty pomocy nauczyciela, to liczba etatów pomocy nauczycielskiej we włocławskich przedszkolach byłaby niższa o 8 etatów.

Przedstawiona analiza wskazuje na zróżnicowanie w obciążeniu zadaniami w grupie pracowników na stanowiskach pomocy nauczyciela / woźnej oddziałowej. Aby zniwelować te różnice i dostosować zatrudnienie do rzeczywistych potrzeb warto rozważyć wdrożenie standaryzacji zatrudnienia. Określając standardy zatrudnienia w przedszkolach uwzględnić należy czas pobytu dzieci w przedszkolu, co ma kluczowe znaczenie w określaniu zapotrzebowania na zatrudnienie pracowników, w tym pomocy nauczyciela / woźnej oddziałowej.

17. Prognoza liczb uczniów i oddziałów oraz obciążenia obiektów szkolnych

Prognozy zamieszczone w tym rozdziale dotyczą ogólnodostępnych szkół dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez miasto Włocławek.

17.1. Absolwenci gimnazjów i ośmioletnich szkół podstawowych a uczniowie rozpoczynający naukę w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych prowadzonych przez miasto Włocławek

Migracje oświatowe, czyli przechodzenie uczniów do szkół poza JST, w której mieszkają, są zjawiskiem naturalnym i praktycznie nieuniknionym. Jednak bilans tych migracji, tzn. fakt, czy w ostatecznym rozrachunku przepływy uczniów się równoważą, czy też są wyraźnie niezrównoważone, może mieć duże znaczenie dla funkcjonowania lokalnej oświaty i musi być uwzględniony w prognozach. Trzeba też pamiętać, że niektórzy uczniowie wybierają szkoły niesamorządowe.

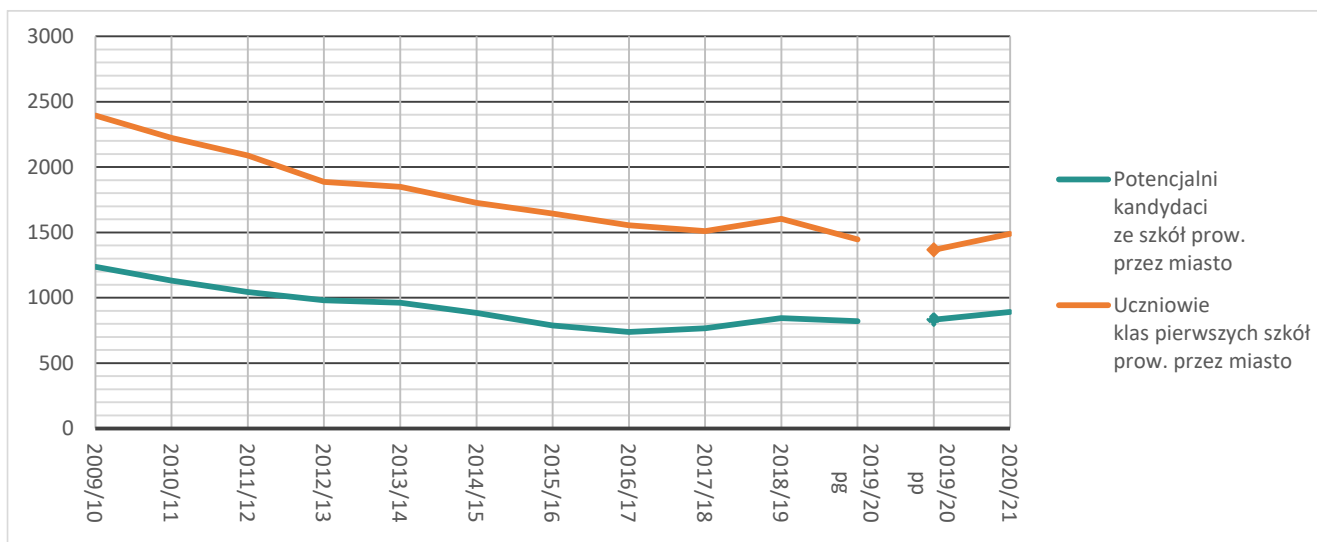
Tabela i wykresy zamieszczone w niniejszym podrozdziale zawierają porównanie liczb uczniów w ostatnich klasach ogólnodostępnych gimnazjów oraz ośmioletnich szkół podstawowych z liczbami uczniów klas pierwszych prowadzonych przez miasto Włocławek ogólnodostępnych liceów, techników i zasadniczych szkół zawodowych / branżowych szkół I stopnia dla młodzieży²³.

Tabela 140. Uczniowie ostatnich klas ogólnodostępnych gimnazjów i ośmioletnich szkół podstawowych z terenu Włocławka w poprzednim roku szkolnym a uczniowie klas pierwszych ogólnodostępnych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzonych przez miasto Włocławek

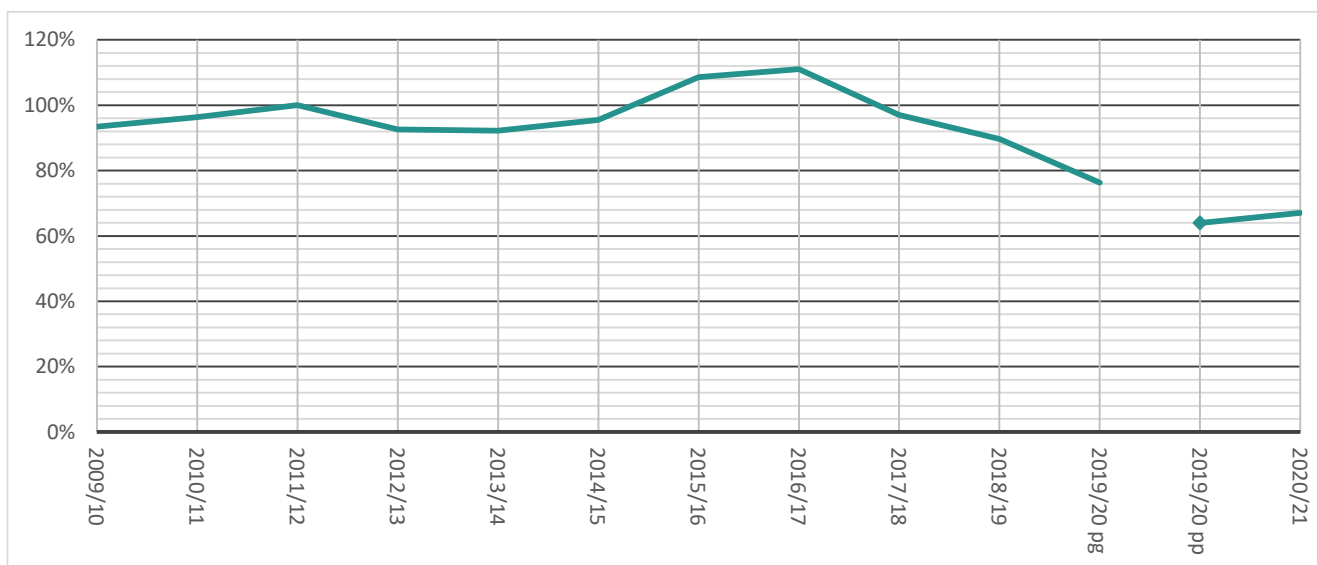
Rok szkolny	Potencjalni kandydaci ze szkół prow. przez miasto	Uczniowie klas pierwszych szkół prow. przez miasto	Różnica	Różnica w procentach
2009/10	1 238	2 395	1157	93,5%
2010/11	1 132	2 223	1091	96,4%
2011/12	1 045	2 090	1045	100,0%
2012/13	980	1 887	907	92,6%
2013/14	962	1 849	887	92,2%
2014/15	883	1 726	843	95,5%
2015/16	788	1 644	856	108,6%
2016/17	737	1 555	818	111,0%
2017/18	767	1 511	744	97,0%
2018/19	845	1 603	758	89,7%
2019/20 pg	820	1 446	626	76,3%
2019/20 pp	833	1 366	533	64,0%
2020/21	892	1 490	598	67,0%

²³ Dla roku 2019/20 oznaczenie *pg* dotyczy trzecich klas gimnazjów i pierwszych klas szkół ponadgimnazjalnych, a oznaczenie *pp* – ósmych klas szkół podstawowych i pierwszych klas szkół ponadpodstawowych.

Wykres 150. Uczniowie ostatnich klas ogólnodostępnych gimnazjów i ośmioletnich szkół podstawowych z terenu Włocławka w poprzednim roku szkolnym a uczniowie klas pierwszych ogólnodostępnych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzonych przez Włocławek

Wykres 151. Bilans relacji między liczbami uczniów ostatnich klas ogólnodostępnych gimnazjów i ośmioletnich szkół podstawowych z terenu Włocławka w poprzednim roku szkolnym a liczbą uczniów klas pierwszych ogólnodostępnych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzonych przez Włocławek (w procentach)

Absolwenci ostatnich klas szkół szczebla gminnego to potencjalni kandydaci do prowadzonych przez miasto szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych dla młodzieży. Na przestrzeni lat objętych analizą ich liczba jest stale mniejsza od liczby uczniów w pierwszych klasach szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych Włocławka. Oznacza to, że bilans migracji jest niezmiennie dodatni, a jak pokazuje wykres 151, w ostatnich kilkunastu latach często wynosił około 100% lub nawet więcej. Wartość 100% oznacza, że na każdego ucznia klasy pierwszej szkoły

ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej będącego absolwentem gimnazjum/szkoły podstawowej z terenu Włocławka, przypada jeden uczeń – absolwent gimnazjum/szkoły podstawowej pochodzący spoza granic miasta.

Obecnie omawiany wskaźnik spadł poniżej 100%, jednak nadal jest na wysokim, ok.70-procentowym poziomie.

Gdyby subwencja oświatowa wystarczała na utrzymanie oświaty, nie miałoby to większego znaczenia z perspektywy ekonomicznej. Jednak, gdy do kształcenia każdego ucznia miasto musi dopłacać z dochodów własnych, duża liczba uczniów może się przyczyniać do zwiększenia dopłat do subwencji. Nie sugerujemy oczywiście ograniczania dostępności szkół we Włocławku dla uczniów spoza miasta, ale zwracamy uwagę, że duża ich liczba może mieć wpływ na finanse. Przyjmowanie uczniów spoza miasta jest korzystne, gdy dopełniają oni istniejące oddziały. Jeśli jednak z ich powodu konieczne jest otwieranie dodatkowych oddziałów, zwiększa to przeważnie kwotę luki pomiędzy wydatkami a dochodami oświaty.

17.2. Uwarunkowania prognozowania liczb uczniów

Źródłami danych bazowych do prognozy liczb uczniów w jednostkach oświatowych prowadzonych przez samorząd są:

- *Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030* sporządzona przez Główny Urząd Statystyczny;
- dane o liczbach mieszkańców wg pojedynczych roczników z Banku Danych Lokalnych GUS;
- przekazane przez samorząd dane o liczbach mieszkańców w poszczególnych rocznikach;
- dane o liczbach uczniów zgłoszonych do systemu informacji oświatowej.

Z perspektywy prognozy liczby uczniów szkół podstawowych istotne są przede wszystkim zmiany liczb 6- i 7-latków rozpoczynających naukę. Szacujemy je na podstawie danych o rzeczywistych wielkościach poszczególnych roczników w wieku od 0 do 7 lat oraz prognozy urodzeń sporządzonej przez GUS.

Z perspektywy prognozy liczby uczniów szkół ponadpodstawowych istotne są przede wszystkim zmiany liczby absolwentów szkół podstawowych, a w dłuższej perspektywie również zmiany liczb 6- i 7-latków rozpoczynających naukę.

Liczbę uczniów klas starszych szacujemy na podstawie liczb uczniów klas młodszych w poprzednich latach.

Przy sporządzaniu prognozy należy uwzględnić wiele dodatkowych czynników, np. fakt że niektórzy potencjalni uczniowie będą uczęszczać do jednostek prowadzonych przez podmioty niepubliczne lub poza daną JST. Czynniki tego typu są trudne do przewidzenia, każda prognoza obarczona jest więc ryzykiem błędów związanych z ewentualną utratą aktualności przyjętych przy jej budowaniu założeń. Trzeba się też liczyć z możliwością zmiany trendów demograficznych, które zdezaktualizują bazową prognozę urodzeń lub współczynniki zmian wielkości poszczególnych roczników w kolejnych latach.

17.3. Prognoza liczb uczniów

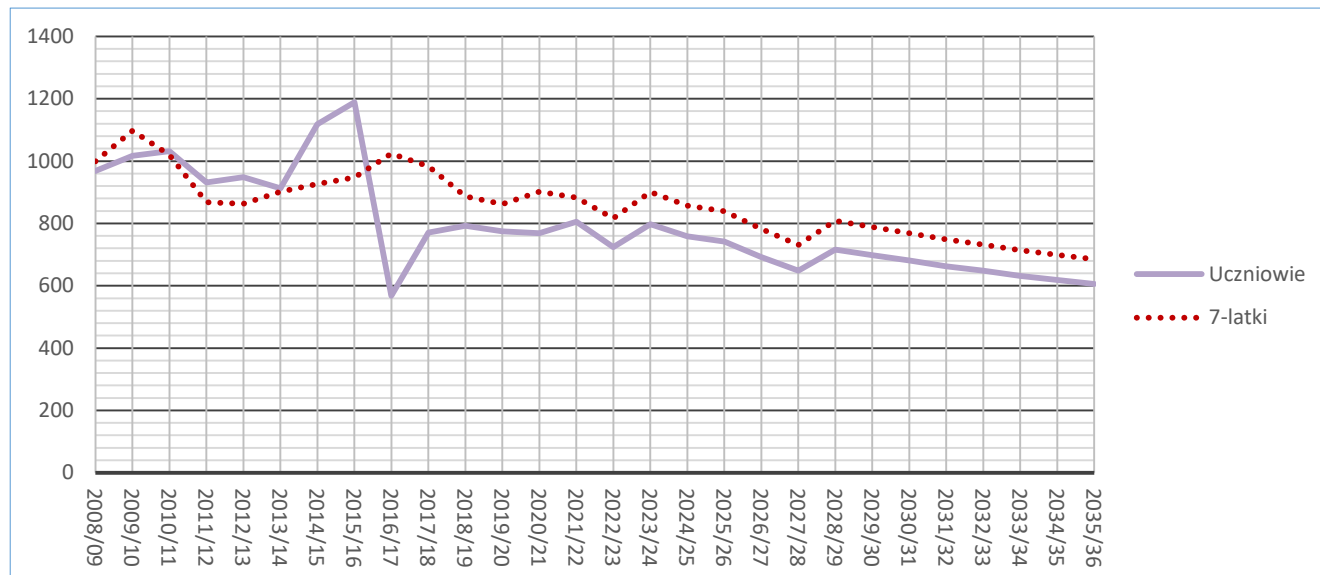
17.3.1. Szkoły podstawowe

Przygotowując prognozę liczb uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez miasto Włocławek, założyliśmy, że w kolejnych latach:

- Odsetek dzieci, które będą rozpoczynać naukę w wieku 6 lat wynosić będzie 1,7% (podobnie jak w roku szkolnym 2020/21)²⁴.
- Stosunek liczby dzieci które będą rozpoczynać naukę w szkołach podstawowych prowadzonych przez miasto do wielkości prognozowanych roczników wynosić będzie 88,6% (średnia z lat 2016/17-2018/19).
- Liczby uczniów w klasach 2-8 szkoły podstawowej stanowić będą 98,8% liczby uczniów poprzedniej klasy (średnia z lat 2018/19-2020/21).

Zamieszczone poniżej zestawienia przedstawiają rzeczywiste zmiany liczb uczniów w latach szkolnych 2008/09-2020/21 oraz prognozę zmian do roku 2035/36 z uwzględnieniem wyników rekrutacji do klas pierwszych na rok 2021/22 (zgodnie z informacją przekazaną nam 26 sierpnia 2021 r.).

Wykres 152. Prognoza liczby uczniów w klasach pierwszych szkół podstawowych (do roku 2020/21 dane rzeczywiste)

Wykres 152 odzwierciedla dotychczasowy i prognozowany przebieg zmian liczby uczniów klas pierwszych szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Włocławek. Dodatkowo na wykresie tym linią przerywaną przedstawione są zmiany liczby siedmiolatków. Odpowiadają one w przybliżeniu

²⁴ W odniesieniu do sumy sześciolatków z danego roku, które rozpoczną naukę w szkołach podstawowych na terenie powiatu oraz liczby dzieci z tego samego rocznika, które naukę rozpoczną jako siedmiolatków.

przebiegowi zmian liczby uczniów klas pierwszych w warunkach, gdyby nie nastąpiło obniżenie i późniejsze podniesienie wieku rozpoczęcia obowiązku szkolnego.

Kolejne zestawienia przedstawiają zmiany łącznej liczby uczniów w szkołach prowadzonych przez miasto w podziale na klasy I-III szkoły podstawowej oraz na IV-VIII SP i klasy gimnazjalne.

Wykres 153. Prognoza liczby uczniów szkół podstawowych (do roku 2020/21 dane rzeczywiste)

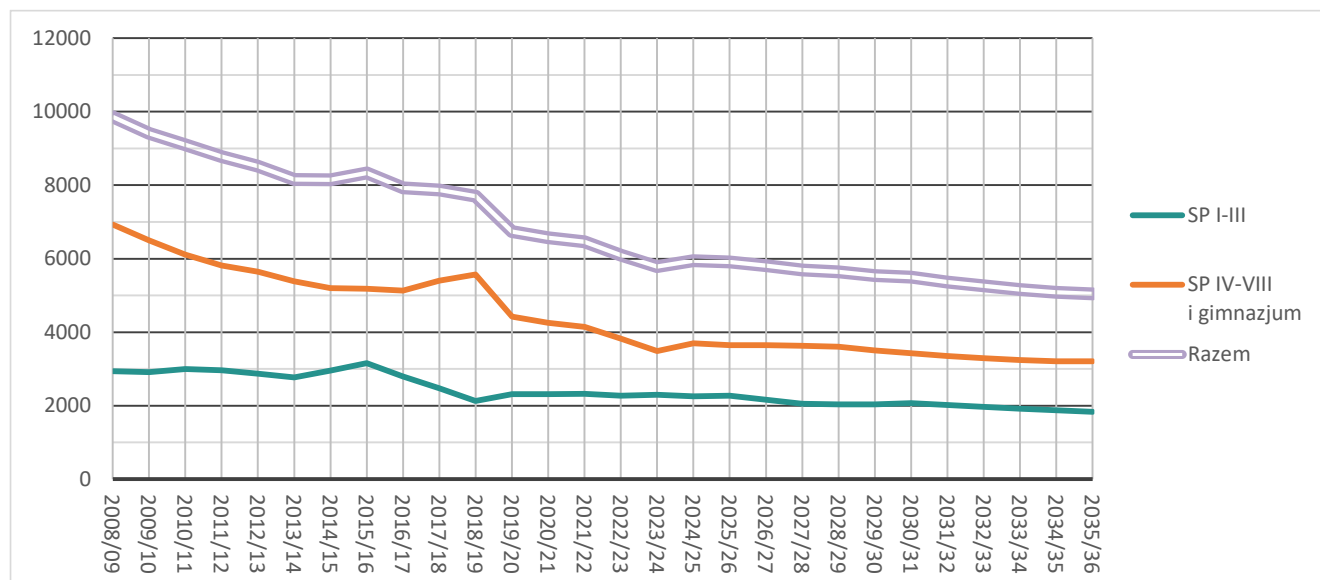

Tabela 141. Prognoza liczb uczniów szkół szczebla gminnego (do roku 2020/21 dane rzeczywiste)

Rok	SP I-III	SP IV-VIII i gimnazjum	Razem
2008/09	2 935	6 927	9 862
2009/10	2 917	6 495	9 412
2010/11	2 994	6 106	9 100
2011/12	2 962	5 817	8 779
2012/13	2 873	5 643	8 516
2013/14	2 773	5 383	8 156
2014/15	2 953	5 196	8 149
2015/16	3 157	5 179	8 336
2016/17	2 796	5 132	7 928
2017/18	2 473	5 397	7 870
2018/19	2 129	5 570	7 699
2019/20	2 311	4 425	6 736
2020/21	2 311	4 256	6 567
2021/22	2 319	4 143	6 461
2022/23	2 270	3 823	6 094
2023/24	2 299	3 485	5 783
2024/25	2 254	3 694	5 948
2025/26	2 270	3 644	5 915
2026/27	2 166	3 645	5 811
2027/28	2 056	3 632	5 689
2028/29	2 032	3 606	5 638
2029/30	2 038	3 499	5 538
2030/31	2 070	3 425	5 495
2031/32	2 017	3 351	5 367
2032/33	1 967	3 294	5 262
2033/34	1 919	3 238	5 157
2034/35	1 876	3 209	5 086
2035/36	1 835	3 207	5 042

Z zestawień wynika, że:

- Po okresie wahań związanych ze zmianami w organizacji oświaty (zmiany wieku rozpoczynania obowiązkowego szkolnego i likwidacja gimnazjów) w roku 2024/25 rozpocznie się czas, gdy na zmiany liczb uczniów oddziaływać będzie wyłącznie pogłębiający się niż demograficzny.
- W roku szkolnym 2035/36 w szkołach podstawowych prowadzonych przez miasto będzie się uczyć o ok. 1500 (23%) uczniów mniej niż obecnie i o ok. 4800 (49%) uczniów mniej niż w roku 2008/09.

17.3.2. Licea ogólnokształcące, technika i branżowe szkoły I stopnia

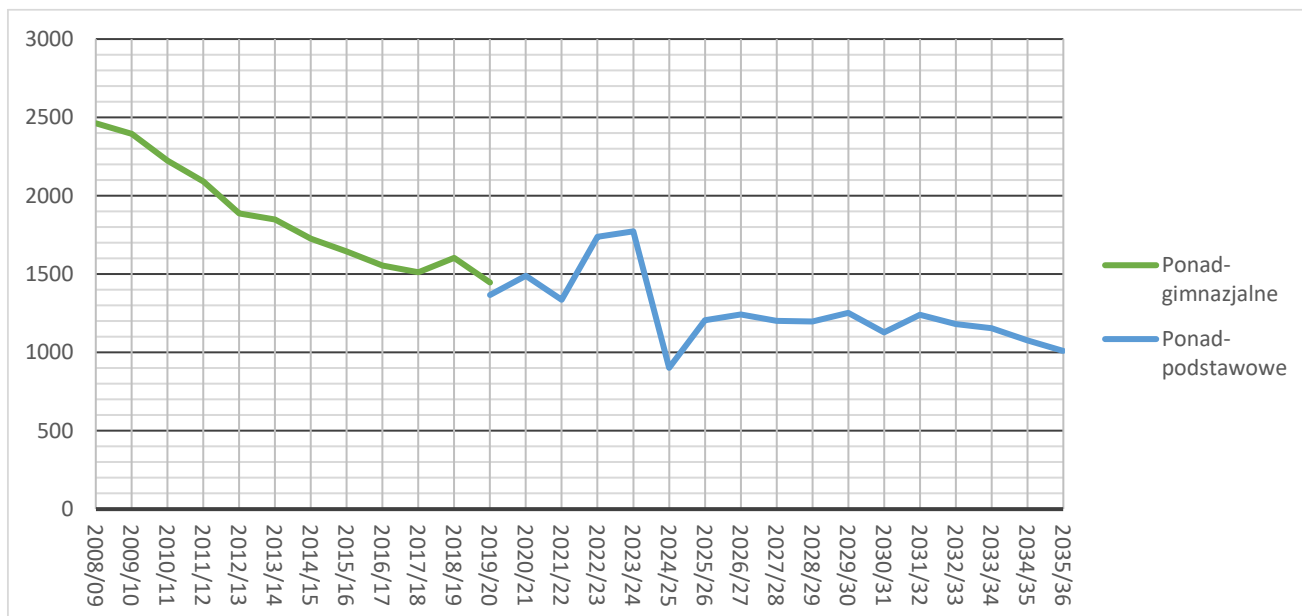
Przygotowując prognozę liczby uczniów w szkołach ponadpodstawowych założyliśmy, że w kolejnych latach:

- Liczba uczniów w klasach pierwszych nowych szkół ponadpodstawowych stanowić będzie 169,1% liczby uczniów ostatniej klasy szkoły podstawowej (średnia z lat 2019/20-2020/21 z uwzględnieniem ostatniej klasy gimnazjalnej i pierwszej klasy szkół ponadgimnazjalnych oraz ósmych klas SP i pierwszych klas nowych szkół ponadpodstawowych).
- Liczba uczniów w klasach II i III nowych szkół ponadpodstawowych stanowić będzie 95,4% uczniów poprzednich klas (średnia dla klas II szkół ponadgimnazjalnych z lat 2018/19-2020/21).
- Liczba uczniów w klasach III szkół ponadgimnazjalnych oraz IV nowych szkół ponadpodstawowych stanowić będzie 96% uczniów poprzednich klas (średnia dla klas III szkół ponadgimnazjalnych z lat 2018/19-2020/21).
- Liczba uczniów w klasach IV szkół ponadgimnazjalnych oraz V nowych szkół ponadpodstawowych stanowić będzie 44,4% uczniów poprzednich klas (średnia dla klas IV szkół ponadgimnazjalnych z lat 2018/19-2020/21).

Zamieszczone poniżej zestawienia przedstawiają rzeczywiste zmiany liczb uczniów w latach szkolnych 2008/09-2020/21 oraz prognozę zmian do roku 2035/36 z uwzględnieniem wyników rekrutacji do klas pierwszych na rok 2021/22 (zgodnie informacją w wersji przekazanej 26 sierpnia 2021 r.).

Wykres 154 przedstawia zmiany liczb uczniów klas pierwszych szkół szczebla powiatowego, a następny wykres zawiera informacje o łącznych liczbach uczniów w szkołach tego rodzaju.

Wykres 154. Prognoza liczb uczniów w klasach pierwszych szkół ponadgimnazjalnych i nowych szkół ponadpodstawowych (do roku 2020/21 dane rzeczywiste)

Wykres 155. Prognoza łącznej liczby uczniów ogólnodostępnych szkół ponadgimnazjalnych i nowych szkół ponadpodstawowych dla młodzieży (do roku 2020/21 dane rzeczywiste)

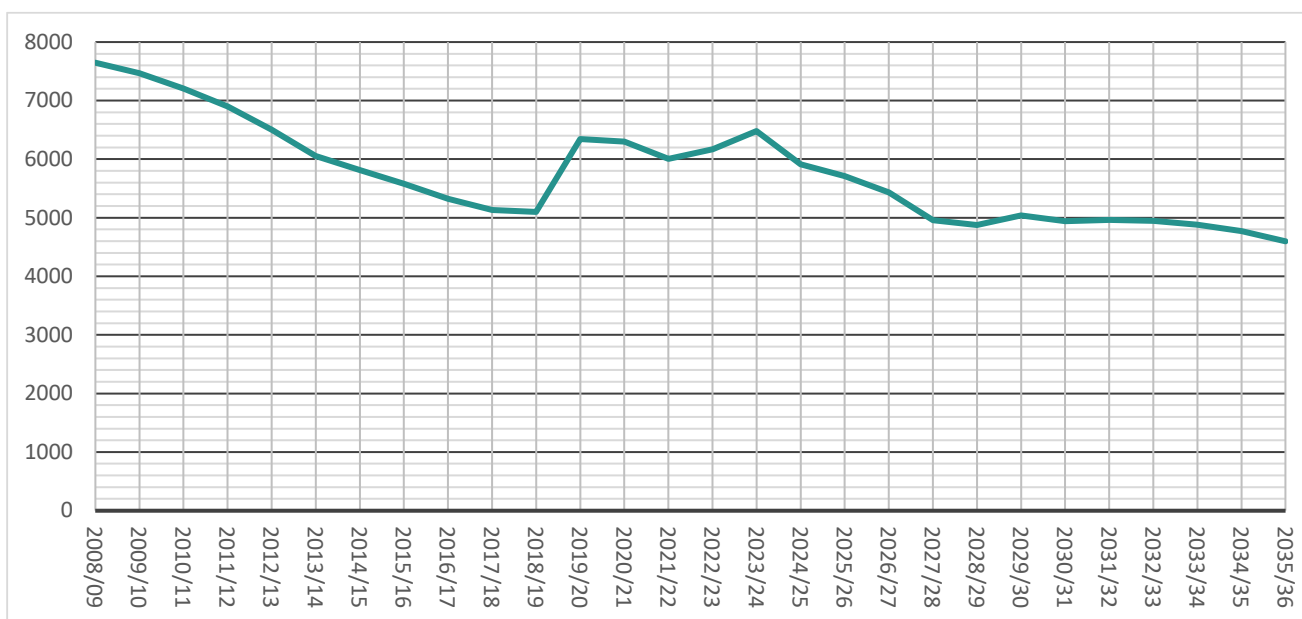

Tabela 142. Prognoza łącznej liczby uczniów ogólnodostępnych szkół dla młodzieży (do roku 2020/21 dane rzeczywiste)

Rok	Uczniowie
2008/09	7 648
2009/10	7 468
2010/11	7 205
2011/12	6 899
2012/13	6 499
2013/14	6 054
2014/15	5 812
2015/16	5 580
2016/17	5 322
2017/18	5 134
2018/19	5 098
2019/20	6 342
2020/21	6 297
2021/22	6 007
2022/23	6 170
2023/24	6 481
2024/25	5 914
2025/26	5 711
2026/27	5 431
2027/28	4 956
2028/29	4 874
2029/30	5 038
2030/31	4 940
2031/32	4 965
2032/33	4 946
2033/34	4 878
2034/35	4 772
2035/36	4 597

Z zestawień wynika, że:

- Po wieloletnim okresie spadku, w roku szkolnym 2019/20, dzięki jednoczesnej rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych, liczba uczniów skokowo się zwiększyła: o ponad 1,2 tys. osób.
- Przez kilka najbliższych lat łączna liczba uczniów szkół szczebla powiatowego będzie utrzymywała się na poziomie powyżej 6 tys., osiągając najwyższą wartość w roku 2023/24, co jest związane z faktem, że do szkół ponadpodstawowych przejdą klasy, w których naukę rozpoczynali jednocześnie sześcio- i siedmiolatkowie.
- W kolejnym roku szkolnym do szkół ponadpodstawowych przyjdzie klasa zmniejszona z powodu powrotu sześciolatków do przedszkoli, więc liczba uczniów spadnie o ok. 500.
- Zawirowania związane ze zmianami wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego zakończą się w roku 2029/30 – od tego czasu zmiany liczby uczniów wynikać będą przede wszystkim z procesów demograficznych. Jednak już w roku 2027/28 liczba uczniów szkół szczebla powiatowego obniży się do poziomu sprzed roku 2019/20.

17.4. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych jednostkach

17.4.1. Szkoły podstawowe

Prognoza liczb oddziałów opiera się na przedstawionej powyżej prognozie liczb uczniów klas pierwszych szkół podstawowych. Prognoza ta nie uwzględnia więc ewentualnych zmian udziału szkół prowadzonych przez inne organy lub zmian przepływów uczniów między jednostkami samorządu terytorialnego.

Przy szacowaniu liczb oddziałów w poszczególnych szkołach założyliśmy, że:

- W każdym roku prognozy liczba uczniów klasy pierwszej danej szkoły (pomijając SP nr 5, która nie posiada obwodu) będzie wynikać ze stosunku liczby uczniów klasy pierwszej do liczby siedmiolatków w obwodzie danej szkoły według średniej z trzech lat: 2019/20 do 2021/22. Przy czym liczba uczniów klasy pierwszej w roku 2021/22 zostanie przyjęta na podstawie wyników rekrutacji do szkół wg informacji z dnia 26.08.2021r., a liczba siedmiolatków w danym obwodzie będzie proporcjonalna do udziału obwodu w łącznej liczbie uczniów klas pierwszych miejskich szkół podstawowych, prognozowanej dla danego roku.

Udział SP nr 5 będzie wynikał z proporcji odniesionej do sumy uczniów ze wszystkich obwodów.

Od roku 2028/29, ze względu na brak danych umożliwiających oszacowanie liczby siedmiolatków w obwodach, udziały wszystkich szkół będą stałe – takie jak w roku 2027/28.

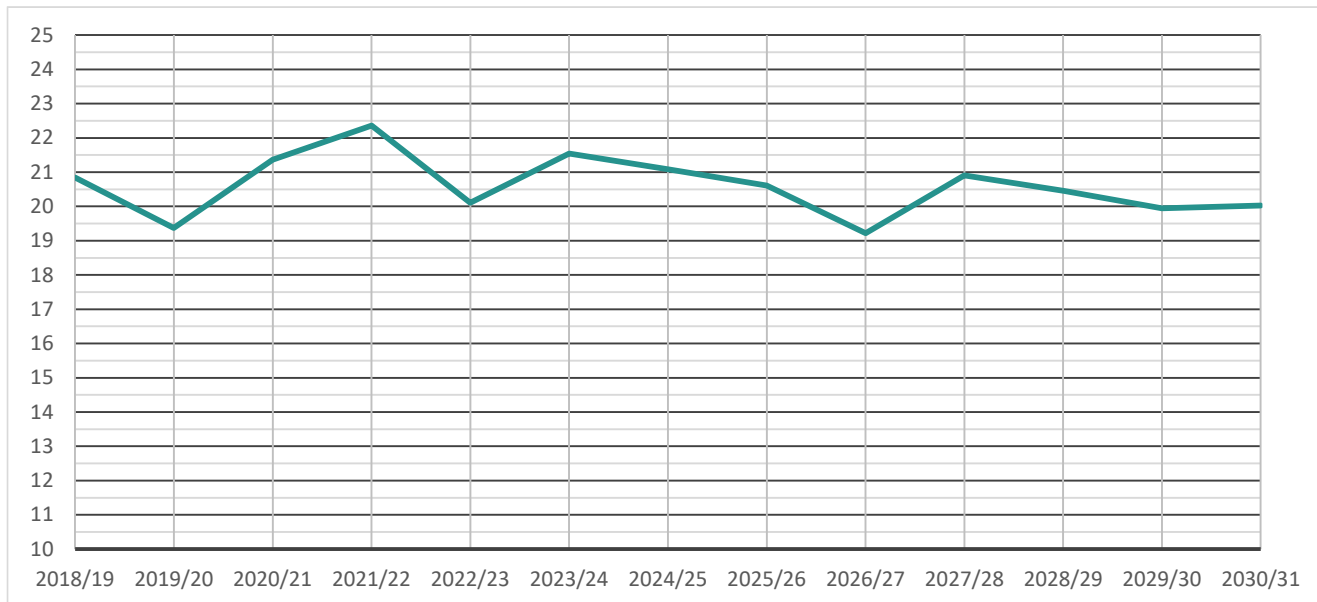
- Ogólnodostępny oddział klasy pierwszej, jak wynika z przepisów, nie może mieć więcej niż 25 uczniów. Integracyjny oddział klasy pierwszej: nie przekroczy liczebnością 20 uczniów.
- Nie będzie dzielenia ani łączenia oddziałów w kolejnych latach nauki.
- Od roku 2022/23 na terenie miasta co roku powstawać będą 3 oddziały integracyjne, wszystkie zlokalizowane w SP nr 5.

Należy podkreślić, że prognoza liczb oddziałów w poszczególnych szkołach obarczona jest szczególnie dużym ryzykiem nietrafności w odniesieniu do pojedynczych lat i poszczególnych szkół. Na poziom tego ryzyka, oprócz przyczyn, które mogą spowodować nietrafność prognozy liczby uczniów, wpływ mają następujące czynniki:

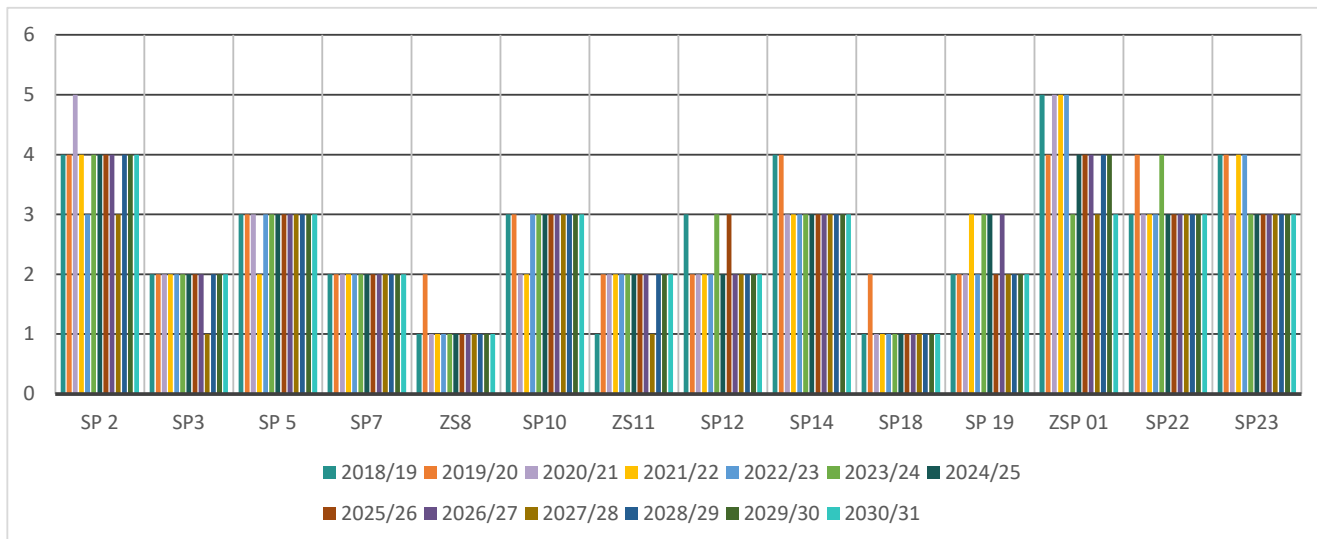
- Duża zmienność danych historycznych, w tym z powodu zawirowań związanych z obniżeniem i późniejszym podniesieniem wieku obowiązku szkolnego.
- Nieprzewidywalność zachowań rodziców wybierających szkoły dla swoich dzieci – dane historyczne wskazują na duże przemieszczenia dzieci między obwodami szkół przy jednoczesnej zmienności kierunków i skali tych przemieszczeń z perspektywy poszczególnych jednostek.
- Duża liczba szkół (w tym po części niedużych), która znacznie zwiększa liczbę i wpływ na końcowy wynik sytuacji, gdy prognozowana liczba kandydatów do danej szkoły jest zbliżona do wartości progowych. Na przykład, gdy prognozowana liczba pierwszoklasistów w szkole wynosi 25, to algorytm prognostyczny przewiduje dla tej szkoły w danym roku jeden oddział, jednak w rzeczywistości szkoła ta może mieć o jednego lub kilku kandydatów więcej, co – jeśli mieszkają oni w jej obwodzie – wymusi utworzenie drugiego oddziału.

Dodatkowym czynnikiem, który wpłynie na rzeczywiste zmiany liczb oddziałów będzie polityka organu prowadzącego, w tym ewentualne zmiany sieci szkół i granic ich obwodów.

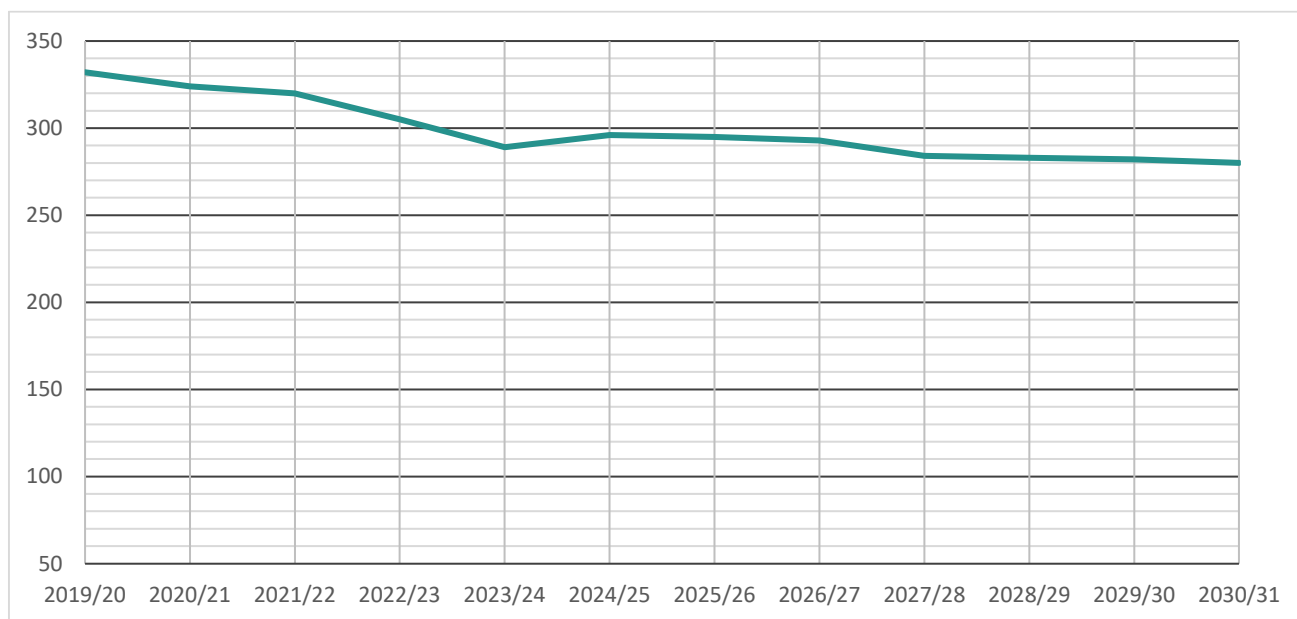
Wykres 156. Prognoza liczby oddziałów klas pierwszych szkół podstawowych

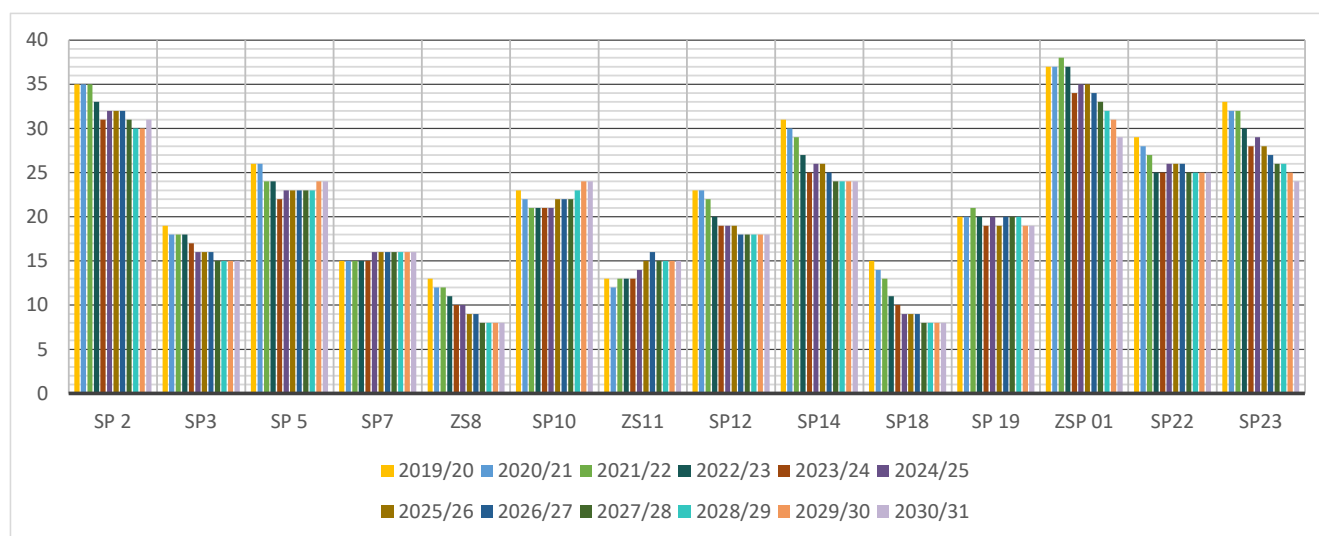
Wykres 157. Prognoza liczb oddziałów klas pierwszych w poszczególnych szkołach podstawowych

Wykres 158. Prognoza łącznej liczby oddziałów wszystkich klas szkół podstawowych

Wykres 159. Prognoza liczb oddziałów wszystkich klas poszczególnych szkół podstawowych

Prognoza przewiduje wyraźny trend spadku łącznej liczby oddziałów szkół podstawowych. Jednak sytuacja w poszczególnych jednostkach będzie zróżnicowana. W ZS8 i SP18 liczby oddziałów zmniejsza się na tyle, że szkoły te staną się szkołami jednociągowymi. Stale będą także maleć liczby oddziałów w SP14, ZSP01 i SP23. Zmniejszą się też, choć mniej radykalnie SP2, SP3 i SP12. Liczby oddziałów w SP5 i SP22 ustabilizują się w najbliższych latach, a w SP7 i SP19 prawie się nie zmienią. Można się natomiast spodziewać zwiększenia liczby oddziałów w SP10 i ZS11.

17.4.2. Szkoły ponadpodstawowe

Prognoza liczb oddziałów szkół ponadpodstawowych opiera się na przedstawionej powyżej prognozie liczby uczniów klas pierwszych szkół tego rodzaju, zakłada więc, że stosunek liczby uczniów

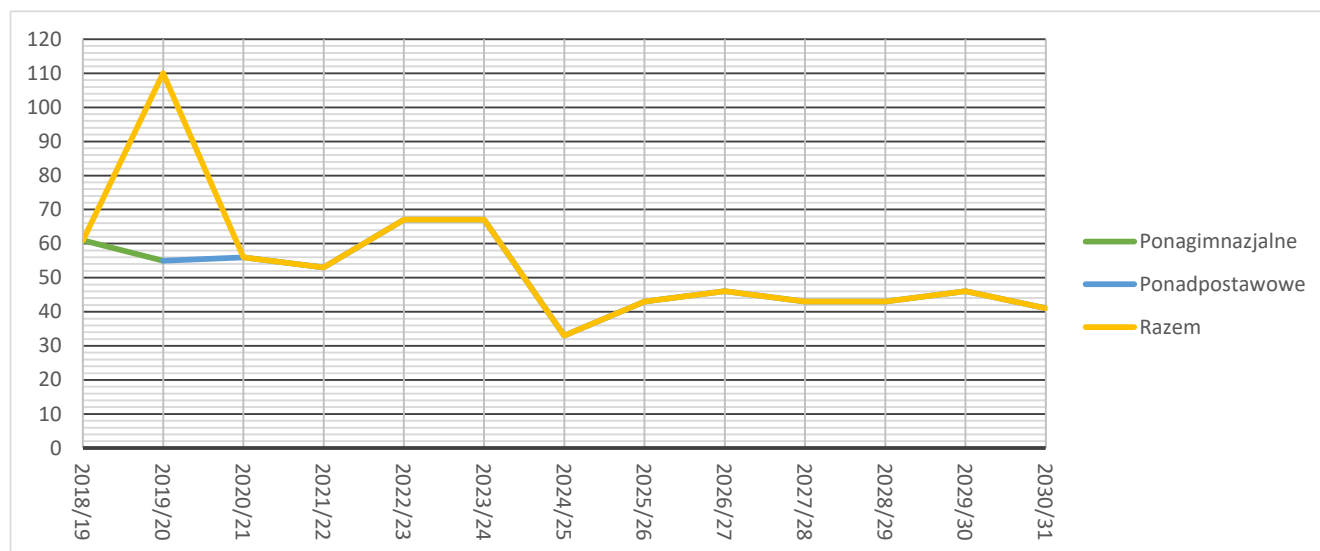
rozpoczynających naukę w szkołach ponadpodstawowych do liczby uczniów ostatnich klas szkół podstawowych będzie podobny jak w ostatnich latach. Prognoza ta nie uwzględnia więc ewentualnych zmian udziału szkół prowadzonych przez inne organy lub zmian przepływów uczniów pomiędzy samorządami.

Przy szacowaniu liczb oddziałów założyliśmy również, że:

- Proporcje liczb uczniów rozpoczynających naukę w szkołach poszczególnych typów będą zbliżone do tych z ostatnich czterech lat (średnia z wyników naborów prowadzonych od 2017r. do 2020 r.) i wyniosą: 42% w LO, 48% w technikach, 10% w branżowych szkołach I stopnia.
- Proporcje podziału oddziałów pomiędzy poszczególne szkoły pozostaną zbliżone do średniej z wyników rekrutacji na lata szkolne 2017/18–2020/21.
- Nie będzie dzielenia ani łączenia oddziałów w kolejnych latach nauki.

Wykres 160 przedstawia prognozę łącznej liczby oddziałów klas pierwszych z uwzględnieniem rzeczywistych liczb oddziałów w roku 2018/19 (ostatnim roku przed wydłużeniem nauki w szkołach szczebla powiatowego), w roku 2019/20 (w którym do klas pierwszych przyszli jednocześnie ostatni absolwenci gimnazjów i pierwsi absolwenci ósmej klasy szkół podstawowych) oraz w roku 2020/21. Dla roku 2021/22 podano dane wynikające z wyników rekrutacji (wg informacji z 26.08.2021 r.) Zgodnie z wykresem w roku 2022/23 rozpoczną się zmiany, które będą skutkiem zawirowań wokół obniżenia wieku obowiązku szkolnego. Od roku 2025/26 liczba oddziałów klas pierwszych będzie zaś zależeć przede wszystkim od uwarunkowań demograficznych.

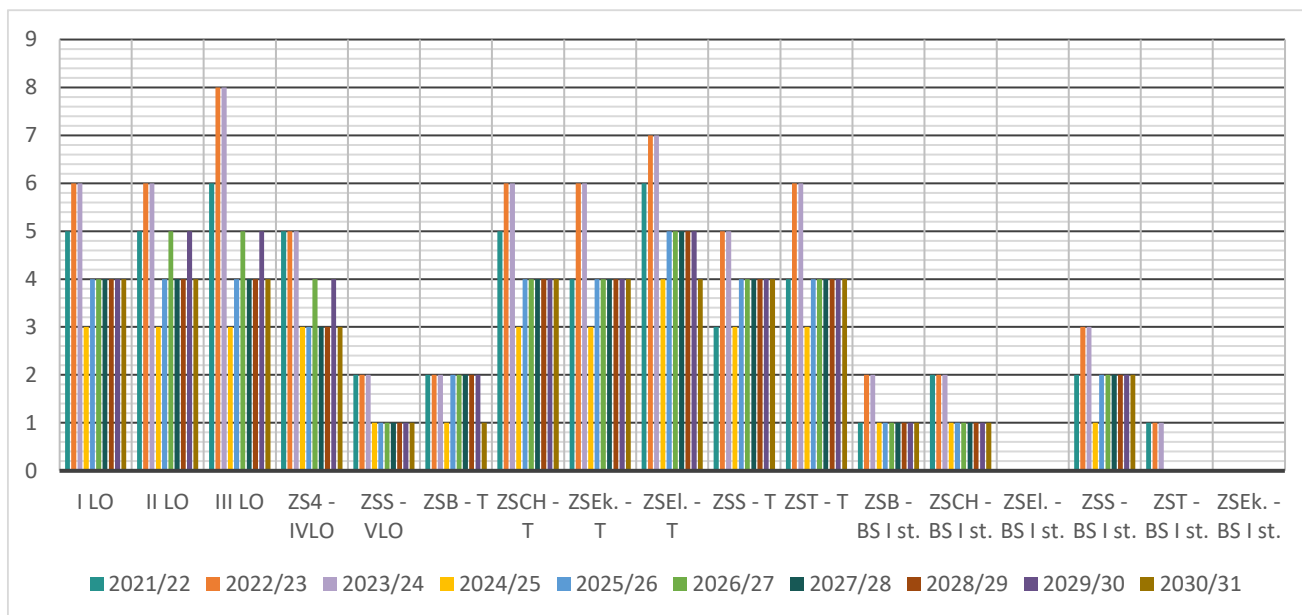
Wykres 160. Prognoza łącznej liczby oddziałów klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych

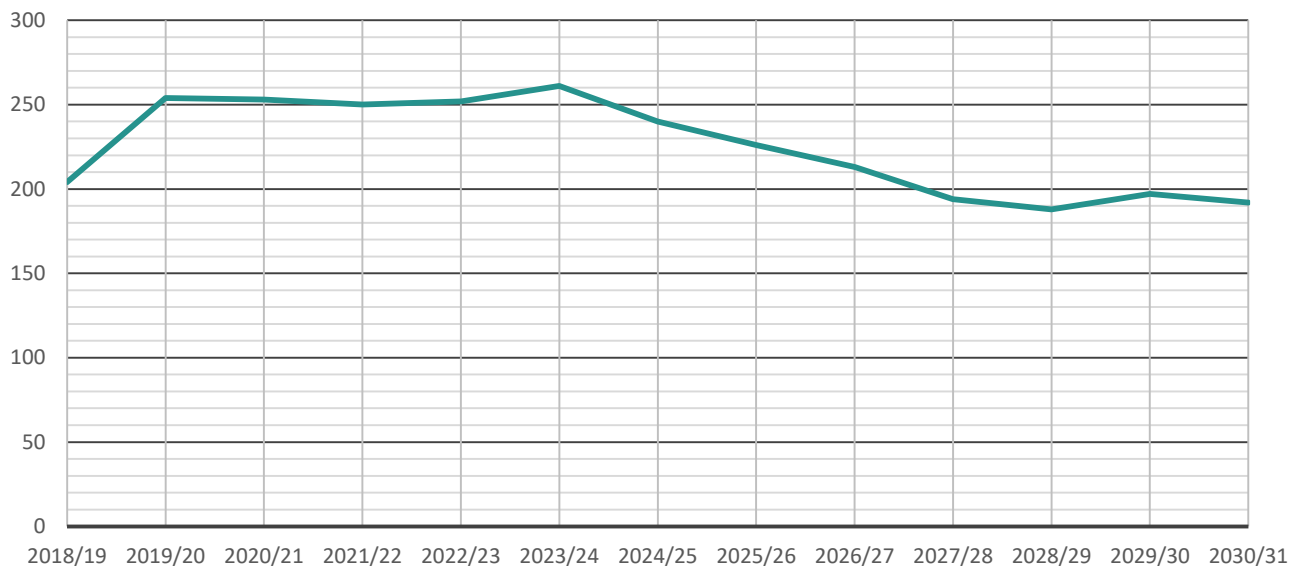
Wykres 161 zawiera prognozę liczb oddziałów klas pierwszych w poszczególnych szkołach. Warto pamiętać, że jest to rezultat przyjętego modelu i algorytmu wyliczeń. Rzecz jasna to, ile oddziałów dana szkoła będzie miała w rzeczywistości, zależeć będzie nie od sposobu tworzenia prognozy, ale od ofert poszczególnych szkół, decyzji organu prowadzącego akceptującego te propozycje oraz

decyzji młodych ludzi wybierających miejsce dalszej nauki. Prognoza uwzględnia jednak istniejące obiektywnie trendy oraz dotychczasowe uwarunkowania rekrutacji.

Wykres 161. Prognoza liczb oddziałów klas pierwszych w poszczególnych szkołach ponadpodstawowych

Wykres 162. Prognoza zmian łącznej liczby oddziałów wszystkich klas szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych

Zmiany łącznej liczby oddziałów wszystkich klas szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez miasto przedstawia wykres 162, a kolejne zestawienia zawierają prognozę liczb oddziałów w poszczególnych szkołach i zespołach²⁵.

Tabela 143. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych szkołach z podziałem na oddziały ponadgimnazjalne (pg) i ponadpodstawowe (pp)

Szkoła	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
ILO - pg	17	16	10	4									
ILO - pp		4	9	14	20	22	20	19	17	15	16	16	16
IILO - pg	17	16	10	5									
IILO - pp		5	10	15	21	22	20	19	18	16	17	18	17
IIILO - pg	20	18	11	5									
IIILO - pp		7	13	19	27	28	25	23	20	16	17	18	17
ZS4 - IVLO - pg	9	12	9	6									
ZS4 - IVLO - pp		6	11	16	21	20	18	16	15	13	13	14	13
ZSS - VLO - pg	5	5	4	2									
ZSS - VLO - pp		2	4	6	8	8	7	6	5	4	4	4	4
ZSB - T - pg	8	8	6	4	2								
ZSB - T - pp		2	4	6	8	10	9	9	9	9	9	10	9
ZSCH - T - pg	25	23	17	11	4								
ZSCH - T - pp		4	9	14	20	26	25	24	23	21	19	20	20
ZSEK. - T - pg	22	19	15	10	5								
ZSEK. - T - pp		4	9	13	19	25	24	23	23	21	19	20	20
ZSEI. - T - pg	25	25	19	13	6								
ZSEI. - T - pp		6	11	17	24	31	29	29	28	26	24	25	24
ZSS - T - pg	17	18	14	10	5								
ZSS - T - pp		5	9	12	17	22	20	20	21	20	19	20	20
ZST - T - pg	18	19	15	10	5								
ZST - T - pp		4	9	13	19	25	24	23	23	21	19	20	20
ZSB - BS I st. - pg	5	6	4	2									
ZSB - BS I st. - pp		1	2	3	4	5	5	4	3	3	3	3	3
ZSCH - BS I st. - pg	5	5	3	2									
ZSCH - BS I st. - pp		2	4	6	6	6	5	4	3	3	3	3	3
ZSEI. - BS I st. - pg	1	1											
ZSEI. - BS I st. - pp			1	1	1								
ZSS - BS I st. - pg	6	6	4	2									
ZSS - BS I st. - pp		2	5	7	8	8	7	6	5	6	6	6	6
ZST - BS I st. - pg	4	2	1										
ZST - BS I st. - pp		1	1	2	2	3	2	1					
Razem	204	254	253	250	252	261	240	226	213	194	188	197	192

²⁵ W zestawieniach tych nie są uwzględnione oddziały gimnazjalne funkcjonujące w roku 2018/19 w ZS4 i ILO.

Wykres 163. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych

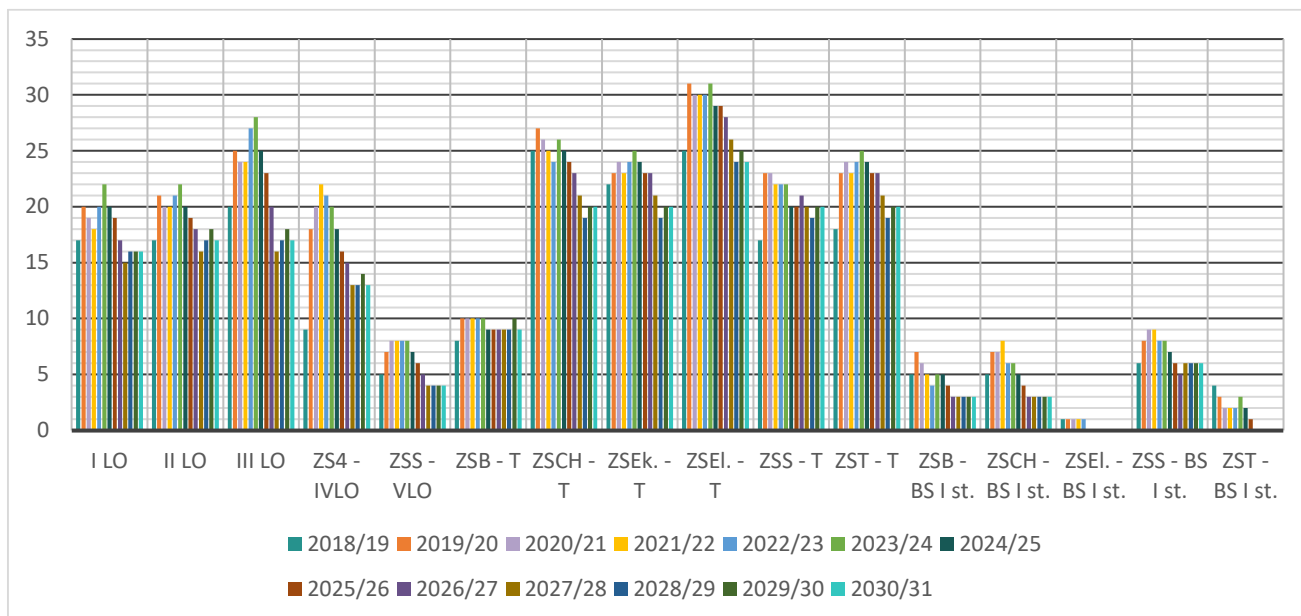
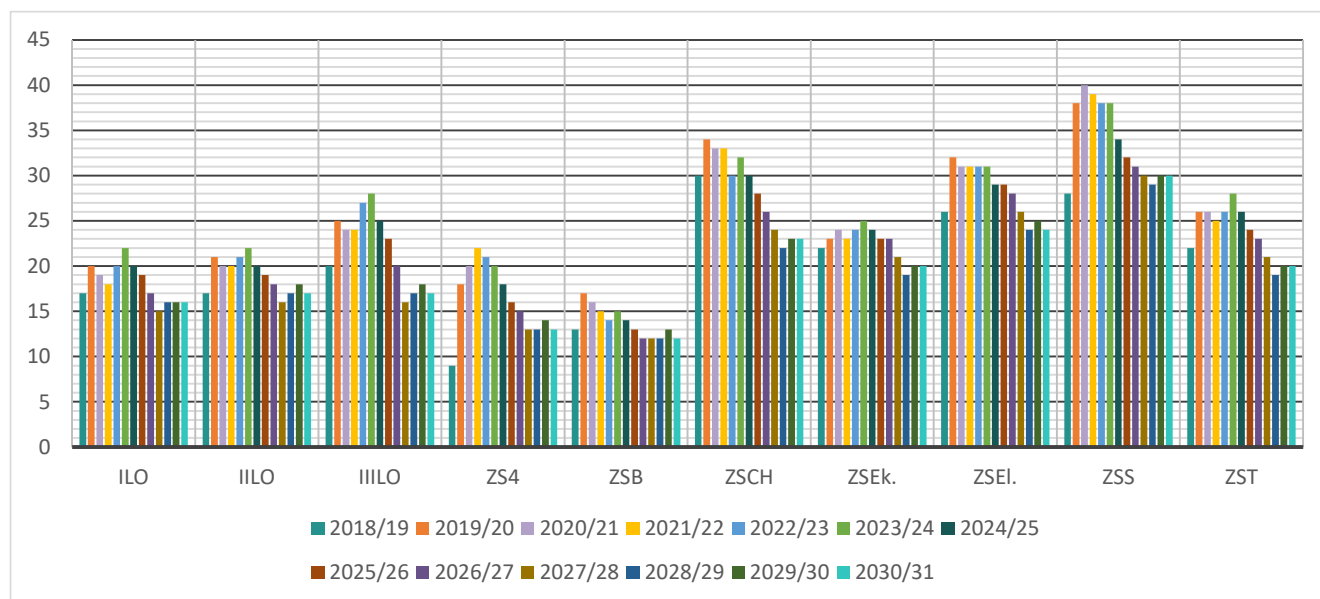

Tabela 144. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych zespołach szkół i samodzielnych szkołach

Szkoła	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
ILO	17	20	19	18	20	22	20	19	17	15	16	16	16
IILO	17	21	20	20	21	22	20	19	18	16	17	18	17
IIILO	20	25	24	24	27	28	25	23	20	16	17	18	17
ZS4	9	18	20	22	21	20	18	16	15	13	13	14	13
ZSB	13	17	16	15	14	15	14	13	12	12	12	13	12
ZSCH	30	34	33	33	30	32	30	28	26	24	22	23	23
ZSEK.	22	23	24	23	24	25	24	23	23	21	19	20	20
ZSEI.	26	32	31	31	31	31	29	29	28	26	24	25	24
ZSS	28	38	40	39	38	38	34	32	31	30	29	30	30
ZST	22	26	26	25	26	28	26	24	23	21	19	20	20
Razem	204	254	253	250	252	261	240	226	213	194	188	197	192

Wykres 164. Prognoza liczb oddziałów w poszczególnych zespołach szkół i samodzielnych szkołach

Ostatnie trzy tabele w tym podrozdziale przedstawiają zmiany liczb oddziałów w stosunku do roku 2018/19 (czyli ostatniego roku przed reformą) oraz w stosunku do roku poprzedniego²⁶.

Tabela 145. Zmiany liczb oddziałów w stosunku do roku szkolnego 2018/19

Jednostka	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
ILO	3	2	1	3	5	3	2	0	-2	-1	-1	-1
IILO	4	3	3	4	5	3	2	1	-1	0	1	0
IIILO	5	4	4	7	8	5	3	0	-4	-3	-2	-3
ZS4	9	11	13	12	11	9	7	6	4	4	5	4
ZSB	4	3	2	1	2	1	0	-1	-1	-1	0	-1
ZSCH	4	3	3	0	2	0	-2	-4	-6	-8	-7	-7
ZSEK.	1	2	1	2	3	2	1	1	-1	-3	-2	-2
ZSEI.	6	5	5	5	5	3	3	2	0	-2	-1	-2
ZSS	10	12	11	10	10	6	4	3	2	1	2	2
ZST	4	4	3	4	6	4	2	1	-1	-3	-2	-2
Razem	50	49	46	48	57	36	22	9	-10	-16	-7	-12

²⁶ W zestawieniach tych nie są uwzględnione oddziały gimnazjalne funkcjonujące w roku 2018/19 w ZS4 i ILO.

Tabela 146. Zmiany liczb oddziałów w stosunku do roku 2018/19 w ujęciu procentowym

Jednostka	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
ILO	18%	12%	6%	18%	29%	18%	12%	0%	-12%	-6%	-6%	-6%
IILO	24%	18%	18%	24%	29%	18%	12%	6%	-6%	0%	6%	0%
IIIILO	25%	20%	20%	35%	40%	25%	15%	0%	-20%	-15%	-10%	-15%
ZS4	100%	122%	144%	133%	122%	100%	78%	67%	44%	44%	56%	44%
ZSB	31%	23%	15%	8%	15%	8%	0%	-8%	-8%	-8%	0%	-8%
ZSCH	13%	10%	10%	0%	7%	0%	-7%	-13%	-20%	-27%	-23%	-23%
ZSEK.	5%	9%	5%	9%	14%	9%	5%	5%	-5%	-14%	-9%	-9%
ZSEI.	23%	19%	19%	19%	19%	12%	12%	8%	0%	-8%	-4%	-8%
ZSS	36%	43%	39%	36%	36%	21%	14%	11%	7%	4%	7%	7%
ZST	18%	18%	14%	18%	27%	18%	9%	5%	-5%	-14%	-9%	-9%
Razem	25%	24%	23%	24%	28%	18%	11%	4%	-5%	-8%	-3%	-6%

Tabela 147. Zmiany liczb oddziałów w stosunku do poprzedniego roku

Jednostka	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
ILO	3	-1	-1	2	2	-2	-1	-2	-2	1	0	0
IILO	4	-1	0	1	1	-2	-1	-1	-2	1	1	-1
IIIILO	5	-1	0	3	1	-3	-2	-3	-4	1	1	-1
ZS4	9	2	2	-1	-1	-2	-2	-1	-2	0	1	-1
ZSB	4	-1	-1	-1	1	-1	-1	-1	0	0	1	-1
ZSCH	4	-1	0	-3	2	-2	-2	-2	-2	-2	1	0
ZSEK.	1	1	-1	1	1	-1	-1	0	-2	-2	1	0
ZSEI.	6	-1	0	0	0	-2	0	-1	-2	-2	1	-1
ZSS	10	2	-1	-1	0	-4	-2	-1	-1	-1	1	0
ZST	4	0	-1	1	2	-2	-2	-1	-2	-2	1	0
Razem	50	-1	-3	2	9	-21	-14	-13	-19	-6	9	-5

Z powodu podwójnego naboru do szkół szczebla powiatowego w roku 2019/20 nastąpił bezprecedensowy przyrost liczby oddziałów – było ich o 50 więcej niż rok wcześniej. W latach 2020/21-2021/22 nastąpił nieznaczny spadek liczby oddziałów, ponieważ liczba oddziałów klas pierwszych była nieco niższa od liczby oddziałów kończących naukę. W latach 2022/23-2023/24 nastąpi wzrost spowodowany przejściem do szkół ponadpodstawowych uczniów z roczników, w których naukę zaczynały jednocześnie sześć- i siedmiolatki. Jednak, ze względu na to, że w roku 2021/22 skończy naukę aż 65 oddziałów ostatnich klas liceów, techników i BS I st. (przy 67 oddziałach, które przyjdą w roku 2022/23), łączna liczba oddziałów zwiększy się stosunkowo mało. W efekcie w rekordowym roku 2023/24, jeśli spełnią się założenia wymienione na wstępie niniejszego podrozdziału, w ogólnodostępnych ponadpodstawowych szkołach dla młodzieży prowadzonych przez miasto Włocławek będzie 261 oddziałów.

W kolejnych latach liczba oddziałów szkół ponadpodstawowych będzie szybko spadać – początkowo po kilkanaście, a nawet około 20 oddziałów rocznie, później po 5-6 oddziałów. Wyjątkowy będzie rok 2029/30, w którym, wskutek odejścia rocznika zmniejszonego ze względu na powrót sześciolatek do przedszkoli, nastąpi przejściowy przyrost liczby oddziałów.

17.5. Prognoza obciążenia obiektów szkolnych

Przedstawiona poniżej prognoza obciążenia budynków szkolnych sporządzona została na podstawie prognozy liczb oddziałów oraz kalkulacji pojemności obiektów opartej na analizie stanu bazy lokalowej oraz planów lekcji poszczególnych jednostek. Zakłada ona zatem stałość założeń przyjętych przy prognozie liczb oddziałów oraz niezmiennosc czynników uwzględnianych przy szacowaniu pojemności budynków. Trzeba przy tym pamiętać, że liczba oddziałów, które w danym budynku szkolnym mogą pomieścić się na jednej zmianie, zależy nie tylko od cech danego budynku (liczby i wielkości sal, w których odbywają się lekcje), ale również od typu szkoły oraz sposobu jej zorganizowania (zwłaszcza liczby zajęć realizowanych z niepełnymi oddziałami). Stąd też na przykład liceum, w którym przedmioty rozszerzone nauczane są w małych grupach lub technikum z dużą liczbą oddziałów wielozawodowych będą wymagały znacznie większej liczby sal, niżby to wynikało z samej liczby oddziałów. Natomiast szkole branżowej, której uczniowie przez kilka dni w tygodniu odbywają praktyki w zakładach pracy, wystarczy mniej sal niż istniejących oddziałów.

Zamieszczone tutaj wyliczenia wynikają z pewnego modelu szacowania pojemności budynków. Nie wykluczone, że dyrektorzy szkół, uwzględniając specyfikę organizacji zajęć w swoich jednostkach oraz możliwości budynków, trochę inaczej niż autorzy tego opracowania oszacowaliby nadwyżkę lub brak sal, którymi dysponują. W naszych rozważaniach ważne jest jednak przede wszystkim śledzenie trendów zmian liczb oddziałów oraz różnic pomiędzy tymi liczbami a pojemnościami obiektów w kolejnych latach.

Za punkt wyjścia do prognozy zajętości budynków szkolnych przyjęliśmy obecną (z roku 2020/21) organizację szkół oraz ich bazę lokalową.

Zestawienia zamieszczone na kolejnych wykresach przedstawiają porównanie szacunkowych pojemności obiektów oraz aktualnych liczb oddziałów w szkołach. Na zestawieniach tych bilans pojemności oznacza różnicę między pojemnością obiektu a liczbą oddziałów w szkole.

Jeśli bilans ten jest dodatni, to szkoła mogłaby pomieścić na tzw. jednej zmianie dodatkowe oddziały. Niewielki dodatni bilans pojemności ułatwia organizację zajęć i zwiększa wygodę pracy i nauki. Jednak znaczna nadwyżka wolnych pomieszczeń jest niekorzystna ekonomicznie – sale lekcyjne, które są wykorzystywane na przykład tylko przez jedną-dwie godziny dziennie także trzeba posprzątać i ogrzać oraz wyposażyć i od czasu do czasu wyremontować.

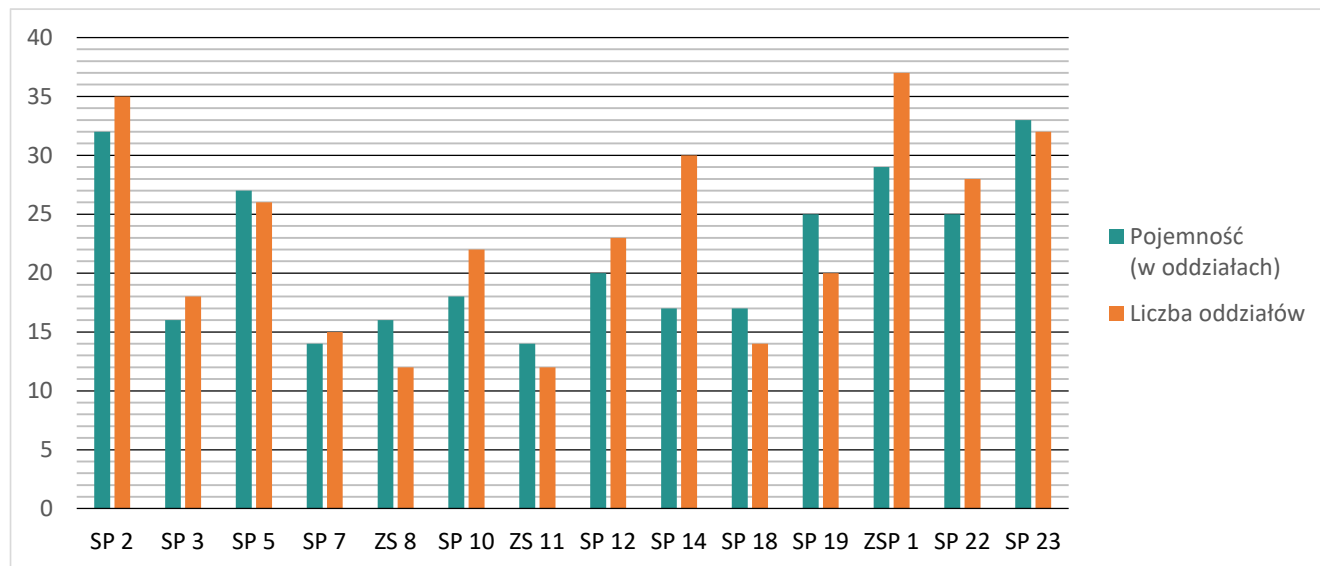
Zerowy bilans pojemności oznacza, że choć zajęcia w danej szkole odbywają się na jednej zmianie, to nie pomieści ona na tej zmianie większej liczby oddziałów. Bilans ujemny wiąże się z koniecznością prowadzenia niektórych lekcji na drugiej zmianie. W praktyce oznacza to zwykle konieczność rozpoczynania zajęć niektórych grup uczniów w niektóre dni tygodnia już ok. godziny siódmej rano lub z dużym opóźnieniem, czyli nawet po południu.

17.5.1. Szkoły podstawowe

Wykres 165 zawiera porównanie pojemności obiektów szkół podstawowych z liczbami oddziałów w roku 2020/21, a następny wykres przedstawia bilanse pojemności poszczególnych szkół. Widzimy na nich, że większość szkół podstawowych ma ujemne bilanse pojemności, przy czym

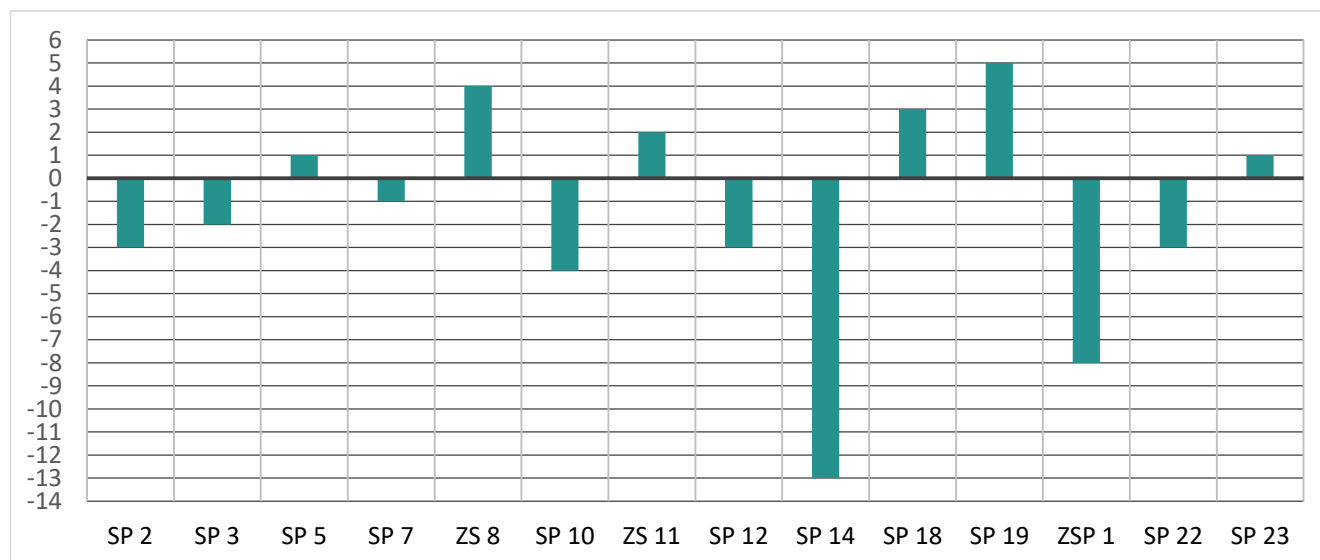
zdecydowanie najgorsza jest sytuacja SP14 – w ubiegłym roku szkolnym brakowało jej miejsca aż dla 13 oddziałów.

Wykres 165. Pojemności szkół podstawowych a liczby oddziałów w roku 2020/21

Sumarycznie w mieście do uzyskania możliwości nauki wyłącznie na jednej zmianie w roku 2020/21 zabrakło miejsca dla 37 oddziałów szkół podstawowych. Nawet po hipotetycznej zmianie organizacji polegającej na przesunięciu oddziałów pomiędzy szkołami w taki sposób, by wolna przestrzeń istniejąca w niektórych placówkach została w pełni wykorzystana, zabrakłoby sal dla 21 oddziałów.

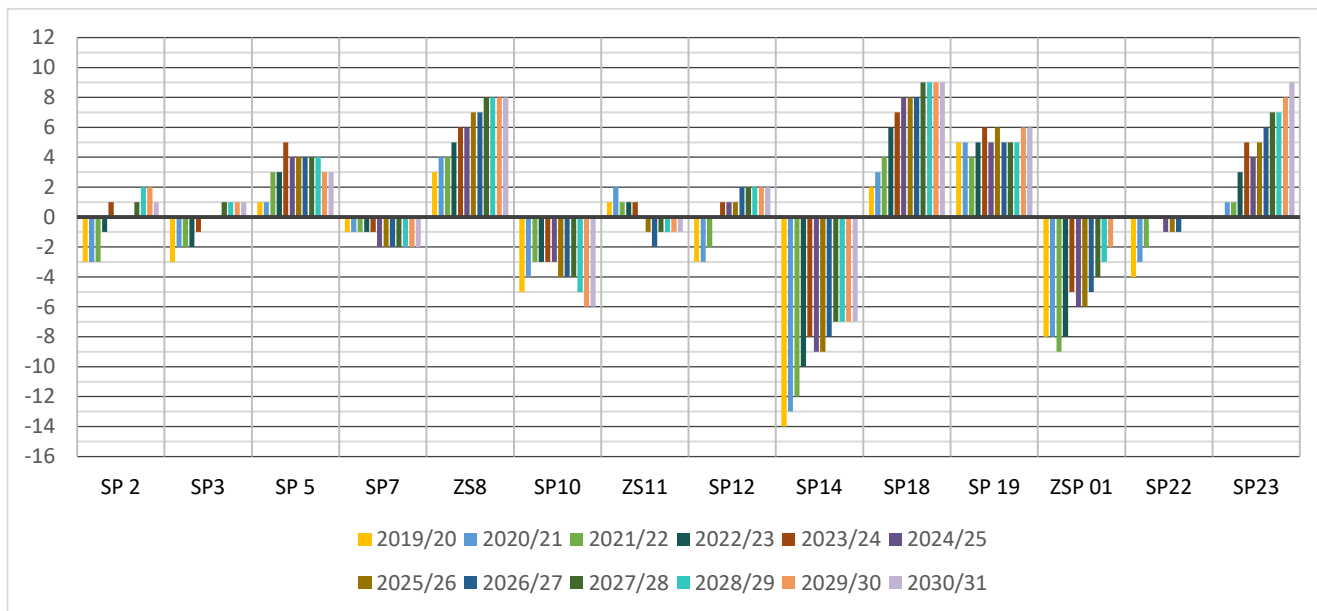
Wykres 166. Bilanse pojemności poszczególnych szkół podstawowych w roku 2020/21

W przyszłości sytuacja będzie się zmieniać wraz ze zmianami liczb oddziałów w szkołach. Można się na przykład spodziewać stopniowego złagodzenia deficytu pomieszczeń w SP14 do ok. 5 sal. Za

kilka lat poprawi się także sytuacja w ZSP1. Natomiast bilans SP10, po kilkuletnim okresie stabilizacji na poziomie -3, zacznie się pogarszać aż do poziomu -6.

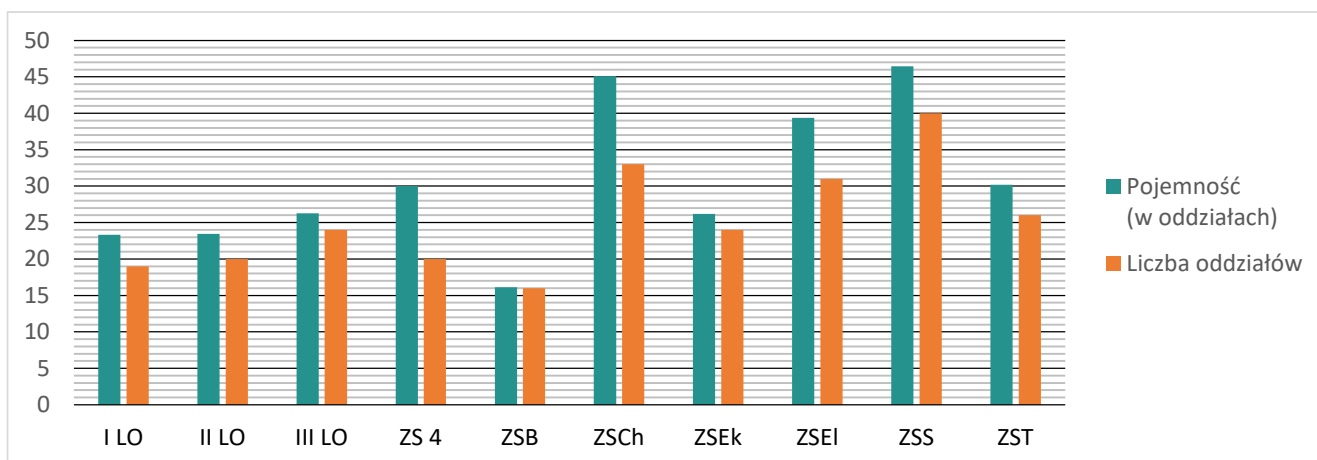
Wykres 167. Prognoza bilansów pojemności obiektów szkół podstawowych

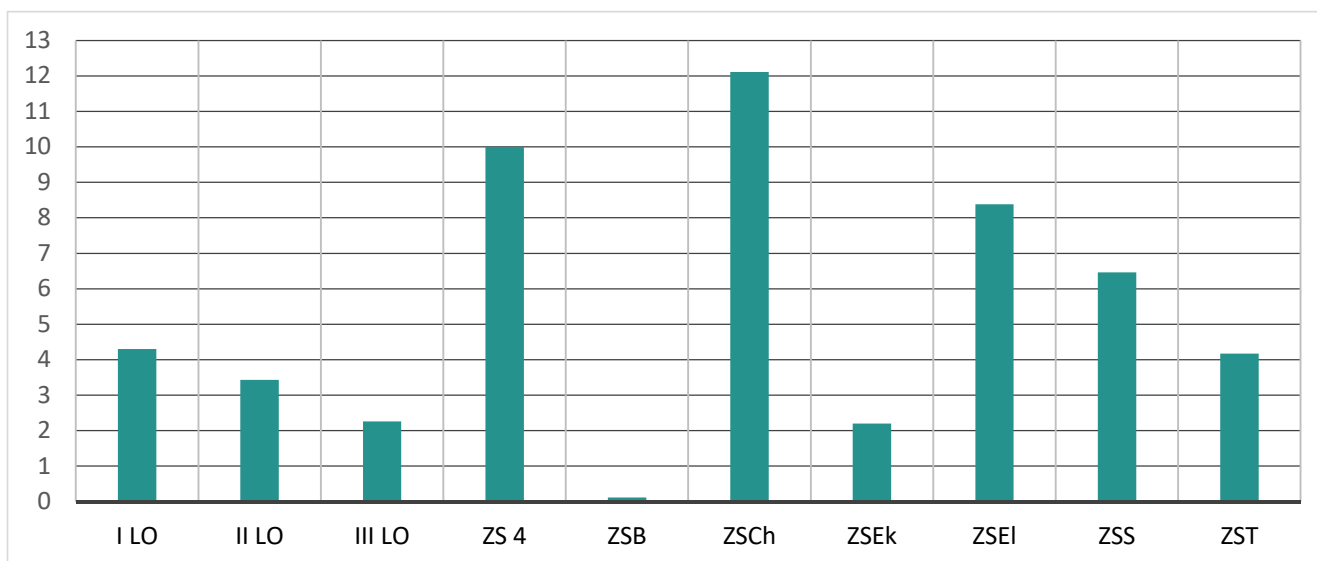
17.5.2. Samodzielne licea ogólnokształcące oraz zespoły szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych

Żadnej ze szkół szczebla powiatowego nie brakuje obecnie pomieszczeń do nauki. Co więcej, w niektórych z nich nadwyżki wolnych pomieszczeń są bardzo duże – zwłaszcza w ZS4 i ZSCh, które mogłyby pomieścić o prawie 30% oddziałów więcej niż obecnie.

Wykres 168. Pojemności obiektów a liczby oddziałów w roku 2020/2021

Wykres 169. Nadwyżki pojemności poszczególnych jednostek w roku 2020/21

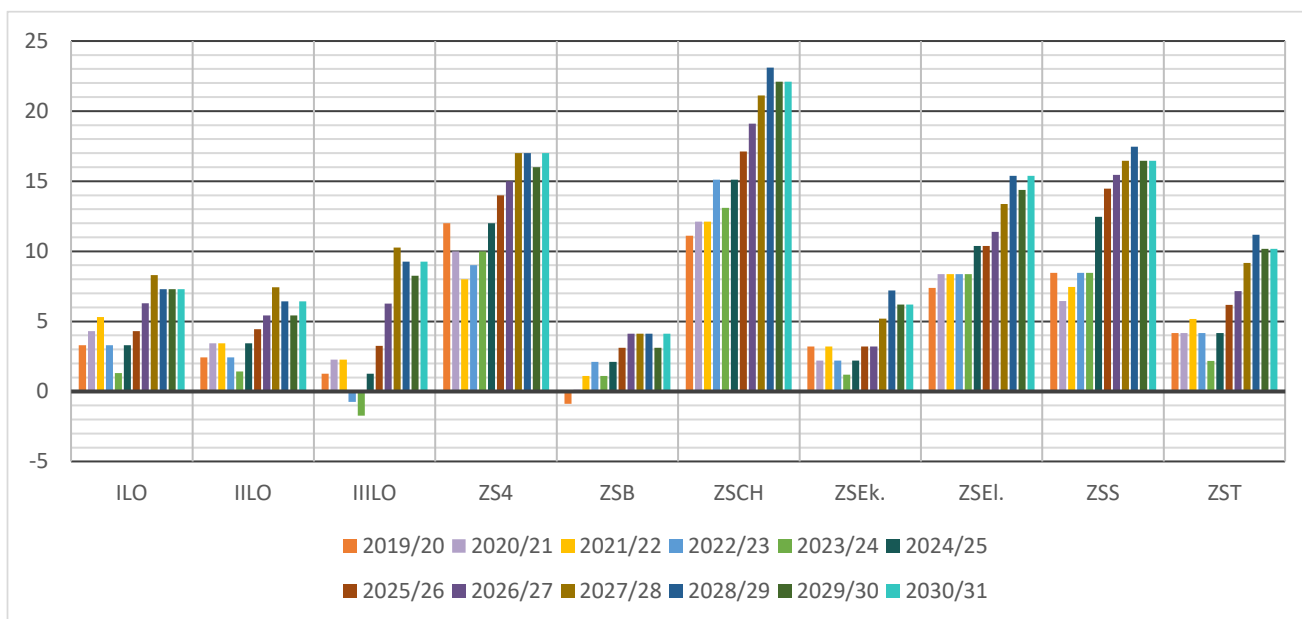

W przyszłości sytuacja będzie się zmieniać wraz ze zmianami liczb oddziałów, ale niewielki deficyt pomieszczeń spodziewany jest wyłącznie w III Liceum Ogólnokształcącym i to tylko w latach 2022/23-2023/24.

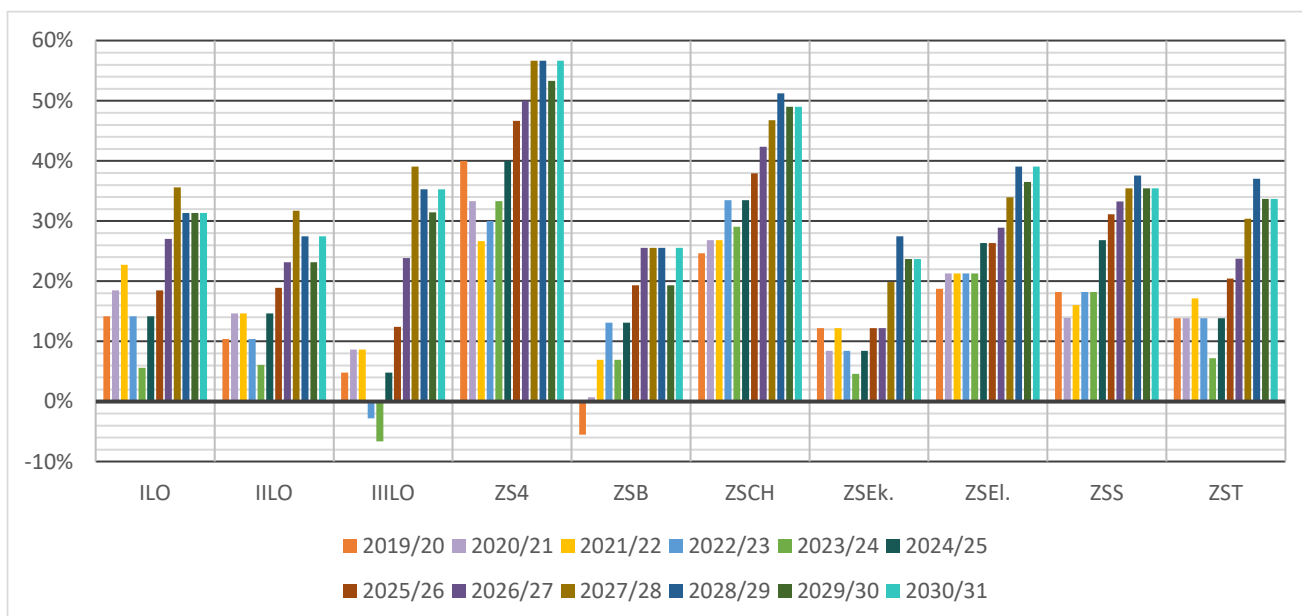
Tabela 148. Prognoza bilansów pojemności obiektów

Jednostka	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30	2030/31
ILO	3	4	5	3	1	3	4	6	8	7	7	7
IILO	2	3	3	2	1	3	4	5	7	6	5	6
IIILO	1	2	2	-1	-2	1	3	6	10	9	8	9
ZS4	12	10	8	9	10	12	14	15	17	17	16	17
ZSB	-1	0	1	2	1	2	3	4	4	4	3	4
ZSCH	11	12	12	15	13	15	17	19	21	23	22	22
ZSEk.	3	2	3	2	1	2	3	3	5	7	6	6
ZSEI.	7	8	8	8	8	10	10	11	13	15	14	15
ZSS	8	6	7	8	8	12	14	15	16	17	16	16
ZST	4	4	5	4	2	4	6	7	9	11	10	10
Razem	52	53	56	54	45	66	80	93	112	118	109	114

Wykres 170. Prognoza bilansów pojemności obiektów

Wykres 171. Prognoza bilansów pojemności obiektów w ujęciu procentowym (w odniesieniu do liczby oddziałów, które obiekt może pomieścić na jednej zmianie)

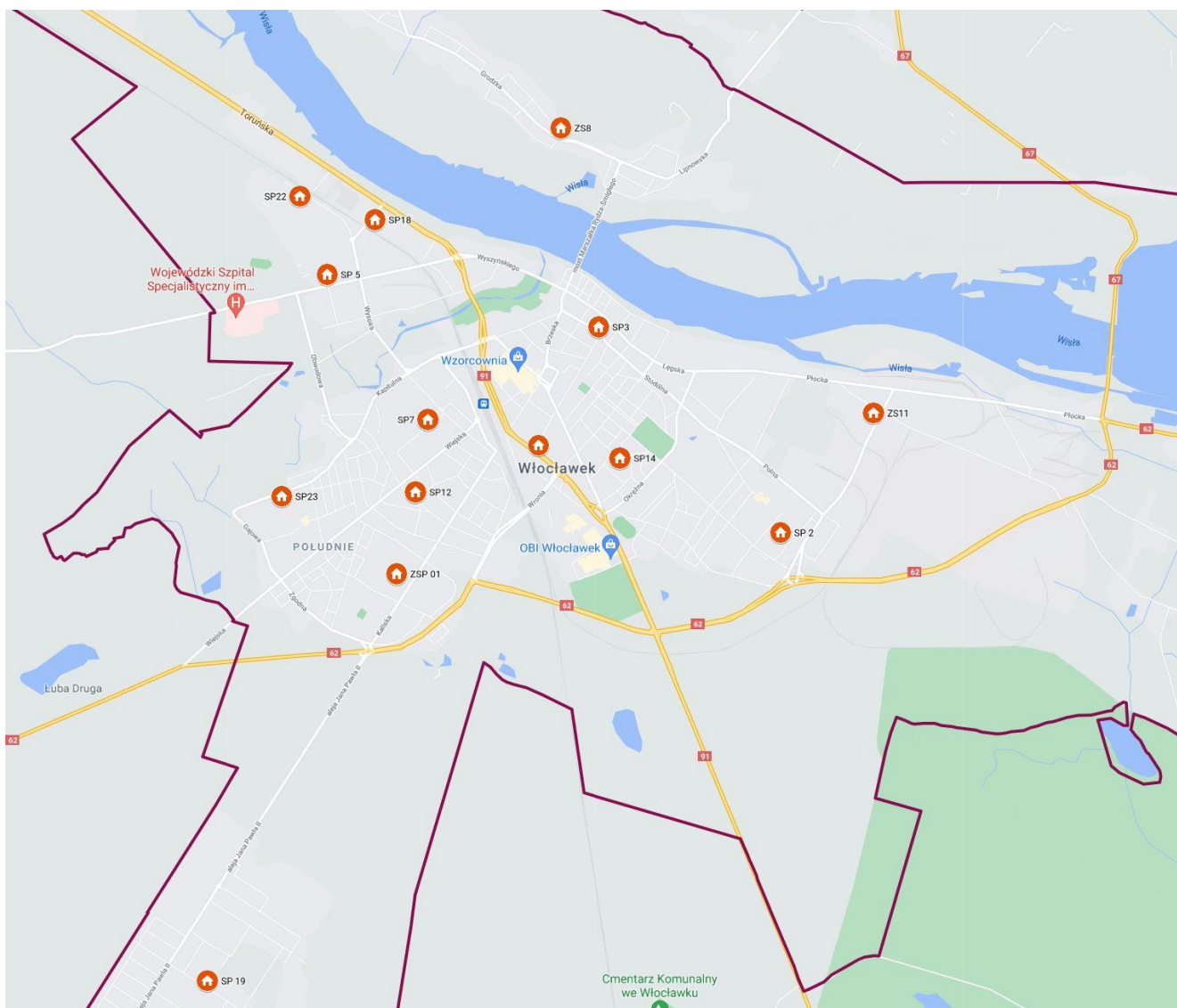
Obecnie budynki szkół szczebla powiatowego mogłyby pomieścić ponad 50 oddziałów więcej. W roku 2023/24 nadwyżka pojemności spadnie do 45 oddziałów, ale już rok później wzrośnie do 66, a w roku 2025/26 sięgnie 80 oddziałów. W drugiej połowie dekady obiekty szkół ponadpodstawowych będą miały niewykorzystane miejsca dla ponad 100 oddziałów. Oznacza to, że ZS4 i ZSCH mogłyby pomieścić o połowę oddziałów więcej, a w pozostałych szkołach komfortowo mogłyby się uczyć o 25-35% oddziałów więcej.

18. Potrzeby i możliwości zmian w sieci szkół

18.1. Rozmieszczenie szkół podstawowych na terenie miasta

Zamieszczona poniżej mapa przedstawia rozmieszczenie szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Włocławek. Większość szkół skupiona jest niedaleko od centrum. SP19 i ZS8 położone są na obrzeżach miasta.

Rysunek 1. Rozmieszczenie szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Włocławek

18.2. Uczniowie a obwody szkół podstawowych

Zamieszczone poniżej zestawienia przedstawiają informacje o funkcjonowaniu obwodów szkół we Włocławku. Liczby uczniów w poszczególnych klasach z roku 2020/21²⁷ przedstawione są w podziale na:

- tych, którzy mieszkają w obwodzie danej szkoły – wiersz *macierzysty*;
- tych, którzy mieszkają w obwodach innych szkół prowadzonych przez miasto Włocławek – wiersz *inny w mieście*;
- tych, którzy mieszkają w obwodach szkół prowadzonych przez inne gminy – wiersz *poza miastem*.

Tabela 149. Uczniowie wszystkich szkół podstawowych w roku 2020/21 w podziale na rodzaje obwodów miejsca zamieszkania – struktura procentowa

	Zapisani do klasy 1	1	2	3	4	5	6	7	8
macierzysty	69,69%	65,45%	61,55%	61,16%	60,81%	59,71%	57,32%	60,78%	52,73%
inny w mieście	25,19%	28,55%	30,31%	32,65%	32,21%	32,12%	34,95%	30,29%	36,49%
poza miastem	5,12%	6,00%	8,14%	6,19%	6,98%	8,17%	7,74%	8,93%	10,78%

Tabela 150. Uczniowie wszystkich szkół podstawowych w roku 2020/21 w podziale na rodzaje obwodów miejsca zamieszkania

	Zapisani do klasy 1	1	2	3	4	5	6	7	8
macierzysty	545	502	469	474	453	329	615	626	445
inny w mieście	197	219	231	253	240	177	375	312	308
poza miastem	40	46	62	48	52	45	83	92	91

Jak już pisaliśmy przy okazji analizy organizacji oddziałów w poszczególnych szkołach, wskutek przyjmowania do szkół uczniów spoza ich obwodów powstawały w nich często oddziały, które nie musiały powstać. Jeśli uczniowie spoza obwodu szkoły dopełniają istniejące oddziały do liczebności 24 uczniów (takie oddziały są najtańsze, gdyż nie trzeba w nich robić żadnych podziałów na grupy), ich przyjmowanie do szkoły jest korzystne, ponieważ zwiększają liczebność oddziałów, a jeśli ponadto są uczniami spoza miasta, to przynoszą ze sobą dodatkową subwencję, nie generując przy tym

²⁷ Liczby uczniów w tej tabeli nieznacznie różnią się od liczb w innych tabelach sporządzonych na bazie danych z arkuszy organizacyjnych, gdyż są przygotowane w oparciu o odrębnie wypełniane przez szkoły formularze. Niezgodność tych danych wynika zapewne z różnych momentów ich opracowania.

dotychczasowych kosztów. Jeśli jednak przyjmowanie uczniów spoza obwodu szkoły wymusza konieczność otwierania dodatkowych oddziałów, ich przyjmowanie do szkoły jest z ekonomicznego punktu widzenia niekorzystne. W najbardziej skrajnym przypadku, gdy przyjęcie jednego dodatkowego ucznia spoza obwodu wymusza otwarcie dodatkowego oddziału, decyzja taka kosztuje około 1 mln zł, gdyż tyle szacunkowo trzeba wydać na utrzymanie jednego oddziału przez osiem lat.

Ścisła kontrola naborów do szkół podstawowych pod kątem nieotwierania dodatkowych oddziałów wskutek przyjmowania uczniów spoza obwodów szkół i spoza miasta, przy jednoczesnym przyjmowaniu takich uczniów w wypadku, gdy dopełniają oni liczebność oddziałów do 24, mogłaby być źródłem istotnych oszczędności bez szczególnych ujemnych skutków dla mieszkańców.

Tabela 151. Uczniowie poszczególnych szkół podstawowych w roku 2020/21 w podziale na rodzaje obwodów miejsca zamieszkania

	Zapisani do klasy 1								
		1	2	3	4	5	6	7	8
SP 2	97	104	90	93	97	61	130	108	78
macierzysty	81	91	76	78	84	45	113	87	57
inny w mieście	13	6	8	11	3	10	9	12	12
poza miastem	3	7	6	4	10	6	8	9	9
SP3	19	38	40	41	29	52	49	41	38
macierzysty	19	31	29	34	21	34	39	34	26
inny w mieście	0	7	11	7	8	18	10	6	12
poza miastem	0							1	
SP5	39	55	45	49	56	31	82	48	73
macierzysty	0								
inny w mieście	39	52	44	46	55	30	78	45	63
poza miastem	0	3	1	3	1	1	4	3	10
SP7	47	44	34	32	40	17	41	31	35
macierzysty	31	28	18	23	21	10	27	18	21
inny w mieście	13	13	13	7	14	4	12	13	12
poza miastem	3	3	3	2	5	3	2		2
ZS8 - SP8	27	25	32	22	30	16	40	44	22
macierzysty	18	15	19	8	20	8	21	26	12
inny w mieście	2	7	4	5	7	4	8	10	1
poza miastem	7	3	9	9	3	4	11	8	9
SP10	45	52	52	46	45	56	70	60	62
macierzysty	31	26	28	24	27	24	33	26	32
inny w mieście	9	22	21	18	15	26	31	24	25
poza miastem	5	4	3	4	3	6	6	10	5
ZS11 - SP11	33	28	29	24	25	14	43	34	20
macierzysty	24	21	19	17	17	7	31	22	13
inny w mieście	5	3	7	6	7	5	9	8	4
poza miastem	4	4	3	1	1	2	3	4	3
SP12	45	50	42	60	59	43	83	69	63
macierzysty	26	31	19	25	29	27	37	36	30
inny w mieście	17	17	20	33	25	11	39	28	29
poza miastem	2	2	3	2	5	5	7	5	4

SP14	73	71	85	83	64	37	98	110	89
macierzysty	39	41	35	44	32	20	36	47	40
inny w mieście	28	27	41	32	28	15	51	47	36
poza miastem	6	3	9	7	4	2	11	16	13
SP18	23	22	28	19	18	37	43	58	32
macierzysty	19	13	19	14	9	26	25	47	15
inny w mieście	4	8	6	4	4	10	13	9	13
poza miastem	0	1	3	1	5	1	5	2	4
SP 19	70	50	45	51	52	38	76	62	47
macierzysty	68	44	40	49	48	33	68	55	41
inny w mieście	0		3	1	1	2	3	3	4
poza miastem	2	6	2	1	3	3	5	4	2
ZSP 01 - SP 20	113	94	77	103	86	62	118	124	99
macierzysty	84	77	57	69	61	43	71	77	59
inny w mieście	27	16	14	30	23	13	41	37	31
poza miastem	2	1	6	4	2	6	6	10	9
SP22	67	64	83	73	63	46	90	115	86
macierzysty	40	40	62	41	39	24	48	72	46
inny w mieście	23	22	18	28	19	21	38	33	31
poza miastem	4	2	3	4	5	1	4	10	9
SP23	84	70	80	79	81	41	110	126	100
macierzysty	65	44	48	48	45	28	66	79	53
inny w mieście	17	19	21	25	31	8	33	37	35
poza miastem	2	7	11	6	5	5	11	10	12

Z zestawień wynika, że w roku szkolnym 2020/21:

- W skali całego miasta około 60% uczniów uczęszczało do szkół w swoich macierzystych obwodach.
- W poszczególnych klasach od 5 do 10% uczniów wrocławskich szkół pochodzi spoza miasta.
- Około 30% uczniów mieszkających we Wrocławku uczyło się poza szkołą macierzystą. Nie ma w tym nic złego, pod warunkiem, że przyjmowanie uczniów spoza obwodów szkół nie jest przyczyną tworzenia dodatkowych, małych oddziałów.

18.3. Możliwości zmiany sieci szkół podstawowych

Wszystkie budynki szkół podstawowych w mieście są w zasadzie w pełni wykorzystane. Tylko w zlokalizowanej na obrzeżach miasta SP19 występuje pewien (choć nie bardzo wielki) nadmiar pomieszczeń w stosunku do potrzeb. W pozostałych szkołach liczba sal odpowiada potrzebom lub jest za mała (bardzo ciasno jest w SP14, w której budynku na jednej zmianie może się uczyć około 17 oddziałów, a jest ich 30). Oznacza to, że obecnie trudno rozważać zmniejszenie liczby szkół. Nie ma też potrzeby zwiększania liczby szkół, gdyż prognozy demograficzne pokazują, że uczniów będzie ubywać, w tym także w najciaśniejszej SP14.

Dziś nie ma zatem potrzeby zmian w sieci szkół podstawowych.

Za kilka lat, gdy liczba uczniów zmniejszy się, trzeba będzie być może rozważyć ograniczenie liczby szkół, gdyż w przeciwnym wypadku utrzymanie obecnej sieci będzie powodowało zmniejszanie się średniej liczebności oddziałów, a co za tym idzie wzrost luki pomiędzy dochodami a wydatkami oświaty.

Na dziś warto ewentualnie rozważyć ustalenie obwodów najmniejszych szkół podstawowych (ZS8, ZS11 oraz SP18) tak, aby co roku powstawał w nich tylko jeden, duży oddział klasy pierwszej (w wypadku zbyt małej liczby uczniów w obwodzie dopełniany do 24-uczniów dziećmi spoza obwodu).

Warto się również zastanowić nad zasadnością organizowania oddziałów integracyjnych poza SP5, gdyż obecnie w oddziałach integracyjnych zarówno w SP5 jak i w ZSP 01 jest niewielu uczniów niepełnosprawnych (średnio mniej niż trzech, podczas gdy przepisy dopuszczają pięciu) i są one małe (średnio mniejsze niż 17-osobowe, podczas gdy przepisy dopuszczają aby oddziały integracyjne były 20-osobowe). Nie ograniczyłyby to dostępu uczniów niepełnosprawnych do oddziałów integracyjnych, za to istotnie obniżyłyby koszty ich utrzymania.

18.4. Możliwości i potrzeby zmiany sieci szkół ponadpodstawowych

Wszystkie szkoły i zespoły szkół ponadpodstawowych, z wyjątkiem ZSB, dysponowały w roku szkolnym 2020/21 pewnym nadmiarem pomieszczeń, w stosunku do potrzeb rozumianym jako możliwość organizacji wszystkich zajęć na jednej zmianie. Najwięcej wolnych pomieszczeń jest w ZSCh i ZS4.

Wskutek reformy, do roku szkolnego 2023/24, budynki szkolne będą się napełniały. W III LO w roku 2023/24 może nastąpić niewielki problem z organizacją zajęć na jednej zmianie. W latach następnych z każdym rokiem, w wyniku niżu demograficznego oraz po odejściu ze szkół zwiększonej liczby uczniów z tzw. podwójnego rocznika, w budynkach szkół będzie coraz więcej wolnego miejsca. Już w roku szkolnym 2024/25 w budynkach szkół ponadpodstawowych będzie o około 66 oddziałów mniej, niż mogłoby się ich uczyć na jednej zmianie, a w kolejnych latach wolnego miejsca będzie jeszcze więcej – od roku szkolnego 2027/28 niewykorzystanych pomieszczeń wystarczy dla ponad 100 oddziałów uczących się na jednej zmianie. Dlatego warto rozważyć zmodyfikowanie sieci szkół ponadpodstawowych za kilka lat i rezygnację z wykorzystania przynajmniej dwóch obiektów. Można by to osiągnąć np. poprzez wygaszenie naboru do jednego z liceów oraz połączenie w jeden zespół ZSB oraz ZSCh, które mogłyby funkcjonować w budynku ZSCh.

Ze względu na małe liczebności oddziałów szkół branżowych w mieście oraz mocne wypełnienie budynku ZSB, warto się też zastanowić nad rezygnacją z rekrutacji do oddziałów szkoły branżowej w tym zespole już od najbliższego roku szkolnego i oferowanie kształcenia w zawodach prowadzonych dotychczas w ZSB w ZSCh. Dzięki temu można by doprowadzić do zwiększenia liczebności oddziałów szkoły branżowej w ZSCh (np. poprzez umożliwienia łączenia oddziałów klas starszych, co obecnie jest trudne, bo często szkoła ta nie ma oddziałów równoległych).

19. Objaśnienia metodologiczne

W niniejszym rozdziale zawarte są szczegółowe informacje o sposobach wyliczania użytych w opracowaniu miar i wskaźników.

Wskaźniki finansowe wyliczane są na podstawie danych z rocznych sprawozdań Rb-27s i Rb-28s, natomiast pozostałe wskaźniki wyliczone są na podstawie danych ze sprawozdań systemu informacji oświatowej wg stanów na 30 września poszczególnych lat. Jednostki samorządu zostały przypisane do poszczególnych kategorii wielkościowych na podstawie liczby ludności z 2018 r wg GUS.

19.1. Finanse

19.1.1. Wydatki budżetowe

Na potrzeby niniejszego opracowania do *wydatków oświatowych* zaliczamy łączne wydatki z działów 801 (oświata i wychowanie) i 854 (edukacyjna opieka wychowawcza) oraz rozdziału 75085 (wspólna obsługa jednostek samorządu terytorialnego²⁸).

Wydatki dzielimy na:

- *Wydatki majątkowe* – wydatki z paragrafów z zakresu od 600 do 699.
- *Wydatki bieżące*, które dzielimy na:
 - *wydatki osobowe* – wydatki z paragrafów 302, 401, 402, 404, 409, 411, 412, 413, 414, 417 i 478;
 - *dotacje* (wypłacane przez JST) – wydatki z paragrafów z zakresu od 200 do 299;
 - *wydatki rzeczowe* (pozostałe wydatki bieżące) – wydatki niezaliczane do wydatków osobowych, majątkowych i dotacji.

W konkretnych zastosowaniach rozróżniane są wydatki finansowane ze źródeł krajowych, przypisane do paragrafów z czwartą cyfrą równą zero oraz europejskich (zagranicznych), przypisane do paragrafów z czwartą cyfrą różną od zera.

19.1.2. Dochody budżetu związane z oświatą

Na potrzeby niniejszego opracowania do związanych z oświatą dochodów budżetu JST zaliczamy dochody z części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (rozdział 75801, paragraf 292), a także dochody z działów 801 i 854 oraz rozdziału 75085.

²⁸ Z praktyki wynika, że choć wspólna obsługa może dotyczyć różnorodnych jednostek podległych JST, to zdecydowana większość (90% lub więcej) wydatków wykazywanych w tym rozdziale przeznaczona jest na obsługę jednostek oświatowych.

Dochody te dzielimy na następujące kategorie:

- *Dochody majątkowe* – dochody z paragrafów 076, 077, 078, 080, 087, 618, 620, 625, 626, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 641, 642, 643, 644, 645, 661, 662, 663, 634, 635, 666, 668, 669 oraz dochody z paragrafu 097²⁹.
- *Dochody bieżące* – dochody niezaliczane do dochodów majątkowych, które dzielimy na:
 - *dotacje (niemajątkowe)* – dochody z paragrafów 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 211, 212, 213, 216, 221, 222, 223, 224, 225, 231, 232, 238 i 244;
 - *pozostałe dochody bieżące*.

W konkretnych zastosowaniach rozróżniane są dochody ze źródeł krajowych, przypisane do paragrafów z czwartą cyfrą równą zero oraz europejskich (zagranicznych), przypisane do paragrafów z czwartą cyfrą różną od zera.

19.1.3. Luka między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty

Ilekcioć w niniejszym opracowaniu jest mowa o luce między wydatkami a dochodami, chodzi o lukę między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty w rozumieniu określonym poniżej.

Luka między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty w ujęciu kwotowym wyliczana jest jako różnica między *bieżącymi wydatkami oświatowymi* a *bieżącymi dochodami oświaty*.

Procentowy wskaźnik luki między bieżącymi wydatkami a bieżącymi dochodami oświaty wyliczany jest wg następującego wzoru:

$$\frac{\text{bieżące wydatki oświatowe}}{\text{bieżące dochody oświaty}} \cdot 100\% - 100\%$$

Przy czym:

- *bieżące wydatki oświatowe* to wydatki z działów 801 i 854 oraz z rozdziału 75085 (wspólna obsługa jednostek samorządu terytorialnego), z wyłączeniem wydatków majątkowych w rozumieniu określonym powyżej oraz wydatków finansowanych ze źródeł zagranicznych (czyli tych których czwarta cyfra paragrafu jest różna od 0);
- *bieżące dochody oświaty* to wpływy z subwencji oświatowej oraz dochodów bieżących w rozumieniu określonym powyżej z wyłączeniem dochodów ze źródeł zagranicznych (przypisanych do paragrafów z czwartą cyfrą różną od zera).

²⁹ Paragraf 097 (wpływy z różnych dochodów) nie jest formalnie zaliczany do paragrafów dochodów majątkowych, ale w praktyce zdarza się przypisywanie do niego incydentalnych dochodów na finansowanie inwestycji oświatowych, które w znacznym stopniu zaburzają wieloletnie analizy dochodów bieżących oraz porównania między samorządami, ponieważ są o rzędy wielkości większe od pozostałych dochodów zaliczanych do tego paragrafu.

19.2. Organizacja szkół i przedszkoli

- W opracowaniu konsekwentnie używamy pojęcia klasa jako określenia dla poziomu (roku) nauczania. Pojęcie oddział oznacza zaś podstawową jednostkę organizacyjną szkoły, czyli grupę uczniów (część klasy), którzy razem odbywają większość lekcji.
- Wskaźniki odnoszące się do organizacji szkół i przedszkoli odzwierciedlają sytuację wg stanu z 30 września każdego z rozpatrywanych lat szkolnych.
- **Nauczycielskie etaty przeliczeniowe** – liczba etatów przeliczeniowych jest równa liczbie nauczycieli, którą należałoby zatrudnić, żeby wszyscy ci nauczyciele byli pełnozatrudnieni i żaden z nich nie miał przydzielonych godzin ponadwymiarowych.

Np. 27 lekcji języka polskiego, które realizuje się wg 18-godzinnego pensum, niezależnie od sposobu rozdzielania pomiędzy różnych nauczycieli, daje zawsze 1,5 etatu przeliczeniowego ($\frac{27}{18} = 1,5$). Analogicznie 60 godzin zajęć bibliotekarzy, które rozliczane są wg pensum 30-godzinne da 2 etaty ($\frac{60}{30}$), a 450 godzin różnych lekcji rozliczanych wg pensum 18-godzinne da 25 etatów.

- **Liczba uczniów lub wychowanków przedszkoli przypadających na jeden nauczycielski etat przeliczeniowy** – wskaźnik, który w syntetyczny sposób charakteryzuje organizacyjne warunki kształcenia i wychowania. Przy jego wyliczaniu można w razie potrzeby uwzględnić i pomijać różne rodzaje etatów (zajęć nauczycieli), jednak w niniejszym opracowaniu przy wyliczaniu liczb uczniów przypadających na nauczycielski etat przeliczeniowy uwzględnione zostały wszystkie etaty nauczycieli.

W zespołach szkół, szkołach podstawowych z oddziałami przedszkolnymi itp. złożonych jednostkach oświatowych etaty, których nie można jednoznacznie przypisać do konkretnej części składowej takiej jednostki (np. niższe dyrektorskie i wicedyrektorskie oraz etaty bibliotekarzy i pedagogów), zostały rozdzielone pomiędzy te części składowe proporcjonalnie do liczb ich uczniów i wychowanków. Przy czym przy rozdzielaniu niektórych rodzajów zajęć pominięte były pewne kategorie uczniów lub wychowanków, np. przy rozdzielaniu etatów bibliotekarzy pominięto wychowanków przedszkoli, a przy rozdzielaniu etatów pedagogów nie uwzględniono uczniów dorosłych.